DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST MED TOLKNING

II. BINDS 1. HÆFTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1914

DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST MED TOLKNING

II. BINDS 1. HÆFTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1914

Bortfalder ved indbindingen.

S. L. Møllers Bogtrykkeri. København.

Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat udsender herved II. binds 1. hæfte A—B af den af sit medlem F. Jónsson besørgede udgave af samtlige norske og islandske skjaldekvad så vel i aftryk efter håndskrifterne som i rettet og tolket tekst. Angående planen for denne kritiske udgave af alle de gamle norske og islandske digte — med undtagelse af de såkaldte Eddadigte og dertil hørende småbrudstykker — henvises til fortalen i det 1912 udgivne I. bind.

København 18. maj 1914.

Ludv. F. A. Wimmer. Johannes C. H. R. Steenstrup.

Finnur Jónsson. Sofus Larsen. Kr. Erslev.

Det 13. århundrede

Bjarni Kolbeinsson.

Orknøsk biskop, d. 1222.

Jómsvíkingadrápa.

1. Engan kveðk at óði
órum malma rýri
(þó gatk hróðr of hugðan)
hljóðs (atferðar prýði);
framm mun ek fyr ǫldum
Yggjar bjór of fœra,
þótt einigir ýtar
ættgóðir mér hlýði.

2. Varkak fróðr und forsum,
fórk aldrigi at gǫldrum,
hefkak — — — —
— — — — — —
ǫllungis namk eigi
Yggjar feng und hanga,
— — — — — —
fleinstríðir mér óðar.

3. Hendir enn sem aðra
óteitan mik sútar,
mér hefr harm á hendi
handfǫgr kona bundit;
þó emk óð at auka
œrit gjarn at hvǫru;
mjǫk em ek at mér orðinn
ógæfr of fǫr vífa.

---

1. *Ingen mand opfordrer jeg til at høre på mit digt; dog har jeg tilvejebragt en sang om den udmærkede mand [Vagn]: frem vil jeg for folk føre digtet, selv om ingen ætgode mænd vil høre på mig.*

2. *Jeg blev ikke kyndig under vandfald; jeg har aldrig lagt mig efter galdre; jeg har ikke....; aldeles ikke har jeg lært digtekunst under en hængt mand......*

3. *Kummerens sörgmodighed rammer mig som så mange andre för: en kvinde med smukke arme har voldt mig sorg; dog vil jeg meget gærne digte; jeg har været såre uheldig i forhold til kvinder.*

4. Dreng var dátt of svarra
(dorgar vangs) fyr lǫngu
(því hefr oss of unga
eldreið skapi haldit),
þó hefk ort of ítra
allfátt mjaðar þellu;
vel samir enn of eina
ǫlselju mér þylja.

5. — — — — — —
— — — — — —
annat þarf at yrkja
allstórum mun fleira;
— — — — — —
orti greppr of snertu,
(þat berum upp fyr ýta)
óhljóð (sǫgu-kvæði).

6. Suðr frǫgum vér sitja
(seima guðr) at Jómi
(fǫgr rænir mik flaumi)
fimm hǫfðingja snemma;
vel samir víst at telja
vinnur hreystimanna,
þar 'r of malmþings meiða
merkiligt at yrkja.

7. Hvervetna frák heyja
Harald bardaga stóra:
þeir ruðu bitra branda
bǫðgjarnastir niðjar;
sjá knǫttu þar síðan
siðfornir, glym járna
þótti þeim at efla
þǫrf, Véseta arfa.

8. Geta skal hins hverr hvatra
hǫfðingi var drengja,
sá gat sigri at hrósa
snjallastr at gǫrvǫllu;
hverr var hóti minni
hreystimaðr at flestu
heldr í herðiraunum
hauklyndum syni Áka.

9. Sigvaldi hét seggja
snarfengra hǫfðingi;

---

4. *Svenden (jeg) var for længe siden indtagen i en kvinde, det sind overfor kvinden har holdt sig hos mig —; dog har jeg digtet kun lidt om den herlige kvinde; det sömmer sig vel at digte endnu om én kvinde [Ingibjörg].*

5. *....andre ting er der trang til at digte mere om; .... digteren har besunget en kamp; det sagadigt bærer jeg frem for folk.*

6. *Sydpå i Jomsborg har jeg hørt at der sad fordums fem hövdinger (den smukke kvinde berøver mig glæden); det sömmer sig tilvisse vel at opregne de tapre mænds bedrifter; dér er krigere som det er mærkeligt at digte om.*

7. *Allevegne har jeg hørt at Harald [blåtand] havde store kampe: de meget krigerske frænder rødfarvede de hvasse klinger; siden så de hedenske fyrster dér Vésetes sönner; de fandt det var nødvendigt at kæmpe.*

8. *Det skal meddeles, hvem der var de raske svendes hövding; han, den modigste, kunde i enhver henseende rose sig af sejren; enhver tapper*

ok réð þar fyr þegna
Þorkell liði snjǫllu;
Búi var at hverjum hjaldri
harðráðr með Sigurði;
frǫgum Vagn at væri
víst ofrhugi enn mesti.

10. Heldu dreyrgra darra
Danmarkar til styrkir
(þeim gafsk rausn ok ríki)
rjóðendr skipum síðan,
ok auðbrotar erfi
ógnrakkastir drukku
(þeim frák ýmsum aukask
annir) feðra sinna.

11. Enn vildu þá (einkum)
ǫldurmenn at skyldu
(slíkt eru yrkisefni)
ágæta sér leita,
ok haukligar hefja
heitstrengingar gǫtu;
eigi frák at ýta
ǫlteiti var lítil.

12. Heitstrenging frák hefja
heiptmildan Sigvalda;
Búi var ǫrr at auka
ofrækinn þrek slíkan;
hétusk þeir af hauðri
Hǫkun reka (fíkjum
grimm var frœknra fyrða
fjón) eða lífi ræna.

13. Búi lézk barr at fylgja
bǫðmildum Sigvalda
til hjǫrþrymu harðrar
hugprúðr vera síðan;
hafa kvazk Hǫvarð vilja
hranna brjótr at gunni.
sér kvað hann eigi illa
Áslák í fǫr líka.

mand stod i alt betydelig langt tilbage for Åkes høgesindede sön, når det gjalt tapre gærninger.

9. *Sigvalde hed de raske mænds hövding; også Torkel rådede dér for mændenes modige skare; Bue var kraftig i enhver kamp tillige med Sigurd [kåbe]; men jeg har hørt, at Vagn tilvisse var den modigste helt.*

10. *Siden styrede de kraftige krigere deres skibe til Danmark; de udfoldede magt og pragt; og de kampmodige mænd drak gravøl efter deres fædre; jeg har hørt, at for nogle forøgedes der travlhed [arbejde; toget med forberedelserne].*

11. *Hövdingerne vilde, at de endnu skulde søge sig en berömmelse — sligt er især stof til at digte om —; og de begyndte på at aflægge løfter; jeg har hørt, at mændenes lystighed ved drikkelaget var ikke ringe.*

12. *Jeg har hørt, at den kampraske Sigvalde begyndte løfteaflæggelsen; den kraftige Bue var rask til at udføre en sådan dåd; de truede med at ville jage Hakon ud af landet eller berøve ham livet; meget grumt var de tapre mænds had.*

14. Vagn kvað hitt enn hrausti,
Hamðis gunnar tǫmðum
sá lézk frœkn at fylgja
faldruðr Búa skyldu;
þá réð heit til hvítrar
hringa meiðr at strengja
(mér kømr harmr at hendi
hættr) Þorketils dóttur.

15. Ein drepr fyr mér allri,
ótrauðr á lǫg skeiðum
ǫrr þengill bað ýta,
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
gekk herr á skip, darra
hinn 'r kunni gný gerva,
gœðings at mér stríði.

16. Sagt var, at sunnan heldu
snyrtimenn of hrannir
(kaldr dreif marr á meiða
morðbáls) skipa-stóli;
lǫmðu hélðir húfar
(hríð kannaði lýði,
gnúði svalr á sýju
sær) ísugar bǫrur.

17. Sagt var, at rauðra randa
reynendr flota sínum
jólanótt at Jaðri
Jómsvíkingar kvæmi;
vǫru heldr á harðan
hernuð firar gjarnir,
rjóðendr buðu ríki
randorma Geirmundi.

18. Þá buðu þeir at móti
þeim, er sunnan kvǫmu,
til geirhríðar greppum
gǫrla Nóregs jarlar;
þar var mestr á méli
(morðremmandi) skǫmmu

---

13. *Den modige Bue erklærede siden at være rede til at følge den krigerske Sigvalde til den hårde kamp: vikingen sagde, at han ønskede Håvard til kampen, og erklærede, at det ikke mishagede ham at have Aslak med på toget.*

14. *Den tapre Vagn talte og krigeren sagde, at han vilde være så tapper at følge den kampvante Bue; derpå aflagde han løfte om at ville ægte Torkels lyse datter; en svar sorg tynger mig.*

15. *En hövdings kone ødelægger al min glæde; en kvinde af god herkomst bringer mig grum sjælekummer. Den raske fyrste bød ufortrøden at skyde skibene i vandet; hæren, som forstod at kæmpe, gik ombord.*

16. *Det blev fortalt, at de statelige mænd styrede deres flåde sydfra over bølgerne; den kolde sø drev på krigerne; de rimede bove brød de iskolde bolger; havet prøvede mændene; den svale sø bruste om plankerne.*

17. *Det blev sagt, at krigerne, Jomsvikingerne, kom med deres flåde julenat til Jæderen; mændene var meget begærlige efter krigerfærd; krigerne lod Geirmund få deres magt at føle.*

(margr var at laufa leiki)
landherr saman fundinn.

19. Ein drepr fyr mér allri,
eldr gnauðaði víða
elri skœðr of eyjar;
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
gaus upp logi ór húsum,
griðum rænti sá gumna,
gœðings at mér stríði.

20. Ok hǫfðingjar hraustir
heyra menn at væri
(þat hefr þjóð at minnum)
þrír með flokki hverjum,
þars hreggviðir hittusk
hjalma skóðs á víðum
(fundr þótti sá fyrðum
frægr) Hjǫrungavági.

21. Hauðr frák Hǫkun verja
hart, svát eigi skorti;
Eiríkr hefir eggjar
ótrauðr verit rjóða;
ok sǫgðu þar ýtar
Ármóð vera síðan
(sá var greppr við gumna
glaðr) hǫfðingja enn þriðja.

22. Lǫgðu heiptar hvattir
herðimenn (þars bǫrðusk
herr var hauðr at verja
hundmargr) saman randir;
ok víkingi vǫru
(varð raun at því) einum
— þat kveða eigi aukit —
ýtar fimm at móti.

23. Ein drepr fyr mér allri,
atróðr mikinn greiða
— — — — — —
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
glygg magnaðisk eggja

---

18. *Så bød Norges jarler mændene i fuldt tal at samles til kamp mod dem, der var komne sydfra; der samledes i en kort tid en overordenlig stor hær fra landet; mangen kriger deltog i kampen.*

19. *En hövdings kone osv. Ilden, skadelig for elletræet, knitrede videnom på øerne; flammen skød op fra husene og berøvede mændene deres fred.*

20. *Og man hører, at tre tapre hövdinger fulgte hver skare (afdeling) — det mindes folk —, der hvor krigerne mødtes på den vide Hjörungavåg; det møde syntes folk berömt.*

21. *Jeg har hørt, at Hakon værgede landet kraftig, så at der intet fattedes (i forsvaret); Erik var ufortrøden til at rødfarve sværdene, og man sagde, at dernæst var Ármod den 3. hövding; den helt var munter mod mændene.*

22. *De kraftige mænd, ophidsede til kamp, stødte dér sammen; hvor de kæmpede, var der en overmåde mandstærk hær til at værge landet, og*

— — — — — —,
gœðings at mér striði.

24. Sigvaldi bað sína
sóknstranga, at vel gingi
(hann varat samr á sáttir)
sveit, Hǫkuni á móti;
Haralds arfi klauf hjalma
hildar ǫrr ok skjǫldu,
framm gekk hann fyr hlífar
hart nakkvara snertu.

25. Þar gekk framm í folki
fránlyndr Búi sína
(þess kveða virða vissu
vánir) hart með sveina,
ok geirviðir gerðu
grimma hǫggum rammir
(gingu þeir at gunni
geystir) vápna brestu.

26. Klauf með Yggjar eldi
olmr Gullbúi hjalma,
niðr lét hann í herðar
hringserkja bǫl ganga;
hart nam hǫgg at stœra
Hǫvarðr liði fyrða,
viðr hefr illr at eiga
Áslákr verit fíkjum.

27. Ein drepr fyr mér allri,
él gnúði mjǫk stála,
almr sparn af sér odda,
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
gripu þeir í bug snœrum
gunnrakkastir gumnar,
gœðings at mér stríði.

28. Þar frák vǫpnum verjask,
Vagn feldi lið, þegna;
hann klauf breiðra brúna
borg hundruðum mǫrgum;
grimmr var snarpra sverða
sǫngr, burgusk vel drengir,

der var 5 mænd mod én viking; det siges ikke at være overdrevent; erfaringen viste dette.

23. *En osv. — .... at foretage et heftigt angreb; ... kampen voksede.*

24. *Sigvalde opfordrede sin kraftige skare til at gå mandig frem mod Hakon: han var uvillig til fred; Haralds kampraske sön kløvede hjælme og skjolde: han trængte kraftig frem foran skjoldene i adskillige angreb.*

25. *Der trængte den rasksindede Bue kraftig frem med sine mænd i kampen; det siger man at man vist havde væntet; og de hugstærke krigere gjorde et vældigt våbengny; de gik rasende frem til kampen.*

26. *Den voldsomme Guld-Bue kløvede hjælmene med sværdet; han lod klingen trænge ned til skuldrene: kraftige hug gav Håvard mændenes skare; Aslak var meget slem at have at göre med.*

27. *En osv. — Kampen larmede stærkt; buen kastede pilene fra sig; de meget kampmodige mænd greb i løkkerne på deres spyd.*

vann arfþegi Áka
ǫs, fell blóð á kesjur.

29. Vagn hefr orðit ýtum
ǫrfengr at bǫð strangri,
með fullhuga frœknum
framm gingu vel drengir,
þars í Yggjar éli,
Áka sonr enn ríki,
brátt frák hann, at hlœði
hugprúðum Ármóði.

30. Hvervetna frák hǫlða,
herr œxti gný darra,
fyr hreggviðum hjǫrva
hrøkkva gunnar rǫkkum,
áðr í ǫrva drífu
ýtum grimmr at blóta,
framm kom heipt en harða,
Hǫkun syni tœki.

31. Ein drepr fyr mér allri,
ylgr gekk á ná bolginn,
þar stóð ulfr í ǫtu,
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
gein vargr of sal mergjar,
grǫ́ðr þvarr gylðis jóða,
gœðings at mér stríði.

32. Þá frák él et illa
œða Hǫlgabrúði,
glumði hagl á hlífum
harða grimt ór norðri,
þars í ormfrǫn augu
ýtum skýja grjóti
(því knátti ben blása)
barði hreggi keyrðu.

33. Þá var þǫrfum meiri
þrekfǫrluðum jarli
(braut hykk hann at heldi)
hugraun (flota sínum);
snara bað segl við húna
Sigvaldi í byr kǫldum,

---

28. *Der har jeg hørt at mændene værgede sig mod våbnene; Vagn fældede hæren; han kløvede de brede bryns borg (hovedet) på flere hundreder; de skarpe sværds sang var voldsom; mændene bjærgede sig mandig; Åges sön forårsagede kamptummel; blodet strömmede ned på spydene.*

29. *Vagn blev mændene overlegen i den stærke kamp; heltene gik mandig frem med den fuldtapre mand, hvor jeg har hørt, at han, Åges mægtige sön, i kampen hurtig nedlagde den modige Årmod.*

30. *Allevegne har jeg hørt at mændene — hæren forstærkede kampen — måtte vige for de kampdjærve krigere, indtil den mod mændene grumme Hakon fandt på at ofre sin sön i kampen; det hårde sind viste sig i gærningen.*

31. *En osv. Ulvinden betrådte det hovnede lig; ulven stod der i føden; den gabede over knoglerne; ulvens sult forsvandt.*

32. *Da har jeg hørt at Hölges brud fremkaldte et rasende uvejr; en meget grum haglbyge fra nord bragede på skjoldene, hvor skystenene*

glumði hrǫnn á húfum,
hríð fell í bug váða.

34. Þar lét Vigfúss verða
vegrœkinn Ásláki
(þann era þǫrf at segja
þótt) helfarar veittar;
Þorleifr of vann þjokkva
þrekstœrðum Hǫvarði
(hart vá hann með kylfu)
hǫggramr brotit leggi.

35. Ein drepr fyr mér allri,
andat folk at sundi
straumr dró út of eyjar,
ítrmanns kona teiti;
góð ætt of kømr grimmu,
gífrs hesta brá fǫstu
gnýmiklandi geira,
gœðings at mér stríði.

36. Bað fyr borð at skyldi
bǫðsvellandi allir
(þá frák vǫpnum verjask
Vagns lið) Búa þegnar,
áðr hreggboði hjǫrva
hraustr með þungar kistur
(sá var illr af aurum)
ótrauðr á kaf réði.

37. Nam eldbroti Yggjar
ýgr fyr borð at stiga;
út bar hann af húfum,
hraustr Gullbúi, kistur;
ok optliga eptir
óblauðir þar síðan
kneigu lýðir líta
langan orm á hringum.

38. Skeið frák valt at verði
Vagn með sína þegna,

(haglene), piskede af stormen, ramte mændenes skarpe öjne; derfor hvislede det i sårene.

33. *Da opstod der for den udmattede jarl en sindsprøve, der var större end nødvendigt; jeg ved, at han da styrede bort med sin flåde: Sigvalde bød at hejse sejl til toppen i den kolde storm; bølgen bruste mod bovene, søen fyldte de svulmende sejl.*

34. *Der gav den ærgærrige Vigfus Aslak døden; det afsnit er der ingen grund til at fortælle videre om; den hugstærke Torleif knuste den kraftige Håvards tykke lægge; han vog kraftig med sin kølle.*

35. *En osv. — Strömmen trak ligene ud igennem sundene mellem øerne; krigeren gjorde ende på ulvenes sult.*

36. *Krigeren bød, at alle Bues mænd skulde springe over bord, — da har jeg hørt at Vagns mandskab værgede sig med våben —, för den tapre kriger ufortrøden styrtede sig i dybet med de tunge kister; han var karrig på sit guld.*

37. *Den voldsomme kriger steg over bord; han, den tapre Guld-Bue, tog sine kister med sig fra borde; og ofte har frygtløse mænd senere derefter kunnet se en lang orm liggende på ringe.*

ǫll vǿru þá þeira
þunn skip hroðin ǫnnur;
upp nǿðu þar þeygi
þengils menn at ganga,
ofan réðu þeir ýgja
Eiríks vini keyra.

39. Upp stóðu þar eptir
ungra snyrtidrengja
(sveit fylgði vel Vagni
væn) þrír tigir einir;
alls enga frák aðra
jafnmarga svá burgusk,
áðr létti dyn darra,
drengmenn hugum stranga.

40. Réð með danska dolga
drengr á land at ganga,
(roðin frák dǫrr í dreyra)
dauðr lá herr á skeiðum;
Vagn kvað eigi ýtum
undan ráð at skynda;
saman gerðu þeir sitja
sáttir á einni nóttu.

41. Þar lét Eiríkr ǫndu
átján þegar týna
(heldr frǿgum þá þverra)
þegna (lið fyr Vagni);
mæltu hraustar hetjur
(haukligt var þat fíkjum)
— þau hafa þjóðir uppi —
þróttar orð með fyrðum.

42. Ok með fjǫrnis fǫlu
fór Þorketill leira,
þás menbroti mælti
mansǫng of Gnǿ hringa;
gerðisk hann at hǫggva
hauklyndan son Áka;
Vagn gat heldr at hǿnum
heiptǫrr vegit fyrri.

---

38. *Jeg har hørt, at Vagn stadig med sine mænd værgede sit skib; alle deres øvrige tynde skibe var da ryddede; dog formåde ikke fyrstens mænd at trænge op på skibet; de drev Eriks kraftige venner ned igen.*

39. *Der var endnu i live kun 30 af de unge statelige svende; den udmærkede skare fulgte Vagn bravt; aldrig har jeg hørt, at ligeså mange (= få) modige helte forsvarede sig så godt indtil kampen sluttede.*

40. *Helten gik og de danske modstandere op på land: hæren lå død på skibene; jeg ved, at spydene blev rødfarvede i blod: Vagn sagde, at det var ikke rådeligt (muligt) at skynde sig bort; sammen sad de i fred en nat.*

41. *Dér lod Erik straks 18 mænd miste livet; da ved jeg at Vagns mandskab aftog betydelig i tal; de tapre helte udtalte da blandt mændene kraftige ord; dem mindes folk; det var overmåde modigt gjort.*

42. *Torkel leira håndterede der øksen, da manden (Vagn) udtalte elskovsord om kvinden: han beredte sig til at hugge Åges høgesindede sön, men Vagn kunde, rask til kamp, komme ham i forkøbet og angribe ham.*

43. Vilt — kvað hringa hreytir
hyggju-gegn at Vagni —
élsvellandi yðvart
Yggjar líf of þiggja?
Eigi munk, nema efnak
— ungr — þats heit nam
strengja,
— svá kvað Ullr at jarli
egghríðar — fjǫr þiggja.

44. Grið lét ǫrr ok aura
Eiríkr gefit stórum
(mjǫk leyfa þat þjóðir)
þegnum tólf með Vagni.

45. Þá gekk Ullr at eiga
ǫrlyndr þrymu randa
(menn fýstu þess) mæta
(margir) Ingibjǫrgu.

Gunnlaugr Leifsson.

Islandsk munk, d. 1218.

Merlínússpá *(fri oversættelse).*

I.

1. Rǫðumk segja
sundbáls viðum
spár spakligar
spámanns gǫfugs,
þess es á breiðu
Bretlandi sat,
hét Merlínús
margvitr gumi.

2. Sagðr vas lýðum
ok landrekum
myrk at ráða
mǫrg rǫk fyrir;
kærr vas hann kyni
kristnu þjóðar,
vasat á moldu
maðr vitrari.

43. *„Vil du," sagde den forstandige gavmilde mand til Vagn, „kriger, modtage dit liv?." „Ikke vil jeg modtage mit liv, med mindre jeg kan udføre, hvad jeg har aflagt løfte om;" så talte den unge kriger til jarlen.*

44. *Den gavmilde Erik gav tolv mænd med Vagn liv og rigeligt gods; i höj grad priser mændene det.*

45. *Da gik den rasksindede kriger at ægte den udmærkede Ingeborg; mange tilskyndede det.*

I, 1. *Jeg vil fortælle mændene den ædle spåmands vise spådomme, hans, som havde hjemme i det brede Bretland; den kyndige mand hed Merlin.*

2. *Det blev sagt om ham, at han forudsagde folk og konger mange dunkle begivenheder; han var den kristne befolkning kær; der fandes ingen visere mand på jorden.*

3. Leitiga ýtum
orð at vanda,
viti flotnar þat,
frœðis þessa;
heldr fýsumk nú
fornra minna
miðsamlig rǫk
mǫnnum segja.

4. Ljós mun lýðum
ljóðborg vera,
þó es í frœði
flest at ráða,
þats fyrir jǫfurr
ǫldum sagði
brezkri þjóðu;
nú skal brag kveða.

5. Vaxa í víðri
Vintónia,
þat es borgar nafn,
brunnar þrennir;
þeir munu láði
lœkjum skipta
þrír óglíkir
í þrjá staði.

6. Einn es brunna
beztr at reyna;
eykr auðstǫfum
aldr ef drekka;
né sótt hǫfug
sœkir hǫlða,
þás bergt hafa
beisku vatni.

7. Illr es annarr,
allir svelta
þeirs af bekkjar
bergja drekku;
þó es enn þriðja
þyngst at reyna;
deyja þeir allir
es þar drekka af,
né hræ guma
hyljask foldu.

---

3. *Jeg søger ikke pyntelige ord til folk i dette digt; det bör man vide; men jeg ønsker at fortælle folk gamle minders ..... række.*

4. *Digtet vil være klart for folk; dog skal det meste af digtets indhold tydes, hvad fyrsten for århundreder siden forudsagde det brittiske folk. Nu skal sangen lyde.*

5. *Der vil opstå i det vide Vintonia — således hedder en borg — tre brönde; de vil ved bække dele landet, tre forskellige, i tre dele.*

6. *En af bröndene er bedst at prøve; den øger mændenes liv, når de drikker af den; ingen tung sygdom hjemsøger de mænd, som har smagt på dens bitre vand.*

7. *Den anden er ond; alle sulter, som nyder af bækkens vand, dog er den tredje tungest at prøve; alle som drikker af den dør og de mænds liv bliver ikke bedækkede med jord.*

8. Vilja hǫlðar
hylja brunna,
þás flestum hal
fjǫrspell gera,
en þats lýðir
á lǫg bera
alt verðr at ǫðru,
en áðr séi,
grund at grjóti,
grjót at vatni,
viðr at ǫsku,
en af ǫsku vatn.

9. Farit es at meyju
margfróðastri
i kapps-auðga
Knútsskógar borg,
at hon lækningar
leiti fyrðum
ok firri menn
fári slíku.

10. Tekr hon at reyna
ok at ráða fjǫlð,
tekr iþróttir
allar fremja;
andar síðan
snót á brunna
ok hon brauðþurra
báða gervir.

11. Hon þá drekkr
et dýra vatn,
ok mǿttr við þat
magnask brúðar,
berr i hœgri
hendi sinni
kynstór kona
Kólidónis skóg,
en í lófa mun
Lundúna borg.

12. Gengr hon síðan
gott frón yfir,
svát ór sporum snótar
sprettr upp logi;
með rǫmmum reyk
Rúteneos

8. *Man ønsker at tilkaste bröndene, som bereder de fleste døden, men alt hvad man kaster i dem forvandles til andet end det för var, jord til sten, sten til vand, træ til aske, aske til vand.*

9. *Man begiver sig til en meget kyndig mø i den hovedrige Knudskovborg, for at få hende til at søge helbredelse for mændene og befri dem for slig våde.*

10. *Hun begynder at prøve og forsøge mange råd, og hun begynder at udøve alle idrætter; siden ånder kvinden på bröndene og gör dem bægge törre som brød.*

11. *Hun drikker da det herlige vand, hvorved hendes kraft forøges; den ætstore kvinde bærer i sin höjre hånd Kolidonsskoven og Londonsborgen i den (venstre) hule hånd.*

12. *Siden går hun hen over det gode land, således at flamme skyder op af hendes spor; med sin ramme røg vækker den Rutenæerne og giver de undersøiske føde.*

sá vekr, ok verð
verþjóðu gerr.

13. Gerisk ógurligt
óp í landi,
es gull-Skǫgul
grætr hástǫfum,
ok þjóta tekr
þjóð með henni
innan of alla
ey með hringum.

14. Hjǫrtr drepr hana
hinns tvenna fimm
hræs á hausi
hornkvistu berr;
hafa kórónu
kvistir fjórir,
en sex aðrir
sjalfir verða
at visundar
verstum hornum.

15. Þeir þjótandi
þrjár of hrœra,
búnir at berjask,
Bretlands eyjar;
þá mun vakna
viðr enn danski
ok manns rǫddu
mæla sjalfri.

16. Kom þú Kambria
með Kornbretum,
seg Vintoni:
vǫllr þik gleypir,
fœr hirðis sjǫt
hinig, es leggja
lung at láði,
munu liðir allir
hǫfði fylgja;
þat es hjǫlp guma.

17. En sætré
sundi fagna;
hans mun stóll
of stoðum tvennum:
þó hefr gumnum
grandat mǫrgum

---

13. *Der opstår et frygtelig råb i landet, når kvinden græder höjlydt, og folket begynder at græde med hende overalt på hele øen.*

14. *En hjort dræber hende, som bærer på hovedet 10 horngrene; de fire grene bærer en krone, men de andre sex bliver selv til en bisonokses værste horn.*

15. *De vil ved en tuden bevæge Bretlands tre øer, rede til at kæmpe: da vil den dancske skov vågne og tale med menneskelig stemme.*

16. *Kom, Kambria tilligemed Kornbritterne, sig Vintonia, jorden vil sluge dig; flyt hyrdens sæde derhen, hvor skibe lægger til land; alle lemmer vil følge hovedet; det bliver folks hjælp.*

17. *Men skibene glæder sig ved sejlasen(?); hans stol vil stå på tvende stolper; dog har den hvide ulds forskellige farver ødelagt mange mænd.*

hvítrar ullar
hvers kyns litir.

18. Borg mun falla,
veitk bana þjóðum,
þvíat hon eiðrofa
áðr of gerðisk:
munu griðbitar
gǫrla drepnir,
geldr Vintóna
vándra manna.

19. Mun bjarnígull
borg upp gera,
smíðar hæsta
hǫll landreki,
hana mun remma
ríkr oddviti
fimm hundruðum
fagra turna.

20. Þat Lundúnum
líkar illa,
eykr hon þrimr hlutum
þykka veggi;
kostar hon keppa
við konungíðnir;
ferr suðr of fjall
frægð af smíði,
en Tems of borg
tekr at geisa.

21. En et horska dýr
hlezk aldini
harðla góðu,
því es hilmir velr;
koma foglar þar
fljúgandi til,
af vegum víða,
vitja epla.

22. En bjarnígull
býr of vélar,
leynir eplum
Lundúnum í:

---

18. *Borgen vil falde, jeg ved at folk vil dø, ti den blev för menedersk; fredsbryderne vil alle blive dræbte; Vintonia vil undgælde for de slette mennesker.*

19. *Et pindsvin vil bygge borgen op igen; fyrsten opfører en meget höj hal; den mægtige fyrste vil göre den stærk med 500 skönne tårne.*

20. *Det mishager London, som gör murene 3 gange tykkere; den søger at kappes med kongens bedrifter; bygningens ry går over Alperne, men Tems begynder at bruse om borgen.*

21. *Men det kloge dyr bliver belæsset med udmærket frugt, som kongen vælger; fugle kommer flyvende dertil fra vide veje for at besøge de æbler.*

22. *Men pindsvinet pønser på list; det skjuler æblerne i London; det graver i jorden höje veje, begærligt efter fangst, det falske dyr.*

grefr í grundu
gǫtur háligar
fýstr til fengjar,
flárǿðugt dýr.

23. Þá mun ór moldu
mæla steinar
ok verþjóðar
vél upp koma,
ey mun víðask,
en Valir skjalfa,
ok sær saman
sœkja fíkjum,
svát millim landa
mál of heyri.

24. Kemr ór skógi
Kálaterió
fogl fljúgandi,
sás fira villir;
flýgr of nóttum,
nýsir gǫrla,
kallar hegri
hvern fogl til sín,
es of tvívetri
tálráð samit.

25. Flykkjask foglar,
fara í sæði,
eyða ǫkrum
ok aldini;
sultr verðr ok sótt,
sék mart fyrir,
manndauðr mikill,
mein gengr of þjóð.

26. En fogl ept þat
ferr vestr í dal,
þanns Galabes
gumnar kalla;
hann mun hefjask
í et hæsta fjall,
ok þar uppi
í eikr limi
hreiðrask hegri,
hann es fogla verstr.

27. Þrjá klekr unga
því hreiðri í,
eigi es hegra kyn
hugþekt firum;
þar es vargr ok bjǫrn,
ok at vísu refr

23. *Da vil fra jorden stene tale og de undersøiskes list komme for dagen; øen vil udvides, og Valerne ryste, havet indsnævres i höj grad, så at man kan høre tale mellem landene.*

24. *Fra Kalateriusskoven kommer en fugl flyvende, som fører menneskene vild; den flyver om natten og spejder nöje, hejren kalder enhver fugl til sig; i to år oplægges der listige råd.*

25. *Fuglene samles, flyver til sæden, ødelægger agre og frugter; der opstår sult og sygdom; — jeg forudser mange ting; — svær mandedød og mén hærjer folket.*

26. *Men fuglen flyver derpå vesterpå i den dal, som man kalder Galabes; den vil hæve sig op i det höjeste fjæld og der oppe i træets grene danner hejren, den værste af fugle, sig rede.*

slœgr, ok sínum
sjaldan verr alinn.

28. Vaxa þar allir
upp brœðr saman,
erat gjarnir þeir
gótt at vinna;
refr á móður
ræðr grimmliga,
tapar henni sá
týnir sauða,
es grenbúi
gjarn á ríki.

29. Brœðr vill sína
beita vélum,
tekr hors hǫfuð
hildingr á sik;
en hoddskata
hræðask báðir,
flýja barmar
brott ór landi.

30. Ok í suðri skal
sveitar leita,
vekr vargr ok bjǫrn
villigalta;
en galti þeim
gengi sínu
heitr hvatliga,
þvít hug trúir.

31. Þeir snarliga
sundraukn búa,
dragask lítinn þeir
landher saman;
gnýr es manna,
gengr lið róa,
hylr Hǫgna sjǫt
herkorn skipa

32. Halda sunnan
of svalan ægi
Bretlands á vit,
búask til rómu;

---

27. *Den udruger 3 unger i den rede; hejrens afkom er ikke yndet af folk; der er en ulv og en björn og tilvisse en ræv, snu og sjælden er der født en, værre mod sine egne.*

28. *Der vokser alle de brødre op sammen; de er ikke begærlige efter at göre det gode; ræven anfalder grumt sin moder; den fåredræber slår hende ihjæl; ræven er begærlig efter magt.*

29. *Han vil overliste sine brødre; fyrsten tager på sig et hestehoved, men bægge bliver bange for hövdingen og brødrene flygter ud af landet.*

30. *Og i syden skal de søge sig en skare; ulven og björnen vækker en vildgalt, men galten lover dem straks sin hjælp, ti den stoler på sit mod.*

31. *De ruster hurtig skibe og samler kun en ringe hær fra landet; mændene stöjer, mandskabet går hen at ro; en mængde skibe dækker havet.*

32. *De styrer sydfra over den svale sø til Bretland og bereder sig til kamp; men ræven på sin side begiver sig med mændenes skare rask afsted for at værge landet.*

en refr hinig
með rekka lið
ferr fráliga
fold at verja.

33. Hríð gerisk hjalma,
hlífar klofna,
eru ramliga
randir kníðar,
gnesta geirar,
es guðr vakin,
verðr víða lið
at vallroði.

34. Dregr él yfir
ógnar-ljóma,
gerir drjúgan dyn
dýrra malma,
gnýr es á glæstum
Gǫndlar himni
ok í hǫrðum hlam
Hlakkar tjǫldum,
erat skjólsamar
Skǫglar kǫpur,
hrýtr hagl boga
hlífar gegnum.

35. Grenja gránir
garmar slíðra,
bítr fránn freki
ferð halsgerðar,
rýfr gramr guma
gollor-hallir,
bregðr benlogi
byggðum hjarna,
eru brotnar mjǫk
borgir heila.

36. Sék vé vaða,
verðr flýtt skaða,
syngr sára klungr
snyrti-drengjum,
en á leið fara
lægjǫrn ara
jóð ok ylgjar
enn til sylgjar,
hrapa hræfíkin
hvártveggja bǫrn.

37. En refr gerrat
ráða á galta,
þvíat hann reisa mát
rǫnd við hǫnum;

33. *Der opstår en kamp, skjolde kløves; kraftig runger de ramte skjolde, spydene brager, kampen er vækket, mandskabet falder videnom og rødfarver marken.*

34. *Kampen står og bliver hæftig; bulder er der på de skinnende skjolde og huggene runger på dem; brynjerne yder ingen beskyttelse; pilene gennemborer skjoldene.*

35. *De grå sværd brøler; det skarpe sværd bider mændene; sværdet bryder mændenes bryst og kapper hovederne af; mange hovedskaller brydes.*

36. *Jeg ser fanerne storme frem; mandefaldet forøges; sværdet synger over mændene, men örnens og ulvens listige yngel drager endnu til bloddrikken; bægge slags yngel farer liggriske afsted.*

svá lætr dǫglingr
sem dauðr séi,
erat lík hulit
lofðungs Breta.

38. En galti þat
girnisk reyna,
blæss hann í andlit
ok í augu gram;
en refr við þat
ræðr á galta,
fær hann af hǫnum
fót enn vinstra,
hlust ena hœgri
ok hryggjar nes.

39. En í fjalli felsk
fádyggt hǫfuð,
hyggr þar fóa
flærð at œxla;
en villigǫltr
vargi ok birni
segir sárliga
sorg ok missu.

40. En hraustir brœðr
hugga galta,
kveðask sǫr munu
sjalfir grœða;
fara skulum báðir
fótar at leita,
hlustar ok hala þér,
hér bíð þú galti!

41. En refr ofan
renn ór fjalli,
ferr fárhugaðr
finna galta;
hann býðr sættir
af svikum einum,
kvezk mart við svín
mæla vilja.

42. Trú mér galti!
munk heill vera,
svík ek aldregi
svín í tryggðum;
fund skulum leggja
ok frið gera,

37. *Men ræven angriber ikke galten, ti den kan ikke stå sig mod den; fyrsten lader som den er død; Britternes fyrstes lig bliver ikke begravet.*

38. *Men galten får lyst til at prøve (sammenhængen) og blæser i kongens ansigt og öjne, men ræven anfalder derved galten og får revet af den det venstre ben, det höjre øre og dens hale.*

39. *Men i fjældet skjuler sig det ondskabsfulde hoved; der vil ræven formere sin svig, men vildgalten fortæller ulven og björnen sin smærtelige sorg og tab.*

40. *Men de tapre brødre trøster galten og siger, at de selv vil helbrede hans sår; vi vil bægge gå hen og søge dit ben, dit øre og hale; vænt her, galt.*

41. *Men ræven løber ned af fjældet; den ondsindede vil træffe galten; den byder den forlig ved lutter svig og siger, at den har mange ting at tale om med svinet.*

skaltu einn gera
okkar í millum.

43. Es fundr lagiðr
ok friðr samiðr,
koma mildingar
málstefnu til;
en á fundi þeim
flærðir reynask,
banar hertoga
brezkr landreki.

44. Ok á sjalfan sik
síðan festir
léparðs hǫfuð
lofðungr at þat;
ræðr hann lýðum
ok lofða fjǫld,
þar þrýtr þessa
þengils sǫgu.

45. Ok svíns at þat
á sik hami
brigðr ok brœðra
bíðr slœgliga;
en es þeir koma
kosti at fœra
bítr hann báða tvá
ok banar hlýrum.

46. Es á hans dǫgum
hǫggormr alinn,
sás fyrðum vill
fjǫrspell gera;
svá es hann langr,
at of Lundúnir
heiðar hvalr
hring of mælir,
ok svá óðr
at urðar sigðr
umlíðendr
alla gleypir.

47. Hann Kambríe
kallar sveitir

---

42. *Tro mig, galt, jeg vil være oprigtig; aldrig sviger jeg svinet (dig) mod tro og love; vi skal aftale et møde og slutte fred; du skal ene dömme os imellem.*

43. *Der berammes et møde og sluttes fred; fyrsterne kommer til målstævnet; men svig viser sig i det møde; den brittiske fyrste dræber krigeren (galten).*

44. *Og fyrsten fæster siden efter det et leopardhoved på sig selv; han hersker over folk og folkemængde; der ender denne fyrstes (galtens) historie.*

45. *Og derpå påtager han sig et svins skikkelse og vænter listig på brødrene, men når de kommer, bringende deres gaver, bider den bægge to og dræber brødrene.*

46. *I hans dage fødes en hugorm, som vil volde mænd døden; den er så lang, at den ligger rundt om London og ormen er så rasende, at den sluger alle forbidragende.*

ok Norðhumru
nánar hjarðir;
ok ótrautt
Tems at þurru
drengs dolgþorins
drekka lýðir.

48. Verða síðar
á sama landi
lœpartar sjau
linni bornir,
þeir hafa brúsa
bǫlgjǫrn hǫfuð,
eru dáðlausir
dǫglings synir.

49. Þeir flest taka
fljóða sveita,
horvegs rammir,
ok hóra mengi,
ok sameignar
sínar kvánir
gera geirvanir,
geigr es í slíku.

50. Langt es at tína
þats lofða vinr
of aldar far
ýtum sagði;
es fæst í því
fagrt at heyra,
lætk líða þat
ok lok segja.

51. Verðr á foldu,
kvað enn fróði halr,
styrjǫld mikil,
stórar ógnir,
víg ok vélar,
vargǫld ok kǫld
hrími hvers konar
hjǫrtu lýða.

52. Þá munu gleymask
gálausir menn,
ok sællífir
seggir drekka,
leita at fagna
ok við fé una,

---

47. *Den kalder på Kambrias skarer og de hjorder, der bor nærved Nordhumbrien, og den kampstærke helts mænd vil ufortrøden drikke Tems, så at den udtörres.*

48. *Siden vil 7 leoparder fødes af ormen i det samme land; de bærer en buks ondskabsfulde hoveder; dådløse er fyrstens sönner.*

49. *De bemægtiger sig, med stinkende næsebor, en stor skare kvinder, og skøgers mængde, og de spydvante gör deres hustruer til fælleseje; en fare er i sligt.*

50. *Vidtløftigt er det at opregne, hvad mændenes ven meddelte folk om tidens løb; det mindste deraf er smukt at høre; jeg forbigår det og iler mod enden.*

51. *Der bliver på jorden — sagde den kyndige mand — en stor krig og store rædsler, drab og svig, ulvetid, og mændenes hjærter vil stivne af alslags rim.*

vell at œxla
ok vegsmuni.

53. Hagr gerisk hǫlða
hættr í mǫrgu,
munat fyrða ráð
fagrt at reyna;
dyljask drjúgum
draums ívaðendr
við sjalfa sik,
sjásk ekki at.

54. Verst es í heimi,
veitat sunr fǫður,
slita sifjum
svá synir við feðr;
kannask engi
við kunna menn
né nána frændr
Nirðir bauga.

55. Hǫfugt es at heyra
þats of her gerisk,
lifa fénaðar
fyrðar lífi,
hyggja á þenna
þrágjarnan heim
ok hvers konar
hafna gœzku.

56. Mun et hvíta silfr
hǫlðum granda,
ok gull gera
gumna blinda;
himni hafna,
en á hauðr séa,
svíkr ofdrykkja
ýta mengi.

57. Lifir en danska
drótt at holdi,
gerir eyvit sér
ǫld at móti;
því munu en tignu
tíðmǫrk himins

---

52. *Da vil letsindige mænd leve i sus og dus, og vellystige mænd drikke, de søger sig glæde og fornöjelse ved rigdom, søger at forøge deres gods og hæder.*

53. *Menneskenes vilkår bliver meget faretruende; deres stilling vil ikke vise sig smuk; de skuffer sig stærkt og går som i drömme, og ser sig ikke for.*

54. *Værst er det i verden; sön kender ikke faderen; således bryder sönnerne slægtskabet med deres fædre; ingen kendes ved sine venner eller nære slægtninge.*

55. *Det er tungt at høre, hvad der sker med menneskene; disse lever som dyrene; tænker kun på denne længselslystne verden og bryder sig intet om alt det gode.*

56. *Det lyse sølv vil skade menneskene og guldet göre dem blinde; de vrager himlen, men higer efter jorden; for megen drik undergraver mændenes skare.*

ljósi sínu
frá lýð snúa.

58. En grund ept þat
gróða hafnar,
né skúr ofan
ór skýjum kemr,
sól ok máni
sjǫlf annan veg
fara fagrskǫpuð
en þau fyrr hafi.

59. Ok þar á hlýrni
heiðar stjǫrnur
má marka því
moldar hvergi;
sumar fara ǫfgar,
sumar annan veg
af enni gǫmlu
gǫngu sinni.

60. Sumar sœkjask at
en sumar firrask,
bregða ljósi
ok litum fǫgrum
berjask vindar,
þau eru veðr mikil,
ok hljóm gera
meðal himintungla.

61. Geisar geimi,
gengr upp í lopt,
slíkt es ógurligt
ýta bǫrnum;
slíkt es ógurligt
upp at telja,
mun en forna mold
af firum verða.

62. Væri mart
mǫnnum kynna
ór folkstafs
fornu kvæði;
ek mun þó
þeygi fleira

---

57. *Det dancske folk lever efter kødet, og gör intet mod sig selv (sine lyster); derfor vil himlens herlige tidstegn vende deres lys bort fra folket.*

58. *Men derefter bliver jorden ufrugtbar, og der kommer ingen regn fra skyerne; den strålende sol og måne bevæger sig selv anderledes end tilforn.*

59. *Og der på himlen kan man derfor ingensteds på jorden tage mærke af de klare stjærner; nogle bevæger sig modsat, andre til en anden side, bort fra deres gamle baner.*

60. *Nogle nærmer sig hinanden, andre fjærner sig, mister deres lys og klare farve; vindene slås, der er stærke storme, og volder larm blandt himmellegemerne.*

61. *Havet raser og skummer höjt op; sligt er frygteligt for menneskenes börn; sligt er frygteligt at opregne; den gamle jord vil blive affolket.*

Þróttar þings
þollum segja.

63. Þó hefk sagt
seggja kindum
slíkt es bók
brǫgnum kynnir;
nýti sér
njótar stála
slíka sǫgn,
ok sésk fyrir!

64. Sé við synð
ok svika-rǿðum
ok alls kyns
illum verkum;
drýgjum dǿð,
dróttin elskum,
hrindum ǫrt
illu ráði.

65. Skrjúpt es líf
lýða barna
und hreggskǫ́
heiðar tjaldi;
en lífs laun
líða eigi
góð eða ill
gumna mengis.

66. Gleðjumk ǫll
í góðum hug
ok við vǫ́n
vegs ok dýrðar;
gætum góðs,
gleymum illu,
eflum opt
andar prýði!

67. Biðjum opt
bragna stilli,
œztan eflð,
ǫllu hjarta,
at víðfrægr
virða stjóri

---

62. *Der vilde være meget at bekendtgöre for folk af mandens gamle kvad; dog vil jeg ikke fortælle mændene mere.*

63. *Dog har jeg fortalt folk, hvad bogen lærer dem; mændene drage nytte for sig af en sådan fortælling og se sig for.*

64. *De undgå synd og svigefuld handling og alslags onde gærninger; lad os udøve det gode, elske herren, og befrie os rask fra det onde.*

65. *Menneskenes liv er skrøbeligt under den stormfulde himmel; men menneskehedens livslön, god eller ond, forgår ikke.*

66. *Lad os alle glæde os ved godt mod og ved håbet om hæder og herlighed; lad os iagttage det gode, glemme det onde, og ofte bestyrke vor sjæls pryd.*

67. *Lad os ofte bede mændenes konge, den ypperste i kraft, af vort ganske hjærte, om at menneskenes vide berömte styrer beskytte dem nat og dag.*

dœgr ok dag
dróttar gæti.

68. Ok herþarfr
hrindi gǫrla
gumna liðs
grandi hverju,
svá at til lífs
leiði gǫrva
þjóðar vǫrðr
þetta mengi!

Merlínússpá.

II.

1. Nú skalk flotnum
þats forðum vas,
hlýði fróðir mér
fyrðar, segja,
at buðlungr sat
Bretlandi at,
hét vellskati
Vortígernús.

2. Jǫrð vas forðum
fríð kend Bretum,
sús Englum es
eignuð síðan;
þvíat en enska þjóð
áðan vélti
breks ósama
brezka lýði.

3. Ok láð þeira
með liði miklu
sjǫlf eignaðisk
í sǫgum fornum;
ok þars kristnir
kœnir byggja,
áðr tók heiðin þjóð
hallir smíða.

4. Es áttbogi
enskrar þjóðar
saxneskr sagaðr
í sǫgum fornum;

68. *Og den mod menneskene nådige bortstøde ganske al menneskehedens ulykker, så at folkenes bevogter fuldkommen føre denne skare til livet.*

II, 1. *Nu skal jeg fortælle mændene, hvad der skete fordum, de kyndige mænd lytte til, — at en konge herskede i Bretland; den gavmilde hed Vortigernus.*

2. *Det herlige land, som senere er tilegnet Anglerne, blev tidligere opkaldt efter Britterne, ti det angelske folk overvældede fordums de fredelige brittiske mænd.*

3. *Og bemægtigede sig selv deres land med en stor skare ifølge de gamle sagn; og hvor de kristne kloge bor, opførte de hedenske mænd för haller.*

þaðan eflðusk þeir
til þrimu geira,
landi at ræna
lofðung Breta.

5. En hers jaðarr
halda máttit
brezkri jǫrðu
né bauga fjǫlð;
alt fór enn heiðni
herr et eystra
eldi ok jarni
eylands jaðar.

6. En hertogi
hœlis leitar,
gerisk traustan turn
tyggi at smíða;
ok þangat til
þeirar gerðar
samnar mǫrgum
mildingr smiðum.

7. Kómu til smíðar
spakir vǫlundar,
þat es ýtum sagt,
uppi i fjalli;
en þats drengir
á degi gerðu
sá þess engan stað
annan morgin.

8. Kalla lét fylkir
fróða seggi;
frá gunnþorinn
gramr hvat olli,
es gǫrla hvarf
grundvǫllr sá brott,
sem grund gǫmul
gleypði steina
eða hamloðin
har....eldi.

9. Einn vas maðr sá,
es myrkva frétt

---

4. *Det angliske folks herkomst siges i gamle sagn at være saksisk; derfra fik de kraft til kampe for at berøve Britternes konge hans land.*

5. *Men hærstyreren kunde ikke beholde det brittiske land og heller ikke ringenes mængde; den hedenske hær trængte frem med ild og jærn over hele den østlige del af øen.*

6. *Men hærføreren søger sig værn; fyrsten bereder sig til at bygge et stærkt tårn, og kongen samler derhen til det arbejde mange bygmestre.*

7. *Til at bygge kom der kloge hovedsmede op på fjældet — det fortælles folk —; men hvad mændene udførte på en dag var helt forsvundet den næste morgen.*

8. *Kongen lod kloge mænd kalde: den kampdjærve konge udfrittede, hvad grunden kunde være til at den grundvold forsvandt helt som om den gamle jord slugte stenene eller......*

fyr skata skýrum
skynja kunni,
hét yngva vinr
Ambrósiús,
en enn ágæti
ǫðru nafni
Merlínús sá
maðr kallaðisk.

10. Þat kvað valda
verdags hǫtuðr,
at þar undir vas
ólitit vatn;
bauð grund grafa
gumna stjóri,
reynisk spaklig
spámanns saga.

11. Ok enn fróði halr
frétti lofða,
hvat und vatni
væri niðri;
ok es engi þat
annarr vissi
sagði fylki
fleinþollr spǫkum:

12. Sofa þar í dimmu
djúpi niðri
tvennir ormar
tveim hellum í;
þeir eru lindar
lands ólíkir;
sék rauða seil
rás ok hvíta.

13. Lát grund grafa,
gera skorninga,
sagði Merlínús
menja deili,
veitið vatni,
ok vitið síðan
hvat spát hafi
spillir bauga
(þat es nýlunda),
niðr ór fjalli.

---

9. *Der var en mand, som kunde forklare den vise konge det mørke varsel; fyrstens ven hed Ambrosius, men denne udmærkede mand kaldtes med andet navn Merlin.*

10. *Manden sagde at grunden var den, at derunder var en stor sø; kongen bød at grave i jorden; spåmandens fortælling viste sig at være klogelig (sand).*

11. *Og den kyndige mand spurgte mændene, hvad der var under søen, og da ingen anden vidste det, fortalte han den kloge konge:*

12. *Der nede i det mørke dyb sover to orme i to huler; de orme er hinanden ulig; jeg ser en rød og en hvid orm.*

13. *Lad grave i jorden og göre render — sagde Merlin til den gavmilde fyrste —, led så vandet ned fra fjældet, og se så, hvad manden har spåt; det er et nyt under.*

14. Gerðu greppar
þats gumnum bauð,
varð vatni niðr
veitt ór fjalli,
ok seimgefendr
snáka þekðu
tryggðarlausa,
sem Týr firum
hafði Hristar
hugspár sagat.

15. Ok drjúgligir
drekar vǫknuðu,
gerðusk báðir
brott ór rúmi;
rennask síðan
snart at móti
fróns fásýnir
frœknir baugar.

16. Gerisk sókn mikil
snáka tveggja,
gapa grimliga
grundar belti,
hǫggvask hœknir
hauðrs gyrðingar,
blásask eitri á
ok blǫm eldi.

17. Forflótti vas
fránn enn rauði,
bar enn ljósi hann
liðr at bakka;
en hann hagliga
hrøkkr at móti,
elti hann enn hvíta
hugtrúr dreka.

18. Þeir víg gera
vats farveg í,
ok lengi hvatt
linnar berjask;
mega ormar þar
ýmsir meira
ok ýmsir þeir
undan leggja.

19. Seg, Merlínús,
kvað menbroti,
est þú fróðari
fyrðum ǫðrum;

---

14. *Mændene gjorde hvad han bød dem; vandet blev ledet ned af fjældet; man fik da öje på de troløse orme, som den spåbegavede mand havde fortalt dem.*

15. *Og da vågnede de tykke drager og bevægede sig bort fra deres plads; siden farer de rask imod hinanden, de sjældne, tapre orme.*

16. *Der opstår en vældig kamp mellem de to orme; de gaber frygtelig og hugger hinanden kraftig(?), de udspyr edder og blå flammer mod hinanden.*

17. *Den røde orm tog flugten; den lyse orm drev den hen til bredden, men snildt satte han sig til modstand og modig forfølger han den hvide drage.*

18. *De kæmper i søens leje og slås længe tappert; snart får den ene, snart den anden overtaget, snart flygter den ene, snart den anden.*

hvat tákna mun
tveggja orma
ógurligt víg
aldar bǫrnum?

20. Grét gumna vinr,
es hann greiða bað
þengill gǫfugr
þessa hegju;
ok eptir þat
aldar snytrir
rǫkstælta spǫ́
rekkum sagði.

21. Táknar enn rauði
rás fagrsili,
kvað bjóðr bragar,
brezka lýði,
en enn hvíti naðr
ena heiðnu þjóð,
es byggja mun
brezkar jarðir.

22. Es harmr mikill
hǫlðum segja,
segik sigr hafa
snák enn hvíta,
láð mun leggjask
ok lýða fjǫlð,
munu dreyrgar ár
ór dǫlum falla.

23. Farask mun kristni,
kirkjur falla,
(sá es harmr hǫfugr)
herr es í landi;
þá mun enn eflask
en auma þjóð,
áðr es harðla hnekt
hennar kosti.

24. Mun þar í líki
lofðungr koma
(sá es vegligastr)
villigaltar,

---

19. *Sig det Merlin, sagde den gavmilde, du er kyndigere end andre mænd, hvad de to ormes frygtelige kamp bebuder for menneskene.*

20. *Da græd mændenes ven, da den gæve konge bød ham forklare denne sag, og derpå fortalte folkets lærer mændene sin velgrundede spådom.*

21. *Den røde orm betegner — sagde skjalden —, det brittiske folk, men den lyse orm det hedenske folk, som vil bebo det brittiske land.*

22. *Meget sörgeligt er at fortælle: den hvide orm vil vinde sejr, land og folk vil undertrykkes; elve vil strömme blodige fra dalene.*

23. *Kristendommen vil gå under, kirker falde, — det er en svar sorg —, der er hær i landet; da vil det elendige folk vinde kraft; för er dets stilling hårdt betrængt.*

24. *I en vildgalts skikkelse vil der komme en konge — han er den herligste – ; han hjælper de rådløse folk og træder Saksernes skarer under fødder.*

hann fulltingir
fárǫ́ðum her
ok und fótum trøðr
ferðir Saxa.

25. Fersk undir hann
foldu grœnni
ok eyja fjǫlð
í úthafi,
Íra ok Engla
ok Út-Skota,
víðum lǫndum
valskra þjóða,
Nóregs síðu
ok Norðr-Dana.

26. Ok Rúmverjar
ræsi ugga,
megut reisa þeir
rǫnd við stilli.
Mart veitk annat
of menbrota,
en ek óglǫgt sék
ørlǫg konungs.

27. Hann munu tígna
tungur lýða,
sá mun gramr vera
gumnum tíðastr;
ey mun uppi
ǫðlings frami
ok hans hróðr fara
með himinskautum.

28. Ok ǫ́ttungar
ens ítra grams
laða at lofðungi
landi ok þegnum;
en eptir þat
orms ens hvíta
verðr meira vald
en verit hafði.

29. Honum fulltingir
Fenrir sjóvar,
þeim es Affríkar
útan fylgja;
verðr kristnibrot
of kyni þjóðar,

25. *Han bemægtiger sig det grönne land, øernes mængde i udhavet, Irernes og Anglernes og Udskotternes, de vælske folks vidtstrakte lande, Norges kyst og Nord-Danernes land.*

26. *Også Romerne frygter kongen; de kan ikke modstå ham; meget andet ved jeg om kongen, men jeg ser utydelig hans skæbne.*

27. *Ham vil folks tunger hædre; den konge vil være mest afholdt af mænd; altid vil kongens hæder mindes og hans ry svæve fra det ene himmelhjörne til det andet.*

28. *Og den herlige konges ætlinge lokker land og folk i kongens magt, men derpå bliver den hvide orms magt större end den tidligere var.*

29. *Søulven vil støtte den, hvem Affrikanerne følger udefra; kristendommen nedbrydes hos folket, dog vil de angliske mænd noget efter selv blive døbt alle sammen.*

þó munu sjalfir
síðar nøkkvi
enskir lýðir
allir skírask.

30. Líðr byskups stóll
Lundúnum ór
í ena breiðu
borg Kantara,
ok langa tign
Légíónum
taka mun en mæta
Menelógía.

31. Stór verða rǫk,
rignir blóði,
hár snarpr at þat
sultr mannkyni,
en enn rauði snákr
síðan eflisk,
fær hann af miklu
mǫtt erfiði.

32. Líðr nauð yfir
naðr enn hvíta,
es hans kyn kvalit
ok konur ristnar,
ræntr es borgum
ok búi mǫrgu,
fé hvers konar,
foldu grœnni,
eru grimliga
gumnar drepnir.

33. Hníga fyr brezkum
bragninga kon
siklingar sjau
sigri numnir,
ok heilagr verðr
herja deilir,
einn af enskum
ǫðlingum sjau.

34. Sá es slíkt gerir
mun sjalfr taka
eirmann á sik,
aldar stjóri,
ok of hǫ́ hliði
hilmir síðan

---

30. *Bispesædet forsvinder fra London til det brede Kanterborg og Legionums lange hæder vil det herlige Menelogia tage.*

31. *Der sker vigtige ting: det regner med blod; derpå plager hård hunger menneskeheden, men siden får den røde orm styrke, af det svære arbejde vinder den kraft.*

32. *Nød overgår den hvide orm; dens slægt pines og kvinder vil blive opskårne; den bliver berøvet borge og meget kvæg, alslags gods, det grönne land; grusomt bliver folk dræbte.*

33. *Syv fyrster, berøvede sejren, falder for den brittiske kongeætling og hærstyreren bliver hellig, en af de syv angliske fyrster.*

34. *Den, som gör det, vil selv iføre sig en kobberskikkelse, folkets styrer, og siden sidder kongen herlig over den höje port på en kobberhest; den ryrige konge bevogter London.*

eirhesti á
ítarligr sitr,
gætir Lundúna
lofsæll konungr.

35. Þá gerisk þat
of þjóð Breta,
es þeim enn hefir
áðr of grandat,
at þeir sjalfir sízt
sáttir verða,
deila þeir of veldi
ok of víða fold,
eru kappsamar
kindir brezkar.

36. Kemr bardagi
buðlungs himins
ákafr of her,
ári steypir,
kvelr enn harði
helverkr fira,
megut dauðan her
dróttir hylja,
líðr sult ok sótt
at sigrviðum,
missir manna,
mǫrg stríð hǫfug.

37. Láð munu láta
þeirs lifa eptir,
ferr en þingdjarfa
þjóð ór landi;
býr blezaðr gramr
(sá es brezkr jǫfurr)
skip sín á brott,
ok hann skjótla verðr
taliðr tírgǫfugr,
tólpti i hǫll
sæll með sælum
settr guðs vinum.

38. Svá tœmir láð
lýða bǫrnum,
drífr hryggr heðan
herr ór landi,
at skógar þar
skjótla vaxa
es ársamir
akrar vǫru

35. *Da sker det med hensyn til det brittiske folk, hvad der tidligere også har skadet det, at de selv ikke er enige; de strides om magten og det vidstrakte land; de brittiske mænd er ivrige.*

36. *Himmelkongens plage rammer hæren voldsomt, afgrøden lægges øde; den hårde dødsmærte piner menneskene, man kan ikke begrave de døde mænd, sult og sygdom raser blandt folk, de dør i mængde, der er megen svær kummer.*

37. *De overlevende vil miste landet; det tingdjærve folk forlader det; den velsignede konge, den brittiske hersker, ruster sine skibe til bortrejse, og han den berömte bliver hurtig regnet som den tolvte i hallen salig hos guds salige venner.*

38. *Således bliver landet folket berøvet — det drager sörgende ud af landet —, at skove hurtig vokser der, hvor der för blandt menneskene i Britternes land var frugtbare agre.*

fyrr með fyrðum
á fold Breta.

39. Þá mun enn hvíti
hjarlþvengr fara
snót saxneska
snarráðr laða,
ok með miklum
mannfjǫlða kemr
fjarðbyggs Skǫgul
fold at byggja.

40. Mun sáð koma
sinni ǫðru
útlent yfir
óra garða,
en sumt yfir
á svǫlum barmi
eylands þrumir
ormr enn rauði.

41. Fær hann lítit
af landinu;
þá kórónask
kapps hvítdreki
ok saxneskir
seggir ríkja,
en eirjǫfurr
ofan at stíga
verðr af brǫttum
borgar armi.

42. Eru laufviðar
ljósum fjǫtri
takmǫrk gefin
í tali ára,
munat hann ríkja
of en rǫmmu skǫp,
né því enu fagra
fróni ráða.

43. Vera mun ára
í aga myklum
fimtán tigi
foldar belti,
en tírœð
tíri gǫfgaðr

---

39. *Da vil den hvide orm rejse for at indbyde den saksiske kvinde, og med stor mængde folk kommer hun for at befolke landet.*

40. *Udenlandsk sæd vil for anden gang fylde vore haver, men den røde orm dvæler på ølandets svale kant.*

41. *Han får kun lidt af landet; da krones stridens hvide drage og de saksiske mænd hersker, men kobberfyrsten må stige ned fra borgens stejle arm.*

42. *Grænser er givne for den lyse orm ved et bestemt åremål, den vil ikke herske længer end den stærke skæbne vil, ej heller råde for det fagre land.*

43. *I 150 år vil der være stor strid mellem ormene, men i 300 år vi den berömte herske over London og folkets mængde.*

hundruð þrjú
hann mun sitja
Lundúnum at
ok lýða fjǫlð.

44. Þá mun gumnum
ganga at móti
landnyrðingr hvass
lundar fjǫtri
ok blóma þá
á brott reka,
es vestrœnir
vindar grœddu.

45. Mun gull glóa
guðs húsum á,
en lǫgðis veðr
lægir þeygi,
mun trautt taka
tálsamr dreki
híð sín mega,
þvíat honum nálgask
víti fyr vélar,
þats hann verðr bera.

46. Fá mun hann uppgang
afarlitla stund,
hnekkir hónum
hringserkjat lið;
kømr sunnan sú
sveit of ægi,
es hann ríki mun
ræna miklu.

47. Sá mun lofðungr,
es liði stýrir,
brátt brezkum her
byggva jarðir;
mun sáð tekit
snáks ens hvíta
endr ór ófám
aldingǫrðum.

48. Þá mun hann gjalda
grimra ráða,
es hans tíundat
tálaukit kyn,
verðr hann grœna
grund at vinna
ok hann upp frá því
aldri ríkir;
tekr hann svá fyr svik
sárar hefnðir.

---

44. *Da vil en skarp nordostvind rejse sig imod ormen og bortdrive den vækst, som vestlige vinde fremavlede.*

45. *Guld vil skinne på guds huse, men kampene holder dog ikke op; den svigefulde drage vil næppe nå sit leje, ti straffen for dens svig nærmer sig ham, den som han må lide.*

46. *Den vil få held kun en meget kort stund; den ringbrynjede skare slår den tilbage; sydfra over havet kommer den hær, som vil berøve den den store magt.*

47. *Den fyrste, som styrer hæren, vil snart give landet til det brittiske folk; den hvide orms sæd vil blive taget igen bort fra mange urtegårde.*

49. Ríkir enn at þat
ormar tvennir,
missir annarr þar
aldrs fyr skeyti,
en annarr mun
aptr of hverfa
und skugga nafns,
at skǫpum vinna.

50. Þá mun ríkja
réttlætis dýr,
þat es eyverskir
ormar hræðask,
ok fyr sunnan sæ
sjalfir ugga
víz ramligir
valskir turnar.

51. Þá mun gull snarat
af grasi mǫrgu,
flýtr ór klaufum
kalfs ættar silfr;
eru fagrbúin
fljóð í landi,
verðrat snótum
siðbót at því.

52. Sprett es í miðju
mót penningum,
mun gǫrst gleðu
glatask ránsemi,
tennr munu gylðis
trausti numnar,
ok leó-varga
verða at fiskum
hvassir hvelpar
hvaltúnum í.

53. Verðr meinliga
mæki brugðit,
sék blóði ben
blása móður,
(líðr mart hǫfugt
of lýða kyn),
rýðr varðar blóð
Vénedóciam,
ok síðan sex
snarpir lifra

48. *Da vil den undgælde for sine grumme handlinger; dens svigefulde slægt decimeres; den må bearbejde den grönne jord og den vil aldrig mere herske; således får den tung hævn for sin svig.*

49. *Derpå hersker endnu to orme; den ene af dem mister livet for en pil, men den anden vil vende tilbage under skyggens navn for at modstå skæbnen.*

50. *Da vil retfærdighedens dyr herske. som ølandske orme frygter, og selv de meget stærke vælske tårn sydfor havet ængstes.*

51. *Da vil guld blive snot af mange strå. sølv strömmer ud af kvægets klove; kvinderne i landet er smukt smykkede. men det bliver ikke for dem til sædernes forbedring,*

52. *Penge hugges midt over(?), helt vil glentens røverlyst holde op, ulvens tænder vil miste deres skarphed. og de hvasse løveunger vil blive til fisk i havet.*

kynsmenn drepa
Kórineús.

54. Þá munu gumnar
gráta á nóttum
ok þjóð gera
þægjar bœnir;
þá munu hǫlðar
til himins kosta,
fá et langa líf
lofðar nýtir.

55. Enn munu í skógi
skœðir síðan
vargar vakna,
veiða í borgum,
þeir munu sína
sjalfir dolga
fella eða fjǫtra;
fáir munu verða
þeir es treystask þeim
telja at móti.

56. Einn sitr nýtastr
Nevstríe ór
Englandi at
auðar skelfir,
þó 'ro siklingar
sunnan komnir
fimm eða fleiri
foldu at ráða.

57. Sá bjartar brýtr
borgir Íra
ok foldar til
fellir skóga,
gerir ræsir eitt
ríki margra,
tekr leónis
lávarðr hǫfuð.

58. Es í reiðingu
ráð þjóðkonungs
enn fyrra lut
fylkis ævi,

---

53. *Til mén bliver sværdet draget, jeg ser at blodet flyder ud af moderens sår, mange tunge ulykker rammer menneskeheden; kvindens blod rødfarver Venedocia, og siden dræber Korineus' tapre ætlinge seks brødre.*

54. *Da vil mændene græde om natten og folk bede gode bönner, da vil man stræbe efter himlen; de brave mænd får det lange (evige) liv.*

55. *Fremdeles vil farlige ulve vågne i skoven, de går på jagt i borgene, de vil selv fælde eller lænke sine fjender; det vil være få som vover at imødegå dem.*

56. *En fyrste fra Neustria hersker bedst over England; dog er der sydfra komne fem eller flere fyrster for at herske over landet.*

57. *Denne bryder Irernes strålende borge og fælder skovene til jorden; kongen forener manges rige; fyrsten tager en løves hoved på sig.*

58. *Folkekongens stilling vakler noget den første del af hans liv, men himlens hellige konge synes godt om kongens senere liv.*

en enn øfri aldr
auðvarpaðar
líkar helgum
himinstilli vel.

59. Mun hann byskupa
borg of skrýða,
ok helgan stað
hefja margan,
tígnar borgir
tvær pallió,
gefr hann þýjum Krists
þægjar hnossir.

60. Verðr af slíku
sverðéls hǫtuðr
himna ferðar
hugþekkr grami,
ok at þetta líf
þingdjarfr konungr
taliðr es tyggja
tungls með englum.

61. Glíkt mun gaupu
grams jóð vesa,
vill þat sinni þjóð
sjalfri steypa,
en af þeim sǫkum
þermlask bæði
Íra ok Engla
auðgrar jarðar
Nevstria,
ok numinn tígnum.

62. En eptir þat
óðals á vit
fara fráliga
fyrðar brezkir,
þó es illa áðr
ært í landi,
eru ósáttar
enskar þjóðir.

63. Ríðr enn prúði,
til Perítónis ár
hvítum hesti,
hvatr ǫldurmaðr,
ok hvítum þar
hann markar staf

59. *Han vil pryde biskoppernes borg og hæve mange hellige steder; to borge hædrer han med palliet; han skænker Kristi tærner herlige kostbarheder.*

60. *Krigeren bliver ved dette elsket af englenes konge og efter dette liv vil den tingdjærve konge regnes til månens konges engle.*

61. *Kongens sön vil ligne en los; han vil styrte sit eget folk, men af den grund vil Neustria blive berøvet både Irernes og Anglernes rige jord, og han berøvet sin hæder.*

62. *Men derefter vil brittiske mænd hurtig drage til deres odelsjord; dog har der för været misvækst i landet; de angliske folk er indbyrdes uenige.*

63. *Den herlige, raske hövding rider på en hvid hest til Peritoniselven, og med en hvid stok afgrænser han der over elven gamle møllehuse.*

aldrœn yfir
ǫ́ kvernar hús.

64. Kalla mun Kónan
Káðvaladrús
ok skilfinga
Skotlandi af;
rýkr af grimmu
Gǫndlar éli,
verðr et mikla
malmþing háit.

65. Svífr et hvassa
hagl tvíviðar
(hnígr hǫlða lið)
hart af strengjum,
en geyst hinig
gaflok fara,
megut Skǫglar ský
við skotum halda.

66. Bresta brynjur,
bíta malmar,
eru dreyrfáið
dǫrr á lopti,
fleinn á flaugun,
folk í dreyra,
bíldr í benjum,
broddr á skildi,
hjalmr á hǫfði,
hlíf fyr brjósti,
geirr á gangi,
guðr í vexti.

67. Hittisk targa
ok enn togni hjǫrr,
hjalmr ok hneitir,
hlíf ok ǫrvar,
brynja en brezka
ok brandr roðinn,
manns mǫ́ttug hǫnd
ok meðalkafli,
hvítmýlingar
ok hǫlða brjóst.

68. Hrapa hræva gǫr,
hátt gjalla spjǫr,

---

64. *Kadvaladrus vil kalde Konan og konger fra Skotland; kampen raser, en stor kamp vil blive holdt.*

65. *De skarpe pile flyver, — mændene segner —, hårdt fra strængene; gaflokker flyver i rasende fart; skjoldene kan ikke stå for skuddene.*

66. *Brynjer flænges, våben bider, blodige spyd flyver i luften; pilen svirrer, sværd drypper af blod, klingen i sårene, brodden i skjoldet, hjælm på hovedet, skjold på brystet, spydet i flugt, slaget vokser.*

67. *Skjoldet rammes af det dragne sværd, hjælmen mødes med sværdet, skjoldet med pilene, den brittiske brynje med den rødfarvede klinge, mandens stærke hånd med sværdfæstet, pilene med mændenes bryst.*

68. *Ligene falder dyngevis, spydene runger höjt, kampen raser hæftigt; den ene ligdynge ophobes ved den anden; elvene vil strömme blodige af landet, men kamprøde flammer på himlen.*

es malmþrima
mest á hjarli;
verðr einn við einn
valkǫstr hlaðinn,
munu blóðgar ár
af bjǫðum falla,
en vígroða
verpr á hlýrni.

69. Falla fyrðar
í fleindrífu,
verðr enskri þjóð
aldrspell skipat,
es vǫllr roðinn,
en víg boðin,
hlýtr hǫvan sigr
helmingr Breta.

70. Yppir fjǫllum
fljót valbreka,
munu Brútus þau
bera kórónu,
grœnask ǫflgar
eikr Kornbreta,
fagnar slíku
fús Kambría.

71. Eyðisk eyjar
et enska nafn,
mun hon Anglía
eigi kǫlluð,
hlýtr hon at halda
heiti enu forna;
kend er við Brútum
Brítannía.

72. Mun villigǫltr
vígdjarfr koma
ór kynstórri
Kónanús ætt;
sá vígtǫnnum
vildjá..
høggr yngva sonr
eikr ór skógi,
þó mun hilmir
hollr smáviði.

---

69. *Mændene falder i kampen; det angliske folk bliver døden beskåren, marken rødnes, mandefald sker; Britternes skare vinder en udmærket sejr.*

70. *Blodelven hæver fjældene, de vil bære Brutus' krone; Kornbriternes kraftige ege vil grönnes; Kambria glæder sig gærne ved sligt.*

71. *Øens engelske navn forsvinder; den vil ikke blive kaldt Anglia; den opnår at beholde sit gamle navn; efter Brutus er Britannien opkaldt.*

72. *En kampdjærv vildgalt vil opstå i Konanus' fornemme æt; den fyrstesön hugger med sine hugtænder ege i skoven; dog vil fyrsten være god mod småtræer.*

73. *Araberne vil frygte kongen ude i verden tilligemed Affrikanerne; et tog vil den vidtherskende konge frygtelig göre til det fjærnere Spanien.*

73. Munu Rábítar
ræsi ugga
út í heimi,
ok Affríkar;
fǫr mun vísi
víðlendr gera
á et ýtra œgr
Ispaníam.

74. Sitr ept hilmi
hafr at lǫndum,
hans erat skilja
skap frá vífni;
berr hann á hǫfði
horn ór gulli,
es skegg skata
skapat ór silfri.

75. Blæs Mistar vinr(?)
ór nǫsum brúsa
þoku þvílíkri,
at þekr of ey;
friðr es of fylkis
fastr lífdaga,
brestr eigi þá
ár í landi.

76. Þá munu á foldu
fǫgr víf draga,
blístrar meyjum
metnuðr í spor,
munu kvensemi
kastra smíðuð,
svíkr gumna vin
girnð en ranga.

77. Verðr at blóði
brunnr enn fagri,
þó es á grundu
gnótt hvers konar;
en á holmi
hildingar tveir
berjask of brúði
bjarthaddaða,
sú es í víðri
Vað-batúli.

78. Sjá þessi rǫk
þrennar aldir,

74. *Efter kongen hersker en buk over landene; hans sind kan ikke frigöres for kvindeelskov; han bærer et horn af guld på sit hoved; fyrstens skæg er dannet af sølv.*

75. *Krigeren blæser ud af bukkens næsebor en sådan tåge, at den dækker øen; en god fred hersker kongens hele liv; da svigter ej god frugtbarhed i landet.*

76. *Da vil smukke kvinder farte om i landet; hovmod hvisler i møernes spor; kvindekærheds lejr vil blive bygget; det vrange begær besnærer mændenes ven.*

77. *Den fagre brönd bliver til blod; dog er der alskens overflod på jorden; men på holm kæmper to fyrster om en lyshåret kvinde, som er i det vide Vadbatul.*

78. *Tre århundreder ser disse begivenheder — menneskenes færd er styg for gud — indtil konger begravede i London viser sig for folk, (stegne) op af jorden.*

(þó es lýða ráð
ljótt fyr drótni),
unz landrekar
Lundúnum í
grafnir ór grundu
gumnum vitrask.

79. Kømr árgalli
enn enn mikli,
ok meinliga
manndauðr of her,
eyðask borgir
við bragna tjón,
es nauð mikil
nýtra manna,
flýr margr á brott
maðr ór landi.

80. Kømr kaupskapar
kappgóðr þinig
villigalti,
virðum samnar,
þeim es af fróni
flýðu áðan;
lætr hann byggva þá
brezkar jarðir,
borgir eyddar,
ból góligust.

81. Mun hans brjóst vesa
brǫgnum fœzla,
þeim es fátt hafa
fjár með hǫndum,
ok en tállausa
tunga hilmis
sløkkvir þorsta
þjóðans liði.

82. Falla ór orða
almærri vǫk
dynjandi ár
dróttar stýris,
þær munu dǫggva
dýrar jarðir
geðs í glæstum
gollorheimi
ok þurrar kverkr
þjóðar margrar.

---

79. *Der kommer endnu det store uår og ménfuldt menneskedød blandt folket; borge ødes ved menneskenes tilintetgörelse; der er stor nød blandt dygtige mænd; mangen en flygter ud af landet.*

80. *Der kommer handelens meget gode vildgalt og samler de folk, som för forlod landet; han lader dem bebo de brittiske jorder, de affolkede borge, de udmærkede godser.*

81. *Hans bryst vil være mændene føde, dem som kun har lidt gods i eje, og fyrstens svigfri tunge slukker törsten hos fyrstens mænd.*

82. *Susende elve falder ud af folkestyrerens udmærkede mund; de vil bedugge herlige jorder i sjælens prægtige hjærteverden og mange folks törre struber.*

83. Upp renn síðan,
(sék þat fyrir)
traust í turni
tré Lundúna;
þrír eru kvistir
þeim lundi á,
en hann laufi þekr
land með hringum.

84. Kømr þar af lœgi
landnyrðingr hvass,
lýstr hann illum byl
einn af stofni;
þeir munu kvistir,
es þruma eptir,
þess rúm taka,
þat sék gǫrla.

85. Hylja þeir alla
ey með laufi,
unz annarr þar
ǫðrum bægir
ok hann eyðir hans
ǫllu laufi,
tekr hann þrjú rúm
þrekstórr hafa.

86. Ok hann síðan þekr
þykku laufi
einn of alla
eykarms fjǫru;
megut þá fljúga
foglar í landi,
þvíat hann œgir þeim,
en hann enn til sín
laðar fogla fljótt
ferð útlendra.

87. Þá mun illingar
asni ríkja,
sá es fljótr taka
fé gullsmiða,
es lofða vinr
latr at hefna
gylðis barna
gramr ránsemi.

---

83. *Siden skyder et stærkt træ op — jeg forudser det — i Londons tårn; tre grene er der på det træ, men det bedækker med løv det ganske land.*

84. *Der kommer fra havet en skarp nordostvind; den slår med et fjendtligt vindstød en gren af træet; men de tilbageblevne grene vil indtage dens plads; det ser jeg tydelig.*

85. *De bedækker hele øen med løv, indtil den ene nedtrykker den anden og tilintetgör hele dens løv, og kraftig indtager den nu de tre pladser.*

86. *Og siden bedækker den alene med sit tætte løv hele strandbreddens kyst; fuglene formår da ikke at flyve i landet, ti den truer dem, men den lokker hurtig til sig en skare af udenlandske fugle.*

87. *Så vil et ondskabsfuldt æsel herske; det er hurtigt til at tage guldsmedenes gods; fyrsten er doven til med grusomhed at straffe ulvenes røvelyst.*

88. Ok á hans dǫgum
harðla brenna
ófs ramligar
eikr ór skógum,
en á litlum
lindar kvistum
vex ǫrliga
akarn í lundi.

89. Ok Ránar vegr
renn of ósa
Sábrinús sjau
(sék þat fyrir);
en Óskarǿ
(þat es undr mikit)
mun mánuðr sjau
mǿttug vella;
gervisk fiskum
fjǫrtjón at því,
er ór sjǫlfum þeim
snákar verða.

90. Munu Bádónis
borgar verða
(liðr mart yfir)
laugar kaldar,
ok hennar vǫtn,
heilnæm firum,
gera þá dauða
drjúgt mankyni.

91. Verðr tuttugu
tjón þúsunda
ljóna ferðar
Lundúnum í;
þeir munu drengir
drepnir allir,
gerir karla tjón
Tems at blóði.

92. Munu kaps mǫnnum
kvánfǫng boðin,
eru ekkjur þar
orðnar margar;
en á kǫldum
kall þeira næst
menn Mundíu
montum heyra.

---

88. *Og i hans dage brænder kraftig overmåde stærke træer i skovene, men på en linds små grene vokser rask et agern i lunden.*

89. *Og vandet strömmer igennem Sabrins' syv mundinger — det forudser jeg —, men Oskelven – det er et stort under — vil syde mægtig i syv måneder; fiskene omkommer derved, men af dem selv opstår snoge.*

90. *Badoborgens bade vil blive kolde — der sker meget — og dens vande, sunde for folk, volder da talrige mænds død.*

91. *Tyve tusind mennesker vil omkomme i London; de vil alle blive dræbte; mændenes død gör Temsen til blod.*

92. *Ægteskab vil blive tilbudt kraftige mænd [fejl for: kappemænd ɔ: munke]; der er opståede så mange enker, men på de kolde Alpefjælde vil man høre deres råb.*

93. Hér munk létta
ljóð at semja
ok spásǫgu
spillis bauga;
þó eru fleiri orð
ens fróða manns,
hefk sumt af þeim
samit í kvæði.

94. Þau eru ǫnnur ljóð
upp frá þessum;
abbisk eigi
auðs berdraugar
(biðk þjóðir þess)
við þenna brag,
þó at ek mynt hafa
mál at hætti
þeim, es spár fyrir
spjǫllum rakði
malmþings hvǫtuðr,
í mǫrgum stað.

95. Viti bragnar þat,
þeirs bók lesa,
hvé at spjǫllum sé
spámanns farit,
ok kynni þat
kaldýrs viðum,
hverr fyrða sé
framsýnna hǿttr
mál at rekja
þau es menn vitut.

96. Lesi salma spjǫll,
lesi spámanna,
lesi bjartar þeir
bœkr ok roðla,
ok finni þat,
at enn fróði halr
hefr horskliga
hagat spásǫgu,
sem fyr hónum
fyrðar helgir.

97. Virði engi
þat vitlausu

---

93. *Her vil jeg stanse med at digte og med mandens spådom; dog er den kyndige mands ord flere endnu; jeg har sat endel af dem på vers.*

94. *Der er en anden sang efter denne; gid mændene ikke måtte blive gnavne på dette digt — jeg beder derom —, fordi jeg har indrettet min tale på mange steder således som manden (Merlin) sagde sine spådomme i sin tale.*

95. *Det skal de mænd vide, som læser denne bog, hvorledes spåmandens ord er beskafne, og belære andre derom, hvorledes fremsynte mænd plejer at fremstille de begivenheder, som man ikke kender.*

96. *De læse salmer, de læse profeterne, de læse de klare skrifter og ruller; så vil de finde, at den kyndige mand har viselig indrettet sin spådom således som hellige mænd för ham.*

97. *Ingen betragte det som galskab, at han har givet fyrsterne træers ellers søers navne, eller en stærk storms eller alslags ormes og dyrs; den nævnte skabnings natur betegner fyrstens fejl eller dyder.*

þótt hoddskǫtum
heiti gæfi
viðar eða vatna,
eða veðrs mikils,
eða alls konar
orma eða dýra;
táknar eðli
talðrar skepnu
spjǫrráðanda
spjǫll eða kosti.

98. Segir Dániel
drauma sína
margháttaða,
merkjum studda,
kvezk drjúglig sjá
dýr á jǫrðu,
þau es tǫ́knuðu
tyggja ríki,
þau es á hauðri
hófusk síðan.

99. Rekr enn dýri
Dávíð konungr
margfalda spǫ́,
ok mælir svá:
fjǫll munu fagna
ok enn fríði skógr,
en skœðar ár
skella lófum,
ok dalir ymna
drótni syngja.

100. Hirtisk hǫlðar
at hæða bœkr,
nemi skynsemi
ok skili gǫrla,
hvat táknat mun
í tǫlu þessi;
esat enn liðin
ǫll spásaga,
þó eru mǫrgum myrk
mǫ́l própheta.

101. Frétti fyrðar,
þeirs á fold búa
enn at óra
ævi liðna,

---

98. *Daniel fortæller sine mange slags drömme, bekræftede med jærtegn, han siger at han ser på jorden store dyr, som betegnede fyrsters riger, som senere opstod på jorden.*

99. *Den herlige kong David udfolder mangedobbelt spådom og taler således: fjælde vil glæde sig og den skönne skov, de farlige elve klappe i hænderne og dalene synge herren hymner.*

100. *Mændene afholde sig fra at håne bøger, de lære visdom og forstå tilfulde, hvad der er betegnet i denne tale; hele spådommens indhold er endnu ikke forbi (i tid), dog er spåmandens taler dunkle for mange.*

101. *Forske skal mænd, de som bebor jorden fremdeles efter vor levetid, hvad der sker blandt folk og betænke det; sammenligne bör de ny tidender med spådommen og undersøge siden, hvorledes det hele passer.*

hvat of her gerisk,
ok huga leiði,
beri en nýju spjǫll
við spásǫgu,
sé síðan þat,
hvé saman falli.

102. Varð sú en enska
ætt fyr stundu
veldis missa,
nú es valskr konungr,
þó es þeygi enn
þeira hætti
liðit af láði,
né lýðs Breta
hvǫssum mæki
hjarl eignaðisk.

103. Heilir allir
þeirs hlýtt hafa
fleinvarpaðir
frœði þessu,
geri gott gumar,
en glati illu,
biði bráða
bót afruna,
hafi hylli guðs
ok himinríki!

Kolbeinn Tumason.

Islandsk hövding og skjald, d. 1208.

1. Jónsvísur.

1. Angrfellir, vast ǫllum
einn postolum hreinni
heilags Krists í hæstu,
happskeytr, fǫruneyti;
unni engum manni
jafnheitt friðar veitir
þýðr sem þér ok móður
(þat 's minniligt) sinni.

---

102. *Den engelske æt måtte for nogen tid siden miste sin magt, nu er der en vælsk konge; dog er ikke hines skik (levemåde og indretninger?) endnu forsvundet fra landet; heller ikke fik han det brittiske folks land med det skarpe sværd.*

103. *Hil alle de mænd, som har lyttet til dette digt; gid de vilde göre det gode og forkaste det onde, opnå hurtig bod for deres fejltrin; måtte de besidde guds yndest og himmerige.*

[K.] 1, 1. Happskeytr angrfellir, vast einn hreinni ǫllum postolum í hæstu fǫruneyti heilags Krists; þýðr friðar veitir unni engum manni jafnheitt sem þér ok móður sinni; þat 's minniligt = *Heldige syndstilintetgörer, du alene var renere end alle apostlene i den hellige Kristi höje følge; den blide fredgiver elskede intet menneske så höjt som dig og sin moder; det er mindeværdigt.*

2. Miðr gekt einn an aðrir
ǫðlings frá píningu,
svik-bannandi, sunnu,
snjallr, postolar allir,
þvít drengr í styr strǫngum
stótt þú hjá kvǫl dróttins
blíð ok bragnings móðir
byrstrandar grátandi.

3. Sjalfr kallaði sællar
sólknarrar þik harri
son Maríe, særir
sundhyrs, í kvǫl bundinn;
ráð fal ræsir lýða
risnu kendr á hendi,
díks, áðr dauða tœki,
dagrennir, þér hennar.

4. Kœnn, lézt þú hag hreinnar,
hǫfðingi, drótningar,
hafs meðan hyrþǫll lifði,
hugat blíðliga síðan;
þér vas hón, sem hárar
hildingr skipa vildi
(ykr lofar) éla þekju,
(ǫll þjóð) í stað móður.

5. Frami gengr hátt, sás himna
her-teitir þér veitir,
snardeilandi sólar
sunds, á margar lundir;
hár 's á hvern veg meiri
hyrbjóðr, an kyn þjóðar,
Alda garðs, með orðum
yðra dýrð geti skýrða.

---

2. Snjallr svik-bannandi, gekt einn miðr an allir aðrir postolar frá píningu sunnuǫðlings, þvít þú stótt drengr í strǫngum styr hjá kvǫl dróttins ok blíð móðir bragnings byrstrandar grátandi = *Du vise svigbryder, ene gik du mindre end alle de øvrige apostle fra solkongens pinsel, ti du stod som en helt i den stærke strid hos den pinte herre, tilligemed himlens konges blide moder, der græd.*

3. Sjalfr harri sólknarrar, bundinn í kvǫl, kallaði þik, særir sundhyrs, son sællar Maríe; risnu kendr ræsir lýða fal þér, díks dagrennir, áðr tœki dauða, ráð hennar á hendi = *Selve himlens konge, lænket til pinselen, kaldte dig, gavmilde mand, sön af den salige Maria; menneskenes mægtige konge overantvordede i dine hænder, gavmilde mand, hende för han døde.*

4. Kœnn hǫfðingi, þú lézt síðan hugat blíðliga hag hreinnar drótningar, meðan hafs hyrþǫll lifði; hón vas þér í móður stað, sem hildingr hárar éla þekju vildi skipa; ǫll þjóð lofar ykr = *Kloge hövding, du sörgede siden trofast og venlig for den rene dronnings liv, medens hun levede; hun var dig i moders sted, således som den höje himmels konge ønskede at ordne det; hele menneskeheden lovpriser eder to.*

5. Frami gengr hátt, sás himna her-teitir veitir þér, sunds sólar snardeilandi, á margar lundir; hár Alda garðs hyrbjóðr 's á hvern veg meiri an kyn þjóðar geti skýrða með orðum yðra dýrð = *Höjt går den hæder, som englenes glæder giver dig, raske gavmilde mand, på mange måder; den höje gavmilde mand (du) er i alle henseender for stor til at mennesker med ord kan forklare eders herlighed.*

2. Lausavísur.

1 *(1197).* Lǫgu lymsku-drjúgir
lundrǫkkum Guðmundi
hjǫrva éls á halsi
herðendr of skapferði;
nú hafa randviðir reyndan,
ríkmenni veldr brennu,
œsirunn of annat
eggþeys an kjarkleysi.

2 *(1198).* Letk geðsnara gotna
(grænisk friðr) at ræna,
litt mun bǫl at bœttra,
búandmenn of dal þenna;
en ef aptr koma sunnan
unndýrs of Kjǫl runnar,
þá 's snarræða síðan
seggjum þǫrf at eggja.

3 *(1199).* Vist es hér með hraustum
hróðrfingin gœðingi;
nýta sér til slátra
seggir mart at leggja;
heimkynni munu hreinni
hafa opt verit, þoptu
Freyr strýkr fasta ǫrum
flóð bundins, Guðmundar.

4 *(1207).* Báls kveðr hlynr at Hólum
hvern mann vesa í banni
Gylfa láðs, þanns greiðir,
geðrakkr, fyr mér nakkvat;
trautt kann hóf, sás háttar,
hoddlestir, vel flestu,

2, 1. Lymsku-drjúgir herðendr hjǫrva éls lǫgu lundrǫkkum Guðmundi á halsi of skapferði; nú hafa randviðir reyndan œsirunn eggþeys of annat an kjarkleysi; ríkmenni veldr brennu = *Underfundige mænd dadlede den modige Gudmund for hans (feje) sind; nu har de prøvet krigeren med hensyn til noget andet end modløshed; den mægtige mand har forvoldt branden.*

2. Letk geðsnara gotna at ræna búandmenn of þenna dal; friðr grænisk; litt mun bǫl at bœttra; en ef unndýrs runnar koma aptr sunnan of Kjǫl, þá 's síðan seggjum þǫrf at eggja snarræða = *Jeg fraråder de raske mænd at plyndre bonderne i denne dal; ulykken vil ikke bedres ved det; freden forstyrres; men dersom mændene kommer igen sydfra over Kølen, kan man siden ægge til snarrådig dåd.*

3. Hróðrfingin vist es hér með hraustum gœðingi; seggir nýta at leggja sér mart til slátra; heimkynni Guðmundar munu opt hafa verit hreinni; Freyr bundins flóðfasta strýkr þoptu ǫrum = *Her hos den tapre hövding er der et berömmeligt ophold; mændene benytter adskilligt slagtekvæg til spise; Gudmunds bolig har vist ofte været renere; manden er hård mod mændene.*

4. Geðrakkr hlynr Gylfa láðs báls at Hólum kveðr hvern mann vesa í banni þanns greiðir nakkvat fyr mér; hoddlestir kann trautt hóf stórmæla, sás háttar flestu vel; aðrir meðr eru ósælir af því = *Den modige mand til Holar erklærer enhver mand i ban, som hjælper mig noget; han for-*

meðr eru af því aðrir
ósælir, stórmæla.

5 *(1207)*. Bannar byskup mǫnnum,
berr stríð af því víða
lýða kind á láði,
lǫngum kirkju-gǫngur;
geystr mun gegn at flestu
Guðmundr fara of stundir;
trautt mák enn fyr annan
enda sjá hvar lendir.

6 *(1207)*. Ara vill Guðmundr gǫrvask
glíkr Tómási at ríki,
nær liggr okkr við eyra,
erfingi hǫfðingja;
ræðr‿guðs laga greiðir
geðbjartr snǫru hjarta;
hræðisk himna prýði
hann, en vætki annat.

7. Myndi mér fyr stundu
mikit orðalag þikkja
of elgrenni unnar
eyrum slíkt at heyra.

8 *(8-10: 1208)*. Heyr himna smiðr,
hvers skáldit biðr;
komi mjúk til mín
miskunnin þín;
því heitk á þik,
þú hefr skaptan mik;
ek em þrællinn þinn,
þú 'st dróttinn minn.

9. Goð, heitk á þik,
at grœðir mik;
minzk mildingr mín,
mest þurfum þín;

---

står næppe at holde måde med sine banlysninger, han som indretter det meste så godt; andre mænd bliver ulykkelige ved det.

5. Byskup bannar mǫnnum lǫngum kirkjugǫngur: lýða kind berr víða á láði stríð af því; gegn Guðmundr mun fara geystr of stundir at flestu; trautt mák enn sjá fyr annan enda, hvar lendir = ***Biskoppen forbyder folk hyppig kirkegang; mænd bærer derfor vidt omkring kummer; den nyttige Gudmund vil en stund tage noget voldsomt på alt; næppe kan jeg endnu se, hvilken ende det tager.***

6. Guðmundr, erfingi Ara, vill gørvask glíkr Tómási hǫfðingja at ríki; nær liggr okkr við eyra; geðbjartr greiðir guðs laga ræðr snǫru hjarta; hann hræðisk himna prýði, en vætki annat = ***Gudmund Ares sön vil blive hövdingen Tomas [Becket] lig i magt: det er farligt for os; den sindlyse styrer af guds lov besidder et modigt hjærte; han frygter kun gud og intet andet.***

7. Mér myndi fyr stundu þikkja mikit at heyra eyrum slíkt orðalag of unnar elgrenni = ***For nogen tid siden vilde det have gjort et stærkt indtryk på mig at høre med mine egne øren sådanne udtalelser om manden.***

8. ***Hör, himlens bygmester, hvad skjalden ønsker; din milde miskundhed vederfares mig; derfor påkalder jeg dig, du har skabt mig; jeg er din træl, du er min herre.***

ryð þú rǫðla gramr,
ríklyndr ok framr,
hǫlds hverri sorg
ór hjarta borg.

10. Gæt, mildingr, mín,
mest þurfum þín
helzt hverja stund
á hǫlða grund;
sett, meyjar mǫgr,
máls-efni fǫgr,
ǫll es hjǫlp af þér,
í hjarta mér.

Einarr draumr Þorsteinsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(o. 1200).*

Ǫll unna hjú Halli,
Hallr es blíðr við alla,
getrat slíka í sveitum,
sveit þótt víða leiti;
kynnisk mǫrgum manni
mann-Baldr, es fremr aldir;
full es ǫlværð ǫllum
ǫll á Mǫðruvǫllum.

Eyjolfr forni.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1202).*

Bǫru austr frá Íra
ættlandi skæ branda
hregg, áðr himna tyggi
heitbyr firum veitti.

---

9. *Gud, jeg påkalder dig, at du helbreder mig; mindes mig, herre; i höj grad trænger jeg til dig; solenes konge, mægtig og ypperlig, udryd enhver sorg af mandens (mit) bryst.*

10. *Beskyt mig herre; i höj grad trænger jeg til dig og det hver eneste time her på jorden; indpod i mit hjærte, jomfru-sön, alle gode ting; al hjælp er fra dig.*

[E.] *Alle tyender elsker Hall; Hall er venlig mod alle; sådanne mænd findes ikke i bygderne, selv om man leder videnom; denne Balder blandt menneskene, som hædrer alle, bliver kendt af mange; al hovedglæde er fuldkommen for alle på Mödruvold.*

[Eyjolfr]. Hregg bǫru branda skæ austr frá ættlandi Íra, áðr himna tyggi veitti firum heitbyr = *Storme førte skibet østerpå bort fra Irernes ætland, indtil gud gav mændene den forønskede bör.*

Grímr Hjaltason.

Islænder, munk, 13. årh.

Lausavísur *(1202).*

1. Eisandi veðr undan
uðr, nú 's hvast ór suðri,
stœrir sterkar bǫrur,
(starf esa smátt) fyr Hvarfi;
kløkkr verðr kjǫlr, en rakkan
kemr hregg i stað seggjum,
nú ro fjǫll á sæ sollin;
súð gengr æ sem prúðast.

2. Sér á sigling óra
suðreysk kona, þuðri
súð gervask nú nauðir,
námgjǫrn, es hrýðr stjǫrnum.

3. Hér hefr beitt at brattri
Bótolfr skipi fljótu,
áðr fell sær of súðir,
Sandeyju, skæ branda;
reisti sjalfr ok sýsti
snarr félagi harra
hafnarmark fyr hrefnis
happsverk gota sterkan.

4. Hér nǫðum Val víðis,
víglundr, með Guðmundi,
sterkr, at stǫðva merki
stefna byskups-efni;

---

1. Uðr veðr eisandi undan; nú 's hvast ór suðri fyr Hvarfi, stœrir sterkar bǫrur; starf esa smátt; kjǫlr verðr kløkkr, en hregg kemr seggjum í rakkan stað; nú ro sollin fjǫll á sæ; súð gengr æ sem prúðast = *Bølgen farer rasende afsted med os; nu blæser det stærkt fra syd foran Hvarf; de stærke bølger bliver stadig större; vort arbejde (nød) er ikke ringe; kølen giver efter, og stormen bringer mændene i knibe; nu er der opsvulmede bjærge på havet; skibet løber stadig særdeles godt.*

2. Námgjǫrn suðreysk kona sér á sigling óra; þuðri súð gervask nú nauðir, es hrýðr stjǫrnum = *Den lærvillige syderøske kvinde betragter vor sejlads; der skabes nu nød for den tynde planke, da søen slår op mod stjærnerne.*

3. Hér hefr Bótolfr beitt fljótu skipi at brattri Sandeyju; áðr fell sær of súðir branda skæ; snarr félagi harra reisti sjalfr hafnarmark ok sýsti happsverk fyr sterkan hrefnis gota = *Her har Botolv styret det raske skib hen til den stejle Sandø; för beskyllede havet kraftig skibets sider; kongens raske fælle rejste selv et havnemærke og udførte en heldig gærning for skibene.*

4. Hér nǫðum, sterkr víglundr, stefna víðis Val at stǫðva merki með Guðmundi byskupsefni; frǫgum áðr á Eiði fyr einni nótt bana Sverris drótt-

frǫgum áðr á Eiði
einni nótt fyr dróttins,
trauðr mun glaum at gœða
grams herr, bana Sverris.

Heinrekr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1203).*

Rœkir frák at ræki
(ráð vas þat mikit) dáða,
kynnisk kappgirnð manna,
kýr tuttugu af Mýrum;
nú hefr hrauðbirkis hvárki
hlynr (veitk á því skynjar),
illr mun kostr sá kallaðr,
kýr né land á Mýrum.

Eilífr Snorrason.

Islænder, 13. årh.

Lausavísur.

1 *(1197).* Strendir hvǫttu vǫpn vǫnd,
(víða ferr Yggs líð)
Gellir vissi fyrir fall,
flatir skriðusk menn at;
Lopti vas sú gefin gipt,
grjóti mœtti hans spjót;
Jóan leyfði ok þá
ǫldum at líta skjǫld.

---

ins; herr grams mun trauðr at gœða glaum = *Her nåde vi, stærke kriger, at styre skibet til havnemærket med bispeæmnet Gudmund; én nat för erfarede vi på Eid kong Sverres død; kongens mænd er vist lidet oplagte til lystighed nu.*

[H.] Frák at rœkir dáða ræki tuttugu kýr af Mýrum; kappgirnð manna kynnisk; þat vas mikit ráð; nú hefr hrauðbirkis hlynr hvárki kýr né land á Mýrum; sá kostr mun kallaðr illr; veitk skynjar á því = *Jeg har hørt, at den dådrige mand drev 20 kør bort fra Myre; mænds kappelyst erfares; det var et stort foretagende; nu har krigeren hverken kør eller land på Myre; det vilkår vil anses for at være slemt; det ved jeg besked om.*

[E.] 1. *Strandmændene hvæssede deres dårlige våben — min vise farer viden om —, Gellir vidste mandefaldet forud; mændene krøb på maven mod hinanden; Lopt havde fåt den lykke, at hans spyd mødte sten (ɔ: Holm-sten); Joan tillod også da mænd at se sit skjold.*

2. *Kale bød den underfundige Torvald at købe mod, men der var intet; — jeg udnytter Odins hurtige drik — Tord vil ikke nyde anseelse hos*

2 *(o. 1200).* Kali bauð kjark at selja
kaldrǫðum Þorvaldi
(nýtik Fjǫlnis flýti-
feng), en til var engi;
Þórðr munat virðum virðask,
vann á dauðum manni
(áðr sló á hodda hlœði
hvikan) með spjót et mikla.

3 *(o. 1212).* Sekr gekk hodda hnykkir
hringeygr af várþingi;
áðr beið ilt ok síðan
Jóseppr af hvalfjósum.

Guðmundr Galtason.

Islænder, 13. årh.

Lausavísur.

1 *(1210).* Heyrik Hrafni fjarðar
hyrtælendr ámæla,
þjóð 's til lymsk á láði,
línspǫng, of atgǫngu;
raun mun segja sína
seimhrjóðandi góða:
vegs es Ullr at ǫllu
eitrþvengs fyrir-leitinn.

2 *(1210).* Skalk með skjaldar runni
(skapaðr erumk aldr) at gunni,
koma mun geira gjósta,
ganga framm sem Rósta;
okr þurfut nú, ella
þeirs opt á mik skella,
sýnt munk seðja hrafna,
saman of alt at jafna.

---

mænd; han tilföjede en død mand sår med det svære spyd; för havde han været noget nølende.

3. Hringeygr hodda hnykkir gekk sekr af várþingi; Jóseppr beið ilt af hvalfjósum áðr ok síðan = *Den ringöjede mand blev dömt fredløs på vårtinget; Josef fik för og senere ulykke af hvalkød.*

[G.] 1. Heyrik fjarðar hyrtælendr ámæla Hrafni of atgǫngu, línspǫng; þjóð 's til lymsk á láði; seimhrjóðandi mun segja sína góða raun: Ullr eitrþvengs vegs es at ǫllu fyrirleitinn = *Jeg hører at mændene dadler Ravn for det angreb, kvinde; folk er meget underfundige på jorden; manden (jeg) vil erklære det som sin gode erfaring: manden (Ravn) er i alle måder en, der sér sig for.*

2. *Jeg skal gå frem med krigeren i kampen (mig er en bestemt alder beskåren) — der vil komme kamp — så godt som Rósta (en tævehund); nu er der ingen grund for dem, som ellers ofte skælder på mig, at sammenligne os (to) i alt; tilvisse skal jeg mætte ravnene.*

3 *(1227).* Ǫld segir upp at felli
áss gunnvita runni,
friðslit koma flotnum
framm, ok dauss í Hvammi;
ok má af efnum slíkum
alls ekki vel falla
(mér 's of mart þats heyrik
margrœtt) nema lok bœti.

4 *(1227).* Hvat 's umb, hví kveð-
um sæta?
heim gengr sterkr af verki;
vitu rekkar nú nǫkkut
nýligs of fǫr Grýlu?

5. Hvárt munu hyggju-bjartir,
hneppr es friðr með greppum,
ǫld býsk enn við deildum,
Eyfirðingar virða,
at dáðframir (dauða)
djarfmælts skǫrungs arfar
(und vas egg svát kendu
int) harmsakar mintusk.

Sturla Bárðarson.

Islænder, 13. årh.

1. Lausavísur.

1 *(1211).* Hlífðu hamri þœfðar
hjaldrborðs viðum forðum,
þjóð bjósk Þróttar klæðum
þings, gráskyrtur hringa;

---

3. Ǫld segir, at áss ok dauss felli gunnvita runni upp í Hvammi; friðslit koma framm flotnum; ok alls ekki má falla vel af slíkum efnum, nema lok bœti; mér 's margrœtt of mart, þats heyrik = *Der er nogen der siger, at en ener og en toer faldt op for krigeren i Hvam; freden vil blive brudt for mændene; og slet intet kan 'falde' godt, når forholdene er således (som de er), medmindre afslutningen gör sagen bedre; jeg taler ofte om det jeg hörer.*

4. *Hvad er der påfærde?, hvad betyder dette?; den stærke går hjem fra arbejdet; ved man nu noget nyt om rævens rejse?*

5. Hvárt munu hyggju-bjartir Eyfirðingar — friðr es hneppr með greppum; ǫld býsk enn við deildum, — virða, at dáðframir arfar djarfmælts skǫrungs mintusk harmsakar; und vas int egg, svát kendu dauða = *Mon de kløgtige Øfjordinger — freden er ringe blandt folk; man venter fremdeles ufred —, vil vurdere det så, som den djærvmælte mands handledygtige sönner har mindedes deres sorg; et sår blev tilföjet ved æggen, så at de mærkede døden.*

[St.] 1. Hamri þœfðar hringa gráskyrtur hlífðu forðum hjaldrborðs viðum; þjóð bjósk Þróttar þings klæðum; nú skerr margr spjóta mótrunnr

nú skerr margr í morgin
mótrunnr of sik spjóta,
mjótt verðr mér at hitta
mitt hóf, sǫðulþófa.

hitt vas hóti fyrra,
heldr teljum þat dyrra,
stǫkk á grundar girði
goðinn sjalfr ór Vatsfirði.

2 *(1222).* Oss hefr elta víða
eyðir bǫðvar skíða,
margr spyrr seint et sanna,
sveit hræðumk vér manna;

3 *(1227).* Eiguð áþekt mægi
orðvitr sem gat forðum
(ójǫfnuðr gefsk jafnan
illa) Hleiðar stillir.

Sigvatr Sturluson.

Islandsk hövding, d. 1238.

Lausavísur.

1 *(1212).* Nú spurðum vér
norðan,
náir hrafn af því tafni,
(heipt hefr herr fyr giptu)
Hall Kleppjárnsson fallinn;
þar 's eyfirðings orðit
allmargs (enn forsnjalli
gunnmáva hné grennir
geðhraustr) lokit trausti.

2 *(1228).* Létat mér enn mæti
móteflandi spjóta
(hrœrik Boðnar bǫru)
boðit til ǫls, kvað Fǫlski;
eldskyndír lét undan
allsvangan mik ganga;
verð ek hølzti harðan
Heljar disk at velja.

í morgin sǫðulþófa of sik; mjótt verðr mér mitt hóf at hitta = *Udhamrede ringbrynjer beskyttede fordums krigerne; man iførte sig brynjer; nu til morgen skærer mangen kriger filtdækkener i stykker for at omgive sig med; smal bliver mig min middelvej at træffe.*

2. *Os har krigeren forfulgt langt; mange erfarer sandheden sent; en hel skare af mænd frygter vi (jeg); det skete lidt för — det regner jeg for langt herligere —, selve goden fra Vatsfjord flygtede ud på søen.*

3. Eiguð áþekt mægi, sem orðvitr stillir Hleiðar gat forðum; ójǫfnuðr gefsk jafnan illa = *I har et lignende svogerskab, som det, den ordkloge Lejrekonge [Rolv krake] fordum fik; uretfærdighed avler altid ondt.*

[S.] 1. *Nu har vi erfaret nordfra, at Hall Kleppjarnsön er falden; ravnen opnår bytte ved det; mændene nærer fjendskab istedenfor at stræbe efter lykken; der er det nu forbi med mangen en Øfjordings støtte; den modige tapre kriger faldt.*

Guðmundr Svertingsson.

Islandsk skjald, 13. årh.

Hrafnsdrápa *(o. 1213).*

1. Sviðr braut sinni ǫðru
sundr menbroti grundar,
brast glymfjǫturr Gizka,
garð, fyr knarrar barði,
áðr veðrlostinn vestan
veggǫndr framir seggir
(meðr stigu glatt af grœði
grund) við Nóreg bundu.

2. Getk þess 's gekk at lúta
geðfastr enum helgasta
bǫlhnekkjandi af blakki
blás vandar Tómási;
sǫkrennir bjó sína
suðr drengiligr lengra
fǫr, sem fyrðar heyra,
fœti sǫl at bœta.

3. Ferð kom fleina rýrir
framm, jókeyris Glamma
lýðr sá storma stríða
stund, til Jákóbs fundar.

---

2. *„Den herlige kriger — jeg digter et vers — bød mig ikke til drikkelag,“ sagde Fölske; „krigeren lod mig gå helt sulten bort; jeg må vælge Hels meget hårde disk (hungeren, dø af sult).“*

[G.] 1. Sviðr menbroti braut ǫðru sinni grundar garð sundr; — glymfjǫturr Gizka brast fyr barði knarrar — áðr framir seggir bundu veðrlostinn veggǫndr vestan við Nóreg; meðr stigu glatt grund af grœði = *Den kloge mand furede anden gang havet, — bølgen brødes foran skibets stavn —, för de dygtige mænd fortöjede det stormslåede vestfrakommende skib ved Norge; mændene gik glade i land af søen.*

2. Getk þess, 's geðfastr bǫlhnekkjandi gekk af blakki blás vandar at lúta enum helgasta Tómási; drengiligr sǫkrennir bjó sína fǫr lengra suðr fœti at bœta sǫl, sem fyrðar heyra = *Jeg omtaler det, at den standhaftige syndbryder gik i land af skibet for at vise den hellige Tomas [Becket] sin ærefrygt; den mandige, som vilde befri sig for synd, beredte sin rejse længere mod syd tilfods for at frelse sin sjæl, som mændene [her] kan höre.*

3. Fleina rýrir kom ferð framm til fundar Jákóbs; lýðr glamma jókeyris sá storma stríða stund = *Krigeren fuldførte sin rejse til St. Jacob; søfarerens mænd måtte mærke stærke storme en tidlang.*

4. Sótti Hrafn at hitta
hǫggusárr af fári
maðr eða meiddr at ǫðru
margr hinns þurfti bjargar;
hverr gekk hodda støkkvir
heill (segik á því deili)
lóns ok leystr frá meinum
leygvarðanda ór garði.

5. Guðmundr bauð enn góði
(getk jafnan þess) Hrafni,
síð man at enda óðar,
útferð með sér, lúta;
farar leizk flotna stýri
fallinn bezt með ǫllu
geira veðrs til góðrar
gjóð-nistir forvistu.

6. Foraðsvanda hykk fundu
(fyrirsagnir þraut) bragna,
þjóð vas þá við leiði
þreytin segls at neyta;
blátt vas of borð at líta
brekafall vega alla,
bræddr þars bǫrum ruddi
barðjór, ok skergarða.

7. Gekk á grœðis blakki
greppr of nótt við ótta,
Hramn varð, sem getk, gumnum
gagnsmaðr, til leiðsagnar;
heggr fekk hvǫru tveggja
hauktorgs vita borgit
(sýlði segl ok bulði
svǫl hrǫnn) skipi ok mǫnnum.

---

4. Margr maðr, hǫggusárr af fári, eða meiddr at ǫðru, hinns þurfti bjargar, sótti at hitta Hrafn; hverr hodda støkkvir gekk heill ok leystr frá meinum ór garði lóns leygvarðanda; segik deili á því = *Mangen en mand, lidende af en farlig sygdom eller på andre måder kvæstet, som trængte til hjælp, begav sig til Ravn; enhver mand forlod sund og helbredet for sine mén den rige mands gård; jeg fortæller rigtig herom.*

5. Guðmundr enn góði bauð Hrafni útferð með sér; getk jafnan þess; síð man lúta at enda óðar; flotna stýri leizk geira veðrs gjóðnistir með ǫllu bezt fallinn farar til góðrar forvistu = *Den gode Gudmund bød Ravn at rejse med sig; jeg omtaler det ofte; sent vil digtets ende komme; mændenes styrer syntes at krigeren [Ravn] egnede sig i alle henseender bedst til rejsen til ledelse.*

6. Hykk bragna fundu foraðsvanda; fyrirsagnir þraut; þjóð vas þá þreytin at neyta segls við leiði; blátt brekafall vas at líta alla vega of borð ok skergarða, þars bræddr barðjór ruddi bǫrum = *Jeg ved, at mændene dér kom i farlig vanskelighed; styrelsen svigtede; mandskabet anstrængte sig kraftig med at benytte sejlet under stormen; de blå höje bølger var allevegne at se ombord og skærgårdene, hvor det begede skib slog bølgerne til side.*

7. Greppr gekk of nótt á grœðis blakki til leiðsagnar við ótta; Hramn varð gumnum gagnsmaðr, sem getk; heggr hauktorgs vita fekk borgit hvǫru tveggja, skipi ok mǫnnum; segl sýlði ok svǫl hrǫnn bulði = *Manden gik om natten på skibet til at styre det under (de andres) frygt; Ravn*

8. Rymgœðis varð ráða
randar hóts at njóta
vitr, áðr vígslu gæti,
vegsmaðr, náit saðri;
kjólrennir fór kanna
kynfríðr at þat síðan,
trú þás tóksk með lýðum
tryggð, Háleygja byggðir.

9. Hverr gekk hyrjar þverrir
hodda brjót at móti,
hrings es heim kom sløngvir,
haukstrandar fagnandi,
en menfergir mǫrgum
mótrunn frǫmum spjóta
(æ sé øfri skýjum
ókvalðr) gjafar valði.

10. Óþokki þreifsk ekka
andærligum blandinn;
fjón grøri ljótlig ljóna
(liðak fátt of þat) miðlum;
beittr vas bragna sættir
(brandél þrifusk) vélum;
stóð þanns stýrði lýðum
stolaherr skǫrung errinn.

11. Bauð til friðkaups fróðum
folkprýðandi lýðum
(hann bað sveit fyr sinni
snjallri) einn at falla.

---

blev til hjælp for mændene, som jeg fortæller; han fik bjærget bægge dele, skibet og mandskabet; sejlet var stivt af frost og den kolde bølge bruste.

8. Vitr vegsmaðr varð at njóta hóts ráða randar rymgœðis, áðr gæti náit saðri vígslu; kynfríðr kjólrennir fór síðan at þat kanna Háleygja byggðir, þás trú tryggð tóksk með lýðum = *Den vise höje mand måtte i höj grad benytte sig af krigerens råd, för han fik den sande indvielse; den ætstore søfarer rejste derpå sidenefter for at besøge Håløgernes bygder, da pålidelig sikkerhed herskede mellem mændene.*

9. Hverr haukstrandar hyrjar þverrir gekk fagnandi at móti hodda brjót, es hrings sløngvir kom heim; en menfergir valði gjafar mǫrgum frǫmum spjóta mótrunn; æ sé ókvaldr øfri skýjum = *Enhver mand gik imod den gavmilde mand, da han kom hjem, for at ønske ham velkommen; men den gavmilde mand gav mangen en dygtig kriger gaver; altid være han upint ovenover skyerne (i himlen).*

10. Óþokki þreifsk blandinn andærligum ekka; ljótlig fjón grøri miðlum ljóna; liðak fátt of þat; bragna sættir vas beittr vélum; brandél þrifusk; stolaherr stóð errinn skǫrung, þanns stýrði lýðum = *Uvilje trivedes blandet med fjendsk bitterhed; hæsligt had voksede imellem mændene; derom taler jeg lidet; mændenes forliger blev genstand for svig; kampen trivedes; en hær, der rejste i al hemmelighed, overraskede den raske helt, som styrede mændene.*

11. Folkprýðandi bauð at falla einn til friðkaups fróðum lýðum; hann bað fyr sinni snjallri sveit = *Mændenes uddanner tilbød at lade sit liv*

Tannr Bjarnason.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1214).*

Upp hafa eigi hepnir
ullstaks boðar vaxit
fimm ok fullir vamma
fleinveðrs á bœ einum;
ólusk ekki dála,
allr fylgir þeim galli,
opt 's á gumna giptu
— — — — — —

Ámundi Árnason.

Islænder (tømrer), 13. årh.

Lausavísur.

1. Lopt eflir goð giptu
(gengr fæst af því) hæstri;
kœnn styðr krapti sínum
Ketils lán jǫfurr mána;
œztr lér ævi beztrar
alls dróttinn þér Halla;
dýrr magni þrif Þóru
þengill hǫfuðengla.

2-3 sammenhørende vers.

2. Réð grams laga greiðir,
góð vas stjórn of þjóðum,

---

alene for at købe til de kyndige mænd fred (liv); han bad for sin modige skare.

[T.]. Ullstaks boðar fimm hafa vaxit upp á einum bœ, eigi hepnir fleinveðrs ok fullir vamma; ólusk ekki dála....; allr galli fylgir þeim; opt 's ... á giptu gumna = *Fem mænd har vokset op på én gård, lidet heldige i kamp og fulde af udyder; de opfødtes ikke helt....; enhver lyde klæber ved dem; ofte er der (mangel) ved mændenes lykke.*

[Á.] 1. *Gud styrker Lopt med den höjeste lykke; deri mangler intet; månens vise konge støtter Ketils lykke med sin kraft; altets höjeste herre giver dig, Halla, det bedste liv; gid hovedenglenes herlige konge vilde styrke Toras trivsel.*

2. Enn snotri greiðir laga sólar grams réð byskups-stóli sextán vetr; góð vas stjórn of þjóðum; nú 's málsnjallr meinbǫnnuðr manna kallaðr heðan; Páll komi fljótt í fullan frið með himna dróttni = *Den kloge udlægger af guds lov styrede bispesædet i 16 år; hans styrelse af folket var god; nu er den veltalende, der bødede på mændenes mén, bortkaldt herfra; gid Paul måtte hurtig komme i fuld fred hos himlens herre.*

sextán vetr enn snotri
sólar byskups-stóli;
nú 's meinbǫnnuðr manna
málsnjallr heðan kallaðr;
komi Páll í frið fullan
fljótt með himna drótni.

3. Dáðhittir gat dróttins
dýrgeðr lǫgum stýra,
sitt bjó sannvinr rétta,
sextán vetr, til betra;
hyggjum hitt at (seggja)
hjalpríkum vel líkar
(gagn vann af hug hreinum)
hans ǫnn goði ok mǫnnum.

4. Lýðr á allr fyr eyði
ormsætrs við goð mætan,
þeims gerði frið fyrða,
farsælum vel mæla;
bœnum brátt at skíni
blíðgeðr hǫfuðfeðra
þanns ýta bǫl bœtir
byskup órr með kóra.

5 *(1226)*. Sitt réð selja
sandauðigt land
fullsviðr Flosi
fúss Dufgúsi;
nú hefr keypta
kvalráðr fala
geirs glymstœrir
glaðr Baugstaði.

---

3. Dýrgeðr dáðhittir gat stýra lǫgum dróttins sextán vetr; sannvinr rétta bjó sitt til betra; hyggjum hitt, at hans ǫnn líkar vel hjalpríkum goði ok mǫnnum; vann gagn seggja af hreinum hug = *Den herligsindede dådfuldbyrder styrede guds lov i 16 år; rettens sande ven beredte sig et bedre hjem; jeg tror, at hans gærning behager vel den hjælprige gud og mennesker; han arbejdede for mændenes vel af rent sind.*

4. Allr lýðr á mæla vel fyr farsælum eyði ormsætrs, þeims gerði frið fyrða, við mætan goð; bœnum þanns bœtir bǫl ýta, at blíðgeðr byskup órr skíni brátt með kóra hǫfuðfeðra = *Alle mænd bör bede for den lykkelige mand, som gjorde fred blandt mænd, hos den herlige gud; lad os bede ham, som frelser menneskene fra synd, at vor blide biskop snart må skinne blandt hovedfædrenes kore.*

5. *Den fuldkloge Flose solgte sit sandrige land heller end gærne til Dufgus; nu har den vaklende kriger glad købt Bøgstad, der var tilsalgs.*

Loptr Pálsson.

Islandsk hövding, d. 1261.

Lausavísa *(folkevisevers?; 1221).*

Hér ferr Grýla
í garð ofan
ok hefr á sér
hala fimtán.

Brandr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1222).*

Varizk hefr Eyjolfr ǫrum
ǫrfengr níu lengi
(fræg 's orðin sú) fúra
fleyvangs í Grímseyju,
áðr út í sker skreytir
skorðublakks enn rakki,
brjótr, með benjar heitar,
brynflagða, þar lagðisk.

Snorri Sturluson.

Islandsk hövding og skjald, 1178—1241.

1. En drape om Skule jarl *(1218—19).*

(Stev). Harðmúlaðr var Skúli
rambliks framast miklu
gnaphjarls skapaðr jarla.

[Loptr]. *Her kommer Gryla ovenfra til huse, og har på sig 15 haler.*

[Brandr]. Ǫrfengr Eyjólfr hefr varizk lengi níu fleyvangs fúra ǫrum í Grímseyju — sú [vǫrn] 's orðin fræg — áðr enn rakki skreytir skorðublakks lagðisk þar með heitar benjar út í sker, brynflagða brjótr = *Den raske Eyjolf værgede sig længe mod ni mænd på Grimsø — det forsvar er blevet berömt —, indtil den modige mand svømmede dér med sine varme sår ud i et skær, kriger.*

[Sn.] 1. Skúli, harðmúlaðr gnaphjarls rambliks, var skapaðr miklu framast jarla = *Skule, hård mod guldet, blev skabt som den ypperste af jarler.*

2. Háttatal *(1222—23)*

1. Lætr, sás Hákun heitir,
(hann rekkir lið) bannat,
[jǫrð kann frelsa] fyrðum
friðrofs [konungr] ofsa;
sjalfr ræðr alt ok Elfar,
ungr stíllir sá, milli
(gramr á gipt at fremri)
Gandvíkr, jǫfurr, landi.

2 *(kent)*. Fellr of fúra stilli
fleinbraks, limu axla,
Hamðis fang, þars hringum
hylr ættstuðill skylja;
holt felr Hildigelti
heila bœs, ok deilir
gulls í gelmis stalli
gunnseið, skǫrungr, reiðir.

3 *(rekit)*. Ulfs bága verr ægis
ítr báls hati mǫlu;
sett eru bǫrð fyr bratta
brún Míms vinar rúnu;
orms váða kann eiðu
allvaldr gǫfugr halda;
menstríðir, njót móður
mellu dolgs til elli.

4 *(sannkent)*. Stinn sǫr þróask
stórum ,
sterk egg frǫmum seggjum

2, 1. Sás heitir Hákon lætr bannat fyrðum friðrofs ofsa; hann rekkir lið; konungr kann frelsa jǫrð; jǫfurr, sá ungr stillir, ræðr sjalfr landi alt milli Gandvíkr ok Elfar; gramr á gipt at fremri = *Han, som hedder Håkon, forbyder mændene overmodigt fredsbrud; han opmuntrer skaren; kongen forstår at frelse sit land; fyrsten, den unge konge, råder selv over landet alt imellem Det hvide hav og Elven; fyrstens lykke er så meget större.*

2. Hamðis fang fellr of stilli fleinbraks fúra, þars ættstuðill Skylja hylr axla limu hringum; skǫrungr felr heila bœs holt Hildigelti ok deilir gulls reiðir gunnseið í gelmis stalli = *Brynjen falder ned over krigeren, hvor Skyles ætling dækker armene med ringe (brynjens); den kraftige konge dækker hovedet med hjælmen og den gavmilde fyrste svinger sværdet i hånden.*

3. Ítr hati ægis báls verr mǫlu ulfs bága; sett eru bǫrð fyr bratta brún rúnu Míms vinar, gǫfugr allvaldr kann halda eiðu orms váða; menstríðir, njót móður mellu dolgs til elli = *Den herlige gavmilde fyrste værger landet; stavne er satte foran det stejle lands kant; den gæve konge forstår at fastholde landet; gavmilde mand, nyd (besiddelsen af) landet til din alderdom.*

4. Stinn sǫr þróask stórum; sterk egg skerr hvast traustar hlífar frǫmum seggjum; hár gramr lifir framla; hverr drengr litar harða hrein sverð; gǫfugr þengill unir bjartr snǫru hjarta; ítr rǫnd fúrask undrum =

hvast skerr hlífar traustar,
hár gramr lifir framla;
hrein sverð litar harða
hverr drengr, gọfugr þengill,
ítr rọnd furask undrum,
unir bjartr snọru hjarta.

5 *(studningar)*. Óðharða spyrk eyða
egg fullhvọtum seggjum;
dáðrọkkum veldr dauða
dreng ofrhugaðr þengill;
hamdọkkum fær Hlakkar
hauk munnroða aukinn,
veghrœsinn spyrk vísa,
valdr ógnþorinn skjaldar.

6 *(nýgọrvingar)*. Sviðr lætr sóknar naðra
slíðrbraut jọfurr skríða,
ótt ferr rógs ór réttum
ramsnákr fetilhamsi;
linnr kná sverða sennu
sveita bekks at leita,
ormr þyrr vals at varmri
víggjọll sefa stígu.

7 *(oddhent)*. Hjalms fylli spekr hilmir
hvatr Vindhlés skatna,
hann kná hjọrvi þunnum
hræs þjóðár ræsa;
ýgr hilmir lætr eiga
ọld dreyrfá skjọldu,
styrs rýðr stillir hersum
sterkr járngrá serki.

8 *(oddhent)*. Klofinn spyr ek hjalm fyrir hilmis
hjarar egg, duga seggir;

Stive sår tiltager stærkt; den stærke æg skærer hvast de stærke skjolde for de dygtige mænd, den höje konge fører et ypperligt liv, enhver mand rødfarver de meget blanke sværd; den gæve konge er strålende i besiddelse af et rask hjærte; det herlige skjold splittes forfærdelig.

5. Spyrk óðharða egg eyða fullhvọtum seggjum; ofrhugaðr þengill veldr dáðrọkkum dreng dauða; ógnþorinn valdr skjaldar fær aukinn munnroða hamdọkkum Hlakkar hauk; spyrk vísa veghrœsinn = *Jeg hører, at den rasende hårde æg tilintetgör de fuldkække krigere; den meget modige konge volder den dådkraftige mand døden; den kampdjærve kriger forøger rødheden om den hamsorte ravns mund; jeg erfarer at kongen er höj ved sin hæder.*

6. Sviðr jọfurr lætr sóknar naðra skríða slíðrbraut; rógs ramsnákr ferr ótt ór réttum fetilhamsi; sverða sennu linnr kná at leita sveita bekks; vals ormr þyrr sefa stígu at varmri víggjọll = *Den kloge fyrste lader sværdene fare ud af skeden; sværdet farer rask ud af den lige skede; sværdet søger blodstrømmen; sværdet jager igennem brystet til det varme blod.*

7. Hvatr hilmir spekr skatna hjalms fylli Vindhlés; hann kná ræsa þunnum hjọrvi hræs þjóðár; ýgr hilmir lætr ọld eiga dreyrfá skjọldu; sterkr stillir rýðr hersum járngrá styrs serki = *Den raske fyrste stiller*

því eru heldr, þar er skekr
skjǫldu,
skafin sverð lituð ferðar;
bila muna gramr þó at gumna
gular rítr nái líta,
draga þorir hann yfir hreinna
hvatan brand þrǫmu randa.

9 *(sextánmælt).* Vex íðn,
vellir roðna,
verpr lind, þrimu snerpir,
fæsk gagn, fylkir eignask,
falr hitnar, sezk vitnir;
skekr rǫnd, skildir bendask,
skelfr askr, griðum raskar,
brandr gellr, brynjur sundrask,
braka spjǫr, litask ǫrvar.

10 *(áttmælt).* Jǫrð verr siklingr
sverðum,
sundr rjúfa spjǫr undir,
lind skerr í styr steinða,
støkkr hauss af bol lausum,
falla folk á velli,
fremr mildr jǫfurr hildi,
egg bítr á lim lýti,
liggr skǫr sniðin hjǫrvi.

11 *(fjórðungalok).* Ýskelfir kann
ulfum
auðmildr búa gildi;
lætr gylðis kyn gáti
gunnsnarr una harri;
fær gotna vinr vitni
valbjór afar stóran;

---

mændene med sværdet; han sætter blodströmmen i bevægelse med de tynde sværd; den frygtelige konge lader mændene have blodige skjolde, den stærke fyrste rødfarver de jærngrå brynjer for herserne.

8. Ek spyr hjalm klofinn fyrir hjarar egg hilmis; seggir duga; því eru skafin sverð ferðar heldr lituð, þar er skjǫldu skekr; gramr muna bila, þó at nái líta gular rítr gumna; hann þorir draga hvatan brand yfir þrǫmu hreinna randa = *Jeg erfarer, at hjælme kløves for kongens sværdsæg; krigerne er modige; derfor er mændenes blanke sværd stærkt rødfarvede, hvor skjoldene rystes; kongen vil ikke svigte, fordi han ser mændenes gule skjolde; han vover at trække det hvasse sværd over de skinnende skjoldes rande.*

9. *Arbejdet tiltager; marken rødnes; skjoldet stødes; kampen vokser; sejr vindes; kongen tilfalder den; spydrøret varmes; ulven mættes; skjoldet rystes; skjoldene böjes, spydet skælver, freden brydes; klingen runger, brynjerne flænges; spærene brager, pilene blodfarves.*

10. *Fyrsten værger landet med sværdene; spydene frembringer gabende sår; det malede skjold skæres i kampen; hovedet springer af den adskilte krop; mændene falder på slagmarken; den gavmilde konge kæmper; æggen skambider læggene; hovedet ligger (på jorden) afskåret ved sværdet.*

11. Auðmildr ýskelfir kann búa ulfum gildi; gunnsnarr harri lætr gylðis kyn una gáti; gotna vinr fær vitni afar stóran valbjór; vargr tér bergja

vargr tér ór ben bergja
blóðdrykk ok grǫn rjóða.

12 *(stælt)*. Hákun veldr ok
hǫlðum,
harðrǫðum guð jarðar
tyggja lér með tíri,
teitr þjóðkonungs heiti;
vald á víðrar foldar,
vindræfrs jǫfurr gæfu
ǫðlingi skóp ungum,
ǫrlyndr skati gǫrla.

13 *(hjástælt)*. Manndýrðir fá
mærðar,
mæt ǫld, fira gæti,
lýtr auðgjafa ítrum
ǫll. Stóð sær of fjǫllum.
Rjóðvendils gatk randa
ræki-Njǫrð at sœkja,
hœf ferð var sú harða,
heim. Skaut jǫrð ór geima.

14 *(langlokum)*. Hákun ræðr
með heiðan,
hefr drengja vinr fengit
(lǫnd verr buðlungr brandi
breiðfeld) mikit veldi;
rógleiks náir ríki
remmi-Týr at stýra
(ǫld fagnar því) eignu,
orðróm konungdómi.

---

blóðdrykk ór ben ok rjóða grǫn = *Den gavmilde kriger forstår at berede ulvene drikkelag; den kampraske fyrste lader ulveslægten frydes ved føden; mændenes ven giver ulven overflod af blod; ulven drikker blod af såret og rødfarver kæben.*

12. Hákun veldr teitr heiti þjóðkonungs ok hǫlðum; guð lér harðrǫðum tyggja jarðar með tíri; ǫrlyndr skati á gǫrla vald víðrar foldar; vindræfrs jǫfurr skóp ungum ǫðlingi gæfu = *Hakon besidder glad en folkekonges navn og mændene; gud giver den rådkraftige fyrste landet med ære; den raske fyrste har et fuldstændigt herredömme over det vide land; gud gav den unge fyrste lykke.*

13. Manndýrðir fá fira gæti mærðar; ǫll mæt ǫld lýtr ítrum auðgjafa. Sær stóð of fjǫllum. Gatk at sœkja heim randa rjóðvendils ræki-Njǫrð; sú ferð var harða hœf. Jǫrð skaut ór geima = *Mands dyder skaffer mændenes beskytter lov; hele den udmærkede befolkning böjer sig for den herlige gavmilde fyrste. Havet stod ovenover fjældene. Jeg besøgte krigeren; den rejse var såre god. Jorden dukkede op af havet.*

14. Hákun ræðr konungdómi með heiðan orðróm; drengja vinr hefr fengit mikit veldi; buðlungr verr breiðfeld lǫnd brandi; rógleiks remmi-Týr náir at stýra eignu ríki; ǫld fagnar því = *Håkon råder over kongedömmet med strålende ry; mændenes ven har fåt et stort rige; fyrsten værger det vidstrakte land med sværdet; krigeren styrer sit eget kongerige; mændene er glade ved det.*

15. Þeim es faðir hans átti ráða áðr ok vas faldinn grímu gjaldseiðs grundar; dróttman enn þat; gunnhættir kná stýra grýttu buðlunga setri;

15 *(tiltekit)*. Þeim es grundar grímu
gjaldseiðs ok vas faldinn
(drótt man enn þat) átti
áðr hans faðir ráða;
gunnhættir kná grýttu
(gramr býr of þrek) stýra,
stórt ræðr hann en hjarta
hvetr, buðlunga setri.

16 *(drǫgur)*. Setr of vísa vitran
vígdrótt, en þar hníga,
(ýr dregsk) við skotskúrum
skjaldborg, í gras aldir;
vápnrjóðr stikar víða,
vellbrjótr á lǫg, spjótum,
þryngr at sverða sǫngvi,
sóknharðr þrǫmu jarðar.

17 *(refhvǫrf)*. Síks glóðar verr sœkir
slétt skarð hafi jarðar,
hlífgranda rekr hendir
heit kǫld loga ǫldu;
fljótt válkat skilr fylkir
friðlæ, rǫðuls sævar
ránsið ræsir stǫðvar
reiðr, glaðr, frǫmum meiðum.

18. Blóð fremr, hlǫkk at háðisk
heldr slitnar dul, vitni;
skjǫldr, en skatnar foldir,
skelfr harðr, taka varða;
fal lætr of her hvítan
hollr gramr rekinn framðan;
en tyggja sonr, seggjum,
svalr brandr, dugir, grandar.

---

hann ræðr stórt en hjarta hvetr; gramr býr of þrek = *Det [kongerige, se slutn. af foreg. v.], som hans fader tidligere havde at herske over, han som bar skrækkehjælmen; folk husker det endnu; krigeren styrer det klippefulde fyrstesæde; han tager store beslutninger, og hjærtet ægger ham dertil; fyrsten besidder en stor kraft.*

16. Vígdrótt setr skjaldborg of vitran vísa við skotskúrum; en þar hníga aldir í gras; ýr dregsk; sóknharðr vápnrjóðr stikar víða þrǫmu jarðar spjótum; vellbrjótr þryngr á lǫg at sverða sǫngvi = *Krigerne danner en skjoldborg omkring den kloge fyrste mod skudbygerne, men der segner mændene til jorden; buen spændes; den kampkraftige kriger omgiver landets vide kyster med spyd; den gavmilde farer ud på søen til kamp.*

17. Síks glóðar sœkir verr skarð jarðar hafi slétt; hendir ǫldu loga rekr kǫld heit hlífgranda; glaðr fylkir skilr friðlæ fljótt válkat; reiðr ræsir stǫðvar frǫmum sævar rǫðuls meiðum ránsið = *Kongen værger Fjordene, jævnede af havet; gulduddeleren straffer kolde trusler med sværdet; den glade konge fornemmer det overilede fredsbrud; den vrede fyrste stanser de frække mænds røverfærd.*

18. Blóð fremr vitni; heldr slitnar dul, at hlǫkk háðisk; harðr skjǫldr skelfr, en skatnar taka varða foldir; hollr gramr lætr hvítan rekinn fal framðan of her; svalr brandr grandar seggjum, en tyggja sonr dugir = *Blodet fremmer ulven; i höj grad bliver det tydeligt, at kampen holdtes;*

19. Segl skekr of hlyn, Huglar,
(hvast drífa skip) rasta,
en fǫll, of gram, gylli
grunn (djúp) hata unna;
né Rǫ́n viðr hafhreinum
hǫ́raust, skapar flaustum,
hrǫnn fyr húfi þunnum
heil klofnar, frið, deilu.

20. Hélir hlýr at stáli,
hafit fellr, en svífr þelli
(ferð dvǫl firrisk) harða
framm mót lagar glammi;
vindr réttr váðir bendir,
vefr rekr á haf snekkjur,
veðr þyrr, vísa iðjur,
varar fýsir skip, lýsa.

21. Lung frák lýða þengils,
lǫ́ reis of skut, geisa,
en svǫrð of her herða;
hljóp stóð und gram Róða;
þjóð fær þungra skeiða
þrǫng rúm skipat lǫngum,
stǫ́l lætr styrjar deilir
stinn kløkk í mar søkkva.

---

det hårde skjold ryster; men mændene begynder at værge landet; den hulde konge lader det lyse, guldprydede spyd(rør) drevet frem over mændene; det kølige sværd dræber mændene, men fyrstens sön viser sit mod.

19. Segl skekr of rasta hlyn of gram; skip djúp drífa hvast, en grunnfǫll Huglar hata unna gylli; né viðr háraust Rǫ́n hafhreinum frið; skapar flaustum deilu; heil hrǫnn klofnar fyr þunnum húfi = *Sejlet ryster over skibet over kongen, de dybe skibe farer hurtig afsted; men Hugls grunde hader skibet; ikke giver den larmende Ran skibene fred, men skaber dem ufred; den hele bølge kløves for den tynde stavn.*

20. Hlýr hélir at stáli, en þelli svífr harða framm mót lagar glammi; hafit fellr, ferð firrisk dvǫl; réttr vindr bendir váðir; vefr rekr snekkjur á haf; veðr þyrr, skip fýsir varar; iðjur lýsa vísa = *Stavnen belægges med rim lige til stålet, men (idet) skibet svæver kraftig fremad mod den brusende bølge; det hævede (skib) falder og mændene undgår ophold; den lige vind udfolder sejlene; sejlet driver skibene ud på havet; stormen suser og skibet vil gærne i havn; kongens handlinger vidner om ham.*

21. Frák lung lýða þengils geisa, en svǫrð herða of her; lǫ́ reis of skut; Róða stóð hljóp und gram; þjóð fær lǫngum skipat þrǫng rúm þungra skeiða; styrjar deilir lætr stinn stǫ́l søkkva kløkk í mar = *Jeg har hørt, at mændenes fyrstes skib for frem, og at tovene strammedes over hæren; bølgen rejste sig op over stavnen; skibet løb under kongen; mændene besætter hyppig de tunge skibes snævre rum; krigeren lader de stive stavne synke (duve) böjelige i havet.*

22. Himinglæva strýkr hǫ́var þiljur; sog skilja hrǫnn; ljótr lægir vill brjóta lǫgstiga fagrdrasil; lýsheims eisa náir ljóma of blíðum gram; kǫld

22. Himinglæva strýkr hǫ́var,
hrǫnn skilja sog, þiljur;
lǫgstíga vill lœgir
ljótr fagrdrasil brjóta;
lýsheims náir ljóma
(líðr ár) of gram blíðum,
uðr rekkir kjǫl kløkkvan
kǫld, eisa, far geisar.

23 *(refhvarfabróðir)*. Firrisk
hǫnd með harra
hlumr, líðr vetr af sumri,
en flaust við lǫg Lista
lǫng taka hvíld at gǫngu;
ǫl mœðir lið lýða,
létt skipask hǫll, et rétta,
en skǫ́l at gjǫf góla
gulls svífr, tóm, en fulla.

24 *(dunhenda)*. Hreintjǫrnum
gleðr horna,
horn náir lítt at þorna,
mjǫðr hegnir bǫl bragna,
bragningr skipa sagnir;
folkhǫmlu gefr framla
framlyndr viðum gamlar,
hinn es heldr fyr skot skjǫldum,
skjǫldungr hunangs-ǫldur.

25 *(tilsagt)*. Rǫst gefr ǫðlingr
jastar,
ǫl virðik svá, firðum;
þǫgn fellir brim bragna,
bjór forn es þat, horna;
máls kann mildingr heilsu,
mjǫðr heitir svá, veita;
strúgs kømr í val veiga,
vín kallak þat, galli.

---

uðr rekkir kløkkvan kjǫl; far geisar, ár líðr = *Bølgen pisker de höje bænke; kølen splitter bølgen; den hæslige sø vil bryde det smukke skib; guldet funkler over den blide konge; den kolde bølge gör den bløde køl stærk; skibet farer afsted, året går.*

23. Hlumr firrisk hǫnd með harra; vetr líðr af sumri; en lǫng flaust taka hvíld at gǫngu við lǫg Lista; ǫl et rétta mœðir lið lýða; tóm hǫll skipask létt, en en fulla gulls skǫ́l svífr góla at gjǫf = *Åretaget savner hånd hos kongen(s mænd); vinteren går efter sommeren; men de lange skibe tager hvile efter rejsen ved Listes hav; det gode øl sløver mændenes skare; den tomme hal fyldes let; men den fulde guldskål svæver behagelig som skænk.*

24. Bragningr gleðr skipa sagnir horna hreintjǫrnum; horn náir lítt at þorna, mjǫðr hegnir bǫl bragna; framlyndr skjǫldungr, hinn es heldr skjǫldum fyr skot, gefr framla folkhǫmlu viðum gamlar hunangs ǫldur = *Fyrsten glæder mandskabet med det rene øl; hornet får ikke tid til at törres; mjöden fjærner mændenes onde; den udmærkede konge, som holder skjolde mod skud, giver i fremragende grad krigerne gammel honningdrik.*

25. Ǫðlingr gefr firðum jastar rǫst; ǫl virðik svá; horna brim fellir þǫgn bragna; bjór forn es þat; mildingr kann veita máls heilsu; mjǫðr heitir svá; strúgs galli kømr í val veiga; vín kallak þat = *Fyrsten giver mændene*

26 *(orðskviðu-háttr).* Fúss brýtr
fylkir eisu
fens; bregðr hǫnd á venju;
ránhegnir gefr Rínar
rǫf; spyrr ætt at jǫfrum;
mjǫk trúir ræsir rekka
raun; sér gjǫf til launa;
ráð á lofðungr lýða
lengr; vex hverr af gengi.

27 *(álags-háttr).* Ískalda skark
ǫldu
eik, vas súð en bleika
reynd, til ræsis fundar
ríks; emk kuðr at slíku;
brjótr þá hersis heiti
hátt, dugir sœmð at vátta,
auðs af jarla prýði
ítrs; vasa siglt til lítils.

28 *(tvískelft).* Vandbaugs veitti
sendir
vígrakkr, en gjǫf þakkak
skjaldbraks Skylja mildum,
skipreiðu mér, heiða;
fann næst fylkir unna
fǫl dýr at gjǫf stýri
stálhreins; styrjar deilis
stórlæti sák mæta.

gærströmmen; øl vurderer jeg så; hornenes brænding fælder mændenes tavshed; det er gammelt øl; fyrsten ved at give talens helse; mjöd hedder så; hovmodets skade kommer blandt udsøgte drikke; vin kalder jeg det.

26. Fylkir brýtr fúss fens eisu; hǫnd bregðr á venju; ránhegnir gefr Rínar rǫf; ætt spyrr at jǫfrum; mjǫk trúir ræsir raun rekka; gjǫf sér til launa; lofðungr á lengr ráð lýða; hverr vex af gengi = *Kongen bryder heller end gerne guldet; hånden slipper ikke sin vane; ranstrafferen giver guld; man spörger om konger(s færd); i höj grad stoler fyrsten på mændenes prøve; gave venter gengæld; fyrsten har fremdeles rådighed over mændene; enhver vokser ved sit følge.*

27. Skark ískalda ǫldu eik til fundar ríks ræsis; en bleika súð var reynd; emk kuðr at slíku; brjótr ítrs auðs þá hátt hersis heiti af jarla prýði; dugir at vátta sœmð; vasa siglt til lítils = *Jeg skar den iskolde bølge med skibet til møde med den mægtige konge; det blege skib blev prøvet; jeg er bekendt for det; jeg modtog det höje herse-navn af jarlernes pryder; det er rigtigt at vidne om hæderen; jeg sejlede ikke forgæves.*

28. Vígrakkr vandbaugs sendir veitti mér skipreiðu, en þakkak skjaldbraks mildum skylja heiða gjǫf; fylkir fann næst unna dýr fǫl at gjǫf stýri stálhreins; sák mæta stórlæti styrjar deilis = *Den kampmodige kriger gav mig en skibrede, men jeg takker den krigerske fyrste for den prægtige gave; dernæst skænkede kongen skibstyreren (mig) et skib; jeg så krigerens herlige gavmildhed.*

29. Mank hýrum hilmi tvær ólvistar heims vistir; hlautk at sitja á samt fémildum seimgildi; fylkir gaf fúss fleinstýri margdýrar hnossir;

29 *(detthendr háttr).* Tvær
mank hilmi hýrum
heims vistır ótvistar,
hlautk á-samt at sitja
seimgildi fémildum;
fúss gaf fylkir hnossir
fleinstýri margdýrar;
hollr vas hersa stilli
hoddspennir fjǫlmennum.

30 *(draugsháttr).* Þoll biðk
hilmis hylli
halda grœnna skjalda;
askr beið af því þroska
þilju Hrungnis ilja;
vígfoldar njót valdi
vandar margra landa.
(nýtr vast oss) til ítrar
elli (dolga fellir).

(Annat kvæði)

31 *(bragar-bót).* Stáls dynblakka
støkkvi
stinngeðs samir minnask,
álms bifsœki aukum
Yggs feng, á lof þengils;
odds bláferla jarli
ǫrbrjót né skal þrjóta,
Hárs saltunnu hrannir
hrœrum, óð at stœra.

32 *(riðhendur).* El þreifsk
skarpt of Skúla
skýs snarvinda lindar,
egg varð hvǫss í hǫggum
hræs dynbrunnum runnin;
seimþreytir bjó sveita
snjallr ilstafna hrafni,
Páll varð und fit falla
framm þrábarni arnar.

---

hoddspennir vas hollr fjǫlmennum hersa stilli = *Jeg husker to glade vinterophold hos den muntre konge; jeg opnåde at sidde bænket hos den gavmilde fyrste; kongen gav villig udmærkede kostbarheder til krigeren (mig); jeg var venlig stemt mod hersernes fyrste med den talrige hird.*

30. Biðk þoll grœnna skjalda halda hylli hilmis; askr Hrungnis ilja þilju beið þroska af því; vígfoldar vandar valdi, njót margra landa til ítrar elli; nýtr vast oss, dolga fellir = *Jeg ønsker, at krigeren (jeg) må bevare kongens gunst; krigeren (jeg) fik trivsel af den; kriger, nyd (herredömmet over) mange lande til en herlig alderdom; du var os huld, fjenders banemand.*

31. Stáls dynblakka støkkvi samir minnask á lof stinngeðs þengils; aukum Yggs feng alms bifsœki; né skal odds bláferla ǫrbrjót þrjóta at stœra óð jarli; hrœrum hrannir Hárs saltunnu = *Søfareren (mig) sömmer det sig at mindes at lovprise den modige fyrste; jeg vil digte om krigeren; krigeren (jeg) skal ikke svigte med at digte et kvad om jarlen; jeg vil sætte sangen i bevægelse.*

32. Skarpt él lindar snarvinda skýs þreifsk of Skúla; hvǫss egg varð runnin hræs dynbrunnum í hǫggum; snjallr seimþreytir bjó hrafni ilstafna sveita; Páll varð falla framm und fit þrábarni arnar = *En hård kamp*

33 *(veggjat).* Lífs varð rán at
raunum
(reið sverð) skapat mjǫk ferðum;
stǫng óð þrátt á þingi
þjóðsterk, liðu framm merki;
hrauð, of hilmis bróður,
hvǫss egg friðar vǫ́n seggjum,
spjót nǫ́ðu blǫ́ bíta;
búandmenn hlutu þar renna.

34 *(flagðaháttr).* Flaust bjó
folka treystir
fagrskjǫlduðustum ǫldum,
leið skar bragnings bróðir
bjartveggjuðustu reggi;
hest rak hilmir rastar
harðsveipaðastan reipum,
sjár hlaut við þrǫm þjóta
þunghúfuðustu lungi.

35 *(en forna skjálfhenda).*
Reist at Vágsbrú vestan,
varrsíma bar fjarri,
heitfastr hǫ́var rastir
hjalm-Týr svǫlu stýri;
stǫkr óx, es bar blakka
brims fyr jǫrð et grimma
herfjǫlð (húfar svǫlðu)
hrannláð, búandmanna.

---

trivedes omkring Skule; den hvasse æg blev oversprøjtet med blod i huggene; den modige fyrste gjorde ravnens klør blodige; Paul måtte falde under örnens fod.

33. Lífs rán varð mjǫk at raunum skapat ferðum; sverð reið; þjóðsterk stǫng óð þrátt á þingi; merki liðu framm; hvǫss egg hrauð seggjum friðar vǫ́n; blǫ́ spjót nǫ́ðu bíta of bróður hilmis; búandmenn hlutu renna þar = ***Døden blev, i höj grad ifølge hvad man væntede, tildelt mændene; sværdene blev svungne; den stærke fanestang gik kraftig frem på tinget; fanerne gled fremad; det skarpe sværd tilintetgjorde mændenes håb om fred; de brune spyd bed omkring kongens broder; bønderne måtte flygte der.***

34. Folka treystir bjó flaust fagrskjǫlduðustum ǫldum; bróðir bragnings skar leið bjartveggjuðustu reggi; hilmir rak rastar hest, harðsveipaðastan reipum; sjár hlaut þjóta við þrǫm þunghúfuðustu lungi = ***Mændenes prøver bemandede skibene med mænd, udstyrede med meget smukke skjolde; kongens broder furede søen med skibet med det meget smukke sejl; fyrsten drev skibet fremad, forsynet med de meget stærke tove; søen bruste mod kanten af skibet med den meget tunge bov.***

35. Heitfastr hjalm-Týr reist hǫ́var rastir svǫlu stýri vestan at Vágsbrú; varrsíma bar fjarri; stǫkr búandmanna óx, es hrannláð et grimma bar herfjǫlð brims blakka fyr jǫrð; húfar svǫlðu = ***Den ordholdende kriger furede de höje strömme med det kolde ror vestfra til Vågsbro; kølstriben nåde langt tilbage; bøndernes flugt tiltog, da den grumme sø førte en stor mængde skibe foran landet; bovene svaledes.***

36. Fullsterk herfǫng hristi hvatt, þás mjǫk lǫng véstǫng reistisk; folk samði hringserk, en grams verk frǫmðusk; kaldr hjǫrr lék hǫnd; all-

36 *(þríhent).* Hristi hvatt, þás
reistisk,
herfǫng, mjǫk lǫng véstǫng,
samði folk, en frǫmðusk,
fullsterk, hringserk, grams verk;
hǫnd lék, herjum reyndisk,
hjǫrr kaldr, allvaldr mannbaldr;
egg frák breiða bjoggu
bragning fylking (stóð þing).

37 *(enn dýri háttr).* Vann, kann
virðum banna
vald, gjald, hǫfundr aldar,
ferð verð folka herði
fest mest, sás bil lestir;
hátt þrátt hǫlða áttar,
(hrauð auð jǫfurr rauðum),
þat, gat þengill skatna,
þjóð, stóð af gram, bjóða.

38. Farar snarar fylkir byrjar,
freka breka lemr á snekkjum,
vaka taka vísa rekkar,
viðar skriðar at þat biðja;
svipa skipa sýjur hepnar
sǫmum þrǫmum i byr rǫmmum;
Haka skaka hrannir blǫkkum
hliðar; miðar und kjǫl niðri.

39 *(tiltekit).* Ok hjaldreifan
hófu
hoddstiklanda miklir,
morðflýtir kná mœta
malmskúrar dyn, hjalmar,
hjaldrs þás hilmir foldar
hugfœrum gaf stœri,
ógnsvellir fær allan
jarldóm, gǫfugr sóma.

valdr reyndisk herjum mannbaldr; frák bragning bjoggu breiða fylking egg; þing stóð = *De meget stærke rustninger rystedes stærkt, da den lange fanestang rejstes; mændene iførte sig brynjer og fyrstens gærninger udførtes; det kolde sværd spillede i hånden; fyrsten viste sig for mændene som en udmærket mand; jeg har hørt, at fyrsten udstyrede sin brede fylking med sværd; tinget stod.*

37. Ferð verð vann fest mest gjald folka herði; hǫfundr aldar, sás lestir bil, kann banna virðum vald; þengill skatna gat bjóða þrátt þjóð hǫlða áttar hátt; þat stóð af gram; jǫfurr hrauð rauðum auð = *Mændene måtte, som de fortjænte, forpligte sig til at udrede krigeren en meget stor betaling; mændenes dommer, som hader nølen, ved at knække mændenes magt(lyst); mændenes fyrste kunde byde bøndernes skare kraftig, hvorledes de skulde opføre sig; det udgik fra fyrsten; han viste sig meget gavmild.*

38. Fylkir byrjar snarar farar; freka breka lemr á snekkjum; vísa rekkar taka vaka, biðja at þat viðar skriðar; hepnar sýjur svipa sǫmum skipa þrǫmum i rǫmmum byr; hrannir skaka hliðar Haka blǫkkum; miðar niðri und kjǫl = *Fyrsten begynder en rask rejse; grådige bølger slår mod snekkerne. fyrstens mænd begynder at våge og kræver derpå løb af skibene; de heldige planker bevæger de prægtige skibskanter fremad i den stærke bör; bølgerne ryster skibenes sider; under kølen bærer det fremad.*

39. Ok miklir hjalmar hófu hjaldreifan hoddstiklanda; — morðflýtir kná mœta malmskúrar dyn —, þás hilmir foldar gaf hugfœrum hjaldrs stœri

40 *(greppaminni).* Hverr fremr hildi barra?
hverr es mælingum ferri?
hverr gerir hǫpp at stœrri?
hverr kann auð at þverra?
vėldr hertogi hjaldri;
hann es first blikurmanni;
hann á hǫpp at sýnni;
hann vélir blik spannar.

41 *(liðhendur).* Velr ítrhugaðr ýtum
otrgjǫld jǫfurr snotrum;
opt hefr þings fyr þrøngvi
þungfarmr Grana sprungit;
hjǫrs vill rjóðr at riði
reiðmalmr Gnitaheiðar;
vígs es hreytt at hættis
hvatt Niflunga skatti.

42 *(rétthent).* Alrauðum drífr auði;
ógnrakkr firum Hlakkar
veitk hvar vals á reitu
verpr hringdropa snerpir;
snjallr lætr á fit falla
fagrregn jǫfurr þegnum,
ógnflýtir verr ýtum
arm, Mardallar hvarma.

---

jarldóm; gǫfugr ógnsvellir fær allan sóma = *Og store hjælme (?) hævede den kampglade gavmilde mand, — krigeren begiver sig (modig) ud i kampe —, da landets konge gav den modige kriger jarletitlen; den ædle kriger opnår al hæder.*

40. *Hvem holder hidsige kampe? Hvem er fjernt fra gniere? Hvem vinder större held? Hvem forstår at uddele rigdomme? — Krigeren volder kamp; han er fjærnest fra en gærrig mand; ham tilfalder så meget öjensynligere held; han besnærer guldet.*

41. Ítrhugaðr jǫfurr velr snotrum ýtum otrgjǫld; opt hefr þungfarmr Grana sprungit fyr þings þrøngvi; hjǫrs rjóðr vill, at reiðmalmr Gnitaheiðar riði; Niflunga skatti es hreytt hvatt at vígs hættis = *Den ædelsindede fyrste giver de kloge mænd guld; ofte har guldet måttet springe itu for fyrsten; krigeren vil, at guldet spredes; rask kastes guldet bort hos krigeren.*

42. Alrauðum auði drífr; veitk hvar ógnrakkr Hlakkar snerpir verpr hringdopa á vals reitu firum; snjallr jǫfurr lætr fagrregn Mardallar hvarma falla á fit þegnum; ógnflýtir verr ýtum arm = *Den funklende røde rigdom spredes; jeg ved, hvor den kampmodige kriger kaster ringe på mændenes arme; den modige fyrste lader guldet falde på mændenes arme; krigeren pryder mændenes arm.*

43. Snarr Baldr hjarar fremr aldir samþykkjar søkkvi; gunnhættir kann hraða skipta glaðdript Grótta; féstríðir kná tryggva liði Fróða friðbygg; fjǫlvinjaðr meldr Fenju hylr falr alinveldi = *Den raske kriger hædrer*

43 *(minni aðalhenda).* Sam-
þykkjar fremr søkkvi
snarr Baldr hjarar aldir;
gunnhættir kann Grótta
glaðdript hraða skipta;
féstríðir kná Fróða
friðbygg líði tryggva;
fjǫlvinjaðr hylr Fenju
falr meldr alinveldi.

44 *(alhent).* Frama skotnar
gram, gotnum
(gjǫf sannask) rǫf spannar,
menstiklir, vensk, miklar
manndýrðir vann skýrðar;
herfjǫlð (bera hǫlðar)
hagbáls lagar stála
friðask sjaldan við valdi
(vallands svala branda).

45 *(stamhendr háttr).* Lætr
undin brot brotna
bragningr fyr sér hringa,
sá tekr fyr men menja
mætt orð of sik fættir;
armr kná við blik blikna
brimlands viðum randa,
þars hǫnd, at lið liðnar,
lýslóðar berr glóðir.

46 *(samhent).* Virðandi gefr
virðum
verbál liðar skerja,
gleðr vellbroti vellum
verðung afarþungum;
ýtandi fremr ýta
auðs sæfuna rauðum,
þars mætum gram mæti
marblakks skipendr þakka.

---

mændene med guld; krigeren ved hurtig at uddele det skinnende guld; den gavmilde mand sikrer mandskabet guld; guldet på den smukke grund dækker, bortgivet, armene.

44. Gram skotnar frama; menstiklir vann skýrðar miklar manndýrðir; rǫf spannar vensk gotnum; gjǫf sannask; herfjǫlð lagar hagbáls friðask sjaldan við stála valdi; hǫlðar bera svala vallands branda = *Fyrsten opnår hæder; den gavmilde viste store udmærkede egenskaber; guldet gives mændene tit; gaven bliver til virkelighed; mængden af det smukke guld får sjælden fred hos krigeren; mændene bærer de kølige guldringe.*

45. Bragningr lætr undin brot hringa brotna fyr sér; sá fættir menja tekr mætt orð of sik fyr men; armr kná blikna randa viðum við blik brimlands, þars hǫnd berr glóðir lýslóðar, liðnar at lið = *Fyrsten lader de snode ringbrudstykker gå itu; den gulduddeler tager god omtale om sig for smykkerne; armen lysner på mændene ved guldet, hvor armen bærer guldringe, gledne til (armens) led.*

46. Virðandi liðar skerja gefr virðum verbál; vellbroti gleðr verðung afarþungum vellum; ýtandi auðs fremr ýta rauðum sæfuna, þars marblakks skipendr þakka mætum gram mæti = *Fyrsten giver mændene guld; han glæder hirden med det meget tunge guld; rigdomsgiveren hædrer mænd-*

47 *(iðurmælt)* Seimþverrir gefr seima
seimǫrr liði beima,
hringmildan spyrk hringum
hringskemmi brott stinga;
baugstøkkvir fremr baugum
bauggrimmr hjarar drauga,
viðr gullbroti gulli
gullhættr skaða fullan.

48 *(klifat)*. Auðkendar verr auði
auð-Týr boga nauðir,
þar es auðviðum auðit
auðs í gulli rauðu;
heiðmǫnnum býr heiðis
heiðmildr jǫfurr reiðir;
venr heiðfrǫmuðr heiðar
heiðgjǫf vala leiðar

49 *(stúfr)*. Hjaldrremmir tekr Hildi,
hringr brestr at gjǫf, festa,
hnigr und Hǫgnar meyjar
hers valdandi tjald;
Heðins mála býr hvílu
hjálmlestanda flestum,
morðaukinn þiggr mæki
mund Hjaðninga sprund.

---

ene med det røde guld, hvor søfarerne takker den herlige fyrste for kostbarhederne.

47. Seimǫrr seimþverrir gefr liði beima seima; spyrk hringmildan hringskemmi stinga brott hringum; baugstøkkvir bauggrimmr fremr hjarar drauga baugum; gullhættr gullbroti viðr gulli fullan skaða = *Den gavmilde gulddeler giver mændenes skare guld; jeg hører, at den ringmilde ringøder slynger ringene bort; den ringgrumme ringslynger hædrer krigerne med ringe; den guldgrumme guldbryder bringer guldet fuld fortræd.*

48. Auð-Týr verr auðkendar boga nauðir auði; þar es auðviðum auðit auðs í gulli rauðu; heiðmildr jǫfurr býr heiðmǫnnum heiðis reiðir; heiðfrǫmuðr venr heiðar vala leiðar heiðgjǫf = *Fyrsten omgiver armene med rigdom, så at de bliver let kendelige; dér får mændene rigdom, bestående af det røde guld; den gavmilde fyrste udstyrer armene på sine mænd; han vænner de strålende (hvide) arme til löngaven.*

49. Hjaldremmir tekr festa Hildi; hringr brestr at gjǫf; hers valdandi hnigr und tjald Hǫgna meyjar; Heðins mála býr flestum hjalmlestanda hvílu; Hjaðninga sprund þiggr mund, morðaukinn mæki = *Krigeren fæster Hilde; ringen brister til gave; hærens styrer segner ind under Högnes datters telt (ɔ: skjoldet); Hedins hustru (Hilde) bereder mange krigere hvile; Hjadningernes kvinde (Hilde) modtager som brudegave et mordøget sværd.*

50. Yggs drósar eisa rýfr ǫld móðsefa tjǫld; brún Hlakkar glóð støkkr firum í hugtúns hof; hræs dynbrími svífr glugga glæs geðveggjar;

50 *(meiri stúfr).* Yggs drósar
rýfr eisa
ǫld móðsefa tjǫld,
glóð støkkr í hof Hlakkar
hugtúns firum brún;
geðveggjar svífr glugga
glæs dynbrími hræs,
hvattr es hyrr at slétta
hjaldrs gnapturna aldrs.

51 *(enn mesti stúfr).* Herstefnir
lætr hrafn
hungrs fullseðjask ungr,
ilspornat getr ǫrn
aldrlausastan haus,
vilja borg en vargr
vígsára klífr grár,
opt solgit fær ylgr
(jǫfurr góðr vill svá) blóð.

52 *(skothendr háttr).* Sær skjǫld-
ungs niðr skúrum,
(skǫpt) darraðar (lyptask),
hrindr gunnfana grundar
glygg of frœknum tyggja;
geisa vé fyr vísa,
veðr stǫng at hlym Gungnis,
styrk eru mót und merkjum
malms of ítran hilmi.

53 *(liðhendur).* Stjóri vensk at
stœra
stór verk dunu geira,
halda kann með hildi
hjaldr-Týr und sik foldu;
harri slítr í hverri
Hjarranda fǫt snerru,
falla þar til fyllar
fjallvargs jǫru þollar.

---

hvattr es hjaldrs hyrr at slétta gnapturna aldrs = ***Sværdet flænger mændenes bryster; den brune klinge springer i mændenes bryst; susende sværd svæver igennem det lyse brysts sår; sværdet er hvæsset for at jævne hovederne.***

51. Ungr herstefnir lætr hrafn fullseðjask hungrs; ǫrn getr ilspornat aldrlausastan haus, en grár vargr klífr vígsára vilja borg; ylgr fær opt solgit blóð; jǫfurr góðr vill svá = ***Den unge hærfører lader ravnen blive fuldt mættet; örnen får betræde det livløse hoved, men den grå ulv betræder det sårede bryst; ulvinden får ofte blod at drikke; den gode fyrste vil det så.***

52. Darraðar skúrum skjǫldungs sær niðr; skǫpt lyptask; glygg hrindr gunnfana of frœknum grundar tyggja; vé geisa fyr vísa; stǫng veðr at hlym Gungnis; styrk malms mót eru und merkjum of ítran hilmi = ***Fyrstens spydbyger falder ned; skafterne hæves; vinden udfolder fanerne omkring landets fyrste; mærkerne farer frem foran kongen; stangen trænger frem til kamp; kraftige våbenmøder er der under fanerne omkring den herlige fyrste.***

53. Stjóri geira dunu vensk at stœra stór verk; hjaldr-Týr kann halda foldu und sik með hildi; harri slítr Hjarranda fǫt í hverri snerru; þar falla jǫru þollar til fyllar fjallvargs = ***Krigeren vænner sig til at udføre store***

54 *(ragnarsh.).* Skýtr at Skǫglar veðri,
en skjaldagi haldask,
Hildar hlemmidrífu
of hvítan þrǫm rítar;
en í sœfis sveita
at sverðtogi ferðar
rýðr aldar vinr odda
(þat es jarls megin) snarla.

55 *(torf-einarsh.).* Hverr séi jǫfra œgi
jarl fjǫlvitrum betra,
eða gjarnara at gœða
glym harðsveldan skjalda?
stendr af stála skúrar
styrr ólitill Gauti,
þás folks jaðarr foldir
ferr sig-Njǫrðum varða.

56 *(egilsháttr).* Hverr ali blóði byrsta
bens rauðsylgjum ylgi,
nema svát gramr of gildi
grǫ́ð dag margan vargi;
gefr oddviti undir
egg nýbitnar vitni,
herr sér fenris fitjar
frammkló loðna roðna.

---

bedrifter; han forstår at holde landet i sin magt ved kamp; fyrsten ødelægger rustningen i hver en kamp; dér falder krigerne til mættelse for ulven.

54. Hildar hlemmidrífu skýtr at Skǫglar veðri of hvítan þrǫm rítar, en skjaldagi haldask; en aldar vinr rýðr snarla odda í sœfis sveita at sverðtogi ferðar; þat es jarls megin = *Kampbygen driver i slaget over den hvide skjolderand, men skjoldene holder stand; mændenes ven rødfarver rask oddene i blodet, hvor mændene kæmper; det er en jarls kraft.*

55. Hverr séi jarl betra fjǫlvitrum jǫfra œgi, eða gjarnara at gœða harðsveldan skjalda glym; ólitill styrr stendr af stála skúra Gauti, þás folks jaðarr ferr varða foldir sig-Njǫrðum = *Hvem kan se en jarl, der er bedre end den meget vise fyrstebetvinger eller som er mere ivrig til at foretage en hårdtsvulmende kamp; stærk kamp udgår fra krigeren, når fyrsten begiver sig hen for at værge landet mod krigerne.*

56. Hverr ali blóði byrsta ylgi bens rauðsylgjum, nema svát gramr of gildi vargi gráð margan dag; oddviti gefr vitni undir, nýbitnar egg; herr sér loðna frammkló fenris fitjar roðna = *Hvem skulde føde den blodbørstede ulvinde med blodslurke, hvis ikke fyrsten forøgede ulvens hunger mangen en dag; fyrsten giver ulven sår, lige bidte af sværdsæggen; hæren ser ulvefodens lådne klo blive rød.*

57. Hilmir herðir hjalma skúrir roðnu sverði; hvítir askar hrjóta, brynju spangir hrynja; Hlakkar eldar hnykkja harða svarðar landi; rimmu glóðir remma randa grand of jarli = *Fyrsten kæmper kraftig med det*

57 *(fleinsháttr).* Hilmir hjalma skúrir
herðir sverði roðnu,
hrjóta hvítir askar,
hrynja brynju spangir;
hnykkja Hlakkar eldar
harða svarðar landi,
remma rimmu glóðir
randa grand of jarli.

58 *(bragaháttr).* Es til hjalma hyrjar
herjum styrjar væni,
þar svát jarl til ógnar
egnir tognu sverði;
sjá kná garð fyr grundu
grindar Þundar jaðra,
es skatna vinr skjaldar
skyldisk galdr at fremja.

59 *(kimblabǫnd).* Hjalmlestir skekr Hristar
hreggǫld Sigars veggi,
gramr lætr í byr brjóta
brands hnigþili randa stranda;
stálhrafna lætr stefnir
styrvind of sik þyrja,
þiggr at Gǫndlar glyggvi
gagn oddviti bragna sagna.

60 *(et meira kimblaband).*
Almdrósar skylr ísa
ár flest meginbára sára,
kœnn lætr hvatt á hrǫnnum
hjalmsvell jǫfurr gella fella;
styrjǫkla kná stiklir
stinnr mens legi venja benja,
lætr stillir frár fylla
folk sund hjarar lunda unda.

---

blodige sværd; de hvide spydskafter knækker, brynjepladerne klinger; sværdene rykker kraftig hovederne af; sværdene forøger skjoldenes ødelæggelse omkring jarlen.

58. Herjum es væni til hjalma hyrjar styrjar, svát jarl egnir þar tognu sverði til ógnar; sjá kná garð Þundar grindar jaðra fyr grundu, es skatna vinr skyldisk at fremja galdr skjaldar = *Krigerne kan vænte kamp, således at jarlen der truer med sit dragne sværd; man kan se skjoldrækken foran landet, når mændenes ven skal kæmpe.*

59. Hjalmlestir skekr Sigars veggi Hristar hreggǫld; gramr lætr brjóta randa hnigþili í byr brands stranda; stálhrafna stefnir lætr styrvind þyrja of sik; oddviti bragna sagna þiggr gagn at Gǫndlar glyggvi = *Krigeren ryster skjoldet i kampen; fyrsten lader skjoldene brydes i slaget; skibenes styrer lader kampen rase omkring sig; mændenes anfører vinder sejr i slaget.*

60. Meginbára sára skylr flest ár almdrósar ísa; kœnn jǫfurr lætr hjalmsvell gella hvatt á fella hrǫnnum; stinnr stiklir mens kná venja styrjǫkla benja legi; frár stillir lætr unda sund hjarar lunda fylla folk = *Den vældige blodbølge beskyller hvert år sværdene; den kyndige fyrste lader klingerne rask runge på sværdenes bølger; den uböjelige fyrste vænner sværdene til blodet; den raske fyrste lader krigernes blod fylde sværdene.*

61 *(en mestu kimblabǫnd).*
Hræljóma fellr hrími, tími
hár vex of gram sára ára,
frost nemr, of hlyn Hristar,
Mistar
herkaldan þrǫm skjaldar aldar;
gullsendir brýtr grundar
Hrundar
gunnveggs stǫfum leggi hreggi,
(sóknvallar) spyrk (svelli) elli
(svá skotnar þat) gotna þrotna.

62 *(hrynjandi h.).* Tyggi snýr á
ógnar ǫru
(undgagl veit þat) sóknar hagli,
yngvi drífr (at hreggi hlífa
hjǫrr vélir fjǫr) brynju éli;
(vísi) heldr of fjǫrnis foldir,
folk (skiptir svá boga driptum)
skúrum lýstr of hilmi hraustan,
(hans fregnum styr) Mistar
regni.

63 *(trǫllsh.).* Stála kendi støkkvi-
lundum
styrjar valdi rauðu falda,
rekkar stýrðu rétt til jarðar
roðnu barði, austan fjarðar;
oddum rendi eljunstrandir
ýta ferðar hringa skerðir,
hilmir stœrði hvǫssu sverði
heila grundar meginundir.

---

61. Hræljóma hrími fellr of Hristar hlyn; hár sára ára tími vex of gram; Mistar frost nemr herkaldan skjaldar þrǫm aldar; gullsendir brýtr gunnveggs stǫfum leggi hreggi Hrundar grundar; spyrk gotna elli þrotna; svá skotnar þat sóknvallar svelli = *Sværdbygen falder omkring krigeren; en stærk kamp vokser omkring fyrsten; kampfrosten bider mændenes meget kolde skjolderand; gulddeleren knækker krigernes lægge i (ved) kampen; jeg erfarer, at mændene berøves livet; således times det for krigeren.*

62. Tyggi snýr sóknar hagli á ógnar ǫru; — undgagl veit þat —, yngvi drífr brynju éli; hjǫrr vélir fjǫr at hreggi hlífa; Mistar regni heldr of fjǫrnis foldir — vísi skiptir svá boga driptum —, folkskúrum lýstr of hraustan hilmi; fregnum hans styr = *Fyrsten lader det sne med kampens hagl på krigerne — ravnen mærker det —; fyrsten sætter brynjens byge i gang; sværdet besnærer livet i kampen; valkyrjens regn raser omkring hovederne; — fyrsten styrer således buens hagl —; sværdbygerne slår ned omkring den tapre fyrste; vi hører fortælle om hans kamp.*

63. Styrjar valdi kendi stála støkkvilundum falda rauðu austan fjarðar; rekkar stýrðu roðnu barði rétt til jarðar; hringa skerðir rendi oddum eljunstrandir ýta ferðar; hilmir stœrði meginundir heila grundar hvǫssu sverði = *Krigeren lærte krigerne (fjenderne) at falde østen for fjorden (Viken); mændene havde styret den røde stavn lige til land; den gavmilde fyrste stødte oddene igennem mændenes bryster; fyrsten frembragte store sår i (mændenes) hoveder med det skarpe sværd.*

64. Vafði lítt, es virðum
mœtti,
vígrœkjandi framm at sœkja;
skerðir gekk í skúrum Hlakkar
Skǫglar serks fyr roðnum
merkjum;
ruddisk land, en ræsir Þrœnda
Ribbungum skóp bana þungan,
Gunnarr skaut und gera fótar
grimmsetta il hjarna kletti.

65 *(draughent).* Vápna hríð
velta náði
vægðarlaus feigum hausi;
hilmir lét hǫggum mœta
herða klett bana verðan;
fleina lands fylkir rendi
fjǫrnis hlíð meginskíði,
ǫflugt sverð eyddi fyrðum
jǫfri kent, holdi fenta.

66 *(munnvǫrp).* Eyddi úthlaups-
mǫnnum
itr hertogi spjótum,
sungu stǫl of stillis
(stóð ylgr í val) dolgum;
hal margan lét hǫfði
hoddgrimmr jǫfurr skemra;
svá kann rán at refsa
reiðr oddviti þjóðum.

64. Vígrœkjandi vafði lítt at sœkja framm, es mœtti virðum; skerðir Skǫglar serks gekk fyr roðnum merkjum í Hlakkar skúrum; land ruddisk, en ræsir Þrœnda skóp Ribbungum þungan bana; Gunnarr skaut hjarna kletti und grimmsetta il gera fótar = *Krigeren nølede ikke med at angribe, da han mødte mændene; krigeren trængte forbi de røde faner i kampen; landet blev renset, og Tröndernes fyrste gav Ribbungerne en tung død; Gunnar skød sit hoved ind under ulvens grumme klo.*

65. Vægðarlaus vápna hríð náði velta feigum hausi; hilmir lét herða klett bana verðan mœta hǫggum; fylkir rendi fjǫrnis hlíð meginskíði fleina lands, holdi fenta; ǫflugt sverð, jǫfri kent, eyddi fyrðum = *Den skånselsløse kamp væltede det dødsviede hoved; fyrsten lod hovedet, der fortjænte døden, møde hug; han gennemborede det kødfulde hoved med sværdet; det kraftige sværd i fyrstens hånd dræbte mændene.*

66. Ítr hertogi eyddi úthlaupsmǫnnum spjótum; stǫl sungu of stillis dolgum; ylgr stóð í val; hoddgrimmr jǫfurr lét margan hal hǫfði skemra; svá kann reiðr oddviti at refsa þjóðum rán = *Den udmærkede hærfører dræbte oprørsmændene med spyd; stålene sang over fyrstens fjender; ulvinden stod i valen; den gavmilde fyrste lod mangen mand blive et hoved kortere; således forstår den vrede fyrste at straffe mændenes ran.*

67. Ortak með sex tøgum hátta of snjalla siklinga. þás vissak alframast, ǫld at minnum; sízt hafa jǫfrar orpit veg né vellum, es létu mik virðan, á aldinn mar; þat's oss frami = *Jeg har digtet i 60 versemål om de*

67 *(háttlausa).* Ortak ǫld at minnum,
þás alframast vissak,
of siklinga snjalla
með sex tøgum hátta;
sízt hafa veg né vellum,
es virðan mik létu,
á aldinn mar orpit
(þat's oss frami) jǫfrar.

68 *(tøgdrápulag).* Fremstr vas Skúli.
Skala lof dvala;
semk mildum gram
mœrð fjǫlsnœrða;
meirr skalk stœri
styrs hróðr fyrir
(kærr vask harra)
hers gnótt bera.

69. Kunn bjók kvæði
konungs bróður þjóð
(þann veitk þengil)
þrenn (fjǫlmennan);
framm skal en fjórða
folkglaðs vaða
ljóss elds lagar
lofun friðrofa.

70 *(hagmælt).* Mitt's of mœti
mart lag bragar
áðr ókveðit
oddbraks spakan;
hlýtr grams geta
greppr óhneppra
skýrr skrautfara.
Skjǫldunga ungr.

---

modige fyrster, som jeg kendte som de allerypperste, til minde for mænd; ikke har de fyrster kastet hæder og guld i havet, hvormed de har hædret mig; det er os hæder.

68. Skúli vas fremstr *[forts. i v. 70₈].* Skala dvala lof; semk mildum gram fjǫlsnœrða mœrð; meir skalk bera hróðr styrs stœri fyrir hers gnótt; vask harra kærr = *Skule var den ypperste — rosen skal ikke opsættes; jeg digter om kongen en flertvundet lovprisning; fremdeles skal jeg fremføre en lov om krigeren for mændenes mængde; jeg var fyrsten kær.*

69. Bjók konungs bróður þrenn kvæði kunn þjóð; þann þengil veitk fjǫlmennan; framm skal vaða en fjórða lofun folkglaðs friðrofa ljóss lagar elds = *Jeg har fuldført 3 digte om kongens broder, kendte af folk; den fyrste har mange mænd om sig; frem skal nu træde den fjærde lovprisning af den gavmilde fyrste.*

70. Mart bragar lag mitt es áðr ókveðit of spakan oddbraks mœti; skýrr greppr hlýtr geta óhneppra skrautfara grams. Skjǫldunga ungr *[v. 68₁]* = *Flere af mine versemål er ikke för bleven benyttede i digt om den kloge kriger; en opvakt skjald må omtale fyrstens prægtig udstyrede tog. — ung af fyrster.*

71 *(grœnlenzki h.).* Slóð kann sneiðir
seima geima
hnigfák Haka
hleypa greypa,
hinn's af hlunni
hesta festa
lætr leyfðr skati
langa ganga.

72 *(enn skammi h.).* Gull kná, greppar,
glóa, róa,
váss eru seggir
samir framir;
eik má und jǫfri
una bruna,
þá nýtr vísi
viðar skriðar.

73 *(nýi h.).* Ræsir glæsir
Rǫkkva dǫkkva
hvítum rítum
hreina reina;
skreytir hreytir
skafna stafna
hringa stinga
hjǫrtum svǫrtum.

74 *(stúfh.).* Hafrǫst hristir
hlunnvigg tiggja,
borðgrund bendir
brimdýrs stýri;
blǫ́ veit brjóta
byrskíð víði
bǫðharðr bǫrðum
buðlungr þungan.

---

71. Sneiðir seima kann hleypa hnigfák Haka greypa geima slóð, hinn leyfðr skati, es lætr langa festa hesta ganga af hlunni = *Den gavmilde fyrste lader skibene løbe hen over den farlige sø, hin lovpriste fyrste, som lader skibene forlade rullerne.*

72. Gull kná glóa, greppar róa; framir seggir eru váss samir; eik má una bruna und jǫfri; þá nýtr vísi viðar skriðar = *Guldet funkler, mændene ror; de dygtige mænd er udsatte for strabadser tilsøs; egen kan glæde sig ved at fare frem med fyrsten; da nyder fyrsten godt af skibets fart.*

73. Ræsir glæsir dǫkkva Rǫkkva reina hreina hvítum rítum; hreytir hringa skreytir skafna stafna svǫrtum stinga hjǫrtum = *Fyrsten udstyrer prægtig de mörke skibe med hvide skjolde; den gavmilde fyrste pryder de glatte stavne på de sorte skibe.*

74. Hafrǫst hristir hlunnvigg tiggja; borðgrund bendir stýri brimdýrs; bǫðharðr buðlungr veit blǫ́ byrskíð brjóta þungan víði bǫrðum = *Havströmmen ryster fyrstens skibe; den böjer skibets ror; den kamphårde fyrste ser, hvorledes de sorte skibe bryder det tunge hav med stavnene.*

75. Frár fleinþollr lætr snekkjur hrinda hafbekks hniggrund stǫlum, þás mǫl falla; hergramr lítr hirðmenn spenna hlummi, en raungóð ræði róg-

75 *(náhent)*. Hrinda lætr
hniggrund
hafbekks snekkjur,
þás falla, fleinþollr
frár, mǫl, stǫlum;
hlummi lítr hergramr
hirðmenn spenna,
en rœði raungóð
rógalfs skjalfa.

76 *(hnuggh.)*. Hrannir strýkva
hlaðin borð,
haflauðr skeflir,
kasta náir kjalar stíg
kalt hlýr sǫltum;
svǫrtum hleypir svana fjǫll
snjallmæltr stillir
hlunna framm of Haka veg
hríðfeld stóðum.

77 *(hálfhnept)*. Snyðja lætr
í sólroð
snekkjur á Manar hlekk,
árla sér, ungr jarl,
allvaldr breka fall;
lypta kná of liði opt
lauki of kjalar raukn,
greiða náir glygg vǫð,
greipum mœta dragreip.

78 *(alhnept)*. Hrǫnn skerr,
hvatt ferr,
húfr kaldr, allvaldr,
lǫ́ brýtr, lǫg skýtr,
limgarmr, rangbarmr;
brátt skekr, byrr rekr,
blán vegg, ráskegg,
jarl lætr almætr
ósvipt húnskript.

---

alfs skjalfa = *Den raske kriger lader snekkerne støde søen bort med stavnene, når tiden er inde; fyrsten ser hirdmændene omspænde åregrebene, og de (krigerens) meget dygtige årer ryste.*

76. Hrannir strýkva hlaðin borð; haflauðr skeflir; kalt hlýr náir kasta sǫltum kjalar stíg; snjallmæltr stillir hleypir svǫrtum hlunna stóðum hríðfeld svana fjǫll framm of Haka veg = *Bølgerne pisker de ladede planker; havets skum lægger sig i lange banker; den kolde stavn kaster det salte hav fra sig; den veltalende fyrste lader sorte skibe fare frem over de spröjtende bølger på havet.*

77. Ungr jarl lætr snekkjur snyðja í sólroð á Manar hlekk; allvaldr sér árla breka fall; lauki kná opt lypta of liði of kjalar raukn, glygg náir greiða vǫð; dragreip mœta greipum = *Den unge jarl lader snekkerne bruse ved solopgang ud på havet; tidlig ser fyrsten bølgen falde: masten rejses ofte på skibene over mandskabet; vinden udfolder sejlet; tovene møder hænderne.*

78. Kaldr húfr skerr hrǫnn; allvaldr ferr hvatt; limgarmr brýtr lǫ́; rangbarmr skýtr lǫg; brátt skekr blán vegg; byrr rekr ráskegg; almætr jarl lætr ósvipt húnskript = *Den kolde bov skærer bølgen; fyrsten rejser*

79 *(haðarlag).* Læsir leyfðr vísi
landa útstrandir
blíðr ok bláskíðum
barða randgarði;
ern kná jarl þyrna
oddum falbrodda
jǫrð með élsnœrðum
jaðri hrænaðra.

80 *(runhenda).* Lof 's flutt fjǫrum
fyr gunnǫrum
(né spurð spǫrum
spjǫll) gram snǫrum;
hefk hans fǫrum
til hróðrs gǫrum
ypt óvǫrum
fyr auðs bǫrum.

81 *(en minni runh.).* Fluttak frœði
of frama grœði,
tunga tœði,
með tǫlu rœði;
stef skal stœra
stilli Mœra,
hróðr dugir hrœra,
ok honum fœra.

82 *(en minsta runh.).* Slíkt es svá,
siklingr á
(ǫld þess ann)
orðróm þann;
jarla er
austan ver
skatna skýrstr
Skúli dýrstr.

rask; stormen bryder bølgen; skibssiden skyder havet tilside; hæftig rystes det mörke sejl; vinden driver det frem; den herlige jarl lader ikke rebe sejlet.

79. Leyfðr blíðr vísi læsir útstrandir landa randgarði ok barða bláskíðum; falbrodda ern jarl kná þyrna jǫrð með élsnœrðum jaðri oddum hrænaðra = *Den lovpriste, venlige fyrste omgiver landets udkyster med skjoldgærde og sorte skibe; den spydraske fyrste omgærder landet med den af byger omfurede kyst med spydsodde.*

80. Lof 's flutt snǫrum gram fyr gunnǫrum fjǫrum; né spǫrum spurð spjǫll; hefk ypt fǫrum hans, gǫrum til hróðrs, fyr óvǫrum auðs bǫrum = *Lovprisning er fremført om den raske fyrste for de kampdjærve mænd; vi sparer ikke (at omtale) de bedrifter, vi har hørt; jeg har besunget hans rejser, fulde af ros, for de tapre mænd.*

81. Fluttak frœði með tǫlu rœði — tunga tœði — of frama grœði; stef skal stœra stilli Mœra ok fœra honum; dugir hrœra hróðr = *Jeg har fremført et digt med tungen — den støttede mig — om ham, som erhværver sig ry; et stev skal dannes for Mörernes fyrste og bringes ham; det sömmer sig at digte.*

82. Slíkt es svá; siklingr á þann orðróm; ǫld ann þess; Skúli, skatna skýrstr, er dýrstr jarla austan ver = *Således er det; det ry besidder*

83. Naðrs gnapa ógn alla
eyðis baugvalla
hlunns of hástalla
hestar svanfjalla;
orms es glatt galla
með gumna spjalla,
jarl fremr sveit snjalla;
slíkt má skǫrung kalla.

84. Orð fekk gótt gramr,
hann es gunntamr,
mjǫk es fullframr
fylkir rausnsamr;
hinn es mǫ́l metr,
milding sízt getr
þann es svá setr
seggi hvern vetr.

85. Mærð vilk auka
Mistar lauka
góma sverði
grundar skerði;
dýrð skal segja
(drótt má þegja)
styrjar glóða
støkkvi-Móða.

86. Veitk hrings hraða
í hǫll laða,
gótt 's hús Hlaða,
hirð ǫlsaða;
drekkr gramr glaða,
en at gjǫf vaða
vitar valstaða,
vandbaugskaða.

---

fyrsten; mændene under ham det; Skule, den klogeste af mænd, er den herligste af jarler østfor havet.

83. Hestar svanfjalla eyðis baugvalla gnapa of hlunns hástalla alla naðrs ógn; glatt es með gumna spjalla orms galla; jarl fremr snjalla sveit; slíkt má kalla skǫrung = *Den gavmilde fyrstes skibe rager hele vinteren op over de höje rullestokke; det går muntert til om vinteren hos mændenes ven; jarlen hædrer den modige skare; det kan man kalde en fremragende mand.*

84. Gramr fekk gótt orð;. hann es gunntamr; fullframr fylkir es mjǫk rausnsamr; sízt getr milding, hinn 's mǫ́l metr, þann es setr seggi svá hvern vetr = *Fyrsten fik godt ry; han er kampvant; den fuldtapre fyrste er meget storladen og gæstfri; ikke gives der en fyrste, som vurderer sager, der således behandler sine mænd hver vinter.*

85. Vilk auka góma sverði mærð skerði Mistar lauka grundar; skal segja dýrð styrjar glóða støkkvi-Móða; drótt má þegja = *Jeg vil med tungen øge krigerens lov; jeg vil fortælle om krigerens herlighed; mændene bör tie.*

86. Veitk hrings hraða laða ǫlsaða hirð í hǫll; gótt es hús Hlaða; gramr drekkr vandbaugsskaða glaða, en vitar valstaða vaða at gjǫf = *Jeg ved, at den gavmilde fyrste indbyder den ølmætte hird i hallen; Lades hus er godt; fyrsten drikker krigerne glade, men ringe uddeles som gaver.*

87 *(en minni runh.).* Drífr
handar hlekkr,
þars hilmir drekkr;
mjǫk 's brǫgnum bekkr
blíðskálar þekkr;
leikr hilmis her
hreingullit ker,
segik alt sem er,
við orða sker.

89. Hirð gerir hilmis kátt,
hǫll skipask þrǫngt at gǫtt,
auð gefr þengill þrátt,
þat spyrr framm í ǫtt;
slíkt telk hilmis hǫtt,
hans es rausn of mǫtt,
jarl brýtr sundr í smátt
slungit gull við þǫtt.

88 *(en minsta r.).* En þás hirð
til hallar
hers oddviti kallar,
opt tekr jarl at fagna
við ótali bragna,
búin es gjǫf til greizlu
at gullbrota veizlu,
þrøngt sitr þjóðar sinni,
þar es mestr frami inni.

90 *(en minni runh.).* Mǫrg
þjóð ferr til siklings sala,
sœmð es þar til allra dvala,
tyggi veitir seima svala,
satt es bezt of hann at tala;
bresta spyrjum bauga flata,
bragna vinr kann gulli hata,
œðri veitk at gjǫflund gata
grundar vǫrðr, fyr hringa skata.

---

87. Handar hlekkr drífr, þars hilmir drekkr; bekkr blíðskálar 's brǫgnum mjǫk þekkr; hreingullit ker leikr við orða sker hilmis her; segik alt sem er = *Ringe uddeles, hvor fyrsten drikker; øllet er mændene meget kært; det rengyldne kar spiller mod fyrstens mænds tænder; jeg siger alt, som det er.*

88. En þás hers oddviti kallar hirð til hallar, — jarl tekr opt at fagna við ótali bragna —; es gjǫf búin til greizlu at veizlu gullbrota; þjóðar sinni sitr þrøngt; þar es mestr frami inni = *Men når hærens styrer kalder hirden til hallen —, jarlen modtager ofte et utal af mænd —, er en gave beredt til skænk under den gavmilde mands gilde; mandefølget sidder tæt; derinde findes den störste hædring.*

89. *Fyrstens hird bliver oprömt; hallen besættes tæt lige til dören; fyrsten giver altid rigdom; det vil erfares i efterslægtens omtale; sådant regner jeg fyrsteskik; hans storladenhed er vældig; jarlen bryder i små stykker guldringen, der er sammenslynget med en snor.*

90. *Mange mænd begiver sig til fyrstens sale; der er hæder at vinde med hensyn til alt ophold; fyrsten yder svale ringe; det er bedst at tale sandt om ham: vi spörger, at flade ringe brister for den gavmilde mand; mændenes ven kan hade guldet; jeg ved, at ingen drot har fåt et ypperligere gavesind.*

91. Þiggja kná með gulli glǫð
gotna ferð at ræsi mjǫð;
drekka lætr hann sveit at sín
silfri skenkt et fagra vín;
greipum mœtir gullin skǿl,
gumnum sendir Rínar bál,
eigi hittir œðra mann,
jarla beztr, en skjǫldung þann.

92. Getit vas grams fara,
gǫrt hefk mærð snara,
þengil mun þess vara,
þat namk lítt spara;
finnrat frœknara
fœði gunnstara
mann né mildara
merkir blóðsvara.

93 *(en minni runh.)*. Þengill
lætr hǫpp hrest,
honum fylgir dǿð mest,
vísi gefr vel flest
verbǿl ok ólest;
húfar brutu haf ljótt,
heim létk jǫfur sótt,
Yngva lofar ǫll drótt,
jarls sák frama gnótt.

94. — — — — — Gramr,
gulli søri Kraki framr,
efla frǿgum Haka hjaldr,
— — — — — — aldr;
ormi veitti Sigurðr sár
(slíkt vas alt fyr liðit ár)
Ragnarr þótti skatna skýrstr,
Skúli jarl es miklu dýrstr.

95 *(málaháttr)*. Munðak
mildingi,
þás Mœra hilmi
fluttak fjogur kvæði,
fimtán stórgjafar;
hvar viti áðr orta
með œðra hætti
mærð of menglǫtuð
maðr und himins skautum.

91. *Mændenes skare modtager glad mjöd tilligemed guld hos fyrsten; han lader skaren drikke den skönne vin hos sig af sølvkar; den gyldne skål møder hænderne; mændene sender han guld, den bedste af jarler; man træffer ingen ypperligere mand end den fyrste.*

92. *Fyrstens rejser blev omtalte; jeg har gjort et rask digt; det sparer jeg ikke; fyrsten vil vænte det; ingen kriger finder en taprere kriger eller mere gavmild mand.*

93. *Fyrsten udfører heldige dåder; han besidder stor kraft; fyrsten giver ringe i störst antal og hele; skibsstavnen brød det stygge hav; jeg besøgte fyrsten; alle mænd lovpriser ham; jeg har set jarlens store herlighed.*

94. .... *Gram; den ypperlige Krake udstrøde guld; jeg har hørt, at Hake kæmpede kraftig;* .... *alder; Sigurd bibragte ormen et sår; Ragnar ansås for at være den herligste af mænd — alt det skete for lang tid siden —; Skule jarl er den herligste af alle.*

96 *(fornyrðislag)*. Ort 's of ræsi,
þanns rýðr granar
vargs ok ylgjar
ok vǫpn litar;
þat mun æ lifa,
nema ǫld farisk,
bragninga lof,
eða bili heimar.

97 *(bálkarlag)*. Lyptak ljósu
lofi þjóðkonungs;
upp 's fyr ýta
jarls mærð borin;
hver myni heyra
hróðr gjǫflata
seggr svá kveðinn
seims ok hnossa?

98 *(starkaðarlag)*. Veitk verðari
þás vell gefa,
brǫndum beita
ok búa snekkjur,
hæra hróðrar
en heimdrega,
unga jǫfra,
en auðspǫruð.

99. Þeir ró jǫfrar
alvitrastir,
hringum hæstir,
hugrakkastir,
vellum verstir,
vígdjarfastir,
hirð hollastir,
happi næstir.

95. *Jeg havde fyrsten 15 store gaver at takke, da jeg bragte Mörernes fyrste fire digte; hvor i verden ved nogen mand, at der för er digtet en lovsang om en gavmild mand med en ypperligere form.*

96. *Der er digtet om fyrsten, som rødfarver ulvens og ulvindens kæber og gör våbnene blodige; den fyrstes ros vil altid leve, medmindre menneskeheden går under eller verden går til grunde.*

97. *Jeg har fremført folkekongens lyse lov; jarlens ros er ført frem for mændene; hvilken mand skulde høre et således digtet kvad om en, som er karrig på guld og kostbarheder.*

98. Veitk unga jǫfra, þás beita brǫndum ok búa snekkjur, verðari hæra hróðrar en heimdrega, [þás] gefa vell, en auðspǫruð = *Jeg kender unge fyrster, som svinger sværd og ruster snekker, mere værdige til lovsang end hjemmefødninger, [jeg kender dem som] giver guld [værdigere dertil] end en der sparer på guldet.*

99. *De fyrster er de alviseste, de höjeste ved ringe (rigdom), de modigste, værste mod guld, djærveste i kamp, huldeste mod hirden, nærmest ved held.*

100. *Jeg har gjort tydelig rede for versemålene; der er regnet*

100 *(ljóðaháttr).* Gløggva grein
hefk gǫrt til bragar;
svá 's tírœtt hundrað talit;
hróðrs ørverðr
skala maðr heitinn vesa,
ef svá fær alla hǫttu ort.

101 *(galdralag).* Sóttak fremð,
sóttak fund konungs,
sóttak ítran jarl,
þás ek reist,
þás ek renna gat
kaldan straum kili,
kaldan sjá kili.

102. Njóti aldrs
ok auðsala
konungr ok jarl,
þat 's kvæðis lok;
falli fyrr
fold í ægi,
steini studd,
en stillis lof.

3. Af et religiøst digt (?)

Byskup, heyr á bæran
bragþǫtt gǫfugs máttar.

4. Lausavísur.

1 *(1221).* Bjǫrn frák brýndu
járni
(bragð gótt vas þat) lagðan,
gerði Guðlaugr fyrðum
geysihark, í barka;
auðkýfingr lét ævi
óblíðr fyr Grásíðu;
hvǫss vas hon heldr at
kyssa;
harðmúlaðr vas Skúli.

---

ti gange ti; den mand skal ikke regnes for at være uværdig til ros, som således kan digte under alle versemål.

101. *Jeg søgte (fik) hæder, jeg besøgte kongen; jeg besøgte den herlige jarl, da jeg ristede, da jeg befor den kolde ström med kølen, den kolde sø med kølen.*

102. *Gid konge og jarl måtte nyde liv og rigdomssale; det er digtets slutning; måtte jorden, støttet ved sten, för styrte i havet, en fyrstens ros (glemmes).*

3. Byskup, heyr á bæran bragþǫtt gǫfugs máttar ... = *Biskop, hør på den ædle krafts digt, der skal føres frem.*

4, 1. Frák Bjǫrn lagðan í barka brýndu járni — þat vas gótt bragð —: Guðlaugr gerði fyrðum geysihark; óblíðr auðkýfingr lét ævi fyr Grásíðu;

2 *(1226).* Els, varð mynd á mǫlum,
meir á skylt til þeira
stála hjarls en Sturlu
starr reifandi Skeifu;
seggr vas samr at þiggja
sárbœtr, es því mœtir,
margr verðr hræddr of hodda
hald, en tregr at gjalda.

3 *(1229).* Raun 's, at eigi einir
Eyfirðingar heyja
(drótt es sein til sátta)
snarþing fetilstinga,
es þingviðir þorðu
þramskýs (í gný býjar
títt gekk ǫld of óttu
inn) harmsakar minnask.

4 *(1238).* Herfanga bauð Hringi
hjaldr einskǫpuðr galdra
(Gautr hvatti þrym þreyta
þann) ok Hilditanni;
oflengi veldr Yngva
ósætt, en vel mætti
herstefnandi hafna
hans dóm, vǫlundr rómu.

---

hon vas heldr hvǫss at kyssa; Skúli vas harðmúlaðr = *Jeg har hørt, at Björn blev stukket i halsen med skarpt jærn — det var et udmærket stik —; Gudløg gjorde mod mændene (Björn) et forfærdeligt anfald; den umilde rigmand lod sit liv for Gråside; den var temlig skarp at kysse; Skule havde (også) en hård mund (jfr. 1).*

2. Mynd varð á mǫlum; starr reifandi stála hjarls éls á meir skylt til þeira Skeifu en Sturlu; seggr vas samr at þiggja sárbœtr; margr verðr hræddr of hald hodda, en tregr at gjalda, es því mœtir = *Sagen blev ordnet; den uböjelige kriger slægter mere Skeifa og hans æt på en Sturla; manden gik ind på at modtage sårbøder; mangen en bliver bekymret for pengenes besiddelse, men uvillig til at udrede, når det træffer sig.*

3. Raun 's, at eigi heyja Eyfirðingar einir snarþing fetilstinga — drótt es sein til sátta —, es þramskýs þingviðir þorðu minnask harmsakar; títt gekk ǫld inn of óttu í gný býjar = *Det har vist sig, at ikke holder Øfjordsmændene alene raske kampe — mænd er sene til fred —, eftersom krigerne turde mindes (hævne) deres smærte; tit gik mændene ind om morgenstunden, da det buldrede i gården.*

4. Einskǫpuðr galdra bauð Hringi ok Hilditanni herfanga hjaldr; Gautr hvatti þreyta þann þrym; oflengi veldr vǫlundr rómu ósætt Yngva, en vel mætti herstefnandi hafna hans dóm = *Tryllesangenes eneste skaber (Odin) bød Ring og Hildetand at kæmpe, Gøt bød at holde den dyst; altfor længe volder kampsmeden ufred mellem fyrsterne; men hærstyreren kunde godt vrage hans dom.*

5. Lifið tveir, Þórðr, en sex á hausti, en þá vas œðri hlutr þeira brœðra; rán vasa launat lýðum laust; ýskelfandi, úlfar gera svín samhlaupa.

5 *(1239).* Tveir lifið, Þórðr,
en þeira
þá vas œðri hlutr brœðra
(rán vasa lýðum launat
laust) en sex á hausti;
gera svín, en verðr venjask
vǫr ætt, ef svá mætti,
ýskelfandi, ulfar,
afarkaupum, samhlaupa.

6. Eyjolfi ber, elfar
ulfseðjandi, kveðju
heim, þás hónum sómi
heyra bezt með eyrum;
þvít skilmildra skálda
skǫrungmann lofak ǫrvan;
hann lifi sælstr und sólu
sannauðigra manna.

7. Komk inn, þars sat svanni
svanna vænstr í ranni.
Gerðr leysti sú svarðar
svarðakr raðar garða.

Guðmundr Oddsson.

Islandsk skjald, 13. årh.

Lausavísur.

1 *(1219).* Hvat skalk fyr mik
hyrjar
hreggmildr jǫfurr leggja
(gram fregnk at því gegnan)
geirnets sumar þetta?
byrjar hafs at herja
hyrsveigir mér eigi
(sárs viðr jarl) á órar
ættleifðir (svan reifðan).

---

ef svá mætti; en vǫr ætt verðr venjask afarkaupum = *Nu lever (kun) I to, Tord, men seks i sidste efterår; da var de brødres lod bedre; plyndringen blev ikke lönnet mændene blidt; kriger, ulvene bevirker, at svinene slutter sig sammen, hvis det kunde mage sig således; men vor slægt må vænne sig til hårde handeler.*

6. Elfar ulfseðjandi, ber Eyjolfi kveðju heim, þás sómi hónum heyra bezt með eyrum; þvít lofak ǫrvan skǫrungmann skilmildra skálda; hann lifi sælstr sannauðigra manna und sólu = *Søfarer, bring Eyjolv min hilsen, som det sömmer sig bedst for ham at høre med sine øren; ti jeg priser den raske dygtige blandt de retskafne skjalde; leve han som den rigeste af alle i sandhed rige mænd på jorden.*

7. Komk inn, þars svanni, svanna vænstr, sat í ranni; sú Gerðr svarðar garða raðar leysti svarðakr = *Jeg kom ind, hvor kvinden, dejligst af kvinder, sad i huset, den kvinde var ifærd med at rede sit udslagne hår.*

[G.] 1. Hvat skalk leggja fyr mik þetta sumar, geirnets hyrjar hregg-

2 *(1222).* Norðr bera gæti-
Gautar
geira stígs at vígi
Hamðis væðr (á heiðar
hagl snýr) á vit Bagla;
skyldut flærðar fyldir
festendr lagar hesta,
harðr getk víst at verði
várr fundr, reka undan.

3 *(1222).* Stórlátr hefir Sturla
(stendr hrafn á ná), jafnan
Kristr ræðr tíri ok trausti,
Tuma hefndir vel efndar;
skapat vann, hinn es hǫppum,
hestrennir, veldr flestum,
hás fyr hernað stóran
hǫfuðvíti griðbítum.

4 *(1228).* Varðk, þars víga
Nirðir
valskóð ruðu blóði,
gnýr óx Gǫndlar skúra,
gagnhræddr svát bar magni;
sjalfr lagða ek, sveigðar
sárs fell blóð á árar
lítt, vask heldr í hættu,
haus minn á fjǫl stinna.

mildr jǫfurr?; fregnk gegnan gram at því; mér byrjar eigi at herja á órar ættleifðir, hafs hyrsveigir; jarl viðr sárs svan reifðan = *Hvad skal jeg foretage mig denne sommer, krigerske fyrste? jeg spörger den dygtige fyrste derom; det sömmer sig ikke for mig at hærje på mit fædreland, gavmilde mand; jarlen glæder ravnen.*

2. Gæti-Gautar geira stígs bera Hamðis væðr norðr at vígi á vit Bagla; hagl snýr á heiðar; skyldut flærðar fyldir festendr lagar hesta reka undan; getk, at várr fundr verði víst harðr = *Krigerne bærer rustningen nordpå imod Baglerne til kamp; haglen sner på hederne; de svigfulde mænd skulde ikke undslippe; jeg mener, at vort møde bliver tilvisse hårdt.*

3. Stórlátr Sturla hefir efndar vel hefndir Tuma — hrafn stendr á ná — Kristr ræðr jafnan tíri ok trausti; hás hestrennir, hinn es veldr flestum hǫppum, vann skapat griðbítum hǫfuðvíti fyr stóran hernað = *Den stolte Sturla har vel udført hævnen efter Tume — ravnen står på ligene — Krist råder altid for hæder og støtte; søfareren, han som besidder de fleste held, gav fredsforstyrrerne en hovedstraf for deres store røvertog.*

4. Varðk gagnhræddr, svát bar magni, þars víga Nirðir ruðu valskóð blóði; gnýr Gǫndlar skúra óx; sjalfr lagða ek haus minn á stinna fjǫl; vask heldr í hættu; blóð fell á lítt sveigðar sárs árar = *Jeg blev lamslåt af skræk, så at det overvældede mig, der hvor krigerne rødfarvede våbnene i blod; kampen voksede; selv lagde jeg mit hoved på det stive bræt; jeg var i en stor fare; blodet strömmede på de uböjelige sværd.*

5. Víst hafa menn, þeirs nenna mestu ofstæki, minzk fǫður síns; ferð rauð flein ok bǫðvar ský at morði; þá fǫr hafa synir byrjat lítt haldkvæma

5 *(1228)*. Víst hafa minzk,
þeirs mestu,
menn, ofstæki nenna,
(ferð rauð flein at morði)
fǫður síns (ok ský bǫðvar);
þá hafa lítt fǫr (frétnum
fyr gerð) synir byrjat
(her gezk hnepst til Snorra)
haldkvæma Þorvaldi.

6 *(1229)*. Hǫfðinginn fór hingat
harðgeðr til Vatsfjarðar,
hugði vætr á vægðir,
vestr rausnar-fǫr mesta;
mjǫk hefr málalykðir
menrýranda ens dýra,
vegr Sturlu þvarr varla,
vandat heilagr andi.

7 *(1232)*. Hvárt munu, Hildar
kerta
hregg kom œst at seggjum,
(raun sleit ór því) Ránar
ræfrfirðingar virða,
at, stála hjarls, Sturla,
steinrunnins, mun kunna,
valr fekk blóðs í byljum
bráðir, stórt at ráða.

8 *(1232)*. Guldu grimdar fyldir
gljúfrs bestinga vestan
strætis stórrar lautar
stiklendr tíund mikla;
létusk einn dag (ítrum
arnsprengi) framgjarnir
(svá hykk) fíknir (til tókusk)
tveir hǫfðingjar þeira.

Þorvaldi; her frétnum gezk hnepst til Snorra fyr gerð = *Tilvisse har de mænd, som er besjælede af stor voldsomhed, hævnet deres fader; mændene har rødfarvet spyd og skjolde i kampen; det tog har sönnerne gjort til lidet gavn for Torvald, de spørgelystne mænd synes mindst om Snorre for handlingen.*

6. Hǫfðinginn fór harðgeðr hingat til Vatsfjarðar vestr mesta rausnarfǫr; hugði vætr á vægðir; mjǫk hefr heilagr andi vandat málalykðir ens dýra menrýranda; vegr Sturlu þvarr varla = *Hövdingen foretog hårdsindet her vesterpå til Vatsfjord en overmåde stolt og virksom rejse; han tænkte ikke på eftergivenhed; i höj grad har den hellige ånd afgjort den herlige mands sag med omhu; Sturlas hæder forringedes ikke.*

7. Hvárt munu Ránar-ræfrfirðingar virða — œst hregg Hildar kerta kom at seggjum (raun sleit ór því) —, at Sturla mun kunna at ráða stórt; valr blóðs fekk bráðir í byljum steinrunnins stála hjarls = *Mon Isfjordingerne vil have den opfattelse — en hæftig kamp overraskede mændene (erfaringen viste det) — at Sturla forstår sig på store foretagender; ravnen fik bytte i kampen.*

8. Grimdar fyldir stiklendr stórrar lautar gljúfrs strætis bestinga vestan guldu mikla tíund; létusk tveir fíknir hǫfðingjar þeira einn dag framgjarnir; hykk svá tókusk til ítrum arnsprengi = *Mændene vestfra, opfyldte*

Játgeirr Torfason.

Islandsk skjald, 13. årh.

Lausavísa *(1222).*

Rjóðr sák hlœkinn heðna
hjaldrdrifs á Kýrfjalli
stirðaurriða storðar
stórfjarri mér Þóri;
þat frák líkn, es lékum,
lungtors, við Ribbunga,
dásinn lá at við dísi
dvergranns í Túnsbergi.

Eyjólfr Brúnason.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(o. 1225).*

Kaupir ǫrr, né eyri
allrífum skal hlífa,
orðrakkr ilja snekkjur
austrœnna sér flausta.

Ormr svínfellingr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1228).*

Mikil var ǫs, þás Ysju
aldrtjón buðu ljónar;
sárs ruðu seggir dreyra
svell, áðr Þorbjǫrg felli;

---

af grusomhed, kom til at betale en stor tiende; to af deres hidsige hövdinger tede sig en dag som meget virkelystne; således ved jeg er det lykkedes for den udmærkede kriger (Sturla, ɔ: at hævne sig).

[J.] Rjóðr hjaldrdrifs storðar stirðaurriða, sák hlœkinn heðna Þóri stórfjarri mér á Kýrfjalli; þat frák líkn lungtorgs, at dásinn lá við dvergranns dísi í Túnsbergi, es lékum við Ribbunga = *Kriger, jeg så den kælne Tore flik langt borte fra mig på Kyrfjæld; det har jeg hørt var hans hjærtes fryd, at den dovne lå hos kvinden i Tønsberg, da vi legte med Ribbungerne.*

[E.] Ǫrr austrœnna flausta orðrakkr kaupir sér ilja snekkjur, né skal hlífa allrífum eyri = *Den orddjærve styrer af norskt skib [en norsk købmand] køber sig fod-fartöjer [sko]: man skal ikke spare på de rigelige penge (man har).*

[O.] Mikil ǫs var, þás ljónar buðu Ysju aldrtjón; seggir ruðu sárs

fǫður dauða rak fœðir
fǫlu blakks með saxi,
Þórðr var hættr í hǫrðum
hjǫrleik guma fjǫrvi.

Árni Magnússon óreiða.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1228).*

Ǫld hefr Ysju felda
óframliga gamla,
þars brandr við rif rendi
rauðr kerlingu snauðri;
mintusk mest, þás ræntu,
(mikill svarmr var þar) barmar,
skjǫld bar herr ór hjaldri
happsnauðr, fǫður dauða.

Sturla Sigvatsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1228).*

Risu, þás ǫnd lét Ysja
aldrœn í gný skjalda,
sterk frák stǫl í myrkri,
stór tíðendi, ríða;
sýnt var, at seggir mintusk
síns, þás friðr tók dvína,
(opt rekr ǫld til heipta
ofnauð) fǫður dauða.

---

svell dreyra, áðr Þorbjǫrg felli; fœðir fǫlu blakks rak fǫður dauða með saxi; Þórðr var hættr fjǫrvi guma í hǫrðum hjǫrleik = *Der var en stærk tummel, da mændene tog Ysja af dage; mændene farvede sværdene blodige, för Torbjörg faldt; krigeren hævnede sin faders død med sværdet; Tord var farlig for mændenes liv i den hårde kamp.*

[Á.] Ǫld hefr felda gamla Ysju óframliga, þars rauðr brandr rendi við rif snauðri kerlingu; barmar mintusk mest dauða fǫður, þás ræntu — þar var mikill svarmr —; herr bar happsnauðr skjǫld ór hjaldri = *Mændene har fældet den gamle Ysja lidet hæderfuldt, hvor den røde klinge ramte den fattige gamle kones ribben; brødrene hævnede stærkt deres faders død, da de plyndrede — dér var en stærk tummel —, hæren bar lidet heldig skjoldene ud af kampen.*

[S.] Stór tíðendi risu, þás aldrœn Ysja lét ǫnd í skjalda gný; frák sterk stǫl ríða í myrkri; sýnt var, at seggir mintusk dauða fǫður síns, þás friðr tók dvína; opt rekr ofnauð ǫld til heipta = *Der opstod store tidender, da den bedagede Ysja lod sit liv i kampen; jeg har hørt, at de stærke våben blev svungne i mørket; det var klart, at mændene hævnede deres faders død, da freden endte; ofte driver stærk tvang folk til vredesgærninger.*

Svertingr Þorleifsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísur *(1228).*

1. Hǫrð er heimsókn orðin;
hafa mun svinn at minnum
ǫld, hvé ýtar guldu
yfirmanns bana sannan,
er ráfáka rǫku
reiðendr gota meiði
barðs ór Breiðafirði
braut sjaldfarnar lautir.

2. Feldit Ysju aldir
(ill verk friði spilla),
áðr nema ólmu réði
Jóans feðr Hnikars veðri;
víst hefr minzk et mesta
mágs brennu arngrennir
(þverr þó þinn vegr Snorri)
þingríks með kviðlingum.

Óláfr Brynjólfsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1228).*

Síns mágs hefir sveigir
snákhauðrs rekit dauða,
hár lék hyrr of stýri
hjǫrþings, með kviðlingum;
þó 's élviðum Ála,
ættstors, at brag Snorra,
eldr fór afla gjǫldum
ítrmennis, stoð lítil.

[S.] 1. Hǫrð heimsókn er orðin; hafa mun svinn ǫld at minnum, hvé ýtar guldu sannan bana yfirmanns, er ráfáka reiðendr ráku barðs gota meiði braut ór Breiðafirði sjaldfarnar lautir = *Der er sket en hård hjemsøgelse; kloge mænd vil længe mindes, hvor eftertrykkelig mændene hævnede hövdingens død, da søfarerne drev krigeren (Sturla) bort fra Bredefjord(segnene) ad veje, der sjældent befares.*

2. Aldir feldit Ysju, nema Jóans feðr réði áðr ólmu veðri Hnikars; ill verk spilla friði; víst hefr arngrennir minzk et mesta brennu þingríks mágs með kviðlingum; þó þverr þinn vegr Snorri = *Mændene vilde ikke have fældet Ysja, medmindre Jons fader (Snorre) i forvejen havde været tilskynder til den hidsige kamp; slette gærninger fordærver freden; tilvisse har krigeren (Snorre) for en god del hævnet sin tingmægtige mågs indebrænding med kvædlinger; din anseelse går stærkt tilbage, Snorre.*

[Ó.] Sveigir snákhauðrs hefir rekit dauða mágs síns með kviðlingum; hár hyrr lék of stýri hjǫrþings; þó 's élviðum Ála lítil stoð at brag Snorra; eldr ættstors ítrmennis fór afla gjǫldum = *Manden har hævnet sin mågs død med kvædlinger; den höje ild flammede omkring krigeren; dog er der*

Óláfr Leggsson, svartaskáld.

Islandsk skjald, 13. årh.

1. En drape om kong Hakon (?)

1. Gjarn emk máls of
Mǫrnar
mæring þanns blik særir

2. Hreinstólpa átt hjálpar,
herrekkir, brag þekkja;
hátt sitið hans í réttu
hvarmætr skǫrungr sæti.

2. En drape om Skule jarl.

Skúla 'r bezt und báli
byrræfrs skǫpuð ævi.

3. En drape om Kristus (?)

1. Heldr var hónum, er seldi,
harðkeypt, sonu jarðar
oss stillir þat alla,
auðigt líf fyr dauða.

2. Tungl gaft tryggvinr engla
talið dœgr, megin lœgis,
fekk hlýrnir stað stjǫrnum,
sterkr ok aldir merkja.

---

en ringe støtte for mændene i Snorres digt; det bål, som den ætstore, udmærkede mand omkom i, har ført til gengæld.

[Ó.] 1, 1. Emk gjarn máls of mæring, þanns særir blik Mǫrnar = *Jeg er villig til at tale om den fyrste, der uddeler guldet.*

1, 2. Herrekkir, átt þekkja brag hjálpar hreinstólpa; sitið, skǫrungr, hvarmætr, hátt í réttu sæti hans = *Fyrste, du kan kende hjælpens rene støttes (hellig-Olafs?) digt; du, i alle henseender udmærkede mand, sidder höjt på hans rigtige trone.*

2. Skúla 'r skǫpuð bezt ævi und báli byrræfrs = *Skule har fåt det bedste liv under solen.*

3, 1. Heldr var hónum harðkeypt, er seldi auðigt líf fyr dauða; þat stillir oss alla jarðar sonu = *Det var ham meget dyrekøbt, som lod sit rige liv for døden; det bringer os alle jordens sönner ro.*

2. Sterkr tryggvinr engla, gaft tungl merkja talið dœgr, megin lœgis ok aldir; hlýrnir fekk stjǫrnum stað = *Englenes stærke, trofaste ven, du gav himmellegemer for at mærke de talte halvdögn, havets styrke og sekler; himlen gav stjærnerne sted.*

4. **Af et kærlighedsdigt (?)**

1. Freyju angan leygjar.

2. Hǫg leit hvarma skógar
hlaðnorn við mér stjǫrnum.

5. **Lausavísa** *(o. 1230).*

Hǫldum vér of hildar
hyrrjóðanda fróðum,
nýtir hann at hreyta,
hǫfuðvǫrð, móins jǫrðu,
meðan hreggstœrir hírir
hjálma, þings, í bingi
síks hjá sinni leiku,
svá kátr unir gáti.

Guðmundr Ásbjarnarson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1237).*

Beiðisk illra orða
umsnuðrandinn borða;
fœddr var á beinum bǫrðum
barkhrjóðr í Austfjǫrðum;
eltr var austan glanni,
ógiptan skaut manni
(háð samir mistar meiði)
yfir Mǫðrudalsheiði.

Þórir jǫkull.

Islænder. 13. årh.

Lausavísa *(1238).*

Upp skalt á kjǫl klífa,
kǫld er sævar drífa;
kostaðu hug þinn herða,
hér skaltu lífit verða;

4, 1. *[Er usammenhængende].*

2. Hǫg hlaðnorn leit hvarma skógar stjǫrnum við mér = *Den kyndige kvinde så på mig med sine öjne.*

5. Vér hǫldum hǫfuðvǫrð of fróðum hildar hyrrjóðanda: — hann nýtir at hreyta móins jǫrðu, — meðan hjalma síks hreggstœrir hírir í bingi hjá leiku sinni; svá kátr unir gáti þings = *Vi holder hovedvagt over den kyndige kriger, — han glæder sig ved at uddele guld —, medens krigeren har det lunt i sængen hos sin veninde (hustru); meget glad nyder han samværets glæder.*

[G.] *Han som snuser omkring spisebordene ønsker (udæsker til) onde ord; barkæderen blev ernæret i Østfjordene med knuste (fiske-) ben; den kåde bengel blev fordrevet østfra, ulykken førte ham over Mödrudalshede; han fortjæner spot.*

skafl beygjattu skalli, ást hafðir þú meyja:
þótt skúr á þik falli: eitt sinn skal hverr deyja.

Snækollr Gunnason.

Nordmand, 13. årh.

Lausavísa *(1239).*

Skalk aldrigi,
þótt ek ey lifa,
sýslu beiðask
á Sunnmœri.
þvít fluttu mik
fjandmenn þaðan
Bjǫrgynjar til
at boði hilmis.

Gunnarr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1244)*

Herðar laust hrings Njǫrðr
horni, varat brynþorn,
á Birni, bilgjarn
blunda, fyr Geirmund;
steypask tók galinn glópr,
gauri varð fyr nǫsum aurr:
þetta þótti þjóð gott;
Þorgísl samði honum písl.

[Þ.] *Du skal krybe op på kølen; koldt er søens skumspröjt; stræb efter at göre dig modig; her skal du miste livet; træk ikke op til gråd, skaldepande, selv om en byge overfalder dig; møers kærlighed nød du; engang skal enhver dø.*

[S.] *Aldrig skal jeg, selv om jeg skulde leve i al evighed, bede om syssel på Söndmöre, ti mine fjender førte mig derfra til Bergen ifølge fyrstens bud.*

[G.] Hrings Njǫrðr laust herðar á Birni horni fyr Geirmund; brynþorn varat bilgjarn blunda; *osv.* = *Krigeren kastede et horn mod Björns skulder for at hævne Geirmund; han var uvillig til at blunde (lade som han intet så); den galne tåbe styrtede forover; tølperens næse ramte skarnet; dette syntes folk godt om; Torgisl var det, som straffede ham.*

[I.] 1. Þorðr óð i striðum styr fyr skjǫldu; strengs hagl kom á drengi; endr rifu ímunvindar Yggjar tjǫld; Sigars tjalda galdr-Freyr nam grenna gunnmána; ormr vigs stóð i vǫrmum val; skoð drifusk blóði = *Tord*

Ingjaldr Geirmundarson.

Islandsk skjald, 13. årh.

1. Atlǫguflokkr *(1244).*

1. Þórðr óð í styr stríðum,
strengs kom hagl á drengi,
endr rifu ímunvindar
Yggjar tjǫld, fyr skjǫldu;
gunnmána nam grenna
galdr-Freyr Sigars tjalda,
ormr stóð í val vǫrmum
vígs skóð drifusk blóði.

2. Rít varð rauð at mœta
(ruðusk spjót í val) grjóti,
gustr knúði mjǫk mistar,
mein fekk herr af steinum;
stœrðisk hjaldr, en hurðir
Hárs, reiddusk skip, meiddusk,
búkr fell á Val víka,
vápnadóms, at rómu.

3. Þórðr vann flest, þars fyrðar,
fleinhregg, brutu eggjar;
framr gat sonr at semja
Sigvats dunur vigra;
ógnrǫkkum frák ekki
allsnart í styr hjarta,
þars hraut á sæ sveiti,
sverðálfi mjǫk skjálfa.

---

trængte frem foran skjoldene i den hæftige kamp; pilene ramte mændene; kampstormene flængede dengang skjoldene; krigeren huggede skjoldet itu; sværdet stod i de varme lig; våbnene farvedes i blod.

2. Rauð rít varð at mœta grjóti — spjót ruðusk í val — gustr mistar knúði mjǫk; herr fekk mein af steinum; hjaldr vápnadóms stœrðisk, en hurðir Hárs meiddusk at rómu; skip reiddusk; búkr fell á Val víka = *Det røde skjold måtte møde stene — spydene rødfarvedes i de faldnes lig — kampen rasede stærkt; mændene fik men af stenene; kampen voksede, men skjoldene ødelagdes i kampen; skibene svingede; mændene faldt sønderhugne på skibene.*

3. Þórðr vann flest fleinhregg, þars fyrðar brutu eggjar; framr sonr Sigvats gat at semja vigra dunur; frák allsnart hjarta skjálfa ekki mjǫk ógnrǫkkum sverðálfi í styr, þars sveiti hraut á sæ = *Tord vandt sejr i de fleste kampe, hvor mændene brød sværdsæggene; Sigvats dygtige sön havde kampe; jeg har hørt, at det meget modige hjærte ikke bævede synderlig for den kampmodige kriger i kampen, hvor blodet strömmede ud i havet.*

4. Hildar garðs svipknýjandi myndi sízt flýja á sundi frá hǫrðu hretviðri geirfletja, ef sumir hlunnfáks runnar stœði hóti fastara; gautar hjaldrs

4. Myndi sízt á sundi
svipknýjandi flýja
hildar garðs frá hǫrðu
hretviðri geirfletja,
ef (hjaldrs reitar) hóti
hlunnfáks sumir runnar
(gunnlátrs ruðu gautar
glœðr) fastara stœði.

5. Hrauð, þars hermenn kníðu,
hlutvandr, dunur randa,
(menn vissu þat) þrenna
Þórðr hlaupmari borða;
lýð frák líf við dauða
liðveljanda selja,
en þess er grið grendusk
galt Leirhafnar-Hjalti.

6. Íms hafði lið ljóma
leikherðandi verðar
(ruðusk mél) í styr (stála
stinn) tveim hlutum minna;
því frák Þundar skýja
þingeggjanda leggja
gunnar eims frá glaumi
grœðis skíð of síðir.

2. **Brandsflokkr** *(o. 1246).*

1. Vell gaf varga fyllir
vingóðr kyni þjóðar;
veitti auð sás átti
oddrógs boði gnógan;
bliðr var ǫrr af auði
oddstiklandi miklum;
þær lifa víst er váru
vinsæls skǫrungs minjar.

---

reitar ruðu gunnlátrs glœðr = *Krigeren vilde mindst af alt have flygtet ud af den hårde kamp på søen, hvis nogle af mændene havde stået noget fastere; krigerne rødfarvede sværdene.*

5. Hlutvandr Þórðr hrauð þrenna borða hlaupmari, þars hermenn kníðu randa dunur; menn vissu þat; frák lýð selja liðveljanda líf við dauða; en Leirhafnar-Hjalti galt þess, er grið grendusk = *Den retskafne Tord ryddede tre hurtige skibe, hvor hærmændene havde kamp; det vidste man*; *jeg ved, at mændene solgte anføreren deres liv for døden*; *og Hjalte fra Lerhavn måtte undgælde for at freden brødes.*

6. Íms verðar ljóma leikherðandi hafði tveim hlutum minna lið í styr; stinn mél stála ruðusk; því frák Þundar skýja þingeggjanda leggja of síðir grœðis skíð frá gunnar eims glaumi = *Krigeren havde to tredjedele mindre mandskab i kampen; de ubøjelige sværd rødfarvedes; derfor ved jeg, at krigeren omsider trak sine skibe ud af kampen.*

2, 1. Vingóðr varga fyllir gaf kyni þjóðar vell; oddrógs boði veitti auð, sás átti gnógan; bliðr oddstiklandi var ǫrr af miklum auði; þær minjar vinsæls skǫrungs, er váru, lifa víst = *Den vennesæle kriger gav folk guld; krigeren gav rigdom, han som ejede overflod; den venlige*

2. Mætr fekk orðstír ýta
álmrjóðandi góðan:
ítr kunni blik brjóta
Brandr glymfjǫturs landa;
lítt unni sá sleitum
seims hyrbroti geima;
opt gefna lét jafnan
oddrjóðr vinum hodda.

3. Hreggsulli tók halla,
hné ferð i dyn sverða,
skǫglar fúrs á skýra
Skagfirðinga stirðum;
hvíts hefr hundrað látizk
hjaldrlands í styr manna,
(trautt má tal þats hittum)
tíræt (ór því fættask).

4. Skiptu skǫp sem optar,
skǫrungr fell í dyn hjǫrva
œztr með orðstír beztan,
ósvífr fira lífi;
fár má fleina skúrar
frægr aldrlagi bægja
seiðs né sínum dauða
svipskorðandi forða.

5. Élgrundar, bjarg ǫndu,
æztr þjóðkonungr, mæztri
(góðs samir buðlung beiða)
Brands (við fjǫrnis landa):
hvíld fær ǫðlingr aldar
alvíss paradísar,
prútt sás píslum léttir,
Páls bróður, frið, sǫlu.

mand var gavmild med sin store rigdom; det minde om den vennesæle fremragende mand, som der var, vil tilvisse leve.

2. Mætr álmrjóðandi fekk góðan orðstír ýta; ítr Brandr kunni brjóta blik landa glymfjǫturs; lítt unni sá geima hyrbroti seims sleitum; oddrjóðr lét jafnan opt gefna hodda vinum = *Den udmærkede kriger vandt godt ry blandt mænd; den herlige Brand vidste at bryde guldet; lidet elskede den gavmilde mand at holde guldet tilbage; krigeren gav tit og ofte guld til sine venner.*

3. Stirðum skǫglar fúrs hreggsulli tók halla á skýra Skagfirðinga, ferð hné í sverða dyn; tíræt hundrað manna hefr látizk i styr hvíts hjaldrlands; trautt má tal, þats hittum, fættask ór því = *Den voldsomme kamp kom til at gå ud over de udmærkede Skagfjordinger; mændene segnede i kampen; et hundrede er faldne i slaget; næppe vil dette tal, som vi har erfaret, blive forminsket.*

4. Skǫp ósvífr sem optar skiptu fira lífi; æztr skǫrungr fell í hjǫrva dyn með beztan orðstír; fár fleina skúrar seiðs svipskorðandi frægr má bægja aldrlagi né forða dauða sínum = *Skæbnen, umild som oftere, har gjort ende på mændenes liv; den ypperlige hövding faldt i kampen og vandt udmærket ry; ingen nok så berömt kriger formår at hindre døden eller udskyde sin død.*

5. Œztr þjóðkonungr élgrundar, bjarg mæztri ǫndu Brands; samir beiða góðs við buðlung landa fjǫrnis; alvíss ǫðlingr aldar, sás léttir prútt

6. Mildr réð skemr en skyldi
skjaldreyrs hǫtuðr aldri;
þrymkennis tók þannig
þungr harmr sonu unga;
viggs megu varla hyggja
veðrtams svana beðjar
áms bliknjótar ítrir
auðmilds skǫrungs dauða.

3. Lausavísa *(1245)*.

Hvatr ferr hǫldr at vitja,
hlýrgarðs, Skagafjarðar,
vǫn er hreggs, ef heina
hjarlstríðandar bíða;
nú gerisk, norðr á heiði,
níðs mun herr reka errinn,
þjóð dregsk á veg víða,
vindligt glerils strindar.

Skáld-Hallr.

Islandsk skjald, 13. årh.

Brandsdrápa *(1246)*.

1. Brandr drósk ýta undir,
atreið varð þá skatna,
brátt of breiðar sveitir,
búendr saman strendu;
þustu Vatsskarð vestan
vinir Brands ok svá handan,
skjótt frák heldr at hittisk
heraðs-drótt ok lið Fljóta.

---

píslum frið, fær sǫlu Páls bróður hvíld paradísar = *Himlens höjeste hovedkonge, frels Brands herlige sjæl; det sömmer sig at bede himlens konge om det gode; menneskenes alvise konge, som nådig afløser pinsel med fred, giver Pauls broders sjæl paradisets hvile.*

6. Mildr skjaldreyrs hǫtuðr réð aldri skemr en skyldi; þannig tók þungr harmr unga sonu þrymkennis; varla megu ítrir njótar áms, veðrtams svana beðjar blikviggs hyggja dauða auðmilds skǫrungs = *Den gavmilde kriger levede kortere, end han burde; således greb en tung sorg krigerens unge sönner; næppe kan de udmærkede mænd tænke sig, at den gavmilde kraftige hövding er død.*

3. Hvatr hǫldr ferr at vitja Skagafjarðar; vǫn er hlýrgarðs hreggs, ef heina hjarlstríðandar bíða; nú gerisk vindligt glerils strindar; errinn herr mun reka níðs; þjóð dregsk víða á veg norðr á heiði = *Den raske mand kommer at besøge Skagefjord; man kan vænte kamp, dersom krigerne holder stand; nu ser det ud til vind i luften; den raske hær vil hævne nidet; folk begiver sig viden om på vej op på heden der nordpå.*

2. Brátt varð ferð at fréttum
fundr, á Haugsness grundu,
hættr, sás holdar ǫttu,
(hlíf rauzk) fira lífi;
lagði lýðr, þars dugði
landfolk, saman randir,
ok fullharðra fyrða
fylkingar á gingusk.

3. Ruddisk brýndum broddi,
Brandr neytti vel handa,
af þars eggjar skífðu,
auð-Baldr, hluti skjaldar;
geystusk geirar traustir,
gekk hrafn af því drekka,
fast at fyrða brjóstum,
fen dreyrugra benja.

4. Gekk, þars geirar stukku,
goði várr með hjǫr roðnum
fystr í fylking trausta
framm ok Þórðr enn rammi;
fast hykk frændr at lysti,
ferð ofraði sverðum,
él varð Yggjar bála
ǫndurt, saman rǫndum.

---

1. Brandr drósk brátt ýta undir of breiðar sveitir; þá varð atreið skatna; búendr strendu saman; vinir Brands þustu vestan Vatsskarð ok svá handan; frák at heldr skjótt hittisk heraðs-drótt ok lið Fljóta = *Brand samlede snart folk til sig fra de brede landegne; da red mændene til ham; bønderne samledes; Brands venner kom ilsomt vestfra over Vatsskard og ligeledes fra modsat side; jeg har hørt, at meget hurtig mødte herredets mænd med dem fra Fljot.*

2. Brátt varð ferð at fréttum fundr, hættr lífi fira, sás holdar ǫttu á Haugsness grundu; hlíf rauzk; lýðr lagði saman randir, þars landfolk dugði, ok fylkingar fullharðra fyrða gingusk á = *Snart fik man travlt med at fortælle om det møde, farligt for mændenes liv, som mændene havde på Haugsnæsland; skjoldet rødfarvedes; mændene mødte til kamp, hvor landsfolket viste sig dygtigt, og de meget kraftige mænds fylkinger trængte mod hinanden.*

3. Auð-Baldr ruddisk brýndum broddi, — Brandr neytti vel handa —; þars eggjar skífðu af skjaldar hluti; traustir geirar geystusk fast at fyrða brjóstum; hrafn gekk af því drekka fen dreyrugra benja = *Manden trængte frem med det hvasse spyd — Brand brugte sine hænder godt — hvor æggene huggede skjoldene i stykker; de stærke spyd for stærkt mod mændenes bryster; ravnen gik på grund deraf hen at drikke de blodige sårs væske.*

4. Goði várr gekk fystr framm með roðnum hjǫr í trausta fylking ok Þórðr enn rammi, þars geirar stukku; hygg, at frændr lysti fast rǫndum saman; ferð ofraði sverðum; él Yggjar bála varð ǫndurt = *Vor gode gik først frem med det blodige sværd i den stærke fylking og den stærke Tord, hvor spydene flöj; jeg ved, at frænderne stødte kraftig sammen; mændene svang deres sværd; det kom til almindelig kamp.*

5. Harðr frák heldr at yrði
Hildar leikr, þars gildir
baugskerðandar bǫrðusk;
bitu sverð í hlym rítar;
Yggs varð annarr tveggja,
at gingusk þá skatnar,
odda meiðr í óðu
alls gnýhreggi falla.

6. Létu líf fyr spjótum,
lásk eigi þar háski,
sungu vǫ́pn á vangi
víghljóð, búendr góðir;
vítt lá valr á grýttu,
varð tafn búit hrafni,
gunnar már of gaurum
gall, Haugsnesi fallinn.

Óláfr Þórðarson hvítaskáld.

Islandsk skjald og lærd, d. 1269.

1. Et digt om kong Hákon (1239).

1. Vígstorma, namt Vermum,
valdr, fláræði gjalda,
lézt ræsir gim geisa,
gekk eldr of sjǫt rekka;
bœndr hlutu kvǫl, þás kyndisk
kapps hár logi, sára;
gegn, létuð hyr hegna,
hjaldréls frǫmuðr, vélar.

---

5. Frák at yrði heldr harðr Hildar leikr, þars gildir baugskerðandar bǫrðusk; sverð bitu í hlym rítar; annarr tveggja odda meiðr varð falla í alls óðu Yggs gnýhreggi; skatnar gingusk þá at = *Jeg har hørt at der opstod en meget hård kamp, hvor de dygtige mænd sloges; sværdene bed i kampen; den ene af de krigere måtte falde i den stærkt rasende kamp; mændene trængte frem mod hinanden.*

6. Góðir búendr létu líf fyr spjótum; háski lásk eigi þar; vǫ́pn sungu víghljóð á vangi; valr lá fallinn vítt á grýttu Haugsnesi; tafn varð búit hrafni; gunnar már gall of gaurum = *Gode bønder lod deres liv for spydene; faren udeblev ikke dér; våbnene sang kamptoner på vangen; valen lå falden vidt og bredt på det stenede Haugsnæs; bytte blev givet ravnen; den skreg over tølperne.*

[Ó.] 1. Vígstorma valdr, namt gjalda Vermum fláræði; ræsir, lézt gim geisa; eldr gekk of sjǫt rekka; bœndr hlutu sára kvǫl, þás kapps hár logi kyndisk; gegn hjaldréls frǫmuðr, létuð hyr hegna vélar = *Kriger, du betalte Værmlændingerne deres svig; fyrste, du lod ilden rase; flammerne gik henover mændenes boliger; bønderne fik en bitter kval, da den meget höje lue tændtes; modige kriger, du lod ilden straffe deres rænker.*

Et hrynhent digt *(1240).*

1. Mærir glǫddusk miklu ári
menn, bǫ́ru þá ávǫxt tvennan
(veglig sýndisk) viðr ok fuglar
(vísa grein) á sumri einu.

2. Orð sendi þá jǫfri Þrœnda
afrendr konungr víða lendum;
fólkprúðr keyrði flota breiðan
(flugu borð of haf) stillir norðan;
fyrðar mæltu á hendr sem harðast,
hófsk ǫnn af því lendum mǫnnum,
errinn bjó með herskip harri
Hákarlastrǫnd, frǫmum jarli.

3. Þing stofnuðu jǫfrar ungir,
jarl veitti svǫr ræsi snarla,
hersar bǫ́ru á hilmi dýran
(hjaldrs fýstu þeir) sakar kaldar;
alt lagði þá frǫmuðr frægða,
fekk sætt af því stillir rekka,
snildar skýrs ok seldi várar
sitt mál í kné lituðs stála.

4. Snœfrir drógu enn meðal jǫfra,
aldir kóðu varla haldask
ǫðlings heit við allvald mætan,
árskapðan grun vinir hvárskis;
minnigr bjoggi siklingr sunnan

2, 1. Mærir menn glǫddusk miklu ári; viðr ok fuglar bǫ́ru þá tvennan ávǫxt á einu sumri; veglig sýndisk grein vísa = *De udmærkede mænd glædede sig vid den gode åring; træer og fugle bar da to gange frugt på én sommer; det viste sig at fyrsten var herlig.*

2. Afrendr konungr sendi þá orð víða lendum jǫfri Þrœnda; fólkprúðr stillir keyrði breiðan flota norðan; borð flugu of haf; fyrðar mæltu á hendr frǫmum jarli sem harðast; af því hófsk ǫnn lendum mǫnnum; errinn harri bjó Hákarlastrǫnd með herskip = *Den stærke fyrste sendte da bud til Tröndernes vidt herskende fyrste; den kampmodige fyrste førte en bred flåde nordfra; skibene flöj over havet; mændene førte stærke klager frem mod den dygtige jarl; derfor opstod der meget bryderi for lendermændene; den raske fyrste bedækkede Håkarlestrand med krigsskibe.*

3. Ungir jǫfrar stofnuðu þing; hersar bǫ́ru sakar kaldar á dýran hilmi; þeir fýstu hjaldrs; jarl veitti ræsi snarla svǫr; frǫmuðr frægða lagði þá alt sitt mál í kné stála lituðs snildar skýrs ok seldi várar; stillir rekka fekk sætt af því = *De unge fyrster berammede et møde; hövdingerne fremførte fjendtlige beskyldninger mod den herlige fyrste; de tilskyndede til kamp; jarlen gav kongen hurtig svar; han som udførte berömmelige handlinger overlod da hele sin sag til den veltalende krigers afgörelse og gav edelige løfter; mændenes fyrste fik derved forlig.*

4. Snœfrir vinir hvárskis drógu enn meðal jǫfra árskapðan grun; aldir kóðu heit ǫðlings varla haldask við mætan allvald; minnigr siklingr bjoggi sunda vigg sunnan með snjalla drengi, en jarl stǫkk undan austr of fjall; ýtar brugðusk nýtum jǫfri = *De rådsnilde venner af ingen af dem bragte*

sunda vigg, en jarl stǫkk undan
(ýtar brugðusk jǫfri nýtum)
austr of fjall með drengi snjalla.

5. Snjallir fóru mága í millum
menn, seldusk þeir gísla tvenna,
sýnni tók þá sætt, er funnusk
snarir bragningar, herr at magna;
nafnbœtr jók sás Nóregs gætir,
niðjum prýddr, ok sikling skrýddi,
bjǫrtu heiti, bǫðvar fljótan,
blíðs hertoga, gjǫfum fríðum.

6. Fláræði kom framm of síðir,
friðbann hóf þá ǫfund manna,
eigi má við ørlǫg bægjask
jǫfra sveit, þótt rǫðug heiti;
stórr var harmr, þars stríddu harrar
stála hregg, því æ mun beggja
rausnar-kapp ok ríki uppi,
ramri þjóð, meðan jǫrð heldr flóði.

7. Hauksnjallr tók þá hersa stillir
hæra nafn en mundang væri;
Þrœndir efldu þengil reyndan;
þungr magnaðisk agi bragna.

---

den tidlig skabte mistanke endnu mellem fyrsterne: man sagde, at fyrstens løfter ikke holdtes overfor den udmærkede konge; den hukommelsestærke konge rustede skibe sydfra med modige mænd; men fyrsten flygtede bort øst over fjældene; mændene svigtede den brave jarl.

5. Snjallir menn fóru í millum mága; þeir seldusk tvenna gísla; herr tók þá at magna sýnni sætt, er snarir bragningar funnusk; sás Nóregs gætir, niðjum prýddr, jók nafnbœtr blíðs hertoga bjǫrtu heiti ok prýddi bǫðvar fljótan sikling fríðum gjǫfum = ***Kloge mænd mæglede mellem mågerne; de gav hinanden tvende gisler; mændene begyndte da at tilvejebringe et pålideligere forlig, da de raske fyrster mødtes; han som beskytter Norge, og har så udmærkede forfædre, forøgede den venlige hertugs titel med et skinnende navn og prydede den kampraske fyrste med smukke gaver.***

6. Fláræði kom framm of síðir; ǫfund manna hóf þá friðbann; eigi má jǫfra sveit bægjask við ørlǫg, þótt heiti rǫðug; ramri þjóð var stórr harmr, þars harrar stríddu stálahregg, því æ mun rausnar-kapp ok ríki beggja uppi, meðan jǫrð heldr flóði = ***Falskheden viste sig omsider; folks misundelse voldte da fredbruddet; fyrsters skare formår end ikke at bekæmpe skæbnen, selv om de er nok så rådsnilde; det var en stor sorg for de mægtige mænd, at fyrsterne kæmpede indbyrdes, ti altid vil begges storartede kappelyst og magt mindes, sålænge jorden holder havet oppe.***

7. Hauksnjallr hersa stillir tók þá hæra nafn en mundang væri; Þrœndir efldu reyndan þengil; þungr agi bragna magnaðisk = ***Den høgemodige fyrste tog sig da et höjere navn end det passede; Trönderne støttede den prøvede fyrste; mændenes tunge ufred blev stærk.***

8. Hilmir fór með herskap stóran,
hildar borð, á Upplǫnd norðan,
mæki skǫrusk ljós á Lǫku;
lá ferð vegin skǫrpum sverðum;
þunnum reið til Þrándheims sunnan
þingfrœkn jǫfurr Vǫlum stinga;
herskip brendi hilmir grundar
hyggju gegn, en líf gaf þegnum.

9. Norðan rendi, næst þás spurðisk,
nafnkunnr jǫfurr, skíðum stafna;
(bǫrur léku brǫndum hæri)
brodda hríð, fyr Nóregs síðu;
þrútin lǫgu veðr á vatni,
vinda ript né gramr bað svipta,
snarr yngvi kvað sigrbyr fenginn
sinni ferð at hjaldri stinnum.

10. Hallgeislat rauð hvatt í Oslu
hildar tungl með skata mildum,
ræstir þrungu jǫfrar œstum,
járnfaldit lið, saman hjaldri;
brǫndum skýfðusk blóðgar randir,
bleikir fellu menn at velli,
hlífarlauss vá gramr með gæfu,
gyltar sungu hjalta tungur.

8. Hilmir fór norðan á Upplǫnd með stóran herskap; ljós hildar borð skǫrusk mæki á Lǫku; ferð lá vegin skǫrpum sverðum; þingfrœkn jǫfurr reið þunnum stinga Vǫlum sunnan til Þrándheims; hyggju gegn hilmir grundar brendi herskip, en gaf þegnum líf = *Fyrsten drog nordfra til Oplandene med en stor hær; de lyse skjolde skares af sværdet på Låka; mændene lå dræbte ved de skarpe sværd; den tingtapre konge drog på de tynde skibe sydfra til Trondhjem; landets forstandsdygtige konge brændte krigsskibene, men gav mændene liv.*

9. Nafnkunnr jǫfurr rendi stafna skíðum norðan fyr síðu Nóregs, þás næst spurðisk brodda hríð; bǫrur léku hæri brǫndum; þrútin veðr lǫgu á vatni; né gramr bað svipta vinda ript; snarr yngvi kvað sigrbyr fenginn sinni ferð at stinnum hjaldri = *Den navnkundige konge styrede sine skibe nordfra langs Norges kyst da man næste gang fik efterretning om ufred; bølgerne legede höjere end stavnen; hvasse storme hvilede på vandet, men kongen bød ikke at rebe sejlene; den raske konge sagde, at nu var sejrbör givet hans mandskab til den stærke kamp.*

10. Járnfaldit lið rauð hvatt í Oslu hallgeislat hildar tungl með mildum skata; ræstir jǫfrar þrungu saman œstum hjaldri *osv.* = *Hæren med jernhjælme rødfarvede modigt i Oslo de lyst malede skjolde sammen med den gavmilde fyrste; de hidsige fyrster holdt der et voldsomt slag indbyrdes; de blodige skjolde flængedes af sværdene; blege mænd faldt til jorden; fyrsten kæmpede uden skjold (beskyttet) af sin lykke; de forgyldte klinger sang.*

11. Snǫrp bitu jǫrn, sem ísmǫl yrpi
óðastraumr; með heitu blóði
herstefnir rauð hamri ofna
hildar serki framar merkjum;
grimmum stóð á Gǫndlar himni
grár regnbogi Hnikars þegna,
harða lustu fylking fyrða
fáreldingar meginsára.

12. Aldri bǫrðusk afli stœrðir,
ógnsveipanda blóðgum greipum
hirð sótti þar hvǫss at garði,
harrar tveir af drengskap meira;
undan reið, sás fremstr var fundinn,
fyrða gramr, at jǫfnum byrðum:
Sverris ætt fekk sigr at réttu;
svá vildi guð framiðr mildi.

3. **Árónsdrápa** *(1256 ?)*.

1. Fundr var hættr, þars hittusk
hermenn of dag tvennir,
áðr var stálastríðir
styrframr, at Valshamri;
hringr var of hjǫrva slǫngvi
harðfengr skipaðr drengjum,
áðr en Árón flýði
undan Sturlu fundi.

11. Snǫrp jǫrn bitu, sem óðastraumr yrpi ísmǫl; herstefnir rauð hamri ofna hildar serki með heitu blóði framar merkjum; grár regnbogi Hnikars stóð á grimmum Gǫndlar himni þegna; fáreldingar meginsára lustu harða fylking fyrða = *De skarpe sværd bed, som en rasende ström fremskyllede isstumper; hærstyreren rødfarvede de hamrede brynjer i det varme blod (kæmpende) foran fanerne; det grå sværd stod i mændenes barske skjolde; sværdene slog kraftig mændenes fylking.*

12. Aldri bǫrðusk tveir harrar, afli stœrðir, af meira drengskap; hirð ógnsveipanda sótti þar hvǫss at garði blóðgum greipum; fyrða gramr, sás var fundinn fremstr at jǫfnum byrðum, reið undan; Sverris ætt fekk sigr at réttu; svá vildi guð framiðr mildi = *Aldrig har to fyrster, kraftbenådede, kæmpet med mere uforfærdethed; krigerens hird angreb der modigt (kirke) gården med blodige hænder; mændenes fyrste, som blandt sine jævnbyrdige indtog den ypperste plads, red bort; Sverres ætling fik sejr, som ret var; således vilde gud det, ypperlig ved sin nåde.*

3, 1. Fundr var hættr, þars tvennir hermenn hittusk of dag at Valshamri; áðr var stála stríðir styrframr; harðfengr hringr var skipaðr drengjum of hjǫrva slǫngvi, áðr en Árón flýði undan fundi Sturlu = *Det var et farligt møde, hvor tvende krigsmænd (to partier) mødtes en dag ved Valshammer; tidligere havde krigeren [Aron] vist sig dygtig i kamp; en kraftig kreds blev dannet af mænd omkring krigeren, för han flygtede bort fra mødet med Sturla.*

2. Fór, sás fremð ok tíri,
fleinrýrir, gat stýra,
mest lofak mikla hreysti
manns, Jórsali at kanna;
nafn rak út við ítra
Jórðǫn við þrek stóran
skjaldar Freyr enn skýri
skógarmanns at gnógu.

4. Af et digt om Thomas Becket.

1. Þér fremizk því með tíri,
þú ert næst guði hæstum.

2. Teitr gefr Tómás ýtum
trúarbót fyr sið ljótan.

5. Lausavísur.

1. Nú 's þats flaust ór festum
flýtr hertoga ens nýta,
né fákr á ver víka
veðrsollit kom betri.

2. *(1240).* Tjón hǫfum Birki-beina,
bǫðhraustr, fregit austan,
brátt mun bug þann rétta
bragningr, ef vel hagnar;
virðendr munu verða
vápnglyms funa ymsir
(veitk at vart hefr Knúti
vegnat) brǫgðum fegnir.

---

2. Fleinrýrir, sás gat stýra fremð ok tíri, fór at kanna Jórsali; lofak mest mikla hreysti manns; enn skýri skjaldar Freyr rak at gnógu við stóran þrek skógarmanns nafn út við ítra Jórðǫn = *Krigeren, som besad hæder og ry, begav sig hen for at se Jerusalem; jeg lovpriser i höj grad mandens store tapperhed; den kloge kriger frigjorde sig tilfulde med stor energi for skovmands-navnet ude ved den herlige Jordan.*

4, 1. *Du vinde derfor hæder med berömmelse; du er nærmest ved den höjeste gud.*

2. *Tomas giver glad menneskene trosbedring for hæslige sæder.*

5, 1. Nú 's þats flaust ens nýta hertoga flýtr ór festum; né kom betri víka fákr á veðrsollit ver = *Nu sker det, at den udmærkede hertugs skib flyder ud af tovene; der kom ikke bedre fartöj ud på det stormsvulmende hav.*

2. Hǫfum fregit austan tjón Birki-beina; bǫðhraustr bragningr mun brátt rétta þann bug, ef vel hagnar; virðendr vápnglyms funa munu ymsir verða brǫgðum fegnir; veitk, at Knúti hefr vegnat vart = *Østfra har vi erfaret Birkebenernes nederlag; den kamptapre konge vil snart tage oprejsning for det, hvis alt går godt; krigerne vil afvekslende (snart den ene part, snart den anden) glæde sig ved hvad der sker; jeg ved, at Knud ikke har haft det godt.*

3. Kœnn njóti vel vænnar
vinr minn konu sinnar,
víst erat dapr of drósir
drengr, ok eigi lengi.

Gizurr Þorvaldsson.

Islandsk hövding, 13. årh.

1. En drape om Hakon d. gamle.

Snjallr bauð ørgrant ǫllum
allvaldr griðum halda
naðrs glóstrætis njótum
nætr sex ok frið gæta.

2. Lausavísur.

1. *(1253).* Enn mank bǫl þats brunnu
bauga-Hlín ok mínir,
skaði kennir mér minni
minn, þrír synir inni;
glaðr munat Gǫndlar rǫðla
gnýskerðandi verða,
brjótr lifir sjá við sútir
sverðs, nema hefndir verði.

2. *(1254).* Borg lét brennuvarga
bjórstofnandi klofna
Sónar sex ok einum
(sák deili þess) heila;

3. Kœnn vinr minn njóti vel vænnar konu sinnar ok eigi lengi; víst erat drengr dapr of drósir = *Min kloge ven nyde vel sin smukke hustru og have hende længe; til visse er manden (jeg?) ikke bekymret for (med hensyn til) kvinder.*

[G.] 1. Snjallr allvaldr bauð ǫllum naðrs glóstrætis njótum halda griðum ok gæta frið ørgrant sex nætr = *Den modige fyrste bød alle sine mænd at overholde våbenstilstand og iagttage fred omhyggelig i seks dage.*

2, 1. Enn mank bǫl, þats bauga-Hlín ok mínir þrír synir brunnu inni; skaði minn kennir mér minni; Gǫndlar gný-rǫðla skerðandi munat verða glaðr, nema hefndir verði; sjá sverðs brjótr lifir við sútir = *Endnu husker jeg den ulykke, at min hustru og mine 3 sönner indebrændte; mit tab lærer mig at huske; krigeren vil ikke blive glad, medmindre der kommer hævn; den kriger lever ved sorg.*

2. Sónar bjórstofnandi lét heila borg sex ok einum brennuvarga klofna; sák deili þess; „bergstjóra“ hregg gleðr síðan bǫru blikstríðanda.

bergstjóra gleðr bǫru
blikstríðanda síðan
hregg, en hafnak muggu
heldr, síts Kolbein feldum.

Páll Þorsteinsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa (*1254*).

Sjau hygg sœfða liggja,
sylg gǫfum vér ylgi,
búk sneið blóðugr mækir,
brennumenn í rennu;
nú hefr gunnmildum goldit
Gissurr, svát ek vissa,
meiðum mistar glóða
minning skaða sinna.

Guthormr Helgason kǫrtr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa (*1254*).

Fold skal fregna aldri
fagrleit digulsveita,
glaðir hyggjum svan seðja
sárs, ógleði vára;
þótt valnistendr vestan
vigra seiðs of heiðar,
lítt hyggr ferð á flótta,
friðvǫn segi grána.

---

en hafnak heldr muggu, síts feldum Kolbein = *Skjalden (jeg) lod syv indebrændingsmænds hoveder kløves; jeg så det tydeligt nok; kampen (el. sindets?) glæder (glædes) siden guldbryderen (mig), og jeg vrager snarest sorgmodigheden, siden jeg fældede Kolbein.*

[P.] Hygg sjau brennumenn liggja sœfða í rennu; vjer gǫfum ylgi sylg; blóðugr mækir sneið búk; nú hefr Gissurr goldit gunnmildum meiðum mistar glóða minning skaða sinna, svát ek vissa = *Jeg tror at syv indebrændingsmænd ligger dræbte den ene efter den anden; vi har givet ulvinden drik; det blodige sværd skar kroppen itu; nu har Gissur betalt de krigerske mænd sin skade, således som jeg ved det.*

[G.] Fagrleit fold digulsveita skal aldri fregna ógleði vára, — hyggjum glaðir seðja sárs svan, — þótt vigra seiðs valnistendr vestan of heiðar segi friðvǫn grána; lítt hyggr ferð á flótta = *Den smukke kvinde skal aldrig høre, at vi er nedslåede — vi tænker glade på at kæmpe —, uagtet krigere vestenfor hederne siger, at udsigten til fred er lidet håbefuld; mændene tænker ikke på flugt.*

Þorvarðr tréfótr.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa *(1255)*.

Brands fljúga tveir með tíri
tafns leitandi hrafnar;
oss býðr Oddr enn hvassi
álmskúr ok dyn hjálma;
enn mun ǫrva sennu
Eyjólfr búinn heyja;
en geirhríð at gæða
getk minst at vér letjum.

Sturla Þórðarson.

Islandsk skjald og historiker, 1214—84.

1. Þverárvísur *(1255)*.

Þik sák Þorgils vekja
þingmót Heðins snótar
járnfaldinn gekk aldar
oddr í ferðar broddi.

2. Þorgilsdrápa *(1258—59)*.

1. Lauss varð eldr fyr ǫldum
allbrátt, er tók nátta,
út gekk hirð með Hǫrða
hildingi vegmildum;
náði Þorgils þjóða
þrekbráðr lofi ráða,
þars eimr á lið ljóma
logreitar brá heitum.

[Þ.] Tveir hrafnar leitandi tafns fljúga með brands „tíri“; Oddr enn hvassi býðr oss álmskúr ok dyn hjálma; Eyjólfr mun enn búinn heyja ǫrva sennu, en getk at vér letjum minst at gæða geirhríð = *To ravne flyver, søgende bytte, med krigeren; den modige Odd tilbyder os ufred og kamp; Eyjolv vil endnu (atter) være rede til at kæmpe; og jeg mener at vi på ingen måde fraråder en hæftig kamp.*

[S.] Sák þik, Þorgils, vekja þingmót Heðins snótar; oddr aldar gekk járnfaldinn í ferðar broddi = *Jeg så dig, Torgils, vække kamp; anføreren (du) gik med jærnhjælm i skarens spids.*

2, 1. Eldr varð lauss allbrátt fyr ǫldum, er tók nátta; hirð gekk út með vegmildum hildingi Hǫrða; þrekbráðr Þorgils náði ráða lofi þjóða. þars eimr brá heitum ljóma logreitar á lið = *Der opstod meget pludselig ild-løs hos mændene, da natten brød frem; hirden gik ud med Hördernes på*

2. Veitti, hjǫrva, hættir
hergarða Þorvarði,
norðr fór herr með hirði
harðr til Eyjafjarðar;
ok valkastar vestan
veðrbliks liði miklu
herði-Baldr at hildi
hjalmfaldinn þrǫng aldar.

3. Rymgæðir nam rjóða
ríkr valslǫngu bríkar,
at þars aldir sóttusk,
odd í ferðarbroddi;
hlífði brjóst, en brustu
brandorpin ský randa,
hǫldr gekk hratt fyr skjǫldu,
hringdrífs frǫmu lifi.

3. Hrynhenda *(1262)*.

1. Frægjan réð þik Viljálmr vígja,
varrbáls hǫtuðr, karðínáli;
engi valðiz jafngóðr hingat,
aldar gramr, af páva valdi;
kórónu lét kristni stýrir,
kynprýddr jǫfurr, yðr of skrýdda;
ramri grund hafið, ríkisvandar
reiðivaldr, með frægðum haldit.

2. Austan sendi gulli glæsta
Gauta stýrir megindýrum,
seima þollr, með sæmðum ǫllum
sína dóttur arfa þínum;
vǫldugr, tókt af mestri mildi,

---

hæder gavmilde fyrste; den kraftige Torgils erhværvede sig mændenes ros, hvor ilden kastede brændende glans fra ildhavet på folk.

2. Hættir hergarða veitti Þorvarði; harðr herr fór með hirði hjǫrva norðr til Eyjafjarðar; ok hjálmfaldinn valkastar bliks veðr-herði-Baldr þrǫng miklu liði aldar vestan at hildi = *Krigeren støttede Torvard; en kraftig hær drog med krigeren nord på til Øfjord; og den hjælmbedække kriger førte et stort mandskab vestfra til kampen.*

3. Ríkr valslǫngu bríkar rymgæðir nam rjóða odd í ferðarbroddi, þars aldir sóttusk at; brjóst hlífði frǫmu lifi hringdrífs, en brandorpin randa ský brustu; hǫldr gekk hratt fyr skjǫldu = *Den mægtige kriger rødfarvede odden i skarens spids, hvor mændene angreb hinanden; brystet (hjærtet) beskyttede den gavmildes udmærkede liv, men de sværd-ramte skjolde brast; manden trængte rask frem forbi skjoldene.*

3, 1. *Vilhelm, kardinalen, viede dig som er berömt, gavmilde fyrste; ingen lige så udmærket valgtes [til at komme] hid fra pavens rige, mændenes fyrste; kristenhedens styrer prydede dig, ætgode konge, med kronen; med berömmelse har du, scepter-svingende fyrste, holdt det stærke land i din magt.*

málma skerðir. Svía ferðar
(aldir dýrka yðvart veldi
eirarsamt) við brúðfǫr þeiri.

3. Ǫldum segik, hvé ófrið
gulduð,
unnviggs skipuðr, Dǫnum
sunnan;
víða settu þínar þjóðir
þunnar skeiðr af fýrihlunnum;
stórir hǫfðu útboð ærin
yðrir þegnar, rána hegnir,
(ýtum þóttit leiðangr lítill)
langa stund fyr víðri grundu.

4. Framla, dreif til hverrar
hǫmlu
hilmis þjóð ens mærðar fróða,
síðan helduð suðr með láði,
seima stiklir, flota miklum;
hræddar urðu Hallands ferðir,
hringa Baldr, af þínu valdi;
engi maðr var Jóta þengils
óttalauss við Nóregs dróttin.

5. Eigi sátuð, jǫfra hneitir
ættum góðr, at rofnar sættir
(stirðar bjoggu hirðmenn harðir
herskips stengr) í kyrrðum lengi
mætum helt fyr Elfi útan
(auðit lézt þú flotnum dauða),
nauða vissu nýjar súðir,
Norðmanna gramr fýriborðum.

6. Sníða létu þínar þjóðir
þunnar skeiðr und búnu reiði
(Gautar spurðu leiðangr) ljótan

---

2. *Østfra sendte Göternes styrer [Birger jarl] sin datter, smykket med guld, til din udmærkede sön med al hæder, gavmilde fyrste; mægtige fyrste, med den störste venlighed tog du imod den Svearnes brudefærd; mændene hædrer dit fredfulde herredömme.*

3. *Jeg fortæller folk, hvorledes du, skibenes styrer, gengældte Danerne sydfra deres ufred; videnom skød dine mænd de tynde skibe ned fra fyrrestokkene; eders store mænd havde meget udbud (leding) en lang tid foran landets vide kyster, ran-straffer; man syntes ikke ledingen var ringe.*

4. *Du styrede siden dristig den store flåde sydpå langs landet, gavmilde fyrste; den rós-kyndige fyrstes folk havde samlet sig til enhver åre; Hallands indbyggere blev ved dig, kriger, forskrækkede: ingen af Jydekongens mænd var uden frygt for Norges hersker.*

5. *Ikke sad du længe stille, ætgode konge, efter at forliget var brudt; de kraftige hirdmænd rustede de stive krigsskibes stænger; Nordmændenes fyrste styrede de udmærkede fyrreplanker uden for Elven; de ny planker fik nøden (søgangen) at mærke; du lod mændene lide døden.*

6. *Dine folk lod de tynde snekker med det prægtige udstyr skære det oprørte hav til Mustrsund; Göterne erfarede ledingen; derpå så bedrøv-*

lunda vǫll at Mustrarsundi;
síðan leit, er seglum hlóðu,
snarfengr konungr, yðrir
drengir,
(lýsa tók af herskips hausum)
hrygðar fólk í Dana bygðum.

7. Allvaldr, rétt því er ýtar
heldu
ógnar-bráðs at fylkis láði,
prúðar náðu sveitir síðan
sóknar strangs á land at ganga;
(stórar) létu Halland herjat
hirðmenn þínir (frelsi sínu
víða týndu virða kindir)
vægðarlaust fyr Geitkjǫrr
austan.

8. Syngja létu snarpir drengir
sóknar gífr í fleina drífu,
brandar hleypðu ǫrt ór undum
ærnu blóði danskrar þjóðar;
víða fellu vegnir þollar
(víga-drótt) í reknum flótta
(faldin gekk þar fast at hildi)
frægra málma (ægis hjálmi).

9. Styrkir gengu menn und
merkjum
málma lunds á víðri grundu
(valgammr sleit) at vápna móti
(varma bráð) at þínu ráði;
sjálfri skipti ǫrn við úlfa
ógnar-báru hǫfuðsára
(gyldir stóð of greypra hǫlda)
grimmrar þjóðar (meginblóði).

10. Hæstan kyndu hirðmenn
traustir
heitan eld í Dana-veldi.

---

ede skarer i Danernes bygder, rask erobrende fyrste, da eders mænd rebede sejlene; krigskibenes hoveder strålede.

7. *Fyrste, du rådede for det, at mændene styrede til den kamphidsige konges land; den kampstærkes (dine) modige skarer nåde siden at göre landgang; dine hirdmænd hærjede Halland skånselsløst øst for Geitkjörr; videnom mistede de overmodige mænd deres liv.*

8. *De raske svende lod økserne synge i kampen; sværdene udgød rask de danskes blod af sårene i rigelig mængde; videnom faldt krigerne på den jagede flugt; krigerskaren med skrækkehjælmen trængte der hårdt frem i kampen.*

9. *Krigerens mænd gik kraftige frem under fanerne i det vide land ifølge din bestemmelse til kamp; ravnen fik varm føde; örnen delte med ulvene de grumme mænds hovedsårs forfærdelige bølge (blodet); ulven stod i de onde mænds blodpøl.*

10. *De pålidelige hirdmænd tændte höjtflammende brændende bål i Danernes rige; den klare ild rasede höjere end husene i det afbrændte land; ilden rasede videnom i bøndernes hytter, men de*

skæriligr gekk húsum hæri
hallar gandr á sviðnu landi;
víða fór um búkarls búðir
birkisótt, en hræddar dróttir
(bragnar eyddu báli slegnu
brunnit land) til skógar runnu.

11. Gneistum hratt fyr Elfi austan
elris garmr í ráf et varma,
síðan fellu hávar hallir
hrygðar-stund í Dana bygðum;
inni tóku ǫll at brenna
(ógnar-stríðr á Hallands síðu
ýta rann of) stórlig (stræti
storðar úlfr) fyr Glymstein norðan.

12. Hrinda réðuð herskips brǫndum,
hilmir frægr, á saltan ægi;
eldi hrauð fyr æsikǫldum
unnar meið ór dregnum hlunni;
almenningr varð út at sinna,
ógnar lundr, á þinni grundu,
mildir hǫfðu herboð hǫldar
harða sveld ór Nóregs veldi.

13. Norðan heldu alt of ǫldur,
auðar lundr, við þik til fundar
(húfa treystu drifnar dúfur)
dygðar-menn ór Finna bygðum;
svífa lézt ór hverju hrófi
hlaðnar skeiðr á vatn et breiða
(sandi jós of stál en steindu
storðar gandr) fyr Elfi norðan.

14. Digla eldr var sénn í segli,
sviptilundr, á dýrðar skriptum
(rísa tóku roðnir hausar),
Rínar logs, of dreka þínum;
unnar, þóttu eisur brenna

---

frygtslagne mænd flygtede til skovs; mændene ødede det af ilden hærjede land.

11. *Ilden spyde gnister i det brændende tag øst for Elven; siden faldt de höje huse i Danernes bygder i en sorgens stund; alle store bygninger nord for Glymsten begyndte at brænde; den frygtelige ild løb over mændenes stræder på Hallands kyster.*

12. *Berömte fyrste, du stødte krigsskibenes stavne ud på det salte hav; gnister sprang ud af rullestokken, der slæbtes afsted, for det meget kolde skib; alle mand måtte afsted i dit land, kriger; de gavmilde mænd havde ledingsbud meget strængt fra Norges rige.*

13. *Brave mænd styrede til møde med dig, gavmilde fyrste, over havet lige nord fra Finnernes bygder; de spröjtende bølger prøvede stavnene; du lod ladede skibe svæve ud af hvert skibsnøst nord for Elven ud på det brede hav; stormen øste sand over de malede stavne.*

14. *Guld sås (skinnede) i sejlet på din drage i herlige figurer, gavmilde fyrste; de røde hoveder rejste sig;* — [unnar fasti rauð flesta rǫnd of glæstum flota; eisur þóttu brenna af slegnu gulli Ullar fars á skeiða brǫnd-

Ullar fars af slegnu gulli,
fasti rauð of flota glæstum
flesta rǫnd, á skeiða brǫndum.

15. Ærin var sem elding færi
(inn um borð) á lægi norðan,
(ǫldum varp) er húfum helduð,
hilmis kundr, til jǫrmungrund-
ar;
víða þurðu vísa ferðar
veglig flaust und búnu segli;
geiga létuð gyldar sýjur,
grundar vǫrðr at Eyrasundi.

16. Renna þótti upp, á unnum,
alla leið af flota breiðum,
hilmis frægs þars herskip lágu,
himna eldr í Dana veldi;
þengill kom þar annarr engi
innan lands, svát dæmi finniz,
(ræsir, stýrðuð rétt til jarðar,
riklátr) með afla slíkan.

17. Ǫllum þótti, Egða stillir,
ægiligt, enn víða frægi,
gunnar logs fyr græði sunnan
geigurþing við yðr at eiga;
sætta báðu, Sygna dróttinn,
snjallráðan þik Danir allir,
fyrða gramr, þvít fegnir urðu
fjandmenn þínir lífi sínu.

18. Errinn sendi ungan svarra
út í lǫnd á geima þrútinn,
(aldri frétti) jǫfra dróttinn
(æðri ferð af heimangerðum);
allir tóku yppiþollar
unnar tams fyr lægi sunnan

um] *guldet rødnede alle skjoldene på den prægtige flåde; man syntes, at der brændte flammer fra skjoldets slåede guld på skibstavnene.*

15. *Det var som om en mængde lyn kom nordfra over havet, da du, fyrstesön, styrede skibene til fastlandet; bølgerne gik ind over skibene; videnom fór kongeskarens prægtige skibe med de guldindvirkede sejl; du lod de forgyldte skibe svæve hen til Øresund, landets beskytter.*

16. *Himlens ild syntes at stige op fra den brede flåde hele vejen lige til Danernes rige, hvor den berömte konges skibe flød på bølgerne; ingen anden fyrste er kommet der til landet med en sådan styrke, så at eksempler findes derpå; mægtige fyrste, du styrede lige til landet.*

17. *Alle syd for havet syntes det skrækkeligt, at have et kampstævne med eder, videnom berömte Agder-konge; alle Danerne bad dig, Sogns rådsnilde fyrste, om forlig, ti dine fjender, mændenes konge, blev glade ved at måtte beholde deres liv.*

18. *Fyrsternes raske konge sendte den unge mø til fjerne lande ud på det svulmende hav; aldrig har folk hørt tale om et prægtigere udstyr; alle mænd syd for havet tog imod din datter, som om det var en indenlandsk fyrste.*

ára blakks, sem allvaldr væri
innan lands, við dóttur þinni.

19. Ríða frák ór borgum breið-
um
bragna fjǫld (af þinu magni
víða glǫdduz valskar þjóðir
varrar eldi) í móti svarra;
síðan kaus of sæmðar-fúsa
snildar-brúðr, þanns eiga vildi,
ǫðlings bræðr, af yðru ráði,
æztra manna, gǫfugr svanni.

20. Norðr líkar þér alt at auka
yðvart vald of heim enn kalda,
(gegnir munu því fyrðar fagna)
fjǫrnis álfr, und leiðarstjǫrnu;
þengill hefr þar annarr engi,
allvaldr, en þú ríki haldit;
lengra reiða þjóðir þangat
þína dýrð en rǫðull skíni.

21. Allvaldr dýrkaz út með
Serkjum
innan lands af mildi þinni
(þjóðum líka þínir haukar
þaðra) alt með Blálands jaðri;
víða hrjóta veglig mæti
vægðarlaust af yðrum frægðum;
hollar prýða heiminn allan
hnossir þínar, mærðar tínir.

22. Rísa tóku langir laukar
lindar álfs, við gymi sjálfan.

4. **Hákonarkviða** *(1263—64).*

1. Þá hefr í ætt
ǫðlingr drepit
Tryggva niðs
tírar hǫfði,

---

19. *Jeg har hørt at mændene red i talrige skarer ud af de brede borge imod møen; videnom blev de vælske folk glædede ved guld af din rigdom; siden hen valgte den udmærkede kvinde blandt fyrstens brødre, begærlige efter hæder, hvem af de höje mænd den gæve kvinde, ifølge eders råd, skulde ægte.*

20. *Det behager dig, kriger, at udvide eders herredömme nordpå en over den kolde verden lige hen til ledestjærnen (polarstj.); forstandige mænd vil glæde sig ved det; ingen anden konge end du, fyrste, har haft herredömme dér; folkene bringer din herlighed længere derhen end til hvor solen skinner.*

21. *Fyrste, du hædres på grund af din gavmildhed ude blandt Særkerne overalt i landet langs Blålands strand; folkene dér synes godt om dine høge; videnom spredes herlige kostbarheder uden ophold ved din berömmelse; dine hulde klenodier (vennegaver) pryder hele verden, lovpriste fyrste.*

22. *Krigerens höje master begyndte at rejse sig... mod selve havet.*

er framráðs
flýja þurfti
ynglings barn
fyr ófriði.

2. En lofðungs
leita fóru
á Upplǫnd
átta sveitir
Bagla liðs,
búnar rómu,
ef folkvǫrð
finna mætti.

3. Hafði Kristr
of konungs-efni
huliðs-hjálm
heilli góðu,
þás allvalds
ór ófriði
frægðar-sonr
fagnandi kom.

4. Bar tállaust
tvennan blóma
aldinviðr
einu sumri
ok ókalt
útifuglar
ǫndvert ár
urpu tysvar,

5. Þás allvaldr
við jǫfurs nafni
tírar-gjarn
of tekit hafði,
ok hans gipt
hæstrar tíðar
vegilǫt
vaxa náði.

6. Sá hverr maðr,
at hǫfuðskepnur
fylkis tígn
fagna vildu
gǫfuglàts
gjálfri kringðum
á vindkers
víðum botni.

---

1. *Da har fyrsten stukket sit hoved i Tryggves söns berömmelige slægt (har han vist, at han var i slægt med Olav Tryggvessön), da den dygtige fyrstes barn måtte flygte for ufreden.*

2. *Og 8 skarer af Baglernes hær, rede til kamp, begav sig til Oplandene for at opsøge fyrsten, dersom de kunde finde ham.*

3. *Krist lagde en dølgehjælm til alt held over kongsæmnet, da fyrstens berömmelige sön kom glad fra ufreden.*

4. *Frugttræerne bar uden svig i en og samme sommer to gange frugt og de vilde fugle lagde to gange æg i den varme vår,*

5. *Da den rylystne fyrste havde taget imod kongenavnet, og hans herlige lykke voksede i en heldig stund.*

6. *Enhver mand så, at elementerne vilde med glæde hilse den gæve fyrstes værdighed på den vide, søombruste jord.*

7. Lǫgðu til
litlu síðar
ǫðlings menn
Oslu bæjar,
ok þar stǫkk
fyr stálhvǫtuð
á glapstíg
grýtlinga lið.

8. Vara landráð
litlu goldit
við allvald
austan markar,
þás lofðungr
leystan hafði
elris gram
eski mettan.

9. Svalg hvert hús
heitum munni
viðar hundr
Verma bygðar,
ok svipkárr
selju rakki
of garðshlið
grenjandi fór.

10. Þat er skrǫklaust
at Skúli var
frægðar maðr
i frǫmu lífi,
þótt hvarbrigð
á hann sneri
aldar gipt
auðnu hvéli.

11. Þás ofrausn
ǫfgu heilli
randa rjóðr
reisa knátti
ok ólágt
jǫfra bági
ǫðlings nafn
á Eyrum tók.

12. Stóð ófriðr
af afarmenni
innan lands

---

7. *Kort efter styrede kongens mænd til Oslo-by, og der flygtede Grytlingernes' (Ribbungernes; de som opholder sig i stenhuler ?) skare for krigeren på fordærvets stier.*

8. *Svigen mod kongen østfor skoven blev ikke mildt straffet, da kongen havde mættet elletræets løsnede hund (ilden) med vedet (ladet ilden brænde husene).*

9. *Træets hund (ilden) slugte med sit brændende gab ethvert hus i Værmernes bygd og den heftige flamme fór hylende hen over gårdleddene.*

10. *Det er sandhed, at Skule var en berömt mand i sit fremragende liv, uagtet menneskenes altid svigefulde lykke vendte lykkens hjul imod ham,*

11. *Dengang krigeren til sin ulykke påtog sig en alt for stor gærning og fyrsternes modstander tog sig kongens höje navn på Øre(ting).*

12. *Der stod ufred af den fremragende mand for alle landets indbyggere, da fyrsten havde kæmpet østerpå på Låka.*

ǫllu fólki,
þás ynglingr
austr á Lǫku
sverða seið
of samit hafði.

13. Ok vígálfr
vaxanda lét
úlfa ár
ok ara ferðar;
valði vetr
til vápnþrimu
of vígskátt
vísa ríki.

14. Lagði rǫsk,
en risu laukar,
hilmis hirð
hendr at reipum,
en húnskriptr
hreggi blásnar
fylkis ferð
til frama greiddu.

15. Ok ófár
austr með landi
snekkju brandr
svífa knátti,
gulli glæstr,
und gǫfugmenni;
varat auðligr
allvalds floti.

16. Skriðu hafraukn
und hǫfuðsmanni
inn í botn
Oslu fjarðar,
þars vegstór
fyr víglıði
Skúla ǫld
of skipat hafði.

17. Gekk allvaldr
und ýgshjálmi
meginmildr
merkjum fyrri,
en gullsett
gnæfa knǫttu
vísa vé
of vala-folki.

13. *Og krigeren lod ulvens og örneskarens føde vokse; han valgte en vinter til kamp i kongens for krig udsatte rige.*

14. *Fyrstens raske hird håndterede tovene og masterne rejstes, men sejlene, udspilede af vinden, fremskyndte kongens rejse til fremme for ham.*

15. *Og ikke få snekkestavne, prydede med guld, svævede østpå langs landet med den gæve fyrste; kongens flåde så ikke fattig ud.*

16. *Skibene skred under kongen ind i Oslofjordens bund, hvor Skules stolte mænd havde opstillet deres mandskab, rede til kamp.*

17. *Kongen gik med skrækkehjælm, overmåde gavmild(?), foran mærkerne, men kongens guldbesatte faner vejede op over de udvalgte skarer.*

18. En þar framm
fylgja knátti
ræsis hirð
rómu stýri,
hildar fús
á hliðar báðar,
í gagnfǫr
greypra vápna.

19. Ok inndrótt
elda kyndi
bǫðvar Týs
við bauga renni,
svát eggfárs
eisur stukku
of ilflet
Aurnis spjalla.

20. Flugu hræleiptr
at hjarar leiki
geigurlig
á Gauts himin,
en randálfr
rífandi fór
bǫðvar ský
blóðs eldingum.

21. Var laushendr
lofða stýrir
á blóðorms
beinu skapti,
en haldsamr
at hjarar leiki
á geir-Týs
grænni mǫlu.

22. Þar baugsegl
í brimis vindi
branda byrr
blása knátti,
en hrælǫgr
af hjarar borðum
geigurligr
glymjandi fell.

23. Reið blóðlaukr
á berum knerri
ǫrvar áss

---

18. *Men fyrstens hird fulgte dér krigeren fremad, villig til kamp, på begge sider, hvor de grulige våben krydsedes i farten.*

19. *Og hirden brugte sværdene imod den gavmilde fyrste (Skule), så at sværdene fór hen over skjoldene.*

20. *Sværdene flöj i kampen farlige over skjoldet, men krigeren fór frem, flængende skjoldene med sværdene.*

21. *Kongen holdt løst på spydets lige skaft, men holdt fast i kampen på det grönne land (, han forsvarede).*

22. *Der blæste sværdenes storm i ring-sejlene (skjoldene) i sværdets vind (ɔ: der rasede en hæftig kamp), men den forfærdelige blodström faldt brusende ned af skjoldene.*

23. *Jærn-sværdet bevægede sig på det bare skjold, men sværdenes regn ødelagde skjoldene i luften.*

járni slunginn,
en gandreið
grænna skjalda
Svǫlnis vegg
sleit á lopti.

24. Ok þar felt
feigum hausi
Gjallar mans
greypri hendi
Fenris nipt
fylkis dólga
í hjǫrgǫll
heiptar blóði.

25. Þar sighljóð
syngva knǫttu
harða hvell
hvǫssum munni
í herfǫr
of hǫfuð manna
Hǫgna mans
hlýrna dísir.

26. En nafnfrægr
nøkkvi síðar
í náreið
á Niðar-bakka
við leygfǫr
leggja knátti
rausnar-lif
ríkr hertogi.

27. Ok þar gekk
á Gjallar-brú
ræsis mágr
fyr riðusóttum
bauga bliks,
er boðar fellu
elda vers
of afarmenni.

28. Sú kom gipt
af guðs syni
of Hákon
heilli góðu,
er allvald

---

24. Ok þar felt Fenris nipt feigum hausi fylkis dólga heiptar blóði í hjǫrgǫll greypri hendi Gjallar mans = *Og dér gav Hel fyrstens fjenders dødviede hoved en blodig hovedbedækning i kampen ved Modgunns grulige hånd (lod M. göre det).*

25. Þar knǫttu dísir Hǫgna mans hlýrna syngva harða hvell sighljóð hvǫssum munni of hǫfuð manna í herfǫr = *Dér sang valkyrjerne meget skingrende kamptoner med hvas mund omkring mændenes hoveder på krigstoget (i kampen).*

26. *Men noget efter måtte den navnkundige, mægtige hertug nedlægge sit stolte liv vid ildens rasen i dødevognen på Nids bred.*

27. *Og der gik kongens svigerfader ud på Gjöllsbroen (vejen til Hel), dødet af sværdet, da mændene faldt omkring den kraftige hövding.*

28. *Den lykke fik Hakon til alt held af guds sön, at den kraftige kristenheds styrer vide kongen til fred.*

ǫllgrar kristni
fyrirmaðr
til friðar vígði.

29. Ok geðstórr
á grams hǫfuð
konungligt
kórónu lét
kappsnúinn
karðínáli
í Bjǫrgyn
at boði páfa.

30. En sú rausn
riða knátti
Hǫrða grams
með himinskautum,
hvé vǫlsungr
veita knátti
sæmdar-dag
sinnar víxlu.

31. Né allvaldr
einu ranni
frægðar-fólk
fleira valði
austr né vestr
at ǫlskipan
und hreinvers
hvítu ræfri.

32. Þar gullker
geiga knǫttu
inni full
ýta greipum,
en inndrótt
allra striða
heilivágr
til hjarta fell.

33. Skaut vínfars
vísa mǫnnum
á gómsker
gyldu borði,
hilmis hirð
en hunangs-bára
í geðknǫrr
glymjandi fell.

---

29. *Og den stolte, kraftige kardinal lagde ifølge pavens bud kronen på fyrstens kongelige hoved i Bergen.*

30. *Men rygtet om den store gæstfrihed, som Hördekongen udfoldede, svævede langs himmelegnene, hvorledes fyrsten beværtede folk sin vielses hædersdag.*

31. *Aldrig har nogen fyrste i øst eller vest under den lyse himmel valgt (samlet) flere berömte mænd i ét hus til drikkelag.*

32. *Der inde bevægede de fulde guldkar sig i mændenes hænder, medens al kummers læge-væske (vinen) faldt i hirdens bryst.*

33. *Vinkarrets gyldne rand stødte mod fyrstens mænds tænder, og honningbølgen (vinen) faldt brusende i fyrstens hirds sjælskib (brystet).*

34. Ok þar sat
seggja dróttinn
gulli grimmr
á gjafstóli;
þá hverr maðr
at hringskata,
þats yrþjóð
æskja kunni.

35. Þar rann upp
allri þjóðu
mundar dagr
á mergs himin,
skein armsól
jǫfra stýris
vísa ferð
of vala grundir.

36. Þar sjóðmjǫll
svífa knátti
bauga brjóts
af boga fjǫllum
harða hrein
hári þjóðu
of gaglfárs
geigur-andra.

37. Ok hafleyg
hauka ferjur
herðimenn
hlaðnar fluttu
dǫ́ðum rakks
ok digulskǫflum
af allvalds
óskafundi.

38. Mjǫk 's þat frægt,
er fara vildi
sigri sæmðr
til Svía fundar
grundar vǫrðr
góðu heilli
á Randvers
remmiskíðum.

---

34. *Og der sad mændenes fyrste, grum mod guld, på gavens stol; enhver fik hos den gavmilde konge, hvad folk ønskede sig.*

35. *Der stod armens sol for alle mænd op på marvens himmel (ɔ: ringene kom på armene); høvdingernes konges armsol (ringene) skinnede hen over fyrstens hirds falke-sletter (armene).*

36. Þar knátti harða hrein sjóðmjǫll svífa af boga fjǫllum bauga brjóts of gaglfárs geigurandra hári þjóðu = *Dér flöj den skinnende rene pung-sne (guld, sølv) fra ringbryderens buefjælde (armene) hen over de höje mænds falkes bevægelige skier (armene).*

37. Ok herðimenn fluttu hauka ferjur hlaðnar hafleyg ok digulskǫflum af óskafundi dǫ́ðum rakks allvalds = *Og de kraftige mænd førte høgenes skibe (armene), ladede med guld og sølv, fra det forønskede møde med den dådkraftige konge.*

38. *Meget berömt er det, at landets beskytter prydet med hæder ønskede til alt held at drage til møde med Svearne på de stærke skibe.*

39. Var leiðangr,
sem logi væri,
gulli glæstr,
of grams flota,
þars bǫðtungl
blikja knǫ́ttu
of háreið
hvert við annat.

40. En elding
ifla foldar
langa leið
lýsa knátti,
lofanlig
þás litum skipti
himna sól
við hafrǫðul.

41. Svá var Elfr
ǫll at líta
glæsilig
sem á gull sæi,
frægðar-fólk
er flota þeysti
lofsæls konungs
Ljóðhúsa til.

42. Var geðsteinn
gauzkum manni
styrjar stund
í stall drepinn,
áðr ógnstórr
játat hafði
Svía gramr
siklings boði.

5. Hrafnsmál.

1. Sóttu sóknhvattar
sveitir háleitan
geira glymstæri
glyggs ór Finnbyggðum;
alt brá jarðbeltis
austan sigrflaustum
gjálfr af Gautelfi
gætis hásæta.

---

39. *Ledingsskibene var prydede med guld som om der brændte ild over kongens flåde, hvor skjoldene funklede det ene ved det andet over rælingen.*

40. *Men guldet lyste lange veje bort, da himlens lovpriste sol skiftede (delte) farve med havets sol (guldet).*

41. *Hele Elven var så prægtig at se på, som om man så (skinnende) guld, da den lovrige konges berömte mænd styrede skibene hurtig til Lödöse.*

42. *De götiske mænds hjærte var slåt med frygt den ufredsstund, för den kampmægtige Svea-konge gik ind på kongens bud.*

5, 1. Sóknhvattar sveitir sóttu háleitan geira glyggs glymstæri ór Finnbygðum; alt austan af Gautelfi brá gjálfr jarðbeltis sigrflaustum hásæta

2. Øngr sá ormvengis
ótti vígdróttir
fleiri flugstæris
fleins í stað einum;
lukði lómblekkir
landa útstrandir
hríðar herskíðum
harðr ok randgarði.

3. Glumði á gjálfrtǫmðum
Gestils skeiðhestum
eldr of allvaldi
ægis nafnfrægjum;
skein af skautvænum
skeiðum brimleiðar
sól of sigdeili
snotran óþrotlig.

4. Laust af liðfǫstum
ljósum valdrósar
brims á bjarthimna
blómum vegljóma;
ferð var friðskerðis
flokka áþokkuð
heims of hafstrauma
hringa eldingum.

5. Leysti lǫgrastar
landa stýrandi
(heldu of haf aldir
húfum) bládúfur;
lýstiz hrein hæstum
hǫfn af skipstǫfnum
eldi álfoldar
auðar glóðrauðum.

---

gætis = *Skarer, opfordrede til kamp, søgte til den höje kriger fra Finnebygderne; lige øst fra Götaelven bragte havet kongens sejrskibe.*

2. Øngr ormvengis ótti sá fleiri vígdróttir fleins flugstæris í einum stað; harðr lómblekkir lukði útstrandir landa hríðar herskíðum ok randgarði = *Ingen mand har set en krigers flere kampskarer på et sted; den kraftige svigstraffer omgav landets kyster med krigsskibe og skjoldgærde.*

3. Ægis eldr glumði á gjálfrtǫmðum Gestils skeiðhestum of nafnfrægjum allvaldi; óþrotlig brimleiðar sól skein af skautvænum skeiðum of snotran sigdeili = *Guldet klang på de søvante skibe omkring den navnkundige fyrste; en aldrig slukket guldglans skinnede fra de sejlsmukke skibe omkring den kloge kriger.*

4. Ljósum bríms vegljóma laust á bjarthimna af liðfǫstum blómum valdrósar; ferð flokka hringa friðskerðis of hafstrauma var áþokkuð heims eldingum = *Guldets stråler slog mod den klare himmel fra de til skibet (armen?) fæstede skjolde; fyrstens skarer sejlende over havets strömme lignede himlens lyn.*

5. Landa stýrandi leysti bládúfur lǫgrastar; aldir heldu húfum of haf; hrein hǫfn lýstisk glóðrauðum eldi álfoldar af auðar-hæstum skipstǫfnum =

6. Fyst tǫk fjǫrleystum
fróðr af Nesþjóðum
gjald enn griðmildi
gætir norðsætra:
ǫll var ógnfallin
ǫld, af stórvǫldum
hrædd, við herklæddan
herði bǫðgerðar.

7. Helt enn hraðmælti
hringa víðþingaðr
leiðir lǫgskíðum
leygs í Suðreyjar:
upp gaf alkeppnum
Engus herfengna
Íl fyr itrbóla
eyði dalreyðar.

8. Stóð af stórrǫðum
stýri brimdýra
ógn of úrþvegnar
jarðir vestrgarða;
færðu hjálmhirða
hausa friðlausir
jǫfrar ósvífrum
ótta rándróttar.

9. Gengu geðstrangir
gætis vegmæta
sárs of Sátíri

Fyrsten furede havets blå bølger; mændene styrede stavnene over havet; den klare havn oplystes af det ildrøde guld på de rigt smykkede skibstavne.

6. Fyst tók enn griðmildi, fróðr gætir norðsætra gjald af fjǫrleystum Nesþjóðum; ǫll ǫld var, hrædd af stórvǫldum, ógnfallin við herklæddan herði bǫðgerðar = *Først tog den til fred villige kyndige konge fra norden betaling af Næsfolkene, der (således) løste deres liv; alle mænd var som lamslåede af frygt for den rustede kriger, gjorte bange for den store magt (el. ved den store skyld, de selv havde begåt?)*

7. Enn hraðmælti hringa víðþingaðr helt leygs leiðir lǫgskiðum í Suðreyjar; Engus gaf upp herfengna Íl fyr alkepnum eyði ítrbóla dalreyðar = *Den veltalende kriger styrede skibene over havet til Syderøerne; Engus opgav den hærtagne Il for den kraftige mand.*

8. Ógn stóð af stórrǫðum stýri brimdýra of úrþvegnar jarðir vestrgarða; friðlausir jǫfrar færðu hjálmhirða hausa ósvífrum ótta rándróttar = *Der stod frygt af den storrådige fyrste omkring i de havbeskyllede jorder i vesterled; fredløse fyrster bragte sine hjælmbeskyttede hoveder til røverfolks uskånsomme frygtindgyder.*

9. Geðstrangir sárs logrunnar vegmæta gætis gengu sunnan of Sátíri; bragnar, brands byrgegnir, sǫddu svartklædda sóknar dynhróka á Skotlandi = *Fyrstens modige mænd gik sydfra over Såtiri: mændene, dygtige i kamp, mættede de sortklædte ravne i Skotland.*

sunnan logrunnar;
sǫddu svartklædda
sóknar dynhróka
bragnar byrgegnir
brands á Skotlandi.

10. Ferð vann friðskerðis
fræg ok óvægin
Bót af baugnjótum
breiða guðleiðum;
hreyfðiz hjǫrklufðu
hrafn of valtafni,
fellu fjandr stillis,
fleygr í Suðreyjum.

11. Brunnu búmanna
bygðir ódygðar,
heitr var hafsætrum
hallar lífgalli;
fellu fúrþollar
feigir svanteigar
suðr af sæskiðum
sóttir herdróttum.

12. Bauð enn bǫðfróði
bragna sigrmagnaðr
austan orrostu
optar spjótskoptum;
þorðut þrekstærðan
þegnar ófegnir
bjórs við blikrýri
berjaz útverja.

13. Drógu dynsveigis
darra flugskjarrir
báta baugnjótar
breiðar strandleiðir;
eyddu óhræddir

---

10. Ferð friðskerðis, fræg ok óvægin, vann breiða Bót af guðleiðum baugnjótum; fleygr hrafn hreyfðiz of hjǫrklufðu valtafni í Suðreyjum; fjandr stillis fellu = *Krigerens skare, berömt og uskånsom, erobrede den brede Bot af de gudsforladte mænd; den flyvedygtige ravn bevægede sig (krode sig) over det af sværdet søndrede valbytte på Syderøerne; fyrstens fjender var faldne.*

11. Bygðir ódygðar-búmanna brunnu; hallar lífgalli var heitr hafsætrum; svanteigar fúrþollar fellu feigir suðr af sæskíðum, sóttir herdróttum = *De udydige bønders bygder brændte; ilden var varm for søbygderne; mændene faldt dødsdömte sydpå ud af skibene, angrebne af krigerne*

12. Enn bǫðfróði sigrmagnaðr bragna austan bauð optar orrostu 'spjótskoptum'; ófegnir þegnar þorðut berjaz við þrekstærðan útverja bjórs blikrýri = *Den kampkyndige kriger østfra, der bevirkede mændenes sejr, bød oftere kamp ....; de lidet glade mænd vovede ikke at kæmpe med den kraftige gavmilde fyrste.*

13. Flugskjarrir baugnjótar darra dynsveigis drógu báta breiðar strandleiðir; óhræddir herskatnar eyddu eyjar í viðbyggðu vatni geir-veggs þeyj-

eyjar geirþeyjum
veggs í víðbyggðu
vatni herskatnar.

14. Herðu herferðir
hryggs í stórbyggðir
víða vargfæðis
virðar geðstirðir;
fekk enn fólkrakki
felli gunnspelli
ǫldum ósjaldan
Aleinn lífdvalar.

15. Mætti margfréttinn
miklum framstiklir
auðar óþjóða
ingva gǫrningum;
leysti lábrostinn
lǫgr en skautfǫgru
flaust ór frónlæstum
festum bauglestis.

16. Blés of bǫðfúsa
bragna fjǫlmagnat
hregg á herbyggðum
hríðar brimskíðum;
upp rak alkepna
ǫld með herskjǫldu
grundar gjálfrs undit
grand at Skotlandi.

17. Sendi snarlynda
sverða blikskerðir
sveit enn sigrmæti
síð til brims hríðar;
drápi dulgreypa

---

um = *Krigerens flugtsky mænd trak bådene over brede kystveje; de frygtløse krigere hærjede øerne i den meget bebyggede indsø ved kampe.*

14. Geðstirðir virðar herðu herferðir víða í stórbyggðir hryggs vargfæðis; enn fólkrakki Aleinn fekk ósjaldan ǫldum felli lífdvalar gunnspelli = *De modige mænd foretog krigstog vidt omkring i den nedslåede krigers (den skotske konges) storbygder; den kamptapre Alein gav ofte mændene døden ved kampens ødelæggelse.*

15. Margfréttinn framstiklir auðar mætti miklum gǫrningum ingva óþjóða; lábrostinn lǫgr leysti en skautfǫgru flaust bauglestis ór frónlæstum festum = *Den meget frittende gavmilde fyrste mødte megen trolddom fra røverfolkets fyrste; det oprørte hav løste fyrstens sejlfagre skibe ud af de til land fæstede tove (el. bundfaste ankre).*

16. Fjǫlmagnat hríðar hregg blés of bǫðfúsa bragna á herbyggðum brimskíðum; undit grand gjálfrs grundar rak alkepna ǫld með herskjǫldu upp at Skotlandi = *Det trolddomsstærke stormvejr blæste over de kamplystne mænd på skibene, hvor hæren bode; hvirvelvinden drev de meget kraftige mænd med krigsskjoldene ind til Skotland(s kyst).*

17. Brims blikskerðir enn sigrmæti sendi síð snarlynda sveit til sverða hríðar; herr drengja þengils, sás lof sæmði, dæmði dulgreypa drótt dal-

drengja, lof, þengils
drótt, sás, dal-Gauta
dæmði herr, sæmði

18. Hlóðu hugprúðir
hrings at brynþingi
várir vegstórum
virðar baug-Nirði;
fylduz fjǫrseldum
(frammi) valgammar
(hverr man hringþverris
hefna?) auðstefni.

19. Kvǫddu kappstudda
kæris Norðmæra
hǫlða hervalðir
hersar gunnversum;
gekk en gunnrakka
gætis hásæta
hirð at hjǫrstærðum
hjaldri járnfaldin.

20. Beit at brynmóti
brún í rauðtúnum
egg of ódyggrar
aldar gunntjalda,
áðr en egghríðar
undan víglundum
skyndu ský-Þundar
skoskir alþroskins.

Gauta drápi = *Den ved sejren herlige, gavmilde fyrste sendte omsider (kunde endelig sende) en rasksindet skare til kamp*; *kongens mænds hær, han, hvem lovprisning hædrede, dömte den indbilske, grumme krigerskare til døden.*

18. Várir hugprúðir hrings virðar hlóðu vegstórum baug-Nirði at brynþingi; valgammar fylduz fjǫrseldum auðstefni; hverr man hefna frammi hringþverris? = *Vore modige krigere nedlagde den hæder-store mand i kampen; ravnene mættede sig ved den dræbte hövding(s kød); hvem vil i fremtiden hævne den gavmilde mand?*

19. Hervalðir hersar kæris Norðmæra kvǫddu kappstudda hǫlða gunnversum; en gunnrakka hirð gætis hásæta gekk járnfaldin at hjǫrstærðum hjaldri = *Nordmörernes fyrstes hærvalgte herser udfordrede de kraftig trodsende mænd til kamp; kongens kampmodige hird gik med jærnhjælme ud i den sværdforstærkede kamp.*

20. Brún egg of beit at brynmóti í rauðtúnum gunntjalda ódyggrar aldar, áðr en skoskir egghríðar ský-Þundar skyndu undan víglundum alþroskins = *Den brune sværdsæg bed i kampen i de slette mænds røde skjoldgærder, för end de skotske krigere flygtede for den helt kraftige (modnede) fyrstes krigere.*

6. Hákonarflokkr *(1263—64)*.

1. Ern lét austr til Vǫrnu
allvaldr skipum haldit;
Rínfúra vann rýrir
Ribbunga hlut þungan,
ok óstilta elti
ǫrþingaðr víkinga
(rǫnd klauf ræsir steinda)
reiðr á land af skeiðum.

2. Hólmreyðar gekk hjálmi
Hǫrða valdr of faldinn,
enn sás úthlaupsmǫnnum,
auðmildr, sakar gildi;
fellu fjandmenn stillis,
feksk tafn blǫúm hrafni,
en sigrgæði, síðan,
sumir skunduðu undan.

3. Hljóp, sás hersum steypa,
hyrgildandi, vildi,
ýgr frá allvalds mági
járnsveims ór Þrándheimi;
endr lét Erlings frændi
Upplǫnd farit brǫndum;
stríð hlutu stála meiðar
stórþung af Ribbungum.

4. Eim lék hyrr með himni,
hljóp eldr í sal feldan,
vítt hygg þegnum þóttu

1. Ern allvaldr lét haldit skipum austr til Vǫrnu; Rín-fúra rýrir vann þungan hlut Ribbunga; ok reiðr ǫrþingaðr elti óstilta víkinga á land af skeiðum; ræsir klauf steinda rǫnd = *Den raske konge styrede skibene østpå til Varna; den gavmilde fyrste gjorde Ribbungernes lod tung, og den vrede kriger drev de voldsomme vikinger op på land af skibene; fyrsten kløvede det malede skjold.*

2. Auðmildr Hǫrða valdr gekk of faldinn hólmreyðar hjálmi, sás enn gildi úthlaupsmǫnnum sakar; fjandmenn stillis fellu — tafn feksk blǫúm hrafni siðan, — en sumir skunduðu undan sigrgæði = *Den gavmilde Hörde-konge gik frem med skrækkehjælmen, han som atter straffede oprørerne; fyrstens fjender faldt — siden gaves den sorte ravn bytte —, men nogle flygtede for krigeren.*

3. Ýgr járnsveims hyrgildandi, sás vildi steypa hersum, hljóp ór Þránd-heimi frá mági allvalds; Erlings frændi lét endr farit Upplǫnd brǫndum; stála meiðar hlutu stórþung stríð af Ribbungum = *Den vrede kriger, som vilde styrte herserne, løb fra kongens svigerfader i Trondhjem; Erlings frænde for fordums over Oplandene med sværd; krigerne fik meget hård medfart af Ribbungerne.*

4. Hyrr lék eim með himni; eldr hljóp í feldan sal; hygg þeim þegn-um þóttu markar bǫl sveima vítt; allar þjóðir óðuz reiði konungs; eiðvandr baugsendir rauð brýndan brand í Vermalandi = *Flamme legte ved flam-*

þeim markar bǫl sveima;
óðuz allar þjóðir,
eiðvandr, konungs reiði,
baugsendir rauð brýndan
brand í Vermalandi.

5. Ríkr gaf hlenna hneykir
(her) þrungit Ribbunga
(yss gerðiz) í Oslu
eitt slag meginsveitum:
mildr kom heimskum hǫldum
hervígs á glapstigu,
kendu langs í landi
lauf víkingar ríkis.

6. Flokkr tók enn, sás ekki,
ógnmildr, friðaz vildi,
ept dólgstríði dauðan
dáðfinginn hǫfðingja;
Knútr réð bág at brjóta
bǫðhraustr við gram traustan
geystr, þvít Gautar fýstu
geðbráðir landráða.

7. Vitr lét virki brjóta
valdr norrænnar aldar
austr, þars jǫfrar treystuz
ógnfúsir, Ljóðhúsa;
þat veitk at galt Gautum
gǫfugr oddviti jǫfra,
þjóð fekk ræsis reiði,
rán, gekk slíkt at vǫnum.

8. Rán galt randa týnir

---

me mod himlen; ilden sprang i den fældede sal; jeg ved, at de mænd syntes ilden rasede videnom; alle folk frygtede kongens vrede; den edtro fyrste rødfarvede den hvæssede klinge i Værmland.

5. Ríkr hlenna hneykir gaf meginsveitum Ribbunga eitt slag þrungit í Oslu; yss gerðiz her; hervígs mildr kom heimskum hǫldum á glapstigu; víkingar kendu langs ríkis í landi „lauf" = *Den mægtige røverstraffer gav Ribbungernes hovedskarer et slemt nederlag i Oslo; der opstod tummel for hæren; den krigerske fyrste bragte de dumme mænd på fordærvets veje; vikingerne fik den langvarige overmagt at lære i landet.*

6. Ógnmildr flokkr, sás ekki vildi friðask, tók enn dáðfinginn hǫfðingja ept dauðan dólgstríði; bǫðhraustr Knútr réð geystr at brjóta bág við traustan gram, þvít geðbráðir Gautar fýstu landráða = *Den krigerske skare, som ikke vilde fred, tog sig atter en dådlysten hövding efter krigerens død; den kamptapre Knud stillede sig hæftig imod den stærke konge, ti de ilsindede Göter opfordrede til forræderi.*

7. Vitr valdr norrænnar aldar lét brjóta austr virki Ljóðhúsa, þars ógnfúsir jǫfrar treystuz; veitk þat. at gǫfugr oddviti jǫfra galt Gautum rán; þjóð fekk reiði ræsis; slíkt gekk at vǫnum = *Nordmændenes kloge konge lod østpå nedbryde borgen i Lödöse, hvor de kampdjærve fyrster mente at være sikre; jeg ved det, at fyrsternes gæve herre straffede Göterne for deres ran; mændene pådrog sig kongens vrede; sligt gik, som man kunde vænte.*

rógstríðr Dǫnum síðan;
fyst kom fúra lestir
fleyvangs til Ekreyja;
ǫld hét gnógu gjaldi
gullstríði þá síðan;
lǫnd tók lofðungr Þrænda
liðbáls at veðmála.

9. Veitti virða dróttinn
víkelds gjafir ríkjum.
gullsviptir hlaut giptu
gǫfugr, Skǫnunga jǫfri;
heim kom hilmir Rauma,
hvatir fundu þat skatnar
ár, með ǫflgum tíri
ólestr ok veg mestum.

10. Ǫll vann Egða stillir
aptr geirbrúar krapta
skjótt af skozkum dróttum
skattlǫnd megingrǫnduðs;
reisti øngr við yngva,
ólest, fyr haf vestan,
rógsækis varð ríki,
rǫnd veðrboði Gǫndlar.

11. Þrimr nǫttum kom Þróttar
þinghlynr til Bjǫrgynjar,
áðr en allvald prúðan
ófs dynviðir grófu;
margr stóð málma fergir
(mikit stríð var þat) síðan
lýða grams of leiði
lítt kátr með brá váta.

---

8. Rógstríðr randa týnir galt síðan Dǫnum rán; fyst kom lestir fleyvangs fúra til Ekreyja; ǫld hét þá síðan gullstríði gnógu gjaldi; lofðungr Þrænda tók lǫnd at veðmála liðbáls = *Den kampstærke kriger gengældte siden Danerne deres plyndring; først kom den gavmilde fyrste til Ekerøerne; siden lovede mændene fyrsten megen erstatning; Tröndernes konge tog lande i pant for guldet.*

9. Virða dróttinn veitti ríkjum jǫfri Skǫnunga víkelds gjafir; gǫfugr gullsviptir hlaut giptu; hilmir Rauma kom heim ólestr með ǫflgum tíri ok mestum veg; hvatir skatnar fundu þat ár = *Mændenes fyrste gav Skåningernes mægtige konge guldgaver; den ædle fyrste var lykkelig; Römernes konge kom uskadt hjem med stærk hæder og den störste ære; de raske mænd mærkede det straks.*

10. Egða stillir vann skjótt aptr ǫll skattlǫnd megingrǫnduðs geirbrúar krapta(?) af skozkum dróttum; øngr veðrboði Gǫndlar fyr vestan haf reisti rǫnd við yngva; ríki rógsækis varð ólest = *Egdernes fyrste erobrede hurtigt igen alle krigerens skatlande fra de skotske folk; ingen kriger vest for havet modstod fyrsten; krigerens magt forblev uforminsket.*

11. Þróttar þinghlynr kom þrimr nǫttum til Bjǫrgynjar áðr en ófs dynviðir grófu prúðan allvald; síðan stóð margr málma fergir lítt kátr með váta brá of leiði lýða grams; mikit stríð var þat = *Krigeren kom (bragtes) til Bergen tre nætter för end mændene begravede den modige konge;*

7. En drape om Magnús lagaböter *(o. 1265).*

1. Ungr tókt, jǫfra þengill
ægr, með vígslu frægri
(kynnisk kapp þitt mǫnnum)
konungs nafn á þik (jafnan),
ok, sókngæðir, síðan,
snjallmæltr, hlutuð allrar
(hér lýsik veg vísa)
vald framm komit aldar.

2. Heilags hafið hála,
hraustr þengils sonr, fengit,
þik reifir guð gæfu
gnótt, þjóðkonungs dóttur;
snjallr má Eiríkr ǫllu
aldýrr konungr stýra
(yðarr þroski gengr óskum
einart) við guð hreinan.

8. Lausavísur.

1. *(1242).* Nú erum tveir, en trúra
trautt vættir mik sætta,
(elk með ǫnn ok bǫlvi
aldr) í Kolbeins valdi;
vita munuð ér at órum
(eirlaust) saman fleiri
(ruðuz hjaldrborin hildar
hjól) í vetr á jólum.

---

siden stod mangen en mand lidet glad med tårefyldte öjne ved kongens grav; det var stor kummer.

7. 1. Ægr jǫfra þengill, tókt ungr konungs nafn á þik með frægri vígslu kapp þitt kynnisk mǫnnum jafnan, ok síðan hlutuð, snjallmæltr sókngæðir, framm komit vald allrar aldar; hér lýsik veg vísa = *Farlige fyrste, som ung modtog du kongenavnet med den navnkundige vielse; din dygtighed lærer mændene altid at kende, og siden fik du, veltalende kriger, den nedarvede magt over hele folket; her beskriver jeg kongens hæder.*

2. Hraustr þengils sonr, hafið hála fengit dóttur heilags þjóðkonungs; guð reifir þik gæfu gnótt; snjallr Eiríkr, aldýrr konungr, má stýra ǫllu við hreinan guð; yðarr þroski gengr einart óskum = *Tapre kongesön, du har fåt den hellige folkekonges datter til ægte; gud giver dig megen lykke; den vise Erik, den aldyre konge, formår at styre alt hos den rene gud; eders trivsel går uafbrudt efter ønske.*

8, 1. Nú erum tveir í valdi Kolbeins, en mik vættir trautt trúra sætta; elk aldr með ǫnn ok bǫlvi; vita munuð ér, at órum fleiri saman í vetr á jólum; hjaldrborin hildar hjól ruðuz eirlaust = *Nu er vi to i Kolbens magt, og jeg vænter ikke noget pålideligt forlig; jeg lever under strabadser og mén; du ved nok, at vi var flere sammen ved juletid i vinter; de i kampen bårne skjolde rødfarvedes uden skånsel.*

2. *(1242).* Skamr er, eldstøkkvir, okkarr
(af gekk sveit en teitan),
skeiðs, á Skjálgdalsheiði,
skutborðs, hali orðinn;
séka, lýs nær lausum
logreifandar veifa,
skalk hvessa þrek, þessum
(þat hlægir mik) bæjar.

3. Skjótt munk skǫkkum sǫttum,
skjaldlinns, svarat vinna,
élsveigir dregr eigi
orðskæðr á þat græði;
þeim komi várr, eða verra
vera mun skollr, er ollu,
langa hríð með lýðum.
landrekstr at fjǫrgrandi.

4. *(1261).* Rauf við randa stýfi
(rétt innik þat) svinnan
alt, þvít oss hefr vélta,
Óðinn, þats hét góðu;
skaut, sás skrǫkmǫl flýtir.
(skilk hvat gramr mun vilja)
Gautr unni sér sleitu.
slægr jarl við mér bægi.

---

2. Skamr er hali okkarr orðinn á Skjálgdalsheiði, skutborðs skeiðs eldstøkkvir; en teitan gekk af sveit; séka, nær lýs bæjar logreifandar veifa þessum lausum; skalk hvessa þrek; þat hlægir mik = *Kun kort er vor hale bleven på Skjalgdalshede, gavmilde mand; glæden forlod mændene (os); jeg kan ikke se, når mændene (vi) får atter lov til at bevæge den frit; men jeg skal være modig; det bringer glæde.*

3. Skjótt munk vinna svarat skǫkkum sǫttum; orðskæðr skjaldlinns élsveigir dregr þat eigi á græði; þeim komi várr landrekstr at fjǫrgrandi, er ollu; vera mun skollr eða verra með lýðum langa hríð = *Hurtig vil jeg svare på det skæve forlig; den ordhvasse kriger kaster det ikke i havet; gid min landsforvisning måtte volde deres død, der forårsagede den; der vil herske svig eller andet værre blandt folk i lange tider.*

4. Óðinn rauf við svinnan randa stýfi alt þats hét góðu, þvít oss hefr vélta; innik þat rétt; slægr jarl, sás flýtir skrǫkmǫl, skaut bægi við mér; skilk hvat gramr mun vilja; Gautr unni sér sleitu = *Oden (= Gizur) brød overfor den kloge mand (mig) sit ord i alt hvad han lovede af godt, ti han har bedraget os; det er sandt hvad jeg siger; den listige jarl, som udklækker usandhed, stødte mig fra sig; jeg forstår hvad det er hövdingen vil; Gautr (ɔ: Oden = Gizur) undte sig strid.*

Ásgrímr Jónsson.

Islænder, 13. årh.

Lausavísa (?).

Láðs rupla fé fríðu
fornbauga hyrdraugar
sverða sæki-Njǫrðu
sér veslari heslis.

Guðbrandr í Svǫlu(m?).

Islænder, 13. årh (?)

1. Betr vill ægis otra
opt, tók Hrafn við Lopti,
(raun sannar þat) rennir
rausngjarn hafa en aðrir.

2. Upp setr mǫkk enn mikla
móðfjalls verǫld alla.

Þorkell elfaraskáld.

Islænder, 13. årh. (?)

Lausavísa (?).

Spurðum vér, hvé varðisk
vigmóðr kjalar slóða
glaðstýrǫndum geiri
Gunnarr fyr Kjǫl sunnan;
sókrýrir vann sára
sextán Viðurs mána
hríðar herðimeiða
hauðrmens en tvá dauða.

Fornbauga heslis hyrdraugar rupla sér veslari sverða láðs sæki-Njǫrðu fríðu fé = *Rige mænd plyndrer mænd, der er ringere end de selv, det skönne guld.*

[G.] 1. Rausngjarn ægis otra rennir vill opt hafa betr en aðrir; raun sannar þat; Hrafn tók við Lopti = *Den storladne søfarer vil ofte opføre sig bravere end andre; erfaringen bevidner det; Hrafn tog imod Loft.*

2. Enn mikla mǫkk setr upp alla verǫld .... móðfjalls = *Den tætte støvsky hvirvles op gennem hele verden .... hjærtets (usikker opfattelse).*

[Þ]. Vér spurðum, hvé Gunnarr varðisk vigmóðr kjalar slóða glaðstýrǫndum geiri fyr sunnan Kjǫl; hauðrmens sókrýrir vann sextán Viðurs mána

Anonyme digte og vers.

A. Digte.

Málsháttakvæði.

Et orknøsk (?) digt, omkr. 1200.

1. — — — — — þegir:
dylja má þess, er einn hverr segir;
— — — — — — — —
— — eitt bregzk hóti síðr:
fœra ætlum forn orð saman
(flestir henda at nøkkvi gaman,
gleði minnar veit geipun sjá),
griplur er sem hendi þá.

2. Ekki hefk með flimtun farit,
fullvel ættak til þess varit,
(yrkja kann ek vǫnu verr)
vita þykkisk þat maðrinn hverr:
stolit væri mér ekki ór ætt,
jafnan þótt ek kvæða slétt;
róa verðr fyrst til ens næsta ness,
nǫkkut ættak kyn til þess.

3. Þjóð spyrr alt þat's þrír menn vitu,
þeir hafa verr, er tryggðum slitu,
ekki er því til eins manns skotit,
ýmsir hafa þau dœmi hlotit;
hermðar orð munu hittask í.

---

hríðar herðimeiða sára, en tvá dauða = *Vi har spurgt, hvorledes Gunnar [på Hlidarende] værgede sig kamptræt mod krigerne med sit spyd syd for Kølen; han sårede sejsten krigere, men dræbte to.*

1. ...... *tier; man kan benægte hvad den enkelte siger ..... alene svigter noget mindre; jeg agter at stille 'gamle ord' sammen; — alle skal have noget at more sig med; dette pral tyder på min glæde —: da er det som man samler på småting.*

2. *Jeg har ikke (för) givet mig af med spottekvad; i fuldt mål vilde jeg have forudsætning dertil — jeg kan digte værre (bidskere) end man væntede; enhver tykkes at vide det; jeg vilde ikke være stjålen ud af min slægt, selv om jeg altid digtede glat; man må først ro til nærmeste næs; i så henseende vilde jeg have nedarvede egenskaber.*

3. *Alle erfarer hvad tre personer ved; de opfører sig slet, som bryder tro og love; dermed sigter jeg ikke til en enkelt person; mange har vekselvis måttet sande det; vrede ord vil findes heri; det kan jeg frit sige, hvorledes hun behandlede mig, den klogöjede kvinde; men noget måtte hun tænke på sig selv.*

heimult ák at glaupsa of því,
(nokkut varð hon sýsla of sik)
svinneyg drós hvé hon fór við
mik.

4 Ró skyldu menn reiði gefa,
raunlítit kømsk opt á þrefa,
gagarr er skaptr, þvít geyja skal,
gera ætlak mér létt of tal;
verit hafði mér verra í hug,
var þat nær sem kveisu flug,
jafnan fagnar kvikr maðr kú,
kennir hins, at gleðjumk nú.

5. Alllítit er ungs manns gaman.
einum þykkir daufligt saman,
annars barn er sem úlf at frjá,
óðfúss myndi blindr at sjá;
dýrt láta menn dróttins orð,
drekarnir rísa opt á sporð,
ǫðlingr skyldi einkar rǫskr,
œpa kann í mœrum frǫskr.

6 Fylki skal til frægðar hafa,
fregna eigum langt til gafa,
oddar gerva jarli megin,
útsker verða af bǫrum þvegin;
ýmsir bjóða ǫðrum fár,
(ormar skríða ór hamsi á vár)
vel hefr sás þat líða lætr,
langar eigu þeir bersi nætr.

7. Bjarki átti hugarkorn hart,
herlið feldi Stǫrkuðr mart,
(ekki var hann í hvílðum hœgr),
Hrómundr þótti garpr ok slœgr;
ókat þeim né einn á bug,
Eljárnir var trúr at hug,
fílinn gat hann í fylking sótt,

---

4. *Sin vrede skulde man give ro; ofte bliver noget meget ringe genstand for strid; hunden er skabt for at den skal gø; jeg agter at göre mig min tale let (munter); jeg havde egenlig tænkt på noget værre [selvmord?]; det var nærmest som et pludseligt smærteanfald; altid glæder den levende sig ved en ko; nu mærker man, at jeg bliver oprömt.*

5. *Den unge mands (barnets) fornöjelse behøver ikke at være stor; at være alene tykkes en kedeligt; at elske en andens barn er som at elske en ulv; den blinde vilde rasende gærne kunne se; man siger, at höjt er herrebud; dragerne rejser sig ofte på halen; fyrsten skulde være meget modig; frøen kan kvække i sumpene.*

6. *En fyrste skal man have til berömmelse; vi hører langvejs fra om en 'gave' (en grib?); oddene giver en jarl hans styrke; udskærene bliver vaskede af bølgerne; snart den ene, snart den anden byder (en anden) fare; — ormene kryber ud af deres ham om foråret —; brav er den, som lader det fare; lange er björnenes nætter.*

7. *Bjarke havde et hårdt (modigt) hjærte; Starkad fældede mange mænd; Hromund ansås for kæk og snu (han var ikke stille i hviletiderne); Eljarnir var modig i hu; en enkelt kunde ikke støde ham til side;*

fullstrǫng hefr sú mannraun
þótt.

8. Bana þóttusk þeir bíða vel,
Brandingi svaf loks í hel,
Mardallar var glysligr grátr,
gleðr sá mann er opt er kátr;
Ásmundr tamði Gnóð við gjálfr,
gulli mælti Þjazi sjálfr,
Niðjungr skóf af haugi horn;
holzti eru nú minni forn.

9. Friggjar þótti svipr at syni,
sá var taldr ór miklu kyni,
Hermóðr vildi auka aldr,
Éljúðnir vann sólginn Baldr,
ǫll grétu þau eptir hann,
aukit var þeim hlátrar bann,
heyrinkunn er frá hǫnum saga,
hvat þarf ek of slíkt at jaga.

10. Sitt mein þykkir sárast
hveim,
sáttargǫrð er ætluð tveim,
oddamaðr fæsk opt enn þriði,
jafntrúr skal sá hvárra liði;
engi of dœmir sjálfan sik
(slíkt ætlak nú henda mik),
ýta lið þótt alt fari byrst,
engi læzk því valda fyrst.

11. Stefjum verðr at stæla brag,
stuttligt hefk á kvæði lag,
ella mun þat þykkja þula,
þannig nær sem ek henda mula.
Ekki var þat forðum farald,

elefanten fik han angrebet i fylkingen; den mandeprøve har man fundet var meget stræng

8. *Brandinge sov sig endelig ihjæl; de (han og hans) mente at få en smuk (let) død; Mardals gråd var skinnende; den, der ofte er munter, glæder andre; Asmund vænnede Gnod til søens brusen; Tjazes egen tale var guld; Nidjung skrabede et hjörne af höjen(?); dette er temmelig gamle minder.*

9. *Man fandt det var sörgeligt med Friggs sön (Balders død); han regnedes til en stor (höj) slægt; Hermod vilde forøge hans liv, men Eljudne havde slugt Balder; alle begræd de ham; deres sorg var stor; bekendt er fortællingen om ham; hvorfor skulde jeg pludre mere om sligt?*

10. *Èn føler stærkest sit eget mén; et forlig tiltænkes to, men ofte skaffes en tredje som opmand; bægge parter skulde han være lige tro; ingen dömmer (domfælder) sig selv — det mener jeg nu hændes mig —; uagtet alle mænd ter sig som rasende vrede, er der ingen som vil tilstå at være første årsag.*

11. *Et stev må indsættes i digtet; noget kort i formen er min sang; ellers vil det synes som en ramse, omtrent som jeg sankede krummer. Det var ikke fordums en smitsom syge (at elske); den finske pige kunde dog*

Finnan gat þó œrðan Harald,
hǫnum þótti sólbjǫrt sú,
slíks dœmi verðr mǫrgum nú.

12. Skips láta menn skammar rár,
skatna þykkir hugrinn grár,
tungan leikr við tanna sár,
trauðla er gengt á is of vár;
mjǫk fár er sér œrinn einn,
eyvit týr, þótt skyndi seinn,
gǫfgask mætti af gengi hverr,
gǫrva þekkik sumt hvé ferr.

13. Afli of deilir sízt við sjǫ́,
Sǫrli spakk af gildri þrǫ́,
stundum þýtr í logni lǫ́,
litlu verr, at ráðak fǫ́;
mǫrgum þykkir fullgott fé,
frænuskammr er enn deigi lé,
kvæðit skal með kynjum alt,
konungs morginn er langr á valt.

14. Bráðsét láta bragnar opt,
bregðr at þeim, er heldr á lopt,
allmargr er til seinn at sefask,
svá kǫllum vér rǫ́ð sem gefask.
Ekki var þat forðum farald,
Finnan gat þó œrðan Harald,
hǫnum þótti sólbjǫrt sú,
slíks dœmi verðr mǫrgum nú.

15. Auðigr þykkir einn sér hvar,
annars rœðir margr of far,
ørgranns erum vér lengst á leit,
lundvær þykkir bezta sveit;
skammæ þykkja ófin ǫll,

göre Harald rasende; han fandt hende strålende som solen; sligt erfarer mangen en (jeg f. eks.) nu til dags.

12. *Man siger at skibets rær er korte; mændenes sind anses for at være falsk; tungen spiller (altid) mod sår ved tænderne (tandbyld); ikke kan man gå på isen i foråret; meget få er sig selv nok; det hjælper ikke, at den sendrægtige skynder sig; enhver kunde blive stor ved sin lykke; jeg kender fuldkommen, hvorledes somme ting går.*

13. *Mindst kan man prøve kræfter med havet; Sörles hjærte brast af den store længsel; undertiden bruser kystbølger i vindstille; det har lidet at sige, at jeg lidet formår; mange er meget glade ved guld; kun kort varer den bløde lés skarphed; hele digtet skal være mærkelig indrettet; kongens morgen er altid lang.*

14. *Ofte ser mænd overilet på sagerne; man holder sig til den, som udbreder noget; mange er altfor langsomme til at formildes; rådene dömmer vi efter deres udfald. Dét var osv.*

15. *Rig nok tykkes enhver enkelt sig at være allevegne; en taler altid om en andens forhold; længst leder vi efter det meget lille (eller: det pletfri?);*

ekki mart er verra en trǫll,
eigi spillir hyggins hjali,
hefkat ek spurt at bersa kali.

16. Engi þarf at hræðask hót,
heldr kømr opt við sáran fót,
— — — — — — — — —
hlutgjarn ferr með annars sǫk;
nøkkvi ríkstr er heima hverr,
— — — — — — — — —
øngu tala ek umb at síðr,
orðin fara þegar munninn líðr.

17. Varla sýnisk alt sem er
ýtum þeim, er bægir drer,
eigi at eins er í fǫgru fengr,
fundit mun þat er reynt er lengr.
Ekki var þat forðum farald,
Finnan gat þó œrðan Harald,
hǫnum þótti sólbjǫrt sú,
slíks dœmi verðr mǫrgum nú.

18. Efnum þykkir bezt at búa,
brǫgðótt reyndisk gemlu fúa,
margar kunni hon slœgðir sér,
svá nǫkkvi gafsk Rannveig mér;
illa hefr sás annan sýkr,
eigi veit áðr hefndum lýkr,
bráðfengr þykkir brullaups frami.
brigða lengi er hverr enn sami.

19. Lýtin þykkja skammæ skarar,
skrautligt kǫllum nafnit farar,
trautt kallak þann valda er varar,
verða menn þeir er uppi fjarar,

---

fredelige folk anses for at være de bedste; kortvarige tykkes alle overdrivelser at være; ikke mange ting er værre end troldene; intet tilintetgör den kloges tale; jeg har ikke hørt at björnen fryser.

16 *Ingen behøver at frygte trusler; ofte kommer noget i berøring med fodens sår; .... den, der gærne blander sig i andres sager, fører en andens sag; enhver er i sit hjem mægtigst .... ordene er borte, såsnart de er ude af munden; ikke desto mindre taler jeg derom.*

17. *Næppe synes alt de mænd, som lider af stær, at være som det er; ikke blot det smukke er det godt at vinde; det vil mærkes, jo længer det prøves. Det var osv.*

18. *Man synes det er bedst at bo med midler; ræven erfaredes at være listig af hunfåret; den forstod sig på mange rænker; omtrent den erfaring har jeg med hensyn til Rannveig; den opfører sig slet, som sviger en anden; man ved ikke, når hævnen kan komme; bryllupets herlighed er let nok at opnå; meget længe er en sig selv lig.*

19. *Kortvarig er hårets (skævt klippede) lyde; prægtigt kalder vi rejse-navnet; ikke siger jeg at den, der advarer, bærer skylden; der gives de mænd som bliver på det törre (ved ebbe); ulykken er hurtig i sine forbe-*

ógipt verðr í umbúð skjót,
élin þykkja mǫrgum ljót,
engi of sér við ǫllum rokum,
jafnan spyrja menn at lokum.

20. Ástblindir 'ro seggir svá
sumir, at þykkja mjǫk fás gá,
(þannig verðr of mansǫng mælt)
marga hefr þat hyggna tælt.
Ekki var þat forðum farald,
Finnan gat þó œrðan Harald,
hǫnum þótti sólbjǫrt sú,
slíks dœmi verðr mǫrgum nú.

21. Ynðit láta engir falt,
allopt verðr í hreggi svalt,
andaðs drúpa minjar mest,
magran skyldi kaupa hest;
œrit þykkir viðkvæm vǫ́,
vinfengin eru misjǫfn þá,
fasthaldr varð á Fenri lagðr,
fíkjum var mér ramligr sagðr.

22. Grandvarr skyldi enn góði
maðr,
Gizurr varð at rógi saðr,
etja vildi jǫfrum saman,
ekki er mér at stúru gaman:
kunna vildak sjá við snǫrum,
sjaldan hygg at gyggvi vǫrum,
vel hefr hinn, er sitr of sitt,
svartflekkótt er kvæði mitt.

23. Jafnan segir enn ríkri rǫ́ð,
rǫskvir menn gefa ǫrnum brǫ́ð,
upp at eins er ungum vegar,
engi maðr er roskinn þegar;
falls er vǫ́n af fornu tré,

---

redelser; mange synes bygerne er slemme; ingen kan tage sig i agt for alle vindstød; altid spörger man om slutningen (udfaldet).

20. *Nogle mænd er så elskovsblinde, at de intet sanser; — således hedder det om elskovssang —; det har sveget mangen en klog mand. Det var osv.*

21. *Ingen vil sælge sin fryd; meget ofte fryser man i snestorm; den dødes efterladenskaber sörger stærkest; en mager hest skulde man købe; en pludselig fare tykkes meget følelig; venskabet er da meget forskelligt; en lænke blev lagt på Fenre; den sagdes mig at være meget stærk.*

22. *Den gode mand skulde undgå at begå fejl; Gizur (Oden) blev overbevist om at have bagvasket folk indbyrdes; han vilde hidse kongerne mod hinanden; jeg holder nu ikke af ufred; jeg vilde gærne kunne tage mig i agt for fælder; sjælden tror jeg at den forsigtige fejler; brav er den, som lader sig nöje med sit; meget broget er mit digt.*

23. *Altid er det den mægtigste der giver råd; raske mænd giver örnene føde; kun opad fører den unges veje; ingen er straks fuldt udviklet: man kan vænte at det gamle træ falder; flere ting synes gode end*

fleira þykkir gott en sé,
auðsénna er annars vamm,
engi kømsk of skapadœgr
framm.

24. Engi knettr of annars mein,
(aldri lætk at munni sein)
heimi heyrik sagt at snúi,
sumir einir hygg at mér trúi;
erfitt verðr þeims illa kann,
engan þarf at hjúfra mann.
þannig hefr mér lagzk í lund,
langviðrum skal eyða grund.

25. Sjaldan hittisk feigs vǫk
frørin,
fljóðin verða at ǫldrum kørin,
lengi hefr þat lýst fyr mér,
lítinn kost á margr und sér;
sagt er frá, hvé neflauss narir,
nú verðr sumt þats mangi
varir,
(væri betr at þegðak þokks)
þat hefr hverr er verðr er loks.

26. Þrýtra þann er verr hefr
valt,
verða kann á ýmsa halt,
misjafnir 'ro blinds manns
bitar,
bǫlit kǫllum vér ilt til litar;
eik hefr þats af ǫðrum skefr,
ekki mart er slœgra en refr,
jafnan verðr at áflóð stakar,
auðfengnar 'ro gelti sakar.

27. Gullormr á sér brennheitt
ból,
bjartast skinn í heiði sól,
undrum þykkir gagnsætt gler,

---

de, som er det; lettere er det at se andres fejl; ingen kommer forbi sin dødsdag.

24. *Ingen klager over en andens mén; — aldrig lader min mund vænte på sig —; jeg hører at verden skal dreje sig; kun nogle få antager jeg vil tro mig (deri); vanskeligt bliver (livet) for den lidet kyndige; man behøver ikke at begræde nogen; langvarige uvejr skal der til for at ødelægge landet; den mening har dannet sig hos mig.*

25. *Sjælden træffes den våge tilfrussen, hvori en skal drukne; kvinderne vælges efter deres alder; mangen en er såre magtesløs (betydningsløs); det har været mig længe indlysende; det fortælles der om, hvorledes en næseløs person vegeterer; nu sker der endel, som ingen vænter — det vilde være meget bedre om jeg tav —; det får enhver til slutning, hvad han fortjæner.*

26. *Den, der altid opfører sig slet, mister aldrig kræfter (dertil); snart trækker den ene, snart den anden det korteste strå; forskellige (ulig) er den blindes mundfulde; ulykken siger vi er lidet heldig for skönheden; egen får det, hvad den skraber fra andre; ikke mange er mere snu end ræven; det sker ofte, at flodoversvömmelser vælter (ting) omkuld; det er let at finde skyld for galten (for at slagte den).*

glymjandi fellr hrǫnn of sker;
allar girnask ár í sjá,
ękki er manni verra en þrá,
fýsa munk ens fyrra vara,
flestr mun sik til nǫkkurs spara.

28. Geta má þess er gengit hefr,
gerir sá betr er annan svefr,
veitkat víst hvat verða kann,
villa er dælst of heimskan mann,
flárǿðum má trautt of trúa,
til sín skyldi enu betra snúa,
hugga skal þanns harm hefr beðit,
hølzti mjǫk er at flestu kveðit.

29. Orða er leitat mér í munn,
mælgin verðr oss heyrinkunn,
(Yggjar bjór hverr eiga myni
ósýnt þykkir lýða kyni);
eyvit mun sjá atfrétt stoða,
allmjǫk er mér lund til hroða,
þeygi var sjá aflausn ill,
eiga skal nú hverr er vill.

30. Stjórnlausu hefk slungit saman,
svá vildak [mér hitta gaman].

27. *Guldormen har sig et brændende leje; klarest skinner solen på den skyfri himmel; mærkelig genemsigtigt tykkes glas at være; brusende falder bølgen over skæret; alle elve iler med længsel mod havet; intet er værre for et menneske end længsel; jeg råder til forbehold; alle vil spare sig selv i et eller andet.*

28. *Det kan omtales som er sket; den tér sig bedre, som søger at berolige en anden; jeg ved ikke tilvisse hvad der kan ske; lettest er det at føre en enfoldig bag lyset; den falske kan man ikke stole på; man skulde lægge sig eftir det bedre (bedste); trøste skal man den, som har lidt sorg; temlig stærke skæbnebestemmelser er der i alt.*

29. *Man søger efter ord (oplysninger) i min mund (ang. digteren); jeg hører, hvad alle snakker om; — hvem der ejer digtet (er forf.) mener folk er uvist —; intet vil den efterspörsel hjælpe; i höj grad er vi stemt for chikane; det svar var ikke dårligt; nu kan hver, der vil, eje det (erklære sig for digteren).*

30. *Noget uden ror (styrelse; ɔ: ordning) har jeg her slynget (vævet) sammen; således vilde jeg [hitte på noget morsomt for mig].*

Et arvekvad om kong Magnús lagabøter, *omkr. 1300.*

1. Yfirmilding kveðk engla
veldis
(óðr magnask nú) fyrst at ljóð-
um;
mætr þengill, stýr minni tungu
málkunnigri, frægrar sunnu;
skyldr emk þess, er æztr var.
aldar,
jǫfra, stýris mærð at skýra,
dróttinn styrki mín orð máttigr,
mestri sæmd, um dýrðar festi

2. Skýrum ætlak Magnús mæra
mildi sterkan frægðar-verka,
yppa skal nú ǫðlings hǫppum
einkar skjótt, at vilja dróttins;
eigi er oss um allvald frægan,
(anda-giptir) lítill vandi
(allar þyrptak engla stillis)
óðar þáttu framm at bjóða.

3. Hlýða skalt til afreks-óðar,
Eiríkr konungr, giptu meiri
ǫllum bið þú, ágætr stillir,
jarðráðǫndum fremdar-dáða;
stóra mærð átt vísi at virða
vǫldugs grams, at heyrnar
skjǫldum
rjóðǫndum flytk rausnar-kvæði
rimmu skóðs, með hætti góðum.

---

1. Kveðk yfirmilding engla veldis fyrst at ljóðum; óðr magnask nú; mætr þengill frægrar sunnu, stýr minni málkunnigri tungu; emk skyldr at skýra mærð þess aldar stýris, er var æztr jǫfra, mestri sæmd; máttigr dróttinn styrki mín orð um dýrðar festi = *Jeg påkalder først englerigets overkonge til digtet; et digt fremføres nu; den udmærkede sols herlige konge, styr min målkyndige tunge; jeg har den pligt at forklare den fyrstes lov, som var den ypperste af fyrster, med den störste hæder; den mægtige gud styrke mine ord om herlighedens befæster (kongen).*

2. Ætlak mæra mildi sterkan Magnús skýrum frægðar-verka at vilja dróttins; nú skal yppa einkar skjótt hǫppum ǫðlings: eigi er oss lítill vandi at bjóða framm óðar þáttu um frægan allvald; þyrptak allar andagiptir engla stillis = *Jeg agter at forherlige den milde Magnus med et klart digt om hans berömmelse, hvis gud vil; nu skal jeg meget hurtigt fremføre fyrstens gode gærninger; det er for os ikke ringe vanskelighed at byde digt om den berömte fyrste; jeg vilde behøve englekongens hele ånds-gave.*

3. Eiríkr konungr, skalt hlýða til afreks-óðar; ágætr stillir, bið þú meiri giptu fremdar-dáða ǫllum jarðráðǫndum; vísi, átt at virða stóra mærð vǫldugs grams með góðum hætti; flytk rausnarkvæði at heyrnar skjǫldum rimmu skóðs rjóðǫndum = *Kong Erik, du skal lytte til digtet om bedrifter; udmærkede fyrste, måtte du opnå större lykke i hædrende handlinger end alle (andre) fyrster; konge, du skal vurdere det store digt om den mægtige*

B. Anonyme løse vers angående bestemte historiske begivenheder.

1. *(o. 1205).* Seggr sparir sverði
at hǫggva,
snæhvítt er blóð líta,
skærǫld gǫtum skýra,
skarpr brandr fekk mér landa,
skarpr brandr fekk mér landa.

2. *(1208).* Víst eru farnir flestir
fǫlu hests et mesta,
þótt lýðir bǫl bíði,
bræðendr at harðræðum;
menn eru seinir sunnan
(slíkt heyrik opt) með Lopti
stála strangra éla
stefni ráns at hefna.

3—4 hører sammen (1208—9).

3. Róm vit ok róm vit,
rignir blóði,
Guðr ok Gǫndul,
fyr guma falli;
vit skulum ráðask
í Raptahlíð
[þar munum blótaðar
ok bǫlvaðar].

4. Hǫggvask hart seggir,
en hallask veggir,
illa eru settir,

---

konge i et smukt versemål; jeg fremfører et digt om storartede egenskaber før krigernes øren.

1. *Manden (du) sparer at hugge med sværdet; blodet er (i nutiden) hvidt som sne at se på (ɔ: kraftesløst); en tydelig (håndgribelig) kamptid opnåde jeg; det skarpe sværd skaffede mig land (gentages).*

2. Víst eru flestir bræðendr fǫlu hests farnir et mesta at harðræðum, þótt lýðir bíði bǫl; menn eru seinir sunnan at hefna með Lopti stefni strangra stála éla ráns; slíkt heyrik opt = *Tilvisse er de fleste mænd for det meste blevne kraftesløse til kraftige handlinger, uagtet mændene lider skade; mændene er sene sydfra med Loft at hævne ranet på krigeren; sligt hører jeg ofte.*

3. *Vi ror og vi ror (rokker), vi Gunn og Göndul, det regner med blod til forbud på mændenes fald; vi skal drage til Rafteli [der vil vi blive blotede og bandede?]*

4. *Mændene kæmper hårdt med hinanden; ilde er de stedte; men væggene hælder, når hattene (vi) kommer ind; gærningerne vil blive be-*

þás inn koma hettir;
verk munu upp innask,
þás aldir finnask,
engi er á sómi,
á øfsta dómi.

5. *(1209).* Færum góðan
grepp Jóseppi;
sá skal ráða
ríkr Súðavík.

V. 6—8 er sammenhørende (1209).

6. Faraldr heitik
ferk of aldar kyn,
emkat sættir svika;
dǫprum dauða
munk drengi vega
ok nýta mér nái.

7. Fagna ek þvís ógnir
(ymr þjóðar bǫl) glymja,
allr tekr svarmr at svella,
svellr þats mannkyn hrellir;
fara munk suðr et syðra
snákranns of lið manna;
verit hefk norðr et nørðra
návaldr of fár aldar.

8. Se þú, hvé hvarfa
heima í milli
synðauðigra
sálir manna;

---

kendte ved den sidste dom, når menneskene mødes (dér); der er ingen hæder derved.

5. *Lad os bringe Josep den gode mand; han vil (engang) råde mægtig for Sudevig.*

6. *Flakker hedder jeg; jeg drager omkring blandt folk; jeg stifter ikke forlig for svig; jeg vil dræbe folk ved en ynkelig død og æde deres lig.*

7. Ek fagna þvís ógnir glymja; þjóðar bǫl ymr; allr svarmr tekr at svella; svellr þats hrellir mannkyn; munk fara suðr et syðra of lið manna „snákranns"; hefk verit návaldr of fár aldar norðr et nørðra = *Jeg glæder mig ved at rædslerne brøler; folkets ulykke skriger; hele sværmen begynder at svulme; alt hvad der trykker menneskene svulmer; jeg vil drage syd det søndre blandt mændenes skare . . . .; jeg har været nordpå det nordre som dødbringer med hensyn til mændenes fare.*

8. *Se, hvor de syndrige mænds sjæle færdes mellem verdnerne: sjælene pines i ormens gab; den stærke sol ryster; jeg råder dig at vågne.*

kveljask andir
í orms gini,
skelfr ramr rǫðull,
ræðk þér at vakna.

V. 9—11 er sammenhørende (1212).

9. Vetrungs fœddisk efnit eitt,
ǫllum er þat mǫnnum leitt,
tvennar liggja til þess bœtr,
tveir einir eru undir fœtr;
hølzti hefr þat lengi lifat,
láti menn þat hǫndum þrifat,
ekki er þat sem annarr smali,
engi er skaptr fyr arzinn hali.

10. Reiðk fyr dyrr ok dúðak
dyns háskutil brynju
(eldr lék Yggs und skildi)
óskjálfandi Kálfi;
mælt vara gott, þás gjǫltu
Grundar menn sem hundar,
þyss var í þrælum Kusla
þeim, í virki heima.

11. Hefr of hrepp enn øfra,
hann er gǫrr at þrotsmanni,
þat er kotmanna kynni,
Kálfr matgjafir hálfar.

12. *(1215).* Sendir rann af Sandi
sundhreins frá bǫr fleina
hræddr, svát hjartat loddi,
happlaust við þjóknappa;
framar kvǫðu þar fúra
fleyvangs Njǫrun ganga,

---

9. *Der blev æmne til en vintergammel tyr; det er alle mennesker forhadt; men der er to ting, der er fordelagtige; det har kun to ben; det har levet altfor længe; man skulde gribe det (og dræbe det); det er ikke som andre husdyr; det har ingen hale for enden.*

10. Reiðk fyr dyrr Kálfi ok dúðak óskjálfandi brynju dyns háskutil; eldr Yggs lék und skildi; mælt vara gott heima í virki, þás Grundar menn gjǫltu sem hundar; þyss var í þeim þrælum Kusla = *Jeg red forbi Kalvs dör og rystede uden at bæve mit sværd; sværdet spillede under skjoldet; der blev ikke talt fagre ord hjemme i virket, da Grunds mænd glammede som hunde; Kusles (Kalvs) trælle stöjede.*

11. Kálfr hefr hálfar matgjafir of enn øfra hrepp; þat er kynni kotmanna, hann er gǫrr at þrotsmanni = *Kalv giver, i den øvre rep, kun halve madrationer, det er husmænds skik; han er gjort til en stodder.*

12. Sendir sundhreins rann af Sandi frá fleina bǫr happlaust hræddr svát hjartat loddi við þjóknappa; kvǫðu hreinláta fleyvangs fúra Njǫrun ganga þar framar Þorsteini: sókn var hǫrð, er ek heyrða = *Manden*

sókn var hǫrð er ek heyrða,
hreinláta Þorsteini.

13. *(1220).* Oss lízk illr at kyssa
jarl, sás ræðr fyr hjarli,
vǫrr er til hvǫss á harra;
harðmúlaðr er Skúli;
hefr fyr horska jǫfra
hrægamms komit sævar,
þjóð finnr lǫst á ljóðum,
leir aldrigi meira.

14. *(1220).* Klasi nam kalla þrysvar:
kosti menn ok renni
jǫrð bifask ǫll und fyrðum,
undan byskups fundi.

15. *(1221).* Loptr er í Eyjum,
bítr lunda bein;
Sæmundr er á heiðum,
etr berín ein.

16. *(1221).* Rekit var Rǫgnvalds dauða,
þás randviðir brendu,
þurru hús fyr harra,
harða, austan fjarðar;
vara tál, at skaut Skúli
skjalþrungnum Foldungum,
eldr lék hús fyr hǫldum
hingat, skelk í bringu

rendte fra Sand fra krigeren til liden både så ræd, at hans hjærte hang ved hans arsballer; man sagde, at den renlige kvinde gik dér modigere frem end Torsten; kampen var hård, efter hvad jeg har hørt.

13. Oss lízk jarl, sás ræðr fyr hjarli, illr at kyssa; vǫrr er til hvǫss á harra; Skúli er harðmúlaðr; aldrigi hefr meira hræsævar gamms leir komit fyr horska jǫfra; þjóð finnr lǫst á ljóðum = *Os synes den jarl, der råder for landet, slem at kysse; læben på fyrsten er altfor skarp; Skule er hårdkæftet; aldrig er uslere skjaldskab blevet bragt frem for kloge fyrster; folk finder fejl ved digtet.*

14. Klasi nam kalla þrysvar: kosti menn ok renni undan fundi byskups; jǫrð bifask ǫll und fyrðum = *Klase råbte tre gange: alle göre alt for at flygte fra mødet med biskoppen; hele jorden ryster under folk.*

15. *Loft er ude på øerne [Vestmannøerne] og bider lunde-ben; Sæmund er oppe på hederne og lever kun af bær.*

16. Harða var rekit dauða Rǫgnvalds, þás randviðir brendu austanfjarðar, hús þurru fyr harra; vara tál, at Skúli skaut skjalþrungnum Foldungum skelk í bringu; eldr lék hús hingat fyr hǫldum = *Kraftig hævnede man Ragnvalds død, da krigerne brændte østenfor fjorden; husene blev ødelagte af fyrsten; det var ingen usandhed, at Skule slog de snakfyldte Foldunger med skræk; ilden flammede her omkring i mændenes huse.*

17—18 er sammenhørende (1222); sml. Sturla Bárðarson.

17. Hlógu hirðidraugar
hjaldrskýs at Þorvaldi,
meiðr vann mjúkr fyr lýðum
morðrǫðla sér forðat;
nú kná alt, síz eltir
élnǫrungar vǫru
hlífar gims, í hǫmrum
hóts annan veg þjóta.

18. Brast of Bergþór næsta,
Brandr kallaði fjanda,
varð at illum orðum
Ingimundr of fundinn;
en er mótfǫr manna
meiðendr litu skeiða,
hverr rann suðr til Snorra
sáttalauss sem mátti.

V. 19—20 er sammenhørende (1222).

19. Gerðu geir-hríð harða
Gunnar setrs á vetri
hríðar sól á Hólum
hjaldrþungir bǫglungar,
þás vígfimir vǫgu
„valdeirs" at Þorgeiri,
Tumi var feldr til foldar
frændstórr með Bergþóri.

20. Sóttu heim við hættu
hjálmrunnar styrkunnir,
snjallr segik Freyr at felli

---

17. Hjaldrskýs hirðidraugar hlógu at Þorvaldi; morðrǫðla meiðr vann forðat sér mjúkr fyr lýðum; nú kná þjóta hóts annan veg alt í hǫmrum, síz hlífar gims élnǫrungar vǫru eltir = *Mændene lo ad Torvald, (men) krigeren reddede sig smidigt for mændene; nu tuder det betydelig anderledes overalt i klipperne, siden krigerne blev drevne på flugt og jagede.*

18. Brast næsta of Bergþór; Brandr kallaði fjanda; Ingimundr varð fundinn at illum orðum; en er meiðendr skeiða litu mótfǫr manna, rann hverr sáttalauss suðr til Snorra sem mátti = *Det brast stærkt omkring Bergtor; Brand kaldte fjenderne (djævelen?); Ingimund fandtes at bruge onde ord; men da mændene så folk komme imod dem, løb enhver uden forlig (fred) sydpå til Snorre, så rask han kunde.*

19. Hjaldrþungir bǫglungar gerðu harða geirsetrs hríð Gunnar hríðar sól i vetri á Hólum, þás vígfimir valdeirs vǫgu at Þorgeiri; frændstórr Tumi var feldr til foldar með Bergþóri = *De kampstærke baglunger (bispens mænd) gjorde en hård kamp med sværdet i vinter på Hole, da de kampflinke mænd angreb (og sårede) Torgeir; den ætstore Tume blev fældet til jorden tilligemed Bergtor.*

20. Styrkunnir hjálmrunnar sóttu Tuma heim at Hólum við hættu; segik, at snjallr fránbóls Freyr felli; Árón gekk í inn skemmu einna fremstr

fránbóls, Tuma at Hólum;
inn gekk Árón manna
einna fremstr í skemmu,
hann vann hildar mána
hjaldrskóð roðin blóði.

21. *(1222)*. Sturla fekk, þás stukku,
stálhríð, búendr fríðir,
harðr hjó hálsa byrðar
hjǫr-Freyr, í Grímseyju.

22. *(1228)*. Mál er at minnask
mǫrnar hlakkar:
vit tvau vitum þat;
viltu enn lengra.

23. *(1232)*. Trautt mun ek trúa þér
troll, kvað Hǫskollr.

24 *(1233)*. Eina kann ek vísu:
ari sat á steini;
ǫll er sem ein sé:
ari sat á steini.

25. *(1236)*. Hóli gœddusk hirð-menn Skúla,
hrukku lítt meðan full var skrukka,
drukku þeir af Danmǫrk rekkar,
drógusk lítt of fjǫll ok skóga;
síðan varð, er slósk í ferðir,
sangran ill ok þunt of stangir;
eiðar rufusk við Inga bróður,
engi vildi fylgja lengra.

26. *(1236)*. Sex hundruð fekk sunda
sólkannaðr hermanna,

---

manna; hann vann hildar mána hjaldrskóð roðin blóði = *De kampberömte krigere hjemsøgte Tume på Hole, og udsatte sig for fare; jeg siger, at den modige mand faldt; Aron trængte aller først af mænd ind i skemmen; han rødfarvede våbnene i blod.*

21. Sturla fekk stálhríð í Grímseyju, þás fríðir búendr stukku; harðr hjǫr-Freyr hjó hálsa byrðar = *Sturla mødte en (hård) kamp på Grimsø, hvor de mandige bønder flygtede; den hårde kriger huggede hovederne.*

22. *Det er på tide at mindes øksen; vi to ved det; agter du længere?*

23. *Ikke vil jeg tro dig trold — sagde Höskoll.*

24. *Et vers kan jeg: en örn sad på en sten; den hele er som denne ene (linje): en örn sad på sten.*

25. *Skules hirdmænd var rigt udstyrede med pral; de veg ikke, så længe deres vom var fuld, de mænd fra Danmark drak; de tumlede sig ikke meget omkring på fjælde eller i skove; senere, da man skulde ud at rejse, blev der en slem klynken og tyndt omkring fanestængerne; ederne til Inges broder brødes; ingen vilde følge ham videre.*

frami mun seggs at sǫnnu
sagðr, á skǫmmu bragði;
Órœkja bað auka
aldrs rýrð viðum skjalda,
mjǫk var frægð, sás bil brigði,
blekð, en Snorri hnekði.

27. *(1236).* Sénn var síð á hesti
seggrinn æðru-mesti;
fátt hyggjum þann fríða;
fúss var hann seint at ríða;
hér mák hvergi kenna,
hlotit hefr Sprógr at renna,
Hjálm enn herðiþunna,
hizig suðr of runna.

V. 28—29 hører sammen (1237).

28. Kár kalla mik,
emk kominn heðra
heim at skelfa
ok hugi manna,
borgir brjóta
ok boga sveigja,
eld at auka
ok aga kynda.

29. Veg ek með dreyrgum dúki,
drep ek menn í hyr þenna,
þar hlœgir mik œrit
ill vist er þeir gista.

V. 30—49 er sammenhørende og angår Ørlygstadslaget 1238.

30. Saman dragask sveitir,
svellr órói,
varir mik ok varir mik
at viti Sturla,
ætla lýðir
þótt á laun fari
(kømr vél fyr vél),
vélar at gjalda.

---

26. Sunda sólkannaðr fekk sex hundruð hermanna á skǫmmu bragði; frami seggs mun sagðr at sǫnnu; Órœkja, sás brigði bil, bað auka skjalda viðum aldrs rýrð, en Snorri hnekði; mjǫk var frægð blekð = *Manden fik 600 krigere i en meget kort tid; hans berömmelse vil fortælles som sandt er; Órœkja, som ikke nølede, bød at man skulde forkorte mændenes alder, men Snorre frarådede det; i höj grad blev (Orækjas) ry (derved) forhindret.*

27. *Sent (om natten) blev den meget frygtsomme mand set til hest; kun lidet ved vi pryder den mand; han vilde gærne ride bort sent; her kan jeg ingen steder se den skuldersmalle Hjalm, Sprog har rigtignok måttet løbe hist syd igennem buskadsene.*

28. *Man kalder mig Kår; jeg er kommen her for at forskrække verden og mænds sind, bryde borge og spænde bue, øge ild og tænde strid.*

29. *Jeg dræber med blodig dug, jeg slår folk ind i denne ild; der, hvor de gæster, glæder mig det meget slemme ophold.*

30. *Skarerne samles, uroen svulmer; det aner mig, det aner mig, at*

31. Sumar munat þetta
svarflaust vera;
rýðr rekka sjǫt
rauðu blóði;
herr mun finnask
fyr hraun ofan,
þar mun blóð vakit
betra en ekki.

32. Sitk ek ok sék á
svarit Steinvarar,
hvi liggr hér á vegg
hǫfuð í ørtrǫð.

33. Þornar heimr ok hrørnar,
hríðeflir ferr víða,
þjóð er hǫrð á heiði,
heldr, en vér erum feldir;
þvi varð ek norðr með Njǫrðum
nár, fellu þar sárir,
spjót drifu grǫn á gauta,
geirríðar hel bíða *(gentaget)*.

34. Ríðum allir
rógstefnu til
sonr sigrlaðar,
þars snarir berjask,
sem þeir berjask.

35. Mun ek brátt fara
berja grjóti,
þars þeir berjask
Bjǫrn ok Sigvatr.

36. Dauðr er hersir,

Sturla ved det; mændene agter at gengælde svig, uagtet det går hemmelig til; list gengældes med list.

31. *Denne sommer vil blive ufredelig; mændenes boliger rødfarves med blod; hærene vil mødes ovenfor stenraset; der vil blod udøses bedre end intet.*

32. *Jeg sidder og ser på Steinvörs svar; hvorfor ligger det hoved her på væggen i indhegningen?*

33. Heimr þornar ok hrørnar; hríðeflir ferr heldr víða, en vér erum feldir; þjóð er hǫrð á heiði; þvi varð ek bíða hel nár norðr með geirríðar Njǫrðum; sárir fellu þar; grǫn spjót drifu á gauta = *Verden visner og svækkes; stormøgeren farer viden om, men vi er fældede; mændene er kraftige på heden; derfor måtte jeg lide døden og falde nordpå blandt krigerne; sårede mænd lod sit liv dér; de grå spyd regnede på mændene.*

34. *Lad os alle ride, valkyrje-sön, til kampen, hvor de raske kæmper, som de kæmper.*

35. *Jeg vil snart af sted for at slå med sten, hvor Björn og Sigvat kæmper.*

dauðr er dólgrǫgnir,
dauðir eru niðjar,
logheimr búinn.

37. Gríðr munk gumnum heðra,
grand þróask mart i landi;
sótt munk yðr, því at ættak
efni margs at hefna;
urðr mun eigi forðask,
at kømr fár, er várar,
dauðs, munu, dólgum órum,
dáins-raddar þá kvaddir *(gent.)*.

38. Eisandi ferk unda
undrsamliga funda;
líðk of hól ok hæðir
hart sem fugl enn svarti;
kømk i dal, þars dyljumk,
dánar akrs til vánar,
harmþrungin fórk hingat
heljar ask at velja,
heljar ask ferk velja.

39. Røkkr at éli,
rignir blóði,
hrýtr harðsnúinn
hjálmstofn af bol.

40. Dust er á jǫrðu,
dimt er í heimi,
nú kveðum ǫrvar
eitri skeptar;
þrymr æ ok þrymr æ,
þegnar berjask,

---

36. *Død er hersen, død er krigeren, døde er sönnerne; ildverdenen (helvede) er rede.*

37. Munk heðra gumnum Gríðr; mart grand þróask i landi; munk yðr sótt þvíat ættak efni at hefna margs; urðr mun eigi forðask, at kømr dauðs fár dólgum órum, er várar; munu þá kvaddir dáins-raddar = *Jeg vil her være mændene en trold (økse?); mangeslags ulykker trives i landet; jeg vil være eder pest, ti jeg vilde have grund til at hævne mange ting; döden vil ikke undgås, dødelighedens fare vil ramme vore fjender, når det våres; de vil da blive kaldt med dødens(?) stemme.*

38. Ferk undrsamliga eisandi unda funda; líðk hart of hól ok hæðir sem fugl enn svarti; kemk til vánar í dánar akrs dal, þars dyljumk, fórk harmþrungin hingat at velja heljar ask; ferk velja heljar ask = *Jeg drager mærkelig afsted i rasende fart til sårmøder; jeg svæver rask over bakker og höjder som den sorte fugl (ravnen); væntelig kommer jeg til dødmarkens dal, hvor jeg skjuler mig; sorgbetynget drog jeg hid for at kåre hungeren; hungeren drog jeg at kåre.*

39. *Det sortner (trækker op) til en byge; det regner med blod; det hårde hoved ruller af kroppen.*

40. *Der er mulm på jorden, det er mørkt i verden; nu siger jeg at pilene er skæftede med gift; stadig larmer det, stadig larmer det; mændene kæmper; da, siger man, vil mændene få blodig hovedbedækning.*

þá kveða fyrða
falda blóði.

41. Varizk ér ok varizk ér,
vindr er í lopti,
blóði mun rigna
á berar þjóðir;
þá mun oddr ok egg
arfi skipta;
nú er en skarpa
skálmǫld komin.

42. Leyft erat yðr né ǫðrum
álmtýnǫndum sýna,
hvárir grams ór grimri
grjótríð heðan líða.

43. Hverir vǫkðu mér
varman dreyra?
segið mér ok segið mér,
sárt var ek leikinn;
ætlask virðar,
ok veit Tumi,
gleðr mik ok gleðr mik,
Gizur veiða.

44. Valfalli, mun vella
vápnrǫst, náir fǫstu,
valr slítr varma kilju;
verðk þangat til ganga.

45. Nú munu nauðir
norðmenn kveða
Sigvats sona
slíkt eða meiri;
gǫngum blóðgir
með banasǫrum
sigrleiks snarir
sverð at rjóða,
sem þat munum rjóða.

---

41. *Tag jer i agt, tag jer i agt; der er storm i luften; blod vil regne på de nøgne kroppe; da vil od og æg dele arven; nu er den hårde sværdtid kommen.*

42. *Det er ikke tilladt at vise eder eller andre krigere, hvem (af bægge parter) der slipper levende herfra fra hövdingens grumme kamp.*

43. *Hvem lod mit varme blod flyde? sig mig det, sig mig det; hårdt blev jeg behandlet; mændene agter at fange Gizur; Tume ved det; det glæder mig, det glæder mig.*

44. Náir fǫstu valfalli; vápnrǫst mun vella; valr slítr varma kilju; verðk ganga þangat til = *Mandefaldet fuldbyrdes sikkert; blodströmmen vil vælde op; falken vil slide i den varme føde(?); jeg må begive mig derhen.*

45. *Nu vil nordlændingerne sige sligt at være nød eller noget værre for Sigvats sönner; blodige går vi med banesår, raske til kamp, at rødfarve sværd, som vi vil det rødfarve.*

46. Leikr er i norðri,
lýðir berjask,
þeir vilja Gizur
geirum sveipa,
munat þeir Gizur
geirum sveipa.

47. Líðk of heim ór heimi
heims myrkrum frá þeima,
hǫrð munu gjǫld of gjalda
grimleik stafir rimmu;
fásk munu sǫr af sǫrum,
svá er heldr þars menn feldusk;
koma mun hǫrð fyr harða
hríð ok skamt at bíða.

48. Hverir munu birni beitask?
hverr býsk mest við rómu?
hverr mun falla enn frœkni,
faðir Kolbeins eða Sturla?
brátt kømr bǫðvar ótti;
bítr egg i tvau leggi;
menn gera, mest þeirs unnu
mannspell, í styr falla.

49. Sefr þú úti,
sék eld of þér.

(Kerling).

50. *(1244)*. Beinir Brandr til rána
bróðir Páls í hljóði;
hykk at hvergi þykki

---

46. *Der er leg (kamp) nordpå, mændene kæmper; de ønsker at omringe Gizur med sværdene, de vil ikke omringe Gizur med sværd.*

47. Líðk of heim ór heimi frá þeima heims myrkrum; stafir rimmu munu of gjalda hǫrð gjǫld grimleik; fásk munu sǫr af sǫrum; svá er heldr þars menn feldusk; koma mun hǫrð hríð fyr harða ok skamt at bíða = *Jeg svæver over verden ud af verden bort fra dette verdens mørke; krigerne vil göre hård gengæld ved grumhed; sår vil avles af sår; således er det, hvor mænd har fældet hinanden; en hård byge vil ramme de hårde mænd og det om kort tid.*

48. *Hvem vil komme til at kæmpe med björnen? Hvem bereder sig mest til kamp?; hvem af de tapre vil falde, Kolbens fader eller Sturla?; snart kommer kampens frygt; æggen vil bide læggen itu; mændene vil falde i kampen, de som gjorde den största skade på mænd.*

49. *Du sover ude, jeg ser ild over dig.*

50. Brandr, bróðir Páls, beinir til rána í hljóði; hykk, at Broddi þykki þó hvergi minna hvinn, hér var Hallvarðr ólmr með Hjálmi of allan dag; hann Hafr Bjarnarsonr mun varna hefðar vinnu = *Brandr, Pauls broder, giver sig af med ran i al hemmelighed; jeg tror, at Brodde ingensteds vil*

hvinn Broddi þó minna;
hér var ólmr með Hjálmi
Hallvarðr of dag allan,
hann mun hefðar-vinnu
Hafr Bjarnar sonr varna.

V. 51—58 hører sammen (1255).

51. Hann er hurð fyr heim,
brynjaðr í sveim;
eru brennumenn þá
mannhundar hjá *(gentaget).*

52. Mark er þér
sem þínum fǫður
ok ǫllum yðr
áttniðjungum.

53. Eru menn þá,
er þeim vegnar svá,
heldr vísak þeim
í helju heim *(gentaget).*

54. Nú er Þorvarði
þrǫngt of hjarta,
þó er buðlungi
bót et næsta *(gent.).*

55. Nú er Steinólfr
í styrstraumi
á stagli píndr
með Agli;
vertu vinr
vinar míns,
en ek mun með svinnum
at saka-bótum

56. Minnir milding
morgin sáran,
hvárt mun Gizuri
ganga at óskum;

---

anses for at være en mindre rapser; her var Hallvard rasende med Hjalm den hele dag; Hafr Björns sön vil holde sig fra et hæderligt arbejde.

51. *Han er dör (skærm) for verden, pansret til tummel; da er brændemændene, de mandhunde, tilstede.*

52. *Det er et mærke for dig så vel som din fader, og alle eder slægtninge.*

53. *Der er da de mænd, som har det så: dem viser jeg snarest hjem til hel.*

54. *Nu er sorg i Torvards hjærte; dog vil hövdingen straks få bod derfor.*

55. *Nu er Stenulv i kampströmmen pint på stejle tilligemed Egil; vær min vens ven, men jeg vil stå den kloge bi, når sagen bødes.*

vildag at óskum
ǫðlings sonar
ǫll ævi sín
eptir gengi.

57. Seg Þorvarði
þessa grímu
ungum auðskata,
ef þik eptir spyrr;
en þótt þik eigi
eptir fregni,
þó skaltu segja
syni oddvita.

58. Þá var betra,
er fyr baugum réð
Brandr enn ǫrvi
ok burr Skata;
nú er fyr lǫndum,
ok lengi mun,
Hákon konungr
ok hans synir.

V. 59—60 hører sammen (1257).

59. Bála bensólir,
brennum stól þenna;
kjóla kjǫlrýrir
kennir stól þenna.

60. Eggjar ǫld seggja
Yggjar fagrbyggja;
bendr mun rymr randa
rísa Þórgísli.

Af ubestemmelig alder er 61—62.

61. Hljópk í haug enn forna,
hvílt hefk lengr of morna,
létk á braut of borna
beltis hringju Korna.

---

56. *Hövdingen mindes den bitre morgen; mon det vil gå efter Gizurs ønsker? jeg vilde at hövdingesönnens hele liv gik som han ønsker det.*

57. *Fortæl Torvard om denne nat, den unge hövding, hvis han spörger dig, og selv om han ikke spörger skal du dog fortælle det til hövdingens sön.*

58. *Da var det bedre, da Brand den gavmilde og Skates (den gavmildes? Brands?) sön rådede for ringe; nu styrer kong Hakon og hans sönner landet, og vil længe göre det.*

59. Bensólir bála, brennum stól þenna; kjóla „kjǫlrýrir“ kennir stól þenna = *Sværdene flammer; lad os brænde denne stol; jeg [omskrivningen er uden tvivl forvansket] kender denne stol.*

60. Ǫld seggja eggjar Yggjar fagrbyggja; bendr randa rymr mun rísa Þorgísli = *Mændenes skare ægger til kamp; en kamp vil blive rejst for Torgils [skarde].*

61. *Jeg sprang i den gamle gravhöj — jeg har ofte hvilet længere*

62. Vátr kom víst at rétta
vallfinnandi linna
(mærð era mjúklig orðin
mín) Víðblinda svíni.

Af en folkevise (1264).

63. Mínar eru sorgirnar þungar sem blý.

C. Religiøse digte og vers.

1. Líknarbraut.

1. Einn, lúkt upp sem ek bœni
óðrann ok gef sanna
mér, þú er alls átt œrit,
orðgnótt, himins dróttinn;
þinn vilk kross sem kunnum,
Kristr styrki mik, dyrka,
ǫrr, sás ýta firrir
allri nauð ok dauða.

2. Víst mák hræddr ens hæsta,
heiðtjalds gǫfugr, beiða,
mér at munnshǫfn dýra
mærðteitr jǫfurr veiti;
ǫr því ek má stórum
ungr hógsettrar tungu
frá afgerðum orða
ofsjaldan vel halda.

---

om morgenen [end dengang], —; jeg bortførte med mig Kornes bæltespænde.

62. Víst kom vátr linna vallfinnandi at rétta Víðblinda svíni; mærð mín era orðin mjúklig = *Vist kom den våde mand (jeg?) at drive hvalen ind (på grund?); mit vers er ikke faldet smidigt ud.*

63. *Mine er sorgerne tunge som bly.*

1. Lúkt upp óðrann, sem ek bœni, ok gef mér sanna orðgnótt, himins dróttinn, þú er einn átt œrit alls; vilk dyrka kross þinn sem kunnum, ǫrr Kristr, sás firrir ýta allri nauð ok dauða, styrki mik = *Luk digtningens hjem op, som jeg beder, og giv mig sand ordrigdom, himlens herre, du som ene besidder alt i overflod; jeg agter at hædre dit kors så godt jeg kan; den gavmilde Krist, som frelser menneskene fra al nød og død, styrke mig.*

2. Víst mák hræddr beiða, at gǫfugr, mærðteitr jǫfurr ens hæsta heiðtjalds veiti mér dýra munnshǫfn, því ek má stórum ofsjaldan halda vel orða ǫr ungr frá afgerðum hógsettrar tungu = *Tilvisse må jeg frygtende bede, at den höje himmels ædle, ryglade konge giver mig herlig veltalenhed, ti jeg kan altfor sjælden, ung som jeg er, rigtig holde min tunge fra den bekvemt anbragte tunges forseelser.*

3. Hneig, er veitir vægðir
vígrunni miskunnar,
hreina hugðum bænum
heyrn þína guð mínum;
allr týnumk ek ella,
ítr sem þú mátt líta
guð, nema gæzku saðrar
gipt þín of mér skíni.

4. Þrifgæðir, lát, þjóðar,
þíns anda mér skína
ástar-ljós, sem ek æsti,
albjart í sal hjarta,
þats misverka myrkrum
munar hrindi sem blindi
míns ór mælsku túni
móðs vandliga hrjóði.

5. Dreifðu, láðs ok lofða
lífstýrir, mér dýru,
leyfðar kendr, í lyndis
láð himnesku sáði,
ár svát ávǫxt færak,
alls kannandi, sannan,
elsku kuðr, af yðru
óþornuðu korni.

6. Þann er af mínum munni
margr til andar bjargar
sér megi randa rýrir
rǫðuls framkvæmdan ǫðlask;
sv.... látattu sveitir,
siðskjótr, af því hljóta,
gumna kind at grandi,
guð minn, laga þinna.

---

3. Guð, hneig þína hreina heyrn hugðum bænum mínum, er veitir vígrunni vægðir miskunnar; ella týnumk ek allr, sem þú mátt líta, ítr guð, nema þín gipt saðrar gœzku skíni of mér = *Gud, du som giver mennesket nådens skånsel, böj dit rene øre mod mine oprigtige bönner: ellers går jeg helt fortabt, som du, herlige gud, kan se, medmindre din sande godheds gave skinner over mig.*

4. Þrifgæðir þjóðar, lát albjart ástar-ljós anda þíns skína mér í hjarta sal, sem ek æsti, þats hrindi misverka myrkrum ór mælsku túni sem hrjóði vandliga blindi míns móðs munar = *Du, som befordrer menneskenes trivsel, lad din ånds strålende kærligheds lys skinne i mit bryst, hvorom jeg beder, som kan bortjage misgærningers mörke ud af brystet så og omhyggelig bortrydde min mødige sjæls blindhed.*

5. Leyfðar kendr lífstýrir láðs ok lofða, dreifðu mér dýru himnesku sáði í lyndis láð, svát fœrak ár sannan ávǫxt af yðru óþornuðu korni, elsku kuðr alls kannandi = *Jordens og menneskenes lovpriste livstyrer, strø dyrebar himmelsk sæd i mit sjæls jord, så at jeg i rette tid kan fremføre sand frugt af dit uvisnede korn, altets af kærlighed kendte prøver.*

6. Þann er margr randa rǫðuls rýrir megi ǫðlask, sér til andar bjargar, framkvæmdan af mínum munni; látattu, guð minn siðskjótr, sveitir hljóta af því sv .... laga þinna, gumna kind at grandi = *En sådan som mangen en mand kan opnå til sin sjæls frelse, udvirket ved min mund;*

7. Hauðrs, veit helgar ræður,
hildingr, ok kenningar,
mána hvéls, ór mínu
mannvandr hugar ranni;
ǫll eru orð þín gulli,
alhreinn, ok gimsteinum,
vísi sæll, ok vellum,
vegs, bjartari ok fegri.

8. Beiðandi kveðk bæði
bræðr ok systr at kvæði,
ǫll veiti þér ítran
yðarn tænað mér bæna,
vizku skýrðr at virðisk
veðrskríns jǫfurr mínum
nýtr, er nauðsyn heitir,
nálægr vera mǫlum.

9. Hróðr stofna ek heiðar
hjálmspennanda þenna
bliðr ok hryggr ok bæði
bjartr ok dapr í hjarta;
ok mun ǫrum þykkja
eggmóts, of hvárttveggja,
vísum ljóss, ef vissi,
vera sǫk til þess nǫkkur.

10. Því berk angr, at engu
árs 'launum vér sárar
skírs, sem skyldugt væri,

---

lad ikke, min gud der fremmer troen, folk få deraf din lovs [straf?] til tab for menneskeheden.

7. Hildingr hauðrs mána hvéls mannvandr, veit helgar ræður ok kenníngar ór mínu hugar ranni; alhreinn, vegssæll vísi, ǫll þín orð eru bjartari ok fegri gulli ok gimsteinum ok vellum = *Himlens herre, omhyggelig overfor mennesker, led hellige taler og læresætninger ud af mit bryst; alrene, hæderrige konge, alle dine ord er mere strålende og herlige end guld og ædelstene og skatte.*

8. Beiðandi kveðk bæði bræðr ok systr at kvæði (fræði?); veiti þér mér ǫll yðarn ítran bæna tænað, at vizku skýrðr, nýtr veðrskríns jǫfurr virðisk vera nálægr mǫlum mínum, er nauðsyn heitir = *Bedende opfordrer jeg både brødre og søstre at høre på digtet; yder mig alle eders udmærkede støtter ved bönner om, at himlens vise, milde konge anse sig ikke for hævet over at være nærværende ved min tale, hvad nødvendigheden kræver.*

9. Ek stofna þenna hróðr heiðar hjálmspennanda blíðr ok hryggr ok bæði bjartr ok dapr í hjarta, ok vísum eggmóts ljóss ǫrum mun þykkja vera nǫkkur sǫk til þess, ef vissi of hvárttveggja = *Jeg begynder dette digt til ære for himlens omspænder oprömt og nedslået og både glad og sørgmodig i hjærtet; og vise mænd vil synes at der er en vis grund dertil. hvis de vidste besked om bægge dele.*

skilfingi píningar;
þó gleðr enn sem aðra
oss, sús hlauzk af krossi
lýð ok lofðungs dauða,
líkn dýr, himinríkis.

11. Kosti alls af ǫstum
(einsætt er þat) hreinum,
magn stýri því, meira
maðr hverr, svika þverris,
þvít margfalda mildi,
mínn lausnari, þína
hverja stund at hǫndum
hlífrunnum lætr svífa.

12. Sá baztr frá mey mæztri
mildingr berask vildi
heiða tjalds ok holdi
hjálpprýddan sik skrýddi,
en nauð á sik síðan
sjálfráði tók dáða
víst fyr vára lǫstu
vísi sjálfr með píslum.

13. Vildak vitra hǫlda
vegs gæti, meinlætum,
hátt, þeims hǫrðum mætti,
hvargóðum stef bjóða.
Krists vinnr krapt ens hæsta

10. Því berk angr, at vér launum skilfingi skírs árs engu sem skyldugt væri sárar píningar; þó gleðr enn oss sem aðra dýr líkn, sús hlauzk lýð af krossi ok dauða lofðungs himinríkis = *Derfor bærer jeg sorg, fordi vi lönner den klare årings konge intet, hvad der (dog) var vor pligt, hans svare pinsler; på den anden side glæder os dog som andre den dyre frelse, som opnådes for menneskeheden ved korset og himmerigets konges død.*

11. Hverr maðr kosti alls meira af hreinum ǫstum, — einsætt er þat — magn svika þverris stýri því, þvít, mínn lausnari, lætr þína margfalda mildi svífa hverja stund at hǫndum hlífrunnum = *Ethvert menneske skulde anstrænge sig så meget mere af ren kærlighed — det er den eneste udvej —, derfor råde svigtilintetgörerens (guds) styrke, ti du, min frelser, lader din mangfoldige miskundhed blive menneskene tildel i hver stund.*

12. Sá baztr mildingr heiða tjalds vildi berask frá mæztri mey ok skrýddi sik hjálpprýddan holdi; en síðan tók sjálfr vísi dáða (láða?) víst sjálfráði nauð á sik með píslum fyr vára lǫstu = *Den himlens udmærkede konge lod sig føde af den herligste mø og, udstyret med frelse, iførte sig kød (menneskelegeme); men siden underkastede selve handlingernes (landenes?) fyrste sig tilvisse frivillig nød med pinsel for vore synders skyld.*

13. Vildak bjóða hátt stef hvargóðum gæti vegs vitra hǫlda, þeims mætti hǫrðum meinlætum; krossmark Krists ens hæsta vinnr viðum hnossa krapt; ǫll dyrð lofar alls bezt æztan konung fyrða = *Jeg vilde gærne byde et smukt stev den fuldkommen gode beskytter af de vise mænds*

krossmark viðum hnossa;
alls bezt lofar æztan
ǫll dyrð konung fyrða.

14. Veittu menn sem mǿttu
marga lund á grundu
grimmúðgastir gumnar
guði sælum harmkvæli;
lét fyr ljóna sveitum
limu sína guð pína
framar en flestir gumnar
fjǫldyggr megi hyggja

15. Þolði hálshǫgg hǫlda
hildingr með spýtingum;
vǫrðr hlaut fróns af fyrðum
flest skaup ok kinnhesta;
hann bar hneyxl af mǫnnum
hverja lund ok stundir.
píndr var hann berr ok bund-
inn
barðr, viðfarar harðar.

16. Nísti ferð í frosti
fárlund við tré sáran.
vasa hann verðugr písla,
várn græðara jǫrnum;
glymr varð hár af hǫmrum
heyrðr, þás nagla keyrðu
hjálms gnýviðir hilmi
hófs í ristr ok lófa.

---

hæder, han som ramtes af hårde pinsler. Kristi, den höjestes, kors giver menneskene styrke; al herlighed lovpriser allerbedst menneskenes höjeste konge.

14. Menn, grimmúðgastir gumnar, veittu sælum guði harmkvæli sem mǿttu marga lund á grundu; fjǫldyggr guð lét pína limu sína fyr ljóna sveitum framar en flestir menn megi hyggja = *Mændene, de meget grumsindede, tilföjede den salige gud pinsler som de kunde på mange måder her på jorden, den gode gud lod sine lemmer pine for menneskene mere end de fleste kan tænke sig.*

15. Hildingr hǫlda þolði hálshǫgg með spýtingum; vǫrðr fróns hlaut af fyrðum flest skaup ok kinnhesta; hann bar hverja lund ok stundir harðar viðfarar hneyxl af mǫnnum; píndr var hann berr ok barðr bundinn = *Menneskenes konge måtte tåle hals-slag tilligemed bespyttelse; jordens beskytter fik af mændene alslags hån og slag; han döjede på alle måder og i hver en stund hård forhånelses-medfart af menneskene; nøgen blev han pint og bunden blev han pisket.*

16. Fárlund ferð nísti várn græðara sáran jǫrnum við tré í frosti: hann vasa verðugr písla; hár glymr varð heyrðr af hǫmrum, þás hjálms gnýviðir keyrðu nagla í ristr ok lófa hófs hilmi = *Den grumme skare fæstede vor frelser, såret, med jærnnagler til træet i frosten; han fortjænte ikke pinselen; der hørtes höj klang af hamrene, da krigerne drev naglerne igennem vristerne og hænderne på mådeholdets fyrste.*

17. Árstillir vann alla
oss, þás hekk á krossi,
eitt er of þat, dróttinn,
almæli, fullsæla;
Krists vinnr *osv.*

18. Guðs vara mær ok móðir
mána hauðrs við dauða
hýr með hjarta sǫru
hildings ok píningar;
víst bar víf et hæsta
vátar kiðr af gráti,
sonr þás sárr af benjum
siðnenninn dó hennar.

19. Hvat megi heldr of græta
hvern mann, er þat kannar,
rǫðla býs en ræsis
ríks píningar slíkar,
er dýrr á sik sáran
siklingr ept kvǫl mikla
hreinn til hjálpar mǫnnum
hauðrfjǫrnis tók dauða.

20. En und hægri hendi
hyggju-blíðr á síðu
hlaut af hvǫssu spjóti
hǫfugt sár konungr jǫfra;
árveitis rann ýta
eirsams ór ben þeiri,
hugum skyldu þat hǫldar
heyra, vatn ok dreyri.

---

17. Árstillir vann oss alla fullsæla, þás dróttinn hekk á krossi; eitt er almæli of þat. Krists *osv.* = *Åringens fyrste gjorde os alle fuldt salige, da herren hang på korset; ét er alles udsagn om det. Kristi o.s.v.*

18. Mær ok móðir guðs vara hýr með sǫru hjarta við dauða ok píningar mána hauðrs hildings; víst bar et hæsta víf kiðr vátar af gráti, þás siðnenninn sonr hennar dó sárr af benjum = *Guds jomfruelige moder var ikke glad med såret hjærte ved himlens konges død og pinsel; tilvisse bar den höjeste kvinde kinderne våde af tårer, da hendes troen styrkende sön døde såret af vunderne.*

19. Hvat megi heldr of græta hvern mann, er kannar þat, en slíkar píningar ríks rǫðla býs ræsis, er dýrr, hreinn siklingr hauðrfjǫrnis tók sáran dauða á sik ept mikla kvǫl til hjálpar mǫnnum = *Hvad skulde der mere kunne bedrøve ethvert menneske, som tænker derpå, end sådanne pinsler, himlens mægtige konge led, da himlens herlige, rene konge tog på sig den bitre død efter store pinsler til frelse for menneskene.*

20. En á síðu und hægri hendi hlaut hyggjublíðr konungr jǫfra hǫfugt sár af hvǫssu spjóti; vatn ok dreyri rann ór þeiri ben eirsams árveitis ýta; þat skyldu hǫldar heyra hugum = *Men på siden under den höjre arm fik den sjælblide kongernes konge et svært sår af det hvasse spyd; vand og blod flød ud af det sår, som menneskenes fredsomme grødegiver fik; det skulde menneskene høre med sjælen.*

21. Lýsti miskunn mesta
mildr, þás saklauss vildi
einn fyr ǫllum mǫnnum,
eyhjálms konungr, deyja.
Krists *osv.*

22. Kvaliðr sté, ǫllum æðri,
ítr gramr til helvítis
dægra láðs ept dauða
djǫfla rann at kanna;
leysti sinn at sǫnnu
sólhallar gramr allan
lýð fyr lífstré þjóðar
líknar-styrkr frá myrkrum.

23. Lík fór kennir keykva
krapts með ǫnd til graptar
sitt ok sæll reis dróttinn
sólar hauðrs af dauða;
urðu allir fyrðar
angrhegnanda fegnir,
áðr þás elsku fæðis
aldyggs bani hryggði.

24. Lands sté gramr af grundu
glyggs blíðr dǫgum síðar,
eyksk af ǫllu slíku
ór hjǫlp, tugum fjórum;
fróns skal sikling, sínu,
sveit, hin's Krists vill leita,
tjalds, í tígnar-veldi,
trúa mann ok guð sannan.

25. Geypnir skjǫldungr skepnu

---

21. Mildr eyhjálms konungr lýsti mesta miskunn, þás vildi deyja einn saklauss fyr ǫllum mǫnnum. Krists *osv.* = *Himlens milde konge viste den störste nåde, da han alene vilde dø uskyldig for alle mennesker.*

22. Ítr gramr dægra láðs, ǫllum æðri, sté kvaliðr ept dauða til helvítis at kanna djǫfla rann; sólhallar gramr, líknarstyrkr, leysti at sǫnnu allan sinn lýð frá myrkrum fyr lífstré þjóðar = *Himlens herlige konge, höjere end alle, nedsteg pint efter sin død til helvede for at besøge djævlenes hjem; himlens konge, den nådestærke, løste i sandhed hele sit folk fra mörket ved menneskehedens livstræ.*

23. Kennir krapts fór til graptar keykva lík sitt með ǫnd ok sæll sólar hauðrs dróttinn reis af dauða; allir fyrðar urðu fegnir angrhegnanda, þás bani aldyggs elsku fæðis hryggði áðr = *Kraftens besidder begav sig til graven for at genoplive sit lig med sjæl og himlens salige konge opstod fra døde; alle mænd blev glade ved synd-tilintetgörerens komme, hvem kærlighedens fuldgode faders død för havde bedrøvet.*

24. Blíðr gramr glyggs lands sté fjórum tøgum dǫgum síðar af grundu; ór hjǫlp eyksk af ǫllu slíku; sveit, hin's vill leita Krists í sínu tígnar-veldi, skal trúa fróns tjalds sikling sannan mann ok guð = *Himlens blide konge steg 40 dage senere op fra jorden; vor frelse forøges af alt sligt; den skare, som vil søge Kristus i hans höjheds rige, bör tro, at himlens konge er i sandhed menneske og gud.*

skríns styrkliga sína,
ern er hilmir, hlýrna,
heiðstalls, saman alla.
Krists *osv.*

26. Enn mun kross dýrð
kynnask,
kømr ótti þá, dróttins
fyr hnigstǫfum hjǫrva
hljóms at øfsta dómi;
meiðr skal hverr ór hauðri
hringmóts til alþingis
fremðar-ráðs á fæðis
fund hvatliga skunda.

27. Kross mun á þingi þessu
þjóðum sýndr með blóði,
uggs fyllask þá allir
aumir menn, ok saumi;
líta seggja sveitir,
svipur ok spjót á móti
sér ok sjá með dreyra
sjálfs Krists viðir Mistar.

28. Heim laðar hvern frá dómi
himins fyrða til dyrðar
(gipt þrýtrat þá) gætir
glyggranns með sér dyggra,
en veglausum vísar
vǫndum lýð til fjánda
birtiranns at brenna
byrjar valdr of aldir.

---

25. Skjǫldungr hlýrna skríns geypnir styrkliga sína skepnu alla saman; hilmir heiðstalls er ern. Krists *osv.* = *Himlens konge omfatter (beskyttende) kraftig hele sin skabning; himlens herre er stærk.*

26. Enn mun kynnask dýrð kross dróttins fyr hjǫrva hljóms hnigstǫfum at øfsta dómi; þá kømr ótti; hverr hringmóts meiðr skal skunda hvatliga ór grundu til alþingis á fund fæðis fremðar-ráðs = *Atter vil herrens kors' herlighed blive kendt for menneskene ved den sidste dom; da opstår der frygt; enhver mand skal skynde sig rask fra graven til al·tinget til møde med ham, som tager ypperlige bestemmelser.*

27. Kross mun sýndr á þessu þingi með blóði ok saumi; allir aumir menn fyllask þá uggs; seggja sveitir líta svipur ok spjót með dreyra sjálfs Krists á móti ok viðir Mistar sjá sér = *Korset vil på dette ting blive vist for menneskene med blodet og naglerne; alle elendige mennesker opfyldes da af frygt; menneskenes skarer vil se svøberne og spydet med selve Kristi blod på tinget og mændene vil blive ængstelige.*

28. Glyggranns gætir laðar hvern dyggra fyrða heim með sér til himins dyrðar frá dómi; þá þrýtrat gipt; en byrjar birtiranns valdr vísar veglausum vǫndum lýð til fjánda at brenna of aldir = *Himlens beskytter indbyder enhver af brave mænd hjem med sig til himlens herlighed fra dommen; da er der ingen ende på lykke; men den klare himmels herre sender den hæderløse onde skare til fanden for at brænde i al evighed.*

29. Hljóta ey með ítrum
alfegnastir þegnar
sólar vǫrð í sælu
slóðar alt et góða.
Krists *osv.*

30. Krýpk til kross, en glæpa
knosuð bǫnd af því losna,
ótta fullr með ǫllu,
innan brjósts, frá þjósti;
dýrt kveðk hræddu hjarta
huggóðs drifit blóði
grams píslar-tré geisla
grundar skepnu bundinn.

31. Heill vert kross, er kallask,
Krists mark, himins vistar
lýðs af læknis dauða
lykill mannkyni syknu,
ǫrr þvít upp lauk harri
élskrins fyr þik sinum,
áðr þás læst var lýðum
lífs hǫll vinum ǫllum.

32. Heims, bart hvǫssum saumi,
hjálpsterkt friðar merki,
lýðr at lausn of næði,
limu Krists við þik nista;
mátt af dreyra dróttins
dags reitar því heita
blíðs ok bitrum dauða
blómi helgra dóma.

33. Skeið ert fróns und friðum

---

29. Þegnar hljóta alfegnastir ey alt et góða í sælu með ítrum vǫrð sólar slóðar. Krists *osv.* = *Menneskene vil overmåde glade for evigt opnå alt det gode i salighed hos himlens herlige konge.*

30. Krýpk fullr ótta innan brjósts til kross, en knosuð bǫnd losna með ǫllu af því frá glæpa þjósti; kveðk hræddu hjarta, skepnu bundinn, dýrt píslartré geisla grundar grams huggóðs, drifit blóði = *Jeg kryber, fuld af frygt i mit bryst, til korset, men de brudte bånd løsnes derved fra syndernes hæftighed; jeg tiltaler med frygtsomt hjærte, bunden til det skabte, himlens algode konges herlige pinselstræ, bestænket med blod.*

31. Vert heill kross, Krists mark, er kallask lykill himins vistar mannkyni syknu af dauða lýðs læknis, þvít harri élskríns ǫrr lauk fyr þik upp lífs hǫll ǫllum sínum vinum, þás var áðr læst lýðum = *Hil dig kors, Kristi mærke, som kaldes nögle til himlens ophold for menneskeheden syndbefriet ved menneskenes læges død, ti himlens milde herre lukkede ved dig op livets sal for alle sine venner, den som för var lukket for menneskene.*

32. Hjálpsterkt merki heims friðar, bart limu Krists nista við þik hvǫssum saumi, at lýðr of næði lausn; því máttu heita blómi helgra dóma af dreyra ok bitrum dauða blíðs dróttins dags reitar = *Verdens fredens hjælpstærke mærke, du bar Kristi lemmer fæstede til dig med skarpe nagler, for at menneskeheden skulde få frelse, derfor kan du hedde hellige dommes blomst på grund af himlens blide herres blod og bitre død.*

farsæl konungs þrælum
fljót ok farmi ítrum
fóstrlands á vit strandar;
þú snýr bǫls hjá bǫrum,
boðar kastat þér lasta,
lýðs und líknar auði
lífs hafnar til stafni.

34. Stigi nefnisk þú, stafna
stóðríðǫndum smíði
traust, af tvennrar ástar
(tókk minni þess) kinnum;
framm kømr hverr á himna
hræskóðs ok fær góða
stétt, þás stig þín hittir,
styrjar lundr af grundu.

35. Bezt ert brú til ástar
brýn, þótt torgeng sýnisk
gumna kind, af grundu
guðs þrælum fullsælum;
færir ganga þik fyrðar
fimir í lið til himna,
hallask af þér er illrar
óvenju til spenjask.

36. Heims lézt verð ok virða
vegit, gimsteinum fegra
himna ljós, í hvǫssum
háleitt friðar, skǫlum;
vǫg erat víst né frægri,
vétt sýnir þú rétta
ófs, til ýta gæfu,
alls, setrs vera betri.

---

33. Ert farsæl, fljót skeið, und fríðum þrælum fróns konungs ok ítrum farmi á vit strandar fóstrlands; þú snýr stafni hjá bǫls bǫrum til lífs hafnar und líknar auði lýðs; boðar lasta kastat þér = *Du er et heldigt, hurtigt skib med jordens konges herlige tjænere og en ypperlig ladning til fosterlandets kyst; du drejer stavnen forbi syndens bølger til livets havn med menneskenes nådesrigdom; lasternes bølger tumler ikke med dig.*

34. Þú nefnisk stigi, traust smíði stafna stóðríðǫndum, af kinnum tvennrar ástar; tókk minni þess; framm kømr hverr hræskóðs styrjar lundr ok fær góða stétt á himna af grundu, þás (sás?) hittir stig þín = *Du kaldes stige, et pålideligt arbejde for mændene, af den dobbelte kærligheds kinder (sider); jeg tog erindring om det; ethvert menneske kommer hele vejen og får en god trappe til himlen fra jorden, når han (som) rammer dine trin.*

35. Ert bezt brú brýn til ástar fullsælum þrælum guðs af grundu, þótt torgeng sýnisk gumna kind; færir fyrðar ganga þik, fimir í lið, til himna; hallask af þér er spenjask til illrar óvenju = *Du er den bedste bro, førende til kærlighed, for de alsæle guds tjænere fra jorden, uagtet du synes menneskene vanskelig at gå; dygtige mænd går over dig, sikre på foden, til himlen; men ud af dig falder de, som lokkes til ond uvane.*

36. Háleitt himna friðar ljós gimsteinum fegra, lézt vegit verð heims ok virða í hvǫssum skǫlum; erat víst betri né frægri vǫg vera setrs til

37. Sæfðu lamb guðs lofðar
ljóst, hafa þess í brjóstum,
ok ert enn í slíku
altári, lǫg sára,
þvít lautviðir létu
lastbundnir helgasta
linns, þás lausn gaf mǫnnum,
lífs forn á þik borna.

38. Snjalls ert orðinn ǫllum
ofrníðingum síðan
djǫflum leiðr ept dauða
dýrr kross himinstýris;
leggr andskota undan
ætt fyr gǫfgum mætti
opt ok yðrum krapti
óttagjǫrn á flótta.

39. Krúx, lemið angr en æxlið
alt gótt liði dróttins,
sýndr ert seggja kindum
sigrtrúr í gný vigra;
opt ert éls í hǫptum
ítr lausn viðum rítar,
guma forðar þú gǫrla
grandi holds ok andar.

40. Veit mér líkn, er læknar
ljóna kind frá blindi
hyggju túns ok hreinsar,
heims prýði, kyn lýða;

ýta gæfu; þú sýnir rétta vétt alls ófs = *Himmelfredens höje lys, mere strålende end ædelstene, du vejede verdens og menneskenes værdi i nöjagtige vægtskåle; tilvisse er der ingen bedre eller berömtere vægt for verden til menneskenes lykke; du viser alt overmods rigtige vægt.*

37. Lofðar sæfðu ljóst lamb guðs, ok ert enn altári í slíku, hafa sára lǫg þess í brjóstum —, þvít lastbundnir linns lautviðir létu borna á þik helgasta lífs forn, þás gaf mǫnnum lausn = *Mændene ofrede guds lyse lam, og du er endnu et alter i sligt; — de har dets blod i brystet (?) — ti de syndbundne mænd lagde på dig det helligste livsoffer, som skænkede menneskene frelse.*

38. Ert síðan, dýrr kross, ept dauða snjalls himinstýris orðinn leiðr ǫllum djǫflum, ofrníðingum; ætt andskota leggr opt óttagjǫrn á flótta fyr gǫfgum mætti ok undan yðrum krapti = *Du er siden, dyrebare kors, efter den modige himmelstyrers død bleven forhadt af alle djævle, de stærke niddinger; djævlens æt tager ofte, rædselslagen, flugten for eders höje magt og kraft.*

39. Krúx, lemið angr en æxlið alt gótt liði dróttins; ert sigrtrúr sýndr seggja kindum í vigra gný; opt ert ítr lausn rítar éls viðum í hǫptum; þú forðar gǫrla guma grandi holds ok andar = *Kors, du tilintetgör synd og forøger alt godt for herrens skare; du viser dig sejrtro for menneskene i kampen; ofte er du en herlig frelse for mænd i lænker; du befrier fuldkomment menneskene fra legemets og sjælens ulykke.*

ert fyr hvers manns hjarta
hreins við ǫllum meinum
hæstr ok harðri freistni
hlífiskjǫldr í lífi.

41. Engr fær tǫld með tungu
tǫkn þín, er nú skína,
hjálpar hneigistólpi
heims alls, of kyn beima;
æxtr ferr valt til vaxtar
vegr þinn, er berr fegri,
hreinn, en hugðu vinnim,
hverja dýrð, of skýrða.

42. Sett hefr sína dróttar
sigrstoð konungr roðna
blikmeiðǫndum blóði
bauga láðs fyr augu;
sjá má hverr í heimi
hnossa brjótr, á krossi
dyggr hvé sinn faðm seggjum
sólstéttar gramr réttir.

43. Þá er sem þengill skýja
þreksnjallr kveði alla
oss með orðum þessum,
ágætr fyr meinlæti:
mín hefk sǫr at sýna
seggjum góð með blóði,
maðr sjái hverr á hauðri
hingat til píninga.

---

40. Heims prýði, veit mér líkn, er læknar ljóna kind frá blindi hyggju túns ok hreinsar kyn lýða; ert hæstr hlífiskjǫldr fyr hjarta hvers hreins manns við ǫllum meinum ok harðri freistni í lífi = *Verdens pryd, giv mig nåde, der helbreder menneskeheden for sjælens blindhed og renser mændenes slægt; du er det höjeste værneskjold for ethvert rent menneskes hjærte mod alle men og hård fristelse i livet.*

41. Engr fær tǫld tákn þín með tungu, hneigistólpi hjálpar alls heims, er nú skína of kyn beima; vegr þinn hreinn fer valt æxtr til vaxtar, er berr hverja dýrð hugðu fegri en of vinnim skýrða = *Ingen formår med tungen at opregne dine jærtegn, al verdens frelses hovedstøtte, de som nu lyser over menneskeheden; din rene hæder bliver stadig större i vækst, den som bærer enhver herlighed, skönnere end tænkes kan (og skönnere) end vi kan fortolke.*

42. Konungr dróttar hefr sett sína sigrstoð roðna blóði fyr augu bauga láðs blikmeiðǫndum; hverr hnossa brjótr í heimi má sjá, hvé dyggr sólstéttar gramr réttir seggjum faðm sinn á krossi = *Menneskenes konge har sat sin sejrstøtte, rød af blod, for menneskenes öjne; enhver mand på jorden kan se, hvorledes himlens syndfrie konge rækker menneskene sin favn på korset.*

43. Þá er sem þreksnjallr þengill skýja, ágætr fyr meinlæti, kveði oss alla með þessum orðum: hefk mín sǫr góð með blóði at sýna seggjum; hverr maðr á hauðri sjái hingat til píninga = *Da er det som skyernes*

44. Ér meguð undir stórar
yðars græðis sjá blæða,
þær eru sýnt, þó sárar,
saklausum mér vakðar,
mín því at mildi raunar
mest ok yðrir lestir
veldr því, at verða skyldi,
víst, lýðs fyrir píslum.

45. Mín snúsk þjóð ok þjóna
(þat 's rǿðuligt) dǿðum
glæpum vǫn frá greypu
grandi mér til handa;
því býðk faðm, at feðmik
fúss ok glaðr með saðri
ǫst, hvern er iðrask lasta
unninna, miskunnar.

46. Minnumk á, hvat unni
ǫðlingr í píningu
árs, þás orð slík heyrum,
oss, deyjandi á krossi;
leiðum hǫrð á hauðri
hjarta várs með tǫrum,
systkin mín, fyr sjónir
siðgætis meinlæti.

47. Réðum krapt í kvæði
kross þins fyr þjóð inna
árs, þótt, eflir, værak
alllitt til þess fallinn;

---

kraftige konge, udmærket for sin pine, tiltaler os alle med disse ord: Jeg har mine gode sår med blodet at vise menneskene; ethvert menneske på jorden se herhen til (på) min pinsel.

44. Ér meguð sjá stórar undir, þó sárar, yðars græðis blæða; þær eru sýnt vakðar mér saklausum, því at raunar veldr mest mín mildi ok víst yðrir lestir því, at verða skyldi fyrir píslum lýðs = *I vil kunne se eders frelsers store og bitre vunder bløde; de er tilvisse tilföjede mig uskyldig, ti i virkeligheden volder min nåde mest og tilvisse eders synder det, at han (jeg) skulde blive genstand for folkets pinsel.*

45. Þjóð mín, vǫn glœpum, snúsk frá greypu grandi — þat 's rǿðuligt — mér til handa ok þjóna dǿðum; því býðk faðm miskunnar, at feðmik fúss ok glaðr með saðri ǫst hvern er iðrask unninna lasta = *Mit folk, vend dig bort fra den forfærdelige synd — det er rådeligt — til mig og læg vind på gode gærninger; derfor byder jeg dig nådens favn, fordi jeg favner villig og glad med sand kærlighed enhver, som angrer begåede synder.*

46. Minnumk á, þás heyrum slík orð, hvat ǫðlingr árs unni oss í píningu, deyjandi á krossi; leiðum, systkin mín, hǫrð meinlæti siðgætis á hauðri fyr sjónir hjarta várs með tǫrum = *Lad os mindes, når vi hører sådanne ord, hvormeget åringens konge elskede os i sin pinsel, døende på korset; lad os, mine søskende, føre trosvogterens hårde pinsler her på jorden frem for vort hjærtes öjne med tårer.*

sízt emk samr of baztan
sýnt, ǫngrumk því lǫngum,
fyr lundfasta lǫstu
líknfæðir þik ræða.

48. Bæn heyr, bragningr, mína,
bila munat þú vilja
veita vægð at móti,
veðrskríns, lofi þínu;
sjálfr eggjar þú seggja
sveit á þik at heita,
þat viðr, gumna gætir,
gerbænan mik, hverja.

49. Vildak af þér, aldar
angrstríðandi, síðan
enn fyr óðgǫrð mína
eiga gjǫld með leigum;
áðr hefk ǫnnur gæði,
eirsamr, hlotit meiri
þín, en ek þér fá launat,
þat óttumk ek, dróttinn.

50. Æstik ǫllu trausti
ítr þik, er gǫrst kant líta
með réttvísi, ræsir
regnsals, hvat mér gegnir:
lát mik laun fyr þetta
lof þitt konungr hitta
víst, þaus varðar mestu,
veðra tjalds, of aldir.

---

47. Réðum inna fyr þjóð krapt kross þíns, árs eflir, í kvæði, þótt værak alllítt fallinn til þess; sýnt emk sízt samr ræða of þik baztan, líknfæðir, fyr lundfasta lǫstu; því ǫngrumk lǫngum = *Jeg har fortalt folk om dit kors's kraft, årings befordrer, i et digt, uagtet jeg egnede mig meget dårlig dertil; tilvisse er jeg uskikket til at tale om dig, den ypperste, nådens fader, på grund af mine sjælfaste synder; derfor pines jeg ofte.*

48. Bragningr veðrskríns, heyr mína bæn; þú munat vilja bila veita vægð at móti lofi þínu; sjálfr eggjar þú hverja sveit seggja at heita á þik, gumna gætir; þat viðr mik gerbænan = *Himlens konge, hør min bön; du vil ikke ville unddrage mig din nåde for dit digt; selv opmuntrer du alle mennesker til at påkalde dig, menneskenes beskytter; det gör mig dristig i min bön.*

49. Vildak enn síðan eiga gjǫld með leigum fyr óðgǫrð mína af þér, aldar angrstríðandi; áðr hefk hlotit ǫnnur meiri gæði þín, eirsamr dróttinn; en ek fá þér launat; ek óttumk þat = *Jeg vilde fremdeles engang vænte lön med renter for mit digt, hos dig, menneskenes forløser; tidligere har jeg modtaget andre og större goder af dig, nådige konge, end jeg er istand til at gengælde; det frygter jeg.*

50. Ek æsti þik, ítr regnsals ræsir, ǫllu trausti, er kant gǫrst líta með réttvísi, hvat gegnir mér; lát mik, konungr veðra tjalds, hitta víst laun fyr þetta þitt lof, þaus varðar mestu of aldir = *Jeg beder dig, himlens herlige konge, med fuld tillid, du som fuldkomnest ved med retfærdighed*

51. Framm bark foldar humra
(fæk heitis svá leitat)
leiðar (ljósu kvæði)
Líknarbraut fyr gauta;
sæll, lát oss ok allri,
angrskerðandi, verða
þjóð, sem þurft ór beiðir,
þenna hróðr at góðu.

52. Mæztr, lát merki krúzis,
mínn lausnari, skína
ǫrr í atferð várri
alla stund á grundu.
svát eilífrar, jǫfra,
óttlaust með þér, dróttinn,
eignisk æztan fǫgnuð
unaðs vistar lið kristit.

Nikulásdrápa.

1. *(Stev.)* Ǫll þing boða engla
eining í þrenningu,
órofnuðu jafnan,
alls grams, lofi framða.

2. Jón laut í hǫll hreinum
hjarta sals ens bjarta
meyjar manvits-frægrar
mildingi bragninga.

---

at se, hvad der er mig bedst; lad mig, himlens konge, tilvisse høste lön for denne din lovprisning, som er af störst betydning i evigheden.

51. Bark framm Líknarbraut — fæk svá leitat ljósu kvæði heitis — fyr foldar humra leiðar gauta; sæll angrskerðandi, lát þenna hróðr verða oss ok allri þjóð at góðu, sem þurft ór beiðir = *Jeg har fremført „Nådens vej“ — således giver jeg det lyse digt navn — for mænd; salige forløser, lad dette digt blive os og alle mennesker til lykke, således som vor trang ønsker det.*

52. Mínn mæztr lausnari, lát ǫrr merki krúzis skína í atferð várri alla stund á grundu, svát kristit lið eignisk með þér, jǫfra dróttinn, óttlaust æztan fǫgnuð eilífrar unaðs-vistar = *Min herlige forløser, lad nåderig korsets tegn lyse i vor opførsel i enhver stund her på jorden, så at kristne mennesker opnår hos dig, kongers konge, uden frygt det evige frydslivs höjeste glæde.*

1. Ǫll þing engla boða eining alls grams í þrenningu, jafnan framða órofnuðu lofi = *Alle engleskarer forkynder alkongens enhed i treenigheden, altid hædret med endeløs lovprisning.*

2. Jón laut hreinum mildingi bragninga í hǫll ens bjarta hjarta sals manvits-frægrar meyjar = *Johannes viste sin ærefrygt for kongernes konge (endnu værende) i den for sit mandevid berömte jomfrus herlige moderliv.*

3. Firð stóð í bygð breiðri
borg Pátera sorgum,
mest áðr lýðr, frá losta
litt gættr, í bý fættisk.

Heilags anda vísur.

1. .... lífgaðra anda;
bliðr lífgar þrif þjóðar
þinn blástr, frǫmuðr ástar,
lemið synd, ok eykr yndi
endrbornum her, forna.

2. Fæsk, en frá líða lestir,
friðr þeim er synda iðrask,
hljóta menn af mætum
miskunn lífsins brunni.
Greindr skínn orð ok andi.

3. Hugfyldra blést hǫlda
heilagra guðs fǫgrum
vitr þeims vísdóm betrir
vandan spektar-anda;
sú hefr einkagjǫf grænkat
geðfjǫll liði snjǫllu
(erat seggja trú) tryggu
(tóm) siðferðar blómi.

4. Aflnægir seðr ǫflgu
jóð, huggari þjóðar,

---

3. Pátera borg stóð í breiðri bygð firð sorgum, áðr lýðr, lítt gættr frá losta, fættisk mest í bý = *Byen Patera stod i en bred bygd fri for bekymringer, indtil indbyggerne, der ikke tog sig iagt for ukysk lævned, tog stærkt af i byen.*

1. ... lífgaðra anda; bliðr blástr þinn, frǫmuðr ástar, lífgar þrif þjóðar ok eykr yndi endrbornum her; lemið forna synd = *oplivede sjæles; din blide ånde, kærlighedens fremmer, blæser liv i menneskenes trivsel og øger den genfødte skares fryd; du knuser den gamle synd.*

2. Friðr fæsk þeim er iðrask synda, en lestir líða frá; menn hljóta miskunn af mætum lífsins brunni. Greindr skínn orð ok andi = *Fred erhværves for dem, som angrer deres synder, og overtrædelser viger bort; man opnår nåde ved livets herlige brönd. Den indsigtsfulde ånd og ord lyser.*

3. Blést vitr fǫgrum spektaranda, þeims betrir vandan vísdóm hugfyldra heilagra hǫlda guðs; sú einkagjǫf hefr grænkat snjǫllu liði geðfjǫll tryggu siðferðar blómi; seggja trú erat tóm = *Vis udblæste du visdommens fagre ånd, som forbedrer guds modige, hellige mænds omhyggelige visdom; den herlige gave har frembragt sædelighedens pålidelige blomst (frugt) i de vise mænds bryst; mændenes tro er ikke tom.*

4. Aflnægir seðr jóð ǫflgu skilningar brauði — huggari þjóðar, átt auð

átt þanns aldri fættisk
auð, skilningar brauði,
því er oss með hug hvǫssum
hrein brjóst ok trú fóstrar;
glǫð lætr guðdóms eðli
guma kyn fǫður skynja.

5. Ok vǫldum her hǫlda
hugar skóg framiðr gnógu
regns hátunnu rennir
ranns aldini faldið,
því er illlífis æfi
andvígr hiti grandar
(fremd er í gipt) né grimdar
greypr élreki steypir.

6. En móð i styr stríðum,
sterkr græðari, skæðu
eflið ýgra djǫfla,
aldar, mest fyr valdi:
prýðir ǫnd í andar
orrostu mannkostum,
né drengjum þar þrǫngva
þrír óvinir, skírum.

7. Réttvísum kant, ræsir
regnbýs, hugum lýsa,
svát skynjar veg vizku
vakr herr með trú spakri;
glaðir hrinda því grandi
guðs menn, þeirs vel renna,

þanns aldri fættisk —, því, er fóstrar oss hrein brjóst með hvǫssum hug ok trú; lætr kyn guma skynja glǫð guðdóms-eðli fǫður = *Styrkegiveren mætter sine börn med indsigtens kraftige brød — menneskehedens trøster, du ejer den rigdom, som aldrig forminskes —, det (brød) som nærer i os rene hjærter med stærkt mod og tro (og som) lader menneskenes slægter glade skönne faderens guddoms-natur.*

5. Ok, framiðr rennir regns hátunnu ranns, faldið vǫldum her hǫlda hugar skóg gnógu aldini, því er andvígr hiti illlífis æfi grandar né greypr élreki grimdar steypir; fremd er í gipt = *Og du, ypperlige himmelstyrer, bedækker de udvalgte menneskers sjælskov med rigelig frugt, som hverken skjörlevnets angribende varme kan skade eller grumhedens barske storm styrte; det er en ypperlig gave.*

6. En, sterkr græðari aldar, eflið móð mest í stríðum styr fyr valdi skæðu ýgra djǫfla; prýðir ǫnd skírum mannkostum í orrostu andar, né þrír óvinir þrǫngva þar drengjum = *Men du, menneskenes stærke frelser, styrker mest modet i den hårde strid imod de forfærdelige djævles farlige magt; du udstyrer sjælen med lysende dyder i dens kamp; de tre uvenner overvinder ikke dér mændene.*

7. Kant, ræsir regnbýs, lýsa réttvísum hugum, svát vakr herr skynjar veg vizku með spakri trú; því hrinda guðs menn glaðir, þeirs renna vel lífs braut, lymsku grandi djǫfuls; helgat lið fremsk skrauti = *Du ved, himlens konge, at vise retsindige sjæle lys, så at de årvågne mænd kan*

(fremsk helgat lið) lymsku
lífs-braut, djǫfuls (skrauti).

8. Hvert mein þváið, hirtir
hugar sjúks liði mjúku
gegn, sás góðu magnar,
glæps, brunni miskunnar;
siðlátum eykr sætan
sá bekkr, þeims af drekka,
(linar brysti þrá) þosta
(þekkr elskugi) rekkum.

9. Mærr valdi gefr mildi
meinlausum her beinan
guðs, þeims grimmu niðrar
grandi hræzlu, anda;
sú er prýðigjǫf góðum
grundvǫllr stǫðugr undir,
náir gipt er krefr, krǫptum,
Krist af hjarta tvistu.

10. Rakkr dróttinn fremr rekka
ríkr ástgjǫfum slíkum,
þeim er sigr ok sómi,
sólar fróns, at þjóna;
syngr óskalof lengi
landherr spǫkum anda
l — — — —

11. Kom nú hreinskapaðr
himna
hlutvandr fǫður andi,

---

skönne visdommens vej med vis tro; derfor besejrer guds mænd, de som smukt løber ad livsens vej, glade djævelens snuheds vej; de hellige mænd iføres skrud.

8. Þváið, gegn hirtir glæps, sás magnar góðu, brunni miskunnar hvert mein sjúks hugar mjúku liði; sá bekkr eykr siðlátum rekkum, þeims af drekka, sætan þosta; þekkr elskugi linar brysti þrá = *Syndens udmærkede straffer, som magter det gode, du tör i nådens brönd det syge sinds alle mén ved smidig hjælp; den bæk giver sædelige mennesker, som drikker deraf, en sød törst; den søde kærlighed dæmper brystets længsel.*

9. Mærr valdi mildi gefr meinlausum her, þeims niðra grimmu grandi hræzlu, beinan anda guðs; sú prýðigjǫf er stǫðugr grundvǫllr undir góðum krǫptum; náir gipt, er krefr Krist af tvistu hjarta = *Nådens udmærkede herre giver den syndfri skare, som bryder rædslens grumme skade, guds hjælpende ånd; den skönne gave er en støt grundvold under gode kræfter (jærtegn?); den opnår gaven, som beder Krist derom med angerfuldt hjærte.*

10. Rakkr dróttinn sólar fróns fremr ríkr rekka slíkum ástgjǫfum; sigr er ok sómi at þjóna þeim; landherr syngr lengi spǫkum anda óskalof; l — — — = *Himlens modige herre giver mægtig menneskene sådanne kærlighedsgaver; det er sejr og hæder at tjæne ham; jordens skarer synger længe den vise ånd forønsket pris.*

yðarra frem þú errinn
alsælan hug þræla;
himneskum fremr háska
hjálp unnin miskunnar
gumna brjóst í grimmum
guðs krapt, þeims þú skaptir.

12. Sanndyggra mátt seggja
snjallr huggari kallask,
harðfengt traust ens hæsta,
heiðgjǫf konungs jǫfra;
eldr ert elsku mildrar,
eilífr brunnr ok heilagr,
er ens andar-sára
einsmurning vit hreinsar.

13. Þinn er, salkonungr sólar,
sjauskiptr frami gipta
(vandask) hægri handar
hreinn fingr (bragar greinir)
prýðir rausnar ræður
ríkr andi, þér líkast,
fyritígnari, fegnar,
fǫður kverkr, meginverkum.

14. Tendra ljós í leyndum,
lundgóðr, vitum þjóðar,
bǫls hirtir, vek bjǫrtum,
bjǫrt, elskuga hjǫrtu;
hagr, efl, hallar fegrir,
(hverr er leystr, er þér
treystisk)

---

11. Kom nú hreinskapaðr hlutvandr andi himna fǫður; frem þú errinn alsælan hug þræla yðarra; unnin hjálp miskunnar guðs fremr himneskum krapt, þeims þú skaptir, gumna brjóst í grimmum háska = *Kom nu, du himmelske faders renskabte, omhyggelige ånd; styrk, kraftig som du er, dine tjæneres helt salige sind; guds nådes fuldbragte hjælp styrker med himmelsk kraft, som du skabte, menneskenes bryster i den grumme fare.*

12. Mátt kallask snjallr huggari sanndyggra seggja, harðfengt traust ens hæsta, heiðgjǫf jǫfra konungs; ert eldr mildrar elsku, eilífr ok heilagr brunnr, er hreinsar vit ens andar-sára einsmurning = *Du kan kaldes de sand-dydige mænds veltalende trøster, den höjestes stærke støtte, kongernes konges löngave; du er den nådige kærligheds flamme, en evig og hellig bröند, som renser den sjælesyges sanser med en udmærket salve.*

13. Sólar salkonungr, þinn hreinn fingr hægri handar er frami gipta sjauskiptr; bragar greinir vandask; rausnar-ríkr andi, fyritígnari fǫður kverkr, prýðir líkast ræður, fegnar þér, meginverkum = *Himlens konge, din höjre hånds rene finger er syvdelt gavers hæder; digtet bliver nu vanskeligt; ånden, mægtig ved sin kraft, som hædrer faderens strube (tale), pryder på den bedste måde de taler, du glæder dig ved, med hovedhandlinger [opfattelsen er her ikke ganske sikker].*

14. Lundgóðr bǫls hirtir, tendra bjǫrt ljós í leyndum vitum þjóðar; vek hjǫrtu bjǫrtum elskuga; hagr vagns hallar fegrir, efl várn veykan

várn líkama veykan,
vagns, eilífu magni.

15. Út rek óvin sleitinn,
angrþverrir, veg langan,
giptuframr, en gumnum
gef traustan veg hraustum;
ver þú, at vér megim forðask
víss, leiðtogi, píslir
lengr ok lǫst, á þrǫngum
lífs veg, siða fegrir.

16. Veit, at mér megim réttan,
vits brunnr, fyr þik kunna
fǫður í fylking saðri,
friðskýrðr, ok son dýrðar;
ok kæran þik þeira,
þrifa eggjandi, beggja
anda allar stundir,
alstyrkr, með trú dyrkim.

17. Vegr sé feðr ok fǫgrum,
fljótt, óskmegi dróttins,
lofi huggara hygginn
hirðprúðra kyn virða;
en salkonungs sólar
sonr eingetinn hreinnar
sendi oss með anda
ǫrt vingjafir bjǫrtum.

---

líkama eilífu magni; hverr er leystr, er treystisk þér = *Syndens sjælgode revser, tænd klart lys i menneskenes lönlige sanser; væk hjærterne ved lysende kærlighed; himlens kunstfærdige pryder, styrk vort svage legeme med evig kraft; enhver er løst, som stoler på dig.*

15. Giptuframr angrþverrir, rek sleitinn óvin út langan veg, en gef hraustum gumnum traustan veg; ver þú, siða fegrir, lengr víss leiðtogi á þrǫngum lífs veg, at vér megim forðask píslir ok lǫst = *Lykkerige syndforminsker, driv den stridbare fjende ud lang vej bort, men giv de tapre mennesker en varig hæder; vær du, troens forskönner, fremdeles en vís fører på livets trange vej, for at vi kan undgå pinsel og synd.*

16. Friðskýrðr vits brunnr, veit, at vér megim fyrir þik kunna réttan fǫður ok son í saðri dýrðar fylking, ok dyrkim þik, alstyrkr þrifa eggjandi, kæran anda beggja þeira allar stundir með trú = *Fredherlige forstands brönd, giv, at vi ved dig kan kende vor rigtige fader og (hans) sön i herlighedens sande skare, og dyrke dig, trivselens fuldkraftige befordrer, bægges kære ånd til alle tider i tro.*

17. Vegr sé feðr ok fǫgrum óskmegi dróttins; kyn hirðprúðra virða lofi fljótt hygginn huggara; en eingetinn sonr hreinnar sólar salkonungs sendi oss ǫrt vingjafir með bjǫrtum anda = *Ære være faderen og herrens herlige elskede sön; de hirdprude mænds slægt lovprise rask den vise trøster; men himlens konges enbårne sön sende os gavmildt vennegaver med den strålende ånd.*

18. Fróns veiti sá sínum
sauðum líf ept dauða
hirðir framr, er himna
heldr eilífu veldi.
Greindr skinn orð
ok andi.

D. Religiøse og moraliserende vers af den 4. grammatiske afhandling.

1. Fingr vann eigi engan
eins með vatni hreinu
guðs á virðum víða
vinning at því sinni.

2. Allr lýtr heimr und hylli
heilags friðar deilis.

3. Sjálfráði dó síðan
sólar fróns at nóni,
sás hekk, en dag døkti,
doglingr, á járnnoglum.

4. Vatn kalla mik,
vilk efla þik
hoddveitir, frams
hauðrfjornis grams;
ek hreinsa alt,
ek vermi kalt,
ek birti sjón,
ek bæti tjón.

---

18. Sá framr fróns hirðir, er heldr eilífu veldi himna, veiti sínum sauðum líf ept dauða. Greindr osv. *(se v. 2)* = *Den jordens ypperlige hyrde, som styrer himlens evige rige, give sine får liv efter døden.*

1. Fingr eins guðs vann víða at því sinni eigi engan vinning á virðum með hreinu vatni = *Den ene guds finger vandt videnom for den gang megen sejr over mændene med det rene vand.*

2. Allr heimr lýtr und hylli heilags friðar deilis = *Hele verden böjer sig under den hellige fredgivers nåde.*

3. Síðan dó doglingr sólar fróns, sás hekk á járnnoglum, sjálfráði at nóni, en dag døkti = *Siden døde himlens konge, som hang på jærnnaglerne, af fri vilje ved nontiden, men dagen formørkedes.*

4. *Man kalder mig den udmærkede himmelkonges vand; jeg vil styrke dig, gulduddeler; jeg renser alt, jeg varmer det kolde, jeg gör synet klart, jeg bøder på synden.*

5. *Den grönne skov sagde til det dybe hav — men det slog fejl —* :

V. 5—6 er sammenhørende.

5. Grænn kvað viðr á víði
(varð skrjúpr í því) djúpan:
út mank rýma reitu
ríkis míns af þínu;
betr samir bolr með skrauti
blóms en unnir tómar;
skóg mank upp yfir ægi
angrlestan rótfestá.

6. Vátr kvað marr á móti:
mank vald yfir þér halda;
skal hrís um lǫg ljósan
(lamið rót er þá) fljóta.
Sandr luktaði sundum,
sjór fekk af stað ekki,
en sterkr um bol bjarkar
bani hvers viðar gandi.

7. Sveit lifir ill til átu
annlaust þokumanna,
en klaustrs búi kristinn
kalds at lífit haldisk.

hugþekka mun hlakka
hróðrslungin loftunga,
mána valdr enn mildi,
mín réttvísi þína.

8. Þat sǫng ok í grǫf genginn
grundu huldr til stundar
enn með iðran sannri
ǫðlingr til refsingar:

9. Víngarðr hafði ǫl-Gefn orðit,
unda vargs, sús nú eru margar,
neytir skili þann krók, með
kæti,

---

jeg vil udvide mit riges egne i dit rige; bedre tager en stamme med løvskrud sig ud end lutter bølger; jeg vil fæste en skov med roden over det ødelagte hav.

6. *Det våde hav svarede: jeg vil tage magten over dig; skoven skal flyde på det lyse hav; da er dens rod ødelagt. — Men sand lukkede (opfyldte) sundene; havet fik intet af landjorden, medens ethvert træs stærke bane (ilden) rasede omkring birkens stamme.*

7. Ill sveit þokumanna lifir annlaust til átu, en kristinn búi kalds klaustrs at lífit haldisk = *Svælgernes onde skare lever uden at bestille noget kun for at spise, medens det kolde klosters kristne beboer lever (spiser) kun for at holde livet i sig.*

8. Þat sǫng ǫðlingr til stundar, huldr grundu ok genginn í grǫf til refsingar, enn með sannri iðran: mín hróðrslungin loftunga mun hlakka hugþekka réttvísi þína, enn mildi mána valdr = *Dette sang kongen ivrigt(?), dækket af jord og sænket i graven til straf, endnu med sand anger: min sangomslyngede lovprisende tunge vil juble over din elskede retfærdighed, månens nådige herre.*

9. Ǫl-Gefn, sús nú eru margar, hafði orðit víngarðr með kæti ok látit

kvensku hept ok látit eptir;
fyrðum dugir, at ósiðr orða
(oss vægðu guð jafnan)
lægðisk,
vára þó hann í vatni skíru
verka sekt ok píslar-merki.

V. 10—11 er sammenhørende.

10. Berask lét frá mey mætri
mætr foldsalar gætir,
umsniðning tók auðnu
einn veitandi hreinnar,
áðr skatna vann vatni
vatnskírn jǫfurs batnað;
fastandi bar freistni
friðar kennari þrenna.

11. Píndr reis upp með anda
angrleystu herfangi;
hlýrna gramr til himna
heim sótti guð dróttin;
sendi ástar-anda
alls hirðandi virðum,
sá kemr drótt at dæma
dauða. lífs á hauðri.

12. Hugsan flýtir lysting ljóta,
lysting fæðir samþykt skæða,
samþykt fæðir synd ok nauðir,
synd spenr á sik illa venju,

---

eptir kvensku hept; neytir unda vargs skili þann krók; dugir fyrðum. at ósiðr orða lægðisk — vægðu oss guð jafnan —; hann þó vára verka sekt ok píslar-merki í skíru vatni = *Kvinden, hvis mage der nu er mange, var bleven med glæde en vingård og havde givet efter med opgivelse af sin kvindelighed; manden forstå den ordkrog; det hjælper menneskene, at talens onde sædvane forminskedes; skån os altid, gud; han tode vore gærningers skyld og pinselsmærker i det klare vand.*

10. Mætr foldsalar gætir lét berask frá mætri mey; einn veitandi hreinnar auðnu tók umsniðning, áðr vatnskírn skatna jǫfurs vann vatni batnað; friðar kennari bar fastandi þrenna freistni = *Himlens herlige bevogter lod sig bringe til verden af den herlige mø; den eneste giver af den rene lykke lod sig omskære, för menneskenes konges vanddåb gav vandet dets betydning; fredens lærer udstod fastende tredobbelt fristelse.*

11. Píndr reis upp með angrleystu herfangi anda; hlýrna gramr sótti guð dróttin heim til himna; hirðandi alls lífs á hauðri sendi virðum ástar-anda; sá kemr at dæma dauða drótt = *Pint stod han op med åndernes fra synden løste bytte; himmellegemernes konge besøgte gud herren i himlen; alt livs bevogter på jorden sendte menneskene sin kærligheds ånd: han vil komme at dömme de døde.*

12. *Tanken fremskynder det hæslige begær; begæret avler den farlige enighed: enigheden avler synd og nød: synden iforer sig ond vane:*

ill venja dregr nauðsyn nóga,
nauðsyn leiðir sál í dauða,
dauði spillir æði ǫllu
andar lífs með beisku grandi.

13. Sæll er sénn í milli
siðvendis kvikvenda
mána ranns af mǫnnum
mildingr, þás barsk hingat;
eða þás djúp at djúpi
dorgtúns niða borgar
um hljóðraufar hávar
hátt samþykkit vátta.

V. 14—17 synes at høre sammen.

14. Ek em synda bót
ok sæmdar hót,
ek birti sál,
ek bæti mál.

15. Þar er ekki ilt
ok ekki vilt,
fæsk ekki ǫngt
ok ekki þrǫngt.

16. Þar er ómælt vald
ok ágætt vald,
þar er algǫrt vald,
ok eilíft vald.

17. Ek blessa þik,
ek bið fyr þik,
ek fæ fyr þik,
ek frelsa þik.

---

den onde vane fører med sig en rigelig tvang; tvangen fører sjælen i døden; døden fordærver sjælens hele natur med livets bitre mén.

13. Sæll mildingr mána ranns er sénn af mǫnnum í milli siðvendis kvikvenda, þás barsk hingat, eða þás dorgtúns djúp vátta at djúpi niða borgar hátt samþykkit um hávar hljóðraufar = *Himlens salige konge er set af mænd imellem sædelighedens dyr, da han var født til verden; eller da havets dyb bevidnede for himlens dyb den höje enighed gennem höje lyd-åbninger.*

14. *Jeg er en syndebod og æres tegn; jeg oplyser sjælen; jeg forbedrer talen.*

15. *Der er intet ondt og intet vildt; der fås intet snævert og intet trangt.*

16. *Der er en umålt magt og en herlig magt, der er en fuldkommen magt og en evig magt.*

17. *Jeg velsigner dig, jeg beder for dig, jeg får for dig, jeg frelser dig.*

18. Máni skinn af mæni moldar hofs of foldir alla stund, meðan ævi

18. Máni skinn af mæni
moldar hofs of foldir
alla stund, meðan endisk
ævi lands ok sævar;
veitk félaga fljótum
fróns prýði vel þjóna,
þeim vitu eigi ýtar
auðit lífs né dauða.

19. Ádám sá þanns alt í heimi
orði skóp í gǫngu forðum;
þenna kendi Stéfánús standa
stórum vitr ok spámenn sitja;
reiði tala hans bækr sem blíðu
brǫgnum, jafnt sem hryggð ok fǫgnuð
ástar gnótt með ǫðrum háttum
ýta kyns, þeim er guðdóm lýta.

V. 20—22 synes at høre sammen.

20. Ábéls lofar ævi
ómeinsemi hreina,
ǫld lofar Enók mildan
einkend siðavendni;
Nóe lofask ǫflugs ævi
ágætu hreinlæti,
Sém lofar fært til fremdar
fórnar-hald of aldir.

21. Trúa lofar Ábráms ævi:
Ísák lofar vísan
ván; lofar Jákób einum

---

lands ok sævar endisk; veitk fróns prýði þjóna vel fljótum félaga; ýtar vitu eigi þeim auðit lífs né dauða = *Månen skinner fra himlens mönning over jorden al den stund, sålænge jordens og havets alder varer; jeg ved, at jordens forskönner tjæner godt sin hurtige ledsager; man ved ikke, at den har hverken liv eller død.*

19. Ádám sá forðum í gǫngu þanns skóp alt í heimi orði; stórum vitr Stéfánús kendi þenna standa ok spámenn sitja; bækr tala brǫgnum reiði hans sem blíðu, ástar gnótt jafnt sem hryggð ok fǫgnuð með ǫðrum háttum ýta kyns, þeim er lýta guðdóm = *Adam så fordum ham på rejse, som skabte alt i verden med sit ord; den meget vise Stephanus så ham stå og profeterne (så ham) sidde; bøger forkynder menneskene hans vrede såvelsom blidhed, hans rige kærlighed såvelsom bedrøvelse og glæde tillige med anden menneskelig færd, som nedværdiger guddommen.*

20. Ómeinsemi lofar hreina ævi Ábéls; siðavendni, einkend ǫld, lofar mildan Énók; ævi ǫflugs Nóe lofask ágætu hreinlæti; fórnar-hald, fært til fremdar, lofar Sém of aldir = *Uskyldighed lovpriser Abels rene liv; strænge sæder, kendte for menneskene, lovpriser den milde Enoch; den kraftige Noahs liv lovprises ved en udmærket renhed; offringer, foretagne til ære (for gud), lovpriser Sem i al evighed.*

ástsemd hugar fremdum,
skýrr lofar Jóseps ævi
órskurðr fyrirburða,
guðs lofar ætt ok ævi
Áróns gǫfug þjónan.

22. Moysen lofar ljósan
laga-mál et brennfagra;
herr lofar allr með ǫllu
alls heims jǫfur beima.

23. Hverr deyr? Hjarðar stýrir;
hví? Fyrir sauða lifi;
hvessu? Hekk á krossi;
hvar? Þar er Lazarús jarðask;

hvénær helzt? At nóni;
hverir knúðu at? Júðar;
hverr nýtr? Heiðni bǫtnuð;
hvat geldr? Djǫfuls veldi.

Hugsvinnsmál.

Isl. oversættelse af Catonis Disticha.

1. Heyri seggir,
er vilja sið nema
ok góð verk gera,

horsklig ráð,
er heiðinn maðr
kendi sínum syni.

21. Trúa lofar æfi Ábráms; ván lofar vísan Ísák; ástsemd lofar Jákób einum hugar-fremdum; skýrr órskurðr fyrirburða lofar æfi Jóseps; gǫfug þjónan guðs lofar ætt ok æfi Áróns = *Troen lovpriser Abrams liv; håbet lovpriser den vise Isak; kærligheden lovpriser Jakob med sindets udmærkede egenskaber; en klar tydning af varsler lovpriser Josefs liv; guds höje dyrkelse lovpriser Arons slægt og liv.*

22. Et brennfagra lagamál lofar ljósan Moysen; allr herr beima lofar með ǫllu jǫfur alls heims = *Den flammeklare lovgivning lovpriser den lyse Mose; hele menneskenes skare lovpriser fuldkomment hele verdens konge.*

23. *Hvem dør? Hjordens styrer; hvorfor? For fårenes liv; hvorledes? Han hang på korset; hvor? Hvor Lazarus blev begravet; når omtrent? Ved nontid; hvem trængte på? Jøderne; hvem nyder godt deraf? Hedenskabet forbedret; hvem undgælder derfor? Djævelens magt.*

[H.] 1. *De mænd, der ønsker at lære [gode] sæder og göre gode gærninger, skal høre på de vise råd, som en hedensk mand gav sin sön.*

2. *Kærlige råd giver jeg dig, min eneste sön; husk dem alle i efter-*

2. Ástsamlig ráð
kennik þér, minn einkason,
mun þú þau eptir ǫll;
gálauss þú verðr,
ef gleyma vilt
því er þarf horskr at hafa.

3. Þarflátr ok þakklátr
skalt fyr þínum guði
ok vammalauss vera;
fǫður ok móður
unn þú fróðhugaðr,
ræk þína alla ætt.

4. Ef þér góðan grip
gefa hollir vinir,
eig þú þann ok un;
góðu þú fylg,
en gakk illu frá,
hvergi fyr ráð rasa.

5. Hreinlífr vert,
hræzk þinn lærifǫður,
halt þú heiðsæi.

* * *

6 [5*]. Bragna hvern,
er á brautu finnr,
kveð þú kunnliga;
ófróðr þykkir
sá er einskis spyrr,
ef finnr at máli mann.

7 [6]. Afli deila
skalt aldrigi
þer við meiri mann;
athuga ǫflgan
skalt við alt hafa;
ræk þín hús ok hjú.

---

tiden: uopmærksom du bliver, hvis du vil glemme, hvad en klog mand trænger at have.

3. *Ydmyg og taknemlig skal du være for din gud, og være uden lyde; din fader og moder skal du elske klog i sind; sörg godt for hele din slægt.*

4. *Hvis trofaste venner giver dig en god kostbarhed, behold den og vær tilfreds med den; læg vind på det gode, vend dig bort fra det onde; og gör intet i overilelse.*

5. *Vær kysk, ær din lærer, og stræb efter hæder.*

6. *Enhver mand, du træffer undervejs, skal du hilse på som en bekendt; ukyndig anses den, der om intet spörger, når han træffer en anden.*

7. *Aldrig skal du prøve kræfter med en, der er mægtigere end du, en kraftig opmærksomhed skal du anvende ved alt; sörg godt for dit hus og husstand.*

* Disse tal henviser til Gerings udg.

8 [7]. Blíðmæltr skalt
við bragna lið,
hirð þitt fengit fé;
minni ok manvit
nem á marga vega,
ok kenn þat síðan sonum.

9 [8]. Hatri hafna,
hlæ þú manngi,
gjald þú gjǫf við gjǫf;
vakr þú vert
ok ver nær staddr
lýða lǫgskilum.

10 [9]. Sjaldan sitja
skalt sumblum at,
drekk þú varliga vín;
eiginkonu þinni
skalt unna vel;
hygg fyr hverri gjǫf.

11 [10]. Oddi ok eggju
ver þína óðaljǫrð,
eigi þú auðtryggr ver;
fyr orðum ok eiðum
hygg ǫllum vel,
halt þín heit við fira.

12 [11]. Bækr ok rúnar
nem þú blíðliga;
ger við góðan vel;
illra kvenna
firr þik ǫllu lagi:
ráð þú hverjum heilt.

13 [12]. Ráðhollr ok réttdæmr
ok reiði stiltr,
mælat við ýta ilt;
kostum safna,
kynn þik við góða menn,
vinnattu lǫst né lygi.

8. *Venlig i ord skal du være overfor folk; gem godt det erhvervede gods; lær på mange måder hukommelse og mandevid og lær det senere hen dine sönner.*

9. *Had skal du vrage, le ad ingen, giv gave for gave; årvågen skal du være og være tilstede, når retslige forhandlinger foregår.*

10. *Sjælden skal du deltage i drikkelag; drik forsigtig vin; din hustru skal du elske vel; tænk nöje over hver en gave (du giver).*

11. *Med od og æg skal du værge din odelsjord; vær ikke lettroende; iagttag nöje alle (dine) ord og eder; hold de løfter, du giver mænd.*

12. *Bøger og kundskaber skal du villig lære; gör godt mod den gode; undgå alt samkvem med onde kvinder; giv enhver gode råd.*

13. *Rådhuld og retfærdig vær og tæm din vrede; brug ikke onde ord mod folk; saml gode egenskaber; lær gode mænd at kende, begå ingen last eller lögn.*

14 [13]. Ókunna menn
né ǫlmusur
skalt at hlátri hafa;
þolinmóðr ver,
bregðat af þeim lǫgum,
er þú settir sjálfr.

15 [14]. Af afli þínu
vert óhræsinn,
launa góðu gott;
annars eign
girnz aldregi;
unn þeim er elska þik.

16 [15]. Fámálugr ver,
er með fyrðum kemr,
ok at sumblum sitr;
annan fýsa
skalat illra hluta;
mæl þú gott ok ger.

(I)

17 (16). Allra ráða
tel ek þat einna bezt
at gǫfga æztan guð;
með hreinu hjarta
skalt þú á hann trúa
ok elska af ǫllum hug.

18 (17). Ofsvefni tæla
lát þik aldrigi,
kosta vakr at vera;
leti ok lasta
verðr þeim er lengi sefr
auðit iðuliga.

19 (18). Ómálugr skal
ok í orðum stiltr
sá er vill guðs ást geta;
æðra krapt
fær maðr aldrigi
en vera í tungu trúr.

---

14. *Ubekendte mænd og tiggere skal du ikke le ad; vær tålmodig: bryd ikke de love, som du selv har sat.*

15. *Du skal ikke prale af din styrke; lön godt med godt; begær aldrig, hvad en andens er; elsk dem, der elsker dig.*

16. *Vær fåmælende, når du kommer blandt folk og sidder i gildelag; du skal ikke opfordre en anden til onde ting; tal og gör kun det gode.*

17. *Af alle handlinger mener jeg den bedste er: at ære den höjeste gud; med rent hjærte skal du tro på ham og elske ham af dit ganske sind.*

18. *Lad ikke for megen sövn lokke dig, stræb efter at være årvågen; dovenskab og laster gör den sig hyppig skyldig i, som længe sover.*

19. *Lidet snaksom skal den være og behersket i sin tale, som vil opnå guds kærlighed; nogen bedre kraft kan man aldrig få end ved sin tunge tro at være.*

20 (19). Ýmisgjarn
ver þú aldrigi,
sáttr ver við sjálfan þik;
seggja engum
verðr sá samhuga,
er sundrþykkiz við sik.

21 (20). Ef at ýta lifi
hyggr þú ǫllu saman
ok sér þeira siðu,
þat þú finnr,
er fira reynir.
at fár er vamma varr.

22 (21). Ef eyri átt,
þann er þér ekki stoðar
eða hlýtr ógagn af,
gef hann burt,
þótt þér góðr þykki;
mart er fríðara en fé.

23 (22). Blíðr þú ver,
en stundum bráðskapaðr,
ef geraz þarfir þess;
vel má þat verða
at skipti vitr geði,
þótt hann lastvarr lifi.

24 (23). Konu þinnar
hlýð eigi kveinstǫfum,
þótt hún þræla saki,
opt hún þann hatar,
er þér hollr geriz;
reyn hvat et sanna sé.

25 (24). Ef þú vin átt,
þann er þér vildr sé,
fýs hann gott at gera,
orða þinna
þótt óþǫkk kunni,
þó skalt hann við vammi
vara.

---

20. *Vægelsindet vær du aldrig; vær forligt med dig selv; aldrig bliver den enig med nogen anden, som er uenig med sig selv.*

21. *Dersom du iagttager menneskenes hele liv og betragter deres vandel, vil du, når du prøver menneskene, erfare, at kun få tager sig iagt for lyder.*

22. *Har du gods, som dig intet hjælper eller som bliver dig til skade, giv det bort, selv om du holder deraf; meget andet er herligere end gods.*

23. *Vær venlig, men undertiden hidsig i sind, hvis det göres nødigt; godt kan det ske, at en klog mand bliver vred, selv om han lever uden laster.*

24. *Hör ikke på din hustrus klage, når hun beskylder dine trælle; ofte hader hun den, som viser sig tro mod dig; undersøg hvad der er sandhed.*

25. *Hvis du har en ven, som du holder af, opmuntr ham til at göre*

26 (25). Hirð eigi at senna,
þótt satt vitir,
við hvassorða hali;
málskálp mikit
er mǫrgum gefit;
fár er at hyggju horskr.

27 (26). Þann dugnað
veit þínum vin,
at eigi fylgi mein til mikit;
annars ilsku
lát aldrigi
standa þér fyr þrifum.

28 (27). Ǫll tíðendi,
þau er upp koma,
reif eigi fyrstr með firum,
betra er at þegja
en þat at segja,
er reyniz lýðum at lygi.

29 (28). Ǫðrum heita
skalt eigi því,
er und ǫðrum átt:
opt þik tælir
sá er þú trúat hefir,
brigð eru bragna orð.

30 (29). Metnað þinn,
þótt þik menn lofi,
lát eigi miklaz til mjǫk;
hælins manns orði
þarf eigi hverju trúa;
sjálfr kenn sjálfan þik.

31 (30). Allan dugnað,
er þér annarr veitir,
mun þú ok mǫrgum seg;
vinum þínum
þótt þú vel dugir,
hirð eigi at hrósa því.

det gode; selv om han fornærmes over dine ord, skal du dog advare ham mod lyder.

26. *Strides ikke, selv om du ved det sande, med ordhvasse mænd; megen talefærdighed er mangen givet; få er kloge i sind.*

27. *Den hjælp skal du yde din ven, hvormed der ikke følger for meget mén; lad en andens ondskab aldrig hindre din trivsel.*

28. *Udbred ikke alle tidender, der opstår, som den første blandt folk; det er bedre at tie end at fortælle hvad der viser sig for folk at være lögn.*

29. *En anden skal du ikke love, hvad du har tilgode hos en anden; ofte snyder den dig, som du har troet; menneskenes ord er foranderlige.*

30. *Lad ikke din ærgærrighed blive altfor stor, selv om folk roser dig; man skal ikke tro på alt, hvad en lobhudler siger; selv skal du kende dig selv.*

31. *Husk al den hjælp, som en anden dig yder, og fortæl den til mange; men bryd dig ikke om at rose dig af, at du støtter dine venner godt.*

32 (31). Ungr skal venjaz
þvi er þarf aldraðr hafa,
varaz við lǫst meðan lifir;
ávítalaust
mátt eigi elligar
dæma um seggja siðu.

33 (32). Einmæli manna
ræk aldrigi,
hirð þú aldri at hlera;
um sik ræða
ætlar seggja hvern,
er veit á sik sakir.

34 (33). Við meinum varna
á marga vega,
þótt sér fullsterkr at fé,
opt verðr aumr
sá er fyr aurum ræðr;
ilt er auð at trúa.

35 (34). Af annars dauða
vænt aldrigi
at þér gagn geriz;
aldrlagi sínu
ræðr engi maðr;
nær stendr hǫldum Hel.

36 (35). Ef þér litla gjǫf
gefr af léttum hug
vinr sá er válaðr er,
þiggja skalt
ok þakklátr vera;
ást fylgir aums gjǫfum.

37 (36). Øreigu þína
lát þér aldri gera
harðan hugtrega;
hins þú minz,
er þik móðir bar,
svá at þér fylgdi eigi fé.

---

32. *Som ung skal man vænnes til det, hvad man som gammel behøver; tag dig iagt for fejl så længe du lever, uden daddel vil du ellers ikke kunne bedömme folks vandel.*

33. *Bryd dig aldrig om folks tale under fire öjne; du skal aldrig lure; enhver, som ved sig brødefuld, tror at alle taler om sig.*

34. *Tag dig iagt for mén på alle måder, selv om du er hovedrig; ofte bliver den fattig, som råder for penge; slemt er det at stole på rigdom.*

35. *Vænt aldrig at du får gavn af en andens død; ingen råder for sin egen død; døden er alle mennesker nær.*

36. *Dersom en ven, som er fattig, giver dig en lille gave med glad sind, skal du modtage den og være taknemlig; kærlighed følger den fattiges gave.*

37. *Lad aldrig dit armod volde dig svær sorg i sind; husk på det, at din moder fødte dig således, at der fulgte dig ikke noget gods.*

38 (37). Aldrlagi sínu
kvíði engi maðr
né um þat ǫnn ali,
dugir eigi dagr
þeim er dauða forðaz;
engi feigð um flýr.

39 (38). Vinir þínir
ef þér verr duga
en þú þykkisk verðr vera,
þess meins vǫld
kennat þínum guði,
saka þú sjálfan þik.

40 (39). Auðar afla
skalt alla vega
sem drengmenni dugir,
aura þína
skaltat til ónýts hafa,
þótt þik vel auðgan vitir.

41 (40). Sinni optar
heit eigi seggjum gjǫf,
er þú veita vilt,
símálugs orð
þykkja snotrum hal
vindi lík vera.

42 (41). Fláráðs orðum,
þótt fagrt mæli,
þarft eigi þeim at trúa,
glyslig orð
lát í gegn koma;
gjalt svá líku líkt.

43 (42). Ef þér erfingja
verðr eiga skapat
ok ert fáskrúðigr at fé;
jóðum þínum
kenn íþróttir,
er þeim fæzlu fái.

---

38. *Sin død skal ingen grue for eller nære angst for den; dagen er ikke tilstrækkelig for den, der vil undgå døden; ingen undgår at dø, når han skal.*

39. *Dersom dine venner hjælper dig værre end du mener at fortjene, beskyld ikke gud for det; giv dig selv skylden derfor.*

40. *Rigdom skal du erhværve på alle måder, som det en brav mand sömmer; dine penge skal du ikke anvende til ingen nytte, uagtet du ved, at du er meget rig.*

41. *Mere end én gang skal du ikke love folk en gave, som du ønsker at göre; en altid talende mands ord finder den kloge mand er vinden lig.*

42. *En falsk mands ord behøver du ikke at tro, uagtet han taler smukt; lad smukke ord komme til gengæld og betal således ligt med ligt.*

43. *Dersom det forundes dig at få en arving og du er fattig på gods, lær dine börn idrætter, hvorved de kan skaffe sig livsophold.*

44 (43). Fé þik eigi tæli,
þótt þér fagrt sýniz,
né til síngirni snúi;
annars eign
fýsiz illr at hafa;
snotr er sá er sínu unir.

45 (44). Ljótlig vǫmm
ef þú lasta vilt,
drýg eigi sjálfr en sǫmu;
annan lýta
samir eigi þér,
ef veizt þik syndgan sjálfr.

46 (45). Einskis biðja
skalt annan þess,
er gengr af réttu rifi,
ósnotr maðr
biðr þess iðuliga,
er þarf hvergi at hafa.

47 (46). Ókunnan mann
virð engu framar
en þinn vísan vin;
margr er illr,
er læz aldyggr vera;
brigð eru útlendra orð.

48 (47). Hvern dag,
meðan þér heilsa gefz,
ver þér at nǫkkuru nýtr;
sótt ok dauði
kemr þá er síz varir,
brigt er lýða líf.

49 (50). Þræta eða þjarka
skalt eigi við þína liða,

44. *Lad penge ikke lokke dig, skönt du finder dem herlige, eller bevæge dig til egennytte; en andens eje vil den slette gærne have; klog er den, der er tilfreds med sit.*

45. *Hvis du vil dadle hæslige lyder, skal du ikke selv begå de samme; det sömmer sig ikke for dig at dadle en anden, hvis du selv ved dig syndig.*

46. *Du skal ikke bede nogen om det, som afviger fra det rette; en uklog mand beder ofte om det, som han slet ikke trænger til.*

47. *En ukendt mand skal du ikke hædre mere end din sikre ven; mangen en er slet, som giver sig ud for at være meget brav; udenlandske mænds ord er upålidelige.*

48. *Enhver dag, som du nyder dit helbred, skal du være dig nyttig i noget; sygdom og død kommer, når man mindst aner det; menneskenes liv er skrøbeligt.*

49. *Trættes eller strides skal du ikke med dine egne folk, men være eftergivende; enighed føder sand kærlighed, men urenskab vokser op af trætte.*

heldr væginn vera,
sanna elsku
gerir samþykki,
en þverúð af þrætu vex.

50 (49). Gjafir launa
skalt við góðan hug,
þær er þér veita vinir,
rækð ok elska
helz með rekka liði
þeira er at þǫrfum dugaz.

51 (48). Fyr ǫðrum vægja
samir þér iðuliga,
þótt þú meira megir;
af gæzku þeiri
mátt þú gera þér
vísa fjándr at vinum.

52 (51). Þrælum þínum
reiðz eigi þungliga,
svá at þeim grand gerir;
sjálfum sér
aflar sýns skaða
er sinn meiðir mann.

53. Heiptar-orða
gerz eigi hefnisamr,
heldr skalt væginn vera;
þolinmóðr skal vera
við þegna lið,
sá er vill hæverskan sið hafa.

54 (52). Eigur þínar
skalt eigi til ofneyzlu hafa,
heldr neyt með hagspeki;
opt verðr válaðr
er vinna né má
ok hefir aurum amat.

55 (53). Ǫrr af þurftum
ver við ýta lið,

---

50. *Gaver, som vennerne giver dig, skal du gengælde med godt sind, hengivenhed og kærlighed holder sig blandt dem, som hjælper hinanden, når det trænges.*

51. *Det sömmer sig for dig at give idelig efter, selv om du er den stærkeste; ved den godhed vil du kunne göre dig venner af visse fjender.*

52. *Vredes ikke tungt på dine trælle, således at du tilföjer dem mén; den gör sig selv synlig skade, som lemlæster sin egen tjæner.*

53. *Bliv ikke hævnlysten for vrede ord, men vær eftergivende; tålmodig skal den være mod folk, som vil opføre sig høvisk.*

54. *Dine ejendomme skal du ikke anvende til ødselhed, men brug dem ökonomisk; ofte bliver en fattig, når han ikke mere kan arbejde, efter at have bortødslet sine penge.*

55. *Vær gavmild, når det trænges, mod folk; hjælp godt dine venner; han vil trives, som bliver nyttig for sig og sine mænd.*

dugi þú vel vinum:
sá mun þrífaz,
er þarfr geriz
sér ok sínu liði.

(II)

56 (54). Alsnotr maðr,
er vill íþróttir nema
ok vel mart vita,
bækr hann nemi,
er gerðu bragnar spakir,
þeirs kendu fróðleik firum.

57. * * *

[þvít] á fornum bókum
stendr til flests ráð.
— — — — —

58 (54a). Gæzku safna
skyli gumna hverr,
sá er vill hyggindi hafa,
æðri spekð
getr maðr aldrigi
en lastvarr at lifa.

59 (55). Ókunnum manni
samir þér opt vel duga,
ef vilt vinsæll vera;
veldi betra
þykkir vitrum hal
at eigi víða vini.

60 (56). Áhyggjur skalt bera
fyr engum hlut
þeim er leynir guð guma;
himneska hluti
megu eigi hǫldar vita
þeir er í heimi hafaz.

61 (57). Einskis hlutar
óráðins skal þræta

(II). 56. *En meget klog mand, som vil lære idrætter og vide ret meget, han skal tilegne sig de bøger, som vise mænd har skrevet, de som lærte menneskene kundskaber.*

57. — — — — *ti i gamle bøger står der råd for alt* — — —

58. *Enhver mand som vil være vis; skulde lægge vind på godhed, ingen ypperligere visdom får man nogen sinde end at leve uden laster.*

59. *En fremmed sömmer det sig ofte for dig at hjælpe, hvis du vil blive afholdt; bedre end magt anser en vismand det at have venner mange steder.*

60. *Du skal ikke gruble ængstelig over noget, som gud vil skjule for mennesker; himmelske ting kan de mennesker, der befinder sig på jorden, ikke vide noget om.*

61. *Om intet, som er usikkert, skal du vred trættes med folk, ti en vred mand fyldes af vrangt sind; han formår ikke at gennemskue det sande.*

reiðr við rekka lið;
þvíat reiðr maðr
fylliz rangs hugar;
má hann eigi satt um sjá.

62 (58). Fengins fjár
neyt framliga,
vert þíns mildr matar;
aura njóta
lát auma fira,
ef geraz þarfir þess.

63 (59). Litlu láni
fagni lýða hverr,
hafi eigi metnað mikinn;
í litlum polli
haldaz lengi skip,
þau er brýtr hregg í hafi.

64 (60). Ill tíðendi,
þau er upp koma,
ræð eigi fyrstr með firum,
ver þagmælskr,
ef allir þau lasta,
er einn geriz frumkveðill at.

65 (61). Ódyggra manna
skalt eigi atferð nema,
þótt þeim verði flærð at fé;
lǫstum leyna
mega lengi þeir,
en upp koma um síðir svik.

66 (62). Engan fyrirlít,
þótt aflvani sé
eða ljótr ok lágr skapaðr,
margr er hygginn,
þótt sé herfiligr,
maðr þótt lítit megi.

67 (63). Friðsamr við annan
skyldi fyrða hverr,

---

62. *Dit erhværvede gods skal du bruge uden at spare, vær gavmild på mad; lad elendige mænd nyde godt af din rigdom, hvis det viser sig nødvendigt.*

63. *Beskeden lykke skal enhver glæde sig ved; man skal ikke være ærgærrig; i en lille indelukket havn kan skibe holde sig længe, som storm ude på havet splintrer.*

64. *Onde tidender, som sker, skal du ikke være den første til at udbrede blandt folk; vær tavs, hvis alle dadler dem, som én er den første ophavsmand til.*

65. *Du skal ikke lære slette mænds fremgangsmåde, uagtet de vinder gods ved deres falskhed; deres laster vil de længe kunne skjule, men den svig åbenbares (dog) til sidst.*

66. *Foragt ej nogen uagtet han er svag eller styg og lav af vækst; mangen en er klog, uagtet han ser ynkelig ud og har liden magt.*

þótt hann meira megi;
opt sá hefniz,
er halloka verðr,
ok vegr um siðir sigr.

68 (64). Qfund ok þrætur
skal alda hverr
forðaz sem mest hann megi,
qfundsamt hjarta
mæða oftregar;
eigi þat satt of sér.

69 (65). Til farsælu sinnar
þarf engi frétt at reka,
né um þat qnn ala;
guð veit gqrst,
hverjum hann giptu ann;
viti þat eigi fyrðar fyrir.

70 (66). Ef þik ríkir menn
dæma rangliga,
ger þér eigi hryggt í hug;
lengi njóta
munut þess lýða synir,
er þeir sælaz á svikum.

71 (67). Liðnar heiptir
skalat lengi muna,
ver í tryggðum trúr;
sakir at sækja,
þærs sættar ro,
þat kveða ódyggs aðal.

72 (68). Sjálfan sik
skyldi seggja hverr
lasta eigi né lofa;
þeir þat gera,
er gegnir erut
ok vilja þó heimsskraut hafa.

73 (69). Af hyggjandi sinni
skyldit maðr hræsinn vera,

67. *Fredelig mod andre skulde enhver mand være, uagtet han formår mere; ofte hævner den sig, som kommer tilkort, og vinder omsider sejr.*

68. *Avind og strid skulde enhver undgå så meget han kan; misundeligt hjærte pines af megen sorg og ser ikke det sande.*

69. *Ingen bör spörge oraklet om sin fremtidslykke eller være bekymret derom; gud ved bedst, hvem han lykken under; det bör man ikke vide forud.*

70. *Hvis mægtige mænd dömmer dig urigtig, bliv ikke sørgmodig af den grund; længe vil de mænd ikke nyde det, som de erhværver sig ved svig.*

71. *Fortids vrede skal ej huskes længe; vær tro mod din troskabsed; at rippe op i sager, hvori forlig er indgået, siger man er den slettes kendetegn.*

72. *Sig selv skulde ingen dadle eller prise; kun de det gör, som ikke er brave og som dog lægger sig efter verdens pral.*

nema geriz þarfir þess;
opt at haldi
hefir ýtum komit,
at leynaz spakr at speki.

74 (70). Fégirni rangri
skalt firra þik,
ljót er líkams munúð:
orðstír hæra
getr maðr aldrigi
en við syndum sé.

75 (71). Sǫgvísum manni
skalt sjaldan trúa
þeim er með rógi rennr;
málugra manna
reynaz margar sǫgur
lýða kind at lygi.

76 (72). Ofdrukkinn maðr,
ef ilt gerir,
er eigi várkunnar verðr,
sjálfr því veldr,
er hann svá drekkr,
at síns geðs eigi gáir.

77 (73). Mál þat hvert,
er eigi skulu margir vita,
ber þú fyr ómálgum upp;
hygginn maðr,
sá er vill heilsu taka,
lætr ept góðum lækni gera.

78 [jfr. 95—96]. Optlig mein
skal eigi illa bera,
ef hann er vítis verðr;
sinna verka

---

73. *Af sin kløgt skulde ingen prale, medmindre det göres nødvendigt; ofte har det været mænd til nytte, at skjules med hensyn til klogskab.*

74. *Vrang begærlighed skal du undgå; hæslig er legemets lyst; en höjere berömmelse får man aldrig end den at undgå synder.*

75. *En snakkesalig mand skal du sjælden tro, som sætter splid ved bagvaskelser; snaksomme menneskers fortællinger erfares ofte at være lögne.*

76. *Hvis en helt beruset mand gör ulykker, fortjæner han ingen medlidenhed; selv han volder det, at han drikker således, at han glemmer sin forstand.*

77. *Enhver sag, som ikke mange skal vide, skal du meddele ikkesnaksomme mænd; en klog mand, som ønsker helbredelse, lader hænte en god læge.*

78. *Hyppige mén skal en mand bære med ligevægt, hvis han fortjæner ulykken; enhver får lön med renter for sine handlinger.*

skal seggja hverr
laun með leigum taka.

79 (74). Búinn við meinum
skyldi bragna hverr,
þótt gangi at óskum alt;
sterklig stríð
hygg ek standaz mega
hvern er þeira búinn bíðr.

80 (75, 96). Margvitr maðr,
er fyr meinum verðr,
láti eigi sinn hryggja hug,
góðs at vænta
skyldi gumna hverr,
þótt sé til dauða dæmdr.

81 (75 a). Hársíðan mann
sák í hǫlda liði,
þó var honum skalli skapaðr,
svá er sá maðr,
er mart á fjár
ok verðr um síðir snauðr.

82 (76). Um at lítaz
þarf maðr alla vega
ok við víti varaz,
gløggþekkinn
skyldi gumna hverr,
fróðr ok forsjáll vera.

83 (77). Áts ok drykkju
neyt aldri svá,
at þitt minkiz megin;
til afls ok heilsu
þarft alt at hafa,
lifat þú mart at munúð.

84 (78). Alþýðuróm
lasta aldrigi,
þann er lýðir lofa;
engum hugnaz

79. *Enhver skulde være forberedt på ulykker, selv om alt går efter ønske; stor kummer mener jeg at enhver vil kunne tåle, som er forberedt derpå.*

80. *En meget klog mand, som lider mén, skal ikke blive bedrøvet i hu; enhver skulde vænte det gode, selv om han er dødsdömt.*

81. *En langhåret mand så jeg i mændenes skare; dog skulde han blive skaldet; således er det med den, som har meget gods og bliver tilsidst fattig.*

82. *Til alle sider skal man se sig omkring og undgå farer; skarpskuende, kyndig og forsigtig skulde enhver mand være.*

83. *Nyd aldrig mad og drikke således, at din kraft derved forringes; alt skal du bruge til kraft og helbred; du skal ikke leve meget i vellyst.*

84. *Almindelig dom, som andre lovpriser, skal du aldrig dadle; den bliver ikke godt lidt af nogen, som vil tale imod alle.*

sá er ǫllum vill
gagnmálugr geraz.

85 (79). Dagráðs leita
þarf eigi til dugnaðar
sá er vill heilindi hafa;
stundir eigi ráða
þótt komi strið eða hel;
allar eru tíðir trúar.

86 (80). Draumum sínum
skyli eigi dróttir trúa;
tæla þeir ýta opt;
sofanda þykkir
þat er sjálfr meðan vakir
æskir sér eða óaz.

(III)

87 (82). Gott skal kenna
sá er vill grandvarr vera
ok kosta nýtt at nema;
mǫrgum dugir
sá er af manviti
kennir gott gumum.

88 (82). Manndýrð meiri
getr eigi fyr mold ofan
en kenna gott gumum;
fádyggt líf
mundu flestir hafa,
ef engi bætti yfir.

89 (83). Illa áleitni
ræk þú aldrigi,
ef þú lastvarr lifir;
eigi er auðgætt,
svá at ǫllum líki;
ger svá at góðir lofi.

90 (84). Lǫstum leyna
skalt sem lengst er mátt,

85. *Han som ønsker sig helbred, skal ikke søge sig visse dage til hjælp; de enkelte timer bestemmer ikke kummerens eller dødens komme; alle tider er lige gode.*

86. *Sine drömme skulde ingen tro på; ofte sviger de folk; den sovende ser det, som en selv, medens han våger, ønsker sig eller er ræd for.*

87. *Det gode skal den lære som vil være fejlfri og stræbe at lære det nyttige; mange hjælper den, som af megen forstand lærer andre det gode.*

88. *En større herlighed er der ikke på jorden end at lære folk det gode; lidet nyttigt liv vilde de fleste føre, hvis ingen forbedrede det.*

89. *Ond forurettelse skal du aldrig udøve, hvis du lever uden lyde; man kan vanskelig göre, så at alle synes godt derom; handl således at gode mænd roser det.*

90. *Skjul de fejl, som du ved dine venner har, så længe som du kan; læg vind på, men lad det gå lönlig til, at de gör deres skyld god igen.*

er þú veizt eptir vinum,
til þess halt,
ok lát af hljóði fara,
er bæta sínar sakir.

91 (85). Blíðum orðum
þótt þik bragnar lofi,
þarft eigi þeim at trúa;
opt sá fagrt mælir.
er hefir flátt í hug;
gott er at sjá við svikum.

92 (86). Eigi skal sá latr
er vill líf hafa,
þat er drengmenni dugir;
því fleira fýsir,
er fleira nemr,
gott at vilja gumi.

93 (87). Hǫfugt erfiði
ef þér at hǫndum kemr,
ver þú glaðmæltr gumi,
fagnandi maðr
veit flest at vinna,
ǫll eru lostverk létt.

94 (88). Eigi skalt hlæja,
ef vilt horskr vera
at annars ófǫrum;
þeir opt hefnaz,
er hlegnir ro;
ok gjalda líku líkt.

95 (89). Aldraðr maðr,
er fyr auði ræðr,
ok dregr hann sekk saman,
vinum sínum
skal sá vel duga
ok vera góðr gjafa.

96 (90). Gott ráð nema
skyli gumna hverr,

---

91. *Uagtet mænd roser dig med smigrende ord, skal du ikke tro på dem; ofte taler den smukt, som har falskhed i sind; det er godt at kunne tage sig i agt for svig.*

92. *Ikke skal den være lad, som ønsker at føre et liv som det sömmer sig en brav mand; desto mere godt vil en ønske at göre, jo mere han lærer.*

93. *Hvis du skal udføre et tungt arbejde, vær da munter i tale; en glad mand forstår at udføre alt; alle arbejder, som udføres villig, er lette.*

94. *Ikke skal du le, hvis du vil være klog, ad andres uheld; ofte hævner de sig, som bliver spottede, og gengælder ligt med ligt.*

95. *En gammel mand, som råder for rigdom og har samlet til bunke, han skal hjælpe godt sine venner og vise sig gavmild.*

96. *Et godt råd skulde enhver modtage, selv om det gives af tjæneste-*

þótt kenni þý eða þræll:
ánauðgan mann
hygg ek opt vera
frjálsum fróðara.

97 (91). Algegn maðr
með aura fjǫld
vill sér kjósa konu;
þat þá reyniz,
ef hann reyna skal
mundar-gjǫld mikil.

98 (92). Góðra dæma
leiti gumna hverr,
er vill hyggindi hafa,
vánds manns víti
lætr sér at varnaði
ok geriz góðum líkr.

99 (93). Upp at hefja
samir þér eigi vel
meiri iðn en megir,
algǫrt verk
dugir þá er unnit er,
æ spyrr lýðr at lokum.

100 (94). Eigi skalt þegja,
þótt sér þess beðinn,
yfir annars ósiðum;
illr þykkir sá,
er með ǫðrum hefir
ljótu ráði leynt.

101 (95). Liðs skal biðja
þá er ráða lǫgskilum
sá er verðr lýtum loginn;
rǫngu verz,
sá er réttu náir
maðr sá er dómendr duga.

102 (97). Gamansamlig ljóð
skalt af greppum nema

karl eller -kvinde; jeg tror at en ufrels mand ofte er kyndigere end den fribårne.

97. *En duelig mand med rigdoms overflod vil vælge sig en hustru — da vil det prøves(?), hvis han skal prøve(?) megen brudekøbssum(?).*

98. *Gode forbilleder søge enhver, som ønsker at blive klog; han lader en ond mands ulykke blive sig til advarsel og bliver de gode lig.*

99. *Det sömmer sig ikke godt for dig at begynde en större virksomhed, end du kan magte; et fuldkomment arbejde duer når det er færdigt; folk spörger altid om resultatet.*

100. *Du skal ikke fortie andres unoder, selv om du bliver bedt derom, ond tykkes den, som har skjult en ond handling, udført af en anden.*

101. *Man skal bede dem om hjælp, som forestår retten, når man med urette bliver beskyldt for fejl; den værger sig mod uret og får ret, hvem dommerne hjælper.*

ok mǫrg fræði muna;
ágætlig minni
bera fyr ýta lið
skáld til skemtunar.

103 (98). Fámálugr vera
skyli fyrða hverr,
er at samkundum sitr;
manvits vant
verðr þeim er mart hjalar.
hljóðr er hygginn maðr.

104 (99). Reiðrar konu
skalt eigi rógi trúa
né at því gaum gefa;
kaldráð kona
hygg ek kløkkvandi biði
opt óþarfra hluta.

105 (100). Á aura neyzlu
skalt allri hafa
hóf ok hagspeki;
annars þurfi
verðr iðuliga,
er hefir sínu fé farit.

106 (101). Bana sinn hræðaz
skal eigi bragna lið,
því at hann er endir ills;
góðum mǫnnum,
þeim er grand varaz,
dauði ok líf dugir.

107 (102). Fǫður ok móður
unni fyrða hverr
jǫfnum ástar-hug;
hvárkis þeira
ræki hylli svá,
at týni annars ást.

(IV)

108 (129). Á engum hlut
skal þér elska vera

102. *Fornöjelige digte skal du lære af digterne og huske mange kvad; udmærkede minder bærer digterne frem folk til underholdning.*

103. *Lidet talende skulde enhver være som sidder i samkvæm; den som snakker meget, kommer til at mangle kundskaber; tavs er den kloge.*

104. *Du skal ikke tro på din vrede hustrus bagvaskelse eller ænse den; en ondsindet kvinde tror jeg ofte beder grædende om unyttige ting.*

105. *Du skal anvende måde og være økonomisk m. h. t. pengenes brug; idelig kommer den til at trænge til en anden, som har bortødslet sit gods.*

106. *Sin død skulde menneskene ikke frygte, ti den er det ondes ende; død og liv er (lige) godt for gode mænd, som undgår synd.*

107. *Sin fader og moder skal enhver elske med ligeligt kærligt sind; man skal ikke pleje den enes hengivenhed således, at man taber den andens kærlighed.*

þeim er hugdyggvir hata;
sínu láni
skyli seggja hverr
una, því er eignaz hefir.

109 (105). Angrlauss maðr
telr sér einskis vant,
ef sér atvinnu á;
fégjarn sýtir,
þótt fullsælu hafi,
ok þykkiz æ válaðr vera.

110 (106). Gálauss maðr,
er eigi vill gott nema,
kann eigi víti varaz;
ógæfu sinni
veldr einn saman;
engum er ilt skapat.

111 (107). Líkam sinn
ræki lýða hverr;
heilsa er hverju framar;
aura njóta
þykkiz engi maðr,
nema heilsu hafi.

112 (108). Fǫður ok móður
reiðz eigi fróðhugaðr,
er með ávítum aga;
reiðr er þér betri,
er þik rækja vill,
en hrekkvíss í hugum.

113 (109). Þat skalt gera,
er þér gegnir vel
ok við villu varaz;
mildr af þurftum
vér í mǫrgum hlutum;
gott er dyggum at duga.

114 (110). Fljóta raun
skalt við flest hafa,

---

108. *Intet skal du elske hvad brave mænd hader; den lykke skulde enhver mand være tilfreds med, som han har fåt.*

109. *En mand uden kummer mener at han intet mangler, hvis han har sit livsophold; den begærlige er kummerfuld, uagtet han har rigdom nok, og mener altid at være elendig.*

110. *En skødesløs mand, som ikke vil lære godt, kan ikke tage sig iagt for ulykken; sin ulykke volder man ene; ingen er det onde beskåret (fra først af).*

111. *Enhver pleje sit legeme; helbred er bedre end alt andet; ingen mener at kunne nyde sit gods, medmindre han har sit helbred.*

112. *Vær så klog i hu at du ikke vredes på din fader og moder, når de tugter dig med daddel; den, som vil uddanne dig, er dig bedre vred end den der er svigfuld i sind.*

113. *Du skal göre hvad der sömmer sig godt for dig og undgå vildfarelse; villig til hjælp i nøden skal du ofte være; det er godt at hjælpe de gode.*

þat er grunsamligt geriz;
leyndir lestir
þeir er lengi felaz,
gera opt mǫrgum mein.

115 (111). Ofdrykkju forðaz,
hún drýgir erfiði,
svá skal ok við vífni varaz;
líkams losti
tælir lýða hvern,
er í sællífi sitr.

116 (112). Afl ok eljan
ef eignaz hefir,
nem þú hyggindi hugar;
sá beztr virðiz,
er bæði má
vitr ok sterkr vera.

117 (113). Upp tekna sýslu
ef þú eigi mátt
orka einn saman,
tryggvan vin
bið þú ténaðar,
vel kveða dyggva duga.

118 (114). Blót né fórnir
þarf eigi til batnaðar
fyr ýta afgerðir;
heimskr er sá,
er ætlar sér sálubót,
þótt hann sæfi smala.

119 (115). Trúnaðarmanns leita
ef þér tryggs vilir
ok góðan vin geta,
at farsælu nógri
kjósat þér fulltrúa
heldr at sǫnnum siðum.

120 (116). Almanna-lof
ef eignaz vilir

---

114. *Hurtig skal du prøve alt hvad der synes dig mistænkeligt; skjulte laster, der hemmeligholdes længe, volder ofte manges mén.*

115. *Undgå drikkeri, det volder besvær; så skal du også afholde dig fra kvindekærhed; kødets lyst lokker enhver, der lever et overdådigt liv.*

116. *Dersom du har erhværvet kraft og udholdenhed, så lær sjælens kløgt; den anses som den bedste, som både kan være klog og kraftig.*

117. *Hvis du ikke ene kan udføre et påbegyndt værk, så bed en trofast ven om hjælp; man siger at brave mænd hjælper godt.*

118. *Offringer og gaver behøves ej for at bøde på menneskenes synder; enfoldig er den, som vænter sjælehelse, når han slagter kvæg.*

119. *Hvis du ønsker at opnå en fortrolig ven og skaffe dig en god ven, vælg dig så ikke en fuldtro ven ifølge megen lykke men efter gode sæder.*

ok heita góðr með gumum,
ógiptu annars
fagna aldrigi,
ger þér at góðu gaman.

121 (117). Eigi skal hlæja
sá er vill horskr vera
at ǫldruðum afa;
opt ellibjúgr veit
þat er ungr eigi veit,
ok kennir góð ráð gumum.

122 (118). Íþróttum safna
skalt á alla vega
sem drengmenni dugir,
þær þér tjá,
þótt týnt hafir
afli ok ǫllu fé.

123 (119). Málum hlýðir,
er með mǫrgum kemr,
hǫlda hygginn maðr;
því at af orðum
kynnaz ýta hugir;
þokka hylr sá er þegir.

124 (120). Íþróttir margar
ef þú ǫðlaz hefir,
kosta þú vinna vel;
erfiði drýgja
þurfu alda synir,
meðan heilsu hafa.

125 (121). Ørlǫg sín
skyli engi maðr
vita né um þat ǫnn ala,
hitt vita flestir,
at mun flærðvǫrum
dauði ok líf duga.

126 (121a). Hyggindi þína
lát at haldi koma

---

120. *Hvis du vil erhværve alles ros og kaldes god blandt menneskene, glæd dig aldrig over andres ulykker, og find fryd ved det gode.*

121. *Ikke skal den, som vil være klog, le ad en bedaget gubbe; ofte ved den af alderen krumme det, som den unge ikke ved, og giver folk gode råd.*

122. *Idrætter skal du lære i hobetal på alle måder som det sömmer sig en brav mand: de hjælper dig, selv om du har mistet al kraft og gods.*

123. *En klog mand, der kommer blandt mange, lytter til folks taler: ti af tale lærer folk hinandens sind at kende; den der tier skjuler sin sjæl.*

124. *Dersom du besidder mange idrætter, stræb da efter at arbejde godt; arbejde trænger alle til at udføre, sålænge de har deres helbred.*

125. *Sin skæbne skulde ingen vide eller nære angst for den; det ved alle, at død og liv vil hjælpe alle som undgår falskhed.*

þér ok þínum vinum:
enga sýslu
mátt þér æðri geta
en kenna nýtt ok nema.

127 (123). Illa láta
skalt yfir engum hlut,
þeim er þú hælt hefir,
né þat leyfa,
er þú lastat hefir;
ilt er veillyndum vera.

128 (124). Ver eigi svá aumr,
at eigi gáir,
at vænta ens vildara,
né svá auðigr,
at þér ørvænt sé
meins á marga vega.

129. At hyggnum mǫnnum
nem þú horsklig ráð
ok lát þér í brjósti búa;
ørþrifráða
verðr sá aldrigi,
er girniz mart at muna.

130 (125). Mikit mæla
skalt eigi um margan hlut,
lasta fátt né lofa:
á einni stundu
bregz þat er ætlat hafa
gott ok ilt gumar.

131 (126). Fyr augum vaxa
lát þér aldrigi
spyrja nýtt ok nema,
hygginn maðr
lofar hǫlda þokka,
en lastar heimskan hal.

132 (127). Ill er ofdrykkja,
ferr hún eigi ein saman,

---

126. *Lad din klogskab blive til nytte for dig og dine venner; ingen höjere syssel kan du skaffe dig, end lære (andre) og selv lære hvad der er nyttigt.*

127. *Aldrig skal du dadle noget, som du (för) har rost; ej heller rose det, som du har dadlet: det er slemt at være vægelsindet.*

128. *Vær aldrig så elendig at du glemmer at vænte det bedre, eller så rig, at du ikke behøver at frygte mén på mange måder.*

129. *Af kloge mænd lær du vise råd og lad dem bo i dit bryst; rådvild bliver aldrig den, der ønsker at huske meget.*

130. *Du skal ikke tale meget om mange ting; dadl og ros sjælden; i én stund kan alt, hvad man har anset for godt og ondt, forandres.*

131. *Lad dig aldrig afskrække fra at spörge og høre nyt; en klog mand roser mænds klogskab, men dadler den dumme mand.*

fylgir henni mart til meins,
ǫfund ok þrætur,
óstilt lostasemi,
sótt ok synda fjǫld.

133 (128). Mikit vatn
gerir mǫrgum skaða,
þótt falli eigi straumar strítt:
svá er seggr
slægr ok langþǫgull,
þǫrf er við þeim at sjá.

134 (130). Fáviss maðr,
ef verðr á firði staddr,
getr eigi beinan byr,
liðligra ráð
er til lands at snúa
en sigla foldu frá.

135 (131). Um engvar sakir
skalt aldri deila
við hugdyggva hali;
gjǫld af guði
hygg ek gumnar taki
fyr reiði rangs hugar.

136 (132). Aura tjón
skal eigi illa bera,
þótt verði skapaðr skaði;
hitt hann huggi,
er halda má;
sæll er sá er sínu unir.

137 (133). Engi oftreystiz,
þótt sé eigi gamall,
at muni lengi lifa;
skugga sinn
mega eigi skatnar flýja
né heldr forðaz feigð.

138 (134). Hjarðir sæfa
þarf eigi til hylli guðs;

132. *Ond er drukkenskaben, den er ikke alene; meget ledsager den af mén; avind og strid, utöjlet legemslyst, sygdom og synders mængde.*

133. *En stor elv gör mange skade, selv om strömmen ikke er strid; således er en underfundig og tavs mand; ham skal man tage sig iagt for.*

134. *Hvis en lidet kløgtig mand er stedt på en fjord uden at få bliden bör, bedre råd er det da at vende ind til land end styre bort fra kysten.*

135. *Aldrig skal du strides med brave mænd uden nogen grund; jeg tror, at man af gud vil få lön for sit vrange sins vrede.*

136. *Tab af gods skal man ikke bære umandigt, selv om man lider tab; det hvad han beholder skal trøste ham; lykkelig er den som er tilfreds med sit.*

137. *Ingen stole for meget på at han vil leve længe, uagtet han ej er gammel; sin skygge kan ingen fly, ej heller undgå døden.*

beit þín yxn fyr arðr;
reykelsis ilm,
er kemr af réttum siðum,
vill hann fyr tafn taka.

139 (135). Meinlæti drýgi
sá er misgert hefir
ok bæti syndir svá;
sárar atgerðir
þarf enn sjúki maðr
til sinnar heilsu at hafa.

140 (135 a). Bǫlgjǫrnum manni,
ef þér brugðiz hefir,
skalt eigi grand gera;
af annars gæzku
batnar iðuliga
sá er hefir óvinligr verit.

141 (136). Vel skalt vinna,
ef átt í verkum hlut,
ok geraz hollr gumi;
sýslu sinni
gleymir slækinn maðr;
ilt er verkþjófr at vera.

142 (137). Óreiðinn
skyldi ýta hverr
ok sjá sem gǫrst við grunum;
hugsjúkr maðr
kvíðir hvervitna;
aldri honum dagr um dugir.

143 (138). Miskunsamr
skalt við man vera,
ef átt þræla þér;
jarðligt eðli
minz at jafnt hefir
þræll ok þjóðans mǫgr.

144 (139). Ódyggra manna
skalt aldrigi

138. *Kvæg behøver man ej at slagte for at opnå guds kærlighed; spænd dine okser for din plov; røgelseduften, som udgår fra rette sæder, vil han modtage i steden for offer.*

139. *Han, som har begået synd, udøve selvpinsel og bøde således på sine synder; den syge mand trænger til smærtefuld behandling for at få sit helbred.*

140. *Du skal ikke skade en ondsindet mand, som har svigtet dig; ved en andens godhed forbedres idelig den, der har været uvenlig.*

141. *Du skal arbejde godt og være trofast, hvis du har del i et arbejde; en doven mand glemmer sin syssel; slemt er en værktyv at være.*

142. *Vredladen skulde ingen være og tage sig så meget som muligt i vare for mistænksomhed; en mistænksom mand er angst for alt; aldrig hjælper dagen ham.*

143. *Barmhjærtig skal du være mod dit tyende, hvis du har trælle; husk, at trællen og fyrstens sön har den samme jordiske natur.*

fagna bráðum bana;
hitt er sýnna,
at muni sælir vera
dyggvir menn þótt deyi.

145 (81). Þessi ljóð,
ef þekkjaz vill,
efla þik til þrifa;
en sá halr,
er þeim hafna vill,
stríðir sjálfum sér.

146 (104). Í ljóðum þessum
megu lýðir nema
þat er drengmenni dugir,
gæzku ok mildi,
en glæpa viðrsjá,
ráð ok rétta siðu.

147 (103). Ástsamlig ráð
mun þú einkason,
er ek hefi í kvæði kent;
fræði þetta
lát fylgja þér
alt til ens efsta dags.

148 (140). Hugsvinnsmál
hefi ek fyr hǫldum kveðin;
kenda ek rekkum ráð;
hyggins manns
lýstak hugar-speki;
hér er nú ljóðum lokit.

D. 1. Uægte vers af slægtsagaer.

Af Njálssaga.

1 *(Unnr).* Vist segik gótt frá geirhvessanda þessum,
geystum þats sjálfráðligt silfra

---

144. *Du skal aldrig glæde dig ved slette mænds hurtige død; det er vist, at brave mænd vil, når de dør, blive salige.*

145. *Disse vers vil, hvis du vil følge dem, hjælpe dig til trivsel, men den mand, som vil vrage dem, er værst mod sig selv.*

146. *I disse vers vil man kunne lære hvad der bör sig for en brav mand, godhed og mildhed og indsigt til at undgå forbrydelser, (gode) råd og rette sæder.*

147. *Kærlige råd skal du huske, min eneste sön, dem som jeg her har sunget i digtet; lad dette digt følge dig lige til den sidste dag.*

148. *For mænd har jeg fremsagt Huklogs tale; jeg har lært folk gode råd; jeg har fremsat en klog mands sjælsvisdom; nu er sangen sluttet.*

sundrhreyti er fundit;
verðk, þvít álmr er orðinn
eggþings fyr gørningum
(satt er at sék við spotti)
segja mart eða þegja.

2 *(Unnr).* Víst hefr, hringa
hristir,
Hrútr líkama þrútinn,
brjótr þás linnbeðs leitar
lundýgr munuð drýgja;
leita ek með ýti
undlinna þá finna
yndi okkars vanda,
aldræðr boði skjaldar.

3 *(samme).* Þó veitk hitt, at
hreytir
handfúrs, jǫkuls spannar,
meiðr, er jafnt sem aðrir
ýtendr, boga, nýtir;
vilda ek við ǫldu
jókennanda þenna,
rjóðr lít orð ok íðir
undlegs, skilit segja.

4 *(Gunnarr).* Menn eru sízt at
sǫnnu,
slíkt talar þjóð í hljóði,
(opt heyrt er þat) eptir,
ǫll, á Rangárvǫllum;

---

1. Víst segik gótt frá þessum geystum geirhvessanda þats er fundit silfra sundrhreyti sjálfráðligt; verðk segja mart, þvít álmr eggþings er orðinn fyr gørningum, eða þegja; satt er at sék við spotti = *Tilvisse har jeg kun godt at fortælle om denne stormende kriger alt hvad angår det, der er givet ham og han selv kan råde over; jeg bliver nødt til at fortælle om mange ting, ti krigeren har været genstand for trolddom, eller tie; jeg vil helst undgå spot.*

2. Víst hefr Hrútr þrútinn líkama, hringa hristir, þás lundýgr brjótr linnbeðs leitar drýgja munuð; ek leita þá finna yndi okkars vanda með undlinna ýti, aldræðr boði skjaldar = *Tilvisse har Hrut ophovnet legeme, kriger, når den sindkraftige mand søger at tilfredsstille sin lyst; jeg søger da at finde udveje (men forgæves) for at vi kan nyde hinandens elskov, min gamle fader!*

3. Þó veitk hitt, boga meiðr, at hreytir handfúrs er jafnt sem aðrir nýtir jǫkuls spannar ýtendr; ek vilda segja skilit við þenna ǫldu jókennanda; rjóðr undlegs, lít orð ok íðir = *Dog ved jeg det, kriger, at han er ligesom andre dygtige mænd; jeg vilde gærne skilles fra denne søfarer; kriger, se på ord og handlinger.*

4. Menn eru at sǫnnu sízt eptir á Rangárvǫllum; slíkt talar ǫll þjóð í hljóði: þat er opt heyrt; frák Mǫrð gígju gerðu margkunnar gunnhríðir; engr seima sløngvir var slíkr at spekt ok ríki = *Tilvisse er der ikke mænd tilbage på Rangåvolde; det siger alle mænd under fire öjne; det høres ofte; jeg har hørt, at Mård gige havde berömte kampe: ingen var hans mage i visdom og magt.*

Mǫrð frák gígju gerðu
gunnhríðir margkunnar;
engr var seima slǫngvir
slíkr at spekt ok ríki.

5 *(Gunnarr)*. Heyrt hafak,
hrings at bjartrar
Hristi þráðs með ráðum
jarðar undirgerðar
álmr, væntik, þik rænti;
réðu hodda hlæði
haldendr við þik skjaldar,
áðr rauð seima sneiðir
sverð, at hann eigi berðisk.

6 *(samme)*. Þér skalk Hrútr
at hváru
(hefk óð) í dag (góðan)
skora á hólm ok hjálma
haldruðr við mik skjalda,
þeir sé er hirðendr heyra
Heðins gáttar nú váttar,
auðs nema út vilir greiða
ǫlr mund refils grundar.

7 *(samme)*. Auðs munu æski-
meiðar
óttlaust fyr því njóta
hægs, at hvergi ljúgum,
hjǫrþings, til penninga;
ferr, en vitnis varrar
vér rjóðum, þá fljóði
verr en oss, ok errinn
álmr hraustr funa hjálma.

8 *(samme)*. Þú hefr átgjǫrnum
erni
(etr hrafn) verit betri,

---

5. Væntik hafak heyrt, at álmr bjartrar undirgerðar jarðar þráðs rænti þik hrings Hristi með ráðum; skjaldar haldendr réðu hodda hlæði, at hann berðisk eigi við þik; seima sneiðir rauð áðr sverð = ***Jeg tror jeg har hørt, at manden tog kvinden fra dig med rådsnildhed; man havde rådet ham til ikke at slås med dig; tidligere havde han rødfarvet sværdet.***

6. Skalk skora þér Hrútr at hváru í dag á hólm við mik, haldruðr skjalda ok hjálma; hefk góðan óð; þeir Heðins gáttar hirðendr, er heyra nú, sé váttar; — nema vilir, auðs ǫlr, greiða út mund refils grundar = ***Jeg skal udæske dig, Hrut, alligevel idag til holmgang med mig, kriger — jeg har god grund til digtet; de mænd, som nu hører til, skal være vidner — medmindre du vil udrede kvindens gods.***

7. Æskimeiðar hjǫrþings munu fyr því óttlaust njóta hægs auðs, at ljúgum hvergi til penninga; þá ferr fljóði verr en oss, hraustr ok errinn álmr funa hjálma; en vér rjóðum vitnis varrar = ***Mændene vil af den grund uden frygt kunne nyde guldet i ro, fordi jeg ikke har på nogen måde erhværvet det ved lögn; da vil kvinden bære sig slettere ad end jeg, tapre og raske mand; men jeg rødfarver ulvens kæbe.***

8. Þú, greiðir gjálfrdags, hefr verit betri átgjǫrnum erni en sjálfum þér; hrafn etr dauða gumna; hér gengr margr muninn í morgin drekka vargs

greiðir (gumna dauða)
gjálfrdags, en þér sjálfum;
hér gengr margr í morgin
muninn bekki vargs drekka,
æstr, en þik tekr þysta,
þingálmr fetilstinga.

9 *(Gunnarr)*. Æst skalk geir
ok geystan
gnýsvellanda fella,
hlæðir, hildar skóða,
hjálmangrs, þegar fanga;
ǫlungrundar, skal Endils
eykríðandi of síðir,
eitrs, ok, eyðir, láta
ǫrt líf Sigars drífu.

10 *(samme)*. Feldan hefk þann
eyði ǫldu
eisu, er kunni hildi at reisa,
leyfðan frák at Hallgrímr hefði
hjálma vǫnd, í ǫðrum lǫndum;
allir viti, hvé úlfa fylli
atgeirr of kom dyggum, skatnar;
hann skal mér, þvít herskap
kunnum,
hendi-fylginn lífs til enda.

11 *(Skarph.)* Hraðfeigan vilk,
hlægir
hug minn við þat, svinnan
eyði orma leiðar,
alldáliga, kalla;

bekki, en þik tekr þysta, æstr þingálmr fetilstinga = *Du, gavmilde mand, har været bedre mod den ædelystne örn end ved dig selv; ravnen æder de faldne mænd; her går mangen en ravn denne morgen at drikke blod, men du bliver törstig, ophidsede kriger.*

9. Skalk þegar æst fanga geir ok fella geystan hildar skóða gnýsvellanda, hjálmangrs hlæðir, ok, eitrs ǫlungrundar eyðir, Endils eykríðandi skal of síðir láta líf, ǫrt Sigars drífu = *Jeg skal straks rask erobre spydet og fælde den rasende kriger, o kriger, og, gavmilde mand, han skal omsider lade sit kampraske liv.*

10. Hefk feldan í ǫðrum lǫndum þann eyði ǫldu eisu, er kunni at reisa hildi; frák at Hallgrímr hefði leyfðan hjálma vǫnd; allir skatnar viti, hvé atgeirr of kom dyggum úlfa fylli; hann skal mér hendi-fylginn til lífs enda, þvít kunnum herskap = *Jeg har i fremmed land fældet den mand, som forstod at rejse kamp; jeg ved, at Halgrim besad et lovprist spyd; alle mænd skal vide, hvorledes den dygtige kriger (jeg) fik atgejren; den skal følge min hånd til mit livs ende, ti jeg forstår at kæmpe.*

11. Vilk kalla svinnan eyði orma leiðar hraðfeigan; hug minn hlægir alldáliga við þat; vígs gæðǫndum eru meiri vánir vár bræðra en at fóstra mínum, at mynim vinna varg vín = *Jeg vil kalde den kloge mand mærkværdig hurtig hjemfalden til døden; mit sind glæder sig i fuldt mål derover; man vænter (dog) mere af os brødre end af min fosterfader, at vi vil skaffe ulven drik.*

vár eru vánir meiri
vígs gæðǫndum bræðra
en at varg mynim vinna
vín at fóstra mínum.

12 *(Skarph.)* Eigi þótti ægis
áfestǫndum hesta
þurfa þróttar-djǫrfum
þeim lítlu við hlíta;
nær skulum hefja, hrærir,
handa, lǫgðis branda,
sverð ruðu frægir fyrðar
fyrr, ef nú erum kyrrir.

13 *(Sigmundr).* Hvat skulu, hauka setra
Hildr, mundriða í skildi
trauðir tryggra ráða
taðskeglingar negla,
þvít sviphnuggnir seggir,
svanteigs, megu eigi,
elda bjǫrk, þaus yrkjum
orð háðulig forðask.

14 *(samme).* Karl spyri illra orða
(einsætt er þat) greinir,
vámr nemi víst í tómi
várt raus, enn skegglausi;
hoddveitir velr heiti
hølzti gott af spotti,
ljóðs emk trauðr of trúða,
taðskeglingum, vegligs.

---

12. Eigi þótti þeim þróttar-djǫrfum ægis hesta áfestǫndum þurfa hlíta lítlu við; nær skulum hefja handa, lǫgðis branda hrærir, ef nú erum kyrrir; frægir fyrðar ruðu fyrr sverð = *Disse kraftdjærve mænd syntes nok ikke, at de kunde lade sig nöje med en liden styrke; når skal vi tage os sammen, kriger, hvis vi nu forholder os rolige; tidligere rødfarvede berömte mænd sværdet.*

13. Hvat skulu taðskeglingar, Hildr hauka setra, trauðir tryggra ráða, negla mundriða í skildi, þvít sviphnuggnir seggir megu eigi forðask háðulig orð þaus yrkjum, svanteigs elda bjǫrk = *Hvad skal de møgskæglinger, kvinde, lidet ævnende solide beslutninger, med at nagle håndtag i et skjold, ti de åsyntriste mænd vil (dog) ikke kunne slippe for de hånsord vi digter, guldprydede kvinde.*

14. Karl enn skegglausi spyri greinir illra orða — þat er einsætt — vámr nemi víst í tómi várt raus; hoddveitir velr taðskeglingum af spotti hølzti gott heiti; emk trauðr vegligs ljóðs of trúða = *Den skægløse gubbe høre vore spottende udtryk — det må han gærne —; lad den væmmelige person erfare vor snak i ro og mag; jeg vælger de møgskæglinger for spots skyld et navn, der (egenlig) er altfor godt; jeg er lidet oplagt til at rose de göglere.*

15. Getk miklu makligast heiti, taðskeglingar, neglisk síðan meins

15 *(Sigmundr).* Getk makligast miklu
meins leitǫndum heiti,
trauðr rýfk trygðir, síðan
taðskeglingar neglisk;
heiti karl, en knýtum
(kannak opt hugi manna)
skjótt, í, skǫmmu máli,
skegglauss tali seggja.

16 *(Skarph.)* Eru umgerðis jarðar,
auðs varpandi, sauða
eisu einkar fúsir
opt veitendr at leita;
þeir hafa, seima særir,
smíðandar drafníða
(geystr vinnk geira róstu)
grasbíta skyn lítit.

17 *(samme).* Hǫfuð þetta skalt, hrotta
hljómstærandi, færa,
kom þú eldskerðir orðum
áls ferðar, Hallgerði;
hykk at þǫll myni þekkja
Þynjar logs ok skynja
þýð, hvárt þat hafi smíðat
þungt níð, boði skíða.

18 *(Gunnarr).* Víst spurðir þú vasta
viggrennanda þenna,
hrøkkviglópr, áðr hleyptuð,
harðr, ór mínum garði,
hvárt vígstæris væri
(vér rjóðum spjǫr blóði)
þess skalk heiptar hvessi
hefna, réttar stefnur.

---

leitǫndum; rýfk trauðr trygðir; karl heiti skegglauss í tali seggja, en knýtum skjótt skǫmmu máli; kannak opt hugi manna = *Jeg formoder, at det så höjt fortjænte navn. „møgskæglinger“, fæstner sig herefter urokkelig; nødig bryder jeg forlig; lad gubben hedde „den skægløse“ i mændenes tale, og jeg hævder dette kort og godt; jog gransker ofte mænds mod.*

16. Auðs varpandi, optveitendr jarðar umgerðis eisu eru einkar fúsir at leita sauða; þeir smíðandar drafníða hafa lítit skyn grasbíta, seima særir; vinnk geystr geira róstu = *Mand, mændene (vi) vil gærne hen at oplede får; de spotsmede har græsædende dyrs ringe forstand, gavmilde mand; hæftig udfører jeg en kamp.*

17. Hrotta hljómstærandi, hǫfuð þetta skalt færa Hallgerði; kom þú orðum, áls ferðar eldskerðir; hykk at þýð Þynjar logs þǫll muni þekkja ok skynja, skíða boði, hvárt þat hafi smíðat þungt níð = *Mand, dette hoved skal du bringe Halgerd og mine ord med, mand; jeg antager at den venlige kvinde vil genkende og skönne, træl, om det har smedet tungt nid.*

18. Víst spurðir þú, harðr hrøkkviglópr, þenna vasta viggrennanda, áðr hleyptuð ór garði mínum, hvárt stefnur vígstæris væri réttar; þess skalk hefna heiptar hvessi; vér rjóðum spjǫr blóði = *Víst spurgte du, hårde*

19 *(Skarph.)* Hér verðr þrǫng
á þingi,
þóf gengr langt ór hófi,
sið mun sætt með þjóðum
sett, leiðisk mér þetta;
rǫskligra er rekkum
rjóða vápn i blóði,
víst lemk gráð enn geysta
gjarna ylgjar barni.

20 *(Gunnarr).* Þykkjumk,
flýtir flokka,
fámennr riðinn, sennu,
víst brák hrafns á hausti
hungri, brott ór Tungu,
þvít, eldveitir ǫldu,
ek fýsumk þat lýsa,
(merg etr valr frá vargi
villr) dreymði mik illa.

21 *(samme).* Hykk at þat
myni þykkja
þvengláðs Njǫrun engu
dýnu, darra reynir
driptar, máli skipta;
móins jarðar gakk myrðir
meir framm í dyn geira,
leygs ef reið skal ráða
Rínar hǫfði minu.

22 *(samme).* Munu, elds beiðir,
eyðask,
ár, fésjóðar várir,
geig þótt gervim eigi

---

flugttåbe, denne mand (mig), för du sprængte afsted bort fra min gård, om krigerens stævning var rigtig; det skal jeg hævne på den ophidsede mand; vi rødfarver spydet i blod.

19. Hér verðr þrǫng á þingi; þóf gengr langt ór hófi; þetta leiðisk mér; síð mun sætt sett með þjóðum; rǫskligra er rekkum rjóða vápn i blóði; víst lemk gjarna ylgjar barni enn geysta gráð = ***Her på tinget bliver der trængsel; dette endeløse vrøvl går over alle grænser; jeg er ked af dette her; sent vil der blive gjort forlig mellem folk; det er mere raskt for mændene at rødfarve våbnene i blod; tilvisse gör jeg gærne ende på ulvens voldsomme hunger.***

20. Flýtir flokka sennu, þykkjumk riðinn fámennr brott ór Tungu — víst brák hungri hrafns á hausti —, þvít mik dreymði illa, ǫldu eldveitir; ek fýsumk lýsa þat; villr valr etr merg frá vargi = ***Stridbare mand, jeg tror at jeg har redet bort fra Tunga med for lidet følge — tilvisse mættede jeg ravnen sidste efterår —, ti jeg har haft en ildevarslende dröm, mand; det vil jeg her udtale; den vilde falk vil æde marven fra ulven.***

21. Darra driptar reynir, hykk at þat myni þykkja þvengláðs dýnu Njǫrun engu máli skipta; móins jarðar myrðir, gakk meir framm i geira dyn, ef Rínar leygs reið skal ráða hǫfði minu = ***Kriger, jeg tror at kvinden vil synes, at det er helt ligegyldigt; mand, gå bedre frem i kampen, hvis hun skal besidde mit hoved.***

geirleiks stǫfum fleirum,
enn ef ek skal runna
unnviggs þás hér liggja,
mín nem mál ok greinir
mætr, gǫrvalla bæta.

23 *(Gunnarr).* Ullr, munu,
Ekkils vallar
andrs, nǫkkurir standa
jafnir unda stefni
á Rínar veg mínum,
áðr gnýjarðar girðis
græðendr mynim hræðask
geisla, gljúfra fǫsla
gætir fagrasætis.

24 *(samme).* Hverr hefr
dreyrgra darra
dómreynir til, sóma
niðr drepr sveigar Sága,
síns ágætis, mínum;
engr skal lítils lengi
liðs ráðandi biðja;
fús verðr fagrmjǫls dísi
Fenju hǫnd á venju.

25 *(Skarp.).* Vér hǫfum felda
fjóra
fleinstýranda dýra;
þeim skalt beiðir beimum
bylgju logs of fylgja;
kúgum karl, svát ægi
kaldráðum hlyn skjalda;
aumr sel alla dóma
auðrunnr syni Gunnars.

---

22. Ár elds beiðir, fésjóðar várir munu eyðask, þótt gervim eigi fleirum geirleiks stǫfum geig, ef ek skal enn bæta gǫrvalla unnviggs runna þás liggja hér; nem, mætr, mál mín ok greinir = *Mand, vore punge vil hurtig blive tömte, selv om vi ikke tilföjer flere krigere skade, dersom jeg fremdeles skal give bøder for alle de mænd, som her ligger (døde); herlige mand, læg mærke til mine ord og udtalelser.*

23. Ekkils vallar andrs Ullr, nǫkkurir munu standa jafnir unda Rínar stefni á veg mínum, áðr mynim hræðask gnýjarðar girðis geisla græðendr, gætir fagrasætis gljúfra fǫsla = *Mand, der skal nogle af mine ligemænd til at stå på min vej (som angribere), för jeg frygter dem, mand.*

24. Hverr dreyrgra darra dómreynir hefr til síns ágætis; sveigar Sága drepr niðr sóma mínum; engr liðs ráðandi skal lengi biðja lítils; hǫnd verðr Fenju fagrmjǫls dísi fús á venju = *Enhver mand har noget at berömmes for; kvinden slår min hæder ned (og det kan hun rose sig af); ingen skal bede længe om lidt; kvindens hånd gör hvad den er vant til.*

25. Vér hǫfum felda fjóra dýra fleinstýranda; þeim beimum skalt of fylgja. beiðir bylgju logs; kúgum karl, svát ægi kaldráðum skjalda hlyn; aumr auðrunnr, sel alla dóma syni Gunnars = *Vi har fældet fire udmærkede mænd; de mænd skal du, mand, følge; lad os kue den gamle, så at den*

26 *(Skarp.)* Auk munu, elda síka,
orð þín mega, skorða,
(gjarn seðk úlf ok ǫrnu)
ekki þessum rekkum;
hornkerling ert, Hernar
hrings víðs freka skíða
Baldr semr Óðins ǫldu,
útigangs eða púta.

27 *(samme).* Brátt létk brynjum hætta
bengríði framm ríða;
fyldi heldr á hǫldi
hrafn vandgjálpar nafna;
veitið Hrapp, sem hétuð,
hríð á ísi víðum;
reið sǫng róstu-hljóðum
Rimmugýgr til dimmum.

28 *(samme).* Yðr komk eigi síðar
enn til vápna sennu,
ár þvít elda rýri
allharðan létk falla;
en þvít jarl hrauð unnar
elg fyr Grím ok Helga,
nú er eldviðum ǫldu
efni þess at hefna.

29 *(samme).* Kennum landa linna
leygs gǫrvallir þeygi
(satt erat) þollr (né) þetta

---

falske mand bliver bange: usle mand, overlad Gunnars sön al afgörelse (fuldt selvdömme).

26. Auk munu orð þín, elda síka skorða, mega ekki þessum rekkum; gjarn seðk úlf ok ǫrnu; ert hornkerling eða útigangs púta; Baldr víðs Hernar hrings skíða semr freka Óðins ǫldu = *Og dine ord, kvinde, vil intet formå overfor disse mænd; gærne mætter jeg ulv og örne; du er en hjörnekælling eller en omstrejfende skøge; manden (jeg) digter et vers med stærke ord i.*

27. Brátt létk bengríði, brynjum hætta, ríða framm; vandgjálpar nafna fyldi heldr hrafn á hǫldi; veitið Hrapp hríð á víðum ísi, sem hétuð; Rimmugýgr sǫng reið til dimmum róstuhljóðum = *Snart lod jeg øksen, farlig for brynjerne, svinge frem; øksen mættede i rigelig grad ravnen med mandens legeme; angriber Hrap på den vide isflade, som I loved; Rimmegyge sang vred meget dumpe kamptoner.*

28. Komk enn eigi síðar yðr til vápna sennu, þvít létk allharðan ár elda rýri falla, en þvít jarl hrauð unnar elg fyr Grím ok Helga, er ǫldu eldviðum nú efni at hefna þess = *Jeg kom ikke senere end I til kampen, ti jeg har ladet den meget kraftige mand falde; men eftersom jarlen ryddede skibet for Grim og Helge, er der nu lejlighed for mændene til at hævne det.*

(þinligt) fǫður mínum;
hafgeymir mun heiman
hyrs, ef þat má spyrjask,
stendr af stála skyndi
stríð, ens verra bíða.

Af Svarfdælasaga.

1 *(Klaufi).* Hygg at heiti
Hrólfr nefglita;
sá býðr Klaufa
kván at verja;
munattu bøggvir
brúðar njóta,
nema nefglitu
næmir lífi.

2 *(samme).* Hlær mest at því
Hrólfr nefglita,
nærgis greppi
gjǫldum, þeira.

3 *(Karl).* Veitk, at seggir sátu
(slíkt 's minniligt) inni;
meir ræðr, sás lof leiðir,
Ljótólfr fyr óskjóta;
brims getk enn at ýmsir
eldskerðandar verði,
hlátr skal herðinjótum
hegna, brǫgðum fegnir.

---

29. Kennum þeygi gǫrvallir fǫður mínum þetta, landa linna leygs þollr; erat satt né þinligt; hyrs hafgeymir mun bíða ens verra heiman; stríð stendr af stála skyndi, ef þat má spyrjask = *Ikke giver vi alle min fader skylden for dette, mand; det er ikke sandt og ligner ikke dig (at göre det); manden (Lyting) vil sikkert i sit hjem komme til at oppebie det værre; der udgår strid fra krigeren (mig?, Lyting?), dersom det kan spörges (den sidste sætning dunkel).*

1. *Jeg tror at der er en, der hedder Hrolf nefglita [næseglans]; han påtager sig at værge kvinden for Klaufe (mig); du vil ikke, Böggve (ham selv) nyde kvindens kærlighed, medmindre du berøver Nefglita livet.*

2. *Hrolf nefglita er den af dem, der ler mest deraf, når vi så end kan gengælde manden det.*

3. Veitk, at seggir sátu inni; meir ræðr Ljótólfr, sás leiðir lof, fyr óskjóta; slíkt 's minniligt; getk, at enn verði ýmsir brims eldskerðandar brǫgðum fegnir; hlátr skal hegna herðinjótum = *Jeg ved, at mændene sad inde; fremdeles er det Ljotolv, som ikke kan roses, der råder for at vi møder hindringer; det bör mindes; jeg formoder, at mændene bliver afvekslende glade ved deres (listige) handlinger; krigerne bör straffes for deres latter.*

4 *(Klaufi).* Mál 's í meyjar
hvílu
(mjǫk emk stuggliga hnugginn)
flýgr í faðm mér eigi
fǫgr mær, gala mǫgrum;
munat oss of þrá þessa,
þat kváðu hjú, batna,
rétt, þaus reiða áttu
rann þeim hana manni.

5 *(samme).* Sitk á húsi,
sék til þess,
heðan munum vér
oss hefnda vænta.

6 *(samme).* Suðr er ok suðr er,
svá skulum stefna.

7 *(samme).* Hér er ok hér er,
hví skulum lengra.

8 *(Karl).* Hér gelr hvass á
húsi
hyrlundr mikils styrjar,
fleinhríðar vekr fæðir
ferð, sás hræddr skal verða;
þau munu ljóð, en leiðar
linnsveigir renn eigi,
bið gunnstara grennis.
Grísi hætt, er vættik.

9 *(Klaufi).* Ganga hér fyr garð
framm
gunnhvǫt enni,
eruð vanir vígum
sem vér fyrri;

---

4. Mál 's mǫgrum gala í meyjar hvílu; fǫgr mær flýgr eigi í faðm mér; mjǫk stuggliga emk hnugginn; munat oss batna of þessa þrá; þat kváðu hjú rétt, þaus áttu reiða hana þeim manni rann = *Det er på tide for den magre fyr (? ɔ: mig) at betræde kvindens leje; den skönne kvinde flyver ikke i mine arme; jeg er meget nedslået; denne længsel vil ikke læges hos mig; det sagde det ægtepar (hendes forældre) rigtig, der skulde bringe hende til den mands hjem(?).*

5. *Jeg sider på huset; herfra vil jeg vænte hævn for mig; jeg vænter det.*

6. *Mod syd, mod syd, så skal vi stævne.*

7. *Her er det, her er det; hvad skal vi længere?*

8. Hvass hyrlundr mikils styrjar gelr hér á húsi; fleinhríðar fæðir, sás skal verða hræddr, vekr ferð; þau ljóð munu hætt Grísi, er vættik, en renn eigi leiðar linnsveigir; bið gunnstara grennis = *En stærk sværdvånd synger her på huset; krigeren, som skal blive bange, vækker mændene (el. sætter sig i bevægelse, for at flygte?); den sang vil blive farlig for Gris, som jeg antager, men flygt ikke mand, vænt på krigeren (mig).*

9. *Her går kampraske mænd fremfor gærdet; I er vante til kamp*

sét hǫfum sólheim.
sjá munuð annan;
eruð ér sem vér
alls of dulðir,
alls of dulðir.

10 *(Karl).* Þoku sék upp (við ekka
oss hlífir sjá drífa)
kols, at Klaufahváli,
kornél gróit vélum,
nærgis þeyr af þeiri;
þat er meinligra einu;
ræðk, þó at rigni blóði,
randelds í byl standa.

11 *(Klaufi).* Dynr er of allan
dal Svarfaðar;
eru vinir órir
vals of fyldir;
knýjum, knýjum
Karls ofliðar;
látum liggja
Ljótólf goða
í urð ok í urð.

12 *(samme).* Mikil mun mǫnnum þykkja,
margr sér þar til bjargar,
svá greiðik lok lýða,
langrar, heimfǫr þangat;
koma mun sáð of síðir,
síð hygg at þat líði,
jamt lætk við ský skrimta
skin grams ok ríð framsi,
ok ríð framsi.

---

som vi tidligere; vi har set solens verden; I vil se den anden (verden), I er som vi uvidende om alt (i den anden verden).

10. Sék þoku drífa upp at Klaufahváli — oss hlífir sjá [drífa] við ekka — kornél gróit vélum „kols“, nærgis þeyr af þeiri; þat er einu meinligra; ræðk standa í randelds byl, þó at rigni blóði = *Jeg ser tåge stige op ved Klaufehöj; — den byge skåner os for bekymring —; hagelbyge, opstået ved trolddom ...., når den så end tør (får ende); den gör os kun liden skade; jeg står fast i kampen, selv om det regner med blod.*

11. *Det buldrer overalt i Svarfadsdalen; vore venner er mætte af drab; lad os gå på, lad os gå på, vi Karls følgesvende; lad os lade Ljotolv gode ligge i en ur, — i en ur.*

12. Mikil mun mǫnnum þykkja heimfǫr þangat; margr sér þar til langrar bjargar; svá greiðik lok lýða; koma mun sáð of síðir, hygg at þat líði síð; jamt lætk skin grams skrimta við ský ok ríð framsi, ok ríð framsi = *Man vil synes at mange vil drage hjem derhen (til den anden verden); mangen en vænter sig deraf langvarig frelse (ro); således udreder jeg mændenes endeligt; omsider vil der (dog) komme (ny?) udsæd (til ufred), — og jeg tror, at den vil sent forgå; jævnt (altid?) lader jeg sværdets glans skinne mod sky, og rider (ager) videre, og rider videre.*

13 *(samme).* Kól aldrigi Ála
éldrauga, „ske“ vélum
beit á seggja sveitum,
svimmk nú við ský, grimmum,
svimmk nú við ský, grimmum.

2. Drömmevers.

Af Stjǫrnu-Oddadraumr.

I.

1. Váru austr
á Jǫruskógi
barmar tveir,
bǫls of fyldir,
ok til fjár
fyrða næmdu
við morðráð
mǫrgu sinni.

2. En sá gramr,
er gera bræðir,
hefr tírgjarn
tindótt hjarta,
ok bǫðfrækn
báða feldi
Garp ok Gný
Geirviðr konungr.

3. Réð jafngjarn
auði at skipta
Roðbjarts sonr,
rekka mærði
af því fé
fyrða kinda,
er svikmenn
safnat hǫfðu.

4. Lét gunndjarfr
gefna hringa
seggja ætt
siklingr Gauta,

---

13. Aldrigi kól Ála éldrauga; „ske“ beit grimmum vélum á seggja sveitum; svimmk nú við ský, svimmk nú við ský = *Aldrig frøs krigerne (jeg?); .... bed med grum list på mændens skarer; jeg svæver nu blandt skyer, jeg svæver nu blandt skyer.*

I. 1. *Østerpå i Joruskov var der 2 brødre, opfyldte af ondt, og de berøvede mangen gang med drabssind mænd, for at tage deres gods.*

2. *Men den fyrste, som føder ulven, har, rylysten, et hårdt (uforfærdet) hjærte, og den kamptapre kong Geirvid fældede bægge, Garp og Gny.*

3. *Den retsindige sön af Rodbjart delte guldet, han forherligede mændene ved det mændenes gods, som de svigefulde mænd havde samlet.*

svát hirðmenn
hǫfðu allir
haukastóls
hengiskafla.

5. Mun Dagfinnr
dýrra mála
við lofsorð
lúka kvæði;
njóti vel
vegs ok landa
gramr gǫfugr
gauzkrar þjóðar.

II.

1. Geirviðr of nam greiða
gang, svát skreið ór þangi,
ok byrsóta beitti,
barðs, út of lágarða;
ok seglhættu sóttu
snarpir meðr ór veðri,
blés við hún, und Hǫfða,
harðan vegg of seggjum.

2. Skeið náði þá skríða
skjót of bylgjur ljótar;
fóru dyggir drengir
á dýrmǫrum hlýra;
þar sák frægra fyrða
fǫr prúðligsta gǫrva;
þó 'r gotneskra gumna
Geirviðr konungr þeira.

3. Siglðu Hofs fyr hǫfða
herðendr skipa ferðum
gǫndlar (grams) með landi,

---

4. *Gøternes kampdjærve konge gav mændenes slægt ringe, så at alle hirdmændene havde ringe på armene.*

5. *Dagfinn vil slutte digtet med herlige ords lovprisning; det gøtiske folks gæve konge nyde vel hæder og rige.*

II. 1. Geirviðr of nam greiða barðs gang, svát skreið ór þangi, ok beitti byrsóta út of lágarða, ok snarpir meðr sóttu ór seglhættu veðri und Hǫfða: harðan blés vegg við hún of seggjum = *Geirvid satte skibet i bevægelse, så at det skred ud af (strandens) tang, og styrede skibet ud over landbrændingerne, og de raske mænd sejlede ud af den sejlfarlige storm ind under Höfde; hårdt udspilede stormen sejlet ved toppen over mændene.*

2. Skjót skeið náði þá skríða of ljótar bylgjur; dyggir drengir fóru á dýrmǫrum hlýra; þar sák fǫr frægra gǫrva prúðligsta; þó er Geirviðr konungr þeira gotneskra gumna = *Det hurtige skib skred da hen over de hæslige bølger; brave mænd sejlede på de herlige skibe; der har jeg set den prægtigste rejse, berömte mænd har gjort. Geirvid er i sandhed de götske mænds konge.*

3. Herðendr gǫndlar siglðu skipa ferðum með landi fyr Hofshǫfða — þat var gótt ráð grams dróttar —, unz sigrgǫfgaðir horskir seggir hjoggu

(gótt ráð var þat dróttar),
unz í Silda-sundi
sigrgǫfgaðir vigrum
hjoggu horskir seggir
hjǫrs andskota bǫrva.

4. Ok skjaldmeyjar skjóma
skerðendr ok svá gerðu,
at varfærir virðar
í vág fyrir lágu;
gátu ljónar líta
leiðangrs flota breiðan,
hilmis fór und hjálmi
hirð, sús vǫmm of firðisk.

5. Brátt vǫknuðu virðar
at vígboði þjóðar,
þás Hlégunnar hestar
hafrastar mjǫk þustu,
ok snarráðir sóttu
siklings vinir þingat;
þó er gotneskra gumna
Geirviðr konungr þeira.

6. Ok hnigsólar Hǫgna
hríð æxti þá síðan,
blóðísunga beiðir,
bragna konr af magni;
en vígroða víða
varp af rómu snarpri,
sjár varð døkkr af dreyra,
drótt þás hríðmál sótti.

7. Svipun gerðisk þar sverða,
saman kómu þar rómu,
gǫndul varð fyr grundu,

---

vigrum í Silda-sundi hjǫrs bǫrva, andskota = *Krigerne sejlede med flåden langs landet forbi Hofshöfde; — det var et godt foretagende af fyrstens skare — indtil de sejrprydede kloge mænd nedhuggede med spyd i Sildesund deres fjender, krigerne.*

4. Ok skjaldmeyjar ok skjóma skerðendr gerðu svá, at varfærir virðar lágu fyrir í vág; ljónar gátu líta breiðan leiðangrs flota; hirð hilmis, sús of firðisk vǫmm, fór und hjálmi = *Og skjoldmøerne og krigerne havde indrettet sig således, at de forsigtige mænd væntede i bugten; mændene (de) kunde se den brede ledingsflåde; fyrstens hird, som undgik fejl, kom dér hjælmbedækket.*

5. Virðar vǫknuðu brátt at vígboði þjóðar, þás hestar hafrastar Hlégunnar þustu mjǫk, ok snarráðir vinir siklings sóttu þingat. Þó *osv.* = *Mændene vågnede snart ved mændenes (Geirvids mænds) kamp-bebudelse, da Hlegunns skibe fór frem, og kongens snarrådige venner søgte derhen. Geirvid osv.*

6. Blóðísunga beiðir, bragna konr, æxti þá síðan af magni Hǫgna hnigsólar hríð; en vígroða varp víða af snarpri rómu; sjár varð døkkr af dreyra, þás drótt sótti hríðmál = *Og krigeren, fyrsteætlingen, lod da kampen vokse med stor kraft, men kamprøden udbredte sig vidt fra den hæftige kamp; søen blev mørk af blodet, da hæren angreb i aftenstunden(?).*

Det Arnamagnæanske Legats forlagsskrifter og øvrige ved dette fremmede arbejder. For oktavformat ingen særlig angivelse; (—) betegner andet forlag, [—] udsolgt.

Anecdoton historiam Sverreri regis Norvegiæ illustrans. Cum vers. Lat. et comment. edidit Er. Chr. Werlauff. Havniæ 1815........ Kr. 1,00.

Annálar Íslenzkir sive Annales Islandici. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4 .... — 8,00.

Arne Magnussons i AM. 435 a—b, 4to indeholdte håndskriftfortegnelser med to tillæg. Kbh. 1909 .... — 2,00.

(**Diplomatarium Arna-Magnæanum** I—II. Edid. G. J. Thorkelin. Havniæ 1786. 4.)

Edda Snorra Sturlusonar. Edda Snorronis Sturlæi. [Tom. I. Hafniæ 1848. Udsolgt.]

[— Tom. II. Hafniæ 1852. Udsolgt.]

— Tomi III. pars prior. Accedunt tabulæ lithographicæ quinque. Hafniæ 1880.. — 5,00.

— Tomi III. pars posterior. Hafniæ 1887......................... — 5,00.

(**Edda Sæmundar hins fróða** I—III. Hafniæ 1787—1828. 4.)

[**Egils saga** sive Egilli Skallagrimii vita. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1809. Udsolgt.]

[**Eyrbyggja saga.** Havniæ 1787. 4. Sumptibus P. F. Suhm. Udsolgt.]

Fundation for det Arna-Magnæanske Legat. Kiøbenhavn 1813.

Gíslason, K., Efterladte Skrifter I. (Forelæsninger over Oldnordiske skjaldekvad.) København 1895. .... — 5,00.

— **Efterladte Skrifter II.** (Forelæsninger og videnskabelige afhandlinger.) København 1897 .... — 5,00.

— **Udvalg af Oldnordiske Skjaldekvad.** København 1892............. — 5,00.

Grágás I—II. Cum interpret. Lat. pp. Præmissa commentatione hist. et critica ab J. F. G. Schlegel conscripta. Havniæ 1829. 4.................................. (Hvert bind 8 kr.) — 16,00.

— Staðarhólsbók, ved V. Finsen. Kbh. 1879........................ — 7,00.

— Skálholtsbók m. m., ved V. Finsen Kbh. 1883................... — 10,00.

Gulaþingslög. Leges Gula-Thingenses regis Magni legum reformatoris, sive jus commune Norvegicum. Cum interpret. Lat. et Dan. pp. et tabb. facss. Havniæ 1817. 4.................................. — 8,00.

Gunnlaugs saga. Sagan af Gunnlaugi Ormstungu ok Skalld-Rafni. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1775. 4. .... — 6,00.

Hervarar saga ok Heiðreks kongs. Vers. Lat, pp. Edid. Steph. Biörnonis. Sumptibus P. F. Suhm. Hafniæ 1785. 4.......................... — 6,00.

(**Hungurvaka** etc. Hafniæ 1778.)

Håndskrift AM. 24, 4to (Valdemars sællandske Lovs første Femtedel) Fotolit. Kbh. 1869.. — 1,00.

— AM. 674 A, 4to (Elucidarius paa Islandsk). Fotolit. Kbh. 1869.. — 2,00.

— AM. 28, 8vo (Codex Runicus). Fotolit. Med en Undersøgelse om Runernes Brug til Skrift udenfor det monumentale, af P. G. Thorsen. Kbh. 1877... — 6,00.

Járnsíða eðr Hákonarbók. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4. . Kr. 4,00.
(**Johnsen, F.**, De noctis præ die prærogativa. Hafniæ 1782.)
Jónsson, F., Den norsk-islandske skjaldedigtning. I. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1908 .... — 5,00.
— — I. binds 2. hæfte A—B. Kbh. 1910 .... — 5,00.
— — I. binds 3. hæfte A—B. Kbh. 1912 .... — 6,00.
— — II. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1914 .... — 5,00.
Katalog over den Arnamagnæanske håndskriftsamling. I. binds 1. hæfte. Kbh. 1888 .... — 5,00.
— I. binds 2. hæfte. Kbh. 1889 .... — 5,00.
— II. binds 1. hæfte. Kbh. 1892 .... — 7,00.
— II. binds 2. hæfte. Kbh. 1894 .... — 3,00.
Katalog over de oldnorsk-islandske håndskrifter i det store kgl. bibliotek og i universitetsbiblioteket (udenfor det Arnamagnæanske samling). Kbh. 1900 .... — 10,00.
Kormaks saga sive Kormaki Oegmundi filii vita. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1832 .... — 3,00.
Kristni saga, sive historia religionis Christianæ in Islandiam introductæ, pp. Cum interpret. Lat. etc. Hafniæ 1773 .... — 3,00.
Kålund, Kr., Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island, I. bind. Syd- og Vestfjærdingerne. Med 9 litogr. kort. Kbh. 1877 .... — 8,00.
— II. binds 1. hæfte. Nordfjærdingen. Med 4 litogr. kort. Kbh. 1879. — 3,00.
— II. binds 2. hæfte. Østfjærdingen. Det indre höjland. Bidrag fra ældre utrykte kilder. Tillæg og Rettelser til hele værket. Registre. Med 5 litogr kort og et træsnit. Kbh. 1882 .... — 4,00.
Laxdæla saga sive Historia de rebus gestis Laxdölensium. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1826. 4 .... — 6,00.
Nials saga. Historia Niali et filiorum Lat. reddita. Cum variis textus Islandici lectionibus, glossario pp. Havniæ 1809. 4 .... — 8,00.
— Sagan af Niali Þorgeirssyni ok sonum hans. Kph. 1772 .... — 2,00.
(**Olafsson, J.**, Diatribe de cognatione spirituali. Hauniæ 1771.)
(—, Syntagma de baptismo. Hauniæ 1770. 4.)
Ólsen, B. M., Runerne i den oldislandske literatur. Kbh. 1883 .... — 2,00.
Palæografisk Atlas. Dansk afdeling. 38 fototypiske tavler (64 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1903. Folio .... — 30,00.
Palæografisk Atlas. Oldnorsk-islandsk afdeling. 37 fototypiske tavler (53 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1905. Folio .... — 30,00.
Palæografisk Atlas. Ny serie. Udgivet på Carlsbergfondets bekostning. 37 fototypiske tavler (57 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1907. Folio .... — 30,00.
(**Rymbegla.** Versione Lat. edid. St. Biörnonis. Hafniæ 1780. 4.)
Samling af Bestemmelser vedkommende det Arnamagnæanske Legat. Kbh. 1892 .... — 1,00.
Víga-Glúms saga, sive vita Viga-Glumi. Cum versione Lat. pp. Sumptibus P. F. Suhm. Havniæ 1786 .... — 5,00.

S. L. MØLLERS BOGTR.

DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST MED TOLKNING

II. BINDS 2. HÆFTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1914

DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST MED TOLKNING

II. BINDS 2. HÆFTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1914

Bortfalder ved indbindingen

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI — KØBENHAVN

Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat udsender herved II. binds 2. hæfte A (ark 14-26) — B (ark 15-28) af den af sit medlem F. Jónsson besørgede udgave af samtlige norske og islandske skjaldekvad så vel i aftryk efter håndskrifterne som i rettet og tolket tekst. Angående planen for denne kritiske udgave af alle de gamle norske og islandske digte — med undtagelse af de såkaldte Eddadigte og dertil hørende småbrudstykker — henvises til fortalen i det 1912 udgivne I. bind.

København 14. november 1914.

Ludv. F. A. Wimmer. **Johannes C. H. R. Steenstrup.**

Finnur Jónsson. **Sofus Larsen.** **Kr. Erslev.**

Foreløbig fortale.

grams drótt þvít vel sótti;
Geirviðr of vá geiri
geirvalds í hlqkk þeiri,
blóðár sás þó blóði,
blóð stqkk of skqr þjóða.

8. Gerði hríð af hqrðu
hirð sús fylkir stýrði;
margr er gramr af gengi
gqfugr tíginna jqfra;
spyrkat frægra fyrða
ferð snjallari verða.
Þó er gotneskra gumna
Geirviðr konungr þeira.

9. Hlégunnar leitk hingat
harðráðar ódáðir,
ýfð með ylgjar hqfði
eiskranlig réð geisa;
trolls kjapta sák tyggja
tqnnum hold af mqnnum;
með hvítgeirum hvápta
herða sókn of gerði.

10. Annat sték af qðru
Áta skíð of víði,
unz glæsimar Gylfa
gekk með hilmis rekkum;
ok siklingi sagðak,

7. Þar gerðisk svipun sverða, þvít grams drótt sótti vel; kómu þar saman rómu (skjómar *G. Vigf.*); gqndul varð fyrir grundu, Geirviðr of vá geiri, sás þó blóði blóðár, i þeiri geirvalds hlqkk; blóð stqkk of skqr þjóða = *Der opstod en kamp, ti kongens skare angreb modigt; der fik man kampen i stand; den stod foran landet; Geirvid, som vaskede sværdet i blod, kæmpede med spyd i den kamp; blodet sprøjtede over mændenes hoveder.*

8. Hirð, sús fylkir stýrði, gerði hríð af hqrðu; margr gramr er gqfugr af gengi tíginna jqfra; spyrkat ferð frægra fyrða verða snjallari. Þó *osv.* = *Den hird, som kongen styrede, foretog et angreb med kraft; mangen fyrste er gæv af höjbårne hövdingers følge; jeg hører, at der ikke vil gives en modigere færd af berömte mænd.*

9. Leitk hingat harðráðar ódáðir Hlégunnar; ýfð með ylgjar hqfði réð geisa eiskranlig; sák kjapta trolls tyggja tqnnum hold af mqnnum; of gerði herða sókn með hvítgeirum hvápta = *Jeg så her Hlegunns grumme ugærninger; hun med ulvindens hoved, barsk, fór rasende frem; jeg så utyskets kæber rive med tænderne kødet af mændene; hun gjorde et hårdt angreb med kæbernes hvide spyd (tænderne).*

10. Sték annat Áta skíð af qðru of víði, unz gekk glæsimar Gylfa með hilmis rekkum; ok sagðak siklingi, hvé grimmhuguð ægis geisla Gerðr gerði sýslu of víga-ferði = *Jeg gik fra det ene skib til det andet på søen, indtil jeg kom på det prægtige skib med fyrstens mænd; og jeg fortalte kongen, hvorledes den grumme kvinde opførte sig med hensyn til kampmåden.*

sýslu ægis geisla
hvé grimmhuguð gerði
Gerðr of víga-ferði.

11. Gramr leit hitt, hvar hafði
Hǫrn svarrgymis stjǫrnu
hǫfuð á hauka stofni
heiðingja sér brúðar;
ásynju lét elda
ǫrvígr konungr hníga
flóðs af fyllar meiði
frægr, hinns ekki vægði.

Af Bergbúaþáttr.

(Undertiden kaldt Hallmundarkviða.)

1. Hrynr af heiða fenri,
hǫll taka bjǫrg at falla,
fátt mun at fornu setri
fríðs aldjǫtuns hríðar;
gnýr, þás gengr enn hári
gramr of døkkva hamra.
Hátt stígr hǫllum fæti
Hallmundr í gný fjalla (*bis*).

2. Hrýtr af Hanga brjóti
harðvirkr megingarða,
gnýr er of seima særi
sáman, eldr enn kámi;
eimyrju lætk áma
upp skjótliga hrjóta;
verðr of hrungnis hurðir
hljóðsamt við fok glóða (*bis*).

---

11. Gramr leit hitt, hvar svarrgymis stjǫrnu Hǫrn hafði hǫfuð heiðingja brúðar sér á hauka stofni; frægr ǫrvígr konungr, hinns ekki vægði, lét flóðs elda ásynju hníga af fyllar meiði = ***Kongen så, hvor kvinden var med en ulvindes hoved mellem sine skuldre; den berömte, kampraske konge, som aldrig veg, lod kvinden falde ud af skibet.***

[B.] 1. Hrynr af heiða fenri; hǫll bjǫrg taka at falla; fátt fríðs mun at fornu hríðar setri aldjǫtuns: gnýr, þás enn hári gramr gengr of døkkva hamra; Hallmundr stígr hátt hǫllum fæti í gný fjalla = ***Der udgår larm fra jætten; de hældende klipper begynder at styrte; kun lidet herligt vil der være i den gamle jættes gamle stormbolig; der er gny, når den gråhårede hövding går over de mörke klipper; Halmund træder höjt med hældende fod under fjældenes gny.***

2. Enn kámi eldr hrýtr harðvirkr af brjóti Hanga megingarða, gnýr er of sáman seima særi; lætk áma eimyrju hrjóta skjótliga upp; hljóðsamt verðr of hrungnis hurðir við fok glóða = ***Den mörke flamme udgår hårdt virkende fra skjoldenes bryder (jætten, mig); der er gny omkring den mörkladne mand; jeg lader de mörke gløder hurtig skyde i vejret; der bliver stöj foran jættens döre ved glødernes byge.***

3. Laugask lyptidraugar
liðbáls at þat síðan,
vǫtn koma heldr of hǫlda
heit, í foldar sveita;
þat sprettr upp und epli
aurs þjóð vera jóða,
hyrr munat hǫldum værri
heitr, þars fyrða teitir (*bis*).

4. Springa bjǫrg ok bungur
bergs, vinnask þá, stinnar
stór, ok hǫrga hrærir
hjarlborg, firar margir;
þytr var of Þundar glitni,
þrammak á, fyr skǫmmu,
en fagna þess þegnar
þeir hvívetna fleiri (*bis*).

5. Þýtr í þungu grjóti
„þrír eskinnar svíra";
undr láta þat ýtar
enn er jǫklar brenna;
þó mun stórum mun meira
morðlundr á Snjógrundu
undr, þats ór mun standa,
annat, fár, of kanna.

6. Spretta kámir klettar,
knýr víðis bǫl hlíðir,
aurr tekr upp at færask,

3. Liðbáls lyptidraugar laugask at þat síðan í foldar sveita; vǫtn koma heldr heit of hǫlda; þat sprettr upp und aurs epli vera jóða þjóð; heitr hyrr munat hǫldum værri, þars fyrða teitir = *Mændene vil siden efter få bad i vand; vandene kommer meget varme over mændene; det (vandet) vælder op under en sten for menneskenes skare; den brændende ild vil ikke være bedre for mændene, hvor de befinder sig glade (uden at vænte ulykke).*

4. Stór bjǫrg springa ok stinnar bergs bungur, ok hǫrga hjarlborg hrærir; þá vinnask margir firar; þytr var of glitni Þundar fyr skǫmmu; þrammak [á; en þess fleiri þeir þegnar fagna hvívetna = *Store klipper rævner og hårde fjældhvalv, og fjældtindernes landborg (fjælde og jord) bevæges; mange mennesker omkommer da; der var for kort tid siden en susen omkring elvens sal (fjældene); jeg skrider over elven (?); men desto flere den slags mænd glæder sig ved alt (?).*

5. Þýtr í þungu grjóti „þrír eskinnar svíra"; ýtar láta þat enn undr, er jǫklar brenna; þó mun morðlundr of kanna annat stórum mun meira undr á Snjógrundu, þats fár mun standa ór = *Det suser i de tunge sten .... (uforståeligt: elvens?); mændene betragter det endnu som et under, at jöklerne brænder; dog vil manden opleve et langt större under på Island, hvoraf der vil opstå fare.*

6. Kámir klettar spretta; víðis bǫl knýr hlíðir; undarligr aurr tekr at færask upp ór grundu; margir hǫrgs hǫldar munu lifna; himinn rifnar þá; rokkr at regni; rignir mest, áðr heimrinn sokkvisk = *De mörke*

undarligr ór grundu:
hǫrgs munu hǫldar margir,
himinn rifnar þá, lifna,
rignir mest, at regni
røkkr, áðr heimrinn søkkvisk.

7. Stíg ek fjall af fjalli,
ferk opt litum, þoptum,
geyst ferk norðr et nyrðra
niðr í heim enn þriðja;
skegg berr opt, sás uggir,
ámr, við minni kvámu,
brýtk við bjarga gæti
bág, í Élivága (*bis*).

8. Várum húms í heimi,
hugðak því svát dugði,
vér nutum verka þeira,
vallbingr, saman allir;
undr er, hví „ǫrvar" myndi
„eitr. .yðin" mér heita,
þó ef ek þangat kæma,
þrekramms á vit, „glamma".

9. Dauðan mér frá morði,
mun ván ara kvánar,
handan hrímnis kindar
hárskeggjaðan báru;
en steinnǫkkva styrkvan,
stafns plóglimum grǫfnum,
járni fáðan Aurni,
auðkendan, réðk senda (*bis*).

---

klipper springer; stormen suser om fjældsiderne: underligt grus begynder at løftes op af jorden; mange jætter vil leve op; himlen rævner da; det mulmer til regn; regnen vil styrte ned, för verden synker.

7. Ek stíg fjall af fjalli þoptum; ferk opt litum; ferk geyst norðr et nyrðra niðr í enn þriðja heim; skegg berr opt ámr, sás uggir við kvámu minni í Élivága; brýtk bág við bjarga gæti = *Jeg træder af det ene fjæld på det andet som fra tofte til tofte; jeg drager ofte skjult afsted; jeg begiver mig i en fart nordpå nordligere ned i den tredje verden; sit skæg bærer han ofte mörk, han som ængstes ved min ankomst til Elivåge; jeg ypper strid med jætten (Surt?).*

8. Várum allir saman í húms heimi; hugðak því svát „vallbingr" dugði; vér nutum þeira verka; undr er, hví myndi heita mér „ǫrvar eitr . .yðin", ef ek þó kæma þangat á vit þrekramms „glamma" = *Vi var alle sammen i mörkets verden; jeg sörgede for det således at . . . . duede (hjalp); vi nød (godt af) de gærninger; det er et under (uvist), hvad han vilde love mig . . . . . ., dersom jeg dog kom derhen til den stærke . . . .*

9. Báru mér dauðan hárskeggjaðan hrímnis kindar handan frá morði; ván mun ara kvánar; en réðk senda Aurni styrkvan járni fáðan steinnǫkkva, auðkendan grǫfnum stafns plóglimum = *Man bragte mig den gråskæggede af jætteslægt som død derovrefra fra drabet; man kan vente örnen; men jeg sendte jætten en stærk, jærnforsynet stenbåd, let at kende af stavnens billedrige plovgrene (?).*

10. Sterkr, kveða ilt at einu
oss við þann at senna,
Þórr veldr flotna fári;
feldr er sás jǫklum eldir;
þverðr er áttbogi urðar,
ek fer gneppr af nekkvi,
niðr í Surts ens svarta
sveit í eld enn heita (*bis*).

11. Veðk sem mjǫll í milli,
mart 's eimyrkligt, heima;
springr jǫrð, þvíat þangat
Þór enn kveðk svá fóru;
breitt 's und brún at líta
bjargálfi mér sjálfum,
heldr skek ek hvarma skjǫldu;
harmr stríðr er ek fer víða.

12. Einn ák hús í hrauni.
heim sóttu mik beimar
(fimr vark fyrðum gamna)
fyrr (aldrigi) sjaldan;
flokk nemið it eða ykkat,
oddherðar, mun verða,
enn er at aurnis brunni
óhlít, mikit víti.

Af Kumblbúaþáttr.

1. Branda rauðk í blóði
borðmóts með hlyn forðum;
reyndak hvatt í hrotta
hreggi skilfings eggjar;

---

10. Sterkr Þórr veldr fári flotna; kveða oss ilt at einu at senna við þann; feldr er sás eldir jǫklum; áttbogi urðar er þverðr niðr í sveit ens svarta Surts í enn heita eld; ek fer gneppr af nekkvi = *Den stærke Tor volder menneskenes ulykke; man siger, at det er os lidet ondt at strides med ham; han er fældet som brænder jöklerne; klippernes familje er forminsket (og bragt) ned i den sorte Surts skare ned i den brændende ild; det er ikke uden grund, at jeg er foroverböjet.*

11. Veðk sem mjǫll í milli heima; mart 's eimyrkligt; jǫrð springr, þvít kveðk Þór enn fóru svá þangat; breitt es at líta mér sjálfum bjargálfi und brún; heldr skek ek hvarma skjǫldu; stríðr harmr, er ek fer víða = *Jeg farer mellem verdnerne, som var det nyfalden sne; meget er mörkt (?); jorden rævner, ti jeg siger, at Tor endnu (engang) kom således derhen; jeg selv, bjærgalven, er bred at se under öjnene; jeg bevæger stærkt mine öjne; det er stor sorg, at jeg farer så vide.*

12. Ák einn hús í hrauni; beimar sóttu mik sjaldan fyrr heim; vark aldrigi fimr gamna fyrðum; nemið it flokk, oddherðar, eða ykkat víti mun verða mikit; enn er óhlít at aurnis brunni = *Jeg har ene et hus i lavalandet; mænd har sjælden besøgt mig för; jeg var aldrig flink til at underholde folk; I to, mænd, skal lære flokken, ellers vil eders straf blive stor; endnu er digtet ikke tilstrækkeligt (godt eller langt?).*

fellu menn, en manna
morð óx af því, forðum,
enn emk samr at semja
sama leik við þik namni.

2. Þora munk reiðr at rjóða
randa skóð í blóði,
hvergi 's rekks, með rekkum,
ríðr flugdreki slíðra:
áðr gafk erni fæðu,
undgjóðs lituðr, blóði,
fyrr skalk hǫgg við hǫggvi,
hjaldrstærir, þér gjalda.

Af Draumr Þorsteins Síðuhallssonar.

1. Allskǫrpu hefr orpit
ævin-Hildr með lævi
fyr herðǫndum hurðar
heinar ægis beini;
gumnum stendr fyr gamni
Gerðr með brugðnu sverði,
villat enn með ǫllu
ey, kvæn, Heðins þeyjar (*bis*).

2. Framm gekk, dóms, at dómi
dómspakr, hinns lǫg rakði,
unni guð þess er inni

[Kþ]. 1. Rauðk forðum branda i blóði með borðmóts hlyn: reyndak hvatt í hrotta hreggi skilfings eggjar; menn fellu forðum, en morð manna óx af því; emk enn samr at semja sama leik við þik, namni = *Jeg rødfarvede fordums sværd i blodet, da jeg var med krigeren; jeg prøvede kraftig sværdets ægge i kampen; mændene faldt fordum og derved tiltog mændenes drab; jeg er rede til endnu at udføre samme leg med dig, navnefælle.*

2. Munk þora at rjóða reiðr randa skóð í blóði með rekkum, hvergi er slíðra flugdreki rekks ríðr; gafk áðr erni fæðu blóði, undgjóðs lituðr; fyrr skalk gjalda þér, hjaldrstærir, hǫgg við hǫggvi = *Jeg vil have mod til kampivrig at rødfarve sværdene i blod blandt kæmper, hvorsomhelst mandens (mit) sværd svinges; för har jeg givet örnen føde med blod, kriger; för skal jeg gengælde dig hug med hug, kriger [ɔ: end jeg udleverer sværdet].*

[Þ. S.] 1. Ævin-Hildr hefr orpit með lævi allskǫrpu ægis beini fyr heinar hurðar herðǫndum; Gerðr Heðins þeyjar stendr ey gumnum fyr gamni með brugðnu sverði; kvæn villat enn með ǫllu = *Livets kampdis har svigefuldt kastet en meget hård sten på krigernes (krigerens) vej; kampdisen hindrer stadig mændenes glæde med sit dragne sværd; hun er endnu fuldstændig uvillig (til noget bedre?).*

2. Framm at dómi gekk dómspakr, hinns rakði lǫg; guð unni þess dóms inni, er skyli slekkja óþekð, áðr fangsæl biðkvæn hanga Dvalins fengi

óþekð skyli slekkja,
áðr fleinþinga fengi
fangsæl Dvalins hanga
Baldr, sás blóðs of eldi,
biðkvæn und lok, riðnar (*bis*).

3. Flugvǫrum sitr fjǫrnis
fá kund meginunda
hvǫss of hǫggnum vísa
hjálma gríðr at jálmi,
þess er endr fyr enda
andþings of sjǫt banda
(þat mun ógurligt) ægis
óx skýmáni tóku (*bis*).

3. Vers af den 4. grt. afhandling.

1. Sprungu eigi engar
út ór (fengusk sútir)
bæum, þvít hyrr á (hávar)
heitr gekk fira, sveitir.

2. Ek veit, at ní neitar
Nytju logs, því's flytja
meiðar geirþings góðir,
Gunnr, fjarðloga runni.

3. Leygs svelgr en etr eigi
íugtanni lið manna,
ganga menn ór munni
margreptum fletvargi.

---

fleinþinga Baldr und lok, sás riðnar blóðs of eldi = *Frem til dommen gik den domkloge, som forstod loven; gud unde doms-fuldbyrderen det, at han kan dæmpe uviljen (mod ham selv), för den bytterige Hel (?) får bugt med krigeren, ham som svinger (?) sværdet.*

3. Fá hjálma gríðr, hvǫss meginunda, sitr of hǫggnum vísa kund, flugvǫrum at fjǫrnis jálmi. þess er . . . . . . *(uforståeligt);* þat mun ógurligt = *Den blanke (?) økse, skarp til hovedsår, sidder over hövdingens huggede sön, der aldrig flygtede i kampen, ham, hvis . . . . . ; det vil være frygteligt. [Måske:* þess er andþing ægis tóku endr fyr enda; skýmáni óx of banda sjǫt; þat osv. *ɔ: ham, hvem mødet med den frygtelige fordums gjorde ende på; skymånen voksede (som et ildevarslende tegn ?) på himlen; men her står impf. og dog futurum:* þat mun.*]*.

[V]. 1. Eigi engar sveitir sprungu út ór bæum, þvít heitr hyrr gekk á fira; hávar sútir fengusk = *Alle mænd sprang ud af gårdene, ti den brændende ild angreb mændene; stor sorg ramte dem.*

2. Ek veit, at Nytju logs Gunnr neitar ní þvís geirþings meiðar, góðir fjarðloga runni, flytja = *Jeg ved, at kvinden aldrig nægter, hvad mændene tro mod manden (bejleren), støtter.*

4. Hákon réð fyr hauðri,
handsterkr þars guð merkði
refsiþátt enn rétta
rangri þjóð at angri;
laust með elding æstri,
alvirkr, hǫfuðkirkju,
himna-garðs, at hjǫrðum,
hirðir, glæpsku firðum.

5. Framan unnu gram gunnar
gramnis eiðs tamir meiðar;
biðu Jótar lið ljótan
lagagangs daga strangra;
lofak sjaldan hóf haldit,
hatask dygð, ratask lygðir,
tregt, halda vegs valdar
veginn arf megindjarfir.

6. Mari sendu vers vinda
veitendr góins leita.

7. Blés, of hvápta hása,
hǫfuðskrípamanns pípa.

8. Grund tak bǫlvi blandin
bót fyr glæpsku ljóta;
þér mun óhlýðni ærin
Ísland búa píslir;
þú mátt ófrið óttask
óþýð, nema vel hlýðið,

3. Leygs íugtanni svelgr en etr eigi lið manna; menn ganga or munni margreptum fletvargi = *Ildens bjørn (huset) sluger, men æder ikke mændenes skare; man går ud af gabet på bænkens ulv (huset) med de mange rafter.*

4. Hákon réð fyr hauðri, þars handsterkr guð merkði enn rétta refsiþátt at angri rangri þjóð; hirðir himna garðs, alvirkr at glæpsku firðum hjǫrðum, laust hǫfuðkirkju með æstri elding = *Håkon styrede riget, da den armstærke gud viste den rigtige straffelov til bekymring for de syndende mennesker; himlens hyrde, meget omhyggelig for de for synden befriede hjorder, slog hovedkirken med et rasende lyn.*

5. Gramnis eiðs meiðar tamir gunnar unnu framan gram; Jótar biðu ljótan lið lagagangs strangra daga; lofak tregt hóf sjaldan haldit; dygð hatask, lygðir ratask; vegs valdar megindjarfir halda veginn arf = *De kampvante krigere tog den udmærkede konge af dage; Jyderne fik strænge tiders hårde rettergangs ulykke; jeg lovpriser lidet, at mådehold sjælden overholdes; dyden hades, lögne smedes; de meget djærve fyrster beholder den dræbtes arv.*

6. Veitendr góins leita sendu vinda vers mari = *Mændene sendte skibet vindene.*

7. Hǫfuðskrípamanns pípa blés — of hvápta hása = *Hovedgøglerens pibe blæste — om den hæse kæft.*

8. Grund, bǫlvi blandin, tak bót fyr ljóta glæpsku; ærin óhlýðni mun

fold, þeims sverðum sjaldan
(siðir breytisk hér) neyta.

9. Skálm vann ok hjalt hilmi
hoddbeiðǫndum reiðan.

10. Þýddisk karl enn klædda
kona min ok þǫrf sína;
ek sá karl ok klæði
koma inn í þvi sinni.

11. Píndr er stuldr, þars standa
stafnreiðar himleiðir,
víðu vingameiði,
viðir, hjá torgi miðju;
morð eru hjólum hǫrðum
hegnd, þaus illa gegndu,
þars rétt vísar ræsir
rómsæll skipun dóma.

V. 12—14 hører vel sammen.

12. Því veldr ár, at ærir
akr búmanna spakra;
æra verðr með árum
undan dolga fundi;
ræða gengr at ráða
runa systir oflystug;
órar dregr at œrum
ýtum skemða flýtir.

---

búa þér píslir, Ísland; þú mátt óttask ófrið, óþýð fold, nema hlýðið vel þeim, er sjaldan neyta sverðum; siðir breytisk hér = *Land, befængt med synd, gör bod for din hæslige synd; den megen ulydighed vil berede dig straffe, Island; du kan frygte ufred, hårde land, medmindre du adlyder godt dem, der sjælden bruger sværd (de gejstlige), gid sæderne her måtte ændres.*

9. Skálm ok hjalt vann hilmi reiðan hoddbeiðǫndum = *Sværdet gjorde kongen vred på mændene.*

10. Kona min þýddisk enn klædda karl ok sína þǫrf; ek sá karl ok klæði koma inn í því sinni = *Min hustru föjede sig efter den klædte mand og sin trang; jeg så mand og klæder komme ind for den gang*

11. Stuldr er píndr hjá miðju torgi víðu vingameiði, þars hímleiðir stafnreiðar viðir standa; morð, þaus gegndu illa, eru hegnd hǫrðum hjólum, þars rómsæll ræsir vísar rétt skipun dóma = *Tyverier straffes med galgen ved midten af det store torv, hvor mændene, kede af at vænte, står; de drab, som var onde, straffes med hårde hjul, hvor den lovpriste fyrste rigtig indretter dommenes ordning.*

12. Því veldr ár, at akr spakra búmanna ærir; verðr æra undan fundi dólga með árum; oflystug runa systir gengr ræða at ráða; skemða flýtir dregr órar at œrum ýtum = *Åringen volder det, at de kloge bønders marker er ærfulde og grøderige; man må „åre“ (ro) bort fra (for at undgå) mødet

13. Œli telsk, þats ólu
ósnotran mann gotnar;
ælir vatn, þars álar
allstrangir framm hallask;
heitir lær á lœru,
læringar kenningar,
kallask mœrr á Mœri,
mæringr, ef gjǫf tærisk.

14. Hætta verðr á hættu,
hœting, ef bǫl rœtir,
ást er nær at nœra,
nú er vær konan færi.
skemd tekr æðr at œðask,
æðr deyr þás br....

---

15. Þá leyfik mey mjóva
(mær 's þín) fyr vild sína —
Hǫrn mælti þat horna
hjǫrþings við bǫr kringinn.

16. Sveit fylla ein alla
alls framm jóa Glamma.

17. Óláfr kunni blóthús brenna (1)
bráðan hitti Magnús váða (2)
Harald frágum vér hjǫrleiks mildan (3)
hans arfi tók nú við starfa (4)
dróttar vinr fekk helverk hættan (4),

---

med fjenderne; den lystne so går brunstig hen til ornen; lasternes fremskynder (djævlen) påfører de gale mænd galskab.

13 Œli telsk, þats gotnar ólu ósnotran mann; vatn ælir, þars allstrangir álar hallask framm; lær heitir á læru, kenningar læringar; mœrr kallask á Mœri, mæringr, ef gjǫf tærisk = *„Œle“ (en dum døgenigt) kaldes den ukloge mand, som man har opdraget; vand (elven) „æler“ (styrter frem), hvor elverendens meget stærke strömme farer frem; det hedder lår (?) på .... (uforståel.), lærdomme læresætninger, mør (myr) hedder det på Møre, en mæring (gavmild mand), hvis gave uddeles.*

14. Hætta verðr á hættu; hœting, ef bǫl rœtir; nær er at næra ást; nú er færi vær konan; skemd æðr tekr at œðask; æðr deyr, þás... = *Man må vove faren; det er „hœting“ (trusel), hvis ulykken slår rødder; det er bedre at nære kærligheden; nu er de fredelige kvinder færre i antal; den beskadigede åre begynder at rase (bløde hæftig); edderfuglen dør, hvis ....*

15. Þá mjóva mey leyfik fyr vild sína: mær 's þín; — þat mælti horna Hǫrn við kringinn hjǫrþings bǫr = *Jeg berömmer den smalle mø for sin velvilje; hun er din — det sagde kvinden til den flinke mand.*

16. Ein sveit fylla alla Glamma jóa — alls frammm = *Én skare fylder alle skibene — — — .*

17 *(Tallene viser linjernes samhorighed). Olaf, som fik et udmærket*

hníga rétt á enskri sléttu (3)
sóttum píndr þás ørlǫg endusk (2)
ágætt fall sás hlaut til vallar (1).

18. Haki, Kraki
hoddum, broddum
særði, mærði
seggi, leggi;
veitir, neitir
vella, pella
báli, stáli
beittisk, heittisk.

19. Mætr Hákon vann (1)
en Magnús fann (2)
hjǫrr Eiríks hekk (3)
hans bróðir gekk (4)
langfeðra láð (1)
lǫgvizku ráð (2)
á rítar slóð (3)
at refsa þjóð (4).

20. Mætr Hákon vann (1)
en Magnús fann (2)
hjǫrr Eiríks hekk (3)
hans bróðir gekk (4)
at refsa þjóð (4)
á rítar slóð (3)
lǫgvizku lund (2)
langfeðra grund (1).

21. Haki, Kraki,
hamði, framði,
geirum, eirum,
gotna, flotna,
hreytir, neytir,
hodda, brodda,
brendisk, endisk,
báli, stáli.

---

fald til jorden, forstod at brænde templerne; Magnus ramtes af en pludselig død pint af sygdom, da hans livstråd endtes; vi har hørt rigtig, at den krigerske Harald segnede på den engelske slette; hans sön overtog nu (regerings)-arbejdet; mændenes ven fik en farlig dødsot.

18 *(Ordene hører krydsvis sammen). Hake sårede læggene med odde; Krake hædrede mændene med guld; den gavmilde (Hake) blev brændt på bål; den ødsle (Krake) blev dræbt med stålet.*

19. *Den herlige Hakon vandt sine forfædres land; men Magnus fandt lovkyndigheds råd; Eriks sværd hang på skjoldets vej; hans broder var beskæftiget med at straffe folk.*

20. *Den herlige Hakon vandt sine forfædres land, men Magnus fik lovkyndigheds sind (gave); Eriks sværd osv. (som i v. 19); hans broder osv. (som i v. 19).*

21 *(Ordene læses fra oven nedefter). Hake hæmmede mændene med spyd; Krake fremmede mændene ved fred; den gavmilde (Hake) blev brændt på bål; krigerens (Krake) liv blev sluttet ved stål.*

22. Þér getk, karl, ef kærir,
krǫnk orð búin, forðum
fatk várkunnar vinnur,
ver kyrr ok sit, fyrri;
sakir átt á mér miklar;
munu nær vera hæri
þær, sem þína aura
(þat 's hættiligt) fætta.

23. Mætum stendk at móti
mensveigjanda eigi;
rísk við Ránar eisu
runni flærðar-kunnum;
þér heitk víst at veita
vígs drengiligt gengi;
þér heitk mest at móti
meginstrangliga at ganga.

24. Eigi er ván, at vága
viljak hyrjar þilju
eiga orða-gnóga
(emk reiðr), konu leiðask,
þás mér, en frá færumsk,
forðum, bænar-orðum;
sitja verðr ok sýta
sik brúðr en óprúða.

25. Hverr fell? Hǫrða stillir;
hvar? Þars karlfólk barðisk;
hvénær hneig? At nóni;
hver var sǫk? Ǫfund vǫknuð;
hverr vá? Kálfr helt darri;
hverir bændu slíks? Þrændir;
hvat nýtr? Heilsa bǫtnuð;
hvat sýtir? Fira lýti.

---

22. Getk þér búin krǫnk orð, karl, ef kærir fyrri; ver kyrr ok sit; fatk forðum vinnur várkunnar; átt miklar sakir á mér; nær hæri munu þær vera, sem fætta þína aura; þat 's hættiligt = *Jeg antager, at du får slemme ord at høre, mand, hvis du anklager først; forhold dig rolig og sid stille; tidligere har jeg givet mig af med overbærenhed; du har store sager at anklage mig for, men de vil være næsten endnu större, som vil göre skår i din formue; det er farligt.*

23. Stendk eigi at móti mætum mensveigjanda; rísk við flærðar-kunnum Ránar eisu runni; heitk at veita þér víst drengiligt vígs gengi; heitk at ganga mest meginstrangliga at móti þér = *Jeg yder ikke modstand mod en udmærket mand; jeg stiller mig mod den for falskhed kendte mand; jeg lover at yde dig [den første] til visse mandigt kampfølge; jeg lover at træde så stærkt som muligt af al magt op imod dig [den sidste].*

24. Eigi er ván, at viljak eiga orða-gnóga vága hyrjar þilju — emk reiðr — [vilk] leiðask konu —, þás forðum [kastaði] mér, en færumsk frá bænar-orðum; en óprúða brúðr verðr sitja ok sýta sik = *Der er ikke håb om, at jeg skulde ville ægte den ordrige kvinde — jeg er vred; [jeg vil] hade hende —, som fordums vragede mig, men jeg føres bort fra bejlerord; men den uhøviske kvinde må sidde og græmme sig.*

25. *Hvem faldt? Hördernes fyrste; hvor? Hvor bønderne kæmpede; når segnede han? Ved nontid; hvad var grunden? Den rejste avind;*

4. Vers af Vǫlsaþáttr.

1. Karl hefr búit
ok kona ǫldruð
á andnesi
einu hverju;
átti son
við seima Bil
drengr ok dóttur
drjúgskýrliga.

2. Hér meguð sjá
heldr rǫskligan
vingul skorinn
af viggs fǫður;
þér er ambátt
þessi vǫlsi
allódaufligr
innan læra.

3. Ek sé gull á gestum
ok guðvefjar-skikkjur,
mér fellr hugr til hringa.
heldr vilk þing en ljúga:
kennik þik, konungr,
kominn ert Óláfr.

4. Aukinn ert vǫlsi
ok upp of tekinn
líni gæddr,
en laukum studdr;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en bóndi sjálfr
ber þú at þér vǫlsa.

5. Myndi eigi,
ef umb réðak,

---

hvem dræbte? Kalv styrede spydet; hvem ønskede det? Trönderne; hvad godt har der fulgt? Det forbedrede helbred; hvad græder derover? Menneskenes synd [så får den ikke lov til at blomstre videre].

1. *En gammel mand og en bedaget kone har bot på et eller andet næs; med sin hustru havde manden en sön og en meget forstandig datter.*

2. *Her kan I se et meget livligt lem, skåret af hestefader; dig, tjænestepige, er denne völse særdeles kvik mellem benene.*

3. *Jeg ser guld på gæsterne og flöjlskapper; jeg får lyst til ringe; heller vil jeg kostbarheder end lyve; jeg kender dig, konge; kommen er du, Olav.*

4. *Styrket er du völse og taget frem, omsvøbt i lin og støttet med løg; gid jættekvinderne vilde modtage dette offer; men du, bonde, tag selv völse til dig.*

blæti þetta
borit í aptan;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en sonr bónda
sé þú við vǫlsa.

6. Beri þér beytil
fyr brúðkonur;
þær skulu vingul
væta í aptan;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en dóttir bónda
drag þú at þér vǫlsa.

7. Þess sverk við Gefjun
ok við goðin ǫnnur,
at ek nauðig tek
við nosa rauðum;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en þræll hjóna
þríf þú við vǫlsa.

8. Hleifr væri mér
hálfu sæmri
[þykkr ok økkvinn
ok þó víðr]
en vǫlsi þessi,
á verkdǫgum;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en þý hjóna
þrýst at þér vǫlsa.

9. Víst eigi mættak
viðr of bindask
í mik at keyra,
ef ein lægim
[í andkætu];
þiggi mǫrnir
þetta blæti,

---

5. *Dette offer vilde ikke, hvis jeg måtte råde, blive båret omkring iaften; gid — offer; men du bondesön, se mod völse.*

6. *Bær lemmet til brudekvinder; de kan i aften væde det; gid — offer; men du bondedatter, drag völse til dig.*

7. *Det sværger jeg ved Gefjun og ved andre guder, at jeg nødig tager imod det röde lem; gid — offer; men du husets træl, tag du mod völse.*

8. *En lev vilde være mig dobbelt kærkommen [tyk og fuld af avner og dog stor af omfang] om hverdagen, isteden for denne völse; gid — offer; men du husets pige, tryk völse til dig.*

9. *Tilvisse vilde jeg ikke kunne dy mig for at drive det i mig, hvis vi to lå alene [på elskovslejet]; gid — offer; men du Grim, vor gæst, tag du völse.*

en Grímr, gestr várr,
gríp þú við vǫlsa.

10. Legit hefk jafnan
fyr andnesjum,
snævgum hǫndum
segl upp dregit —
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en Grímr, griði minn,
gríp þú við vǫlsa.

11. Sákat forðum,
þó hefk farit víða,
flent reðr fyrri
fara með bekkjum;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en þú Aðal-Grímr
tak enn við vǫlsa.

12. Verit hefk stýrir
ok stafnbúi
ok oddviti
allra þjóða;
þiggi mǫrnir
þetta blæti,
en hundr hjóna
hirtu bákn þetta.

13. Hvat er þat manna
mér ókunnra,
er hundum gefr
heilagt blæti;
hefi mik of hjarra
ok of hurðása,
vita ef ek borgit fæ
blætinu helga.

14. Legg niðr Lerir,
lát mik eigi sjá,
svelg eigi niðr,
sártíkin rǫg.

---

10. *Ofte har jeg ligget udenfor næspynter, hejst sejl med raske hænder — gid — offer; men du Grim, min fælle, tag mod völse.*

11. *Aldrig har jeg för set, — og dog har jeg faret viden om — et opsmøget lem vandre rundt bænkene; gid — offer; men du Adelgrim, tag fremdeles mod völse.*

12. *Jeg har været styrer og stavnbo og alles anfører — gid — offer; men du, husets hund, forvar dette utyske.*

13. *Hvad er det for mig ubekendte mænd, som giver hundene helligdommen; løft mig over dörtapper og over döråse, for at se om jeg kan redde helligdommen.*

14. *Læg det ned, Lerer, lad mig ikke se, slug det ikke, din feje sårtispe.*

5. Heiðreks gátur.

(Gestumblindes gåder).

I.

1. Hafa vildak
þats hafðak í gær,
vittu hvat þat var:
lýða lemill,
orða tefill,
ok orða upphefill.
Heiðrekr konungr,
hygg þú at gátu.
Góð er gáta þín,
Gestumblindi,
getit er þeirar.

2. Heiman fórk,
heiman fǫr gerðak,
sák á veg vega,
vegr var undir
ok vegr yfir
ok vegr á alla vega.
Heiðrekr *osv.*

3. Hvat er drykkja,
er ek drakk í gær,
varat þat vín né vatn,
mjǫðr né mungát
né matar ekki,
þó gekk ek þorstalauss þaðan.
Heiðrekr *osv.*

4. Hverr er enn hvelli,
er gengr harðar gǫtur
ok hefr hann þær fyrr of farit,
mjǫk fast kyssir,
sás hefr munna tvá

---

1. *Jeg vilde gærne have, hvad jeg havde igår; vid, hvad det var: mænds svækker, ords hæmmer, ords fremmer; kong Heidrek, overvej gåden. God er din gåde, Gestumblinde; den er gættet. [Øl.]*

2. *Hjemmefra drog jeg, hjemmefra rejste jeg; jeg så på vejes vej; vej var under og vej over og vej til alle sider; kong osv. [Bro over elv — fuglenes vej i luften — veje til alle sider fra broen.]*

3. *Hvad er det for drik, jeg drak i går: det var ikke vin, ej vand, ej mjöd eller mungåt (øl), eller nogen mad — dog gik jeg tørstfri derfra; kong osv. [Dugg.]*

4. *Hvem er den gjaldende, der går på hårde stier, dem han för er faret ad; meget kraftig kysser han, der har to munde, og træder på lutter guld; kong osv. [Guldsmedehammer.]*

ok á gulli einu gengr.
Heiðrekr *osv.*

5. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
ókvikvir tveir
andalausir
sáralauk suðu.
Heiðrekr *osv.*

6. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
fætr hefr átta
en fjogur augu
ok berr ofar kné en kvið.
Heiðrekr *osv.*

7. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
hǫfði sínu
vísar á helvega,
en fótum til sólar snýr.
Heiðrekr *osv.*

8. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
horni harðara,
hrafni svartara,
skapti réttara,
skjalli hvítara.
Heiðrekr *osv.*

9. Báru brúðir
bleikhaddaðar,
ambáttir tvær,
ǫl til skemmu;
vara hǫndum horfit
né hamri klappat;

5. *Hvad er det for et vidunder, jeg så udenfor Dellings dör?; to livlöse, uden ånde, som kogte sårløg (sværd); kong osv. [Blæsebælge.]*

6. *Hvad er det for et vidunder, jeg så udenfor Dellings dör?; det har 8 ben og 4 öjne og bærer knæene höjere oppe end bugen; kong osv. [Edderkop.]*

7. *Hvad er det for et vidunder, jeg så udenfor Dellings dör?; sit hoved vender det mod helsvej, men fødderne op i mod solen; kong osv. [Løg.]*

8. *Hvad er det for et vidunder, jeg så udenfor Dellings dör? — hårdere end horn, sortere end ravn, mere lige end spydskaft, hvidere end æghinde; kong osv. [Obsidian, i solskin.]*

9. *Brude med blegt (hvidt) hår, to tærner, bar øl til kamret; det var ikke behandlet med hånden eller banket med hamren; dog var han udenfor øerne knejsende, som gjorde det; kong osv. [Hunsvaner, på vej til reden for at lægge æg.]*

þó var fyr eyjar útan
ǫrðigr sás gerði.
Heiðrekr *osv.*

10. Hverjar ro rygjar
á reginfjalli,
elr við kván kona,
mǫg við meyju
mær of getr,
eigut þær varðir vera.
Heiðrekr *osv.*

11. Fara sák
foldar moldbúa,
á sat nár á nái,
blindr reið blindum
brimleiðar til,
jór var andar vanr.
Heiðrekr *osv.*

12. Hverir ro þegnar,
er ríða þingi at
sáttir allir saman,
lýða sína
senda lǫnd yfir
at byggva bólstaði.
Heiðrekr *osv.*

13. Hverjar ro snótir,
er of sinn dróttin
vápnlausan vega,
enar jarpari
hlífa of alla daga,
en enar fegri fara.
Heiðrekr *osv.*

14. Hverr er enn eini,
er søfr í ǫsgrúa,
af grjóti einu gǫrr,
fǫður né móður
áat enn fárgjarni;
þar mun hann aldr ala.
Heiðrekr *osv.*

10. *Hvilke er de kvinder i höjen fjæld — den ene avler med den anden; en sön med møen møen avler, og de kvinder har ingen mand; kong osv. [Angelikaer.]*

11. *Jeg så en jordens muldbo (orm) fare afsted; død sad på en død, blind red på en blind til brændingens vej (søen), hesten selv var livløs. [Død orm på en død hest på en drivende isflage.]*

12. *Hvem er de mænd, som rider til tinge alle vel forligte; deres mænd sender de udover lande for at bebo bolsteder. [Itrek og Andad, et brætspil.]*

13. *Hvilke er de kvinder, der kæmper omkring deres våbenløse drot; de mere brune værger alle dage, men de lysere farer frem (til angreb). [Et slags brætspil.]*

14. *Hvem er den ene, der sover i askehoben(?), gjort af sten alene;*

15. Hverr er enn mikli,
er líðr mold yfir,
svelgr hann vǫtn ok við,
glygg hann óask,
en guma eigi
ok yrkir á sól til saka.
Heiðrekr *osv.*

16. Hvat 's þat dýra,
er drepr fé manna,
ok er járni kringt utan,
horn hefr átta,
en hǫfuð ekki,
ok fylgja því margir mjǫk.
Heiðrekr *osv.*

17. Hvat 's þat dýra,
er Dǫnum hlífir,
berr blóðugt bak
en bergr firum,
geirum mætir,
gefr líf sumum,
leggr við lófa
lík sitt guma.
Heiðrekr *osv.*

18. Hverjar ro leikur,
er líða lǫnd yfir
at forvitni fǫður,
hvítan skjǫld
þær of hávetr bera
en svartan of sumar.
Heiðrekr *osv.*

19. Hverjar ro snótir,
er ganga syrgjandi
at forvitni fǫður,
mǫrgum mǫnnum
hafa at meini orðit,

fader eller moder har ej den ondskabsfulde; dér vil han leve sit liv. [Ild på arnen, tændt ved flint.]

15. *Hvem er den vældige, der glider over jorden, den sluger vande og skov; vind den frygter, men ej mennesker, og solen drister den sig til at forulæmpe. [Tåge.]*

16. *Hvad er det for et dyr, der dræber mænds kvæg og er udvendig omgivet af jærn; det har 8 horn (hjörner), men intet hoved, og det ledsages af mange. [Hunbjörnen i et brætspil.]*

17. *Hvad er det for et dyr, der beskytter Danerne, det bærer blodig ryg men bjærger mænd, møder spyd, giver somme liv, lægger sin krop ind til mandens flade hånd. [Skjoldet.]*

18. *Hvilke er de legesøstre, der glider over lande ifølge deres faders ønske, et hvidt skjold bærer de om vinteren, men et sort om sommeren. [Ryper.]*

19. *Hvilke er de kvinder, der går sörgende ifølge deres faders ønske*

við þat munu aldr ala.
Heiðrekr *osv.*

20. Hverjar ro meyjar,
er ganga margar saman
at forvitni fǫður,
hadda bleika
hafa enar hvítfǫldnu
ok eigut þær varðir vera.
Heiðrekr *osv.*

21. Hverjar ro ekkjur,
er ganga allar saman
at forvitni fǫður,
sjaldan blíðar
eru við seggja lið,
ok eigu í vindi vaka.
Heiðrekr *osv.*

22. Næsta var forðum
nǫsgás vaxin
barngjǫrn sús bar
bútimbr saman,
hlífðu henni
hálms bitskálmir,
þó lá drykkjar
drynhraun yfir.
Heiðrekr *osv.*

23. Hverr er enn mikli,
er mǫrgu ræðr
ok horfir til heljar hálfr,
ǫldum bergr,
en við jǫrð sakask,
ef hefr sér vel traustan vin.
Heiðrekr *osv.*

24. Hverjar ro brúðir,
er ganga í brimskerjum
ok eigu ept firði fǫr,
harðan beð

---

mangen en mand har de været til mén, og dermed vil de tilbringe deres liv. [Bølger.]

20. *Hvilke er de møer, der færdes mange sammen ifølge deres faders ønske, blegt hår har de hvidbedækkede, og de kvinder har ingen mand. [Bølger.]*

21. *Hvilke er de kvinder, der alle færdes sammen ifølge deres faders ønske, de er sjælden blide mod mændenes skare og skal våge i vinden. [Bølger.]*

22. *Fuldt voksen var fordums den næsegås, som barnlysten bragte botømmer sammen; halmens bidsværd (tænderne) beskyttede hende, derover lå dog drikkens larmende stenûr. [En and, byggende rede i gabet af et oksehoved.]*

23. *Hvem er den vældige, som råder for meget og vender halv imod hel; den bjærger mænd, men ypper strid med jorden, hvis den har sig en fuldtro ven. [Anker med stærkt tov.]*

hafa enar hvítfǫldnu
ok leika í logni fátt.
Heiðrekr *osv*.

25. Sák á sumri
sólbjǫrgum í
verðung vaka
vilgi teita,
drukku jarlar
ǫl þegjandi,
en æpanda
ǫlker of stóð.
Heiðrekr *osv*.

26. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
tíu hefr tungur,
tuttugu augu,
fjóra tøgu fóta,
framm líðr sú vættr.
Heiðrekr *osv*.

27. Fjórir hanga,
fjórir ganga,
tveir veg vísa,
tveir hundum varða,
einn eptir drallar
ok jafnan heldr saurugr.
Heiðrekr *osv*.

28. Satk á segli,
sák dauða menn
blóðugt hold bera
í bǫrk viðar.
Heiðrekr *osv*.

29. Hverir ro þeir tveir,
er tíu hafa fætr,

---

24. *Hvilke er de kvinder, der går blandt brændingsskær og hvis vej fører over fjorden; et hårdt leje har de hvidbedækkede og leger kun lidt i vindstille. [Bølger.]*

25. *Jeg så i sommer ved solbjærgstid en (hird)skare våge ikke særlig munter, jarlerne drak tiende øl, men ølkarret stod og skreg. [So med pattende grise.]*

26. *Hvad er det for et vidunder, som jeg så udenfor Dellings dör; det har 10 tunger og 20 öjne, 40 ben, frem glider (langsomt) det væsen. [En so drægtig med 9 grise]*

27. *Fire hænger, fire går, to viser vej, to værger mod hunde, en drat- ter bagefter og er i reglen temlig smudsig. [Ko.]*

28. *Jeg sad på et sejl (ɔ: en væg), jeg så „døde mænd“ bære „blodigt kød“ i „træets bark“ [han så en falk flyve med en edderfugl i kløerne.]*

29. *Hvem er de to, der har 10 ben, 3 öjne og én hale. [Odin på Sleipne.]*

augu þrjú
ok einn hala.
Heiðrekr *osv.*

[30. Segðu þat þá
ef ert hverjum konungi
vitrari,
hvat mælti Óðinn
í eyra Baldri,
áðr hann væri á bál hafðr].

II.

(Vers af Heidreks gåder, der kun findes i Hauksbók.)

31. Hverr byggir háfjǫll,
hverr fellr i djúpa dali,
hverr andalauss lifir,
hverr æva þegir.
Heiðrekr *osv.*

32. Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum;
hvítir fljúgendr
hellu ljósta
en svartir i sand grafask.

33. [Hvat 's þat undra,
er úti sák
fyr Dellings durum],
svartan gǫlt
sák í sauri vaða
ok reis eigi burst á baki.
Heiðrekr *osv.*

34. Hvat 's þat undra
er úti sák
fyr Dellings durum;
ofarliga flýgr,

[30. L. 1—2 er næppe vers. Sig det da, hvis du er visere end alle andre konger, hvad sagde Odin i Balders øre, för han blev lagt på bål.]

31. *Hvem bygger höje fjælde, hvem falder i dybe dale, hvem lever uden ånde, hvem tier aldrig. [Ravn, dugg, fisk, vandfald.]*

32. *Hvad er det for et vidunder, som jeg så udenfor Dellings dör? hvide flyvere slår mod klippen, men sorte graves ned i sandet. [Hagl, regn.]*

33. *[Hvad er det for et vidunder, som jeg så udenfor Dellings dör]? en sort galt så jeg vade i smuds; der rejste sig ikke en børste på dens ryg. [Skarnbasse.]*

34. *Hvad er det for et vidunder, som jeg så udenfor Dellings dör? det flyver oventil (höjt) [resten forvansket og uforstålig. Pil.].*

„armlod gellr
harðar eru hillm".
Heiðrekr *osv.*

35. Hvat 's þat undra
er úti sák
fyr Dellings durum;
lýðum lýsir,
en lǫgr gleypir,
ok keppask of þat vargar
á-valt.
Heiðrekr *osv.*

36. Hest sák standa,
er hýddi merr,
dúði dyndil,
drap hlaun und kvið,
ór skal draga,
ok „giopta" at góða stund.

37. Meyjar sák
moldu líkar,
váru þeim at beðjum bjǫrg,
svartar ok sámar
í sólviðri,
en þess fegri er færa of sér.

[38. Undr ok argskap
ok alla bleyði,
engi vissi þau þín orð
utan þú einn
ill vættr ok ǫrm].

Andre gåder.

1. Ek sá fljúga
fugla marga:
aldrtjón Ellu,
eggdauða menn,
ben bíldskorna,
buðlung Dana,

35. *Hvad er det for et vidunder, som jeg så udenfor Dellings dör? det lyser for mænd, men sluges af vand, og stadig kappes ulve om at nå det. [Solen.]*

36. *Jeg så en hest stå, en hoppe slog den, den rystede lemmet, slog arsballen under bugen; ud af skal der trækkes og .... (uforstål.) en god stund. [En væv.]*

37. *Jeg så nogle mør, der lignede muld, de havde stene til leje, sorte og mörke var de i solskin, men desto fagrere, jo mindre man kan se. [Gløder på arnen.]*

[38 (jfr. 30). Under og argelist og al blødagtighed — ingen kender de dine ord uden du alene, onde og elendige vætte.]

1. *Jeg så mange fugle flyve: Ellas død [blodörn = örn], ægdræbte mænd* [val = val *'falk'], sår skåret med åreladningsjærn* [æði = æði *'edder-*

þjónostumey,
þunga báru.

2. Enn sák fljúga
ǫðru sinni:
skorinn linskauta
ok skip Þráins,
járn ór afli,
útleidda sál,
konu kjǫtnefnda
fyr kvið neðan.

3. Þá sák fljúga
þriðja sinni:
silki saumat
ok sænska menn.
Gunnlaugs bana
ok goða brenni,
kú kollótta,
ok kvíslatré,
gnúp gildligan.
Get hvat þeir heita.

Runedigt.

Norsk; 13. årh.

ᚠ (fé) uældr frænda róge,
fœðest ulfr i skóge.

ᚢ (úr) er af illu jarne,
oft lœypr ræinn á hjarne.

---

fugl']. Daners konge [en skjoldung = skjǫldung, *et fuglenavn i SnE], tjænestekvinde [tærne], tung bølge* [dúfu = dúfu *'due'].*

2. *Endvidere så jeg flyve for anden gang: en skåren (flænget?) töjfirkant [i gamle tider, f. eks. i AM 738, forklaret som* jaðra-kárn] *og Tråins skib [det hed Gammr = grib], jærn ud af essen [usikkert; i 738 forklaret som* þeistikofa], *udledet sjæl* [ǫnd = ǫnd *'and'], en kone 'kødnævnet' under bugen* [gás = gás *'gås'].*

3. *Så så jeg flyve for tredje gang: et syt silke [skal være* tjald = tjald *'hæmatopus'], og svenske mænd* [Helsingja = helsingja *'gås'], Gunnløgs bane* [Hrafn = hrafn *'ravn'] og guders brænder* [Má = má *'måge'], en ko uden horn* [Rjúpu *(som egennavn)* = rjúpu *'rype'], og grenet træ* [súlu = súlu *'en sule'], en omfangsrig tinde* [múli = múli ɔ: tyrðilmúli?]. *Gæt, hvad de hedder.*

Næppe versificeret gåde er de to linjer, der findes SnE II, 633.

[R.] 1—2. (ᚠ) *Fæ volder frænders strid; ulven fødes i skoven.*

3—4. (ᚢ) *„Ur" — slagger — kommer af dårligt jærn; ofte løber renen over snemarkerne.*

ᚦ (þurs) vældr kuenna kuillu,
kátr uærðr fár af illu.
ᚬ (óss) er flestra færða
fǫr, en skalpr er suærða.
ᚱ (ræið) kvæða rossom uæsta,
Reghinn sló suærðet
bæsta.
ᚴ (kaun) er bæygja barna,
bǫl gørvir mann fǫlvan.
ᚼ (hagall) er kaldastr korna.
Kristr skóp hæimenn
forna.
ᚾ (nauð) gørir næppa koste,
nœktan kælr í froste.
ᛁ (ís) kǫllum brú bræiða,
blindan þarf at læiða.

ᛅ (ár) er gumna góðe,
get ek at ǫrr var Fróðe.
ᛋ (sól) er landa ljóme,
lúti ek helgum dóme.
ᛏ (Týr) er æinendr ása,
oft uærðr smiðr at blása.
ᛒ (bjarkan) er laufgrœnstr
lima,
Loki bar flærðar tíma.
ᛘ (maðr) er moldar auki,
mykil er græip á hauki.
ᛚ (lǫgr) er, er fællr or fjalle,
foss, en gull ero nosser.
ᛦ (ýr) er vetrgrœnstr viða,
uant er þar er brennr
at suiða.

5—6. (ᚦ) *Turs volder kvinders sygdom; få bliver muntre af modgang.*

7—8. (ᚬ) *Os (munding) er de fleste rejsendes vej; men skeden er sværdets.*

9—10. (ᚱ) *Ridt siger man er værst for hestene; Regin smedede det bedste sværd.*

11—12. (ᚴ) *Kaun (Bylder) er börns vækstforringende plage; ulykken gör mennesket blegt.*

13—14. (ᚼ) *Hagl er det koldeste af kornarter; Kristus skabte den gamle verden.*

15—16. (ᚾ) *Nød gör ens vilkår trange; den nøgne skamfryser i frosten.*

17—18. (ᛁ) *Isen kalder vi en bred bro; den blinde behøver at ledes.*

19—20. (ᛅ) *Åring er menneskenes lykke; jeg antager, at Frode var gavmild.*

21—22. (ᛋ) *Solen er landenes lys; jeg falder på knæ for relikvierne.*

23—24. (ᛏ) *Ty er den blandt aserne enhændede; ofte må smeden blæse.*

25—26. (ᛒ) *Birk er det løvgrönneste blandt træer; Loke var heldig i sin falskhed(s gærninger).*

27—28. (ᛘ) *Mennesket er muldens forøgning; høgens klo er stor (vid).*

29—30. (ᛚ) *Fos er det vand, der falder ned af bjærget, men guld (klenodier, el. legetöjsstykker?) er kostbarheder.*

31—32. (ᛦ) *Takstræet er det vintergrönneste træ; hvor det brænder, plejer man at føle svie.*

E. Vers af Fornaldarsagaer.

1. Af Hrólfs saga kraka.

1 *(Signý).* Qll er orðin
ætt Skjǫldunga,
lofðungs Lundar,
at limum einum;
bræðr sák mína
á berum sitja,
en Sefils rekka
á sǫðluðum.

2 *(Vǫlva).* Tveir eru inni,
trúik hvárugum,
þeirs við elda
ítrir sitja.

3 *(samme).* Þeirs i Vifilsey
váru lengi
ok hétu þar
hunda hǫfnum.
[Hoppr ok Hó].

4 *(samme).* Sék hvar sitja
synir Hálfdanar,
Hróarr ok Helgi,
heilir báðir;
þeir munu Fróða
fjǫrvi næma.

5 *(samme)* Qtul [Hvǫss?]
eru augu
Hams ok Hrana;
eru ǫðlingar
undra djarfir.

6 *(Reginn).* Reginn er úti,
rekkar Hálfdanar,
snæfir andskotar,
segið þat Fróða;
Varr sló nagla,
Varr hǫfðaði,

---

1. *Skjoldungernes, Lunds-kongens, hele slægt, er bleven til grene alene (afhuggede grene); mine brødre så jeg sidde på de bare heste, men Sefils mænd på sadlede heste.*

2. *Der er to herinde, jeg tror ingen af dem, de fortræffelige, som sidder ved ilden.*

3. *De som var længe på Vivilsø og havde dér hundenavne [Hop og Ho].*

4. *Jeg ser, hvor Halvdans sönner sidder, Hroar og Helge, bægge hele; de vil berøve Frode livet.*

5. *Hvasse er Hams og Hranes öjne; ædlingerne er mærkelig djærve.*

6. *Reginn (Regn — ved et ordspil) er ude, Halvdans mænd, raske*

en varr vǫrum
varnagla sló.

7 *(Elg-Fróði).* Grenjar
skálm,
gengr ór slíðrum,
minnisk hǫnd
hildar verka.

8 *(Þórir).* En ek læt víðs
á vegi ǫðrum
øxi mína
jafnt hljóð bera.

9 *(Aðils).* Dalr er í hnakka,
ór hǫfði auga,
ǫrr er í enni,
hǫgg á hendi tvau.

2. Af Ragnarssaga loðbrókar.

I.
(Ragnarr). Hætt hefk
leyfðu lífi,
litfǫgr kona, vetra
vák at foldar fiski
fimtán gamall, mínu;
hafa skalk, bǫl nema bíti,
bráðrakinn mér dauða,
heiðarlax til hjarta
hringleginn, vel, smýgra.

---

fjender, meld det til Frode; Var (Forsigtig) slog en nagle, Var satte hovedet derpå, men Var slog en var-nagle til Var. (At slå en var-nagle = at tage sine forsigtighedsregler, kauteler.)

7. *Sværdet brøler, og går ud af skeden; hånden mindes krigens gærninger.*

8. *Men jeg lader vidt omkring på andre veje min økse bære (give) den samme lyd.*

9. *Der er en fordybning i nakken, öjet sprængt ud af hovedet; et arr er der i panden, og to hug på hånden.*

[R.] I. Hefk hætt leyfðu lífi mínu, litfǫgr kona; vák fimtán vetra gamall at foldar fiski; hafa skalk vel dauða bráðrakinn mér; hringleginn heiðar lax smýgra til hjarta, nema bǫl bíti = *Jeg har vovet mit lovpriste liv, lødfagre kvinde; jeg har 15 år gammel angrebet ormen; jeg skal tappert bære døden, om end den bliver mig pludselig (uvæntet) beskåren; den bugtede slange smyger mig ikke til hjærtet, medmindre en ulykke rammer mig.*

II. 1. *Jeg tör ikke bryde befalingen, da du Ragnar bød mig at gå*

II.

1 *(Kráka).* Þorik eigi boð
brjóta,
er báðuð mik ganga,
né ræsis kvǫð rjúfa,
Ragnarr við þik stefnu;
mangi er mér í sinni,
mitt er bert hǫrund eigi,
fylgi hefi ek fullgott,
ferk ein saman, mínu

2 *(Ragnarr).* Myndi víst, ef
væri
vǫrðr fræninga jarðar
mætri mildri snótu,
á mér taka hǫndum.

3 *(Kráka).* Vammlausa skalt
vísi,
ef vilt griðum þyrma,
heim hǫfum hilmi sóttan,
heðan mik fara láta.

4 *(Ragnarr).* Viltu þenna
þiggja,
er Þóra hjǫrtr átti,
serk við silfr of merkðan;
sama allvel þér klæði;
fóru hennar hvítar
hendr of þessar gǫrvar,
sú var buðlungi bragna
blíðum þekk til dauða.

5 *(Kráka).* Þorik eigi þann
þiggja,
er Þóra hjǫrtr átti,
serk við silfr of merkðan,
sama ælig mér klæði;
því em ek Kráka kǫlluð
í kolsvǫrtum vǫðum,

---

til stævne med dig, eller at nægte fyrstens pålæg; der er ingen menneske i mit følge, mit legeme er ikke nøgent; jeg har et fuldgodt følge og (dog) er jeg alene.

2. *Dersom manden (jeg) var mere vurderet (afholdt) af den milde kvinde, vilde hun tilvisse lægge sine arme om mig.*

3. *Fyrste, du skal lade mig drage herfra — jeg har besøgt fyrsten — uden vanære, hvis du vil overholde lejdet.*

4. *Vil du modtage denne med sølv indvævede særk, som Tora hjort besad; den klædning sömmer sig godt for dig; hendes hvide hænder strøg over denne dragt; hun var til sin død elsket af den blide fyrste (mig).*

5. *Ikke tör jeg modtage den med sølv indvævede særk, som Tora hjort har ejet; dårlige klæder sömmer sig for mig; derfor kaldes jeg Krage i kulsorte klæder, fordi jeg har måttet gå over klipper og sten og drive geder langs stranden.*

at ek hef grjót of gengit
ok geitr með sæ reknar.

6 *(samme)* Þríar vit skulum
þessar,
ok þó saman, byggja
hvárt sér nætr í hǫllu,
áðr heilug goð blótim;
þá munut mein á mínum
megi til lǫng of verða,
heldr ert bráðr at byrja
þann, er bein hefr engi.

III.

(Bjǫrn). Upp hrundum vér
ópi,
ór bitu meir en þeira
(satt munk til þess segja)
sverð, í Gnípafirði;
knátti hverr at hildi
fyr Hvítabæ útan
(né sitt spari sveinar
sverð) manns-bani verða.

IV.

1 *(Ragnarr).* Sigurðr mun
sveinn of heitinn,
sá mun orrostur heyja,
mjǫk líkr vera móður
ok mǫgr fǫður kallaðr;
sá mun Óðins ættar
yfirbátr vera heitinn,
þeim er ormr í auga,
er annan lætr svelta.

2 *(samme).* Brynhildar lízk
brǫgnum
brúnstein hafa fránan
dóttur mǫgr enn dýri
ok dyggligast hjarta,
sjá berr alla ýta
undleygs boði magni

6. *Disse 3 nætter skal vi bo i hallen hver for sig, og dog sammen, för vi ofrer til de hellige guder; da vil der ikke være for langvarigt mén ved min sön; du er for ivrig efter at avle ham, som ingen (ben) knokler får.*

III. *Vi opløftede krigsråb i Gnipafjorden; vore sværd bed bedre end hines (fjendens); herom vil jeg sige, hvad der er sandt; enhver blev en mands bane i kampen udenfor Hvideby; svendene bör (heller) ikke spare deres sværd.*

IV. 1. *Drengen vil blive kaldt Sigurd; han vil holde kampe, blive sin moder lig og kaldes sin faders sön; han, af Odins slægt, vil blive kaldt (andres) overmand, som lader en anden dø; i hans öjne ligger en orm.*

2. *Brynhilds herlige dattersön synes mændene at have et skarpt öje og det modigste hjærte; den tidlig udviklede kriger, Budles efterkommer, som hader (vrager) den røde ring, vil overgå alle mænd i kraft.*

Buðla niðr, er baugi,
bráðgǫrr, hatar rauðum.

3 *(samme).* Svá eru engum
sveini,
nema Sigurði einum,
í brúnsteinum brúnir
barðhjarls taumar lagðir;
sjá hefr dagrýrir dýja,
dælt er hann af því kenna,
hvass í hvarma túni
hring myrkviðar fengit.

V.

1 *(Eiríkr).* Vilkat boð fyr
bróður
né baugum mey kaupa
(Eystein kveða orðinn
Agnars bana) heyra;
grætr eigi mik móðir,
munk øfstr of val deyja,
ok geirtré í gǫgnum,
gǫrr, látið mik standa.

2 *(samme).* Munat eins
konungs efni,
svát ek vita dæmi,
á dýrra beð deyja
til dagverðar hrafni;
mun blóði þá bráðir
ok brátt yfir gjalla
bræðra beggja slíta
blár, þótt ill• launi.

3 *(samme).* Þau berið orð
et øfra
nú ro austrfarar liðnar,
at mær hafi mína
mjó, Áslaugu, bauga,
þá mun mest af móði,
er mik spyrja dauðan,
mín stjúpmóðir mildum
mǫgum sínum til segja.

---

3. *Således er der ikke brune snoge lagte i nogen drengs öjne, undtagen Sigurds alene; denne raske svend har fåt en orm i öjet; det er let at kende ham af det.*

V. 1. *Jeg vil ikke høre tilbud for min broder eller købe møen for ringe; man siger, at Østen er bleven Agnars bane; ingen moder begræder mig; jeg vil være rede til at dø som den sidste over valen, og I lader spydet stå igennem mig.*

2. *Et kongsæmne vil ikke dø på et herligere leje til davre for ravnen, såvidt jeg ved eksempler på;* — mun þá blár slíta bráðir beggja bræðra ok gjalla brátt yfir blóði, þótt illa launi = *da vil den sorte (ravnen) rive i bægge brødrene som bytte og gjalde hurtig over deres blod, skönt det er dårlig gengæld.*

3. *Bring det budskab gennem det øvre (land) til Asløg, at den smækre kvinde skal have mine ringe: nu er det forbi med østerledstogene: da vil*

4 *(samme)*. Hlakkar már of hǫfði
hér mínu nú sára,
krefr unda valr augna
ósynju hér minna;
veizt, ef hrafn ór hǫfði
høggr brúnsteina mína,
launar unnvals ýti
illa marga fylli.

5 *(Áslaug)*. Hvat segið ér ór yðru,
eru Svíar í landi,
eða elligar úti,
allnýs konungs spjalli?
fregit hefk hitt at fóru,
en fremr vitum eigi,
ok hildingar hǫfðu
hlunnroð, Danir sunnan.

6 *(liðsmaðr)*. Þér segjum vér, þínum,
(þat er nauð) kona, dauða,
ill eru einkar-manni
ørlǫg, sonu Þóru;
þung spjǫll vitum ǫnnur
eigi nýjari en þessi,
nú hefk framm komit fréttum,
flaug ǫrn of ná dauðan.

7 *(Áslaug)*. Kaga létu mik mínir
mávangs synir lǫngum;
ér eruð heim ok heiman
húsgangs meðalfærir;
Rǫgnvaldr tók at rjóða
rǫnd í gumna blóði,

---

min stemoder med den dybeste sorg, når man erfarer min død, mælde det til sine milde sönner.

4. *Ravnen skriger nu her over mit hoved; uden grund (ret) kræver ravnen her mine öjne; vid, at dersom ravnen hugger öjnene ud af mit hoved, lönner den søfareren (mig) ilde mangen en mættelse.*

5. *Hvad af meget nyt fortæller I, kongs-mand, fra eders land?, er Svearne i landet eller også ude (i leding)?; det har jeg hørt, — men videre ved jeg ikke —, at Danerne kom sydfra, og at fyrsterne fik en 'rullestoks rødning'.*

6. *Dig mælder vi, kvinde, at Toras sönner er døde — det er nød —; skæbnen er ond mod din ægtemand; vi kender ingen nyere tunge tidender end denne; en örn flöj over det døde lig; nu har jeg bragt tidenden.*

7. *Mine sönner lod mig jævnlig kikke ud til havet; I er knap istand til at gå hjem og hjemmefra mellem huse (fra det ene til det andet); den kampdjærve Ragnvald rødfarvede skjoldet i mændenes blod; han kom, yngst af mine sönner, til Odin.*

hann kom yngstr til Óðins,
ógndjarfr, sona minna.

8 *(samme).* Eigi myndi
yðvar
óhefnt vera bræðra
eitt misseri eptir,
ef ér dæið fyrri;
litt hirðik því leyna,
ef líf hafa knætti
Eiríkr sitt ok Agnarr,
óbornir mér niðjar.

9 *(Sigurðr).* Þat, skal
þriggja nátta,
ef þik tregar móðir,
leið eigum vér langa,
leiðangr búinn verða;
skal Uppsǫlum eigi,
þótt ófafé bjóði,
ef oss duga eggjar,
Eysteinn konungr ráða.

10 *(Bjǫrn).* Duga mun hugr
ok hjarta
í hauksnǫru brjósti,
þótt miðr of þat mæli,
manni innan rifja;
eigi er oss í augum
ormr né fránir snákar,
bræðr glǫddu mik mínir,
mank stjúpsonu þína.

11 *(Hvítserkr).* Hyggjum at,
áðr heitim
at hefnt megi verða,
látum ýmsa illu,
Agnars bana, fagna;
skjótum húf á hrannir,
hǫggum ís fyr barði;
sjám á hitt, hvé snekkjur
snemst vér fáim búnar.

12 *(Ívarr).* Hafið ofrhuga
ærinn

8. *Ikke vilde I brødre ligge uhævnede et eneste halvår efter (eders død), hvis I var døde først; — det lægger jeg lidet skjul på —, hvis Erik og Agnar, sönner ikke fødte af mig (stesönner), var i live.*

9. *Hvis det gör dig ængstelig moder, skal inden tre nætters forløb en leding være bragt i stand; vi har en lang vej. Kong Østen skal ikke (mere) råde for Upsala, selv om han tilbyder os en umådelig sum penge, hvis sværdsæggene ikke svigter.*

10. *Modet og hjærtet vil vise sig bravt i det høgeraske bryst inden for en mands ribben, selv om han taler mindre derom; i vore öjne er der ikke orm eller spillende snoge; mine brødre glædede mig; jeg husker dine stesönner.*

11. *Lad os overveje, för vi lover at hævnen skal ramme Agnars bane; vi vil lade andre til afveksling glæde sig ved (ɔ: blive genstand for) det onde; lad os skyde skibet ud på bølgen, og hugge isen foran stævnet; lad os se på, hvorledes vi hurtigst kan få vore snekker færdige*

ok áræði bæði;
þess myndi þá þurfa,
at þrá mikit fylgði;
bera mun mik fyr bragna
beinlausan framm verða,
þó gatk hǫnd til hefnda,
at hváriga nýtak.

VI.

1 *(Ragnarr).* Spari mangi
rǫf Rínar
ef rǫskva vill hermenn,
verr samir horskum hilmi
hringa fjǫlð en drengja;
ilt er í borghlið baugi
brandrauðum framm standa;
allmarga veitk jǫfra,
þás auðr lifir, dauða.

2 *(samme).* Hvat er þats
baugs ór bjǫrgum
brjótr heyrir nú þjóta,
at myni mundelds meiðir
mars svinnr ófni hafna?
þó skal þeira ráða,
þorn-Bil, ef goð vilja,
œgir alnar leygjar
ókvíðandi bíða.

3 *(Áslaug).* Þér annk serk
enn síða
ok saumaðan hvergi
við heilan hug ofnu
ór hársíma gránu;
mun eigi ben blæða
né bíta þik eggjar
í heilagri hjúpu;
var hón goðum signuð.

VII.

1 *(Ragnarr).* Orrostur hefk
áttar,

---

12. *I har overflod af mod og dristighed; det vilde da også behøves, at megen udholdenhed fulgte med; man vil blive nødt til at bære mig, benløs som jeg er, frem foran mændene; dog fik jeg en hånd til hævn, uagtet jeg ingen af mine kan bruge.*

VI. 1. *Ingen skulde spare på guld, hvis han ønsker raske krigere; ringenes mængde sömmer sig mindre for en klog fyrste end mænds talrighed; det er liden nytte til at stille sig med en ildrød ring i borgens led; jeg kender mange fyrster som døde, medens rigdommen lever.*

2. *Hvad er det den gavmilde fyrste (jeg) nu hører tude fra klipperne, at den kloge mand (jeg) vil vrage drageskibe?; dog skal den gavmilde mand (jeg) uden angst opleve (udføre) den plan, kvinde, hvis guderne vil det.*

3. *Dig under jeg af mit ganske hjærte den side, intetsteds sammensyte særk af de grå hårtråde; sår vil dig ikke bløde, sværd ikke bide dig, (når du er) i den hellige kappe; den blev viet til guderne.*

þærs ágætar þóttu,
gerðak mǫrgum mǫnnum
mein, fimm tøgu ok eina;
eigi hugðak orma
at aldrlagi mínu;
verðr mjǫk mǫrgu sinni,
þats minst varir sjálfan.

2 *(Ragnarr).* Gnyðja mundu grísir
ef galtar hag vissi;
mér er góinn at grandi,
grafa inn rǫnum sínum;
ok harðliga hroknir
hafa mik sogit ormar;
nú munk nár af bragði
ok nær dýrum deyja.

VIII.

1 *(Bjǫrn).* Hér flýgr hverjan morgin
hǫss of borgir þessar,
læzk heill munu af hungri,
heiðar valr, of deyja;
hann fari suðr of sanda
ok sé, hvar vér létum
(þar fær dauðs manns) dreyra
(dǫgg) ór skýlihǫggum.

2 *(samme).* Þat var fyrst, er fórum,
(Freys leika tókk heyja),
þars andvíga ǫ́ttum
ǫld, í Rómaveldi;
þar létk of grǫn grána,
gall ǫrn of valfalli,
at mannskæðu morði
mitt sverð dregit verða.

IX.

1 *(Áslaug).* Sonr beið einn, sás áttak,

VII. 1. *51 kampe, som ansås for berömmelige, har jeg haft; jeg voldte mange mænd mén; ikke trode jeg, at orme vilde volde min død; det sker meget ofte, hvad én selv mindst vænter.*

2. *Grynte vilde grisene, hvis de kendte galtens kår; ormen er mig til fordærv; de graver sig ind med deres snabler; og de bugtede orme har suget mig kraftig; nu vil jeg straks være lig og dø blandt dyrene (?).*

VIII. 1. *Den mörke ravn flyver her hver morgen over disse borge; hel siger den, den vil dø af sult; den skulde drage syd på over sandene og se, hvor vi lod blod flyde ud af huggene; dér kan man (den) få død mands dugg (blod).*

2. *Det var det første, at vi drog til Romernes rige, hvor vi kæmpede med folk; jeg begyndte at holde kampe; dèr lod jeg mit sværd blive draget over mænds grå skæg i et blodigt slag; örnen skreg over de faldne ligdynger.*

í austrvegi dauða,
Hvítserkr var sá heitinn,
hvergi gjarn at flýja;
hitnaði hann af hǫfðum
hǫggvins vals at rómu;
kaus þann bana þengill
þróttar-snjallr, áðr felli.

2 *(Áslaug).* Hǫfðum létu of
hrundit
hundmǫrgum gram undir,
at feigum bǫr folka
fingi eldr yfir syngja;
hvat skyli beð enn betra
bǫðheggr und sik leggja;
olli, deyr við orðstír
allvaldr, jǫfurr falli.

X.

1 *(liðsmaðr 1).* Seg frá
þegnskǫpum þínum,
þik ráðumk ek spyrja,
hvar sáttu hrafn á hríslu
hrolla dreyra fullan;
optarr þátt at ǫðru
í ǫndugi fundinn,
en dreyrug hræ dræpir
í dal fyr valfugla.

2 *(liðsm. 3).* Þegi heimdregi
heitinn,
hvat er þik vesallátan,
hefr aldrigi unnit
er ek mega þrotna;
fæddir sverðs né sólar
sækitík at leiki,
gafta hálu hesti
(hvat rækir þú?) drykkju.

3 *(liðsm. 1).* Hafs létum vér
hesta

IX. 1. *Én sön, jeg havde, led døden i Østerleden; han blev kaldt Hvidsærk, aldrig villig til at fly; han blev brændt i kampen ved den huggede vals hoveder; den kraftige fyrste valgte sig den død, för han lod sit liv.*

2. *De lod opdynge en mængde hovęder under fyrsten, så at ilden skulde knitre over den dødsdömte kriger; hvilket bedre leje kunde en kriger lægge under sig; fyrsten (i Garderige) voldte hans fald; ætlingen dør og erhværver sig udmærket ry.*

X. 1. *Fortæl om dine bedrifter — dig vil jeg spörge —, hvor har du set en blodmættet ravn skutte sig på grenen?; oftere har du nok, truffen på den höjere bænk, kikket efter noget andet, end at du skulde slå blodige folk ihjæl i dalen for ravnene.*

2. *Ti stille du, der kaldes en hjemmefødning; hvad er der med dig, der lader så usselt; du har aldrig udført det, hvorfor jeg må give tabt (hvorved jeg ikke kan måle mig med dig); ikke har du fødet ulven i*

hlýr stinn á brim renna,
meðan á bjartar brynjur
blóði dreif of síður:
ylgr gein (arnar) mǫnnum
(eyddisk gráðr) of svíra,
harðmeldr gátum heiðan
hveðnu, blóði roðna.

4 *(liðsm. 2)*. Alls engi sák
yðvarn,
þars upp lokinn fundum
Heilavág fyr hvítum
hesti máva rastar,
ok „við lasi lúðrar"
fyr landi vér unðum,
„hallar ríka mollu
hrafns" fyr rauðum stafni.

5 *(liðsm. 1)*. Samira okkr of
ǫldrum
í ǫndvegi þræta,
hvat okkarr hefr unnit
hváðarr framarr ǫðrum;
þú stótt, þars bar bára
branda hjǫrt at sundi,
en ek sat, þars rá reiddı
rauðan stafn til hafnar.

6 *(liðsm. 2)*. Fylgðum Birni
báðir
at branda gný hverjum,
váru reyndir rekkar,
en Ragnari stundum;
vark þars bragnar bǫrðusk
á Bolgaralandi,
því berk sár á síðu;
sitt innarr meirr, granni.

XI.

1 *(trémaðr)*. Þat var fyr
lǫngu,

---

sværdets leg (kampen); ikke har du givet ulven drik; hvad bryder du dig om?

3. *Vi lod skibenes stærke bove løbe ud på havet, idet blodet strömmede ned over de skinnende brynjer på vore sider; ulvinden gabed over mændenes blodige halse; örnen blev mættet; vi vandt os guld.*

4. *Slet ingen af eder så jeg, hvor vi fandt Helevåg lukket op for det hvide skib; og . . . . (nogle ord uforstål.) vi opholdt os ved landets kyst i ro, ... foran den røde stavn.*

5. *Det sömmer sig ikke for os her i höjsædesbænken at strides om, hvad hver af os to har udført dygtigere end den anden: du stod, hvor bølgen førte skibet over havet; men jeg sad, hvor sejlet førte den røde stavn til havnen.*

6. *Vi fulgte Björn bægge to i hver en kamp og stundom Ragnar; mændene blev prøvede; jeg var, hvor mændene kæmpede i Bulgarernes land; derfor fik jeg sår på siden; flyt dig lidt længere indad, nabo.*

er í leið megir
heldr hundmargir
Hœklings fóru,
framm of salta
slóð birtinga,
þá varðk þessa
þorps ráðandi.

2 *(trémaðr)*. Því́t settu mik
sverðmerðlingar
suðr hjá salti
synir Loðbrókar;
þá vark blótinn
til bana mǫnnum
í Sámseyju
sunnanverðri.

3 *(samme)*. Þar báðu
standa,
meðan strǫnd þolir,
mann hjá þyrni
ok mosa vaxinn;
nú skýtr á mik
skýja gráti,
hlýr hvárki mér
hold né klæði.

3. Af Ragnarssonaþáttr.

(jfr. det foranstående.)

(Áslaug). Sitja veiðivitjar
vals á bragna halsum;
bǫl er þat's hefr of hafnat
hrafn Sigurðar nafni;
blása nýtinjótar
nás í spán at hánum;
ofsnemma lét Óðinn
alf valmeyjar deyja.

XI. 1. *Det skete forlængst, at Hæklings sönner (ɔ: krigerne) drog med talrigt følge i leding ud over det salte hav; da kom jeg i besiddelse af dette torp (stengrund?).*

2. *Ti Lodbrogs sönner rejste mig, de sværddjærve (?), sydpå ved søen; da blev jeg blotet for at slå folk ihjæl i den sydlige del af Samsø.*

3. *Der bød de manden (mig) at stå, sålænge stranden holder, hos tjörnen og bevokset med mos; nu falder skyernes gråd (regnen) på mig; hverken hud eller klæder skærmer mig.*

[R.] *Ravnene sidder på mændenes halse; det er en ulykke, at ravnen har vraget Sigurds navn; ravnene må nu undvære ham; for tidlig lod Odin krigeren dø.*

4. Af Sǫrlaþáttr.

(Sǫrlastikki)

Fell enn forsnjalli
fyst enn víglysti
ýgr í austrvegi
allr á helpalla,
dauðr varð dalreyðar
dáðkunnr miskunnir;
beit at brandmóti
brynstingr víkingum.

5. Af Hervararsaga.

I.

1 *(Hervǫr).* Áka várri
vegsemð hrósa,
þótt hefði Fróðmars
fengit hylli;
fǫður hugðumk ek
fræknan eiga;
nú er sagðr fyr mér
svínahirðir.

2 *(jarl).* Logit er mart
at þér,
lítil eru efni;
frækn með fyrðum
var faðir þinn taliðr;
stendr Angantýs
ausinn moldu
salr í Sámsey
sunnanverðri.

3 *(Hervǫr).* Nú fýsir mik
fóstri at vitja
framm genginna
frænda minna;

[S.] *Den modige og kamplystne, grumme mand faldt først (af de to) i Østerleden på dødens bænke; den dådkendte helt døde en sommer; sværdet bed for vikingerne i kampen.*

[H.] I. 1. *Jeg kan ikke prale af vor höjhed, selv om jeg har fåt Frodmars gunst; jeg trode jeg havde en tapper fader; nu siges han mig at være en svinehyrde.*

2. *Meget er löjet for dig; lidet (sandt) er deri; tapper blandt mænd regnedes din fader at være; i den sydlige del af Samsø står Angantys sal (gravhöj) overøst med jord.*

3. *Nu får jeg, fosterfader, lyst til at besøge mine afdøde frænder; de har nok besiddet overflod af rigdom; den vil jeg hænte, medmindre jeg omkommer.*

auð mundu þeir
eiga gnógan;
þann skalk ǫðlask,
nema ek áðr fǫrumk.

4 *(samme).* Skal
skjótliga
af skǫr búa
blæju líni,
áðr braut fari,
mikit býr í því,
er á morgin skal
skera bæði mér
skyrtu ok ólpu.

5 *(samme).* Bú mik at
ǫllu
sem bezt kunnir,
sannfróð kona,
sem son myndir;
satt eitt mun mér
í svefn bera;
fæk ekki hér
ynði et næsta.

II.

1. Hitt hefr mær ung
í Munarvági
við sólar-setr
segg at hjǫrðu.
(Hirðir). Hverr er ýta
í ey kominn?
gakk greiðliga
gistingar til.

2 *(Hervǫr).* Munkat
ganga
gistingar til,
þvít engi kank
eyjarskeggja;
seg hraðliga,
áðr heðan líðir,
hvar eru Hjǫrvarði
haugar kendir?

---

4. *Hurtig skal slör-linet bort fra mit hoved, för jeg drager bort; der stikker noget vigtigt under det, at der i morgen skal skæres mig både en skjorte og en tröje.*

5. *Udstyr mig i alt så godt du kan, vise kvinde, som om jeg var din sön; kun sandt er hvad jeg drömmer; jeg finder ikke i den nærmeste fremtid nogen fryd her.*

II. 1. *Den unge mø har i Munarvåg truffet en mand ved sin hjord ved solnedgang. Hvad for en mand er kommen her til øen, gå lige til et gæstested.*

2. *Jeg vil ikke gå til et gæstested, ti jeg kender ingen af øboerne; sig straks, för du går herfra: hvor er de höje, som opkaldes efter Hjorvard?*

3 *(Hirðir)*. Spyrjat at
því,
spakr ert eigi
vinr víkinga,
ert vanfarinn;
fǫrum fráliga
sem fætr toga,
alt er úti
ámátt firum.

4 *(Hervǫr)* Men bjóðum
þér
máls at gjǫldum;
muna drengja vin
dælt at letja;
fær þú eigi mér
fríðar hnossir,
fagra bauga,
svát farak eigi.

5 *(Hirðir)*. Heimskr
þykki mér
sás heðra ferr.
maðr einn saman
myrkvar grímur;
hyrr er á sveimun,
haugar opnask,
brennr fold ok fen,
fǫrum harðara.

6 *(Hervǫr)*. Hirðumat
fælask
við fnǫsun slíka,
þótt of alla ey
eldar brenni;
latum okkr eigi
liðna rekka
skjótla skelfa —
skulum við talask.

7. Var féhirðir
fljótr til skógar
mjǫk frá máli
meyjar þessar,

---

3. *Spörg ej derom, klog er du ikke, vikingers ven; du befinder dig på et farligt sted; lad os tage rask afsted, alt hvad benene kan strække ud; overalt er her ude farligt for mennesker.*

4. *Jeg byder dig et halsbånd for din samtale; det vil ikke være let at tilbageholde mændenes ven; du giver mig ej så herlige kostbarheder, så skinnende ringe, at jeg ikke går videre.*

5. *Dum tykkes mig han, som her færdes alene i den mörke nat; der flagrer flammer, höjene åbnes, jord og vand brænder, lad os gå raskere.*

6. *Lad os ikke blive bange ved sådan stöj, selv om bål brænder overalt på øen; lad os ikke lade afdøde mænd hurtig forskrække os; lad os tales ved.*

en harðsnúinn
hugr í brjósti
of sakar slíkar
svellr Hervǫru.

III.

1 *(Hervǫr).* Vaki
Angantýr,
vekr þik Hervǫr
eingadóttir
ykkur Svǫ́fu;
sel mér ór haugi
hvassan mæki,
þanns Sváfrlama
slógu dvergar.

2 Hervarðr, Hjǫrvarðr,
Hrani, Angantýr,
vek ek yðr alla
und viðar rótum
hjálmi ok með brynju,
hvǫssu sverði,
rǫnd ok með reiði,
roðnum geiri.

3. Mjǫk eruð orðnir
Arngríms synir
megir at meinsamir
moldar-auka;
er engi skal
sona Eyfuru
við mik mæla
í Munarvági.

4. Svá sé yðr ǫllum
innan rifja,
sem ér í maura
mornið haugi,
nema sverð selið
þats sló Dvalinn;

---

7. *Fårehyrden var hurtig til skovs, bort fra samtalen med denne mø; men det ubetvingelige sind svulmer i Hervors bryst for disse sagers skyld.*

III. 1. *Vågn Anganty; dig vækker Hervor, din og Svåvas eneste datter; giv mig ud af höjen det hvasse sværd, som dværgene smedede til Svåvrlame.*

2. *Hervard, Hjorvard, Hrane, Anganty, jeg vækker eder alle under træets rødder, med hjælm og brynje, med det hvasse sværd, med skjold og hærskrud og det røde spyd.*

3. *I höj grad er I, Arngrims sönner, menfulde mænd, blevne til muldforøgelse, siden ingen af (eder) Øfuras sönner vil tale med mig i Munarvåg.*

4. *Være eder alle således indenfor brystet som I rådner i myrehöjen, medmindre I giver mig det sværd, som Dvalin smedede; det passer sig ikke for gengangere at bære kostbare våben.*

samira draugum
dýr vápn bera.

5 *(Angantýr).* Hervǫr dóttir,
hví kallar svá
full feiknstafa,
ferr þér at illu;
ær ert orðin
ok ørvita,
villhyggjandi,
vekr menn dauða.

6. Grófat mik faðir
né frændr aðrir;
— — — —
þeir hǫfðu Tyrfing
tveir er lifðu;
varð þó eigandi
einn of síðir.

7 *(Herv.).* Segir eigi satt mér
— svá lati áss þik
heilan í haugi —
sem þú hafir eigi
Tyrfing með þér;
trautt er þér at veita
eingabarni
einar bænir.

8 *(Ang.).* Hnigin er helgrind,
haugar opnask,
allr er í eldi
eybarmr at sjá;
atalt er úti
umb at lítask;
skynt mær ef mátt
til skipa þinna.

9 *(Herv.).* Brennið eigi svá
bál á nóttum,
at ek við elda
yðra fælumk;

---

5. *Datter Hervor, hvi kalder du så, fuld af rædsler, du styrter dig i ulykke; gal er du bleven og afsindig, fejlt tænkende; du vækker døde mænd.*

6. *Min fader begravede mig ej, ej heller andre frænder — —; de to, der levede, vandt Tyrfing; én blev dog dens ejer tilsidst.*

7. *Du siger mig ej sandhed — således lade guden dig hel i höjen — som om du ikke har Tyrfing hos dig; du er uvillig til at opfylde dit eneste barn dets eneste bön.*

8. *Dødsleddet er åbnet, höjene lukkes op; hele økanten er at se til som et ildhav; det er grufuldt at se sig ude omkring; skynd dig mø, hvis du kan, til dine skibe.*

9. *I brænder ej bål om natten, så at jeg bliver bange for eders flammer; møens bryst ryster ikke, selv om hun ser en genganger stå i dören.*

skelfrat meyju
muntún hugar,
þótt draug séi
í durum standa.

10 *(Ang.)*. Segik þér
Hervǫr,
hlýð til meðan,
vísa dóttir,
þats verða mun;
sjá mun Tyrfingr,
ef trúa mættir,
ætt þinni mær
allri spilla.

11. Munt son geta,
þanns síðan mun
Tyrfing bera
ok trúa magni;
þann munu Heiðrek
heita lýðar;
sá mun ríkstr alinn
und rǫðuls tjaldi.

12 *(Herv.)*. Ek vígi svá
virða dauða,
at ér þolið
aldri kyrrir;
sel mér, Angantýr,
út ór haugi
hlífum hættan
Hjálmars bana.

13 *(Ang.)*. Kveðka þik
mær ung
mǫnnum glíka,
er þú of hauga
hvarfar á nóttum,
grǫfnum geiri
ok með Gota málmi
hjálmi ok með brynju
fyr hallar dyrr.

14 *(Herv.)*. Maðr
þóttumk ek
menskr til þessa,
áðr sali yðra

---

10. *Jeg siger dig Hervor, — lyt dertil, fyrstedatter —, hvad der vil ske: denne Tyrfing vil, hvis du vilde tro det, fordærve hele din slægt, mø.*

11. *Du vil føde en sön, som siden vil bære Tyrfing og stole på sin styrke; ham vil man kalde Heidrek; han vil blive den mægtigste under himlen.*

12. *Jeg vier således (eder) døde mænd, at I aldrig skal finde ro: giv mig Angantyr ud af höjen Hjalmars bane, farlig for skjolde.*

13. *Jeg siger, at du, unge mø, ikke ligner mennesker, siden du flakker omkring mellem höje om natten, med indgravet spyd og med gotisk malm, med hjælm og med brynje foran höjens dör.*

14. *Et menneske har jeg ment hidtil at være, för jeg søgte eders sal;*

sækja réðak;
sel mér ór haugi
þanns hafar brynjur,
dverga smíði;
dugira þér leyna.

15 *(Ang.)*. Liggr mér
und herðum
Hjálmars bani;
allr er útan
eldi sveipinn;
mey veitk enga
moldar hvergi,
at þann hjǫr þori
í hendr nema.

16 *(Herv.)*. Ek mun hirða
ok í hendr nema
hvassan mæki,
ef hafa mættak;
uggik eigi
eld brennanda,
þegar loga lægir
er ek lít yfir.

17 *(Ang.)*. Heimsks ert
Hervǫr
hugar eigandi,
er þú at augum
í eld hrapar;
vilk heldr sverð þér
selja ór haugi,
mær en unga,
mákat þér synja.

18 *(Herv.)*. Vel gerðir
þú,
víkinga niðr,
er seldir mér
sverð ór haugi;
betr þykkjumk nú
buðlungr hafa,
en Nóregi
næðak ǫllum.

---

giv mig ud af höjen den, som hader brynjer, dværgearbejdet: det nytter dig ikke at skjule den.

15. *Hjalmars bane ligger under mine skuldre; udvendig er den ildomsvøbt; ingensteds på jorden kender jeg en mø, som vover at tage det sværd i hånd.*

16. *Jeg vil bevare den og tage den i hånd, det hvasse sværd, hvis jeg blot fik det; jeg frygter ikke brændende ild; flammen lægger sig, så snart jeg ser hen over den.*

17. *Et dumt sind har du Hervor, siden du åbenlyst styrter dig i ilden; hellere vil jeg give dig sværdet ud af höjen, unge mø, jeg kan ikke nægte dig det.*

18. *Du gjorde vel, vikinge-ætling, da du gav mig sværdet ud af höjen; nu er jeg mere tilfreds, fyrste, end om jeg havde erobret hele Norge.*

19 *(Ang.)*. Veizt eigi þú,
vesǫl ert mála,
fullfeikn kona,
hví fagna skalt;
sjá mun Tyrfingr,
ef trúa mættir,
ætt þinni mær
allri spilla.

20 *(Herv.)*. Ek mun ganga
til gjálfrmara;
nú er hilmis mær
í hugum góðum;
lítt rækik þat,
lofðunga niðr,
hvé synir mínir
síðan deila.

21 *(Ang.)*. Þú skalt eiga
ok una lengi;
haf þú á hulðu
Hjálmars bana;
takatt á eggjum,
eitr er í báðum,
sá er manns mjǫtuðr
meini verri.

22. Far vel dóttir,
fljótt gæfak þér
tolf manna fjǫr,
ef trúa mættir;
afl ok eljun,
alt et góða
þats synir Arngríms
at sik leifðu.

23. Búið ér allir,
brott fýsir mik,
heilir í haugi,
heðan vilk skjótla.
Helzt þóttumk nú

---

19. *Du forstår ej — din tale volder dig ulykke —, farlige kvinde, hvad du skal glæde dig over; denne Tyrfing vil, hvis du vil tro det, fordærve din hele slægt, mø.*

20. *Jeg vil gå til mine skibe; nu er fyrstens datter glad i sind; lidet bryder jeg mig om, fyrste-ætling, hvorledes mine sönner siden strides.*

21. *Du skal eje det og længe være tilfreds; gem Hjalmars bane i skjul; tag ikke på dens ægge, der er gift i bægge; den mands-ombringer er værre end mén.*

22. *Far vel datter, straks gav jeg dig tolv mænds liv, hvis du vilde tro det, styrke og udholdenhed, alt det gode, som Arngrims sönnerne efterlod sig.*

23. *Lever alle vel i höjen; jeg længes bort herfra; jeg vil hurtig herfra; denne gang syntes jeg især, at jeg svævede mellem verdnerne, da bålene flammede omkring mig.*

heima í millum,
er mik umbhverfis
eldar brunnu.

IV.

Þess galt hon gedda
fyr Grafar ósi,
er Heiðrekr var veginn
und Harvaðafjǫllum.

V.

1. Ár kváðu Humla
Húnum ráða,
Gizur Gautum
Gotum Angantý,
Valdarr Dǫnum
en Vǫlum Kiárr,
Alrekr enn frækni
enskri þjóðu.

2. Hlǫðr var þar borinn
í Húnalandi,
saxi ok með sverði,
síðri brynju;
hjálmi hringreifðum,
hvǫssum mæki,
mari vel tǫmum
á mǫrk enni helgu.

3. Hlǫðr reið austan
Heiðreks arfi,
kom hann at garði
þars Gotar byggðu,
á Árheima,
arfs at kveðja,
þar drakk Angantýr
erfi Heiðreks.

4. Segg fann úti
fyr sal háum,
ok síðfǫrlan
síðan kvaddi:
Inn gakk þú seggr
í sal hávan,

IV. *Det måtte gedden undgælde for, foran Gravs munding, at Heidrek blev dræbt under Harvadafjældene.*

V. 1. *Fordum sagde man, at Humle rådede for Hunnerne, Gizur for Gøterne, Anganty for Goterne, Valdar for Danerne, men Kiar for Valerne, Alrek den tapre for det angliske folk.*

2. *Hlöd var født der i Huneland med saks og med sværd og lang brynje, ringprydet (?) hjælm, hvast sværd, en vel tæmmet hest på den hellige mark.*

3. *Hlöd red østfra, Heidreks sön; han kom til gårde, hvor Goterne bode, til Åheim, for at kræve sin arv; der drak Anganty Heidreks gravøl.*

4. *Han traf en mand udenfor den höje hal og hilste siden på den sildefarne (ham som var sent ude): Gå, mand, ind i den höje sal; bed Anganty at give mig svar (unde mig en samtale).*

við mér Angantý
andspjǫll léa.

5. Hér er Hlǫðr kominn
Heiðreks arfi,
bróðir þinn
enn bǫðskái;
mikill er sá mǫgr
á mars baki,
vill nú þjóðann
við þik tala.

6. Rymr var í ranni,
risu með góðum;
vildi hverr heyra,
hvat Hlǫðr mælti
ok þats Angantýr
andsvǫr veitti.

7. Heill kom þú Hlǫðr,
Heiðreks arfi,
bróðir minn gakk,
á bekk sitja;
drekkum Heiðreks
hallar veigar
[fǫður okkar
fyrstir manna]
vín ok mjǫð,
hvárts þér vildra þykkir.

8 *(Hlǫðr)*. Hafa vilk hálft
alt,
þats Heiðrekr átti,
al ok af oddi,
einum skatti,
kú ok af kálfi,
kvern þjótandi,
þý ok af þræli
ok þeira barni.

9. Hrís þat et mæra,
er Myrkviðr heitir,
grǫf ena helgu,
er stendr á Gotþjóðu,

5. *Her er Hlöd kommen, Heidreks sön, din broder den krigerske; höj er den mand til hest; fyrsten vil nu tale med dig.*

6. *Der opstod stöj i huset, de rejste sig med den ædelbårne; enhver vilde höre, hvad Hlöd sagde og de svar, som Anganty gav.*

7. *Vær velkommen Hlöd, Heidreks sön, min broder, gå på bænk at sidde; lad os drikke i Heidreks hal [for vor fader først af mænd] vin og mjöd, hvad du synes bedst om.*

8. *Jeg vil have halvdelen af alt, hvad Heidrek ejed, af syl og af od, én (?) skat, af ko og af kalv, af den susende kværn, af tærne og træl og deres barn.*

9. *Det herlige krat, som Mørkved hedder, den hellige grav, som står på Gotþjod, den skinnende sten, som står på Danpsted, halvdelen af de hærklæder, som Heidrek ejer [land og folk og lyse ringe].*

stein þann enn fagra,
er stendr á stǫðum
Danpar,
hálfar herváðir,
þærs Heiðrekr átti
[land ok lýði
ok ljósa bauga].

10. Bresta mun bróðir
en blikhvíta lind
ok margr gumi
í gras hníga
ok kaldr geirr
koma við annan
[ek mun Humlung
hálfan láta],
áðr ek Tyrfing
í tvau deila.

11. Ek mun bjóða þér
bjartar vigrar,
fé ok fjǫld meiðma,
sem þik fremst tíðir,
tólf hundruð manna,
tólf hundruð mara,
tólf hundruð skálka
þeira er skjǫld bera.

12. Manni gefk hverjum
mart at þiggja,
annat æðra
en hann áðr nyti,
mey gefk hverjum
manni at þiggja,
men spennik hverri
meyju at hálsi.

13. Munk þik sitjanda
silfri mæla
en ganganda
gulli steypa,
svát á vega alla
velti baugar,
þriðjung Gotþjóðar,
því skalt einn ráða.

---

10. *Briste vil, broder, det skinnende hvide skjold og mangen en mand segne i græsset og det kolde spyd møde det andet [jeg vil lade Humlung deles], för jeg deler Tyrfing i to dele.*

11. *Jeg vil byde dig skinnende spyd, gods og en mængde kostbarheder, så mange du lyster; 1200 mænd, 1200 heste, 1200 tjænere, som bærer skjold.*

12. *Hver en mand giver jeg mange gaver, andre bedre ting end han för har nydt (ejet); en mø skænker jeg enhver som gave; en halsring spænder jeg om halsen på enhver mø.*

13. *Jeg vil måle dig siddende med sølv, og omgive dig gående med guld, så at ringe ruller til alle sider; en tredjedel af Gotþjod — det skal du ene råde over.*

14 *(Gizurr).* Þetta er
þiggjanda
þýjar barni,
barni þýjar,
þótt sé borinn konungr,
þá hornungr
á haugi sat,
er ǫðlingar
arfi skiptu.

VI.

1 *(Humli).* Sitja skulum
i vetr
ok sælliga lifa,
drekka ok dæma
dýrar veigar,
kenna Húnum
hervápn búa,
þau er framliga
skulum framm bera.

2. Vel skulum þér Hlǫðr
herlið búa,
ok framliga
fylki týja,
tolf vetra mengi
ok tvævetrum fola,
svá skal Húna
her of samna.

VII.

1. *(Ormarr).* Skalk víst
ríða
ok rǫnd bera
við Gota þjóðum
gunni at heyja.

2. Sunnan emk kominn
at segja spjǫll þessi,
sviðin er ǫll en mæra
Myrkviðar heiðr,
drifin ǫll Gotþjóð
gumna blóði.

3. Mey veitk Heiðreks,
hilmis dóttur,

14. *Dette er antageligt for en trælkvindes barn, et barn af en trælkvinde; selv om han er født som konge(sön); da sad den uægte fødte på en höj, da fyrsterne delte arven.*

VI. 1. *Vi skal sidde (stille) i vinter og leve prægtig, tale med hinanden og drikke den herlige drik, lære Hunnerne at lave krigsvåben, som vi vil djærvt bære frem.*

2. *Tilforladelig vil vi udruste mandskab for dig Hlöd, og hjælpe fyrsten dygtig ved (fra og med) tolv år gammel skare og to år gamle foler; således skal vi samle Hunnernes hær.*

VII. 1. *Tilvisse skal jeg ride og bære skjold med Goternes skarer for at kæmpe.*

2. *Sydfra er jeg kommen at forkynde denne tidende: hele den her-*

systur þína
signa til jarðar;
hafa Húnar
hána felda
ok marga aðra
yðra þegna.

4. Léttari gerðisk at bǫð
en við biðil ræða
eða í bekk at fara
at brúðar gangi.

5 *(Ang)*. Óbróðurla vart leikin
en ágæta systir.
Mjǫk várum margir,
er mjǫð drukkum;
nú erum vér færi
er fleiri skyldum.

6. Sék eigi mann
í mínu liði,
þótt ek biðja
ok baugum kaupa,
er myni ríða
ok rǫnd bera
ok þeim Húnum
herboð inna.

7 *(Gizurr)* Ek mun þik einkis
eyris krefja
né skjallanda
skarfs ór golli;
þó munk ríða
ok rǫnd bera
Húna þjóðum
herstaf bjóða.

8. Hvar skalk Húnum
hervíg kenna?

9 *(Ang.)*. Kendu at Dylgju

lige Mørkvedshede er afsveden, hele Gotþjoð oversprøjtet med mændenes blod.

3. *Jeg ved, at Heidreks mø, kongens datter, din søster, er segnet til jorden; Hunnerne har fældet hende og mange andre af eders mænd.*

4. *Hurtigere var hun til kamp end til at tale med en bejler eller begive sig til bænken i brudegang.*

5. *Lidet broderlig blev du behandlet, min fortræffelige søster. Helt mange var vi, da vi drak mjöd; nu er vi færre, da vi skulde være flere.*

6. *Jeg ser ingen sådan i mit mandskab, selv om jeg beder og tilbyder ringe, som vil ride og bære skjold og melde Hunnerne hærbud.*

7. *Jeg vil ikke kræve af dig en eneste øre eller en klingende småmønt af guld; dog vil jeg ride og bære skjold og byde Hunnerne krigsruner.*

ok at Dunheiði
ok at þeim ǫllum
Jassarfjǫllum,
þar opt Gotar
gunni háðu
ok fagran sigr
frægir vágu.

10 *(Gizurr).* Felmtr er
yðru fylki,
feigr er yðvarr vísi,
gnæfar yðr gunnfani,
gramr er yðr Óðinn.

11. Býðk yðr at Dylgju
ok at Dunheiði
orrostu undir
Jassarfjǫllum,
„hræse ydur
ad hæ hvoriu",
láti Óðinn flein fljúga
sem fyrir mælik.

12 *(Hlǫðr).* Takið þér
Gizur
Grýtingaliða,
mann Angantýs
kominn af Árheimum.

13 *(Humli).* Eigi skulum
vér
árum spilla
þeims fara einir saman,
at ríða erendi.

14 *(Gizur).* Sex ein eru
seggja fylki,
i fylki hverju

---

8. *Hvor skal jeg mælde Hunnerne, at kampen skal stå?*

9. *Mæld, at den skal stå ved Dylgja og ved Dunhede og ved alle Jassarfjældene; dér har Goterne ofte kæmpet, og de berömte ofte vundet fager sejr.*

10. *Eders fylke er bange, eders konge er hjemfalden til døden, kampfanen vajer nu höjt for eder; Odin er eder ond.*

11. *Jeg byder eder kamp ved Dylgja og ved Dunhede, en kamp ved Jassarfjældene, ... (forvansket); lade Odin sit spyd flyve, som jeg foreskriver (önsker).*

12. *Tager Gizurr tilfange, Grytingers fælle, Angantys mand, kommen fra Âheim.*

13. *Ikke skal vi göre sendebud skade, dem der kommer ene sammen, for at bringe budskab.*

14. *Kun seks er mændenes fylker, i hvert fylke er der 5000; i hvert tusinde er tretten hundreder, i ethvert hundrede firdobbelt talte mænd.*

fimm þúsundir,
í hverri þúsund
þrettán hundruð,
í hundraði hverju
halir fjórtalðir.

15 *(Ang).* Bauðk þér
bróðir
basmir óskerðar,
fé ok fjǫlð meiðma

sem þik fremst tíddi;
nú hefr þú hvárki
hildar at gjǫldum
ljósa bauga
né lands ekki.

16. Bǫlvat er okr bróðir,
bani emk þinn orðinn,
þat mun æ uppi;
illr er dómr norna.

6. Af Hálfssaga.

I.

(Alrekr). Geirhildr
getta,
gott er ǫl þetta,
ef því annmarkar
engir fylgja;
ek sé hanga
á háum galga
son þinn kona
seldan Óðni.

II.

1 *(Hjǫrleifr).* Gakk frá
brunni,
gletskat við mik,
þræll herfiligr,
þíns innis til;
munk senda þér
sveiðanda spjót,
þats gyrja mun
of granar þínar.

---

15. *Jeg bød dig broder uskårede kostbarheder, gods og en mængde klenodier, så mange du lystede; nu får du til lön for kampen hverken lyse ringe eller nogen del af landet.*

16. *Ulykke var os beskåren, broder; din banemand er jeg bleven; det vil evig mindes; ond er nornernes dom.*

I. *Geirhild getta [kælenavn], dette øl er godt, hvis der ikke er knyttet dertil nogen lyde; (men) jeg ser din sön, kone, hænge i en höj galge, givet til Odin.*

II. 1. *Gå fra brönden hjem til dig, dril mig ikke, elendige træl; jeg vil sende dig et svingende spyd, som skal smöre dine læber (med blod).*

2 (*þurs*). Veita gǫrla
vif þitt konungr,
hvat hnekkja mun
hennar sælu;
[mun ást sýna]
óverðum þér
Hildr Hjǫrleifi,
halt nær loga.

III.

(*Fjall*). Ek sé Hringju
haug of orpinn,
en Hera hníga
hvátinn spjóti;
sék Hjǫrleifi
haptbǫnd snúin,
en Hreiðari
hǫggvinn galga.

IV.

1 (*Marmennill*). Ek sé lýsa
langt suðr í haf,
vill danskr konungr
dóttur hefna;
hann hefr úti
ótal skipa;
býðr Hjǫrleifi
hólmstefnu til
Varask vitr, ef vilt
— vilk aptr í sæ.

2. Sǫgu kannk segja
sonum Háleygja
vilgi góða,
ef vilið heyra;
hér ferr sunnan
Hǫgna dóttir
of drifin dreyra
frá Danmǫrku.

3. Hefr sér á hǫfði
hjálm upp spentan,
herkuml harðligt,
Heðins of leika;
skamt mun sveinum,

2. *Ikke fuldt véd din hustru konge, hvad der vil tilintetgöre hendes lykke; Hild vil vise dig uværdige Hjörleif sin kærlighed; styr nærmere til luen.*

III. *Jeg ser en höj opkastet for Hringja, men Here segne, gennemboret af spydet; jeg ser bånd snode til Hjörleif, men en galge hugget til Hreidar.*

IV. 1. *Jeg ser noget lysende langt syd på i havet; den danske konge vil hævne sin datter; han har et utal af skibe ude; han byder Hjörleif til holmstævne. Tag dig, klog som du er, iagt, hvis du vil. — Jeg vil tilbage i søen.*

2. *Jeg ved at fortælle Håløgernes sönner en lidet god fortælling, hvis I vil høre den: Her kommer sydfra Högnes datter blodbestænkt fra Danmark.*

3. *Hedins elskerinde har på sit hoved en opspændt hjælm, et barsk*

sék þat sem er,
Hildar at bíða
hér á ferli.

4. Bresta mun baugrǫst —
brá mér fyr augu,
of heruð hingat,
hǫggna mjǫk þegna,
hafa skal hverr drengr
hjǫrnjóts mǫrg spjót,
áðr komi mikil framm
málmhríð síðan.

5. Þó mun, ef þat er
satt,
þá fara illa;
hafa allir alkeypt
ár þás kømr vár.

6. Kalt vatn augum,
en kveitt tǫnnum,
lérept líki;
lát mik aptr i sæ;
dregr mik engi
i degi síðan
maðr upp í skip
af marar-botnum.

V.

Mintisk Hreiðarr,
hvar Hera felduð;
vá vakðisk þar
fyr vestrdurum;
enn mun sinna
til sala þinna
byrsæl kona —
bíð enn konungr.

VI.

1 *(Innsteinn)*. Upp
mundum vér
allir ganga
skatna beztir
af skipum várum,
láta brenna
bragninga sveit,

---

hærmærke (= hjælm); mændene vil ikke længe behøve at vænte på Hild færdes her; jeg ser det som det er.

4. *Briste vil skjoldet her omkring i herrederne, det viste sig for mine öjne, at mange mænd vil nedhugges; enhver af krigerens mænd skal have mange spyd, för der siden opstår en hidsig kamp.*

5. *Dog vil, hvis dette er sandt, det da gå ilde; alle vil da have fåt det dyrekøbt, såsnart det bliver vår.*

6. *Koldt vand (er bedst) for öjnene, kuldslåt for tænderne, lærred for legemet (liget?), lad mig komme i havet igen; ingen vil siden trække mig op på skibet fra havsens bund.*

V. *Hreidar mindedes, hvor I fældede Here; der opstod fare foran den vestlige dör; atter vil den held-rige kvinde komme til dine sale — vænt endnu konge.*

Ásmundar lið
aldri týna.

2 *(Hálfr).* Vér skulum
hálfir
herjar þessa
sáttir sækja
frá sæ neðan;
Ásmundr hefir
oss of boðna
hringa rauða
sem hafa viljum.

3 *(Ist).* Séra þú allan
Ásmundar hug,
hefir fylkir sjá
flærð í brjósti;
myndir þengill,
ef því réðim,
mági þínum
mjǫk lítt trúa.

4 *(H.).* Asmundr hefir
oss of vunnit
margar tryggðir,
sem menn vitu;
munat góðr konungr
ganga á sáttir,
né gramr annan
í griðum véla.

5 *(Ist).* Þér er orðinn
Óðinn til gramr,
er Ásmundi
allvel trúir:
hann mun alla
oss of véla,
nema þú víti
viðsjár fáir.

6 *(H.).* Æ lystir þik
æðru at mæla,
munat sá konungr

VI. 1. *Op vilde vi alle gå, dine bedste mænd, fra vore skibe, lade mændenes skare brænde inde og lade Asmunds mænd miste livet.*

2. *Med halvdelen af denne hær skal vi fredeligt gå op nede fra havet; Asmund har budt os røde ringe, så mange vi ønsker.*

3. *Du gennemskuer ikke Asmunds hele sind; den fyrste har falskhed i bryst; du vilde, konge, hvis jeg måtte råde, meget lidt tro din svoger.*

4. *Asmund har svoret os mange eder, som folk ved; en god konge vil ikke bryde fred og forlig, eller den ene konge svige den anden i fred.*

5. *Odin er bleven dig for vred, siden du tror Asmund så godt; han vil svige os alle, medmindre du ved at undgå ulykken.*

6. *Altid har du lyst til at tale af frygt; den konge vil ikke bryde freden; guld og kostbarheder vænter os dér, røde ringe fra hans gårde.*

sáttir rjúfa;
gull eigum þar
ok gørsimar,
hringa rauða
frá hans búum.

7 *(Ist).* Hálfr, dreymði
mik,
hygg at slíku,
at logi léki
of liði váru,
ilt væri þar
ór at leysask;
hvat kveðr þú þengill
þann draum vita?

8 *(H.).* Gefa munk
hverjum
hjálm ok brynju
frækna drengja,
er fylgja mér;
þat mun at líta
sem logi brenni
skjǫldungs liði
of skarar fjǫllum.

9 *(Ist).* Enn dreymði mik
ǫðru sinni,
hugðak á ǫxlum
elda brenna;
gruna tekk nǫkkut
at gott viti;
hvat kveðr þú þengill
þann draum vita?

10 *(H.).* Hrynja of herðar
þeims hamalt fylkja,
grams verðungu,
gyldar brynjur;
þat mun á ǫxlum
ǫðlings vinum
ljóst at líta,
sem logi brenni.

11 *(Ist).* Þat dreymði mik
þriðja sinni,

7. *Half, jeg drömte — tænk over sligt —, at der spilled flammer over vor hær, at det var vanskeligt at slippe ud deraf. Hvad siger du fyrste, at den dröm bebuder?*

8. *Jeg vil give enhver af de tapre svende, som følger mig, hjælm og brynje; det vil være at se til som om flamme lued over hovederne på kongens mænd.*

9. *Endnu drömte jeg anden gang, jeg så flammer brænde på mine skuldre, jeg begynder at ane, at det bebuder ikke noget godt; hvad siger du fyrste, at den dröm bebuder?*

10. *Forgyldte brynjer falder ned over skuldrene på dem der svinefylker, på kongens hirdskare; det vil være lyst at se på skuldrene af kongens venner, som om flammer lued.*

11. *Det drömte jeg for tredje gang, at vi var komne ned i havdybet;*

at í kaf niðr
komnir værim,
eiga mun allstórt
umb at véla;
hvat kveðr þú þengill
þann draum vita?

12 *(H.)*. Fulllangt er sjá
fíflskapr talaðr,
vera kveðk ekki
undir slíku;
seg þú enga,
svát ek heyra,
drauma þína
í degi síðan.

13 *(Ist)*. Hlýði Hrókar
ok herr konungs
orðum mínum,
Útsteinn þriði,
gǫngum allir
upp frá strǫndu,
kunnum ekki
konungs mál of þat.

14 *(Útsteinn)*. Konung
látum vér
keppinn ráða
fyrir í fólki
of farar várar;
hættum bróðir,
svát honum líki,
fjǫrvi okkru
með frǫmum vísa.

15 *(Ist)*. Hlítt hefir fylkir
í fǫrum úti
mínum ráðum
mǫrgu sinni,
nú kveðk engu,
er ek mæli,
hlýða vilja,
sízt higat kómum.

---

ikke vil vi få noget meget godt at have med at göre; hvad siger du fyrste, at den dröm bebuder?

12. *Fuldlænge har vi snakket om det töjeri; jeg siger at sligt intet betyder, fortæl aldrig mere dine drömme nogen dag, så at jeg hører derpå.*

13. *Höre de to Hroker og kongens hær, Udsten den tredje, på mine ord: lad os alle gå op fra stranden; lad os ikke dadle kongens befaling om det.*

14. *Lad os lade den kraftige konge råde for vor færd i kampen(?); lad os broder vove vort liv med den tapre konge som han ønsker det.*

15. *Ofte har kongen benyttet mine råd ude på færden; nu siger jeg, at han ikke vil lytte til noget af hvad jeg siger, siden vi kom hertil.*

VII.
(Innsteinn).

1. Rýkr of hauka
í hǫll konungs;
ván er at drjúpi
vax af sǫxum;
mál er gulli
ok gersimum
hjálmum skipta
með Hálfs rekkum.

2. Hins fýsik nú,
at Hálfr vaki.
erut af eklu
eldar kyndir;
átt þú menbrjótr
mági þínum
grimmlunduðum
gjafar at launa.

3. Hrindum heilir
hallar bjóri;
nú taka súlur
í sundr þoka;
æ mun uppi,
meðan ǫld lifir,
Hálfs rekka fǫr
til hertoga.

4. Hart skulum ganga
ok hliða ekki;
verðr vísa lið
vega með sǫxum;
þeir skulu sjálfir
á sér bera
blóðgar benjar,
áðr braki létti.

5. Snúizk snarliga
snyrtidrengir
út ór eldi
með auðbrota;
engi er ýta
sás æ lifir;

VII. 1. *Det ryger omkring heltene i kongens hal; det er vænteligt, at vokset drypper (smelter) af sværdene; det er på tide at dele guld og kostbarheder og hjælme blandt Halfs kæmper.*

2. *Det råder jeg nu til, at Half vækkes; sparsomt er ikke bålene tændte; du, gavmilde konge, har gaver at lönne din grumsindede svoger.*

3. *Velan, lad os støde hallens gavl om, nu begynder söjlerne at glide fra hinanden; altid vil mindes, medens menneskeheden lever, Halfs kæmpers tog til hærføreren.*

4. *Lad os trænge kraftig frem og ikke vige; kongens mænd må kæmpe med sværd; de vil selv bære blodrige sår på deres legemer, för tummelen er ude.*

5. *De udmærkede mænd bryde rask ud af ilden med den gavmilde fyrste; ingen lever evig; manden (jeg) vil ikke ængstes for døden.*

munat baugbroti
við bana kvíða.

6. Hér sák alla
einum fylgja
jafnrǫskliga
ǫðlings syni;
hittumk heilir,
þás heðan líðum;
erat léttara
líf en dauði.

7. Hrókr er fallinn
með hertoga
frækn at fótum
fólks oddvita;
eigum Óðni
ilt at gjalda,
er slíkan konung
sigri rænti.

8. Ek hefi úti
átján sumur
fylgt fullhuga
flein at rjóða;
skalkat annan
eiga dróttin
gunnar gjarnan,
né gamall verða.

9. Hér mun Innsteinn
at jǫrð hníga,
horskr at hǫfði
hers oddvita;
þat munu seggir
at sǫgum gerva,
at Hálfr konungr
hlæjandi dó.

VIII.

1 (*Útst.*). Hitt hlægir mik
helzt í máli,
munat Ásmundi
ǫll vá sofa;
þrír eru fallnir
af því liði

6. *Her har jeg set alle følge lige tappert én kongesön; vel mødt igen, når vi herfra drager; livet er ikke lettere end døden.*

7. *Hrok er falden med hærføreren tapper ved kriger-anførerens fødder; ondt har vi Odin at takke for, han som berøvede en sådan konge sejren.*

8. *Jeg har fulgt den fuldtmodige mand atten somre for at rødfarve spydet; jeg skal ikke have nogen anden kamplysten hörding eller blive gammel.*

9. *Her vil Insten segne til jorden, klog ved hærens førers hoved; det vil man göre til genstand for fortællinger, at Half konge døde smilende*

VIII. 1. *Det glæder mig mest i sagen: at ikke vil al fare sove for Asmund; tre, sönner af Ønef, er faldne af den skare, men én lever endnu.*

Eynefs synir,
en einn lifir.

2 *(samme).* Upp skulum
rísa,
út skulum ganga,
ok ramligar
randir knýja;
hygg við hjálmum
hingat komnar
til Danmarkar
dísir várar.

3. *(Úlfr).* Yðr munu
dauðar
dísir allar.
heill kveðk horfna
frá Hálfs rekkum;
dreymðak í morgin,
at megir várir
øfri yrði,
hvars ér mættizk.

4 *(Útst.).* Sigrs væntik
mér
sýnu betra
en Úlfr vili
æskja Steini;
yðr mun snimma
at sverðtogi
hauss of hǫggvinn
en háls roðinn.

5 *(Ú.).* Munu Úlfs synir
øfri verða.
Oddr ok Ǫrnólfr,
Áti enn svarti,
Bǫrkr ok Brynjólfr,
Búi, Harðskafi,
Rauðr enn rammi,
ef reynir til.

6 *(Útst.).* Myndit Steini
né Stara þykkja
ógn at etja

---

2. *Lad os stå op og gå ud og knuge de stærke skjolde; jeg tror, at vore diser (heldgudinder) er komne hjælmede her til Danmark.*

3. *Alle diser er døde for eder; al lykke er forsvundet fra Halfs kæmper; jeg drömte imorges, at vore mænd gik af med sejren, hvor I så end mødtes.*

4. *En betydelig bedre sejr venter jeg mig end den som Ulf kunde ønske Sten (mig); hurtig vil eders hoved blive hugget i kampen og eders hals rødfarvet i blod.*

5. *Ulfs sönner vil sejre, Odd og Ørnolf, Åte den sorte, Börk og Brynjolf, Bo, Hårdskafe, Rød den stærke, hvis du prøver.*

6. *Ikke vilde det være frygt for Sten eller Stare at kæmpe med Ulfs sönner; ti ikke var det en vanskelig sag for min broder at kvæle en snavs karls hovmod.*

við Úlfs sonu,
þvít ekki var
várum bróður
fyrir dritmenni
dramb at setja

7. Þóttit Hrókum
né Hálfdani
raun at berjask
við ragmenni,
þás vér fjórir
falla létum
átta jarla
fyr andnesi.

8. Fari Úlfs synir
út at berjask,
átta drengir
við eitt hǫfuð,
mun eigi støkkva,
þótt Steinn hafi
færa nǫkkut
í flokki lið.

9. Hálfr dreymði mik
hvetti at berðumk,
kvazk mér frækn konungr
fylgja skyldu;
hefr mér gramr verit
góðr í draumi,
hvars orrostu
eiga skyldim.

10. Nú emk inn komim
Úlfi at segja,
at hans synir
hǫggnir liggja;
nú fari, Eysteinn,
ef ér vilið,
fleiri at freista
við fleina við.

11 *(Eysteinn)*. Sjálft mun letja
slíks at freista,
Hálfs eru rekkar
hverjum meiri;

---

7. *Ikke fandt Hrokerne eller Halfdan det at være en hård prøve at kæmpe med feje mænd; dengang da vi fire lod otte jarler falde foran næsset.*

8. *Lad Ulfs sönner gå ud at kæmpe, otte mænd med ét hoved (mig); Sten vil ej flygte, selv om han har noget mindre mandskab med sig.*

9. *Jeg drömte, at Half opmuntrede mig til at kæmpe; den tapre konge sagde, at han vilde følge mig. — kongen har været mig god i drömme —, hvor vi så end skulde have en kamp.*

10. *Nu er jeg kommen ind for at mælde Ulf, at hans sönner ligger hugne; lad nu, Østen, hvis I vil, endnu flere komme for at forsøge sig mod krigeren (mig).*

11. *Det vil af sig selv forbyde sig at forsøge sligt; Halfs kæmper*

þik veitk manna
miklu fremstan,
einn snjallastan,
er átta vátt.

síz mik í æsku
Óðinn framði.

12 (*Útst.*). Alla myndak
Eysteins liða
sverði beita,
at sǫmu hófi,
ef mér þarfar
þess verks sæjak
eða ilt með oss
áðr of væri.

13. Magni fýsit
við mik deila,
þvít mér ungum
var aldr skapaðr;
ek hef hjarta
hart í brjósti,

IX.
(Hrókr).

1. Nú mun segja
sonr Hámundar,
hvert eðli var
okkart bræðra;
var minn faðir
miklu fremri,
haukr gǫrr at hug,
en Haki yðvarr.

2. Vildi engi
við Vifil jafnask,
þótt Hámundar
hjarðar gætti;
sák engan þann
svína-hirði

---

overgår alle andre; dig ved jeg er den aller ypperste af mænd, ene den modigste, du som dræbte otte.

12. *Alle Østens mænd vilde jeg på samme måde lade sværdet bide, hvis jeg så havde grund dertil, eller hvis der i forvejen var ufred mellem os.*

13. *Ingen skulde lyste at prøve styrke med mig, ti der blev mig ung levetid beskåren; jeg har et hårdt hjærte i brystet, siden Odin gav mig dygtighed i min ungdom.*

IX. 1. *Nu vil Håmunds sön sige, hvorledes vi brødre var i karakter; min fader, en fuldkommen høg i mod, var langt ypperligere end eders, Hake.*

2. *Ingen vilde måle sig med Vifil, selv om han kun vogtede Håmunds hjord; jeg har ingen svinehyrde set, der var mere modløs end Hedins sön.*

huglausari
en Heðins arfa.

3. Mín var æfi
miklu æðri,
þás vér Hálfi
horskum fylgðum;
bárum allir
eitt ráð saman
ok herjuðum
hvert land yfir.

4. Hǫfðum allir
haukmanna lund,
hvars fróðhugaðr
frama kostaði;
gengum í gǫgnum
með grá hjálma
fullstórir ǫll
folklǫnd níu.

5. Hálf sák hǫggva
hǫndum báðum,
hafðit hilmir
hlífskjǫld fyr sér;
finnr engi maðr,
þótt fari víða,
hæfra hjarta
ok hugprúðara.

6. Mæla virðar,
þeirs vitu eigi,
at Hálfs frami
heimsku sætti;
kann eigi sá
konung háleyskan,
er heimsku-þrótt
honum eignaði.

7. Baðat við dauða
drengi kvíða
né æðru-orð
ekki mæla,
engi skyldi
jǫfri fylgja,

3. *Mit liv var langt bedre, da vi fulgte den kloge Half; vi var alle enige i råd og fór hærgende over hvert et land.*

4. *Vi havde alle høgmænds sind, hvor end den kyndige prøvede sin dygtighed: vi trængte fuldstore med grå hjælme gennem hele 9 folklande.*

5. *Jeg så Half hugge med bægge hænder; fyrsten holdt ikke et værneskjold foran sig; ingen finder, selv om han farer videnom, et bedre og modigere hjærte.*

6. *De mænd, som ikke ved besked, siger, at Halfs tapperhed var dumhed; men den kender ej den håløygske konge, som tilkendte ham dumdristighed.*

7. *Han forbød mændene at ængstes for døden, eller at tale frygtens ord; ingen måtte følge kongen, medmindre han vilde dele hans skæbne.*

nema forlǫgum
fylkis heldi.

8. Skyldit stynja,
þótt stór hlyti
sár í sóknum,
siklings vinir,
né benjar sér
binda láta,
áðr annars dags
jafnlengð kæmi.

9. Baðat hann í her
hapt of græta
né manns konu
mein at vinna;
mey bað hverja
mundi kaupa,
fǫgru gulli,
at fǫður ráði.

10. Várut svá margir
menn á skeiðum,
at á flótta vér
fyrri heldim,
þótt miklu lið
minna hefðim,
svát ellifu
einum gegndi.

11. Hǫfðum allir
enn øfra hlut,
hvars Hildar él
hlífar knúði;
einn vissa ek
jafnsnjallan gram
Sigurð konung
at sǫlum Gjúka.

12. Margir váru
menn á skeiðum
góðir ok fræknir
með gram sjǫlfum,
Bǫrkr ok Brynjólfr,
Bǫlverkr, Haki,

8. *De skulde ej stönne, fyrstens venner, uagtet de fik svære sår i kampen, heller ikke forbinde deres sår, för end til samme tid dagen efter.*

9. *Han forbød at bringe den fangne i hæren til at græde og at göre nogen mands kone mén; han bød, at man skulde købe hver mø for brudepenge, for skinnende guld, med hendes faders råd.*

10. *Der var aldrig så mange mænd på skibene, at vi først tog flugten, selv om vi havde langt mindre mandskab, således at der var elleve mod én.*

11. *Vi havde alle (altid?) sejr, hvor som helst kampen knugede skjoldene; kun én kendte jeg ligeså modig som fyrsten. (nemlig) kong Sigurd i Gjukes sale.*

12. *Der var mange gode og tapre mænd på skibene foruden kongen selv; Börk og Brynjolf, Bölverk, Hake, Egill og Erling, Aslaks sönner.*

Egill ok Erlingr
Ásláks synir.

13. Bezt váru mér
manna hugðir
Hrókr bróðir minn
ok Hálfr konungr,
Styrr ok Steinarr,
sterkir báðir,
snarráðir menn,
synir Gunnlaðar.

14. Hringr ok Hálfdan
haukar báðir,
réttir dómendr,
[Dana þjóðar]
Dagr enn prúði,
Stari ok Steingrímr
Styrr ok Gauti;
finnr þú aldri
friðri drengi.

15. Valr ok Haukr
í víkingu,
báðir fræknir
buðlungs vinir;
fáir myndi þeim
fylkis rekkum
hæfri þykkja
ór Haka veldi.

16. Hvergi þóttak
í því liði
opt aukvisi
ættar minnar;
mik kváðu þeir
mann snarpastan,
þvít hverr ǫðrum
hróðrs leitaði.

17. Vé bar Vémundr,
er vega þorði,
Bárðr ok Bersi,
fyr buðlungi;
fylkði sinu
sá framligast
lofðungr liði,
meðan lifa mátti.

13. *Mine bedste venner var min broder Hrok og kong Half, Styr og Steinar, stærke bægge, snarrådige mænd, Gunlöds sönner.*

14. *Hring og Halfdan, bægge høge, rette dommere, Dag hin prude, Stare og Stengrim, Styr og Gøte; aldrig vil man finde prægtigere svende.*

15. *Val og Høk på vikingetog, bægge tapre kongens venner; kun få af Hakes rige vilde tykkes dygtigere end disse kongens mænd.*

16. *Ingensteds ansås jeg ofte (ɔ: Aldrig ansås jeg) i den skare at stå under min slægt som en vanartet; de sagde, at jeg var meget rask; ti den ene søgte den andens hæder.*

17. *Vémund, som turde kæmpe, bar mærket frem foran kongen, Bård og Berse (ligeledes); den konge fylkede taprest sit mandskab, så længe han levede.*

18. Naut eigi svá
aldrs sem skyldi
frækn landreki
við frama dáðir;
tólf vetra nam
tyggi at herja,
þá var þengill
þrítøgr er dó.

19. Slíkt kennir mér
at sofa lítit
marga grímu
ok mjǫk vaka,
er bróðir minn
brenna skyldi
kvikr í eldi
með konungs rekkum.

20. Sá hefr dagr of mik
daprastr komit
miklu í heimi,
svát menn viti;
una þykkjumk vér
aldri síðan,
at fylgja máttuma
frændum hollum.

21. Alls myndi mér
angrs léttara,
ef Hálfs konungs
hefna mættak,
svát Ásmundi
eggfránum hjor,
bana baugbrjóts,
brjóst raufaðak.

22. Hefnt mun verða
Hálfs ens frækna,
þvít gǫfgan gram
í griðum véltu;
olli morði
ok mannskaða
Ásmundr konungr
illu heilli.

---

18. *Den tapre konge nød ikke et så langt liv, som han burde, så tapre gærninger som han udøvede; tolv år gammel tog fyrsten til at hærge; da var fyrsten tredve år, da han døde.*

19. *Sligt lærer mig ikke at sove ret meget mangen en nat, men våge ofte, det at min broder skulde brænde levende i bålet med kongens mænd.*

20. *Det er den allersörgeligste dag på jorden, som jeg har oplevet, således at nogen ved; aldrig tror jeg, at jeg forvinder det, at jeg ikke måtte følge mine hulde frænder.*

21. *Al sorg vilde jeg være befriet for, dersom jeg kunde hævne kong Half, så at jeg med det æggskarpe sværd kunde gennembore brystet på Asmund, fyrstens banemand.*

22. *Half den tapre skal blive hævnet, ti de sveg den ædle konge mod tro og love; kong Asmund voldte hans død og mandetabet, til al ulykke.*

23. Þá mun reyna
ok raun gefa,
ef vit Sveinn komum
saman í rómu,
hvárir í vígi
verða hæfri
Hámundar burr
eða Haka þegnar.

24. Segik svá kveðit
snotru vífi,
at Brynhildar
biðja myndak,
ef vita þættumk,
at vildi hón
Hróki unna
Hámundar bur.

25. Ván væri mér
vitra manna,
snarpra seggja,
ef saman ættim;
fankat ek mey
margsvinnari
hvergi landa
en Haka dóttur.

26. Fann ek aldri,
þó hefk farit víða,
hugþekkri mey,
en Haka dóttur;
hón er at ǫllu
sem ek æskja mun
— — — —
— — — —

27. Hér þykkik nú
í Haka veldi
hornungr vera
hverrar þjóðar;
allir eigu
innar sitja
hálfargir menn
en Hálfs rekkar.

---

23. *Da vil det prøves og afgöres, dersom jeg og Sven mødes i kamp, hvem der bliver dygtigst i kampen, Håmunds sön eller Hakes mænd.*

24. *Jeg siger så den kloge kvinde, at jeg vilde bejle til Brynhild, hvis jeg mente at vide, at hun vilde elske Hrok, Håmunds sön.*

25. *Vænte jeg kunde vise mænd, raske svende, hvis vi to avlede dem sammen; ingensteds på jorden har jeg truffet en så klog mø som Hakes datter.*

26. *Aldrig har jeg truffet, dog har jeg faret viden om, en mø, jeg tykkes bedre om, end Hakes datter; hun er i alt således som jeg vil ønske mig — — —*

27. *Her i Hakes rige anses jeg nu for at være en, som alle kan jage i krogen; alle andre, halvkvindeagtige mænd, får lov til at sidde længere inde end Halfs kæmper.*

7. Af Friðþjófssaga ens frækna.

I.

1 *(Friðþj.)*. Þat munk segja
seggjum várum,
at gǫrla mun
farit gamanferðum;
skulu eigi skatnar
til skips fara,
nú eru blæjur
á blik komnar.

2. Synda létk ór Sogni,
en snót mjaðar neytti,
bræddan byrjar sóta,
í Baldrshaga miðjum;
nú tekr hregg at herða,
hafi dag brúðir góðan
þærs oss vilja unna,
þótt Elliða fylli.

3. Mjǫk tekr sær at svella,
svá er nú drepit skýjum,
ráða galdrar gamlir,
er gjálfr ór stað færir:
eigi skalk við ægi
í ofviðri berjask;
latum Sólundir seggjum
svellvífiðar hlífa.

4. Þat var forðum
á Framnesi,
rørak opt á vit
Ingibjargar;
nú skalk sigla
í svǫlu veðri,
lata létt und mér
lǫgdýr bruna.

I. 1. *Det vil jeg sige mine mænd, at det nu er helt ude med gammensrejser; de skal ikke gå ned til skibet; nu er lagner komne ud for at bleges.*

2. *Jeg lod det tjærede skib svömme ud af Sogn, men kvinden nød mjöd midt i Baldershage; nu begynder stormen at tage til; gid de kvinder (den kvinde), som vil elske os (mig), måtte have en lykkelig dag, selv om Ellide skulde fyldes.*

3. *Stærkt begynder havet at svulme; således hænger skyerne ned (faretruende); gamle galdre volder nu det, at havet bevæges stærkt; ikke skal jeg kæmpe med havet i den stærke storm; lad os lade Sulendøerne, ombruste af det iskolde hav, beskytte mændene.*

4. *Det var fordums på Framnes, ofte rode jeg for at besøge Ingeborg; nu skal jeg sejle i koldt vejr, lade de lette skibe fare frem med mig.*

5. *Ikke kan man mere se Alden. — vi, fyrstens tapre mænd er*

5. Eigi sér til Alda,
erum út á brim komnir
frægir fylkis drengir,
fyr gerningaveðri,
ok standa nú allir,
eru Sólundir horfnar,
átján menn í austri,
er Elliða verja.

6. Helgi veldr at hrannir
hrímfaxaðar vaxa;
erat sem bjarta brúði
í Baldrshaga kyssim;
ólíkt mun mér unna
Ingibjǫrg eða þengill,
heldr vilda ek hennar
hæfi at minni gæfu.

7. Eigi sér til Alda,
erum vestr í haf komnir;
allr þykkir mér ægir
sem eimyrju hræri;
hrynja hávar bárur,
haug verpa svanteigar,
nú er Elliði orpinn
í ǫrðugri báru.

8. Mjǫk drekkr á mik,
mær mun kløkna,
ef ek skal søkkva
í svana-brekku;
austr er orðinn
í Elliða;
þó lá blæja
á bliki nǫkkur.

9 *(Bjǫrn).* Erat sem ekkja
austr á þik drekki
bjǫrt, baugvarið,
biði vel fara;

---

komne ud på havet — på grund af hekseuvejret; og nu står vi alle 18 mænd og øser, vi som værger Ellide (mod at synke); Sulendøerne er forsvundne.

6. *Helge volder, at de rimmankede bølger bliver store; det er noget andet end at kysse de lyse kvinder i Baldershage; ulige vil Ingeborgs og fyrstens kærlighed til mig være; heller vilde jeg, at hendes bidrog til min lykke.*

7. *Ikke kan man se Alden; vi er komne vesterud i havet; hele søen synes mig at være, som om man rørte i gløder; de höje bølger styrter, havet opkaster (bølge)dynger; nu er Ellide begravet i en höj styrtesø.*

8. *I höj grad styrter søen ind over mig; møen vil sörge, hvis jeg skal synke i svanelandet (havet); det er blevet øsning i Ellide; mange lagner lå til blegning (derfor traf F. ikke Ingeborg).*

9. *Det er ikke som om en lys, ringprydet kvinde drikker dig til østerpå og ønsker dig en god rejse; mine öjne er salte, jeg sidder nok ikke i et (behageligt) bad, mine armes kraft svigter; det bider mig i öjnene.*

sǫlt eru augu,
sitkak i laugu,
bilar styrk arma,
bitr mér i hvarma.

10 *(Ásmundr).* Þá varð
svarf of siglu,
er sær of mér gnúði,
ek varð einn við átta
innan borðs at vinna;
dælla er til dyngju
dagverð konum færa
en Elliða at ausa
á ǫrðugri báru.

11 *(Frþj).* Satk á bólstri
í Baldrshaga,
kvaðk hvat kunnak
fyr konungs dóttur;
nú skal Ránar
raunbeð troða,
en annarr mun
Ingibjargar.

12. Þess hefk gangs of
goldit,
gekk mér en þér eigi
við ambáttir átta
Ingibjǫrg at þingi;
saman hǫfum brenda bauga
í Baldrshaga lagða:
var þá vilgi fjarri
vǫrðr Halfdanar jarða.

13. Brustu báðir hálsar
í báru hafs stórri:
sukku sveinar fjórir
í sæ enn ógrunna.

13 b. Nú hefr fjórum
of farit várum
lǫgr lagsmǫnnum.

10. *Der blev stærk tummel omkring masten, da søen bruste omkring mig, ene måtte jeg arbejde mod otte ombord; lettere er det at bringe davre til kvinderne i deres fruerstue end at øse Ellide på de höje bølger.*

11. *Jeg sad på hynder i Baldershage; jeg sang hvad jeg kunde for kongedatteren; nu skal vi betræde Rans tunge leje, og en anden vil bestige Ingeborgs.*

12. *Den gang har jeg måttet undgælde for; Ingeborg gik med otte tærner til møde med mig, men ikke med dig; vi har lagt sammen brændte ringe i Baldershage; da var bevogteren af Halfdans jorder (Helge?) langt borte.*

13. *Bægge (skibs)halsene brast i den store havbølge: fire svende sank i det dybe hav.*

13 b. *Nu har søen slugt fire af vore fæller, som burde have levet: men Ran, den usædelige kvinde, sörger for bænk og seng til de raske mænd.*

þeims lifa skyldu,
en Rán gætir
rǫskum drengjum
siðlaus kona
sess ok rekkju.

14. Þann skal hring of
hǫggva
er Halfdanar átti,
áðr oss tapi ægir,
auðigr faðir, rauðan;
sjá skal gull á gestum,
ef gistingar þurfum,
þat dugir rausnar-rekkum,
í Ránar sal miðjum.

15. Sék trǫllkonur
tvær á báru,
þær hefr Helgi
hingat sendar;
þeim skal sníða
sundr í miðju
hrygg Elliði,
áðr af hafi skríði.

16. Heill Elliði,
hlaup á báru,
brjót í trǫllkonum
tennr ok enni,
kinnr ok kjálka
í konu vándri,
fót eða báða
í flagði þessu.

17. Ek bar átta
til eldstóar
dæsta drengi
í drifaveðri;
nú hefk segli
á sand komit,
erat hafs-megin
hægt at reyna.

18. Þurfut drengir
dauða kvíða;
veri þjóðglaðir
þegnar mínir;
þat mun verða,
ef vitu draumar,

---

14. *Den røde ring skal hugges itu, som Halfdans rige fader har ejet, för end havet tilintetgör os; man skal kunne se guld på gæsterne midt i Rans sal, hvis vi trænger der til gæsteophold; det sömmer sig for kraftige mænd.*

15. *Jeg ser to troldkvinder på bølgen; dem har Helge sendt hid; Ellide skal skære deres ryg midt over, för den skrider af havet.*

16. *Hil dig Ellide, løb ind på bølgen, knæk i troldkvinderne tænder og pande, kinder og kæber i den onde kvinde, det ene ben eller bægge i denne trold.*

17. *Jeg har båret til ildstedet otte svende, udmattede af skumspröjtets uvejr; nu har jeg fåt sejlet op på stranden; havets kraft er ikke let at prøve.*

at ek eiga mun
Ingibjǫrgu.

19 *(Hallvarðr).* Erat á skála
skjól at drekka
vestrvíkingi,
sem vera inni;
eru hraustari
þeirs hlunngota
drengir ausa
í drifaveðri.

20 *(samme).* Sex sék ausa
en sjau róa
dæsta drengi
í drifaveðri;
er gunnhvǫtum
glíkt í stafni
Friðþjóf, er framm
fellr við árar.

21 *(samme).* Tak þú af golfi
gangfǫgr kona
horn hválfanda,
hefk af drukkit;
menn sék á mar,
þás munu þurfa
hreggmóðir liðs,
áðr hǫfn taki.

22 *(Frþj.).* Ér munuð eigi
oss of kúga
æðrufullir
eyjarskeggjar;
heldr munk ganga
en griða biðja
einn til ógnar
við yðr tíu.

23 *(Bjǫrn).* Jósum, en yfir gekk
úrsvǫl bára,
teitir á tvau borð
tíu dægr ok átta;
þat var kynfylgja

---

18. *Mændene behøver ikke at frygte døden; mine mænd kan være höjlig glade; det vil ske, hvis drömmene ved besked, at jeg vil ægte Ingeborg.*

19. *Der er ikke læ på skålen til at drikke for en vesterviking som der inde; taprere er de, som i skumspröjtets uvejr øser skibet.*

20. *Jeg ser seks øse, men syv ro, udmattede mænd i skumspröjtet; det ligner den kampraske Fridtjof i stavnen, når han falder forover ved åretagene.*

21. *Tag du, gangskönne kvinde der på gulvet, mod det omvendte horn; jeg har tömt det; jeg ser mænd på søen, de som, udmattede af stormen, vil trænge til hjælp, för de når i havn.*

22. *I, frygtsomme, øboere, vil ikke kunne kue os; hellere vil jeg gå end bede om fred ene til kamp med eder ti.*

kænna drengja,
hversu vér fórum
með Friðþjófi.

24 *(Frþj).* Drukkum
forðum
á Framnesi
fræknir drengir
með fǫður mínum;
nú sék brendan
bæ þann vera,
ák ǫðlingum
ilt at gjalda.

25. Einn munk ganga
upp frá strǫndu;
þarfk lítit lið
lofða at finna;
verpið eldi
í jǫfra bæ,
ef ek eigi køm
aptr at kveldi.

26. Tak við skatti,
skatna dróttinn,
fremstum tǫnnum,
nema framar beiðir;
silfr er á botni
belgjar niðri,
sem Bjǫrn hǫfum
báðir ráðit.

27. Helgi varð fyr hǫggvi,
hraut sjóðr á nef kauða,
hné Hálfdanar hlýri
ór hásæti miðju;
þar varð Baldr at brenna,
en baugi ek áðr náða,
síðan frá eldi ok usla
ódeigr dró ek bjúga.

---

23. *Vi øste, medens den svalkolde bølge slog over os, glade på bægge sider i 18 dage og nætter; det var de modige mænds slægtsnatur, hvorledes vi fulgte Fridtjof.*

24. *Vi drak fordums på Framnes, tapre svende, hos min fader; nu ser jeg, at den gård er brændt; jeg har fyrsterne ondt at gengælde.*

25. *Ene vil jeg gå op fra stranden; jeg behøver ikke meget mandskab for at træffe fyrsterne; lægger ild i kongernes gård, hvis jeg ikke vender tilbage i aften.*

26. *Tag mod skatten, mænds fyrste, med de forreste tænder, medmindre du ønsker det skal ske endnu mere eftertrykkelig; der er sølv på bunden af skindposen, således som Björn og jeg har indrettet det.*

27. *Helge blev genstand for slag, pungen ramte uslingens næse; Halfdans broder faldt midt ned af höjsædet; der måtte Balder brænde, men ringen nåde jeg først; siden slæbte jeg ufej den krumböjede kvinde fra ilden og flammeødelæggelsen.*

28. Stundum vér til
strandar,
stórt ráðum vér síðan,
þvít blár logi baukar
í Baldrshaga miðjum.

29. Hafa skalk baug
ór brúðar hǫndum
ór sumlhúsi
seima meiða,
sá er hugr á mér
af hring digrum,
verðr þeim er varðar
viðr lítilmagna.

30. Ganga fórk frá garði
gramr skjǫldunga tveggja,
at illsǫglum ættak
enn at vinna hefndir;
nær var ek gerðu Gunni
við gistingar fundinn,
hrakði mik frá húsi
heldr meira en skyldi.

31. Kystak unga
Ingibjǫrgu
Bela dóttur
í Baldrshaga:
svá skulu árar
á Elliða
báðar brotna
sem bogi Helga

32. Siglðum vér ór Sogni,
svá fórum vér næstum,
þá lék eldr et øfra
í óðali váru;
nú tekr bál at brenna
í Baldrshaga miðjum;

28. *Lad os skynde os ned til stranden, siden vil vi foretage store gærninger, ti den blå flamme knitrer midt i Baldershage.*

29. *Jeg vil have ringen fra kvindens arm ud af mændenes drikkelagshus; det sind (lyst) har jeg på grund af den digre ring; den, der vil forholde mig den, har for svage kræfter dertil.*

30. *Jeg tog vred til at gå bort fra de to kongers gård, at jeg endnu burde tage hævn over den ilde-talende (?; teksten her er meget usikker); jeg blev funden (opholdt mig) nær ved kvinden, da jeg gæstede hende; jeg blev drevet bort fra hendes hus mere end det burde være.*

31. *Jeg kyssede den unge Ingeborg, Beles datter, i Baldershage; så skal årerne knække på Ellide bægge to som Helges bue.*

32. *Vi sejlede ud af Sogn, således sejlede vi sidst, (at) da spillede flammerne höjt over vort odel; nu begynder bål at brænde midt i Baldershage; derfor vil jeg blive tilvisse kaldt en varg (fredløs), det ved jeg vil ske.*

því munk vargr at vísu,
veitk þat munu, heitinn.

II.

1. Mankat hýrra
en hugazræður
Bela dóttur
í Baldrshaga;
því skalk hitta
Hring at máli,
hversu fylkir
fagnar greppi.

2. Vildak kjósa
konung í helju
en unga mér
Ingibjǫrgu,
drykkju mikla,
drengi káta,
en Elliða
uppi á hlunnum.

3. Þá hétk Valþjófr,
er fórk með víkingum,
[en Herþjófr er ekkjur grættak,
Geirþjófr er ek gaflokum
fleygðak,
Gunnþjófr er ek gekk at fylki,
Eyþjófr er ek útsker rænta,
Helþjófr er ek henta smábǫrnum]
. . . . þás ek var
æðri mǫnnum;
nú hefk sveimat
með saltkǫrlum
hjálp þurfandi,
áðr ek hingat kom.

4. Nú skal þér of þakka,
þú hefr prúðliga veitta,
búinn er greppr at ganga,
gisting ara nisti;
ek man Ingibjǫrgu,
æ meðan lifum bæði;
hon siti heil, en hljótum
hnoss fyr koss at senda.

5. Bú, Hringr konungr,
heill ok lengi,

II. 1. *Intet husker jeg gladere end de fortrolige samtaler med Beles datter i Baldershage; derfor vil jeg træffe Ring i tale (og se), hvorledes fyrsten modtager manden (mig).*

2. *Jeg vilde ønske kongen til Hel og at den unge Ingeborg var min, vældigt drikkelag, muntre drenge, og Ellide på rullestokke.*

3. *Da hed jeg Valtyv, da jeg för om med vikinger [Hærtyv, da jeg bedrøvede kvinder, Spydtyv, da jeg skød gavlakker, Kamptyv, da jeg gik i fylking, Øtyv, da jeg plyndrede udskær, Heltyv, da jeg smed småborn] . . . , da jeg var over andre mænd; nu har jeg (en stund) flakket om blandt saltbrændere, trængende til hjælp, för jeg kom hid.*

4. *Nu vil jeg takke krigeren for det gæsteophold; du har ydet mig det herligt; nu er jeg rejsefærdig; jeg husker Ingeborg så længe vi bægge*

æztr ǫðlinga
und Ymis hausi;
gæt, vísi, vel
vífs ok landa;
skulum vit Ingibjǫrg
aldri finnask.

6 *(Hringr).* Far eigi svá
Friðþjófr heðan,
dýrastr drengja,
í dǫprum hug;
þér munk gjalda
þínar hnossir
víst betr en þik
of varir sjálfan.

7 *(Hringr).* Gefk þér
frækuum,
Friðþjófr, konu
ok alla með
eigu mína.
(Friðþj.) Munk þær gjafar
þiggja eigi,
nema frægr hafir
fjǫrsótt tekit.

8. Af Ketill hœngs saga.

I.

1 *(Brúni).* Heill kom þú
Hængr,
hér skalt þiggja
ok í allan vetr
með oss vera;
þér munk fastna,
nema fyrir-látir,
dóttur mína,
áðr dagr komi.

---

lever: måtte hun være lykkelig, men jeg må sende hende en kostbarhed (ringen) i stedet for kys.

5. *Bo, kong Ring, rask og længe, ypperst af fyrster under himlen, vogt godt, konge, viv og lande; jeg og Ingeborg vil aldrig (mere) mødes.*

6. *Rejs ikke så herfra Fridtjof, herligst af mænd, med bedrøvet sind; dig vil jeg lönne dine kostbarheder tilvisse bedre end du selv vænter.*

7. *Jeg giver dig, tapre Fridtjof, min hustru og dermed alt mit eje. — De gaver vil jeg ikke modtage, medmindre du, berömte fyrste, har fåt helsot.*

I. 1. *Vær velkommen Höng; her skal du modtage ophold og være hos os hele vinteren; dig vil jeg give min datter, för det bliver dag, medmindre du vrager hende.*

2. *Her vil jeg modtage ophold — jeg tror, at en finlaps trolddom*

2 *(Ketill).* Hér munk
þiggja:
hygg at valdi
finns fjǫlkyngi
feiknaveðri;
í allan dag
einn jósk við þrjá;
hvalr kyrði sæ —
hér munk þiggja.

II.

1 *(Ketill).* Skríð af kjálka,
kyrr þú hreina,
seggr síðfǫrull,
seg hvat heitir.
(Gusi) Gusa kalla mik
gǫfgir Finnar,
emk oddviti
allrar þjóðar.

2. Hvat er þat manna,
er mér í móti ferr,
ok skríðr sem vargr af viði,
æðru skalt mæla,
ef undan komsk,
þrisvar í firði Þrumu.

2 b *(Gusi).* Hverr er á
ǫndrum
ǫndurðan dag,
gjarn til gunnar
í grimmum hug;
vit skulum freista
flein at rjóða
hvárr at ǫðrum,
nema hugr bili.

3 *(Ketill).* Hængr ek heiti,
kominn ór Hrafnistu,
hefnir Hallbjarnar;
hví skríðr þú enn armi?
friðmálum mæla
munkat við finn ragan,
heldr munk boga benda,
þanns mér Brúni gaf.

---

voldte det farlige uvejr; hele dagen har jeg øst om kap med tre, en hval stillede søen —; her vil jeg modtage ophold.

II. 1. *Kryb af slæden, stil dine rene, silde rejsende mand, sig hvad du heder.— De ædle Finner kalder mig Guse; jeg er hele folkets anfører.*

2. *Hvad er det for en mand, der møder mig og kryber som en ulv ud af skoven?; frygtens ord skal du tale, hvis du undslipper, tre gange i Trumas fjord.*

2 b. *Hvem er på skier i morgenstunden?, begærlig efter kamp i grum hu; vi skal prøve at rødne et spyd (og sende) imod hinanden, med mindre dit mod svigter.*

3. *Höng hedder jeg, kommer fra Ravnista, Halbjörns sön; hvorfor skrider (kører?) du her elendige?; fredens ord vil jeg ikke tale til en fej finlap; hellere vil jeg spænde den bue, som Brune gav mig.*

3 b *(Ketill).* Hæng kalla mik
hálfu nafni,
munk veita þér
viðnám heðan;
skalt víst vita,
áðr vit skiljum,
at búkǫrlum
bíta ǫrvar.

4 *(Gusi).* Búsk þú nú við
bitri eggþrumu,
haf hlíf fyr þér,
hart munk skjóta;
þér munk bráðla
at bana verða,
nema þú af auði
ǫllum látir.

5 *(Ketill).* Munk af auði
eigi láta
ok fyr einum þér
aldri renna;
fyr skal þér hǫggvin
hlíf fyr brjósti
ok fyr sjónum
svart at ganga.

6 *(Gusi).* Skalta gulli
né gørsimum
með heilum hag
heima ráða;
kømr þér bani
brátt at hǫndum,
ef skulum úti
oddum leika.

7 *(Ketill).* Munkat gulli
við Gusi skipta
né heldr fyrri
til friðar mæla;
mér er bráðr bani
betri miklu
en hugleysi
ok heðankváma.

---

3 b. *Höng kalder man mig med det halve navn; jeg vil her yde dig modstand; tilvisse skal du vide, för vi skilles, at bönders pile bider.*

4. *Bered dig nu til heftig kamp, hav et skjold for dig; kraftig vil jeg skyde; jeg vil hurtig volde din død, medmindre du udleverer al din rigdom.*

5. *Jeg vil ikke udlevere min rigdom og aldrig flygte for dig alene; för skal skjoldet for dit bryst blive hugget itu og sortne for dine öjne.*

6. *Du skal ikke hjemme råde for guld eller kostbarheder under uforstyrrede livsforhold; døden vil hurtig ramme dig, hvis vi ude skal lege med odde.*

7. *Jeg vil ikke dele mit guld med Guse og ej heller først bede om fred; mig er en hurtig død meget bedre end modløshed og undslippen.*

8 *(Ketill).* Feigr ert þú nú,
finnr enn ragi,
er þú fóltrøðr
flein þinn rangan.

III.

(Ketill). Hvat er þat
býsna,
er við berg stendr,
ok gapir eldi yfir?
búsifjar okrar
hykkat batna munu;
lít þú á ljósvega.

IV.

1 *(Ketill).* Hjálmr ok
Stafnglámr,
hlífið ykr báðir,
gefið rúm gǫmlum
at ganga framar hóti.

2. Fljúga folknǫðrur,
frækn er Dala-kappi,
ljótr er leikr eggja,
litit er skegg á karli;
skrapa skinnkyrtlar,
skjálfa járnserkir,
hristask hringskyrtur,
hræðisk biðill meyjar.

V.

1 *(Ketill).* Hvat er þat
flagða,
er sék á fornu nesi
ok glottir við guma,
at uppverandi sólu,
er hefk enga fyrr
leiðiligri litit.

2 *(Forað).* Forað ek heiti,
fædd vark norðarla

---

8. *Dødsens er du nu, feje finlap, siden du træder dit skæve spyd under fødder.*

III. *Hvad er det for et under, der står ved bjærget og gaber over ilden? jeg tror ikke at vort naboforhold vil blive bedre; se mod lysets veje (øst).*

IV. 1. *Hjælm og Stavnglåm, værger eder bægge, giv plads for den gamle at gå noget længere frem.*

2. *Spydene flyver; tapper er Dalekæmpen; styg er æggenes leg; ringe er skægget på manden; skindkjortle rasler, jærnsærkerne ryster, ringskjorterne bæver; møens bejler frygter.*

V. 1. *Hvad er det for en trold, som jeg ser på det gamle næs og griner mod manden (mig), ved solens opgang, en sådan, hvis mage i modbydelighed jeg aldrig för har set.*

2. *Forad (Fordærv) hedder jeg; født var jeg tapper nordpå i Ravnsø,*

hraust í Hrafnseyju;
hveimleið búmǫnnum,
hvǫt til áræðis
hvatki er ilt skal inna.

3. Mǫrgum manni
hefk til moldar snúit
þeims til fiskjar fór;
hverr er enn kǫpurmáli,
er kominn er í sker?

4 *(Ketill).* Einhlítr
þóttumk,
áðr hér kómum,
of flestar allar farar,
hvats ferlig
flǫgð of gleipa;
lastak dreng dæsinn,
drifk á vit fanga.

5. Hykkat fyrir vinnask,
hvats Forað mælir;
nauðir mik hvǫttu,
nánum áttak bjarga;
hættak eigi
á hólm til sela,
ef í eyju
ærnir væri.

6 *(Forað).* Synjak þess
eigi,
seggr enn viðfǫrli,
at þú líf hafir
langt of menn aðra,
ef fund okkarn
fyrðum óblauðum
segir sveinn lítill,
sék þinn hug skjálfa.

7 *(Ketill).* Ungr var ek
heima,
fórk einn saman
opt í útveri;
marga myrkriðu

---

forhadt af bønderkarle, rask til handling, hvad ondt der end skal göres.

3. *Mangen en mand, som er draget ud på fiskeri, har jeg ført til mulde; hvem er den ordtrodsige, der er kommen her til skærene?*

4. *Enerådig tyktes jeg, för jeg kom hid, med hensyn til alle mine rejser, hvad så end grulige trolde snakker; jeg dadler den dovne svend, jeg kommer her for at fiske.*

5. *Jeg mener ikke at hvad Forad end siger vil göre mig mén; nøden æggede mig, jeg havde mine nærmeste at føde; jeg vovede mig ikke her til øen for at fange sæl, hvis der var nok af dem hjemme på øen.*

6. *Jeg nægter det ikke, vidfarne mand, at du får et liv langt længere end andre, dersom du kommer til at fortælle uforfærdede mænd om vort møde, ubetydelige mand; jeg ser at dit mod ryster.*

fank á minni gǫtu;
hræddumk aldri flagða
fnǫsun.

8. Langleit ert, fóstra,
lætr róa nefit;
hefka flagð
ferligra litit —
eða hvert hefr þú fǫr
gǫrva?

9 *(Forað)*. Gang hófk upp
í Angri,
eigraðak þá til Steigar,
skálm glamrandi skrapti,
skarmtak þá til Karmtar,
elda munk á Jaðri
ok at Útsteini blása,
þá munk austr við Elfi,
áðr dagr á mik skíni
[ok með brúðkonum beigla
ok brátt gefin jarli].

10 *(Forað)*. Seyði þínum
munk snúa
ok sjálfum þér gnúa,
unz þik gríðr of grípr
[ok mun hon koma með
sínu gjálfri].

11 *(Ketill)*. Ǫrum trúik
mínum,
en þú afrendi þinni,
fleinn mun þér mæta,
nema þú fyrir hrøkkvir.

12 *(Forað)*. Flaug ok Fífu
hugðak fjarri vera,
hræðumkat Hremsu bit.

---

7. *Ung var jeg hjemme; ene færdedes jeg ofte i udliggersteder; mangen en trold har jeg mødt på min vej; men aldrig var jeg bange for troldenes vrede.*

8. *Du har et langt ansigt, fostermor, lader din næse vrikke; aldrig har jeg set en mere grufuld trold — men hvorhen skal du rejse?*

9. *Min rejse begyndte jeg i Anger; derfra slentrede jeg til Steg, mit sværd dinglede og klirrede; så vil jeg skræve (?) til Karmøen, jeg vil tænde ild (for at koge) på Jæderen og blæse (tænde ild?) ved Udsten; så vil jeg være østpå ved Götaelven, för solen skinner på mig [og dér gå med brudekvinder og hurtig blive gift med jarlen].*

10. *Din ild vil jeg vende op og ned på og gnide (behandle) dig selv (hårdt), indtil troldkvinden tager dig [og hun vil komme med sin stöj].*

11. *Jeg stoler på mine pile, men du på din styrke; pilen vil møde dig, medmindre du viger derfor.*

12. *Fløg og Five trode jeg var langt borte; for Hremsas bid frygter jeg ej.*

VI.

1 (*Bǫðmóðr*). Hverr er enn
hávi,
er á haugi sitr
ok horfir veðri viðr?:
frostharðan mann
hykk þik feiknum vera,
er þér hvatki hlýr.

2 (*Ketill*). Ketill ek heiti,
kominn ór Hrafnistu.
þar vark upp of alinn;
hugfult hjarta
veitk hlífa mér;
þó vildak gisting geta.

3 (*Bǫðm.*). Upp skalt rísa
ok eigra haugi af
ok sækja mína sali;
máls-efnis
annk þér margan dag,
ef vilt þiggja þar.

4 (*Ket.*). Upp munk rísa
ok eigra haugi af,
alls mér Bǫðmóðr býðr;
bróðir minn,
þótt sæti brautu nær,
myndit betr hafa boðit.

5 (*Bǫðm.*). Gamall ert
fóstri,
at ganga hervígis til
ok berjask við Framar til
fjár,
á léttum aldri
gaf honum Óðinn sigr;
mjǫk kveðk hann vígum
vanan.

6 (*Ket.*). Óðin blóta
gerðak aldrigi;
hefk þó lengi lifat:
Framarr veitk

VI. 1. *Hvem er den höje, der sidder på höjen og ser lige imod vinden?; meget frosthård tror jeg du må være, eftersom intet yder dig læ.*

2. *Ketil hedder jeg kommen fra Rafnista; dér blev jeg opfødt; et modigt hjærte ved jeg skærmer mig; dog vilde jeg gærne få gæstely.*

3. *Op skal du stå og gå fra höjen og søge til mine sale; måltid under jeg dig mangen dag, hvis du vil modtage gæstfrihed der.*

4. *Op vil jeg stå og gå fra höjen, eftersom Bödmod indbyder mig; min broder vilde ikke have budt bedre, selv om han havde bot ved vejen.*

5. *Du er gammel, fosterfar, at gå til kamp og kæmpe med Framar om gods; i den lette alder (ungdom) har Odin givet ham sejr; jeg siger, han er meget vant til kamp.*

6. *Til Odin har jeg aldrig ofret; og jeg har dog levet længe; jeg ved, at Framar vil falde för end dette höje hoved.*

at falla mun
fyrr en þetta háva hǫfuð.

VII.

1 *(Framarr).* Illr er ǫrn i sinni,
emkak sárr at kvíðak;
grefr hann sínar greipar
gular í æðar mínar;
hlakkar nú hreggskornir,
hvers er hann forkunnigr?,
opt hefk ara gladdan,
áðr vark góðr valgǫglum.

2. Veifir þú vængjum,
vápnum munk þik beita;
vafrar víðflogull,
sem vitir mik feigan;
villr ert vígstari,
vit munum sigr hafa,
hverf þú at Hængi,
hann skal nú deyja.

3 *(Ket.).* Dregsk nú Dragvendill,
deila krás arnar;
mættir meingǫldrum,
máttira bíta;
hins mik eigi varði,
at hrøkkva myndi
eggjar eitrherðar,
þótt Óðinn deyfði.

4. Hvat er þér Dragvendill,
hví ert slær orðinn,
til hefk nú hǫggvit,
tregt er þér at bíta;
hliðar at hjǫrþingi,
hefra þér fyrr orðit
bilt í braki málma,
þars bragnar hjoggusk.

5 *(Fr.).* Skelfr skegg á karli,
skeika vápn gǫmlum,

VII. 1. *Ond er örn i følge; jeg er (dog) ej såret, så at jeg ængstes; den graver sine gule klør ind i mine årer; nu glæder örnen sig, hvad er det den ved (aner)?; ofte har jeg glædet örnen; för var jeg god mod ravnene.*

2. *Du svinger med vingerne; med våben vil jeg angribe dig; du, vidtflyver, bevæger dig, som om du vidste min død; du tager fejl, örn; vi to vil få sejr; vend dig mod Höng; han skal nu dø.*

3. *Flyv nu ud Dragvendil, for at sönderlemme örnens kræs; du mødte méntrolddom. du kunde ej bide; det væntede jeg ikke, at de edderhærdede ægge vilde vige, selv om Odin sløvede dem.*

4. *Hvad er der ivejen med dig Dragvendil; hvorfor er du bleven sløv? jeg har hugget med dig; du vil ikke bide; du viger i kampen; du har aldrig för veget i kampen, hvor mændene sloges.*

5. *Skægget ryster på manden; våbnene glipper for den gamle; han*

frýr hann hjǫr hvǫssum,
hræðisk faðir meyjar,
brýndusk benteinar,
svát bíta máttu
hǫlda hugprúða,
ef þér hugr dygði.

6 (*Ket.*). Þarfatt oss eggja,
eiga mér sjaldan
fyrðar flugtrauðum
frýja stórhǫggva;
bít nú Dragvendill
eða brotna ella;
horfin er heill báðum,
ef hrøkkr sinn þriðja.

7. Hræðiskat faðir meyjar
meðan heill er Dragvendill:
vita víst þykkjumk,
verðrat bilt þrysvar.

8 (*Fr.*). Hugr er í Hængi,
hvass er Dragvendill,
beit hann orð Óðins
sem ekki væri:
brásk nú Baldrs faðir,
brigt er trúa hánum:
njót þú heill handa,
hér munum skiljask.

9. Af Gríms saga loðinkinna.

I.

1 (*Grímr*). Hvat heita
þær
hrauns íbúur,
er skaða vilja
skipi mínu?
ykr hefi ek
einar sénar
ámátligstar
at yfirlitum.

---

gör det skarpe sværd bebrejdelser; møens fader er bange; sværdet blev hvæsset, så at det kunde bide modige kæmper, hvis dit mod havde strakt til.

6. *Du behøver ej at ægge mig; mændene behøver sjælden at tirre mig, flugtsky mand, til store hug; bid nu Dragvendil eller også knæk itu; heldet er forsvundet fra os bægge to, hvis du svigter tredje gang.*

7. *Møens fader frygter ej, sålænge Dragvendil er hel; tilvisse mener jeg at vide, at den svigter ikke trende gange.*

8. *Der er mod i Höng og Dragvendil er skarp; den bed Odins ord som om de intet var; nu svigtede Balders fader; det kan skuffe at tro på ham; nyd dine gærninger godt; her vil vi skilles.*

I. 1. *Hvad hedder de klippeboersker, som vil ødelægge mit skib?; I er de, som jeg har set allerforfærdeligste af udseende.*

2 *(Feima).* Feima heitik,
fædd vark norðarla,
Hrímnis dóttir
ór há fjalli,
hér er systir mín
hálfu fremri,
Kleima at nafni,
komin til sjávar.

3 *(Gr.).* Þrífizk hvergi
Þjaza dóttir,
brúðir verstar,
brátt skalk reiðask;
ykr skalk rétt,
áðr rǫðull skini,
vǫrgum senda
víst til bráðar.

4 *(Kleima).* Þat var fyrri,
at faðir okkarr
brottu seiddi
báru hjarðir;
skuluð aldrigi,
nema skǫp ráði,
heilir heðan
heim of komask.

5 *(Gr.).* Skalk ykr báðum
skjótla heita
oddi ok eggju
í upphafi;
munu þá reyna
Rǫgnis mellur,
hvárt betr dugir
broddr eða krumma.

II.

1 *(Gr.).* Hér hǫfum felt
til foldar alla
tírarlausa
tólf berserki;
þó var Sørkvir
þróttrammastr

---

2. *Feima hedder jeg; jeg blev født nordpå, Hrimnis datter fra det höje fjæld; her er min søster, ved navn Kleima, dobbelt så dygtig, kommen ned til søen.*

3. *Ingen steder trives Tjazes datter, de værste kvinder; snart vil jeg blive vred; eder skal jeg tilvisse sende lige til ulvene til bytte for dem, för solen skinner.*

4. *Det skete för, at vor fader tryllede fiskene bort; I skal aldrig slippe levende herfra og hjem, medmindre skæbnen vil det.*

5. *Jeg skal straks true eder bægge hurtig med od og æg; da vil jættens elskerinder prøve, hvad der er stærkest, pilen eller næverne.*

II. 1. *Her har vi fældet til jorden alle de 12 bersærker, hæderløse, dog var Sørkve den kraftigste af de mænd og Trost som den anden.*

þeira seggja,
en Þrǫstr annarr.

2. Fyrst munk líkja
ept fǫður minum,
skala mín dóttir,
nema skǫr hǫggvisk,
nauðig gefin
neinum manni,
goðvefs þella,
meðan Grímr lifir.

10. Af Ǫrvar-Oddsaga.

I.

1 *(Vǫlva).* Æg eigi mér
Oddr á Jaðri
eldiskíðu,
þótt ymist geipum;
saga mun sannask,
er segir vǫlva;
ǫll veit manna
ørlǫg fyrir.

2. Ferr eigi svá
fjǫrðu breiða
né líðr yfir
langa vága,
þótt sær of þik
sægjum gangi,
þó skalt brenna
á Berurjóðri.

3. Naðr mun þik hǫggva
neðan á fæti
fránn ór fornum
Faxa hausi.

[3 b, v. l. til 3: Skal þér
ormr granda
eitrblandinn
fránn ór fornum

2. *Først vil jeg efterligne min fader; min datter skal ej, medmindre mit hoved bliver hugget af, mod sin vilje, den unge mø, blive gift med nogen, sålænge Grim (jeg) lever.*

I. 1. *Tru mig ikke, Odd på Jæderen, med en ildstok, selv om vi snakker nu om et og andet; det vil sandes, som völven (jeg) siger; jeg kender alles skæbne forud.*

2. *Du rejser aldrig så over brede fjorde eller sejler over lange vige, selv om søen styrter over dig aldrig så meget, du vil dog blive brændt på Berurjod.*

3. *En orm vil hugge dig nedentil på foden, glinsende, ud af Fakses gamle hoved [V. l.: En orm, blandet med gift, glinsende, ud af F. g. h., vil skade dig; ormen — foden; da er du fyrste bleven fuldgammel].*

Faxa hausi;
naðr mun þik hǫggva
neðan á fæti;
þá ert fullgamall
fylkir orðinn].

II.

(Qlvǫr). Serk hefik hér
ór silfri
í sex stǫðum gǫrvan,
ermr á Íralandi,
ǫnnur norðr með Finnum;
slógu Saxa meyjar,
en suðreyskar spunnu,
váfu valskar drósir,
varp Óþjóðans móðir.

III.

1 *(Hjálmarr).* Hervarðr,
Hjǫrvarðr,
Hrani, Angantýr,
Bíldr ok Bófi,
Barri ok Tóki,
Tindr ok Tyrfingr,
tveir Haddingjar, —
þeir í Bólm austr
bornir váru
Arngríms synir
ok Eyfuru.

2. Þá frák manna
meinúðgasta,
ó-gjarnasta
gótt at vinna,
þeir ro berserkir
bǫls of fyldir,
tvau skip hruðu
tryggra manna.

3 *(Oddr).* Menn sék
ganga
frá Munarvágum
gunnar gjarna
í grám serkjum;
þeir hafa reiðir
rómu háða;
eru okkur skip
auð á strǫndu.

[4. Nú var mér ótti
einu sinni,
er þeir grenjandi

II. *Her har jeg en særk gjort af sølv på seks steder; det ene ærme i Irland, det andet nordpå hos Finnerne; Saksernes møer har slåt væven, sydrøske har spundet, vælske kvinder vævet, Opjodans moder kantet(?) den.*

III. 1. *Hervard osv. — de blev fødte østerpå i Bolm, Arngrims og Øfuras sönner.*

2. *De har jeg hørt er de mest ondsindede mænd og mindst lystne efter at udføre, hvad der er godt; de er bersærker, opfyldte af ondt; de har ryddet to skibe med fuldtro mænd.*

3. *Jeg ser mænd gå fra Munarvåg, kamplystne, i grå særke, vrede har de kæmpet; vore skibe er folketomme ved stranden.*

gengu af ǫskum
ok emjandi
í ey stigu
tírarlausir,
vǫru tólf saman.]

5 *(Hj.)*. Fara halir
hraustir
af herskipum
tólf menn saman
tírarlausir;
vit munum í aptan
Óðin gista
tveir fóstbræðr,
en þeir tólf lifa.
[v. l. til 1—4: Hliðum vit
fyr hjaldrviðum
aldri þótt okkr
atalt þykki.]

6 *(Oddr)*. Því munk orði
andsvǫr veita:
þeir munu í aptan
Óðin gista
tólf berserkir,
en vit tveir lifa.

7 *(Ang.)*. It eruð halir
harðir komnir:
fallnir eru ykrir
fǫrunautar.

8 *(Oddr)*. Hér eru halir
harðir komnir,
tírarlausir,
fara tólf saman:
einn skal við einn
eiga nema sé deigr
hvatra drengja
eða hugr bili.

IV.

1 *(Oddr)*. Hvat er þér
Hjálmarr?
hefr þú lit brugðit;
þik kveðk mæða

[4. *Nu havde jeg frygt for første gang, da de brølende gik op af skibene og hylende steg i land på øen, uden hæder, var 12 ialt.]*

5. *Tapre mænd kommer op fra krigsskibene, 12 mænd ialt, uden hæder; vi to vil i aften Odin gæste, to fostbrødre, men de 12 leve. [Eller: Lad os aldrig vige for krigerne, selv om vi synes alt farligt; vi to osv.].*

6. *Det ord vil jeg give svar på: de vil i aften gæste Odin, de 12 bersærker, men vi to leve.*

7. *I kraftige mænd er komne (os imøde); eders ledsagere er faldne.*

8. *Her er kraftige mænd komne, uden hæder, 12 mænd i følge; én skal kæmpe mod én af de raske mænd, medmindre de er feje eller deres mod svigter.*

IV. 1. *Hvad er der med dig Hjalmar?; du har skiftet farve; jeg*

margar undir;
hjálmr er þinn hǫggvinn,
en á hlið brynja;
nú kveðk fjǫrvi
of farit þínu.

2 (*Hjálm.*). Sár hefk
sextán,
slitna brynju,
svart er mér fyr sjónum,
séka ganga;
hneit mér við hjarta
hjǫrr Angantýs,
hvass blóðrefill,
herðr í eitri.

3. Áttak á foldu
fimm tún saman,
en ek því aldri
unða ráði;
nú verðk liggja
litt megandi,
sverði sundraðr
Sámseyju í.

4. Drekkr með jǫfri
jarla mengi
ǫl glaðliga
at Uppsǫlum;
mæðir marga
mungát fira,
en mik eggja spor
í ey þéa.
[V. l. til 1—4: Drekka í
hǫllu
húskarlar mjǫð
menjum gǫfgir
at míns fǫður.]

5. Leiddi mik en hvíta
hilmis dóttir
á Agnafit
útanverða;
saga mun sannask,

siger at mange sår udmatter dig; din hjælm er forhugget, og brynjen på din side; nu siger jeg, at det er ude med dit liv.

2. *Jeg har sexten sår, en flænget brynje; det er sort for mine öjne, jeg kan ikke se at gå; Angantys sværd ramte mig i hjærtet, den hvasse od, hærdet i gift.*

3. *Jeg ejede i landet fem tun ialt, men jeg var aldrig tilfreds med den stilling; nu må jeg ligge med svage kræfter, flænget af sværdet på Samsø.*

4. *Jarlers mængde drikker glad øl hos kongen i Upsala; drikken møder mange mænd, men sårene udmatter mig på øen [Eller: Huskarlene drikker, smykkede med ringe, mjød i hallen hos min fader; drikken osv.].*

5. *Den lyse kongedatter fulgte mig til kanten af Agnafit; de ord*

er sagði mér,
at aptr koma
eigi myndak.
[V. l. til 1—4: Hvarfk frá
hvítri
hlaðs beðgunni
á Agnafit
útanverðri.]

6. Drag mér af hendi
hring enn rauða,
fær enni ungu
Ingibjǫrgu,
sá mun henni
hugfastr tregi,
er ek eigi køm
til Uppsala.

7. Hvarfk frá fǫgrum
fljóða sǫngvi
ótrauðr gamans
austr með Sóta:
fǫr skundaðak
ok fórk í lið
hinzta sinni
frá hollvinum

8. Hrafn flýgr austan
af hám meiði;
flýgr honum eptir
ǫrn í sinni;
þeim gefk erni
øfstum bráðir,
sá mun á blóði
bergja mínu.

a. Tillæg fra Ørvar-Oddssaga.

1. Fregni eigi þat
á fold konur,
at fyr hǫggum
hlífask létak;
hlærat at því,
at hliða gerðak,

---

vil sandes, som hun sagde mig, at jeg ikke vilde vende tilbage [Eller: Jeg drog bort fra den lyse kvinde yderst på Agnafit; de ord osv.].

6. *Træk mig af armen den røde ring, bring den til den unge Ingeborg; den sorg vil bo i hendes bryst, at jeg ikke mere kommer til Upsala.*

7. *Jeg forlod kvindernes fagre sang, skönt jeg var villig til gammen, østerpå med Sote; jeg fremskyndte min rejse og begav mig til hæren sidste gang fra mine tro venner.*

8. *Der flyver en ravn fra østen fra det höje træ; en örn flyver efter den som dens ledsager; det er den sidste örn jeg giver bytte; den vil drikke mit (eget) blod.*

a. 1. *Kvinderne skal ikke erfare det i landet, at jeg værnede mig mod hug; den kloge kvinde i Sigtun ler ikke af det, at jeg veg.*

snót svinnhuguð
Sigtúnum í.

2. Hvarfk frá ungri
Ingibjǫrgu;
skjótt rézk of þat
á skapadægri;
sá mun fljóði
fastnæmr tregi,
er vit síðan
sjámk aldrigi.

3. Ber til sýnis,
sá er minn vili,
Hjálmars brynju
í hǫll konungs;
hugr mun gangask
hilmis dóttur,
er hon hǫggna sér
hlíf fyr brjósti.

4. Sėk hvar sitja
Sigtúnum á
fljóð þaus lǫttu
farar mik þaðan;
gleðrat Hjálmar
í hǫll konungs
ǫl né rekkar
of aldr síðan.

β. *Yderligere tillæg til det foregående*

1. Drukkum ok dæmðum
dægr mart saman
Álfr ok Atli,
Eymundr, Trani,
Gizurr, Gláma,
Guðvarðr, Stari,
Steinkell, Stikill,
Stórólfr, Vifill.

2. Hrafn ok Helgi,
Hlǫðvir, Igull,
Steinn ok Kári,

---

2. *Jeg drog bort fra den unge Ingeborg; der faldt en hurtig afgörelse på skæbnens (dødens) dag; den sorg vil betage kvinden stærkt, at vi aldrig mere ses.*

3. *Bær til fremvisning — det er mit ønske —, Hjalmars brynje i kongens hal; kongens datters sind vil blive betaget, når hun ser huggene på dens bryst.*

4. *Jeg ser hvor der sidder i Sigtun de kvinder, som rådede mig fra at drage bort derfra; aldrig mere vil øl eller mændene glæde Hjalmar i kongens hal.*

β. 1. *Vi drak og snakked muntert mangen en dag sammen Alf og Atle osv....* [V. 4] *vi sad alle på én og samme bænk glade og muntre; ti er jeg uvillig til flugt.*

Styrr ok Áli,
Ǫzurr, Agnarr,
Ormr ok Trandill,
Gylfi ok Gauti,
Gjafarr ok Raknarr.

3. Fjǫlmundr, Fjalarr,
Frosti ok Beinir,
Tindr ok Tyrfingr,
tveir Haddingjar,
Valbjǫrn, Víkarr,
Vémundr, Flosi,
Geirbrandr, Goti,
Guttormr, Snerill.

4. Styrr ok Ári,
Steinn ok Kári
Vǫttr, Véseti,
Vémundr, Hnefi.
Vér á einn bekk
allir sátum
teitir ok reifir;
því emk trauðr flugar.

5. Svarfandi, Sigvaldi,
Sæbjǫrn ok Kolr,
Þráinn ok Þjóstólfr,
Þórálfr ok Svalr,
Hrappr ok Haddingr,
Húnfastr, Knúi,
Óttarr, Egill
með Yngvari.

V.

(Risadóttir). Tuttr litli
ok toppr fyr nefi;
meiri var Goðmundr
í gær borinn.

VI.

1 *(Ögmundr).* Beiðik
Geirrøð
með goða hylli,
kappa enn stærsta,
koma mér at bjarga,
ok beðju mína
beint sem aðra;
þarfk nú allra
þeira gengis.

2. Nú munk kasta
kápu minni,
þeiri er gǫr var
af grǫn jǫfra,
en hlaðbúin

V. *Lille Tutt, med en tot under næsen, större var Gudmund, født i går.*

VI. 1. *Jeg beder Geirrød, der besidder guders gunst, den störste kæmpe, at komme for at redde mig, ligeledes min hustru såvel som andre: nu trænger jeg til deres alles hjælp.*

2. *Nu vil jeg kaste min kåbe bort, den som blev gjort af fyrsters skæg, og var guldbræmmet på bægge sider; udmattet må jeg give slip på den.*

á hliðar báðar;
munk hennar móðr
missa verða.

3. Þeir elta mik
allsýsliga
Oddr ok Sirnir
orrostu frá.

VII.

1 *(Sjólfr)*. Oddr klauft eigi
at orrostu,
hrǫkk hjálmat lið,
Hamðis skyrtur;
guðr geisaði,
gekk eldr í bæ,
þás á Vinðum
vá sigr konungr.

2 *(Sigurðr)*. Oddr vart eigi
at eggroði,
þás vér seggi [allvalds]
svelta létum;
bark sár þaðan
sex ok átta,
en með byggðum
batt þér matar.

3 *(Oddr)*. It skuluð hlýða
hróðri mínum
Sigurðr ok Sæólfr,
sessunautar.
ykr ák gjalda
greypan verka
hrőðr harðsnúinn
huglausum tveim.

4. Þú látt Sæólfr
soðgólfi á,
dáða vanr
ok dýrs hugar,
en ek einn út
með Akvitánum
fjóra menn
fjǫrvi næmðag.

---

3. *De forfølger mig meget ivrig, Odd og Sirne, bort fra kampen.*

VII. 1. *Odd, ej kløvede du brynjer i kampen; den hjælmede skare veg; kampen rasede, flammen angreb gårdene, da kongen vandt sejr over Venderne.*

2. *Odd, du var ikke tilstede i kampen, da vi lod [kongens] mænd dø; jeg bar derfra fjorten sår, men du tiggede dig mad i bygderne.*

3. *I skal høre på min sang Sigurd og Sjolf, siddefæller; jeg har eder en slem vise at betale, en hård sang, eder to modløse.*

4. *Du, Sjolf, lå på køkkengulvet uden bedrifter og herligt mod, men jeg ude blandt Akvitanerne alene dræbte fire mænd.*

5 *(Sj.)*. Þú hefr Oddr
farit
með ǫlmusum
ok bitlinga
af borði þegit,
en ek einn
af Úlfsfjalli
hǫggvinn skjǫld
í hendi bark.

6 *(Sig.)*. Oddr vart eigi
út með Girkjum,
þás á Serkjum
sverð vár ruðum:
gerðum harðan
hljóm ísarna,
fellu fyrðar
í folkroði.

7 *(Od.)*. Slótt við meyjar
málþing Sæólfr,
meðan loga létum
leika of kynnum,
unnum harðan
Hunding drepinn
ok Ǫlvi var
aldrs of synjat.

8. Þú látt Sigurðr
í sal meyja,
meðan við Bjarma
bǫrðumk tysvar,
háðum hildi
hauksnarliga,
en þú seggr í sal
svaft und blæju.

9 *(Sj.)*. Oddr vart eigi
á Atalsfjalli,
þás fenloga
fengit hǫfðum;
vér berserki
binda knáttum:
þá var af kappi
konungs lið drepit.

5. *Du, Odd, har flakket omkring med tiggere og modtaget billinger af bordet, men jeg ene bar et forhugget skjold ned af Ulfsfjældet.*

6. *Odd, ej var du ude mellem Grækerne, da vi rødfarvede vore sværd i Særkernes blod; vi gjorde en hård våben-sang (kamp); mændene faldt i kampen.*

7. *Du havde talemøder med møerne, Sjolf, medens vi lod flammerne spille over husene; vi fældede den kraftige Hunding, og Ølve blev det nægtet at leve.*

8. *Du, Sigurd, lå i møernes sal, medens jeg kæmpede to gange med Bjarmerne; vi havde en kamp med høge-kraft, men du mand sov i salen under lagnet.*

9. *Odd, ej var du på Atalsfjæld, da vi havde erobret guldet; vi bandt bersærkerne; da blev med kraft kongens hær dræbt.*

10 *(Od.)*. Sæólfr vart eigi
þars sjá knáttum
brynjur manna,
blóði þvegnar;
hrukku oddar
í hringserkjum,
en hǫll konungs
heldr kannaðir.

11. Sigurðr vart eigi
þars sex hruðum
hábyrðuð skip
fyr Hauksnesi;
vart ok eigi
vestr með Skolla,
þars Engla gram
aldri næmðum.

12. Sæólfr vart eigi,
þars sverð ruðum
hvǫss á jarli
fyr Hléseyju,
en þú hallaðisk
heima á milli
kynmálasamr
kálfs ok þýjar.

13. Sigurðr vart eigi,
er á Selund feldak
bræðr bǫðharða
Brand ok Agnar,
[Ásmund, Ingjald
Álfr var enn fimti]
en heima látt
í hǫll konungs
skrǫkmálasamr,
skauð hernumin.

14. Sæólfr vart eigi
suðr á Skíði,
þars konungar
kníðu hildi;
óðum dreyra,
svát í ǫkla tók,

10. *Sjolf, du var ikke, hvor vi så mændenes brynjer vaskede i blod; oddene sprang i ringbrynjerne, men du mønstrede heller kongens hal.*

11. *Sigurd, du var ikke, hvor vi ryddede seks höjbordede skibe foran Høgsnæs; ej var du heller vesterpå med Skolle, hvor vi berøvede Anglernes konge livet.*

12. *Sjolf, du var ikke, hvor vi rødfarvede de hvasse sværd i jarlens blod udenfor Læssø; men du lænede dig hjemme, forfærdelig snaksom, mellem kalv og pige.*

13. *Sigurd, du var ikke tilstede, da jeg på Sælland dræbte de kampkraftige brødre, Brand og Agnar, [Asmund og Ingjald, Alf var den femte], men du lå hjemme i kongens hal som en lögnagtig hærtagen usling.*

14. *Sjolf, ej var du syd på Ski, hvor kongerne kæmpede, vi vadede i blod, så at det gik til anklen; mange drab udførte jeg; du var ikke dér.*

víg vakðak mǫrg;
vart eigi þar.

15. Sigurðr vart eigi
í Svíaskerjum,
þás Hálfdani
heiptir guldum;
urðu randir
rógmiklaðar
sverðum skornar,
en sjálfr drepinn.

16. Heldum aski
í Elfarsker
teitir ok reifir
at Trǫnuvágum,
þar lá Ǫgmundr
Eyþjófs bani,
trauðastr flugar,
á tveim skipum.

17. Þar létum vér
lindi barða
hǫrðu grjóti,
hvǫssum sverðum;
þrír lifðum vér
en þeir níu,
hrókr hernuminn.
hví þegir nú?

18. Sæólfr vart eigi
Sámseyju í,
þars vit Hjǫrvarðr
hǫggum skiptum;
tveir várum vit,
en þeir tólf saman,
sigr hafða ek,
sazt kyrr meðan.

19. Gekk ek of Gautland
í grimmum hug
sjau dægr saman,
áðr Sæund fyndak;
knáttak þeira,
áðr þaðan færak,
fimtán liða
fjǫrvi ráða.
[en þú gjǫgraðir

15. *Sigurd, du var ikke i Sviaskærene, da vi kæmpede med Halfdan; krigerens skjolde blev skårne med sværd og selv blev han dræbt.*

16. *Vi styrede skibet til Elveskærene glade og muntre til Tranevåg. dér lå Øgmund Øtyvsbane, uvilligst til flugt, på to skibe.*

17. *Der lod vi skjoldene blive slåede med hårde sten og hvasse sværd, vi levede tre, men ni af dem; hvi tier du nu, din hærtagne lømmel?*

18. *Sjolf, du var ikke på Samsø, hvor Hjorvard og jeg skiftede hug: vi var kun to, men de var tolv ialt, sejr vandt jeg; da sad du stille.*

19. *Jeg gik gennem Gøtland, vred i hu, syv dage i alt, för jeg fandt Sæund; för jeg drog derfra, rådede jeg over 15 af de mænds liv [men du vaklede, usle tåbe, sent om aftnen til trælkvindens leje.]*

gárungr vesall
síð of ǫptnum
til sængr þýjar.]

20. It munuð hvergi
hæfir þykkja
Sigurðr ok Sæólfr
í sveit konungs,
ef Hjálmars getk
ens hugumstóra,
þess er snarligast
sverði beitti.

21. Gekk skarpr Þórðr
fyr skjǫldu framm,
hvargi er orrostu
eiga skyldum;
hann lét Halfdan
hníga at velli,
fræknan stilli,
ok hans fylgjara.

22. Várum Ásmundr
opt í bernsku
fóstbræðr tveir
fullvel saman,
bar stundar opt
stǫng darraðar,
þars konungar
kappi deildu.

23. Hefk á Saxa
ok Svía herjat,
Frísi ok Frakka
ok á Flæmingja,
Íra ok Engla
ok endr Skota;
þeim hefk ǫllum
óþarfr verit.

24. Nú hefk dýra
drengi lifða,
þás forðum mér
fylgðu úti;
munu víst eigi
verða síðan
frægri fyrðar
í fólkroði.

20. *I vil ingensteder anses dygtige til at være i kongens skare, Sigurd og Sjolf, hvis jeg nævner Hjalmar den modige, han som raskest vog med sværd.*

21. *Den kraftige Tord trængte frem forbi skjoldene, hvor vi skulde holde en kamp; han lod Halfdan segne til jorden, den tapre konge, og hans ledsagere.*

22. *Jeg og Asmund var ofte i vor barndom, to fostbrødre, sammen som gode venner; han bar meget ofte mærkestangen, hvor konger stredes kraftig.*

23. *Jeg har hærjet på Sakser og Svear, Friser og Franker og Flamlændere, Irer og Angler og Skotter fordums; alle disse har jeg været til lidet gavn.*

24. *Nu har jeg overlevet de herlige helte, som fordum fulgte mig i leding; der vil tilvisse aldrig mere blive berömtere mænd i kamp.*

25. Nú hefk órar
íðnir talðar,
þærs forðum vér
framðar hǫfðum;
opt gengum vér
til ǫndvegis
sigri fegnir;
latum Sæólf mæla.

VIII.

1 *(Álfr)*. Hverr veldr
eldi,
hverr orrostu,
hverr jarls-magni
eggjum beitir;
hof sviðnuðu,
hǫrgar brunnu,
hverr rauð eggjar
á yngva nið?

2 *(Oddr)*. Oddr brendi
hof
ok hǫrga braut
ok trégoðum
týndi þínum;
gerðu ekki
góðs i heimi,
er þau ór eldi
ǫsla máttut.

3 *(Gyðja)*. Hlægir mik
þat,
er hefir fengna
Freys reiði þú,
fári blandna;
hjálpi æsir
ok ásynjur,
gǫrvǫll regin,
gyðju sinni.

4 *(Od.)*. Hirðik eigi,
þótt hætir þú,
fárgjarnt hǫfuð,
Freys reiði mér;
veitk i eldi
ásu brenna;

---

25. *Nu har jeg opregnet mine handlinger, som jeg fordum har udført; ofte er jeg gåt til höjsædet, glad ved sejren. Lad nu Sjolf tale.*

VIII. 1. *Hvem volder ilden, hvem kampen, hvem svinger ægge med en jarlestyrke; hovene svedes, helligdommene brændte; hvem rødfarvede sit sværd i fyrsteætlingens blod?*

2. *Odd brændte hove og brød helligdomme og ødelagde dine træguder; de gjorde intet godt i verden, siden de ikke kunde bjærge sig ud af ilden.*

3. *Det glæder mig, at du har pådraget dig Frøs vrede, blandet med fortörnelse; hjælpe aser og asynjer, alle magter, deres præstinde.*

4. *Jeg bryder mig ikke om at du, vrede hoved, truer mig med Frøs vrede; jeg ser aserne brænde i ilden; troldene tage dig; jeg tror på den ene gud.*

trǫll eigi þik;
trúik guði einum.

5 *(Gyð.)*. Hverir ólu þik
upp til heimskan,
er þú eigi vill
Óðin blóta?
(Od.). Fæddi mik Ingjaldr
upp í bernsku,
sás Eikund réð
ok Jaðar byggði.

6 *(Gyð.)*. Auð þættumk ek
eiga gnógan,
ef enn ágæta
Álf of fyndak;
blót gefk hónum
ok bú fjogur;
hann mun yðr alla
í eld draga.

7 *(Od.)*. Oddr sveigði
álm,
ǫr fló af streng,
Jólfs-smíði beit
Álf í gǫgnum;
býðrat blót hónum
svát hann þiggi,
hlakka hrafnar
of hræi Bjálka.

8 *(Gyð.)*. Hvat efldi þik
austan hingat
feikna-fullan
ok fláráðan?
munt hvarvetna
herja vilja,
er Álfi máttuð
aldrspell gera.

9 *(Od.)*. Efldu mik ǫrvar
ok Jólfs-smíði,
stórgǫr skeyti
ok stinnr bogi,
ok þat et fimta,
er fregna skalt,

5. *Hvem har opdraget dig så dum du er, siden du ej vil blote Odin? — Ingjald har fostret mig i min barndom, han som ejede Ekund og bode på Jæderen.*

6. *Jeg vilde mene at have rigdom nok, hvis jeg traf den udmærkede Alf; jeg giver ham blot og fire gårde; han vil drage eder alle i ilden.*

7. *Odd spændte buen; pilen flöj af strengen; Jolfs arbejde bed igennem Alf; du byder ham ej blot, som han kan modtage; ravnene skriger af glæde over Bjalkes lig.*

8. *Hvad hjalp dig til at komme østfra hertil, fuld af rædsler og falsk i sind; allevegne vil du kunne hærje, siden du har kunnet tilföje Alf døden.*

9. *Pilene hjalp mig og Jolfs arbejde, de store pile og den stive bue og for det femte, hvad du skal høre, det at jeg aldrig har elsket aserne.*

at ek ásu
aldri þýddumk.

10. Læt ek fyrstan
Frey ok Óðin
blinda báða
á bál fara;
urðu æsir
undan at flýja,
hvars í flokki
fundizk hǫfðum.

11. Eltak ásu
ørhjartaða
sem fyr úlfi
geit ǫrg rynni;
illr er Óðinn
at eingavin,
skuluð eigi ér
skratta blóta.

12 *(Gyð.)*. Hjálpi æsir
ok ásynjur,
gǫrvǫll regin,
gyðju sinni.

IX.

Ævidrápa.

1. Hlýði seggir,
en segja munk
vígs vǫldundum
frá vinum mínum;
seint er at dylja,
sék at máttit
skógs skæstafr
við skǫpum gera.

2. Var mér fóstr tekit
at fǫður ráði,
brátt vǫnðumk því,
á Berurjóðri;
var mér ekki
vant til sælu,
þess er Ingjaldr
átti kosti.

---

10. *Jeg kaster Frø og Odin, bægge blinde, først på bålet, aserne måtte flygte, hvor vi så end mødte hinanden i kamp.*

11. *Jeg har forfulgt de fejhjærtede aser, det var som når feje geder flygter for en ulv; ond er Odin som fortrolig ven; ikke skal I blote djævle.*

12. *Hjælpe aser og asynjer, alle magter, deres præstinde.*

IX. 1. *Mændene høre, men jeg vil fortælle krigerne om mine venner; det er sent at nægte det, jeg ser, at krigeren (jeg) ikke kunde stå skæbnen imod.*

2. *Et fostringssted blev mig valgt efter min faders råd på Berurjod; det kom jeg snart til at holde af; jeg manglede intet af det, som Ingjald kunde råde over.*

3. Óxum báðir
á Berurjóðri
Ásmundr ok ek
upp í bernsku;
skófum skeyti,
skip smíðuðum,
gerðum ǫrvar
at gamni okr.

4. Sagði vǫlva
sannar rúnar,
en vætki því
vildak hlýða;
gatk fyr ungum
Ingjalds syni,
at fǫðurtúna
fýstumk vitja.

5. Búinn lézk Ásmundr
opt meðan lifði
málmþings vanr
mér at fylgja,
sagðak karli,
at koma myndak
aptr aldrigi;
nú emk orðrofi.

6. Létum beiti
á brim þrauka,
stóð hǫrr dreginn
hǫndum fjarri;
kómum at eyju
útan brattri,
þars Grímr fyrir
garða átti.

7. Sák blíðliga,
er til bæjar kom,
bekksagnir mér
báðar fagna,
víst mátta ek
með vinum mínum
gulli skipta
ok gamanmálum.

3. *Vi voksede bægge op på Berurjod i vor barndom, Asmund og jeg; vi glattede pile, vi byggede skibe, forfærdigede pile os til moro.*

4. *Völven sagde sande ord, men jeg vilde ikke høre derpå; jeg omtalte for Ingjalds unge sön, at jeg havde lyst til at besøge min faders hus.*

5. *Asmund erklærede ofte, vant til kamp, at han var rede til at følge mig, sålænge han levede; jeg sagde den gamle, at jeg aldrig vilde vende tilbage; nu har jeg brudt mit ord.*

6. *Vi lod skibene gå ud på søen; sejlet stod hejset op fjærnt fra vore hænder; vi kom til den udvendige stejle ø, hvor Grim ejede gårde.*

7. *Jeg så hurtig, da jeg kom til gården, bægge bænkes fæller modtage mig med glæde; tilvisse kunde jeg blandt mine venner uddele guld og udveksle gammensord.*

8. *Jeg erfarede om foråret, at krigerne beredte sig til at hjemsøge*

8. Varðk at vári
víss at gerðusk
brynþings boðar
Bjarma at sækja,
síðan kvaddak
Sigurð ok Guðmund,
vildak með fræknum
til farar ráðask.

9. Váru horskir
á herskipum
frændr mínir tveir
at forráði;
vildu hásetar
horskir eignask
tak þats áttu
Tyrfifinnar.

10. Vér kaupskipi
kómum heilu
at þars Bjarmar
byggðir áttu;
eyddum eldi
ættir þeira,
unnum lǫskvan
laðmann tekinn.

11. Hann lézk seggjum
segja kunna,
hvar til hodda var
hægt at ráða;
hann bað oss gǫtu
ganga lengra,
ef vildim fé
fleira eiga.

12. Réðu Bjarmar
brátt at verja
haug hermǫnnum
ok hamalt fylkja;
létum þegna,
áðr þaðan færim,
ófa marga
ǫndu týnda.

Bjarmerne; siden hilste jeg Sigurd og Gudmund; jeg vilde være på toget med de tapre.

9. *Mine kloge to frænder var anførere på krigsskibene; de tapre skibsfæller vilde besidde de ejendomme, som tilhørte Terfinnerne.*

10. *Vi fik sejlet med vort handelsskib uskadt derhen, hvor Bjarmerne havde deres bygder; vi tilintetgjorde ved ild deres slægter; vi fik taget den dådløse indbudsmand.*

11. *Han erklærede at kunne fortælle os, hvor der var let at erhværve gods; han rådede os til at gå længer ad vejen, hvis vi vilde få mere gods.*

12. *Bjarmerne forsvarede snart höjen for hærmændene og opstillede en svinefylking; vi lod et overmåde stort antal af mændene miste livet, för vi drog derfra.*

13. Réðum skunda
til skipa ofan,
þás flótti var
á fen rekinn,
mistum bæði
báts ok knarrar
auðs ok ýta,
er ofan kómum.

14. Skjótt nam kynda
í skóg þykkum
eld brennanda
uppi á landi,
létum leika
svá lopti við
hávan ok rauðan
hrotgarm viðar.

15. Sáum skjótliga
skunda at landi
skeiðr vegligar
ok skrautmenni,
fegnir urðu,
þeirs fyrir váru;
frændr mínir þá
finnask gerðum.

16. Létum skeika
at skǫpuðu
drengmenn snarir
í drifaveðri,
sýndisk seggjum,
sandr var á þiljum,
lands ván liðin;
lák eigi þar.

17. Kómum at eyju
útan brattri
sumar síðla,
þá var segl rifat;
gerðu fyrðar
flestir allir
skipum til hlunns
skjótt at ráða.

---

13. *Vi skyndte os ned til skibene, da de flygtende var drevne ud i sumpen; vi savnede både vort skib og båd, rigdom og mænd, da vi kom ned igen.*

14. *Hurtig tændte jeg brændende ild i en tyk skov oppe på land; således lod vi den höje og røde flamme spille mod himlen.*

15. *Vi så hurtig prægtige skibe og rigt udstyrede mænd skynde sig til land; glade blev de som var der för (vi); da traf vi hinanden jeg og mine frænder.*

16. *Vi raske helte lod det da gå som skæbnen vilde det i skumspröjtets uvejr; mændene syntes, der var sand (? sø ?) på dækket, at udsigten til at nå land var forbi; jeg lå ikke dér.*

17. *Vi kom til en ø, udvendig stejl, sent om sommeren; da blev sejlet rebet; alle mændene satte da skibene hurtig op på ruller.*

18. Slógum tjǫldum,
en sumir fóru
bjǫrnu at veiða,
þeirs boga kunnu;
réðum í eyju
upp at kynda
bál brenniligt,
stóð bjǫrn fyrir.

19. Kóðusk fjallbúar
flytja mundu
oss ór eyju,
nema utan færim,
þóttit rekkum
rómr at heyra
hagligr sás var
hraunskjǫldunga.

20. Uggðum ekki,
siz eyjar til
vápns vígligir
viðir kómu,
hlóðu bragnar
fyr bjarg framan
vegg sterkligan,
vark enn at því.

21. Réðk at ganga
með Gusis-nauta
beggja á milli
bjargs ok eisu;
laustk í auga
einu flagði,
en í brjóst framan
bjarga Freyju.

22. Þar fekk ek heiti
þats hafa vildak,
er mik ór fjǫllum
flǫgð kǫlluðu;
kóðusk Oddi
ǫrvar vilja
byr bráðliga
í braut gefa.

---

18 *Vi opslog telte, men nogle gik ud for at fange björne, de som forstod at håndtere en bue; vi tændte et flammende bål på øen; en björn stod foran.*

19. *Fjældboerne sagde, at de vilde flytte os bort fra øen, medmindre vi (selv?) begav os derfra; mændene syntes ikke den røst var behagelig at høre, som riserne havde.*

20. *Vi frygtede intet, siden de kampdygtige mænd kom til øen; mændene (vi) opkastede en stærk væg foran klippen; jeg deltog også i det.*

21. *Jeg gik med Gusirspilene lige imellem klippen og ilden; jeg ramte en trold i öjet og en jættekvinde foran i brystet.*

22. *Der fik jeg det navn, jeg gærne ønskede at have, det hvormed troldene fra fjældet kaldte mig, de sagde, at de vilde give Pile-Odd hurtig bör bort derfra.*

23. Búnir létumk
á braut þaðan
brátt ór eyju,
þegars byr fengi;
heilir kómum
heim ór þeiri,
gerðu fagna
frændr hollvinum.

24. Várum allir
vetr þann saman
gulli gladdir
ok gamanmálum;
drógu fyrðar,
þegars frerum létti,
heldr skrautligar
skeiðr at vatni.

25. Sigldum siðan
suðr með landi
tálaust skipum
tveimr ok einu,
væntum fengjar
þars fyrir váru,
ef Elfarsker
ǫll kannaðim.

26. Fundum of síðir
fyrir í sundi
þegna nýta
Þórð ok Hjálmar,
fréttu fyrðar,
þeirs fyrir váru,
hvárt vildim frið
eða á fǫr halda.

27. Báru rekkar
ráð sín saman,
þóttit fyrðum
féván mikil,
køru Háleygir
kost enn vildra;

---

23. *Vi var hurtig rede til at sejle bort fra øen, så snart der kom bör; uskadte kom vi hjem fra den rejse; vore frænder modtog sine gode frænder med glæde.*

24. *Vi var alle den vinter sammen, glædede ved guld og gammens-samtaler; da frosten hørte op, trak mændene meget prægtige skibe ned i søen.*

25. *Siden sejlede vi syd langs landet uden hindring med 3 skibe; vi væntede bytte, hvor der måtte være nok deraf, hvis vi undersøgte alle Elveskærene.*

26. *Endelig fandt vi i et sund foran os udmærkede mænd, Tord og Hjalmar; de, der var der i forvejen, spurgte, om vi heller ønskede fred eller at flygte(?).*

27. *Mændene rådslog sammen; mændene syntes ikke, at der var nogen udsigt til udbytte; Håløgerne (vi) valgte det bedste vilkår; vi sluttede os sammen til fællig.*

réðum leggja
lag várt saman.

28. Heldum allir
ór hǫfn skipum
þegars fullhugar
fengjar væntu,
hræddumk ekki,
meðan hǫfðingjar
heilir réðu
fyr hafskipum.

29. Várum reiðir,
þás randberendr
horska hittum
fyr Hólmsnesi;
réðum eignask
allar gerðar
snyrtidrengja
af sex skipum.

30. Várum allir
vestr með Skolla,
þar at landi sat
lýða dróttinn;
báru bragnar
blóðgar randir,
sverðum skornar,
en sigr hǫfðum.

31. Hǫfðu jarls liðar
útnes hroðit
rógþings vanir
sem refar hundum;
unnum vit Hjálmarr,
er hinig fórum,
eldi ok usla
eytt langskipum.

32. Frétti Guðmundr,
ef fara vildak
heim at hausti
ok honum fylgja;
sagðak svinnum,
at sjá vildak

28. *Vi styrede alle skibene ud af havnen, såsnart de fuldtmodige mænd væntede bytte; jeg frygtede intet, sålænge hövdingerne rådede uskadte for havskibene.*

29. *Vi var kampvrede, da vi traf de kloge krigere foran Holmsnæs; vi kom i besiddelse af alle de prægtige mænds rustninger af seks skibe.*

30. *Vi var alle vesterpå hos Skolle; der herskede mændenes fyrste over land; mændene bar blodige skjolde, skårne med sværd, men vi vandt sejr.*

31. *Jarls mænd havde ryddet udnæssene, vante til kampe som ræve til hunde; jeg og Hjalmar tilintetgjorde langskibene med ild og bål, da vi kom derhen.*

32. *Gudmund spurgte, om jeg om efteråret vilde drage hjem og*

norðr aldrigi
niðja mína.

33. Mæltum allir
mót at sumri
austr í Elfi
til útfarar;
vildi Hjálmarr
enn hugumstóri
sveit mína suðr
með sér hafa.

34. Fóru teitir
tveggja vegna
brynþings boðar,
þegars byrir fengusk,
sigldum síðan
Svíþjóðar til,
sóttum Yngva
til Uppsala.

35. Mér gaf Hjálmarr
enn hugumstóri
fimm bólstaði
á fold saman;
unðak auði,
meðan aðrir mik
hringa kvǫddu
ok heils friðar.

36. Fundusk allir
á feginsdægri
sænskir seggir
ok Sigurðr norðan,
ræntu ýtar
eyjarskeggja
auði ǫllum,
en þeir elds biðu.

37. Létum vestr þaðan
vandar fáka
Írlands á vit
ǫldur kenna;
hǫfðu þeira,
er þagat kómum,

følge ham; jeg sagde den kloge, at jeg aldrig mere vilde se mine slægtninge i norden.

33. *Vi aftalte alle et møde næste sommer i Elven til et vikingetog; Hjalmar den modige vilde have min skare med sig sydpå.*

34. *Glade drog krigerne, såsnart der gaves bör, til to sider; siden sejlede vi til Sverrig og besøgte Yngve i Upsala.*

35. *Hjalmar den modige skænkede mig fem gårde i landet; jeg var tilfreds med mit eje, medens andre bad mig om ringe og god fred.*

36. *Alle traf hinanden i en glædesstund svenske mænd og Sigurd nordfra; mændene plyndrede øens beboere, som måtte opleve flammerne, for al deres rigdom.*

37. *Så lod vi skibene føle bølgerne derfra mod vest til Irland; da*

drengir ok drósir
drifit ór húsum.

38. Rank at víðri
vagns slóðgǫtu,
unz strengvǫlum
stríðum mættak;
myndak Ásmund
auði mínum
aptr ódáinn
ǫllum kaupa.

39. Sák of síðir,
hvar saman fóru
karlar rǫskvir
ok konur þeira;
þar létk fjóra
frændr Ǫlvarar,
eggleiks hvata,
ǫndu týna.

40. Réðk ór vagni
víf at kveðja,
ok hoddum mér
hétu góðum;
bað mik snót koma
sumar et næsta;
lézk þá at launum
leita mundu.

41. Varat sem brynja,
eða bláir hringar,
iskǫld of mik
áðan felli,
þás of síður
silkiskyrta
gulli saumuð
gekk fastofin.

42. Fórum vestan
fengjar vitja,
svát bragnar mér
bleyði kendu,
unz á Skíði
skatnar fundu

---

vi kom derhen, havde deres (Irlændernes) mænd og kvinder flygtet bort fra deres hjem.

38. *Jeg løb ad en bred vognvej, indtil jeg mødte pileskud; jeg vilde for al min rigdom købe Asmund tillive igen.*

39. *Jeg så omsider, hvor raske mænd og deres kvinder færdedes sammen; der lod jeg fire af Alvars frænder, raske til kamp, lade deres liv.*

40. *Jeg talte til kvinden i vognen, og de lovede mig gode kostbarheder; kvinden bad mig komme igen næste sommer, og sagde, at hun da vilde søge mig en lön.*

41. *Det var ikke som en iskold brynje eller mörke ringe fordum faldt ned over mig, da silkeskjorten, syt med guld, fast vævet, gled ned over mine sider.*

bræðr bǫlharða
ok at bana urðu.

43. Sóti ok Hálfdan
í Svíaskerjum
mǫrgum manni
at morði varð,
unnum þeira,
áðr þaðan færim,
hundrað skipa
hroðin með stǫfnum.

44. Fundum þegna
er þaðan fórum
teitir sleitna
í Trǫnuvágum;
varat Ǫgmundi
andrán tegat;
kómumk þrír þaðan,
en þeir níu.

45. Knáttigat banorði
fyr brǫgnum hrósa
snotra seggja,
er til sævar kom,
hǫfðum vit Hjálmarr
haldit illa,
þás Glámi stóð
í gǫgnum spjót.

46. Fóru heim þaðan
horskir drengir,
en haug Þórði
hávan urpu;
mangi þorði
oss mót gera,
var oss vættegis
vant ens góða

47. Várum vit Hjálmarr
hvert dægr glaðir,
meðan herskipum
heilir réðum,
unz í Sámseyju
seggi fundum,

---

42. *Vi drog vestfra ud på bytte, så at mændene beskyldte mig for fejhed, indtil mændene fandt de kampkraftige brødre på Skida og voldte deres død.*

43. *Sote og Halvdan voldte mange mænds død i Sveaskærene; för vi gik derfra, havde vi ryddet hundrede af deres skibe fra stavn til stavn.*

44. *Vi fandt, da vi drog muntre derfra, stridbare mænd i Tranevåge; Øgmund undslap med livet; vi slap tre levende derfra og de ni ialt.*

45. *Jeg kunde ikke prale af drabet på de kloge mænd for folk, da vi kom ned til søen; det var gåt mig og Hjalmar ilde, da spydet stod igennem Glåm.*

46. *De kloge mænd drog hjem derfra, men opkastede en höj gravhöj over Tord; ingen turde forurette os; vi manglede intet af, hvad der var godt.*

þás benlogum
bregða kunnu.

48. Létum falla
und fætr ara
tírarlausa
tólf berserki;
þá varðk skiljask
á skapadægri
við þann enn mesta
minn fulltrúa.

49. Hafðak eigi
á aldri mínum
hǫfuð hraustara
hvergi fundit;
bark mér á herðum
hjálmum grimman
ok til Sigtúna
síðan hafðak.

50. Létk eigi þess
langt at bíða,
at Sæundi
at sjónum varð;
unnu skatnar
skip mín hroðin,
en sjálfr þaðan
sunds kostaðak.

51. Gekk ek of Gautland
í grimmum hug
sex dægr í samt
áðr Sæund fyndak;
létk hans liða
hjǫrvi mæta
sex ok átta
með sjálfum gram.

52. Sigldum síðan
suðr langt í haf,
áðr grunnsævi
grimmu mættak;
varðk einn saman,
en annan veg

---

47. *Jeg og Hjalmar var hver dag glade, medens vi uskadte rådede for krigsskibe, indtil vi på Samsø fandt mænd, som forstod at svinge sværd.*

48. *Vi lod de 12 bersærker, hæderløse falde ind under örnens klør men da måtte jeg i dødens stund skilles fra min bedste fuldtro ven.*

49. *Ingensteds havde jeg i mit hele liv truffet et taprere hoved; jeg bar den hjælmgrumme på mine skuldre og førte ham siden til Sigtun.*

50. *Jeg lod ikke lang tid gå, indtil Sæund fik se mig; mændene ryddede mine skibe, selv måtte jeg prøve svømning bort derfra.*

51. *Jeg gik gennem Gøtland, vred i hu, seks dage ialt, för jeg fandt Sæund; jeg lod hans mænd møde sværdet, 14 ialt, tilligemed selve hövdingen.*

gumna sinni
gekk helvega.

53. Enn komk þar
er Akvítánia
bragna kindir
borgum réðu;
þar létk fjóra
fallna liggja
hrausta drengi;
nú emk hér kominn.

54. Þat var fyrri,
at ek fat senda
orð enum nyrztum
niðjum mínum;
varðk svá feginn
fundi þeira
sem hungraðir
haukar bráðum.

55. Brǫgnum þrimr
buðu skatnar
metorð þaðra
margir síðan,
en þeygi þat
þiggja vildak;
urðu bræðr þar
báðir eptir.

56. Réð ek skunda
frá skatna liði;
hittak breiða
borg Jórsala;
þar réðk allr
í á fara;
kunnak þá
Kristi at þjóna.

57. Veit ek fossum
at falla lét
Jórdán of mik
fyr utan Grikki;
helt þó sínum,
sem hverr vissi,

---

52. *Siden sejlede vi langt mod syd, indtil jeg mødte slemme grunde; jeg slap ene derfra, men alle mine ledsagere betrådte dødens veje.*

53. *Så kom jeg dér, hvor Akvitaniens mænd styrede borge, dér lod jeg fire tapre mænd ligge døde. Nu er jeg kommen her.*

54. *Det skete fordums, at jeg sendte bud til mine nordligste slægtninge; jeg blev så glad ved at mødes med dem som hungrige høge ved deres bytte.*

55. *Mange mænd bød os tre siden stor hæder dér, men jeg vilde dog ikke modtage den; bægge mine brødre blev dér tilbage.*

56. *Jeg skyndte mig bort fra mændenes skare; jeg kom til Jorsals brede borg; dér kastede jeg mig helt ud i åen; da kunde jeg derefter tjæne Krist.*

57. *Jeg ved, at jeg lod Jordan falde i fosser omkring mig langt*

itrgǫr skyrta
ǫllum kostum.

58. Mættak gammi
gljúfrum næri;
fló hann með mik
fjarri lǫndum;
þar til er háva
hamra fundum;
lét mik hvílask
í hreiðri þar.

59. Unz mik Hildir
hafði á brottu,
risi ramligr,
á róðrar-skútu;
lét mik veitir
Vimrar elda
tólf mánaði
með sér hvílask.

60. Þýddumk Hildi,
horska ok stóra,
raunsjáliga
risa dóttur,
ok við henni
heldr sterkligan
ítran son
eiga gerðak
[ok ólíkan
ǫðrum þegnum].

61. Þann drap Ǫgmundr
Eyþjófs-bani
í Hellulands
hrauns-óbyggðum;
félaga hans níu
fjǫrvi næmðak;
hefkat víking
verra fundit.

62. Fleiri hefr mína
fóstbræðr drepit,
Sirni ok Garðar,
gekk skegg af flagði;
var hann engum líkr

---

hinsides Grækerne; dog beholdt den udmærkede skjorte, som alle ved, alle sine herlige egenskaber.

58. *Jeg mødte en grib nær ved en klippekløft; den flöj med mig langt bort i verden, indtil vi kom til höje klipper; der lod den mig hvile i reden.*

59. *Indtil Hildir førte mig bort, den stærke rise, på sin robåd; manden lod mig hvile hos sig i tolv måneder.*

60. *Jeg vandt Hildes elskov, den kloge og store, meget smukke risedatters; med hende avlede jeg en meget kraftig herlig sön [der var andre mænd ulig].*

61. *Ham dræbte Øgmund Øtyvsbane i Hellelands stenubygder; jeg berøvede dennes 9 ledsagere livet; aldrig har jeg truffet en værre viking.*

at yfirliti,
kallaðr síðan
Kvillánus blesi.

63. Þóttak hæfr
at hjǫrregni,
þás vér bǫrðumk
á Brávelli,
bað Hringr þá
hamalt at fylkja
Odd enn víðfǫrla
at orrostu.

64. Unðak eigi,
áðr Ungara
lofðunga tvá
líta knáttak,
réðk með ǫðrum
arfs at kveðja,
veittak jǫfri
vilt ofsinni.

[V. l.: Hittak hugsnara
hildinga tvá
litlu síðar,
er lǫndum réðu;
veittak ǫðrum
vígs ofgengi
ungum jǫfri
arfs at kveðja.]

65. Komk of síðir,
þars snarir þóttusk
Sigurðr ok Sæólfr
í sveit konungs;
réð oss skatna lið
skots at beiða
ok skjaldfimi
við skata mengi.

66. Skautkat skemra
en skilfingar,
var létt skafin

62. *Han har dræbt flere af mine fostbrødre, Sirne og Gardar; men skægget blev revet af trolden; han lignede ingen i udseende, og blev siden kaldt Kvillanus blese.*

63. *Jeg ansås for dygtig i kamp, da vi kæmpede på Bråvold; Ring bød da Odd den vidförle at fylke svinefylking i kampen.*

64. *Jeg var ikke glad, för jeg fik Ungarernes to fyrster at se; jeg fordrede arven med den ene; jeg ydede fyrsten ønskeligt følge (Eller: Jeg traf kort efter to modige fyrster, som styrede lande; jeg ydede den ene hjælp i kampen, den unge fyrste til at kræve sin arv).*

65. *Omsider kom jeg der, hvor Sigurd og Sjolf opholdt sig kry i kongens skare; mændenes skare opfordrede mig til at prøve skydefærdighed og skjolddygtighed omkap med mange andre.*

66. *Jeg skød ikke kortere end fyrster; jeg havde et glattet spydskaft i hånden; siden kappedes vi i svömning; jeg lod dem bægge nyse rødt.*

lind í hendi;
réðum síðan
sunds at kosta,
létk báða þá
blóði snýta.

67. Var mér skjaldmeyju
skipat et næsta,
þás orrostu
eiga skyldum,
veitk at ýtar
í Anþekju
andrán biðu,
en vér auð fjár.

68. Sóttum sverði
seggja kindir
ok trégoðum
týndum þeira;
barðak Bjálka
í borghliði
eikikylfu,
svát ǫnd of lét.

69. Var mér Hárekr
hollr fulltrúi,
þás mér fastnaði
fóstru sína;
áttak horska
hilmis dóttur;
réðum snót saman
sigri ok lǫndum.

70. Satk at sælu
síðan minni
vilgi lengi,
sem vita þóttumk;
fjǫlð er at segja
frá fǫrum mínum
snotrum seggjum;
sjá mun en øfsta.

71. Ér skuluð skynda
til skips ofan
heilir allir,
hér munum skiljask;

67. *Jeg blev stillet ved en skjoldmøs side, da vi skulde til at kæmpe; jeg ved, at mændene i Antekja mistede livet, men vi vandt meget gods.*

68. *Vi angreb med sværd mændenes slægter og ødelagde deres træguder; jeg slog Bjalke i borgens led med en egekølle, så at han mistede livet.*

69. *Hårek var mig en god fuldtro ven, da han fæstede mig sin fosterdatter; jeg ægtede kongens kloge datter; hun og jeg rådede sammen over sejr og lande.*

70. *Siden levede jeg ved min fryd meget længe, som jeg tyktes at vide; meget er at berette om mine rejser for de kloge mænd, — denne er nok min sidste.*

71. *I skal skynde jer ned til skibet alle uskadte — her vil vi skilles; bring Silkisif og vore sönner min hilsen — jeg kommer ikke dér.*

berið Silkisif
ok sonum okrum
kveðju mína —
kømk eigi þar.

11. Af Áns saga bogsveigis.

(Alle af Án.)

1. Skeldi mér, sem skyldit,
skelkinn maðr við belki,
við máttak þá vætki
vinna; svei þeim manni;
varð í fang at fallask,
feldum eldsmat nǫkkut;
honum synjaðak heiðri
heldr; svei þeim æ
manni.

2. Vel þér selja,
stendr sævi nær,
laufi vaxin vel;
maðr skekr af þér
morgindǫggvar,
en ek at Þegni þrey.
[nátt sem dag.]

3. Því betra mér þykkir,
ef þó skal valr falla,
at fráligar færum
fót at geira móti;
drekkum alt af uxa
ennigeiri „hlenni";
vera mun snarpra sverða
svipun, ef ek skal ráða.

4. Þat munt finna,
er flór mokar,
at þú eigi ert
Ánn bogsveigir;
þú ert brauðsveigir
heldr en bogsveigir,
ostasveigir
en álmsveigir.

---

1. *En spottelysten mand slog mig ned mod mellemvæggen, hvad der ikke burde være sket; jeg kunde da intet göre derimod; tvi være den mand; han måtte falde i min favn (?); jeg kastede lidt næring på ilden; i en temlig grad berøvede jeg ham hans hæder; tvi være altid den mand.*

2. *Hil dig piletræ, hvor du står nær ved søen, smukt bevokset med løv; man ryster af dig morgendug, men jeg længes efter [og græder for] Þegn [nat og dag].*

3. *Såmeget bedre synes jeg om — dersom der dog skal fældes en val — jo raskere vi bevæger vor fod til kampen; jeg tömmer helt hornet; der vil komme en hidsig kamp, hvis jeg må råde.*

4. *Det vil du mærke, når du muger stalden, at du ikke er Án bue-*

5. Meyjar spurðu,
er mik fundu,
hvíthaddaðar:
hvaðan komt ferfaldr?
en ek svaraða
silki-Gunni
heldr hæðinni:
hvaðan er logn úti?

12. Af Ásmundar saga kappabana.

I.
(Af Hildibrand).

1. Mjǫk er vandgætt,
hvé verða skal
of borinn ǫðrum
at banorði;
þik Drótt of bar
af Danmǫrku,
en mik sjálfan
á Svíþjóðu.

2. Tveir váru þeir,
til vígs gjarnir,
Buðla-nautar,
nú er brotinn annarr;
svá hǫfðu dvergar
Dáinsleif smíðat
sem engi mun
áðr né síðan.

3. Stendr mér at hǫfði
hlíf en brotna,
eru þar talðir
tigar ens átta
manna þeira,
er at morði varðk.

4. Liggr þar enn svási
sonr at hǫfði
eptir, erfingi

---

spænder; du er brødspænder mere end buespænder og en ostespænder mere end alm[bue-]spænder.

5. *De lyshårede møer spurgte mig, da de traf mig: hvorfra kom du firdobbelt?; men jeg svarede den meget spotske kvinde: hvorfra er alt det vindstille ude? [en hentydning til navnet „Drífa“, snefald i vindstille].*

I. 1. *Meget vanskeligt er det at forudse, hvorledes den ene skal fødes den anden til fordærv; dig fødte Drot fra Danmark og mig selv i Sverig.*

2. *Der var to Budle-kostbarheder, begærlige efter kamp; nu er den ene knækket; således havde dværgene smedet sværd, som ingen gör mere, hverken för eller senere.*

3. *Det knækkede skjold står ved mit hoved; derpå er opregnet på ottende tier af de mænd, hvem jeg har slåt ihjæl.*

er eiga gatk,
óviljandi
aldrs synjaðak.

5. Biðk þik bróðir
bænar einnar,
einnar bænar,
eigi þú synja:
mik skalt verja
váðum þínum
sem fjǫrs-bani
fár mun annars.

6. Nú verðk liggja
lífs andvani
mæki undaðr,
þeims magnar sár.

II.

(Ásmundr).

1. Litt varði mik
laga þeira,
at mik engum
øfra kvæði,
þás mik til kappa
kuru Húnmegir
átta sinnum
fyr jǫfurs ríki.

2. Bǫrðumk einn við
einn,
en endr við tvá,
fimm ok fjóra
fletmegninga;
sex ok við sjau
senn á velli,
einn ok við átta;
þó enn lifik.

3. Þá hvarflaði
hugr í brjósti,
er menn ellifu
ofrkapp buðu,
áðr mér í svefni

4. *Dér ligger efter min kære sön ved mit hoved, den arving, jeg fik avlet; mod min vilje berøved jeg ham livet.*

5. *Jeg beder dig broder om én bön, en eneste bön, nægt mig den ikke: jeg vil svøbes i dine klæder, således som en drabsmand aldrig gör mod en anden (den dræbte).*

6. *Nu må jeg ligge berøvet livet, såret af sværdet, som giver store sår.*

II. 1. *Ikke vænted jeg den lov (den dom), at man vilde sige, at jeg ingen kunde overgå, dengang Hunnerne kårede mig otte gange til den kæmpe, der skulde værge fyrstens rige.*

2. *Jeg har kæmpet ene mod én og fordums mod to, fem eller fire lidet mægtige, mod seks og syv på engang i marken, og ene mod otte; dog lever jeg endnu.*

3. *Da vakled mit mod i brystet, da elleve mænd bød mig trods, för end i drömme diserne sagde mig, at jeg skulde bestå den kamp.*

sǫgðu dísir,
at hjǫrleik þann
heyja skyldak.

4. Þá kom enn hári
Hildibrandr,
Húnakappi,
hann var mér ómakr:
ok ek markaða
mæki hónum
herkuml harðlig
fyr hjálm neðan.

13. Af Gautrekssaga.

1 *(Gauti).* Skúa tvá
mér Skafnǫrtungr gaf,
þvengjum þá hann nam;
at ills manns
kveðk aldri verða
grandalausar gjafar.

2 *(Gillingr).* Heimskliga
veik ek hendi til,
er ek kom við kinn konu,
lítil lyf
kveð til lýða sona;
af því var Gautrekr
getinn.

3 *(Fjǫlmóðr).* Stuttir
sniglar
átu steina fyr mér,
nú vill oss hvetvetna há;
snauðr munk snópa,
þvít sniglar hafa
gull mitt alt grafit.

[3 b. V. l.: Allar vættir,
er í jǫrðu búa,
vilja Fjǫlmóðs fé fara;
gulli mínu
þeir glutruðu;
skalat því lengi lifa].

4. *Da kom den gråhærdede Hildibrand, Hunnerkæmpen, han var mig besværlig; men jeg mærkede med sværdet hans hårde hærtegn nedenfor hjælmen.*

I. 1. *To sko gav Skafnårtung (egl. „den, der ved at skrabe forminsker noget") mig; men tvingerne trak han ud af dem; hos en slet mand siger jeg at aldrig bliver gaverne fejlfri.*

2. *Dumt har jeg bevæget min hånd, da jeg berörte kvindens kind; lidet stof skal der til menneskenes sönner; derved blev Gøtrek avlet.*

3. *Korte snegle har ædt mine stene for mig; nu vil alt göre os fortræd; alt berøvet vil jeg friste livet, eftersom sneglene har udhulet alt mit guld.*

[3 b. *Alle væsner, som i jorden bo, vil ødelægge Fjolmods fæ; mit guld har de forødet; derfor vil jeg ikke leve længe.]*

4 *(Ímsigull).* Þat var spell,
er spǫrr of vann
á akri Ímsiguls;
axi var skatt,
ór var korn numit;
þat mun æ Tǫtru ætt trega.

5 *(Gillingr).* Ungr sveinn
drap uxa fyr mér;
þetta eru banvæn býsn;
munk aldri
eiga síðan
jafngóðan grip,
þótt ek gamall verða.

6 *(Neri).* Skein enn skrautligi raunar,
skjǫldr hekk áðr á tjǫldum,
oss verðr opt af þessu
angr, er lít ek þangat,
skarð erat skapligt orðit,
skjótt munk snauðr af auði,
ef braut með gjǫf Gautar
grandlaust fara randa.

7. Brǫgðótt ráð
þykkjumk Refnefs vera,
nøkkvi verri
en Neri kendi,
varpat sínu
á sæ féi
Gautrekr er gaf
gullhring Refi.

II.

Víkarsbálkr.

1. Þá vark ungr,
er inni brann
flotna fjǫlð
með feðr mínum

---

4. *Det var et stort tab, som spurven voldte på Imsigulls mark; et aks var ødelagt, kornet var taget ud deraf; det vil altid volde Tåtras æt kummer.*

5. *Den unge svend har dræbt min okse; dette er dræbende undere; aldrig siden vil jeg besidde en så god kostbarhed, selv om jeg blev gammel.*

6. *Det prægtige skinnede smukt; skjoldet hang för på tæppet; ofte, når jeg ser derhen, volder dette mig kummer; der er opstået et sörgeligt hul; hurtig vil jeg blive en stodder, dersom krigerne drager uden skade bort med gaven.*

7. *Jeg synes, at Refnefs råd er listige, endel værre end dem Nere gav; Gøtrek kastede ikke sit gods i havet, da han gaf Ref en guldring.*

II. 1. *Da var jeg ung, da mændenes skare brændte inde sammen med min fader ligeved bugten udenfor Truma.*

þjóðnær vági
fyr Þrumu innan.

2. Herr tapaðisk
Haralds ens egzka
ok menbrota
mágar véltu,
Fjǫrvi ok Fýri,
Freka arfþegar,
Unnar bræðr
eiðu minnar.

3. Þá Herþjófr
Harald of vélti,
sér ójafnan
sveik í tryggðum,
Egða dróttin
ǫndu rænti,
en hans sonum
haptbǫnd sneri.

4. Þrévetran mik
þaðan af flutti
Hrosshársgrani
til Hǫrðalands;
namk á Aski
upp at vaxa;
sákat niðja
á níu vetrum.

5. Afl gatk ærit,
óxu tjálgur,
langir leggir
ok ljótt hǫfuð,
en himaldi
of hugsi sat,
fás forvitinn,
í fleti niðri.

6. Unz Víkarr kom
frá Vita innan,
gísl Herþjófs
gekk inn í sal;
hann kendi mik,
hann kvaddi mik

2. *Harald den egdskes hær omkom, og svogrene, Fjorve og Fyre, Frekes sönner, brødre til Unn, min moder, overlistede den gavmilde mand.*

3. *Dernæst overlistede Hærtjof Harald; ham, der var ham ulig, sveg han i troskab, røvede Egdernes fyrste livet og snode bånd til hans sönner.*

4. *Mig tre år gammel førte Roshårsgrane derfra til Hordeland; jeg voksede op på Ask; jeg så ikke mine slægtninge i 9 år.*

5. *Kræfter fik jeg i overflod, mine arme voksed, mine lægge var lange og hovedet stygt; jeg sad som døgenigt, som en der sidder i tanker, på mit lave leje, lidet videbegærlig.*

6. *Indtil Vikar kom indefra Vite; Hertyvs gissel gik ind i salen; han kendte mig, han opfordrede mig til at stå op og tale med sig.*

upp at standa
ok andsvara.

7. Hann mældi mik
mundum ok spǫnnum,
alla arma
til úlfliða,
— — — —
— — — —
vaxit hári
á hǫku niðri.

8. Þá samnaði
Sørkvi ok Gretti
Haralds arfþegi,
Hildigrími,
Erp ok Úlfi,
Áni ok Skúmi,
Hróa ok Hrotta
Herbrands sonum.

9. Styr ok Steinþóri
frá Staði norðan,
þar var enn gamli
Gunnólfr blesi;
þá várum vér
þrettán saman;
fær varliga
fríðri drengi.

10. Svá kómum vér
til konungs garða,
hristum grindir,
hjoggum gætti,
brutum borglokur,
brugðum sverðum,
þars sjau tigir
seggja stóðu.
[kostum góðir
fyr konungi;
þó var of aukit
ǫllum þrælum,
verkalýðum
ok vatndrǫgum].

11. Var Víkari
vant at fylgja,
þvít fremstr ok fyrstr

---

7. *Han målte mig med hænder og fingre, mine arme fra oven til håndleddene; — — — — bevokset med hår nede på hagen.*

8. *Da samlede Haralds sön Sørkve og Grette, Hildigrim, Erp og Ulv, Ån og Skum, Hroe og Hrotte, Herbrands sönner.*

9. *Styr og Stentor, nord fra Stad; dér var den gamle Gunnolf blese; da var vi 13 sammen; næppe findes der herligere svende.*

10. *Derpå kom vi til kongens gårde, vi rystede portdören, huggede dörkarmene, brød borgens slåer, drog vore sværd, hvor 70 mænd stod [udmærkede foran kongen; desuden var der alle trællene, arbejdsfolkene og vandbærerne].*

11. *Det var vanskeligt at følge Vikar, ti han stod forrest og først i*

i flokki stóð,
hjoggum hjálma
með hǫfuðgnipum,
brynjur sníddum
ok brutum skjǫldu.

12. Var Víkari
vegs of auðit,
en Herþjófi
heiptir goldnar,
særðum seggi
en suma drápum;
stóðkat fjarri
þás fell konungr.

13. Vart þú eigi
með Víkari
austr í Væni
árdag snimma,
þás sóttum vér
Sisar á velli;
þat var þrekvirki
þoks megnara.

14. Mik lét sverði
sáran hoggvit
skarpeggjuðu
skjǫld í gǫgnum,
hjálm af hǫfði
en haus skorat
[ok kinnkjálka
klofinn í jaxla]
en et vinstra
viðbein lamit.

15. Ok á síðu
sverði beitti
mér ǫflugri
fyr mjǫðm ofan,
en í aðra
atgeir lagði,
kǫldum broddi,
svát á kafi yddi
[þau sér merki
á mér gróin].

16. Sneiddak hónum

---

skaren: vi huggede hjælmene med (på) de höje hoveder, flængede brynjer og brød skjoldene.

12. *Vikar opnåede hæder derved, men Hertjov fik sin vrede betalt, vi sårede mændene og dræbte nogle; jeg var ikke langt borte i det öjeblik, da kongen faldt.*

13. *Du var ikke med Vikar østerpå i Væne tidlig en morgen, da vi angreb Sisar på marken; det var en endnu stærkere bedrift.*

14. *Han huggede mig (så at jeg blev) såret med et skarpægget sværd lige gennem mit skjold, hjælmen af mit hoved og flængede min hjærneskal [og kløvede kinden til kindtænderne], og det venstre nøgleben blev knust.*

15. *Og sværdet drog han, stærkere end jeg, over min side ovenfor hoften, og drev sit spyd i den anden, den kolde od, så at det trængte helt igennem [de mærker ses på mig lægte].*

síðu aðra
bitrum brandi
of búk þveran;
svá ek af heiptum
hjǫrvi beittak,
at alls megins
áðr kostaðek.

17. Mér gaf Víkarr
vala-málm
hring enn rauða,
er á hendi berk,
mér þrímerking,
en ek Þrumu hónum,
fylgðak fylki
fimtán sumur.

18. Fylgðak fylki,
þeims framast vissak;
þá unðak bezt
ævi minni,
áðr fórum vér,
en flǫgð ollu,
hinzta sinni
til Hǫrðalands,

19. Þess ørendis,
at mér Þórr of skóp
níðings nafn,
nauð margskonar;
hlaut óhróðigr
ilt at vinna.

20. Skyldak Víkar
í viði hávum,
Geirþjófs bana,
goðum of signa;
lagðak geiri
gram til hjarta;
þat er mér hermast
handaverka.

---

16. *Jeg skar hans ene side tværs over kroppen med mit skarpe sværd; således rettede jeg mit sværd i min forbitrelse, at jeg havde opbudt al min kraft.*

17. *Vikar skænkede mig valemalm, den røde ring, jeg bærer på armen, han gav mig en 3 marks ring, men jeg skænked ham Truma; jeg fulgte fyrsten i 15 somre.*

18. *Jeg fulgte fyrsten, den jeg kendte som den ypperste; — da var jeg bedst tilfreds med mit liv —, för vi drog — men det voldte troldene — sidste gang til Hordeland.*

19. *Med det ærinde (resultat), at Tor skabte mig en niddings navn og mangen nød; hæderløs måtte jeg udøve en udåd.*

20. *Jeg skulde indvi Vikar, Geirtjovs bane, til guderne i det höje træ; jeg stødte spydet i fyrstens hjærte; det er det bitreste af mine hænders gærninger.*

21. *Derfra stavrede jeg ad vilde stier, forhadt af Horderne, med*

21. Þaðan vappaðek
viltar brautir,
Hǫrðum leiðr,
með huga illan,
hringa vanr
ok hróðrkvæða
dróttinlauss,
dapr alls hugar.

22. Nú sótta ek
til Svíþjóðar
Ynglinga sjǫt
til Uppsala;
hér létu mik,
sem ek lengi mun,
þǫglan þul
þjóðans synir.

23. Hér settu mik
sveina milli
heldr hæðinna
ok hvítbránna,
skelkja skatnar
ok skaup draga,
ófs oframmir,
at jǫfurs greppi.

24. Sjá þykkjask þeir
á sjálfum mér
jǫtunkuml
átta handa,
er Hlóriði
fyr Hamar norðan
Hergríms bana
hǫndum rænti.

25. Hlæja rekkar
er mik — — — sjá,
ljótan skolpt,
langa trjónu,
hangar tjálgur,
hár úlfgrátt,
hrjúfan háls,
húð jótraða.

---

sorgfuldt sind, uden ringe, berøvet hæder, uden herre, dybt nedböjet i al min hu.

22. *Nu søgte jeg til Sverig, til Ynglingernes hjem i Upsala; her lod fyrstesönnerne mig — hvad jeg længe vil være —, en tavs digter, uænset(?).*

23. *Her anbragte man mig mellem meget hånfulde mænd med hvide öjenbryn; mændene, stærke i deres overdrevne adfærd, spotter og forhåner kongens digter.*

24. *De mener at se på mig selv jættemærkerne efter de 8 arme, som Tor berøvede Hergrims bane nord for Hammer.*

25. *Mændene ler, når de ser mig (den gamle(?), min hæslige snude, min lange tryne, de nedhængende arme, det ulvegrå hår, den ru hals, den rynkede hud.*

a. Tillæg. Interpolation i foranstående digt efter v. 16.

1. Lét þreksamr
þriðja sinni
hildar leik
háðan verða,
áðr Upplǫnd
unnin vyrði
ok Geirþjófr
of gefinn helju.

2. Átti sér
erfivǫrðu
tírsamr tvá
tyggi alna;
hét hans sonr
Haraldr enn ellri,
setti þann
at Þelamǫrku.

3. Var síngjarn
sagðr af gulli
Neri jarl,
nýtr í ráðum,
Víkars sonr
vanr í sóknum,
sá réð einn
Upplendingum.

4. Réð Friðþjófr
fyrst at senda
heiptarboð
horskum jǫfri,
hvárt Víkarr
vildi gjalda
hilmi skatt
eða her þola.

5. Réðum umb,
. . . lengi,
urðum vit
ekki dælir;
þat kaus herr,
at konungr skyldi
ríkr með her
rómu knýja.

---

a. 1. For tredje gang havde den kraftige en kamp, før Oplandene blev erobrede og Geirtjof dræbt.

2. Den hæderrige fyrste havde avlet sig to sönner; den ældste af hans sönner hed Harald; ham satte han til at styre Telemarken.

3. Nere jarl sagdes at være gærrig på guld, men god i råd, Vikars sön, vant til kampe; han styrede alene Oplænderne.

4. Fridtjof sendte først et bittert budskab til den kloge fyrste, om Vikar vilde betale fyrsten (sig) skat eller tåle angreb af hans hær.

5. Vi rådslog derom, (men ikke) længe; vi blev ikke så let medgörlige; hæren valgte, at den mægtige konge skulde kæmpe med sin hær.

6. Réð Óláfr
austr enn skygni,
sældar-gramr,
fyr Svíaríki;
hann bauð út
almenningi;
mikill var hans
helmingr talinn.

7. Gengum framm
í glamm vápna
konungs menn,
kappi gnægðir;
þar var Úlfr
ok Erpr litinn;
hjók brynjulauss
báðum hǫndum.

8. Réð Friðþjófr
friðar at biðja,
þvít Víkarr
vægði ekki
ok Starkaðr
Stórverks sonr
almátt framm
allan lagði.

14. Af Bósasaga.

Buslubœn.

1. Hér liggr Hringr
konungr,
hilmir Gauta,
einráðastr
allra manna,
ætlar son þinn
sjálfr at myrða,
þau munu fádæmi
fréttask víða.

2. Heyr bæn Buslu,
brátt mun sungin,

---

6. *Olaf den skarpsynte rådede østerpå for Sverrig, den lykkelige fyrste; han udbød almindingen; talrig blev hans hær kaldt.*

7. *Vi, kongens mænd, gik frem i kampen med et overmål af kraft; dér så man Ulf og Erp; uden brynje huggede jeg med bægge hænder.*

8. *Fridtjof måtte bede om fred, ti Vikar var uskånsom, og Starkad Storverks sön opbød al sin alkraft.*

[B.] 1. *Her ligger du kong Ring, Gøters konge, egensindigst af alle mænd; du agter selv at myrde din sön; den uhørte gærning vil vide spörges.*

2. *Hör Buslas bön, straks skal den synges, således at den vil høres*

svát heyrask skal
of heim allan,
óþǫrf ǫllum
þeims á heyra,
en þó fjandligust
þeims vilk fyrir telja.

3. Villisk vættir,
verði ódæmi,
hristisk hamrar,
heimar sturlisk,
vesni veðrátta,
verði órói —
nema Hringr konungr
Herrøð friðir
ok Bǫgu-Bósa
bjargir veitir.

4. Svá skalk þjarma
þér at brjósti,
at hjarta þitt
hǫggormr gnagi,
en eyru þín
aldri heyri
ok augu þín
úthverf snúisk —
nema Bǫgu-Bósa
bjargir veitir
ok Herrøði
heipt upp gefir.

5. Ef þú siglir,
slitni reiði,
en ef stýrir,
støkkvi krókar,
rifni reflar,
rekisk segl ofan,
en aktaumar
allir slitni —
nema Herrøði
heipt upp gefir,
en Bǫgu-Bósa
biðir til sátta.

---

i alle verdner, lidet nyttig for dem, der hører derpå, og dog mest djævelsk for den, som jeg vil fremsige den for.

3. *Gid vætterne forvilde sig, uhörte ting ske, klipper rystes, verdner forstyrres, vejrliget værres, uro opstå — medmindre du, kong Ring, giver Herrød fred og yder Bagas-Bose frelse.*

4. *Således skal jeg plage dit bryst, at hugorm gnaver dit hjærte, dine øren aldrig høre, dine öjne drejes om, medmindre du yder Bagas-Bose frelse og lader af din vrede mod Herrød.*

5. *Hvis du sejler, skal tovene gå itu, hvis du styrer, skal rorkrogene springe af, tjældene revne, sejlet styrte ned og alle styretove gå istykker — medmindre du lader af din vrede mod Herrød og beder Bagas-Bose om forlig.*

6. *Hvis du rider, skal töjlerne komme i ulave, hestene blive halte*

6. Ef þú ríðir,
raskisk taumar,
heltisk hestar,
en hrumisk klárar,
en gǫtur allar
ok gagnstígar
troðisk tvéfaldar
í trǫllhendr fyr þér —
nema Bǫgu-Bósa
bjargir veitir
ok Herrøði
heipt upp gefir.

7. Sé þér í hvílu
sem í hálmeldi,
en í hásæti
sem á hafbáru,
þó skal þér síðar
sýnu verra;
ef vilt við meyjar
manns gaman hafa,
vilzk þú þá vegar —
eða vilt þú þulu lengri?

8. Trǫll ok álfar
ok tǫfrnornir,
búar, bergrisar
brenni þínar hallir,
hati þik hrímþursar,
hestar troði þik,
strá stangi þik,
stormar æri þik,
vei verði þér
nema vilja minn gerir.

9. Komi seggir sex,
seg mér nǫfn þeira
ǫll óbundin;
ek mun þér sýna;
getr eigi ráðit,
svát mér rétt þykki,

---

og afmægtige, alle veje og genveje trædes for dig dobbelt i troldenes hænder — medmindre du yder Bagas-Bose frelse og lader af din vrede mod Herrød.

7. *Du skal have det i sængen, som var du i brændende halm, men i höjsædet som var du på en havbølge; og dog skal det siden blive dig meget værre; hvis du vil have en mands gammen med møer, skal du tage fejl af vejen — vil du en længere remse?*

8. *Trolde og alve og heksende norner, höjboer, bjærgriser brænde dine haller, rimturserne hade dig, heste træde dig under deres fødder, stråene stikke dig, stormene göre dig gal; ve dig, medmindre du gör, hvad jeg vil.*

9. *Komme her seks fyre, sig mig alle deres navne ubundne, jeg vil vise dig dem; hvis du ej kan gætte dem, så at jeg finder det rigtigt, skal hunde gnave dig ihjæl, og din sjæl synke i helved.*

skulu þik hundar
í hel gnaga
en sál þín
søkkva í víti.

ᚱ. ᛒ. ᚦ. ᚴ. ᛘ. ᚢ. ᛁᛁᛁᛁᛁᛁ. oooooo. ᛐᛐᛐᛐᛐᛐ. ᛁᛁᛁᛁᛁᛁ. ᛚᛚᛚᛚᛚᛚ.

15. Af Gǫngu-Hrólfssaga.

1. Glezk Hreggviðr
af góðri fǫr
Hrólfs ens hugdjarfa
higat til landa;
mun vegliga
vísi hefna
á Eireki
ok ǫllum þeim.

2. Glezk Hreggviðr
Gríms af dauða,
Þórðar ok Brynjólfs
þrotnar lífstundir;
mun flokkr sjá
falla hrǫnnum
ok fyr Hrólfi
hníga verða.

3. Glezk Hreggviðr,
þá er Hrólfr fær
ungrar meyjar
Ingigerðar;
mun Hólmgarði
hilmir stýra
Styrlaugs sonr;
standi kvæði.

16. Af Hjálmþérs saga ok Ǫlvis.

I.

1 *(Tóki).* Hverir eru
skálkar,
er skipum ráða,
heldr harðsnúnir,
happalausir?
vér skulum lýði
lífi ræna

---

1. *Hreggvid (jeg) glæder sig over den hudjærve Hrolfs gode tog her til lande; fyrsten vil tage prægtig hævn over Erik og dem alle sammen.*

2. *Hreggvid glæder sig over Grims død, Tords og Brynjolfs levetid er sluttet; den skare vil falde flokkevis og segne for Hrolf.*

3. *Hreggvid glæder sig, når Hrolf ægter den unge mø, Ingigerd; fyrsten, Styrløgs sön, vil styre Holmgård. Min vise slutte dér.*

I. 1. *Hvilke er de skurke, der råder for skibe, meget kraftige at se på, men uden held?; vi vil røve mændene livet og dele hele skatten mellem os.*

ok með oss ǫllum
auði skipta.

2 *(Hj.).* Hjálmþér ek
heiti;
hverr spyrr at því,
seggr enn svartleiti,
á sædýri;
drepa skulum drengi,
en dýrgripi eignask,
fúll falsari,
ella flý í brott.

II.

1 *(Hj.).* Hver er sú
drósa
er drjúgt um nætr
flanar ok flǫktir
með fíls hala;
ólík þykkir mér
ǫðrum vífum,
eða hvaðan komt
Hrauðungs mær?

2 *(Vargeisa).* Vargeisa
ek heiti,
heyr þú vísa son,
vilt at þér í sinni sjá;
allra þinna
telk þik þurfa munu
vel trúra vina.

3 *(Hj.).* Hræðilig
munt þykkja hǫlda liði,
þótt oss í sinni sér,
engan seggja
þú svíkja munt
vǫsk vinkona.

4 *(Varg.).* Sæk Snarvendil,
sigr mun honum fylgja,
horskr ef hilmir vilt
þér í hendi bera;
koss vilk af þér
klénan þiggja;
þá munt mímung
mér ór hendi fá.

---

2. *Hjalmter hedder jeg, hvem er det, der spörger derom, sortladne mand, på skibet?; vi vil dræbe mændene og erobre kostbarhederne, din fule snyder, eller flygt bort.*

II. 1. *Hvem er den kvinde, som ivrig om natten flagrer og strejfer om med en elefanthale; du synes mig ulig andre kvinder; hvorfra kom du jættemø?*

2. *Vargeisa hedder jeg, hør du, kongesön; vil du, at jeg følger dig? jeg mener at du vil behøve alle dine tro venner.*

3. *Frygtelig vil du [ikke?] synes mændenes skare, når du følger os; ingen mand vil du svige, tapre veninde.*

4. *Tag Snarvendil; sejr vil følge den, hvis du kloge konge vil bære den i hånden; et sødt kys vil jeg få af dig; da skal du få sværdet ud af min hånd.*

5 *(Hj.)*. Kant mjúkligar,
mær en harðleita,
leika at hrækerti
en họldar aðrir sex;
sel mér sárloga,
sveipinn orms dýnu;
fúss emk fljóð kyssa,
ferr sem má jọfri.

6 *(Varg.)*. Selk þér
Snarvendil,
sigr mun honum fylgja,
jọfurr enn stórráði,
um þína aldrdaga,
snúisk þín ævi æ
til sigrs ok gæfu,
hvar sem heim kannar,
hugr er í konungs barni.

7. Vert eigi svá ærr,
at Ọlvi grandir;
vert honum heill hilmir,
hann er þér hollr fylkir;
lát eigi illmæli
æða lund þína,
vel þér vini tryggva,
vert þeim hollr dróttinn.

8. Kjós þann þræl
af þengils liði
er gefr svínum soð;
mun þér eigi maðr
duga af mildings hirð,
ef þér glapvígr gerisk.

III.

1 *(Hj.)*. Hvert er þat
bákn,
er í bjargi sitr
ok sér of konungs sveit,
enga veitk þér
ámátligri
alna fyr jọrð ofan.

---

5. *Du forstår, mø med den hårde mine, at lege med sværd mere behændigt end andre seks; giv mig sværdet, omviklet med guld; gærne vil jeg kysse kvinden; så går det fyrsten som det kan.*

6. *Jeg giver dig Snarvendil; sejr vil følge den, stort tænkende fyrste, alle dine dage; gid dit liv altid vorde dig til sejr og lykke, hvor du end færdes i verden; der er mod i kongens sön.*

7. *Vær ikke så gal, at du tilföjer Ölve mén, vær tro mod ham, fyrste; han er tro mod dig konge; lad ikke onde ord göre dig opbragt, vælg dig hulde venner, vær dem en huld herre.*

8. *Vælg den træl af kongens mandskab, som giver svinene suppe; ingen af kongens hird vil kunne hjælpe dig, hvis han viser sig for dig at svigte i kamp.*

III. 1. *Hvad er det for en kolos, der sidder på klippen og ser ud over kongens skare; jeg kender ingen hæsligere født på jorden end dig.*

2 *(Íma).* Illa kveðr til
mín,
því enn ungi munt
fyrstr hafðr á seyði
af seggjum þínum:
gullofnum dúki
má sjá en glaða mær
þerra sína ljósa lokka.

3 *(Hj.).* Þik mun snerta
Snarvendill fyrr,
en þú á seyði
setir konungs arfa,
handar munt missa
ok hátt æpa,
svá munum skilja,
skauð et aumasta.

4 *(Íma).* Víst gleðr mik
eitt,
þótt vitir eigi,
jǫfurr enn ógndjarfi,
hvat um er at vera:
nú munu systr mínar
at nái gera
út á herskipum
alla menn þína.

5 *(Hergunnr).* Tǫlum ek
treysti
at tala við hǫfðingja,
þó námum vér lítit
þats til vegar horfir;
skulum til skála
skunda gǫngu
ok menn mildings
merkja á seyði.

6 *(Hj.).* Vaki þú Ǫlvir,
ef vilt víf sjá,
þú ert kossmildr
við konur harðla;
hér bíða þín
Hrauðungs meyjar,

---

2. *Ilde taler du mig til; ti vil du, unge mand, først af dine mænd blive anbragt over ilden; med guldvævet dug vil den glade mø törre sine lyse lokker.*

3. *För vil Snarvendil røre ved dig end du anbringer kongens sön over ilden; du vil miste din arm og skrige höjt; således vil vi to skilles, dit elendige utyske.*

4. *Tilvisse glæder én ting mig, skönt du ikke ved det, kampdjærve fyrste, hvad der er i gære; mine søstre vil nu slå alle dine mænd ihjæl ude på krigsskibene.*

5. *Jeg stoler på mine talegaver at tale med hövdinger; dog har jeg kun lidet lært, som bidrager til hæder; vi skal skynde os til skålen og mærke kongens mænd over ilden.*

6. *Vågn du, Ølve, hvis du vil se kvinder; du er meget gavmild på*

hverf þú við þeim,
ef þér hugr dugir.

7 *(Qlvir).* Hvat skal
kalls þetta,
hvat þarft mér bregða,
konungr, of kvensemi,
kátr, of miðnætti?
hverja hýsnoppu,
sem á heiðum finnr,
vilt at þér í sinni
sé allar þær.

8 *(Herg.).* Heldk upp
hrǫmmum,
hér mátt jǫfurr líta
hendr Hergunnar,
hefk negl óskorna,
rifna mun þín ólpa,
ef vit jǫfurr finnumk,
þér skal eigi kyrt
klappa,
konungr enn suðræni.

9 *(Hj.).* Gakk framar
hóti,
fyrr en á seyði dragir
þenna þjóðkonung,
þú ert flagð et ferligsta;
et framm járnhrǫmmum,
ef afli treystir,
drós en dulrífa,
en ek mun dverga smíði.

10 *(Margerðr).* Illa leikr
þú Qlvir,
eigi ert hæfr vífum,
má eigi fang festa
á fylki vel bornum;
eggjar eru eitrblandnar,

kys overfor kvinder; her venter på dig jættens døtre; vend dig til dem, hvis du har mod.

7. *Hvad skal den spøg sige, hvad skal du, muntre konge, bebrejde mig kvindekærhed midt om natten?; ethvert dunlæbet fjæs, du finder på heden — de vil du alle skal følge dig.*

8. *Jeg løfter mine hænder; her kan du, fyrste, se Hergunns hænder, jeg har uklippede negle; din kappe vil flænges, dersom vi mødes, fyrste; du vil ikke blive mildt klappet, sydröne konge.*

9. *Gå lidt længere frem, för du kaster denne folkekonge på ilden; du er den hæsligste trold; ræk frem dine jærnlabber til strid, hvis du stoler på dine kræfter, indbildske kvinde, men jeg vil drage mit dværgearbejde (sværdet).*

10. *Hårdt leger du Ølve; du passer ikke for kvinder; man kan ikke holde den vel bårne fyrste fast; æggene ere giftblandede, vrede er fyrsterne, oddene er blodige; ikke vil vi sejre.*

æfir eru dǫglingar,
oddar eru blóðgir.
eigi munum vér sigrask.

11 *(Herg.).* Hvar ert
Margerðr,
mær en ǫflgasta?;
vinnr þú sigr lítinn
á siklings liði;
hryggr er hálflaminn
en herðar brotnar,
sterkr er stafnbúi,
støkkva mun nú verða.

IV.

1 *(Hǫrðr).* Hver ert þú
hýrlund með kinn fagra
ok ljósgult lokka frón?;
hefk eigi víf litit
hæverskligra
fætt við foldar þrǫm.

2 *(Hervǫr).* Hervǫr ek
heiti
Hundingja dóttir;
minn fǫður rǫskvan
ef þú réðir líta,
líf þitt án dvǫl
þú láta myndir,
ef værir genginn
í gegn dǫglingi.

3. Alt ferr eptir einu,
eigi mart vitum frægra,
virðar vinna listir
ok val tafni fæða:
fyrr skyldir þú hanga
á hávum gálga
en í glaum inn ganga,
gakk eigi hóti framar.

4. Hǫrðr mælti þá
enn hyggjustóri:
hví hrekr þú mik
Hervǫr i orðum?
heldr væri nær
vífi skæru

---

11. *Hvor er du Margerd, du meget kraftige mø?; du vinder kun ringe sejr over fyrstens mænd; ryggen er halvt lamslåt og skuldrene knækkede; stærk er stavnboen; nu må vi flygte.*

IV. 1. *Hvem er du, med muntert sind og fager kind og lysegult hoved; ikke har jeg set en mere beleven kvinde født ved jordens rand.*

2. *Hervor hedder jeg, Hundinges datter; hvis du så min raske fader, vilde du på stedet lade dit liv, hvis du var gåt kongen imøde.*

3. *Alt går efter det ene; ikke ved vi meget andet, der er berömtere; mændene udfører idrætter og giver ravnene føde; för skulde du hænge i den höje galge end gå ind i munterheden; gå ikke et skridt videre.*

4. *Den modige Hörd talte da: hvorfor bruger du hårde ord mod*

vera horskum dreng
holl í ráðum.

5 *(Herv.)*. Í hǫll skalt
ganga
ok hilmi lúta,
kveðja kurteisliga
konung enn stórráða;
lát þú eigi æðru
á þér finna,
þótt í hǫll litir
háva stórgarpa.

6. Gef þú auð jǫfurr,
ef þú ǫrr þykkisk,
þágu gull gumnar,
gerask þér vel hollir;
en ef maðr metnask
við mildings síðu,
sýn leiðum lyndi,
lát hann sneypu hljóta.

7 *(Hj.)*. Heill sit,
Hundingi,
hef ek engan gram
þér æðra hitt
undir heims skauti;
ferr þín frægð
ok fégjafar,
því kom ek hingat
hilmis at vitja.

8 *(Kgr.)*. Hverr er sá
karla
kominn ór Manheimum,
ungr at aldri
oss at kveðja;
ormfrán enn ungi
augu berr þú;
mun ek við brǫgðum
búask meiga.

9 *(Hj.)*. Hjálmþér ek
heiti,

mig Hervor?; det vilde være mere naturligt for den lyse kvinde, at være den forstandige mand (mig) huld i råd.

5. *Du skal gå ind i hallen og hilse på kongen, hilse ham belevent den storrådige konge; lad ingen frygt mærkes på dig, uagtet du i hallen ser höje vældige kæmper.*

6. *Giv rigdom, konge, hvis du mener at være gavmild; har mændene modtaget guld, vil de blive dig tro; men hvis nogen opfører sig storagtig ved kongens side, vis den lede dit sind og lad ham blive beskæmmet.*

7. *Hil dig, Hunding, jeg har ingen konge truffet under himlen ypperligere end dig; der går ry af din berömmelse og gavmildhed; derfor kom jeg hid at besøge kongen.*

8. *Hvad er det for en mand, kommen fra Manheim, ung af alder, at hilse på os?; du unge mand har ormstrålende öjne; jeg bör være forberedt på list (fra den kant).*

hirði ek fátt segja
fylki framvisum
á fyrsta kveldi;
vil ek eigi hvarfla
á hallar gólfi,
seg mér til sætis,
sonr emk grams Inga.

10 *(Kgr.)*. Hverr er enn horski,
er hjálm ok gerð stýrir,
sterkr ok stórmannligr
stendr þér á hlið aðra?
gløggra mátt greina
frá gǫrpum þínum,
þá veit ek enn gǫrr
hvar gestum skal skipa.

11 *(Hj.)*. Ǫlvir hann heitir,
er aldrigi hræðisk
eld né eggjar
eða hergengi;
borinn sem buðlungar,
þeir sem bezt eru,
mætri en mildingar,
minn er fóstbróðir.

12 *(Kgr.)*. Hverr er sá gaurr,
er í gáttum stendr
ok ríss rǫskliga
við rótakylfu?
gnapir með hetti,
hyggr at gumna mengi,
lítt er skúmr sá
at skapi mínu.

13 *(Hj.)*. Hǫrðr hann heitir,
hefir fátt prýði,
velr um vápn sjaldan,
vill eigi skart þiggja;
ǫllungis einnig
ekki hræðisk.

9. *Hjalmter hedder jeg; jeg gider ikke fortælle den fremsynte fyrste meget den første aften; jeg vil ikke drive om på hallens gulv; anvis mig plads, jeg er sön af kong Inge.*

10. *Hvem er den kloge,. med hjælm og rustning, stærk og mandig står han ved din side? tydeligere kan du fortælle os om dine helte; da ved jeg endnu bedre, hvor gæsterne skal bænkes.*

11. *Ølve han hedder, som aldrig ræddes for ild eller ægge eller hærfølge; født som fyrster, de, som er de bedste, herligere end konger er min fostbroder.*

12. *Hvem er den tølper, der står i dören, knejser höjt og rask, støttet til en rodkølle?, han rager höjt med hatten, betragter mændenes skare; den uhyggelige person er lidet efter mit sind.*

13. *Han hedder Hård, har kun lidt af skrud, vælger sjælden mellem (andre) våben; han vil ej modtage prydelser; heller ikke han frygter for noget, den meget raske mand; jeg sætter stor pris på ham.*

maðr mjǫk snarligr,
mikils ek hann met.

14 *(Kgr.)*. Litt honum
sæmir
hjá seggja liði
þeim er glóa allir
í guðvefjum;
siti hann yzt
af seggjum mínum;
skal honum veita vel
með várum þegnum.

15. Harðr munt þú heima
er hyggsk ǫllu ráða
oss hjá í dýrum
hǫllum órum;
hefir þú brand hvassan,
brynju ok hjálm vænan,
sófnis bingi aðra,
set þik aptr af því.

16 *(Hj.)*. Ungr vark
heima
ok ǫllu skipaða
skatna liði
at skapi mínu;
gegndi þat fullvel
fylki vísum,
brǫgnum vel bornum,
ok buðlungs sveinum.

17 *(Kgr.)*. Rís upp
Hástigi
ok gef rúm gestum,
furðu farmóðum
ok frekum í ræðu;
mik hafa eigi ǫðlingar
áðr heim sóttan,
er mér sýnzk hafa
með svinnra bragði.

18 *(Hástigi)*. Hefr þú
fyrr mér eigi
boðit upp at standa,
feigð mun vándslig
vísa granda;
hanga skyldu hinir

14. *Han passer kun dårlig i de mænds skare, der alle stråler af flöjl og silke; lad ham sidde yderst af mine mænd; der skal ydes ham godt (ɔ: mad og drikke) sammen med vore mænd.*

15. *Stræng er du nok hjemme, siden du vil råde alt hos os i vor prægtige hal; du har et skarpt sværd, en brynje og en smuk hjælm og andre kostbarheder, men læg bånd på dig i så henseende (at ville råde).*

16. *Ung var jeg hjemme og ordnede hele mændenes skare efter min vilje; det passede godt for den vise konge, de vel bårne mænd og fyrstens svende.*

17. *Rejs dig op, Håstige, giv gæsterne plads, de af rejsen meget trætte og dristige i tale; ingen ædlinge har besøgt mig för, der har forekommet mig at have et klogere udseende.*

við enn hæsta gálga,
þeir munu þik svíkja;
þat sék fyrir gǫrla.

19 *(Kgr.)*. Æ ert illr
gestum,
opt hefir þú hǫlda,
þá er mik heimsóttu,
til heljar færða;
gakk á bekk annan,
garpr meinhugaðr,
hnyttr enn harðleiti,
harðr er á borð annat.

V.

(Hj.). Berum á baki okru
brodda framkeyri,
launum svá líf hónum.
latum hann eigi eptir;
heygjum Hǫrð hvergi,
fyrr en heim komum,
grǫfum itran heima
hallar vegg undir.

VI.

1 *(Kgr.)*. Hvat er þér
Hjálmþér?,
hefr þú lit brugðit,
stórt er þér í hug,
þú starir á mik lǫngum.
(Hj.). Hvarf enn
hugprúði
Hǫrðr ór fǫr minni,
greitt ert glíkr hónum;
gáik því eigi drekka.

2 *(Kgr.)*. Eyðask mun
sæmd þín,
ef ek skal glíkr vera
aumum illþræli,
er ekki prýðir,
ragr í hverja taug,

---

18. *För har du ikke befalet mig at rejse mig; det må være den slemme død, der nærmer sig fyrsten og gör ham urimelig; de andre skulde hænge i den höjeste galge; de vil svige dig; det forudser jeg grant.*

19. *Altid er du ond mod gæster; ofte har du ombragt de mænd, som har besøgt mig; gå til den anden bænk, ménsindede mand, du barske svend (?), ellers vil du blive hårdt medhandlet.*

V. *Lad os bære krigeren på vor ryg og lönne ham således vort liv; vi vil ikke lade ham blive tilbage; lad os ikke höjlægge Hård, för vi kommer hjem; lad os begrave den herlige ved hallens væg.*

VI. 1. *Hvad er der med dig Hjalmter?, du har skiftet farve; du har noget stort i din tanke; du stirrer stadig på mig. — Den modige Hård forsvandt fra mig undervejs; du ligner ham nöje; derfor glemmer jeg at drikke.*

2. *Din hæder vil gå til grunde, hvis jeg skal ligne en ussel ond træl*

nema reiða mat svínum,
halr enn hrafnsvarti,
í hrævarskrúði.

3 *(Hj.)*. Brott er
Snarvendill
ór slíðrum horfinn,
mák eigi víg vekja,
veldr því Ǫlvir,
hefna myndak Harðar,
ef hann hér væri,
ok rjóða minn mæki
í manna blóði.

4 *(Mœr)*. Sax hefir þú
Ǫlvir,
slík eru vápn færi,
bana veittir Bendli
bart þú þat ór helli;
brá ek hilmis sonum
í hauka líki;
forðaðek ykru fjǫrvi;
fegri em ek nú hóti.

5 *(Mœr)*. Keyptir þú
Snarvendil
með kossi einum;
var þat verð lítit,
vel frák at mér kæmi;
ǫrr myndir af auði,
ef optar svá fengir,
jǫfurr enn ógndjarfi
ok einkar hepni.

6 *(Kgr.)*. Tak hér við
horni,
er þér Hǫrðr færir;
gef nú ró reiði
ok ræðum þá síðan;
þú hefir oss holpit,
en vér yðr borgit,
ǫllum ór ánauðum,
ynðis vér njótum.

---

hvem intet pryder, fej i hver nerve, der kun kan give svinene føde, din ravnsorte mand, i elendigt(?) skrud.

3. *Bort er Snarvendil forsvundet ud af skeden; jeg kan ikke kæmpe, Ølve volder det; jeg vilde hævne Hård, hvis den var her, og rødfarve mit sværd i mænds blod.*

4. *Du har et sværd, Ølve, der er få sådanne; du dræbte Bendil; du bar det ud af hulen; jeg forvandlede fyrstens sönner til høge; jeg frelste eders liv; nu er jeg betydelig könnere end da.*

5. *Du købte Snarvendil blot for et kys; det var en ringe betaling, men jeg ved at den blev mig til held; du vilde være gavmild på rigdom, hvis du fik oftere den lejlighed (til at vise det), du kampdjærve og særdeles heldige fyrste.*

6. *Tag her mod et horn, som Hård bringer dig; stil nu din vrede*

17. Af Sturlaugs saga starfsama.

1. Kominn er Sturlaugr
enn starfsami
horn at sækja
ok hringa fjǫld,
hér er í húsi
hǫfuðblót mikit,
gull ok gersimar;
grimt er oss í hug.

2. Skal hann í helju
hvíldar njóta
ok margskonar
meina kenna;
þá mun Sturlaugr
enn starfsami
með góma kvern
grafinn í stykki.

18. Af Orms þáttr Stórólfssonar.

I.
(Vǫlva). Þótt þú látir
yfir lǫg breiðan
byrhest renna
ok berisk víða,
nær mun liggja,
norðr fyr Mæri
at bana hljótir;
bezt mun at þegja.

II.
(Ásbj.). Sagði mér at seiði
ok sǫng of þat lǫngu,
at ek á feigum fæti

---

og lad os siden snakke sammen; du har frelst os alle ud af tvangskæbne, og vi har reddet eder; fryd vi nu nyder.

[S.] 1. *Kommen er Sturløg den arbejdsomme for at hænte hornet og ringes mængde; her i huset er et stort hovedblot, guld og kostbarheder; vredt er vort sind.*

2. *Han skal i hel nyde hvile og føle mange slags mén; så vil Sturløg den arbejdsomme blive reven i stykker med tænderne.*

[O.] I. *Selv om du lader dit skib løbe over det brede hav og flakker viden om, det vil dog blive så omtrent, at du får din død nordfor Möre; det er bedst at tie.*

II. *Hun sagde mig det ved sejden og sang om det for længe siden, at jeg med dødsviet fod vilde drage nordpå til Möre; intet vidste völven;*

færa norðr á Mæri;
vætki vissi vǫlva,
vera munk enn með
mǫnnum
glaðr í Gautaveldi;
gramir eigi spá hennar.

III.
(Ásbj.). Sinni má engi
íþrótt treysta;
aldri er svá sterkr
né stórr í huga;
svá bregzk hverjum
á banadægri
hjarta ok megin
sem heill bilar.

IV.
Asbjörns dødssang.
1. Segið þat minni móður,
mun eigi syni kemba
svarðar láð í sumri
svanhvít í Danmǫrku;
hafðak henni heitit,
at heim koma mundak.
nú mun segg á síðu
sverðs egg dregin verða.

2. Annat var þá er inni
ǫlkátir vér sátum
ok á fleyskipi fórum
fjǫrð af Hǫrðalandi,
drukkum mjǫð ok mæltum
mart orð saman forðum;
nú emk einn í ǫngvar
jǫtna þrǫngvar genginn.

3. Annat var þá er inni
allstórir saman fóru,
stóð þar upp í stafni
Stórólfs burr enn frækni;
hjǫrs langskipum lagði
lundr at Eyrasundi;
nú munk tældr í
tryggðum
trǫlla byggðir kanna.

---

endnu vil jeg være glad blandt mænd i Gøterige; gid pokker tage hendes spådomme.

III. *Ingen kan stole på sin dygtighed, aldrig er nogen så stærk eller stor i hu; således svigter hjærte og kraft enhver på dødsdagen som heldet svigter.*

IV. 1. *Mæld det til min moder, at hun, den svanehvide, i Danmark, ikke vil komme til at kæmme sin söns hoved til sommer; jeg havde lovet hende at komme hjem; nu vil sværdets æg blive trukket over min side.*

2. *Det var anderledes, da vi sad ølmuntre inde og sejlede på skibet ud af fjorden fra Hordeland; vi drak mjöd og talte mangt et ord sammen fordum; nu er jeg ene kommen i jættens snævre trængselstilstand.*

3. *Det var anderledes, da meget dygtige mænd drog afsted sammen, dér stod Storolfs tapre sön i stavnen; krigeren styrede langskibene ind i*

4. Annat var þá er inni
Ormr at hildar stormi
gekk vífs gráum blakki
Geitis sylg at veita;
rǫkk at rómu døkkri,
raunmargan gaf vargi
segg ok sárt nam hǫggva
svinnr at Ífu minni.

5. Annat var þá er inni
ek veitta ferð sveittri
hǫgg með hvassri tuggu
Herjans suðr í skerjum
Elfar, opt nam kólfi
Ormr hagliga at forma
mest, þá er miðjungs
traustir
mágar eptir lágu.

6. Annat var þá er inni
allir saman várum,
Gautr ok Geiri,
Glúmr ok Starri,
Sámr ok Sæmingr,
synir Oddvarar,
Haukr ok Háma,
Hrókr ok Tóki.

7. Annat var þá er inni,
opt á sæ fórum,
Hrani ok Hǫgni,
Hjálmr ok Stefnir,
Grani ok Gunnarr,
Grímr ok Sørkvir,
Tumi ok Torfi,
Teitr ok Geitir.

8. Annat var þá er inni
alllítit vér spǫrðumk
at samtogi sverða;
sjaldan ek þess latta,
at brynpálmar brýndir

Øresund; nu vil jeg, besnæret (overvældet) mod tro og love, lære troldenes bygder at kende.

4. *Det var anderledes, da Orm gik til kamp for at give den grå ulv* [Geitis vífs blakki] *drik; det trak mørkt sammen til den mørke kamp; han gav et utal af mænd til ulven, og den kloge gav svære hug ved Ivas munding.*

5. *Det var anderledes, da jeg gav den (svedige) skare hug med det skarpe, blodige sværd sydpå i Elveskærene; ofte skød(?) Orm kraftig og og heldig sine skud, da jættens(?) (el. Midjungs som egennavn?) stærke svogre blev liggende tilbage døde.*

6. *Det var anderledes, da vi drog omkring alle sammen, Gøt og Geire osv.*

7. *Det var anderledes, da vi ofte tog ud på søen, Hrane og Högne osv.*

8. *Det var anderledes, da vi sparede os kun lidet i kampen; sjælden*

biti hvassliga seggi;
þó var Ormr at ímun
æ oddviti þeira.

9. Myndi Ormr
ófrýnn vera,
ef á kvǫl þessa
kynni at líta,
ok grimliga
gjalda þursi
várar viðfarar
víst ef næði.

---

rådede jeg fra det, at de hvæssede spyd bed skarpt mændene; dog var Orm i kampen altid deres anfører.

9. *Orm vilde være lidet glad af udseende, hvis han var istand til at se på denne (min) kval, og tilvisse grusomt betale jætten den behandling, jeg lider, hvis han kunde.*

Det 14. århundrede.

Þormóðr prestr Óláfsson.

Islandsk skjald, 14. årh.

1. Et drotkvædet digt om Árón Hjǫrleifsson.

1. Styrkr var á stýris birki
staddr, sá er Árón kvaddi
hǫrðum heiptar-orðum,
hildar ruðr, enn milda;
en í mót fyr mǫnnum
mjǫk lík afar-ríkum
garpr veitti svǫr snǫrpust
sannfrægr hǫfuðsmanni.

2. Sturla réð í stríði
strangr á land at ganga,
hauðr með hǫldum fríðum
harðr þars Árón varði.
en eldbrota unnar
Iðja dóms á miðjum
Freyr, svát fell enn dýri,
(frama-bragð var þat) lagði.

3. Sonr jók saxi benjar
seggja kind til beggja
(hlífsendir naut) handa
Hjǫrleifs (vala kleifar);

---

1. Styrkr hildar ruðr var staddr á stýris birki, sá er kvaddi enn milda Árón hǫrðum heiptarorðum, en sannfrægr garpr veitti fyr mǫnnum hǫfuðsmanni afarríkum mjǫk lík snǫrpust svǫr í mót = *Den kraftige kriger befandt sig på skibet, han som talte hårde vredens ord til den milde Aron, men den sand-berömte helt gav i mænds påhør den meget mægtige høvidsmand meget lignende og meget kraftige svar til gengæld.*

2. Sturla strangr í stríði réð at ganga á land, þars harðr Árón varði hauðr með fríðum hǫldum, en Iðja dóms Freyr lagði á miðjum unnar eldbrota, svát enn dýri fell; þat var framabragð = *Sturla, stærk i strid, begav sig iland, hvor den kraftige Aron forsvarede øen med sine udmærkede mænd, og manden (Aron) rettede sit sværd mod mandens (Sturlas) midje, så at den herlige faldt; det var en berömmelig handling.*

margr hné maðr við dreyrgar
(málmr sundraðiz) undir,
áðr fullhuginn felli
frægr nær svǫlum ægi.

4. Frák ofrhugann øfra
Eyjólf við þrek deyja;
seggr fekk sæmd af hǫggum
sannfrægr tíu manna;
meiðr svam mens frá láði
mætr við stýfðum fæti
(mikit var málma sækis
megn) ok lagðr í gegnum.

5. Átt hefr Árón hættan
eggja leik við seggi;
stál klauf styrjar deilir
stirðr í Geirþjófsfirði;
rjóðr hljóp rimmu klæða
Rínarlogs at tíni;
otrs veitti bǫrr bitran
bana gjalda Rǫgnvaldi.

6. Út hefr Árón leitat
ógnramr at Valshamri
(hann varð hreystimǫnnum
harðráðr) ór manngarði;
auðs rak ólmum dauða
enn rǫskligast kenni,
Bjǫrn hné áðr fyr ernum,
undan, bauga lundi.

---

3. Sonr Hjǫrleifs jók saxi seggja kind benjar til beggja handa; hlífsendir naut vala kleifar; margr maðr hné við dreyrgar undir — málmr sundraðiz —, áðr frægr fullhuginn felli nær svǫlum ægi = *Hjörleifs sön forøgede med sit sværd mændenes sår til bægge sider; krigeren brugte sin arm; mange mænd segnede med blodige sår — sværdene brast —, för den berömte fuldmodige helt faldt nær ved den svale sø.*

4. Frák ofrhugann Eyjólf deyja øfra við þrek; sannfrægr seggr fekk sæmd af hǫggum tíu manna; mætr mens meiðr svam frá láði við stýfðum fæti ok lagðr í gegnum; mikit var megn málma sækis = *Jeg har hørt, at den modige Eyjolf døde sejrrig, idet han viste stor kraft; den sandberömte mand fik ære af 10 mænds hug; den herlige kriger svömmede fra land med afhugget fod og gennemboret; krigerens kraft var stor.*

5. Árón hefr átt hættan eggja leik við seggi; stirðr styrjar deilir klauf stál í Geirþjófsfirði; rjóðr rimmu klæða hljóp at Rínarlogs tíni; bǫrr otrs gjalda veitti Rǫgnvaldi bitran bana = *Aron har haft en farlig kamp med mændene; den ukuelige kriger kløvede stålene i Geirtjovsfjord; krigeren sprang frem imod manden; han gav Rögnvald den bitre død.*

6. Ógnramr Árón hefr leitat úr ór manngarði at Valshamri; hann varð harðráðr hreystimǫnnum; enn rak auðs kenni rǫskligast undan ólmum dauða; Bjǫrn hné áðr fyr ernum bauga lundi = *Den kampstærke Aron søgte ud af mandkresen ved Valshammer; han viste sig kraftig*

2. Et hrynhent digt om Árón.

1. Árón gekk, þvít óðiz ekki,
ærit framm í bǫðgerð ramma
(hǫlda klauf hann heldr en skjǫldu
heiptar-fullr) í móti Stullu.

2. Arón reið við sollnum sárum
sæmdar-hraustr um fjǫrðu austan,
vistar þurfti varga nistir
vellum grimmr, at Svínafelli;
hǫndum tóku hjǫrva sendi,
hótat var honum dauða skjótum,
lundar unnu ljóssa branda
luktan hann í myrku ranni.

3. Þórarinn hét, sá er þegni mætum,
þrútins ells, at Svínafelli
rǫskliga dugði, runnr, í háska
randa svinnr, ok nauðum stinnum;
Árón hlaut af Ormi at mæta
ógnar-ráði ok miklum váða;
herðinn bjóz því hǫldr at varða
hlýra sínum dreng enn skýra.

---

overfor de tapre mænd; endnu undgik han ved sin kækhed den rasende død; Björn måtte først segne for den raske kriger.

1. Árón gekk framm í ærit ramma bǫðgerð í móti Stullu, þvít óðiz ekki; hann klauf heiptar-fullr heldr hǫlda en skjǫldu = *Aron gik frem i den meget stærke kamp imod Sturla, ti han frygtede intet; ophidset af vrede kløvede han hellere mændene end skjoldene.*

2. Sæmdar hraustr Árón reið við sollnum sárum austan um fjǫrðu at Svínafelli; vellum grimmr varga nistir þurfti vistar; tóku hjǫrva sendi hǫndum; honum var hótat skjótum dauða; lundar ljóssa branda unnu hann luktan í myrku ranni = *Den hædertapre Aron red med opsvulmede sår østfra gennem fjordene til Svinefell; den gavmilde kriger trængte til ophold; de tog ham til fange; han blev truet med en hurtig død; mændene indespærrede ham i et mørkt hus.*

3. Þórarinn hét svinnr runnr þrútins randa ells, sá er dugði rǫskliga mætum þegni at Svínafelli í háska ok stinnum nauðum; Árón hlaut at mæta ógnarráði ok miklum váða af Ormi; herðinn hǫldr bjóz því at varða hlýra sínum enn skýra dreng = *Torarin hed den kloge mand, som hjalp kækt den herlige mand på Svinefell i faren og den svære nød; Aron mødte farlige anslag og stor fare fra Orms side; den kraftige mand gjorde sig derfor rede til at værge den kloge mand mod sin broder.*

4. Morgunn kom yfir mistar
fergi,
manraun hlaut þá Árón sanna,
ráðinn var honum raunmjǫk
dauði,
randa storms, af Svínfells-Ormi;
stríðir varð þá vel við váða
(víðfrægt hefr þat orðit
síðan),
mest um barg þá málma
treysti
mildr Þórarinn, vápna, hildar.

3. Lausavísa.

Øngr var sólar slǫngvir
sandheims á Íslandi
(hróðr er) af heiðnum lýðum
(hægr) Gunnari frægri;
Njǫrðr nam hjálma hríðar
hlífrunna tvá lífi,
sár gaf stála stýrir
stórum tólf ok fjórum.

Arngrímr ábóti Brandsson.

Islænder, 14. årh.

1. Guðmundar kvæði (drápa?) byskups *(1345).*

1. Ræsi heiðra ek lopts ens
ljósa,
lífs stýranda fugla ok dýra,
jarðar gróðr þann er eykr ok
fæðir
alla kind ok temprar vinda;

4. Morgunn randa storms kom yfir mistar fergi — Árón hlaut þá sanna manraun; raunmjǫk var honum ráðinn dauði af Svínfells-Ormi; stríðir vápna varð þá vel við váða; — þat hefr síðan orðit víðfrægt —; Þórarinn, mildr hildar, um barg þá mest málma treysti = *En kampens morgen oprandt for krigeren — Aron stedtes da i en virkelig mandeprøve —; sikkert var døden ham tiltænkt af Svinfells-Orm; krigeren viste sig da mandig i faren; — det er siden blevet vidtberömt —; Torarin villig til kamp, var den, der mest frelste krigeren.*

[L.]. Øngr sandheims sólar slǫngvir á Íslandi af heiðnum lýðum var frægri Gunnari; hróðr er hægr; Njǫrðr hjálma hríðar nam tvá hlífrunna lífi; stála stýrir gaf stórum sár tólf ok fjórum = *Ingen mand på Island blandt hedenske mænd (i hedensk tid) har været berömtere end Gunnar; mit digt er let; krigeren berøvede to mænd livet, og krigeren tilföjede sejsten svære sår.*

mæta sýni miskunn ýtum
mána valdr, svá at eigim vánir
(heilagr gefi þat hǫlda skýlir)
himinríkis ok sannrar líknar.

2. Rædda ek lítt við reglur Eddu
ráðin mín, ok kvað ek sem bráðast
vísur þær, er vil ek ei hrósa,
verkinn erat sjá mjúkr í kverkum;
stirða hefir ek ár til orða,
ekki má af slíku þekkjaz,
arnar leir hefig yðr at færa,
emka ek fróðr hjá skáldum góðum.

3. Vendi ljóst þú, vǫldugr andi,
(vilda ek þiggja þat, himna tiggi)
harðan stein, sem hǫlkni er orðinn
harða líkr, i minnis garði,
svá at renni oss rétt at sǫnnu
ramlig tár við iðran sára,
glæpa-full en gjǫrvǫll skrípi
gangi á braut, fyr sorgar þrautir.

4. Sættu oss við son þinn ítran,
sólar þengils skrín, ok engla
ítarlig, sú er alt má veita,
yfirdrottningin heims ok gotna;

---

1. *Jeg priser den lyse lufts konge, ham som styrer fuglenes og dyrenes liv, som forøger jordens grøde og føder alt levende og styrer vindene, månens herre vise menneskene sin herlige nåde, så at vi kan håbe på himmerig og sand miskundhed; give menneskenes hellige beskytter det.*

2. *Jeg har ikke indrettet min plan efter Eddas regler og jeg har i en skynding digtet de vers, som jeg ej vil rose; det digt er ikke mygt i halsen (lyder ikke blødt); jeg har en stiv åre til ordene (stiv tunge); man kan ikke blive dadlet ved sligt; jeg har kun örnens skarn at byde eder; jeg er lidet kyndig ved siden af gode digtere.*

3. *Mægtige ånd, slå med vånd den hårde sten i mindets gård (hjærtet), der er bleven en (ufrugtbar) stengrund meget lig; det vilde jeg modtage himlens fyrste, — så at kraftige tårer rinder for os i virkeligheden under bitter anger for smærtens lidelser (synderne), men alle forbryderiske skræmsler forsvinder.*

4. *Forlig os, solkongens skrin (guds moder), med din herlige sön, du verdens og menneskenes og englenes udmærkede overdronning, som formår at opfylde alt; alle ondskabsfulde ånder, som djævlen giver kraft, ræddes for dig; hurtige til underfundighed tvinges de til for dine bönner at give slip på deres legetöj.*

allir hræðaz þik ilsku-fullir
andar þeir, sem mektar fjandi;
láta verða lymsku-fljótir
leikun sín fyr bænir þínar.

5. Heyrðu nú til afbragðs-orða
yfirmaðr várrar kristni saðrar,
þetta lof, þvíat þat er með váttum
þér Guðmundur lǫngu fundit;
treystumz vér, at hafir þú hæsta
himna-vist ok nærri Kristi,
þó at þú liggir enn lágt meðal veggja
lýðum virkr í Hóla kirkju.

6. Mæra vilda ek skuggsjá skýra
skrautvaxinnar dygða brautar
orðum, þann er ei gaf fyrðum
eptirdæmin glæpi at hepta;
hoskur bjargi oss Hóla-biskup,
hann er líf ok ván þurftar-manna,
Guðmundr fekk af guðdóms anda
grandleysis krapt lífs ok andar.

7. Ýtar sækja af ǫllum sveitum
Ísalands, þeir er Guðmund prísa,
blindir, daufir, beggja handa
bót þiggjandi eða svá fóta,
hǫfuðverkjarins angr ok orku,
augna-rætr ok líkþrá bætir,
dauðum aflaz líf viðr leiðu,
lætr engi hér byskup mætra.

8. Sútaukinn las sálna bætir
sǫngva-bækr, ok vakti lǫngum,
allar upp með elsku-fullrar
jungfrú Márie fyldar tárum;

---

5. *Hör nu på udmærkede ord, vor sande kristenheds bestyrer, på denne ros, ti det er med vidner givet dig Gudmund for længst; vi stoler på, at du har himlens höjeste hjem og er nærved Kristus, uagtet du endnu, elsket af menneskene, ligger lavt indenfor væggene i Holekirke.*

6. *Jeg vilde rose i ord den herlig formede dydsbanes klare spejl, ham som altid gav menneskene et forbillede til at stanse synden; den vise Holebisp frelse os, han er trængendes liv og håb; Gudmund fik af guddommens ånd uskyldigheds styrke for liv og sjæl.*

7. *Fra alle Islands bygder søger folk, som lovpriser Gudmund, blinde, døve, de der modtager helse for bægge arme eller også ben, hovedsmærtens pine og kraft, öjenrødder og spedalskhed helbredes, døde får livet igen for et ledt liv; ingen kan nævne en herligere biskop her.*

8. *Bekymret læste sjælenes forbedrer — og vågede jævnlig — sangbøger, helt fyldte med den af kærlighed opfyldte jomfru Marias tårer; overmåde klog i sind opfattede han de hellige ord og udmærkede bönner som*

heilagt vess tók hann sem
hnossir
hlítar-kænn ok virkta-bænir,
henni sendr af helgum anda,
hyggju-bragðs, þat er Gábríél
sagði.

9. „Blíð heilsa ek þik mær ok
móðir
miskunnar full hjartans brunni,
vænastr hann er huldr með
hreinu
holdi þínu skapari foldar;
blessuð vertu, sem hneyktir
hvassan
hǫggorms gráð, yfir kvenna
náðir;
signaðr er þinn sonr í megni
sannr græðari allra manna.“

10. Fæddiz upp, sá er illu
eyddi,
ǫllum þekkr, guði ok rekkum;
vélrýrir tók vígslur dýrar
veldis-stóls af Brandi at Hólum;
prestr hafði sjá púsu hæsta,
prúða valdi hann sér til brúðar
(meðr njóta þess margir aðrir)
móður guðs, sem blóm er fljóða.

11. Tignar birtiz maðr af
magni,
menn sé gjǫrr ef nǫkkurr kennir,
klæðin hefir sá ilsku eyðir
ǫll ok prúð, með byskups
skrúði;
happreyni gaf hjálpar-kænum,
hann græðir sár krankra manna,
sína blessan; svá varð raunar
svefn at vitran byskups-efni.

12. Háleita vann opt með
ýtum,
(eru rétt um þat sannar fréttir)

---

kostbarheder, de ord som Gabriel, sendt til hende af den hellige ånd, sagde:

9. *Jeg hilser dig, blide mø og moder, fuld af hjærtets nådebrönd, han, jordens herligste skaber, er skjult under dit rene legem; velsignet være du over kvinders nåde (mere end alle andre), du som tilintetgjorde slangens hvasse grådighed; din sön, signet i kraft, er alle menneskenes sande læge.*

10. *Han fødtes op, som udryddede det onde, elsket af alle, gud og mennesker; syndforminskeren fik magtens stols herlige vielse af Brand til Hole; den præst fik den höjeste brud; han valgte guds herlige moder til sin brud, hende som er kvinders blomst; mange andre nyder godt deraf.*

11. *En herlig mand viste sig, besiddende kraft, i bispeskrud (for ham). — man se nærmere til, om nogen kender ham —; den syndens tilintetgörer er iført alle prægtige klæder; han gav den hjælpkyndige*

sóttir græddi hann allra átta,
jartegna-gjǫrð mjúku hjarta;
djǫfla keyrði hann út með afli
óða, hvar sem beidduz þjóðir,
flýja urðu fúnir draugar,
flǫgðin gjǫrvǫll undan lǫgðu.

13 (12). Brandr ǫðlaðiz blíðan
enda,
byskupsdóm er helt með sóma,
æskiliga, með aldri rǫskum,
andláts tíð ok grǫpt enn fríða;
lofstyrkan kom lýðr ok klerkar
(ljóst mál er þat) hirði at
kjósa;
greiddiz ór með góðum ráðum,
Guðmund hafa þeir allir fundit.

14 (13). Sína ferð bjó sannleiks
reynir;
sein mun verða alt at greina,
þessa ferð hvé ens hyggju-
hvassa
hindra kunni stormr ok vindar;
heilum kómu stýrendr stála
stafna elg til Kaupangs hafnar;
Eiríkr vígði auðnu nægðan
erkibyskup geymi klerka.

15. Vélrýrir tók vígslu dýra,
vagna bóls, með helgum stóli,
sínum framdi siklingr mána
seima skipti andar giptum;
tírprúðr lét trúarsæði
tungla hválfs í munar kálfum

heldprøver sin velsignelse; han læger syge mænds sår; således blev söv-nen i virkeligheden til varsel for bispeæmnet.

12. *Ofte udførte han blandt menneskene höje jærtegn med mildt hjærte, derom er der sande efterretninger; han helbredede sygdomme i alle retninger (allevegne); han uddrev de rasende djævle med kraft, hvor man end krævede det; de rådne spøgelser måtte flygte, alle trolde måtte vige.*

13. *Brand, som med ære og kraftig alder havde beklædt bispeembedet, fik en blid afgang og ønskelig dødstid og en udmærket begravelse; mænd (læge) og klerke kom for at vælge en lovstærk hyrde — det er klart —; det fik med gode rådslagninger en lykkelig ende; Gudmund fandt (valgte) de alle sammen.*

14. *Sandhedens prøver gjorde sig rede til rejsen; det vil tage megen tid at fortælle alt, hvorledes storm og vinde kunde hindre denne den sjælestærkes rejse; mændene landede med deres skib uskadt i Købingens (Nidaros') havn; ærkebispen Erik vide den lykkerige præste-styrer.*

15. *Syndens forminsker fik en herlig vielse tilligemed den hellige stol, himlens konge gav manden sine ånds-gaver; den ryrige himmelstyrers tjæner lod troens sæd spire med kraft i de gæve folks bryst, hvor han, støttet af lykken, bevogtede sin hjord.*

gǫfgri ferð, þar er gætti hjarðar
gæfu studdr, af vexti frævaz.

16 (14). Lestir mæddi fárs í
fǫstum
fagran aldr ok bæna-haldi,
mæta sýndi miskunn ýtum
meinabrjótr í dæmum hreinum;
mjúklátum var mǫnnum veitinn,
mildr ok blíðr, en grimmr við
stríða,
rétta vildi hann ranga háttu
(rann frægð af því) undirmanna.

17 (15). Aptr vitjaði sorga
sviptir
Snjólands á vit framm til Hóla;
lýðrinn allr með lofsǫng
prúðum
lætr byskupi fagnat mætum;
ilags-þáttr kom illra vætta
einsætt í hug mjǫk Kolbeini,
yfrit baldr sá er eiga vildi
(ilt verk er þat) dóm yfir
klerkum.

18 (16). Veitull þótti ástvinr ýta,
illa líkar þat bóndum ríkum,
þýða þeir at ǫllu eyði
auð-miðlandi fólki snauðu;
eigi lét fyr ilsku gautan
eljangjarn því heldur varna,
aumum þegar hann hafði heima,
hlítar-kost, þótt féin sé lítil.

19 (17). Hríðin gjǫrðiz hǫrð, er
óðu
hermenn saman flokkum
tvennum;
byskup bauð at bragnar rǫskvir

---

16. *Syndens bryder voldte sin fagre alder pine ved faste og bönner; han viste mændene en herlig nåde i rene forbilleder; han var mod ydmyge folk gavmild, mild og blid, men hård mod de stridige; han vilde rette sine undergivnes vrange sæder; det blev berömt.*

17. *Igen rejste sorgens fjærner til Island og begav sig frem til Hole, hele folket modtog den herlige biskop med prydelig lovsang; onde vætters indskydelse bemægtigede sig åbenbart Kolbeins sind i höj grad, han som, meget overmodig, vilde besidde ret til at dömme klerkene; det var en slet handling.*

18. *Mændenes kære ven ansås for at være (for) gavmild; det syntes de mægtige bønder ilde om; de lagde det så ud, som om han, der gav de fattige penge, ødte alt; ikke lod den udholdenhedsrige sig alligevel afholde fra det, trods den ondskabsfulde omtale, uagtet han havde ringe midler, når han hjemme havde tilstrækkeligt til de elendige.*

19. *Der blev en hård strid, da krigerne i to skarer fór mod hinanden; biskoppen bød, at de raske mænd ikke skulde kæmpe med de hvasse sværd; hårdt prøvede mødtes de siden på sletten — således kaldes*

berðiz ei með hvǫssum sverðum;
þreyttir gengu saman á sléttu
(svá er Víðines kallat) síðan;
kvíða mátti hann krǫppum
dauða;
Kolbeini varð grand at steini.

20 (18). Beiðiz hann, sem búinn
var dauði,
blíða lausn, en hætt var stríði;
allan gaf hann sik orðum
fullum
einum guði í þrennum greinum;
feginn veitti þat seggja sættir
síðan skjótt með allri blíðu,
byskup sæll því at banni fullu
brott kastaði þungra lasta.

21 (19). Engi skal, þótt illa
gangi,
ǫrvilnan sik láta skilja,
dauða stíg, því at dæll er at
vægja,
dýrligr frá þér himna stýrir;
mætri eru guðs ok miklu betri
miskunnar verk glæpum
sterkum;
María ok Pétarr megu þat skýra
merkiligast ok dýrir klerkar.

22 (20). Styrki oss til allrar orku
yfirdómari himna ljóma,
orða-skortr svá at engi verði
íðvandliga stefit at smíða;
(Stev.) allar fekk af engla stilli
yfirmann kosta-dygðir sannar;
Guðmundr fekk af guðdóms
anda
gnógligt vald með dýrð um aldir.

23 (21). Stirfinn æsir Sturlu arfi
stólsettan á byskup Hóla
grimdar flokk, en geymir ekki
guðligt vald hvé þat má haldaz;
blóði dreifðu bragnar reiðir
(barðiz herr) í kirkjugarði;

Vidinæs —; han kunde vænte en hård død; (men da) fik Kolbein døden ved en sten.

20. *Han bad, da døden var ham beredt og kampen var endt, om blidt aflad; med fulde ord antvordede han sig den treenige gud i vold; mændenes forliger ydede det glad straks med al blidhed, ti den herlige biskop kastede bort de tunge synders fulde ban.*

21. *Ingen skal lade fortvivlelsen, uagtet en går ilde dødens sti, skille sig fra dig, herlige himmelstyrer, ti han er let til at tilgive; herligere og meget bedre end de stærke synder er guds miskundhedsgærninger; Maria og Peder og herlige klerke kan forklare det tydeligst.*

22. *Himmelglansens overdommer styrke os til al kraft, så at der ikke bliver nogen mangel på ord til omhyggelig at digte et stev. Hövdingen fik af englenes fyrste alle sande udmærkede dyder; Gudmund fik af guddommens ånd et overmål af magt og hæder i al evighed.*

saurguð var þá móðir margra
mikilvirk í sér Hóla kirkja.

24 (22). Ítran færðu í útlegð
stirða,
allskyns rán þeir gjǫrðu hánum
blindri sál, af byskups stóli;
bannsvərk gjǫrðuz fleiri á
klerkum;
riða varð fyr rugli hǫrðu,
(reiting er þat) vestr í sveitir;
Snorri bauð þá sínum herra
smeykinn heim í holtit Reykja.

25 (23). Síðan neyddu, sárum
saddir
syndum (þat var daufligt yndi)
lærða menn, at leyfa gjǫrði,
lǫng stund var sú, messusǫngva,
þá er bannaði beint at sǫnnu
biskup mildr at heyraz skildi;
aumir váru þeir allan tíma
(enn sanna ek þat gjarna)
þenna.

26 (24). Mannrauna bar mesta
pinu,
mætt reiknaz þat píslar-vætti,
oss er ljóst at hann unni Kristi
allra mest í gjǫrðum flestum.
Allar *osv.*

27 (25). Frétt hefir ǫld, at flagðit
sótti
frjóvan mann, en pínir annan,
yfrit stórum jarðar hári
á kǫstuðuz þau með lǫstum;
fjandinn vilti fýst með blindi,

---

23. *Sturlas stridbare sön ophidser en grum flok mod Holes stolsatte biskop, og ænser ikke, hvorledes guds magt kan holde sig; de vrede mænd udgød blod på kirkegården — hæren kæmpede —; da blev manges moder, Holekirke, meget virksom i sig, besudlet.*

24. *De drev den herlige bort fra bispestolen i mødig landflygtighed; de plyndrede ham på alle måder med blind sjæl; der udøvedes flere banggærninger mod de gejstlige; for den hårde ufred måtte han ride til de vestlige egne; det er vrede-virkende; Snorre bød da ængstelig sin herre hjem til sig i Reykjaholt.*

25. *Siden tvang de, mættede af svære synder — det var en trist fryd — de lærde mænd til at tillade en messesang, — det varede længe —, dem som den milde biskop havde ligefrem forbudt med rette at skulde høres; de var elendige al den tid; gærne bekræfter jeg det endnu.*

26. *Han tålte stor prøvelsens pine, det regnes for at være et herligt martyrium; os er det klart, at han elskede Kristus over alt i alle handlinger. Osv.*

27. *Man har hørt, at trolden besøgte en avledygtig mand, men pinte*

fekk hann mót staðit síðr en
ekki;
signaz skyldu seggir hygnir;
Selkolla lék þá til heljar.

28 (26). Heilagr maðr fór hitta
vélinn;
hosan af fæti tók at losna;
heiðna laust hann hǫndum
báðum;
hvarf fjandinn þá niðr i granda;
vígði hinn er vandiz dygðum
(varð bót af því) dreyra jarðar,
selskrípit hlaut (sannra glæpa)
sǫkkvaz fljótt í myrkr et
dǫkkva.

29 (27). Tírprúðr setti tvenna
ok fjóra
(tókz hnoss af þeim ættar)
krossa;
ýlandi stǫkk ilsku-skóli
ólmligr í sér brott frá Hólmi;
síðan fluttu seggir skratta
sútaukinn í líki knútu,
ymrinn get ek at heyriz heima,
helvítis vist fjarri Kristi.

30 (28). Optliga vann sá er
geymdi giptu
grandlauss maðr á árum fjanda
hávan sigr með hollri gæfu;
hann er leiðsagi valdra manna.
Allar *osv.*

31 (29). Byskup sótti skrín et
skreytta,
skildi hann þat sannan vilja,

---

en anden; de lå sammen (?) i græsset med meget stor last; djævlen forvildede hans lyst med blindhed; slet ikke kunde han modstå hende; kloge mænd burde signe sig; Selkolla førte dem bægge i døden.

28. *Den hellige mand begav sig afsted for at møde den svigefulde; hosen begyndte at løsnes af benet; med bægge hænder slog han den hedenske kvinde; djævlen fovsvandt da ned i jorden; han, som vænnede sig til dyd, vide vandet; der blev vending til det bedre ved det med hensyn til sande forbrydelser; sæluhyret måtte skyndsomt synke i det dunkle mørke.*

29. *Den ryherlige oprejste seks kors — der blev held af dem for slægten —; hylende flygtede ondskabens lærer rasende bort fra Holm; siden førte mændene den bedrøvede djævel i en knogles skikkelse til helvedes ophold fjærnt fra Kristus; jeg formoder, at larmen høres hjemme (?).*

30. *Ofte vandt den syndfrie mand, som besad lykken, en höj sejr over djævlens udsendinge med huldt held; han er udvalgte mænds ledsager. Osv.*

31. *Bispen besøgte kong Olafs prydede skrin; han forstod at det*

Óláfs konungs (enn skal stæla),
erkibyskups (nýjan verka),
Þórir tók, en þýtr at eyrum
þungligt róg af mǫrgum
tungum,
heilagan mann með heiðri ok
sælu,
hans, vildi svá guðlig mildi.

32 (30). Eptir spurði efli krapta,
elsku kunnr hvi hann vígði
brunna,
„orðit leikr á yðrum gjǫrðum
allra mest um vígslur presta“;
svá skýrðar vann sínar gjǫrðir
sannfróðliga rǫksemd góðri
hygginn maðr, at hvárutveggja
hann þakkaði eyði banna.

33 (31). Fjórir báðu fremdar
stýri
fátækir menn blítt með gráti;
rakkur hafði raunar ekki
ráðum hollr nema af silfri bolla;
margveitinn bað Máriu brjóta
mjǫk jafnstóra parta fjóra,
fundna bæn af foldar tǫnnum
feginn reiddi hann þeim er
beidduz.

34 (32). Veiti oss nú mær en
mæta
Máría, at hjálpiz sálur várar,
sanna sætt við sárum ótta,
syndalausn ok náðugt yndi;
(*Stev.*) lúti gjǫrvǫll landsbygð
ítrum

---

var ærkebispens sande vilje; endnu skal der tilföjes et nyt afsnit i digtet; Tore modtog den hellige mand med hæder og lykke — således vilde den guddommelige nåde —, men (uagtet) tung bagvaskelse kom fra mange tunger tudende til hans øren.

32. *Han spurgte jærtegnenes udøver, hvorfor han, bekendt for sin kærlighed, vide brönde; „der går især et ugunstigt rygte om eders handlinger med hensyn til præstevielser“; den kloge mand forklarede sine handlinger særdeles kyndigt med gode grunde således, at han takkede bansætningens øder bægge dele.*

33. *Fire fattige mænd bad blidt med gråd hæderens besidder om almisse; den dygtige, rådhulde mand havde i virkeligheden intet (at give) undtagen en kop af sölv; den gavmilde bad Maria bryde den i fire ganske lige dele; glad uddelte han til dem, der havde bedt, den ved stene opfyldte bön (koppen, der blev brækket med sten).*

34. *Den herlige jomfru Maria yde os det nu, at vore sjæle frelses, et sandt forlig for (fred for) svær ængstelse, syndsforladelse og rolig fryd. Hele landets befolkning böje sig for det herlige lem af den strålende himmels stolkonge; herre, hør nu mild og mægtig min bön, at han hvile i skrinet.*

lim stólkonungs bjartra himna;
drottinn heyrðu nú mildr ok máttugr
mína bæn, at hann hvíli i skríni.

35 (33). Geysiligt tók upp at æsaz,
ilsku róg af fjandans plógi,
Þórir hlýðir, enn á eyði,
erkibyskup, faðir klerka;
embættit tók alt í brottu
(ólz sorg af því) byskups Hóla;
hugsar hinn at huggan vaxi
heilagr maðr af skepnu deili.

36 (34). Braut sendir hann beggja handa
bersnauðan prest, sviptan auði,
fáklæddan í skarpri skryddu,
skællaust kunni hann ekki at mæla;
Rómam hitti rekkr enn aumi
ráða-snjallr ok Péttars hallir;
bréfi kom hann þó brott at hófi
bjálfa skrýddr fyr páfann sjálfan.

37 (35). Aptr vitjaði auðar sviptir
(undrlaust var þat) Nóregs grundar;
búllam hafði hann beint með ǫllu;
bilar alls ekki drottins vilja;
aptr fengit var geymi giptu
guðligt vald, at hann skal halda
ǫllu, svá at um megi stilla
engi spell, eða láta ella.

38 (36). Drottinn lætr þú dýrar stéttir
drambferðugar lágar verða,
auðmjúkan vilt jafnan rækja

35. *En hæftig bagvaskelse på djævelens anstiftelse blev iværksat mod ondskabens tilintetgörer; Tore ærkebiskop, klerkenes fader, hører derpå; han fratog Holebispen hele hans embede: der fødtes sorg af det; han, den hellige mand, tænker, at skabningens styrer vil trøste ham.*

36. *Han sendte bort en præst, ludfattig, berövet rigdom, dårligt klædt i rynket skindstak; han kunde ikke tale uden fejl; den uselige, men rådsnilde mand nåde til Rom og Sct. Peders hal; sit brev fik han, den skindklædte, dog i rette tid besörget til paven selv.*

37. *Manden vendte tilbage til Norge; det var uden under; han havde med sig ligefrem en bulle; herrens vilje svigter aldrig; lykkens besidder fik igen den gudelige magt (embedet), at han skal beholde den helt, så at ingen fortræd opstod derved eller i modsat fald slippe den.*

38. *Herre, du lader herlige hovmodige stænder blive ringe; du vil altid, menneskenes konge, give den ydmyge höjere magt. Osv.*

aldar gramr með hæra valdi.
Lúti *osv.*

39 (37). Heim skundaði hyggju geymir,
hrósa mátti hann sigri ljósum;
ónáðir fekk ærnar síðan
(ungligt var þat) af Sturlungum;
snillingrinn þolir snarr um alla
sína ævi líkams pínu,
hónum aukaðiz hár af slíku
(handvíst er þat) verðleikr andar.

40 (38). Særir fell í sjúkleik stóran
sunda báls, er framm liðu stundir;
megnit þvarr en mintuz varrar,
minn lausnari, bæna þinna;
miskunnar bað sálu sinni
snildar-drengr, en trúi ek at englar
hána færði heim af stirðum
hans líkama í guðligt ríki.

41 (39). Heilagr blómgaz hǫlda skýlir,
hann líkiz við pálma, slíkum
dýrðar-verkum drottins orku
dægra stalls, um landsbygð alla;
blindum veit ek at sýnin sendiz,
sjúkir gleðjaz með heilum búkum,
mælti dumbr þá er hljóp enn halti,
henda líf í eldi brendir.

42 (40). Líti þjóð í lofsmíð mætri
lundar hress á pálmam þessa,

39. *Den kloge mand skyndte sig hjem; han kunde rose sig af sin strålende sejr; men siden fik han megen fortræd af Sturlungerne; det var ungdommelig gjort; den raske kloge mand måtte tåle hele sit liv legemspine; af sligt fik han til gengæld höj sjælens værdighed; det er sikkert.*

40. *Manden faldt i en svar sygdom, da der var gåt en tid; hans kræfter tog af, men læberne mindedes dine bönner, min frelser; den kloge mand bad om nåde for sin sjæl, og jeg tror, at engle bragte den hjem til guds rige fra hans stivnede legeme.*

41. *Menneskenes hellige beskytter — han lignes ved palmen — blomstrer overalt i landet ved sådanne herlige gærninger af himlens herres kraft: jeg ved, at blinde fik deres syn, syge glæder sig ved helbredede legemer, den stumme talte, mens den halte sprang, de som er brændte får liv.*

42. *Den sjælskraftige befolkning skal i dette herlige digt se på denne palme, hvorledes alle blomsterne på engang vokser; det vil forøge menneskenes kærlighed. Osv.*

(ýta mun þat elsku bæta)
ǫll í senn hvé flúrin renna.
Lúti *osv.*

43 (41). Máttugr gef þú í slæm enn slétta
snildar-orð, af þinni mildi
æztri blómaz allir heimar,
alhróðigr mér faðir þjóðar;
sǫnn ein vilda ek segja runnum
snillings verk, eða dýrlig merki
háleit þau, sem hann gefr ýtum,
hildar serks, fyr drottins mildi.

44 (42). Bergr ábóti hefir birtan margan
byskups heiðr í máli greiðu;
inna réð hann allar sannar
jarteinir hans mjúku hjarta;
eigi er veitt at víða hittiz
(vandi er slikt) í þessu landi
tungan nein, at svá muni syngja
sanna dýrð af einum manni.

45 (43). Setti hann í sínum þætti,
samlíkjandi byskup ríkan
feitum cedro, fjórum mætum
fyrir rennandi krapta þrenna,
trú ok ván þær treystu hreinan,
til má ást (þat er rétt at skilja);
satt mun flutt af slíks manns háttum,
slitna aldri þessur vitni.

46 (44). Cedrús vex í foldar faxi;
fjallit hefir at merkja allra

43. *Giv du mig, mægtige menneskehedens alpriste fader, veltalende ord til den glatte sløm (digtslutning); af din höjeste mildhed bærer alle verdner blomst og frugt; jeg vilde fortælle mændene kun de sande gærninger af den udmærkede mand eller de herlige, höje jærtegn, han giver menneskene ved guds nåde.*

44. *Abbed Berg har kundgjort meget af biskoppens hæder (gærninger) i en flydende fremstilling; med ydmygt hjærte har han fremsat alle hans sande jærtegn; det er ikke givet, at der viden om i dette land træffes nogen tunge — sligt er vanskeligt —, som således kan besynge én mands sande herlighed.*

45. *Han beskrev i sin fremstilling, idet han sammenlignede den mægtige biskop med den fede ceder, tre kræfter som gående forud for (cedrens) fire herligheder; tro og håb prøvede (styrkede) den rene; desuden skal der kærlighed til — det er ret forståelse —; sande beretninger er der om en sådan mands sæder; disse vidnesbyrd forgår aldrig.*

46. *Cedren vokser i græsset; fjældet betegner alle de mænds klarhed, som med rene hjærter fører et liv i kyskheds magt; Libanus betegner fremdeles i digtet allegorice, rigtig at sige, den altstyrendes eneste brud, den berömte kristenhed, der hjælper os.*

birting þeira, er hreinum
hjǫrtum
haldi líf með skírleiks valdi;
þýðir Líbanús enn í óði,
allegorice rétt at kalla,
alls ráðanda einka-brúði
oss tæjandi, kristni frægja.

47 (45). Cedrús fekk, svá at
endaz ekki,
allar fjórar dygðir stórar,
eina þá, sem ei má fúna,
ilman helz þótt viðrinn eldiz;
feitin drepr með magni mætu
maðka þá er í sárum spraðka;
ormar flýja eitri fermdir
(efalaust er þat) sætleik
traustan.

48 (46). Guðmundr líkiz (enn
skal auka
efnat lof, þat er ei mun rofna),
einu tré, því er ei má fúna,
eldi lestr þótt heimrinn bresti;
allir treysta hann í hæstri
himna vist með sjálfum Kristi;
fundinn verðr þess engi endir
eilífs valds, er þar er at halda.

49 (47). Liðit er nú sízt hann
var heðra
hundrað ára (svá hǫfum fundit),
aukaz þar til enn at líku
átta vetr, sem ritning váttar;
aldri þverr í efrum ǫldrum,
einart vex fyr sannar greinir,
frægðin hans ok fagrar dygðir;
finnaz þar til sǫgur ok minni.

50 (48). Orð guðs kendi ágæt
fyrðum
elsku kunnr af spektar brunni;

---

47. *Cedren fik alle fire hoveddyder, så at de aldrig forgår: én, at den aldrig kan rådne, dens duft holder sig, uagtet træet ældes, fedtet dræber med udmærket kraft de maddiker, som snor sig i sårene, de giftfyldte orme flygter for den stærke sødme; det er utvivlsomt.*

48. *Gudmund ligner — endnu skal jeg forøge den påbegyndte ros, som aldrig vil ophøre —, et træ, som ej kan rådne, selv om verden, ødelagt af ild, brister; alle ved ham sikkert i himlens höjeste hjem hos Kristus selv; der bliver ikke funden nogen ende på den evige magt, som der er at besidde.*

49. *Nu er der forløbet, siden han var her (på jorden) — således har vi fundet det — et hundrede år; dertil lægges ifølge hvad der er rigtigt otte år, som det skrevne bevidner [1237 + 108 = 1345]; slet ikke er i senere tider forminsket, men med sandhedens kraft vokset hans berömmelse og herlige dyder; derom er der fortællinger og minder.*

50. *Den for sin kærlighed kendte lærte menneskene guds herlige*

fyrir því varð, sem frægt er
orðit,
feyjandi sár maðkr at deyja;
síðan sleikti sæll ok mýkti
synda þunga linri tungu;
feiti smurði ástvinr ýta
ǫllum trúr ok víni súru.

51 (49). Færir framm, svá at hverr
megi heyra,
hróðrar smíð, er launar hljóði,
auðar hlunnr, hvé yfirmann
þenna
eitrspýjandi snákar flýja;
djǫflar hafa sik út með afli,
á hrindaz þeir járna tindum;
hverr setr ǫðrum (hvar sé
mætra?),
horn í síðu púka fornra.

52 (50). Táknin ǫll, hvé lýði
læknar
lofðungs vinr, þess stýrir
tunglum,
engi fær þau talt með tungu,
tiðast maðr þótt lofgjǫrð smiði,
einkar hátt því at allar stéttir
Íslands vilja nú Guðmund prísa;
heita menn til Hóla gætis;
hann er lífgjafi sjúkra manna.

53 (51). Ýtar frák ek at út reru
báti
ár spennandi í stǫðum tvennum,
týndu þeir, sem ei má undra
angr kærandi, sínum snærum;
fundu aðrir fjarri landi,
(fekk Guðmundur heiðr af
rekkum)

---

ord af sin visdoms brönd; derfor måtte, hvad der er blevet berömt, maddiken, voldende råddenhed i sårene, dø; siden slikkede den salige med sin bløde tunge syndernes tyngsel og blødgjorde den; menneskenes kære ven, tro mod alle, smurte med fedt og sur vin.

51. *Manden (jeg) fremfører et digt, således at enhver, der lönner det med tavshed (opmærksomhed), kan høre, hvorledes edderspyende slanger flygter for denne hövding; djævlene river sig ud med kraft; de støder til hinanden med jærntakker; enhver af de gamle djævle støder et horn i hinandens side; hvor ser man noget herligere?*

52. *Ingen kan med sin tunge opregne alle de jærtegn, hvorledes vennen af den konge, som styrer himmellegemerne, helbreder folk, uagtet han digter rask og hyppig, ti nu vil alle Islands stænder lovprise Gudmund meget höjt; man påkalder Holes beskytter; han er de syges livgiver.*

53. *Jeg har hørt, at på to steder rode mændene, omspændende åren, ud på en båd; de tabte derss snörer og klagede deres nød, hvad man ej kan undres over; andre fandt dem langt fra land — Gudmund fik hæder af mændene — de trak op af det dybe hav snörerne, og bekymringen var forbi.*

drógu neðan ór djúpum ægi.
dorgar bǫnd, en lokit var
sorgum.

54 (52). Vættu þeir, er þurfa
þóttuz,
þunnan hnjósk í vígðum brunni,
(því tókz þeim í einu eiki
elris grand) á kalda-landi.
Vatnit brann, svá at skildiz
skǫtnum
skýrligt verk, með krapti dýrum
(tírsæll gaf því tungla stýrir
til þess afl) hjá kvátru tafli.

55. Augun gaf, sá er engi mýgir
alt ok þiggr, þótt niðri liggi,
byskup sæll, með birti fullri
brennanda ljós, hestum
tvennum;
veittu, Kristr! at sjáim vér
settan
slíkan mann í vígðu ranni,
fagna mundi flest en gegna
ferðin þín, með glæstu skríni.

56 (53). Vægja hlýtr fyr
valdi mætu
várs byskups (hann græðir sára)
sjálf náttúran, sett af hilmi
sunnu stóls, þess er ríkti at
Hólum:
almáttigr því at Jésús veitir
(undrlaust er þat) bæn
Guðmundi;
skepnan ǫll verðr skyld at halda
(skil ek gjǫrla þat) sínum vilja.

57 (54). Heilagt blóm kom
hringa Naumu

---

54. *De, som mente at trænge dertil, vædede det tynde tønder i en viet brönd i det kolde land (Island); derved fik de ild i et stykke ved. Vandet brændte ved siden af brætspillet med herlig kraft, så at mændene forstod, at det var et herligt jærtegn; den hæder-rige styrer af himmellegemerne gav det kraft dertil.*

55. *Den salige biskop, hvem ingen kan undertrykke og som opnår alt, gav to heste öjnene, selv om de lå nede, et brændende lys med fuld klarhed (syn); giv du Kristus, at vi ser en sådan mand anbragt i et prægtigt skrin i det hellige hus; hele dit brave følge vilde glæde sig ved det.*

56. *Selve naturen, bestemt af himlens konge, må give efter for vor biskops herlige magt, hans som styrede på Hole; han helbreder de sårede; ti den almægtige Jesus opfylder alle Gudmunds bönner; det er ikke mærkeligt; hele skabningen bliver nødt til at böje sig for hans vilje; jeg forstår det grant.*

57. *Den hellige blomst kom på sin festdag for at træffe kvinden, stedt i pine; den himmelkongens hal var höjere end alle jomfruer; hende*

hátíð sina þrǫngða pínu
hitta; sú var himna drottins
hǫll tignari meyjum ǫllum;
henni fylgdi hreinn meðr sǫnnu
hennar vinr, sem ritning kennir
þetta lof, þvíat þeir hafa váttat
þat, Guðmundar lǫngu fundit.

58 (55). Sinar lagði hendr en hreina
himins drottning á megni þrotna
Þrúði, náði hún þegar at fæða,
þráða. pilt at Jésú ráði;
braut hǫfðu þau bǫrr ok sæta
barn með sér, en hún vaknar, gjarna,
harðla skjótt, fyr heilsu veitta
hvítr sprakki réð báðum þakka.

59. Sóttir græðir allra átta
uppi ok niðri ok þess í miðju,
bót fær hverr er byskup ítran
beiðir þess, er samir greiða;
ǫllum bergr sá er eyðir villu
ormbóls hǫtuðr fegri sólu;
lúti gjǫrvǫll landsbygð sætum
lim stýranda bjartra himna.

60. Ilmar slíkt um allan hólmann,
Ormr byskup veldr þeiri forman,
beiðiz hann með bjǫrtum kvæðum
byskups heiðr at víða reiðiz;
verðr Guðmundur efri jǫrðu
elsku Baldr ef þyrma valdi,

---

fulgte hendes i sandhed rene ven, som det skrevne bevidner, at denne Gudmunds lovprisning længst er bekendt, ti de (skriverne) har vidnet om det.

58. *Siden lagde himlens rene dronning sine hænder på den afkræftede kvinde; straks fødte hun et drengebarn med Jesu råd; manden og kvinden (Gudmund og jomfru Maria) tog straks bort med barnet, men hun vågner meget hurtig, og den lyse kvinde takkede gærne bægge for den givne helbredelse.*

59. *Han helbreder alle slægters sygdom oppe og nede og derimellem; enhver får helbredelse, der beder den herlige biskop om det, som det sömmer sig at yde; manden, som tilintetgör vildfarelsen, herligere end solen, frelser alle; landets hele befolkning böje sig for det søde lem af den lysende himmels styrer.*

60. *Alt sligt dufter over hele øen; biskop Orm volder den foranstaltning; han ønsker, at bispens hæder udbredes videnom i lyse digte; Gudmund bliver, ovenover jorden, kærlighedens Balder, hvis . . .; himlens milde og mægtige herre styrke ham til sligt håb.*

61. *Svig-øderen gav med kyndig kraft synet til en kvinde, som måtte*

drottinn efli hann mildr ok
máttugr
mána hjarls til slíkrar vánar.

61 (56). Vélheptir gaf vísum
krapti
vífi sýn, því er hlaut at rýna,
vetrum fyrr en væri betra
vel þrim tigum, ef rétt skal telja,
augun sín strauk opt í hreinu,
áðr batnaði, signdu vatni;
Kráka var þá ára eikin
áttatigi ok þriggja váttuð.

62. Svelgdiz ormr með vatni
vǫrmu,
varð hann innan brjósts,
leiknum svanna;
síðan fekk hon sótt með æði,
sútum grét þat móðir þrútin;
henni birtiz heilagr kennir
hófs sýnandi snák í lófa,
eyðir þorðit yfir at ráða
jarðar hring, þar er merkt var
fingri.

63 (57). Sǫkkva réð við sjóvar-
bakka,
sveinn drukknaði í geima
hreinum,
arfi prests þess er opt hefir
lastat
(undrligt er þat) siðu
Guðmundar;
síðan hét með geystum gráti
guðs játara af meingjǫrð láta,
hnuggit líf ef hans mǫg þægi
heilagr maðr af skepnu deili.

64 (58). Gotnar steyptu vígðu
vatni,
vann Kursa þat jartegn sanna,

anstrænge sig med at se i 30 år för end det blev bedre, dersom det rigtig skal tælles; hun strøg sine öjne i rent, signet vand, för det blev bedre; den hårdføre Kraka var da bevidnet at være 83 år.

62. *En letsindig kvinde slugte en orm tilligemed det varme vand; den blev siddende indenfor hendes bryst; siden fik hun en rasende sygdom; hendes moder, opfyldt af sorg, begræd det; mådeholdets hellige lærer viste sig for hende og viste hende en orm i sin hule hånd; ormen turde ikke trænge over den kres, der var aftegnet med fingeren.*

63. *Sönnen af en præst, som ofte havde dadlet Gudmunds sæder — det er mærkværdigt —, sank ved søens bred; drengen druknede i den rene sø; siden lovede han med voldsom gråd at holde op med at göre guds bekender fortræd, dersom den hellige mand fik skabningens styrer til at gengive sönnen det berøvede liv.*

64. *Mændene gød det viede vand ind i munden på den unge mand; herligt er det at se sligt; det bevirkede et sandt jærtegn for Kurse (ɔ:*

inn í munn þeim unga manni:
ítarligt er slíkt at líta;
hneigir veit ek at upp lauk augum
unnar bliks með krapti miklum;
síðan stóð, svá at seggir náðu
sókndeilanda at fagna heilum.

65 (59). Skínandi sitr sonr hjá sínum
samheldr ok jafn feðr í veldi
(hverja stund) ok heilagr andi,
(hendir slíkt en ei verðr endat);
þessum ǫll en hyggju-hvassa
hǫlda sveit er skyld at veita
allan heiðr með elsku fullri,
einum guði í þrennum greinum.

66 (60). Fǫður jamn sitr á hávum himni
hæstr í dýrð með valdi glæstu,
sǫngr heyriz þar sætr af englum,
sonr eingetinn vífs ens hreina;
allir lofa þar ástar fullir
anda guðs, er oss firrir grandi;
heimrinn allr með helgu blómi
haldi slíkri dýrð um aldir.

2. Af et drotkvædet digt (?) om Gudmund Arason.

1. Leysti, lýð sá er fǫstur
lætr jafnan vel gæta,
sén var í hjarta hónum
hrein, akkeris-fleina;
engr fær talt með tungu,
tíðast þó at lof smíði,
verk þau er dátt munu dýrka
dygða-mann enn sanna.

---

sönnen Kalf); jeg ved at manden lukkede sine öjne op ved den store kraft; siden stod han oprejst, så at man kunde hilse (modtage) ham hel og uskadt.

65. *Sönnen sidder skinnende hos sin fader samvirkende (med ham) og lige i magt tilligemed den hellige ånd; det sker i enhver stund og får aldrig nogen ende; disse, den ene gud i tre personer, er mændenes hele forstandige skare forpligtet til at yde al hæder med fuld kærlighed.*

66. *Den rene kvindes enbårne sön sidder faderen lig i den höje himmel, höjst i kærlighed med prægtig magt; dér høres englenes søde sang; alle lovpriser dér, opfyldte af kærlighed, guds ånd, som befrier os for mén; hele verden beholde i al evighed en sådan herlighed med den hellige blomst.*

1. *Han, som altid lader folk vel iagttage faster, løste ankerspidsene (ɔ: afrejste); renhed sås i hans hjærte; ingen kan med sin tunge, selvom*

2. Enn er sagt með sǫnnu,
sær gekk fjǫllum hæri
(áðr þvarr ǫld fyr prúðri
austr) at þeira flausti;
sundr brast há fyr hendi,
(hnoss er í slíkum krossi,
ván er at hlýði hónum)
hrǫnn sú er ægði mǫnnum.

3. Slíkt veitir vin sætum
valdr heimsalar tjalda,
enn at aukiz minni
ǫld, at starfa gjǫldum,
sá er lastauðgan leysti
lýð, en djǫflar flýðu,
áðr var í eymd ok nauðum
allr heimr ok kyn beima.

Eysteinn Ásgrímsson.

Islandsk gejstlig og digter, d. 1361.

Lilja.

1. Almáttigr guð, allra stétta
yfirbjóðandi engla ok þjóða,
ei þurfandi stað né stundir,
staði haldandi í kyrrleiks valdi,
senn verandi úti ok inni
uppi ok niðri ok þar í miðju,
lof sé þér um aldr ok æfi,
eining sǫnn í þrennum greinum.

2. Æskig þína miklu miskunn,
mér veitiz, ef ek eptir leita
klǫkkum hug, þvíat inniz ekki

---

han digter hurtigst muligt, opregne de gærninger, som tilfulde vil hædre den sande dydsmand.

2. *Endvidere fortælles det som sandt: havet rasede höjere end fjælde mod deres skib; för måtte den modige skare opgive at øse; men den höje bølge, som truede mændene, brast itu for hans hånd; et sådant kors er en herlighed; det er at vænte, at alt lykkes for ham.*

3. *Himlens herre yder sin søde ven sligt som arbejdslön, for at folk endnu skal få et minde (om ham), han som løste den syndbesmittede menneskehed, mens djævlene flygtede; för var hele verden og menneskeslægten i elendighed og nød.*

[L.]. 1. *Almægtige gud, som hersker over alle engles og folks skarer, som ikke trænger til sted eller tid, som holder stederne i rolighedsmagt, som på engang er ude og inde, oppe og nede og der midt imellem, ære være dig i tid og evighed, sande enhed i tre personer.*

annat gott nema af þér til drottinn;
hreinsa brjóst ok leið með listum
loflig orð í stuðla skorðum,
stefnlig gǫrð, at vísan verði
vunnin yðr af þessum munni.

3. Beiði ek þik, mær ok móðir,
mínum at fyr umsjá þína
renni mál af raddar-tólum
réttferðugt í vísum sléttum;
skýr ok sæt af vǫrrum várum
vorðin svá, at mætti, orðin,
laugaz ǫll í glóanda gulli,
guði værig þau skyldr at færa.

4. Fyrri menn, er fræðin kunnu
forn ok klók af heiðnum bókum,
slungin mjúkt af sínum kóngum
sungu lof með danskri tungu;
i þvílíku móður-máli
meir skyldumz ek en nǫkkurr þeira
hrærðan dikt með ástar-orðum
allsvaldanda kóngi at gjalda.

5. Skǫpun ok fæðing, skírn ok prýði,
skynsemi full, er betri er gulli,
dreyrinn Krists af síðusári,
synda líkn ok dagligt yndi,
háleit ván á himnasælu,
hrygðin jarðar neztu bygðar
bjóða mér í frásǫgn færa
fǫgr stórmerkin drottins verka.

6. Herra guð. sá hverjum er dýrri,

2. *Jeg beder om din store miskundhed, at den må ydes mig, hvis jeg søger den med ydmygt sind, ti der gives intet andet godt undtagen fra dig, herre; rens mit bryst og led med kunst lovord i rimstavenes bånd, så at digtet gjort passende måtte blive udført for dig ved hjælp af denne (min) mund.*

3. *Jeg beder dig mø og moder, at ordene ved din omsorg måtte rinde fra mine taleredskaber rette og rigtige i glatte strofer; ordene, klare og tydelige fra mine læber, blevne så, at de alle kunde bades i (skinne som) strålende guld, dem vilde jeg (dog) være forpligtet til at bringe gud.*

4. *Tidligere mænd, som lærte gamle og kloge visdomme af deres hedenske bøger, sang lovdigte, blødt sammenslyngede, om deres konger i det danske sprog; i et sådant modersmål er jeg, mere end nogen af dem, pligtig til at give den almægtige konge et digt, forfattet med kærlighedens ord.*

5. *Skabelse og fødsel, dåb og herlighed, fuld forstand, der er bedre end guld, blodet af Kristi sidesår, syndsforladelse og dagens fryd, det höje håb om himlens salighed, elendigheden i jordens nederste bygd — (alt dette) byder mig at fortælle om herrens gærningers skönne undere.*

himin ok jǫrð í fystu gjǫrði,
prýddi hann með þrysvar
þrennum
(þat er rétt trúa mín) engla
stéttum,
áðr var hann þó, jafn ok síðan,
ærinn sér en skepnan væri;
gjǫrði hann heim ok teygði tíma
tvá jafnaldra í sínu valdi.

7. Mektar-fullr, sá er af bar ǫllum
í náttúru skærleik sínum,
skapaðr góðr, ok skein í prýði,
skapara næstr í vegsemd hæstri,
eigi lét sér allvel nægja
engill mekt, þá er hafði fengit,
meðr ofbeldi ǫðlaz vildi
æðra sess ok virðing bæði.

8. Fýstiz hann með ofsa æstum
at viðr líkjaz yfrit ríkum
guðs eingetnum syni, ok síðan
sér nægjandi ǫngum vægja;
full metnaðrinn er með ǫllu
óvarliga, sem ritning prófar,
ætlar sér við dýran drottin
deila megni, hversu er vegnar.

9. Svá er greinanda, á samri
stundu
sem engillinn tók at spillaz,
sǫktiz hann með sínum
grǫnnum
sem blývarða í djúpleik jarðar,
blindan þar sem fǫður sinn
fjandann
feiknt ofbeldit kvelr í eldi;

---

6. *Gud herren, der er herligere end alle andre, skabte i begyndelsen himmel og jord, og prydede den med 3 gange 3 engleskarer — det er min rigtige tro —; för end det skabte var, var han sig dog selv nok og siden den samme; han skabte verden og gav tiden dens udstrækning, to jævnaldrende i hans magt.*

7. *Den mægtige, han som overgik alle i sin naturs klarhed, skabt god og skinnende i pragt, skaberen nærmest i den höjeste hæder, han, englen, lod sig ikke godt nöje med den magt, han havde fåt; med magt vilde han besidde både et höjere sæde og hæder.*

8. *Med et rasende overmod fik han lyst til at måle sig med guds enbårne overmægtige sön og siden, sig selv nok, ikke at give efter for nogen; den fule ærgærrighed farer fuldkommen uforsigtig frem, hvad skriften beviser; den tiltror sig at kunne måle sin styrke med den herlige herre, hvorledes det end går.*

9. *Det er at fortælle, at i samme nu, som englen begyndte at blive fordærvet, sank han med sine fæller, ligesom et blylod, ned i jordens dyb, der hvor det rædselsfulde overmod piner sin blinde fader, djævlen, i bålet; en dåre er den, der vil favne denne moder og sön og fordærve sin tro.*

fávíss er sá, er feðgin þessi
faðma vill, en síðunum spilla.

10. Dagarnir sex at vísu vuxu
veltiligir um sjávar-belti,
áðr en fengi alla prýði
jǫrð ok lopt, er drottinn gjǫrði,
pressat vatn í himininn hvassa,
hjǫrn ok eld sem merkistjǫrnur,
hagl ok dýr sem fiska ok fugla,
fagran plóg ok aldinskóga.

11. Breytti guð, ok brá til hætti,
blóð ok hold af vatni ok moldu,
léttan blástr af lopti hæsta,
lífs heitleika af sólarreitum,
ǫnd ok þar til síðan sendi,
sú er skiljandi drottins vilja,
leið kunnandi um líkams æðar,
líf skínanda af helgum anda.

12. Svá er líðandi maðr af móður
moldu ok þó með skæru holdi,
Ádám nefndur, alls í heimi
átti ráð með frelsi ok náðum;
hǫfginn rann svá hægr á þenna
heims stýranda; fekk hann skýra
anda-gipt, þá er síðan sýndi,
svá vorðinna spádóms-orða.

13. Út leiðandi af Ádáms síðu
Évu brátt, sem Móises váttar,
vist með æru, váld ok ástir
vísa gaf hann þeim paradísar,

---

10. *Seks dage rullede tilvisse henover den ombæltende sø, för jorden og luften (himlen), som gud skabte, fik alt sit herlige udstyr: vandet, presset sammen i den stormfulde himmel, sne og ild såvel som mærkestjærner (planeter), hagl og dyr såvelsom fiske og fugle, den fagre blomstervækst og frugtskove.*

11. *Gud ændrede sin fremgangsmåde og forvandlede vand og jord til blod og kød, (han tog) den lette ånde fra den höjeste luft og livets varme fra solen; dertil førte han siden også sjælen; den forstår herrens vilje, kender vejen gennem legemets årer, den er lysende liv fra den hellig ånd.*

12. *Således fremglider et menneske af moder-mulden og dog med skært legeme, benævnt Adam; han havde magten over alt i verden tilligemed frihed og ro; en let slummer påkom denne verdensstyrer; han fik da en klar ævne — som han siden viste — til at udtale spådomsord, der er gåede i opfyldelse.*

13. *Snart førte han (gud) Eva ud af Adams side, hvad Moses bevidner; han gav dem et sikkert ophold i paradis med hæder, magt og kærlighed, indtil de skulde — hvad der er den störste blidhed — komme senere til at*

þangat til er þau með englum,
þat er blíðan mest, lifði síðan
meðr afspringi alt þat er fengi
ævinliga ok þakkir gæfi.

14. En at verðleikrinn vís á jǫrðu
vyrði sǫk til himna-dyrðar
boðorðit eitt enn blíði drottinn
býður þeim í skyldu at hlýða:
„epli er eitt er ek banna at bíta
báðum ykkr, en þit munuð ráða;
deyja skuluð, ef efnið eigi
einfalt boð með dyggleik hreinum“.

15. Þrútnar, svellr ok unir við illa
engill, bann sá er hafði fengit,
fyrða sveitin fædd á jǫrðu,
fái þar vist, er sjálfr hann misti,
ok bruggandi dauðans dreggjar
duldiz hann fyr augsýn manna:
fjǫlkunnigr í einum innan
ormi tók hann mál at forma.

16. Sem próvandi segir til Évu:
„svara mér skjótt, en hví hefir dróttinn
sætast ykkur blóm at bíta
bannat, en lofat þó flest alt annat?“
Svá fór þat, at svaraði Éva
sem margbrugðinn fjandinn hugði:
„At eigi við lífs af leiðum
léttliga hrǫpum á dauðans stéttir“.

17. Léttliga fann þar ljósa váttan

---

leve sammen med englene i al evighed tilligemed alt det afkom de fik og takkede gud.

14. *Men for at fortjænesten på jorden skulde blive en sikker grund til (at opnå) himlens herlighed, giver den blide herre dem ét bud at adlyde i pligt: „der er et æble, jeg forbyder eder bægge at æde, men I må selv råde; I skal dø, dersom I ikke holder et simpelt bud med ren lydighed.*“

15. *Englen, som havde fåt ban (domfældelse), hovner op, svulmer og er meget misfornöjet med, at menneskenes skare, født på jorden, skal få ophold dér, hvor han selv havde mistet det, og, bryggende dødens drik, skjulte han sig for menneskenes öjne; troldkyndig begyndte han, i en slanges skikkelse, at forme sin tale.*

16. *Som prøvende siger han til Eva: „svar mig straks — hvorfor har herren forbudt eder at spise den sødeste frugt, men tilladt eder alt andet?“ Det gik så, at Eva svarede, som den meget listige djævel havde tænkt —: „for at vi ikke let fra livets veje skal styrte ned på dødens stier.*“

léttleika í svaranna reiki;
því treystiz hann framt at freista
flærðum settr ok talar með
prettum:
„eigi munuð it Ádám deyja
andlits-hvít, þóat eplit bitið,
heldr munuð með heiðr ok
valdi
hosk ok rík við guðdóm líkjaz".

18. Auðgint mjǫk því Éva trúði,
át hon blóm, en tapaði sóma,
og til með sér Ádám teygði,
át hann þat, er hann vissi
bannat,
ugði hann, at Éva stygðiz,
ef neitaði hann bæn at veita;
fjandinn gat svá í fystu blindat
feðgin vár með nógu dári.

19. Refsar þeim at réttum dómi
ríkr herra fyr ódygð slíka,
rak þau braut af sæmdarsæti
snauð ok nǫkt í písl ok dauða;
veltuz aum í veslum heimi
víða lands, þar er nær ǫll síðan
lýða kind með sárum syndum
sendiz framm af Ádáms lendum.

20. Remman brast af rót í
kvistu,
rann þá glæpr af hverjum til
annars,
leið svá heimr um langan tíma
lífs andvani, en fullr af grandi;
léttir hvárki ugg né ótta,
eitt er mest, er þó er á lesti;
opit helvíti, búit með bǫlvi,
bauð sik framm við hvers
manns dauða.

17. *Med lethed fandt han dér i svarets ubestemthed klart bevis for sorgløshed; ti trøstede han sig til at friste helt ud, opfyldt af list, og han taler med svig: „ikke vil I to, du og Adam, I med de hvide ansigter, dø, selv om I spiser æblet; tværtimod, vil I med hæder og magt, kloge og mægtige, komme til at ligne (måle eder med) guddommen."*

18. *Eva, let at lokke, trode på dette; hun åd frugten og tabte sin hæder, og hun lokkede dertil Adam med sig; han åd det, som han vidste var forbudt; han frygtede for, at Eva vilde vredes, hvis han nægtede at opfylde hendes ønske; således kunde djævelen i begyndelsen forblinde vore forældre med megen svig.*

19. *Den mægtige gud straffer dem ved en rigtig dom for en sådan udyd; han jog dem ud fra hædershjemmet, fattige og nøgne, ud i pinsel og død; de flakkede elendige rundt omkring i den usle verden, hvor så at sige den hele menneskeslægt siden med svar synd udgik fra Adams lænder.*

20. *Den bitre synd spredtes fra roden til grenene; synden randt fra den ene til den anden; således gik det med verden en lang tid, den*

21. Heimr er dauðr, en hvat er
til ráða?
Hvar getr þann, er sér megi
bjarga?
Hvergi, þvíat í synda saurgun
sannliga hverr at þyngir
annan;
eitt er til, þat er ek vil vátta
(á ek grátandi frammi at
standa):
attú sjálfr enn dýri drottinn
dugir nú ferð, svá lífguð verði.

22. Veitt er líf, þat er varð ok
mátti,
veitt er líf, þat er Ádám neitti,
sú miskunn á settum tíma
sendiz framm af guðdóms hendi,
ljós í heim at lifanda kæmi,
lifanda víst, þat er kvaldar
andir
tæki á brott úr djǫfla diki —
dýrð englanna slíku stýrði.

23. Tendraz ǫll ok talar með
snilli
tungan mín af herra sínum,
um stórmerkin á hon at yrkja
yfirspennanda heima þrennra;
bjúg ok sár í bandi væri,
bandi rétt ens nezta fjanda,
nema hjálpræði guðs et góða
gefit á jǫrð mik leystan hefði.

24. Nær ok firr með skygnleik
skýrum
skipandi alt með syni ok anda
fǫðrpersóna engli einum

var berøvet livet, men fuld af mén (synd); hverken angst eller frygt får ende; men et er værst, som dog kommer til sidst: det åbne helvede, udstyret med elende, tilbød sig ved enhvers død.

21. *Verden er død, hvilken udvej er der? Hvor findes den, der kan bjærge sig selv? Intet steds, ti i syndernes besmittelse tynger i sandhed den ene den anden; kun én udvej er der, som jeg vil bevidne — grædende har jeg at stå frem —, at du selv, herlige gud, hjælper nu menneskeheden, så at den får sit liv igen.*

22. *Det liv er givet, som måtte og kunde gives, det liv er givet, som Adam vragede; den nåde udgik på den bestemte tid fra guddommens hånd, at et levende lys kom til verden, tilvisse levende, som førte de pinte sjæle bort fra djævelens pyt; englenes herlighed rådede for det.*

23. *Hele min tunge opflammes og taler veltalende om sin herre; om undergærningerne af de 3 verdners omspænder skal den digte; böjet og såret var den i bånd, lige i den nederste djævels bånd, hvis ikke guds gode frelse, given på jorden, havde løst mig.*

24. *Faderpersonen, ordnende alt nær og fjærnt med skarpt altsku-*

erindi býðr, en þessi hlýðir:
„fljúg ok seg þat Máríu meyju
mætri, þeiri er ek skal gæta,
minn einga-son holdi hennar
hlýðinnar vill bjǫrtu skrýðaz“.

25. Móðir oss er Máría þessi,
mektar-blóm ok full af sóma,
glæsilig sem roðnust rósa
runnin upp við lifandi brunna,
rót ilmandi lítillætis,
logandi ǫll með skírleiks anda,
guði unnandi ok góðum
mǫnnum,
guði líkjandi í dygðum slíkum.

26. Engi sé ek at jarðlig tunga,
enn háleiti stjǫrnu-reitar
drottinn, þér, sem verðugt væri,
vandat fái nú stef til handa.
(Stev.) Sé þér dýrð með sannri
prýði,
sunginn heiðr af ǫllum tungum
eilífliga með sigri ok sælu,
sæmd ok vald þitt minkaz aldri.

27. Leið, sigrandi páfugls
prýði,
pentat innan firmamentum,
Gábríél sem geisli sólar
gleðiligur í lopt en neðri;
sendiboði kom sjaufalds anda,
svá er greinanda, at húsi einu,
sannr meydómrinn sat þar
inni,
sjálft hreinlífit, gimsteinn vífa.

---

ende blik tilligemed sönnen og ånden, byder en engel et ærinde, som denne adlyder: „flyv hen og meddel den herlige mø Maria, som jeg skal beskytte, at min enbårne sön vil iføre sig hendes, den lydiges, lyse legeme.“

25. *For os er denne Maria en moder, magtens blomst og fuld af hæder, prægtig som den rødeste rose, oprunden ved levende (livets) kilder, ydmyghedens duftende rod, luende helt af kyskhedens ånd, elskende gud og gode mennesker, lignende gud ved slige dyder.*

26. *Jeg ser, at ingen jordisk tunge er i stand til at digte dig, himlens höje hersker, et stev, som var værdigt nok. Ære være dig med sand herlighed, ære være dig sungen af alle tunger i evighed med sejr og salighed; din hæder og magt forringes aldrig.*

27. *Gabriel, overgående påfuglen i pragt, svævede igennem det indvendig billedprydede firmament som en solstråle glad ned til de lavere luftlag; den syvdobbelte ånds sendebud kom — således er det at fortælle — til et hus: derinde sad den sande mødom, selve kyskheden, ædelstenen blandt kvinder.*

28. *Og så henvendte han sig til den blide mø: „Maria, lyt til mine ord, berömtest af kvinder. dig bringer jeg ave, fuld af nådens søde kilde,*

28. Ok svá veik at meyju
mjúkri:
„Máría, hlýð nú orðum várum,
frægast víf, þér færig áve,
full miskunnar sætum brunni,
samangaupnandi sína skepnu,
sannr hǫfðinginn engla ok
manna,
byggir þér fyr brjósti skæru,
blessuð mær, þú ert sprundum
hæri".

29. Heyrði ok trúði, en undraz
orðin
jungfrú kyrr, þvi vissi hon fyrri
aldri kvaddan mann á moldu
með þvílikri tignarkveðju;
fyrirbjóðandi henni at hræðaz,
hǫfuðengillinn talaði lengra:
„guð himnanna framm mun
fæðaz,
frúin skínandi, af holdi þínu".

30. Fréttir nú með hverjum
hætti
henni bæri til fǫgnuð þenna,
borgar-múrr svá at brysti hvergi
bygð geymandi hreinleiks
dygða;
engill segir at ei muni syngaz
jungfrú blíð, þó at sveininn
smíði
haglig myndun heilags anda,
hold ok bein af líkama hreinum.

31. Loptin ǫll af ljósi fyllaz,
legir ok grund þau stóðu ok
undraz,
kúguð sjálf svá nærri nógu
náttúran sér ekki mátti;
giptiz ǫndin guðdóms krapti
góðu ok huldiz Máríu blóði,
glaðrar dvelz í jungfrú iðrum
ein persóna þrennrar
greinar.

---

han som holder sin skabning i hånden, englenes og menneskenes sande hövding, han bor nu under dit lyse bryst, velsignede mø, du er ypperligere end alle kvinder."

29. *Jomfruen hørte rolig på dette og trode, men undredes over ordene, ti hun kendte ingen, der var hilset för på jorden med en så prægtig hilsen; hovedenglen, forbydende hende at ængstes, talte videre: „himlens gud vil fødes af dit legeme, strålende frue."*

30. *Hun spörger nu, hvorledes denne glæde kunde times hende, således at den borgmur, der beskyttede hendes kyskheds dyders hjem, ikke brast; englen sagde, at den blide jomfru ikke vilde blive besmittet, fordi den helligånds kunstfærdige skabekraft skaber drengen, kød og ben af det kyske legeme.*

31. *Hele luften fyldes af lys, søer og jorden stod og undredes, naturen, næsten helt kuet (lammet af nød), var kraftesløs; sjælen giftede sig med*

32. Hjǫrtun játi, falli ok fljóti
fagnaðar-laug af hvers manns
augum,
æ þakkandi miskunn mikla,
minn drottinn, í holdgan þinni.
Sé *osv.*

33. Fimm mánuðum ok fjórum
síðar
fæddiz sveinn af meyju
hreinni,
skygnast sem þá er glerit í
gegnum
geisli brár fyr augum várum;
glóar þar sól, at glerinu heilu;
gleðiligt jóð þat skein af móður,
at innsigli hǫldnu hennar
hreinferðugra meydóms greina.

34. Engi heyrðuz, engi vurðu
jǫfn tíðindi fyrr né síðar,
bæði senn því mey ok móður
mann ok guð bauð trúan at
sanna;
loptin sungu komnum kóngi
kunnigt lof, þar er hirðar
runnu,
himna dýrð er hneigð at jǫrðu,
hér samtengduz menn ok
englar.

35. Þó var ei svá rík at reifa
ríkust móðir ætti góða,
því var kóngrinn hǫrðu heyi
huldr, at mætti firraz kulda;
umsniðningar Jésú prýði
átti dagr at fæðing váttar,

guddommens kraft og skjulte sig i Marias gode blod: en af de 3 personer dvæler i den glade jomfrus moderliv.

32. *Hjærterne bekende, glædestårer strömme og flyde af hver mands öjne, evig takkende den store nåde i din kødpåtagelse, min gud. Ære osv.*

33. *Ni måneder senere fødtes en dreng af den kyske mø, som når en stråle tindrer igennem det gennemsigtigste glas for vore öjne; dér skinner solen således, at glasset er uskadt; barnet skinnede glad fra moderen, således at hendes rene kyskheds segl var ubrudt.*

34. *Aldrig hørtes, aldrig er der sket en sådan tidende för eller senere, ti troen bød på engang at bekræfte (hende) som mø og moder, (ham) som menneske og gud; himlen sang den komne konge kyndig pris, hvor hyrderne løb; himlens herlighed er kommen til jorden; her forenedes mennesker og engle.*

35. *Dog var den rigeste moder ikke så rig, at hun ejede et godt svøb, ti blev kongen dækket med det hårde hø for at undgå kulden; den ottende dag efter fødselen bevidner Jesu omskærelses-herlighed; blodet strömmer over hans lyse legeme; mindeværdige tårer rinder ned af hans kinder.*

æsiz blóð um líkama ljósan,
lagaz minnilig tár af kinnum.

36. Á þrettánda dag til drottins
dýrðar-menn, er ríkjum stýrðu
austr í heim, með offri kvámu
ungan mann at heiðra þann
veg;
umrennandi sex at sinnum
sex daga grein ok fjórum einum
offraz kaus fyr oss at vísu
Jésús sjálfr í musteris hválfi.

37. Vígðiz oss, þá er vatni
dǫgðiz,
valdr himnanna á þrítugsaldri,
Jórdánar við æðar hreinar;
Jón baptista drotni þjónar;
þessi ástvinrinn Jésú Kristi
er nú váttr. at þann dag mátti
samskínandi á grænni grundu
guðs þrenning með lýðum
kennaz.

38. Finn ek alt at manvit
manna
mæðiz, þegar at um skal ræða
máttinn þinn, enn mildi
drottinn,
meiri er hann en gǫrvalt
annat.
Sé *osv.*

39. Undraz tók enn forni
fjandi
fæddan mann, er skilja var
bannat,
ok þvílíkt sem andinn segði

36. *På den 13. dag kom herlige mænd, som styrede riger i den østlige verden, til herren med offer, for således (dermed) at hædre den unge mand; da 40 dage var gåede, valgte Jesus selv tilvisse at ofres (indvies til gud) for os i templets hvælving.*

37. *Himlens herre vide sig os i 30-års alderen, da han overøstes med vand ved Jordans rene årer; døberen Johannes tjæner herren; denne Jesu Kristi kære ven vidner nu, at den dag kunde guds treenighed sammenskinnende mærkes blandt menneskene på den grönne jord.*

38. *Jeg føler, at menneskenes hele vid er kraftesløst, når man skal omtale din magt, milde herre; den er större end alt andet. Osv.*

39. *Den gamle djævel begyndte at undres over det fødte menneske, som det var ham forment at forstå, og det var som om ånden (fanden) sagde sådanne ord med sin tunge fordum: „det tykkes at en nyhed (ny og mærkelig ting) nærmer sig verden og menneskeslægterne; det er noget mærkeligt, herren udklækker; det holdes skjult for mig og går dulgt for sig.*

orðin slík af tungu forðum:
„þykki mér sem nýjung nǫkkur
nálgiz heim ok ættir beima,
eitthvat klókt mun drottinn
dikta;
duldr em ek þess, þat ferr af
huldu.

40. Jésúm tígna engla rásir
uppi ok niðri af heimi þriðja,
stjǫrnu-ljós ok færðar fórnir,
friðar samband á hverju landi;
slík afla mér sóttar-auka
sǫnn stórmerkin veitt hjá
mǫnnum;
kvíðig at hans remming ráða
ríði mér at báðum síðum.

41. Fǫðurætt hans trúig fá
munu hitta,
finz móðernit hér með þjóðum,
því er atferðin Jésú burðar
undarlig, svá skil ek þat varla;
ekki er mér á þessum þokki,
þann veg ferr þeim unga
manni,
aldri var sá fyrr á foldu
fæddur maðr, er ek næsta
hræddumz.

42. Þystr er hann ok fǫlr af
fǫstu,
firriz hlátr, en kann at gráta,
mæðiz hann ok er móður sinnar
mjólku fæddr, en reifum
klæddiz;
finn ek þó, at í slíku sannaz,
sjálf náttúran manndóm váttar,
fýsir mik því framm at æsa
flein ódygðar honum at meini.

43. Mér virðiz sem miklu hæra
mætr guði hann Ádám sæti,

40. *Englenes skarer oppe og nede fra den tredje verden hædrer Jesus, stjærnelys og bragte ofre, fredens enighed i hvert et land; slige sande stormærker, givne blandt mennesker, volder mig bekymring; jeg er bange for, at hans kraftige råd vil knuge mig på bægge sider.*

41. *Hans fædreneslægt mener jeg få vil træffe, moderslægten findes her blandt folk; ti er Jesu fødselsmåde mig underlig, så at jeg knap forstår den; jeg synes ikke om ham her; således tér sig den unge mand; aldrig fødtes för på jorden et menneske, jeg var så bange for.*

42. *Han törster og er bleg af faste, undgår at le, men kan græde, han mødes og fødes ved sin moders mælk og blev klædt i svøb; jeg mærker dog, at det sandes i sligt, at selve hans natur viser menneskelighed; ti får jeg lyst at hidse udydens brod frem ham til mén.*

43. *Jeg synes, at Adam, kær for gud, sad langt höjere, för jeg sveg dem bægge, ham og Eva, berøvede æren, ud i mørket og døden; det er*

áðr ek sveik þau Évu bæði
ærusnauð í myrkr ok dauða;
satt er, at fæstir sjá við
prettum,
svá mun enn um Jésúm þenna,
því treystumz ek framt at
freista.
forðum hefi ek slægvitr orðit."

44. Sonr Máríu, sonr enn dýri,
sonr menniligr guðs ok hennar,
kenn þú mér at forðaz fjandann
fjǫlkunnigan, en þér at unna.
Sé *osv.*

45. Frétt hefig hitt, at freistar
drottins
fǫstumóðs með ýmsum lǫstum
púkans slægð, at hvern mann
hugðiz
hvekkjum vanr í synd at
blekkja;
vélakrings af vǫfðum strengjum
vundin opt, ok sneruz á lopti,
skeytin ǫll ens flærðar-fulla
fjanda brjóst í gegnum standa.

46. Þessu næst ens kæra Kristi
kenning tók um bygð at renna,
líf-þjónandi lærisveina
leitar, finnr, ok þar með veitir
blindum, hrjúfum, dumbum,
daufum,
dauðum, krǫmdum, ærum,
lǫmdum
augu, græðing, orð, at hlýða,
andir, heilsu, vizku, at standa.

47. Þetta sér hann fjandi, at
fættiz

sandt, at de færreste kan tage sig iagt for svig; således vil det også gå med denne Jesus; ti vil jeg vove at friste ham dygtig; fordums har jeg vist, at jeg var snu.

44. *Marias sön, herlige sön, guds og hendes menneskelige sön, lær mig at tage mig iagt for djævlen den troldkyndige og at elske dig. Osv.*

45. *Det har jeg erfaret, at djævlens list fristede den fastemødige herre med forskellige laster — han som, vant til underfundige kneb, mente at kunne lokke ethvert menneske til synd; alle den listkyndige, af falskhed fulde djævels pile, ofte skudte af de tvundne strænge, står igennem hans eget bryst, efter at have vendt sig i luften.*

46. *Dernæst begyndte den kære Kristi lære at udbredes i bygden; han søger og finder disciple, der vil tjæne ham hele livet, og dertil giver han blinde — spedalske — stumme — døve — døde — syge — gale — lamme: öjne — helbredelse — ord (taleævne) — at høre (hørelsen) — ånde (livet) — helsen — visdom (forstand) — at stå (ævnen til at stå og gå).*

47. *Dette ser djævlen, at hans skare udtyndes og synes at det er en*

fólkit hans ok líz þat vansi,
dæmin góð at vaxa víða,
verri brǫgð ok lýtin þverra;
púkinn kvaldur þeygi þoldi
þenna leik, er harðan kennir,
því flýtandi sínar sveitir
synda-brjót at drepa sem
skjótast.

48. Leiðan dreng at ljótum
ráðum
lokkar hann (sá er Jésú manna)
yfirmorðinginn (innan hirðar,
Júdás nefndr, er óvænt stefndi);
mildan guð við silfri seldi
sveitum þeim, er Júðar heita,
fullum upp af grimdar galli,
grenjaði þjóstr í þeira brjósti.

49. Fúsir hlupu ok fundu
Jésúm,
fundinn hrǫktu, lǫmdu ok
bundu,
bundinn leiddu, hæðnir hæddu,
hæddan, rægðan slógu ok
afklæddu
fjandans bǫrnin þrǫngum þyrni
þessum spenna um blessat
ennit,
þessir negla Krist á krossinn,
keyra járn, svá stǫkk út dreyri.

50. Ættim vér á Jésúm drottin
efunarlaust með fullu trausti
út af hjartans instum rótum
allir senn með gráti at kalla.
Sé *osv.*

51. Yfirmeistarinn allra lista,
Jésús góðr, er lífgar þjóðir,
kenn þú mér at stilla ok stýra,
steflig orð megi tungan efla.

---

skam, at gode gærninger tager vidt og bredt til, medens de værre og synderne tager af; den pinte djævel kunde ikke finde sig i denne leg (medfart), hvis hårdhed han føler; derfor tilskynder han sine skarer at dræbe syndernes bryder så hurtig som muligt.

48. *En led svend lokker han, overmorderen, til et hæsligt forehavende — han var en af Jesu mænd, en af hans hird, kaldt Judas, som tog dette uheldsråd; han solgte den milde gud for sølv til de folk, som kaldes Juder, opfyldte af grusomhedens galde, vreden brølte i deres bryst.*

49. *Begærlige løb de hen og fandt Jesus, den fundne mishandlede de, slog og bandt; bunden førte de ham bort og spottede ham spottelystne; den bespottede og bagvaskede slog de og afklædte, djævelens börn spændte en trang torn(ekrone) om hans velsignede pande; disse naglede Kristus på korset, drev naglerne så at blodet sprang ud.*

50. *Vi burde uden tvivl med fuld fortrøstning af hjærtets inderste grund alle på engang med gråd anråbe den herre Jesus. Osv.*

(*Stev.*) Ævinliga með lyktum
lófum
lof ræðandi á kné sín bæði
skepnan ǫll er skyld at falla,
skapari minn, fyr ásján þinni.

52. Æru æ minnilig eptirdæmi:
yfirbjóðandi himins ok landa
hneigði nú sinn háls ok vægði
hverjum þræl, er lysti at berja,
fátalaðr með lítillæti,
lágraustaðr með ásján fagra,
svá bjóðandi í sáran dauða
sína ǫnd fyr nauðsyn mína.

53. Hrækjandi þá hǫfuðin
skóku
heiðingjar sem Júðar leiðir;
flestir allir flýðu Kristí
fylgdarmenn við storminn
þenna;
minnaz verðr ok má ek ei
annat.
móðir guðs í tárum flóði;
mætti verða, at minnar sóttar
minnaz vildi hon eitthvert
sinni.

54. Hǫfuðdrotningin harmi
þrungin
(hneigð ok lút hon skalf af
sútum)
færðiz nær, þá er fell úr sárum
fossum blóðit niðr um krossinn;
þrútnar brjóst, en hjartat hristiz,
hold er klǫkt, en ǫndin snǫkti,
augun tóku at drukna drjúgum
dǫpr ok móð í tára-flóði.

---

51. *Overmester i alle idrætter, gode Jesus, som giver folkene liv, lær mig at mage og styre det så, at min tunge kan istandbringe (nye) stevord. Evindelig med foldede hænder, lovprisende er hele skabningen pligtig at falde på bægge sine knæ for dit åsyn, min skaber.*

52. *Det vil altid blive mindeværdige forbilleder: himlens og jordens hersker böjede nu sit hoved og viste sig ydmyg mod enhver træl, der fik lyst til at slå ham, lidet talende og ydmyg, lavtmælende med fagert åsyn, således bydende sin sjæl til en kvalfuld død for min nødvendighed (fordi jeg trængte dertil).*

53. *Spyttende rystede de deres hoveder, hedningerne såvel som de lede Juder; så godt som alle af Kristi følgere flygtede under denne storm; man må mindes, jeg kan ej andet, at guds moder var badet i tårer; det kunde være, at hun engang vilde mindes min angstbekymring.*

54. *Hoveddronningen, opfyldt af sorg — böjet og med ludende hoved rystede hun af sorg — nærmede sig, da blodet strömmede fossevis ud af sårene ned over korset; brystet svulmede, hjærtet bævede, hendes legeme var kraftesløst og hendes sjæl klynkede, hendes öjne druknede svage og trætte helt i tårernes flod.*

55. Rǫdd engilsins kvenmann
kvaddi,
kvadda af engli drottinn gladdi,
gladdiz mær, þá er fǫðurinn
fæddi,
fæddan sveininn reifum klæddi,
klæddan með sér lǫngum
leiddi,
leiddr af móður faðminn
breiddi,
breiddr á krossinn gumna
græddi,
græddi hann oss, er helstríð
mæddi.

56. Þó grét hon nú sárra sáta
sverði nist i bringu ok herðar,
sitt einbernit, sjálfan drottin,
sá hon hanganda á nǫglum
stangaz,
armar sviddu af brýndum
broddum,
brjóst var mætt: með þessum
hætti
særðiz bæði sonr ok móðir
sannheilug fyr græðing manna.

57. Fyr Máríu faðm enn dýra,
fyr Máríu grát enn sára
lát mik þinnar lausnar njóta,
lifandi guð með fǫður ok anda.
Ævinliga *osv.*

58. Syni Máríu svartir færa
seggir blandat gall með
dreggjum,
fulla smán ok flestar pínur
fundu þeir, en heimrinn stundi;
fǫlnar skinn ok fellr at enni,
fættaz orð, en þverrar mætti,
ǫndin leið af Jésú píndum,
yfirvaldanda himins ok landa.

---

55. *Englens stemme hilste kvinden, hilset af englen blev hun glædet af herren; møen glædede sig, da hun fødte faderen, den fødte dreng klædte hun i svøb; den klædte førte hun altid med sig, ført af moderen bredte han sine arme ud, bredt (fæstet med udstrakte arme) på korset helbredede han menneskene, han helbredede os, da dødskampen pinte ham.*

56. *Dog græd hun nu, gennemboret af den tunge sorgs sværd i bryst og skuldre; sit eneste barn, gud selv, så hun hængende gennemboret med nagler; armene sved af de skarpe brodde, hans bryst var mødigt; på denne vis såredes både sön og moder, sandhellige to, for menneskenes frelse.*

57. *For Marias dyre favn, for Marias bitre gråd lad mig få del i din forløsning, levende gud med fader og ånd. Osv.*

58. *De sorte mænd bragte Marias sön galde blandet med gær; fuld bespottelse og alle pinsler opfandt de, men verden stönnede; hans hud bliver bleg og indskrumpen ved panden; hans ord bliver færre, hans kraft tog af; sjælen led bort af den pinte Jesus, himlens og jordens overkonge.*

59. Ek segi rétt, at engi mætti
ógrátandi vǫrrum láta,
Jésú minn, ef letrit læsi
linhjartaðr af píslum þínum,
þvíat náttúran æpti af ótta
ǫll skjálfandi, en himnar sjálfir
týndu ljósi, er berr vart
bundinn,
bifaðiz hauðr í þínum dauða.

60. En í andláti Jésú sæta
oss er flutt, at gægz á krossinn
fjandinn hafi ok frétt at syndum
færaglǫggr, ef nǫkkur væri;
hlægir mik, at hér mun teygjaz
hans forvitni sér til vansa.
eigi mun nú ormr enn bjúgi
agn svelgjandi á króki fagna.

61. Ǫll helvítis járnhlið skjálfa,
undraz myrkr, at ljós er styrkra,
hlaupa fjandr ok ætla undan,
ódæmin þeir sǫgðu at kæmi,
hræzlan flaug um heljar bygðir:
helga menn, er fjǫtrar spenna,
hlaut óvinrinn laust at láta.
lamdr ok meiddr, er valdit
beiddi.

62. Hvat er tíðinda? Hjálpaz
lýðir.
Hví nú? Því lét Jésús pínaz.
Hvat er tíðinda? Hraktr er
fjandinn
Hverr vann sigrinn? Skapari
manna
Hvat er tíðinda? Helgir leiðaz
Hvert? Ágæt í tignarsæti.
Hvat er tíðinda? Himnar
bjóðaz.
Hverjum? Oss, er prísum
krossinn.

---

59. *Jeg siger ret. at ingen vilde kunne bevæge læberne uden gråd, min Jesus, hvis han, blødgjort i hjærtet, læste skriften om dine pinsler. ti hele naturen råbte bævende af frygt og himlen selv mistede sit lys, da du blev bunden nøgen; jorden rystede ved din død*

60. *Men ved Jesu død er det os fortalt, at djævlen, lejlighedskyndig, har listet sig til at se på korset og spurgt om synder, om der mulig var nogen; det glæder mig, at her vil hans nysgærrighed blive ham til skam; ikke vil nu den krumme orm. slugende maddingen på krogen, kro sig.*

61. *Alle hælvedes jærnporte ryster; mörket undrer sig over, at lysets magt er stærkere; djævlene løber og agter at fly, og sagde, at nu var det uhørte ting der skete; rædslen flöj omkring i dødens bygder; de hellige mænd, hvem lænkerne omspændte, måtte djævlen give slip på, lamslået og såret, da magten krævede det.*

62. *Hvad nyt? Menneskene frelses. Hvorfor nu? Fordi Jesus lod sig pine. Hvad nyt? Djævlen er drevet på flugt. Hvem vandt sejren?*

63. Signat ljós enn sæti Jésú,
sannr lífgari dauðra manna,
drag þú mik frá djǫfla bygðum,
drottinn blíðr, ok halt mér
síðan.
Ævinliga osv.

64. Sé ek ei þann, at út megi
inna,
orða-snild þóat próva vildi,
alla gleði, er fekk at fullu
forn Ádám við Jésú kvámu;
sjálfr hann einn þvíat batt
með bǫlvi
bǫrn sín ǫll í dauðans pínu,
en nú leysti ǫll úr banni
eitt hans barn ok miskunn
veitti.

65. Hvi stundaðir, enn forni
fjandi
fremdar-snauðr, á Jésú dauða?
eða þóttiz þú meiri at mætti,
máttrinn hans at guðdóm váttar,
eða hugðir þú líkams lygðir?
líkam tók hann meyjar ríkrar,
óverðugan hann flengdu fyrðar;
flekklausastr hann vann til ekki.

66. Þú fyrdæmdir auma Évam,
Éva mann fyr epli bannat,
maðr bannsettur allar ættir,
ættin Krist, er spjóti nisti,
Kristur þik þó, er fant í fystu
fystan prett ok manndráps
lystir;
svá ódygðar-brandrinn bjúgi
beygðiz aptr í þína kjapta.

Menneskenes skaber. Hvad nyt? Hellige føres. Hvorhen? Til herlige hæderssæder. Hvad nyt? Himlen tilbydes. Hvem? Os, der priser korset.

63. *Velsignede lys, søde Jesus, døde menneskers sande livgiver, før mig bort fra djævlenes boliger, milde gud, og behold mig siden. Osv.*

64. *Jeg ser ej den, som tilfulde, selv om han vilde forsøge sin veltalenheds snille, vilde kunne forklare den glæde, som den gamle Adam fik i fuldt mål ved Jesu ankomst; ti han selv bandt ene med synden alle sine börn til dødens pinsel, men nu løste et af hans börn dem alle ud af forbandelsen og ydede dem miskundhed.*

65. *Hvorfor tragtede du, gamle hæderløse djævel, efter Jesu død? eller tyktes du at være overlegen i kraft, uagtet hans styrke vidner om goddomsnatur?, eller trode du på legemets lögne (skuffelse)?; han iførte sig en mægtig møs legeme; menneskene piskede ham, uden at han havde fortjænt det; ganske uden plet gjorde han sig ikke fortjænt til nogen straf.*

66. *Du fordömte den elendige Eva, Eva sin mand ved det forbudte æble; manden, sat i ban, alle slægter, slægten Kristum, da den gennem-*

67. Síðan reis með sigri af
dauða
sunnudag ok gjǫrði kunnan
sinn ódauðleik mǫrgum manni
mildin sjálf, þótt deyja vildi;
tvennar gengu tvisvar sinnum
tíu dægranna rásir hægar,
áðr en upp yfir himna-hæðir
hóf hann blóð, þat er tók af
móður.

68. Umrennandi sjau at sinnum
sjau daga grein ok þar til
einum
hingat sendi hann helgan anda
hreinferðugastan lærisveinum;
vegsamligr til handar hægri
hann er guðs með virðing
sanna,
sinn bjóðandi faðm enn fríða
fyrða laðar til himna dyrðar.

69. Máríu son, fyr miskunn
dýra
manns náttúru ok líkam sannan
kenz þú við, at mín þú
minniz.
mínn drottinn, í ríki þínu.
Ævinliga *osv.*

70. Enn mun koma í ǫðru sinni
alls-valdandi kóngr at gjalda
seggja ferðum sínar gǫrðir
sóma-ǫrr á efsta dómi;
svá geisar þá eldr ok eisa
jǫrð ok fjǫll, at í heimi ǫllum
eigi finz þá upp úr skýjum
óbrunnit ok niðr at grunni.

71. Upp rísǫndum allra landa
íbyggjurum við dóm enn
hryggva
Jésús mun þá sárin sýna

---

borede ham med spydet; Kristus dig dog, som i begyndelsen udfandt den første svig og lystede efter manddrab; således böjedes udydens krumme sværd sig tilbage ind i dit eget gab.

67. *Siden opstod selve nåden med sejr fra døde om söndagen og åbenbarede for mange mænd sin udødelighed — uagtet han havde villet dø; der gik 40 jævntløbende dage, för han førte op over himlens höjder det blod, som han havde taget af sin moder.*

68. *Efter at 50 dage var gåede, sendte han hid til sine disciple sin rene hellige ånd; prægtig sidder han ved guds höjre hånd i sand hæder; bydende sin herlige favn indbyder han menneskene til himlens herlighed.*

69. *Marias sön, husk, for din herlige nåde, din menneskelige natur og sande legem, at du mindes mig, min gud, i dit rige. Osv.*

70. *Atter for anden gang vil den almægtige konge komme for, hæder-gavmild, at lönne menneskene deres gærninger ved den sidste dom; således raser da ild og flamme over jord og fjælde, at der i hele verden intet findes ubrændt op igennem skyerne og ned til grunden.*

súthrærandi ok píslarfæri;
orð ok hugsan, allar gǫrðir
eru kannaðar hvers sem annars,
bjóðaz hvárki blót né eiðar,
byrgjaz úti gjafir ok mútur.

72. Engi finz á þessu þingi
þrætugjarn né klókrar varnar
orða-hreimr, er á drottins dómi
dreifaz menn í flokka tvenna;
aðra sveit með hæstum heiðri
hefr hann langt yfir speras efri,
steypir þá með eymd ok ópi
ǫðrum niðr í fjandann miðjan.

73. Reknir brott í dauðans druknan
drepnir menn, er þar skulu brenna,
gnísta tennr í fýlu ok frosti,
fjandr í kring um búka standa;
brigzl ok hróp er at gǫrvum glæpum,
grimmlig sótt í myrkri ok ótta,
engi er ván á ǫðru en pínu,
eilíf nauð, en kvikr er dauðinn.

74. Þessu í gegn mun finna fǫgnuð
fyrða hverr, er til sinnar dyrðar
herrann bauð með hæstri prýði;
heimleiddir því at verða beimar
ungir, glaðir, frjálsir, fríðir,
færir, mátkir, vitrir, skærir;
hátíð gild er um allar aldir
alda þeim með virðing haldin.

75. Tárum rigni, en tungan þagni,

71. *Jesus vil da vise for alle landes opstandne indbyggere ved den sörgelige dom sine sorgvækkende sår og marterredskaber; den enes såvel som den andens ord og tanker og alle handlinger vil da blive undersøgte; der vil hverken banden eller eder kunne bydes; gaver og bestikkelser er udelukkede.*

72. *Der findes på dette ting ingen trættekær ordskvalder eller kløgtigt forsvar, når på herrens dom menneskene deles i to skarer; den ene skare hæver han med den höjeste hæder höjt over de øvre sfærer, men styrter så de andre med elendighed og jammer midt ned i djævlen(s hjem).*

73. *De dræbte mænd, jagne bort til dødens drukning, som dér skal brænde, skærer tænder i stank og kulde; djævlene står omkring deres kroppe; bebrejdelser og spot er for de begåde synder, grum kummer i mørke og rædsel; der er ikke håb om andet end pine; nøden er evig; kun levende er døden.*

74. *Til gengæld vil ethvert menneske finde fryd, hvem herren bød med den höjeste pryd til sin herlighed, ti hjemførte bliver menneskene unge,*

taki af mál, en þurftug sálin
beriz um fast svá búkrinn
hristiz,
bið ek óttandi: hjálp mér
dróttinn.
Ævinliga *osv.*

76. Tvá hræðumz ek: dóm ok
dauða:
deyr sá margr, er engi bjargar,
mitt eitt veit ek líf et ljóta
leiða mik í drottins reiði:
í margfaldri synda saurgan
svíður brjóst ok hefndum kvíðir
fyr afbrigði flestra dygða;
fátt er þat, er siðuna váttar.

77. Vindi fult hefir veslan anda
várt ofbeldit lǫngum feldan,
blár ok ljótr í ǫfundar-eitri
jafnan hefi ek næsta kafnat;
reiðigall með sárum sullum
sviðrar mér um blásin iðrin,
hrygðin slítr af hjartarótum
harðan styrk í súta-myrkri

78. Festiz opt í fjúki lasta
frost ágirni mér í brjosti,
græðgi-drep með glæpum
auðgum
grefz hér inn með krókum
stinnum;
hræðiliga með blindri bliðu
blekkiz hold í dauðans flekkum.
hreldr af slíku ætti ek aldri
ugglauss vera, þótt miskunn
huggi.

---

glade, frie, skönne, fore, kraftige, rise, lyse; en prægtig fest bliver holdt for dem med ære i al evighed.

75. *Det regne med tårer, men tungen tie, talen forstumme, den trængende sjæl bevæges så stærkt, at kroppen ryster; jeg beder med frygt: hjælp mig, herre! Osv.*

76. *For to er jeg bange: dommen og døden; der dør mangen en, hvem ingen bjærger; jeg ved, at det kun er mit syndige liv, der pådrager mig herrens vrede; i den mangfoldige syndbesmittelse svier brystet og ængstes for straffen for afvigelsen fra alle dyder; der er kun lidet, der vidner om gode sæder.*

77. *Vort opblæste overmod har altid fældet vor stakkels sjæl, jævnlig har jeg været lige ved at kvæles, sort og hæslig, i misundelsens gift; vredens galde med smærtefulde vandblærer brænder i mine ophovnede indvolde; bedrøvelsen river den hårde kraft fra hjærtets rødder i kummerens mörke.*

78. *Begærlighedens frost fæster sig i lasternes uvejr ofte i mit bryst; grådighedens om sig ædende mén borer sig med rige forbrydelser*

79. Fyrirlátið mér, faðir enn
sæti,
fyrirlátið mer, ek vil gráta
orð ok hugsan, illar gǫrðir
auðmjúkliga ok firraz dauða;
því lýt ek nú þér at fótum
þrǫngdr ok kvaldr af mæðing
taldri,
klǫkkr ok hræddr ek þurfa
þykkjumz
þína vægð í nauðsyn mína.

80. Svá fýsumz ek, sæti Jésú,
synda likn, at þeira myndir
litaz mér, sem liggi þrútit
linna eitr um hjartat-innan;
send hingat mér sjaufalds anda
sanna gipt, er leysi úr banni
mína ǫnd, at mættag þjóna,
Máríu blóm, fyr ykrum sóma.

81. Laust aldrigi lát mik, Kriste,
lasta-vinds í bylja-kasti,
typta mitt ok tem sem optast
tendrat brjóst með líknarvendi,
svá at grátandi fúss at fótum,
faðir skínandi, krjúpa ek þínum
hvert þat sinn, er ek kulda
kenni
kostalauss af glæpa-frosti.

82. Beiðig nú fyr Máríu móður
mjúka bæn ok fagran tænað
á treystandi, Jésú Kriste,
yðra vægð, er týndum nægðiz,
pín mik áðr en dettr á dauði,
dróttinn minn, í kvǫlum ok
sóttum,
að því minnur sé ek þá síðan
slitinn af fjandans króki bitrum.

her ind med stive kroge; rædselsfuldt med blind indsmigren forføres kødet til dødens besmittelse; sorgfyldt over sligt burde jeg aldrig være uden frygt, skönt nåden trøster os.

79. *Tilgiv mig, søde fader, tilgiv mig, jeg vil ydmygt begræde ord og tanker og onde handlinger og undgå døden; ti knæler jeg nu for dine fødder, betrængt og pint af den nævnte møde; grædende og frygtende trænger jeg til din skånsel til bedste for mig i min nød.*

80. *Således ønsker jeg, søde Jesus, forladelse for mine synder, at deres billeder synes mig som ormeedder, der ligger inde i mit opsvulmede hjærte; send mig hid den syvdobbelte ånds gave, der kan løse min sjæl fra band, så at jeg kan tjæne eders hæder, Marias blomst.*

81. *Slip mig aldrig, Kristus, i syndstormens hæftige vindstød; tugt og straf som oftest mit opflammede bryst med nådens svøbe, så at jeg grædende kryber villig til dine fødder, skinnende fader, hver gang jeg, uden formue, mærker kulde fra forbrydelsernes frost.*

82. *Jeg beder nu for din moder Marias myge bön og herlige hjælp,*

83. Lífit sjálft, at luktri æfi
leys mitt bann fyr iðran sanna,
óleó smurður veit at ek verða
viðr-kennandi mildleik þenna;
hreinast gef þú hjarta mínu
hold ok blóð, er tókt af móður,
listiligasta leiðar-nesti,
leysiz ǫnd af holdsins bǫndum.

84. Hræðumz ek, at sárt muni
svíða
samvizkunnar bygð af grunni,
sundruð ǫll, þá er syndir kalla
sína eign á hjarta mínu,
dǫkkvir munu þá fjandans
flokkar
færaz nær með ópi ok kæru,
búnir mik at brenna ok skeina,
bíta, kremja, rífa ok slíta.

85. Muntu þetta, enn dýri
drottinn,
djǫfla sveitum nǫkkut veita
mína ǫnd at meiða ok pína.
Máríu barn, en hjálpar varna:
heitu ok rauðu hjartablóði
hana leystir ok því má ek
treysta,
Jésú, þinni ást, er mǫnnum
ǫllum bauð til lífs frá dauða.

86. Heyr þú mik nú, himins
ok jarðar
háleit bygðin allra dygða,
megindrotningin manna ok
engla,
móðir guðs ok blessun þjóða,
þá ek mæðumz í nógum
nauðum,

stolende, Jesus Kristus, på din nåde, der hjalp de fortabte, pin mig för end døden rammer mig, min gud, ved kvaler og sygdomme, for at jeg da senere mindre skal blive sønderrevet af djævlens skarpe krog.

83. *Selve livet (du som er s. l.), løs mit band, når livet slukkes, for min sande angers skyld; giv, at jeg, salvet med olie, må kendes ved denne nåde; giv du mit hjærte det rene kød og blod, som du tog af din moder, som er den livsaligste rejsekost, når sjælen befries for kødets bånd.*

84. *Jeg frygter for, at samvittighedens bygd vil svie af smærte fra den nederste grund, splittet helt, når synderne gör fordring på at besidde mit hjærte; djævlens mörke skarer vil da nærme sig med skrig og klage, rede til at brænde og flænge i mig, bide, knuse, rive og slide i mig.*

85. *Vil du, herlige gud, måske tillade djævlenes skarer dette at såre og pine min sjæl, og nægte mig hjælp, Marias sön? med dit varme og røde hjærteblod har du forløst den, og derfor kan jeg, Jesus, stole på din kærlighed, du som bød alle mennesker til livet fra døden.*

86. *Hör mig nu du, höje bolig for alle himlens og jordens dyder, menneskers og engles hoveddronning, guds moder, folkenes velsignelse, når*

nálæg vert þú minni sálu,
vef þú ágætu verndar-skauti,
ván mín sǫnn, er hjálpar
mǫnnum.

87. María, kreist þú mjólk úr
brjóstum,
mín drotning, fyr barni þínu,
dreyrug fǫðurnum sýn þú sárin,
sonr Máríu, er naglar skáru;
ek vænumz, at ykrum þjóni
engi kvǫl megi drotna lengi,
miskunnar þá er mjúkust renna
merkin slík um himnaríki.

88. Frammi stattu, er fæddir
drottin,
fyr skínanda barni þínu,
miskunn bið þú at mjúka finni
maðrinn hverr, en glæpi þverri;
ber þú framm af blíðum
vǫrrum
bænar-mál fyr kristnum sálum,
Máría, Jésú móðir dýrust,
mundu at eigi skiljumz ek
undan.

89. Þú ert hreinlífis dygðug
dúfa,
dóttir guðs ok lækning sótta,
giptu vegr ok geisli lopta,
gimsteinn brúða ok drotning
himna,
guðs herbergi ok gleyming
sorga,
gleðinnar past ok eyðing lasta,
líknar æðr ok lífgan þjóða,
loflig mær, þú ert englum hæri.

90. Þú ert elskandi ein af
sprundum

---

jeg mødes i stor nød, vær da min sjæl nær, svøb den i din beskyttelses udmærkede skød, du mit sande håb, som frelser menneskene.

87. *Maria, tryk mælken, min dronning, ud af dine bryster foran din sön, vis faderen dine blodige sår, Marias sön, som naglerne skar, jeg håber, at ingen pine længer må beherske eders tjæner, når sådanne miskundhedens myge tegn vises i himmerig.*

88. *Stå du, som fødte herren, foran dit skinnende barn, bed at et-hvert menneske måtte finde nådig miskundhed, og at synderne forminskes; før da frem med dine blide læber bönlige ord for kristne sjæle, Maria, Jesu herlige moder, husk, at jeg ikke da bliver glemt.*

89. *Du er kyskhedens dydige due, guds datter og sygdommes helbredelse, lykkens vej og luftens stråle, brudes ædelsten og himlens dronning, guds herberg og sorgers glemsel, glædens næring og lasters ødelæggelse, miskundheds åre og folkes liv, lovpriste mø, du er höjere end engle.*

90. *Du er den eneste af kvinder, der fortjæner at elskes, du mest*

ágætust fyr lítillæti,
um-bætandi bragna syndir,
blessuð mær, þú ert drotni kærust;
þú ert hitnandi heilags anda
hǫll ok prýdd með dáðum ǫllum,
ei kennandi, kvítt af syndum,
krapta þrǫng, en lǫstinn ǫngvan.

91. María, ert þú móðir skærust,
María, lifir þú sæmd í hári,
María, ert þú af miskunn kærust,
María, léttu synda-fári,
María, lít þú mein þau er váru,
María, lít þú klǫkk á tárin,
María, græð þú mein en stóru,
María, dreif þú smyrsl í sárin.

92. Tungu-sætr ef einnhverr ýta
orðum hygz í kvæði at skorða
mjúkan dikt at makligleikum,
mín drotning, af heiðri þínum,
því er líkast, sem rasi eða reiki
ráðlauss seggr at ýmsum veggjum
fældr ok byrgðr, ok feti þó hvergi
fúss í brott úr vǫlundarhúsi.

93. Hrærð af list þóat hvers manns yrði
hold ok bein at tungum einum,
vindur, leiptr ok grænar grundir,
grǫs ilmandi, dupt ok sandar,
hagl ok drif, sem fjaðrir, fuglar,
fiskar, dýr, sem holt ok mýrar,

berömte for din ydmyghed, rådende bod på menneskers synder, velsignede mø, du er herren kærest; du er den hellig ånds varme hal og prydet med alle herlige gærninger, du mærker intet, fri for synd, til indskrænkning i kraft (jærtegn), og du er uden last.

91. *Maria, du er den skæreste moder, Maria, du lever i höj hæder, Maria, du er mest elsket for din nåde, Maria, befri os for syndens nød, Maria, se på de synder, der var, Maria, se bevæget på tårerne, Maria, helbred de svære mén, Maria, spred salve i sårene.*

92. *Dersom en tunge-sød mand tænkte på i et digts form at omtale din hæder efter fortjæneste, min dronning, vilde det være som når en rådvild mand vakler og svinger fra den ene væg til den anden, skræmmet og indesluttet, og kunde dog aldrig, hvor gærne han end vilde, finde vej ud af labyrinten.*

93. *Selv om enhver mands kød og ben, bevæget af kunstfærdighed, blev til lutter tunger, [ligeså] vinden, lynet, grönne vange, duftende urter, støv og sand, hagl og sne såvelsom fjer og fugle, fiske, dyr, såvelsom heder og moser, hår og korn som de tindrende stjærner, skæl og ved, som dråber og gnister,*

hár ok korn, sem heiðar
stjǫrnur,
hreistr ok ull, sem dropar ok
gneistar,

94. viðr ok grjót, sem staðir ok
stræti,
strengir, himnar, lopt ok englar,
orma sveit ok akrar hvítir,
jurtir, málmr ok laufgir
pálmar —
augabragð þótt aldri þegði,
allar þær af fyrnsku væri
máðar, fyrr en Máríu prýði
mætti skýra fullum hætti.

95. Máría vertu mér í hjarta,
mildin sjálf, þvíat gjarna vildag,
blessuð þér, ef mættig meira,
margfaldastan lofsǫng gjalda;
loflig orð í ljóða-gorðum
listiligri móður Kristí
ǫngum tjáir at auka lengra:
einn er drottinn Máríu hreinni.

96. Enn krossfesti, kraptr enn
hæsti,
Kristr, er fjórir broddar nistu,
þér býð ek ok þinni móður
þetta verk, er í einn stað settag;
þá látið mik þessa njóta
þrǫngskorðaðra kvæðis-orða,
er þit sjáið mik ǫllu varða,
ǫndin mín at forðiz pínu.

97. Veri kátar nú virða sveitir;
vættig þess, í kvæðis hætti
várkynni, þóat verka þenna
vandag miðr, en þætti standa;
varðar mest til allra orða,

94. *skove og stene som stæder og stræder, strenge, himle, luft og engle, ormenes skare og hvide agre, planter, malm og løvede palmer — selv om alt dette aldrig tav et öjeblik, vilde de dog alle være slidte af alderdom, för end de formåde fuldt ud at fortolke Marias herlighed.*

95. *Maria, bo i mit hjærte, selve nåden, ti jeg vilde gærne yde dig, velsignede, hvis jeg formåde mere, en mangedobbelt lovsang; men lovprisende ord i digt for Kristi liflige moder nytter det ingen at øge mere: herren alene er renere end Maria.*

96. *Du korsfæstede, höjeste kraft, Kristus, hvem fire brodde gennemborede, dig og din moder byder jeg dette værk (digt), som jeg nu har tilendebragt; lad mig da nyde godt af disse digtets formbegrænsede ord, når I ser, at det gælder alt for mig, at min sjæl undgår (den evige) pinsel.*

97. *Mændenes skarer være nu glade; jeg vænter det, at de undskylder, at jeg former dette digt i versets mål mindre omhyggeligt end det vilde anses passende; med hensyn til al tale er det mest magtpålig-*

undirstaðan sé réttlig fundin,
eigi glǫgg þóat eddu regla
undan hljóti at víkja stundum.

98. Sá, er óðinn skal vandan velja,
velr svá mǫrg í kvæði at selja
hulin fornyrðin, at trautt má telja,
tel ek þenna svá skilning dvelja;
vel því at hér má skýr orð skilja,
skili þjóðir minn ljósan vilja,
tal óbreytiligt veitt af vilja,
vil ek at kvæðit heiti Lilja.

99. Sannri ást ok sætu brjósti
sinni rétt fyr hjálp ok minni
segi Máríu hverr, er heyrir,
hennar vess, á diktan þessa;
verða kann at mærin minniz
mín, þá er ligg ek kvaldr í pínu,
berr mik þar til ván, á vǫrrum
víst ef léki á *dóminús técum*.

100. Almáttigr guð, allra stétta
osv. ganske som v. 1.

Gyrðr byskup og Eysteinn Ásgrímsson.

Gyrðr: Gyrðr kembir nú gula reik
með gyltum kambi.

Eysteinn: Kominn ertu úr krókasteik
þinn kúluvambi.

---

gende, at den rette grundvold findes, selv om eddas regel, ikke tydelig, stundom må vige.

98. *Den, som skal udføre et omhyggeligt digt, vælger at indsætte i sit kvad så mange dunkle oldtidsord, at de næppe kan tælles; jeg siger, at han således forhindrer forståelsen; da man her godt kan forstå de klare ord, skal man høre min klare vilje: disse simple ord, givne med lyst, dette digt ønsker jeg skal hedde Liljen.*

99. *Med sand kærlighed og sødt bryst både for sin og min frelse fremsige enhver, der hører på dette digt, Marias vers for hende; da kan det ske, at møen mindes mig, når jeg ligger martret af pinen; derom nærer jeg håb, især hvis Dominus tecum spillede om læberne.*

100. *[Ganske som v. 1.]*

[Gyrðr:] *Gyrd kæmmer nu sit gule hår med gylden kam.*

[Eysteinn:] *Du er lige kommen fra kvindeomgang, din kuglevom.*

Snjólfr.

Islænder, 14. årh.

Vísur.

1. Mjǫk eggþunn ǫx
í jarðar fǫx
sveik lýða líf,
en lesti hlíf;
dreif hrotta hregg
um heila vegg;
gaf ei hvíldar-hlið
harðfengit lið.

2. Sonr Kolbeins sitt
sverð reiddi frítt;
var Þorsteins vigr
vel lǫng ok digr,
með hverri hann
hugar-prýði vann.

3. Frák stála storm
mjǫk sturla Orm,
þar er kysti kyrr
kirkjunnar dyrr,
kvað hann þurfa þess
at þylja vess;
þó er bænin best
honum byrgi mest.

4. Jón skreiddiz skjótt
skráveifa hljótt
kamars-augat út
við ærna sút;
sú en ljóta leið
leiz virðum greið,
þeim er fylgdi þann
þreklausi mann.

5. Smiðr varðiz vel,
fekk virðum hel

[S.] 1. *Den ægtynde økse sveg stærkt mændenes liv til (så at det sank i) jordens manke (græsset) og brød skjoldet; sværdet stormede omkring hovedet; den kraftige skare gav ingen hvile.*

2. *Kolbeins sön svang sit blanke sværd; Torsteins spyd var meget langt og tykt, med hvilket han viste sig modig.*

3. *Jeg har hört, at kampen forvirrede Orm i höj grad, hvor han rolig stående kyssede kirkens dör; han sagde, at man skulde synge vers (religiøse sange); dog er bönnen god hans störste værn.*

4. *Jon skræmsel krøb hurtig med megen angst ud igennem vandhusets öje (vindue); den stygge vej syntes mændene let, de hvem den modløse mand fulgte.*

5. *Smid forsvarede sig godt; hans brede sværd gav mændene døden,*

hans brandrinn breiðr,
þá er barðiz reiðr;
honum fylgdi fast
í fleina kast
sveit hvergi hrædd,
hringserkjum klædd.

6. Kilpr herði hǫgg,
hjálmgríður tǫgg,
vel hvǫss ok hrein,
rétt hold sem bein;
með þunga þraut
þegn falla hlaut,
hjǫrs neytti hagr.
Hér falli bragr.

Einarr Gilsson.

Isl. lagmand og skjald, 14. årh.

1. Et digt (drape?) om Guðmund Arason, biskop.

1. Fæddr var ǫlr, sá er eyddi
alnýtr fira lýtum,
endr á Grjótár grundu
gulls með virðing fullri;
sagði sveins at hugði
sauðnis látrs í gráti
kærum krapta stóra
Kárhǫfði þat árum.

2. Ari fekk hǫgg af hjǫrvi,
hann fell við lof manna,
hraustr barg hjǫrva treystir
harðfingum Erlingi;
þá tók arf sem ek inni
ǫlbjóðr við skrá fróða,
límí gekk með lámum
lundstórum Guðmundi.

---

da han kæmpede ophidset; en skare fulgte ham dygtig, uforfærdet, ud i kampen, klædt i ringpansere.

6. *Kilp gav svare hug; øksen, godt skarp og blank, bed såvel kød som knogler; med tung møde måtte manden falde; sværdet havde han med færdighed brugt. Her skal visen slutte.*

[E.] 1. Fæddr var ǫlr gulls endr á Grjótár grundu með fullri virðing, sá er alnýtr eyddi fira lýtum; Kárhǫfði sagði þat sauðnis látrs árum, at hugði stóra krapta í kærum gráti sveins = *Manden fødtes fordums på Grjotå med fuld hæder, han som gjorde dygtig ende på menneskenes udyder; Kårhøvde fortalte til mændene, at han trode, at drengens kære gråd tydede på store kræfter.*

2. Ari fekk hǫgg af hjǫrvi; hann fell við lof manna; hraustr hjǫrva treystir barg harðfingum Erlingi; þá tók ǫlbjóðr arf við fróða skrá sem ek

3. Vígslur tók, sá er víkja,
váttr guðs laga, knátti,
lundr, til hægri handar,
hann best, siðum flestum;
ok prestr, er lét lǫstu
lífsnjallr hatat alla,
Guðmundr varð, en greinduz
góð verk kyni þjóðar.

4. Nótt fór Már af mætti
meinum virkr til kirkju,
Gautr vann grafnings látra
Guðmund á bæn fundit;
út fló ǫxl af gætis
einn fugl siða hreinna,
því er dýrð um ask orðin
alkunn breka sunnu.

5. Braut gaf vígslu veitir
víns nálimum sínum
tiða offr, sá er trúði
tunglranns á gram sannan;
kendi meiðir mundar
merkr prúðliga klerkum;
rétt er at seggja sættir
sǫng ok vakti lǫngum.

6. Gjǫrðiz dátt um dýrðir
dygðar prests, þvíat flestir
unnu elsku svinnir
auðlundar Guðmundi;

---

inni; límí gekk með lámum lundstórum Guðmundi = *Are fik hug af sværdet; han faldt og blev rost af mænd; den tapre kriger havde reddet den kraftige Erling; da tog manden (G.) sin arv under (læsningen af) den kyndige bog: ferlen behandlede den storsindede Gudmunds hænder.*

3. Váttr guðs laga, bezt lundr, hann tók vígslur, sá er knátti víkja flestum siðum til hægri handar, ok Guðmundr, er lét lífsnjallr hatat alla lǫstu, varð prestr, en góð verk greinduz kyni þjóðar = *Guds lovs bevidner, ham med det bedste sind, fik vielser, han som kunde give de fleste sæder en bedre retning, og Gudmund, som vis i sit liv hadede alle laster, blev præst, men (hans) gode gærninger forkyndtes for menneskeheden.*

4. Nótt fór Már, meinum virkr, af mætti til kirkju; Gautr grafnings látra vann fundit Guðmund á bæn; einn fugl fló út af ǫxl gætis hreinna siða; því er dýrð orðin alkunn um ask breka sunnu = *En nat begav Már, stærkt bekymret for sine synder, til kirken; manden traf Gudmund bedende; en fugl flöj ud af skulderen på de rene sæders iagttager; ti er mandens herlighed bleven almindelig kendt.*

5. Vígslu víns veitir, sá er trúði á sannan tunglranns gram, gaf braut nálimum sínum tiða-offr; merkr meiðir mundar kendi klerkum prúðliga; rétt er, at seggja sættir sǫng ok vakti lǫngum = *Han som gav vielsesvinen og trode på himlens sande konge, bortgav til sine nære venner messeoffret; den mærkelige mand underviste klærke prægtigt; det er rigtigt, at mændenes forliger var jævnlig vågen og sang messe.*

hittuz hǫpp, þau er sóttu,
hvert dægr, trega lægi,
skildiz hár meðal hǫlda
heiðr guðs laga reiðis.

7. Eld sá eik hvar mildust
orma ness um messu
stóð af stefja leiðu
stund eina Guðmundar;
vells kvað vitran fulla
verk dásamlig merkja
hrund at heilagr andi
hans embættis gætti.

8. Síð kom heim, sá er
heiða,
hrings, laut at dǫglingi,
vǫrðr, með vizku dýrðum,
virkr til læstrar kirkju,
en þegar eflir svinnu
almildr lesa vildi,
upp laukz hurð fyr hirði
heilags dóms með sóma.

9. Vinr réð þrátt at þjóna
þýðr Máríu lýða,
hét á himna gætis
hringbjóðr frama móður;
virkr nam dátt at dýrka
drafnar runnr sem kunni
ells ok engla stilli
yfirdrotningu gotna.

---

6. Gjǫrðiz dátt um dýrðir dygðar-prests, þvíat flestir elsku svinnir auðlundar unnu Guðmundi; hvert dægr hittuz hǫpp, þau er sóttu trega lægi; hár heiðr guðs laga reiðis skildiz meðal hǫlda = *Den dydspræsts herlighed blev meget udbredt og omtalt, ti alle mænd, der forstod sig på kærlighed, elskede Gudmund; enhver dag mærkedes (fandtes) held, som vederfores sorgens undertrykker; præstens höje hæder sås blandt menneskene.*

7. Mildust eik orma ness sá eina stund um messu eld, hvar stóð af stefja leiðu Guðmundar; vells hrund kvað fulla vitran merkja dásamlig verk, at heilagr andi gætti hans embættis = *En meget from kvinde så en gang under messen, at der stod ild ud af Gudmunds mund; hun sagde, at denne fuldkomne vision betegnede herlige gærninger, at den hellig ånd beskyttede hans virksomhed.*

8. Virkr vǫrðr hrings, sá er laut at heiða dǫglingi með vizku dýrðum, kom síð heim til læstrar kirkju, en þegar almildr eflir svinnu vildi lesa, laukz hurð upp fyr hirði heilags dóms með sóma = *Den omhyggelige mand, som tilbad gud med visdommens herlige ævner, kom sent hjem til den lukkede kirke, men da visdommens fromme styrker vilde læse (messe), åbnede dören sig for helligdommens bevogter med hæder.*

9. Þýðr vinr lýða réð at þjóna Máríu þrátt; hringbjóðr hét á frama móður himna gætis; virkr drafnar ells runnr nam at dýrka dátt, sem kunni, yfirdrotningu gotna ok engla stilli = *Mændenes blide ven dyrkede*

10. Ærðiz ófnis jarðar
Unnr, hétu þá runnar
víst á drotning dýsta
dalregns himins þegna;
fríð nam mildings móðir
menja Gefn í svefni
sýnaz, mundar, mána,
Mist geymandi tvista.

11. Seg þú at vatn þat er vígði
vinr minn, kvað frú svinnust,
stǫkkvi, ræsis, rekkar,
rǫðuls, dúks á Bil sjúka;
sá kann bazt yfir brunnum
Baldr lofsǫngum halda,
bóls segir buðlungs éla
blíð mær, funa víðis.

12. Braut hvarf at sýn sætu
sæt mær himingætis;
Hlín nam guðvefs greina
grein stálviðum hreina;
lýðr brá vatni víðis
víðfrægs á man síðan,
heil varð brúðr af báli,
báls stýranda, tálar.

13. Mein hlaut Kálfr af kauni,
kverkr þrútnuðu, serkjar
niðr, þó at reyndi, Rindar
rann alls ekki Sanni;

---

idelig Maria; han påkaldte himmelvogterens udmærkede moder; den kærlige mand dyrkede, så godt han forstod, menneskenes overdronning tilligemed englenes konge.

10. Ófnis jarðar Unnr ærðiz: runnar dalregns hétu þá víst á dýsta drotning himins þegna; fríð móðir mána mildings nam sýnaz menja Gefn í svefni, geymandi tvista mundar Mist = *En kvinde blev afsindig; man påkaldte da tilvisse englenes dyreste dronning; månens konges herlige moder viste sig for kvinden i sövne, hun som beskyttede (tog sig af) den bedrøvede kvinde.*

11. Seg þú, kvað svinnust frú rǫðuls ræsis, at vatn þat, er vinr minn vígði, stǫkkvi rekkar á sjúka dúks Bil; sá Baldr víðis funa kann bazt halda lofsǫngum yfir brunnum, segir blíð mær éla bóls buðlungs = *Sig, sagde solkongens kloge frue, at det vand, som min ven har viet, skal man stænke på den syge kvinde; den mand forstår bedst at holde lovsange over brönde, siger himmelkongens blide mø.*

12. Sæt mær himingætis hvarf braut sætu at sýn; guðvefs Hlín nam greina stálviðum hreina grein; lýðr brá síðan vatni víðfrægs víðis báls stýranda á man; brúðr varð heil af tálar báli = *Himmelvogterens søde mø forsvandt fra kvindens öjne; hun fortalte mændene klart, hvad der var hændet; man stænkede siden vand, viet af den berömte mand, på kvinden; hun kom sig af den svare vanvids sygdom.*

prestr gaf hjǫrva hristi
heilagt vatn, en skatnar
litu eldboða Áta
albéttan þar stéttar.

14. Móð fekk hreytir hríðar
hjǫrteins í brásteinum,
Ófeigur hlaut augum
undrlaust í stað blunda;
varð af handlaug hirðis
hreins dýrligra greina
hlátrar hellis Gauta
heil brúna rǫf deilis.

15. Raun lá sárt á sveini,
svall búkr, limu alla,
kǫr vann, krepti stórum
kvǫl, bǫðvar Tý fǫlvan;
þar fekk síðan sǫkkvir
sundeims af Guðmundar
hreina bjǫrtum bænum
bót armæðu ljótrar.

16. Fúrs, gekk flagð at
Snorra,
fór drengr á hæl stórum,
sótti mǫrn af mætti
mest valklifa lesti:
hét á Guðmund gætir
glaðr ílegu naðra,
þeim barg garpi geymir
greiðvirkr hǫfuðkirkju.

---

13. Kálfr hlaut mein af kauni; kverkr þrútnuðu; alls ekki rann niðr Rindar serkjar Sanni, þó at reyndi; prestr gaf hjǫrva hristi heilagt vatn, en skatnar litu þar Áta stéttar eldboða albéttan = *Kalv fik mén af en svulst; hans svælg hovnede op; han fik intet ned, uagtet han prøvede det; præsten (G.) gav ham viet vand, og mændene så ham dér fuldt helbredet.*

14. Hjǫrteins hríðar hreytir fekk móð í brásteinum; Ófeigur hlaut blunda augum undrlaust í stað; brúna rǫf deilis hellis Gauta hlátrar varð heil af handlaug hreins hirðis dýrligra greina = *En mand fik ondt i öjnene; Ofeig måtte stadig blunde (blinke) med öjnene, hvad der ikke var underligt; mandens öjne blev raske ved den rene præsts håndtvætsvand.*

15. Raun lá sárt á sveini, búkr svall; kvǫl krepti stórum alla limu; kǫr vann bǫðvar Tý fǫlvan; þar fekk síðan sǫkkvir sundeims hreina bót ljótrar armæðu af bjǫrtum bænum Guðmundar = *En sygdom betyngede en mand svarligen; hans krop svulmede op; pinen krummede i höj grad alle hans lemmer; sygdommen gjorde ham bleg; der fik han siden ren bod på den stygge sygdom ved Gudmunds lyse bönner.*

16. Flagð gekk at Snorra, drengr fór stórum á hæl; mǫrn sótti mest af mætti valklifa fúrs lesti; gætir ílegu naðra hét glaðr á Guðmund; þeim garpi barg greiðvirkr geymir hǫfuðkirkju = *En trold angreb Snorre; han måtte vige i höj grad: troldkvinden forfulgte manden med stor kraft;*

17. Fót kló jarðar Áta
ells Guðmundar þella;
þóttu þeygi réttir
þrír fingr á Bil kingu;
hreinn nam hart at spynna
hófs í kreptan lófa,
en hǫnd á Vár vindu
varð heil, friðar deilir.

18. Snjǫll varð ferð á fjalli,
fleinþings, með Kolbeini,
tjald sló vǫrðr sem vildi
víns hirði-Bil sinni;
ein sat ægis mána
eik, en sveit nam leika,
braut hvarf elds frá ýtum
Áta lands, með gráti.

19. Angrs var Kolbeinn klungri
kvíðandi mjǫk síðan,
Otrs er eik var brautu
ung nauðgjalda. þrunginn;
fróns bað fyrða sína
farar rækjandi sækja
prest þann, er lýð leysti,
linns, allmǫrgu sinni.

20. Veit ek at geirþings Gautar
Guðmund í stað fundu,
kváðu Kolbein meiðar
kjaldúks vera sjúkan;
„heill berr stefja stillir
stríðr útlimu fríða“.

han påkaldte glad Gudmund, den hurtigvirkende vogter af hovedkirken (bispen) frelste den mand.

17. Áta jarðar ells þella kló fót Guðmundar; þrír fingr þóttu þeygi réttir á kingu Bil; hreinn friðar deilir nam at spynna hófs hart í kreptan lófa, en hǫnd varð heil á vindu Vár = *En kvinde kløde Gudmunds fod; tre fingre var ikke lige på hende; fredens rene giver stemmede da så til pas kraftig med sin fod mod den krumme hånd, og hånden på kvinden helbrededes.*

18. Snjǫll ferð varð á fjalli með Kolbeini; vǫrðr fleinþings sló sinni víns hirði-Bil tjald sem vildi; ægis mána eik sat ein með gráti en sveit nam leika; hvarf braut frá Áta lands elds ýtum = *En modig skare var med Kolbein på fjældet; manden slog et telt op til sin kone, som han (hun) vilde det; hun sad der alene og græd, medens mændene leged; hun forsvandt bort fra mændene.*

19. Kolbeinn var síðan mjǫk kvíðandi þrunginn angrs klungri, er ung eik Otrs nauðgjalda var brautu; linns fróns rækjandi bað fyrða sína farar, sækja þann prest, er leysti lýð allmǫrgu sinni = *Kolbein var siden meget angstfuld, pint af sorgens torn, da den unge kvinde var forsvunden; han bad sine mænd at rejse for at hænte den præst, som så ofte frelste folk.*

20. Ek veit, at geirþings Gautar fundu Guðmund í stað; kjaldúks

brátt segir bǫlva léttir
bjartr, „en nauð i hjarta“.

21. Kænn nam Kolbein finna
kafs rýrandi fýris,
„bittu“, kvað Viðris veitir
víns, „fyr beðju mínni“;
hét á sikling sætan
seimlundr rǫðulgrundar;
aptr kom brúðr til beiðis
bláleit ok dauð hneitis.

22. Enn nam ǫðru sinni
allhryggr á prest kalla
hjaldrs at hjálpa skyldi
hlunnr valbrautar Gunni;
hár gaf himna stýrir
Hlín albætta Vínu
fyr Guðmundar greindar
grænleiks friðar-bænir.

23. Sǫngs, nam hreytir hringa
hugdyggr stofu byggja,
klerkr var einn til orku
ormbekks, með gram þekkum;
kómu árar aumir
inn benstara minnis,
þar er Guðmundur greindi
góð verk, þrimu sterkrar.

---

meiðar kváðu Kolbein vera sjúkan; „stríðr stefja stillir berr heill útlimu fríða en nauð í hjarta“, segir bjartr bǫlva léttir brátt = *Jeg véd, at mændene straks fandt Gudmund; de sagde, at Kolbein var syg; „den stridbare digter bærer sine smukke lemmer raske, men han er syg i hjærtet“, sagde straks sygdommens lyse helbreder.*

21. Kænn rýrandi kafs fýris nam finna Kolbein; „bittu fyr beðju mínni“, kvað veitir Viðris víns; seimlundr hét á sætan sikling rǫðulgrundar; aptr kom brúðr til hneitis beiðis bláleit ok dauð = *Den kloge mand kom til Kolbein; „bed for min hustru“, sagde skjalden; han (G.) påkaldte himlens søde konge; kvinden kom tilbage til manden sort og død.*

22. Enn ǫðru sinni nam hjaldrs hlunnr kalla allhryggr á prest, at skyldi hjálpa valbrautar Gunni; hár himna stýrir gaf Hlín Vínu grænleiks albætta fyr greindar friðar-bænir Guðmundar = *Atter for anden gang påkaldte manden meget bedrøvet præstens hjælp, at han skulde frelse kvinden; himlens höje styrer gjorde hende helt rask formedelst Gudmunds kloge fredsbönner.*

23. Hugdyggr hreytir ormbekks-hringa nam byggja stofu; klerkr einn var til orku með þekkum sǫngs gram; aumir árar sterkrar þrimu benstara minnis kómu inn, þar er Guðmundur greindi góð verk = *Den brave mand bode i en stue; en klerk var hos den afholdte præst til hans tjæneste; fattige mænd kom ind der, hvor Gudmund udførte gode gærninger.*

24. Báðu byskup meiðar
byrhrafns í guðs nafni
heiðs ok hilmis móður
himins ǫlmusu fimrar;
spurði grepp sá er gjǫrði
glóðeims at fésjóðum,
ei var auðs á mýgi
uggr, Krists limu hugga.

25. Njǫrðr kvað eptir orðit
ítr leygs vera þeygi,
„eyðiz silfr í sjóðum",
svanbings at penningum,
„nema skál sú, er hirð hælir,
hvít, at ei sé lítil,
ǫrr ok yðr nam herra
ættstórr gefa Þórir."

26. „Okkr skal eigi þykkja
ofgóðr, himins, fróðum,
þræll kvað þengils, bolli,
þýðr, guðs vera lýðum,
því gjǫf, sem helzt hæfir,
hlýrns, greiðum vit, fýris
meiðr hygg at því móðu
mætr, heimstǫðu gæti."

27. Ker lét handa hyrjar
hlynr snarpliga varpat,
„skipt nú skǫldungr leiptrar
skál", kvað eyðir tála;
svell brast, siklingr olli
siðvandr, í þrjú handar,
árs því, at allir váru
ǫlstafns hlutir jafnir.

24. Byrhrafns meiðar báðu byskup í nafni guðs ok fimrar móður hilmis heiðs himins ǫlmusu; sá er gjǫrði hugga Krists limu — ei var uggr á auðs mýgi — spurði grepp glóðeims at fésjóðum = *Mændene bad bispen om almisse i guds og den klare himmels konges flinke moders navn; han som trøstede Kristi lemmer — nogen angst var der ikke hos den gavmilde mand — spurgte manden om pengeforrådet.*

25. Ítr svanbings leygs Njǫrðr kvað þeygi vera orðit eptir at penningum — „eyðiz silfr í sjóðum, — nema sú hvít skál, er hirð hælir at ei sé lítil, ok ǫrr, ættstórr herra Þórir nam gefa yðr" = *Den udmærkede mand sagde, at der ikke var noget tilbage af penge — „sølvet i pungene slipper op —, undtagen den hvide skål, som hirden roser for dens störrelses skyld og som den gavmilde, ætstore Tore gav eder".*

26. „Okkr skal eigi þykkja bolli vera ofgóðr fróðum guðs lýðum", kvað þýðr þræll himins þengils; því greiðum vit gjǫf, sem helzt hæfir gæti hlýrns heimstǫðu; hygg at því, mætr meiðr móðu fýris" = *„Vi skal ikke finde den kop for god (som gave) til guds kyndige folk, sagde himmelkongens blide tjæner; lad os derfor give den gave, som mest passer for himlens vogter; tænk på det, udmærkede mand."*

27. Handa hyrjar hlynr lét snarpliga varpat ker; „skipt nú skál, leiptrar skjǫldungr", kvað tála eyðir; handar svell brast í þrjú; siðvandr

28. Fóru Fundins hyrjar
flaums þakkandi aumir
Gautar vænum veiti
víns ástgjafir sínar;
gǫrst mun hlýrna hæstra
hildings vita mildi,
góðr hvat guðs til náða
Guðmundr hefir stundat.

29. Ljós var hrings í húsum
Hǫrn með sínum bǫrnum,
stríð lá þorns á þýðri
þǫll, hungruðum ǫllum.
ketil réð fús at flytja
fári hreld at eldi,
trǫlls, af torfi fullan,
tundr lagði Sif undir.

30. Glǫdduz jóð, en eiðu
æ var þjóstr í brjósti,
svǫng til fóðrs ok fanga
fús, er rauk í húsum;
hét með gildum gráti,
Guðmundr at þá skundi
hugga, hyrjar dǫggvar
Hlín, veslinga sína.

31. Sæll kom synda fellir
sáttargjarn til barna;
ketil vann hǫlda heitan

árs siklingr olli því, at allir hlutir ǫlstafns váru jafnir = *Manden kastede kraftig karret (til gulvet); „del nu skålen, lynets konge", sagde svig-øderen; sølvskålen brast i 3 stykker; den for troen omhyggelige årings-fyrste skyldtes det, at alle karrets dele var lige store.*

28. Aumir Fundins hyrjar flaums Gautar fóru, þakkandi vænum víns veiti ástgjafir sínar; mildi hildings hæstra hlýrna mun vita gǫrst, hvat góðr Guðmundr hefir stundat til náða guðs = *De fattige mænd drog bort og takkede vinens udmærkede uddeler hans kærlighedsgaver; himlens milde konge vil bedst vide, hvad den gode Gudmund har gjort for at opnå guds bevågenhed.*

29. Ljós hrings Hǫrn var í húsum með bǫrnum sínum ǫllum hungruðum; stríð lá á þýðri þorns þǫll; ketil réð fús at flytja fári hreld fullan af torfi at eldi; „trǫlls" Sif lagði tundr undir = *En lys kvinde bode på en gård med sine börn, alle hungrige; den blide kvinde var nedtrykt af kummer; hun satte, nedslået af sin ulykke, gærne en kedel fyldt med törv over ilden; hun lagde tønder derunder.*

30. Svǫng jóð, fús til fóðrs ok fanga, glǫdduz, er rauk í húsum, en æ var þjóstr í brjósti eiðu; dǫggvar hyrjar Hlín hét með gildum gráti, at Guðmundr skundi þá hugga veslinga sína = *De sultne börn, der længtes efter mad og føde, glædede sig, da det røg i gården, men stadig var der sorg i moderens bryst; hun bad med megen gråd, at Gudmund måtte skynde sig med at trøste hendes stakler.*

31. Sáttargjarn sæll synda fellir kom til barna; hýrr stýrir hǫlda

hýrr blessaðan stýrir;
en þegar fljóð at fæðu
fór leitanda heitri,
slátr fanz ærit ýtum,
alt torf var þá horfit.

32. Verk tók jóð sem orka,
ósmátt var þat, mátti,
sorg, í sjónar bergi,
svall óðliga móður,
en af angri stinnu
út sprakk á kinn þrútit,
Hǫrn sat beint yfir barni
baugs grátandi, auga.

33. Veit ek at vafði klúti
valtúns rǫðul brúna
læsti ok Lofn í kistu
linns vandliga sinni;
gulls nam á Guðmund kalla
grund mjúkliga stundar
heldr, at hann hjálpa skyldi
hress aumingja þessum.

34. Brátt nam barns at vitja
brík foldsila ríkis,
ǫls leit ennis sólir
eik hrafnskygnar leika;
hægs, var horfit auga,
Hristar éls, ór kistu
braut, en blóð í klúti
bíðendr litu síðan.

---

vann blessaðan heitan ketil; en þegar fljóð fór leitanda at heitri fæðu, fanz ýtum ærit slátr, alt torf var þá horfit = *Den fredelskende salige syndsbryder kom til börnene; mændenes glade styrer velsignede den kogende kedel, og da kvinden ledte efter den kogte føde, fandt man kød i rigelig mængde; alt törv var da forsvundet.*

32. Jóð tók verk í sjónar bergi sem orka mátti; þat var ósmátt; sorg svall móður óðliga, en auga sprakk þrútit út á kinn af stinnu angri; baugs Hǫrn sat grátandi beint yfir barni = *Et barn fik så store smærter i öjet, som der kunde tænkes; de var ikke ringe; moderen sörgede svarlig derover, men det ophovnede öje faldt ud på kinden på grund af den stærke smærte; kvinden sad grædende over sit barn.*

33. Ek veit, at valtúns linns Lofn vafði brúna rǫðul klúti ok læsti vandliga í kistu sinni; gulls grund nam kalla á Guðmund heldr stundar mjúkliga, at hann skyldi hress hjálpa þessum aumingja = *Jeg ved, at kvinden viklede en klud om öjet og lukkede det omhyggelig i sin kiste; hun påkaldte Gudmund med stor ydmyghed, at han skulde rask hjælpe denne stakkel.*

34. Brík foldsila ríkis nam brátt at vitja barns; ǫls eik leit ennis sólir leika hrafnskygnar; auga var horfit braut ór kistu, en bíðendr hægs Hristar éls litu síðan blóð í klúti = *Kvinden kom snart tilbage til barnet;*

35. Rǫkk fór drós at drekka,
drakk hon eigi hreint
nakkvat,
gengu þorna Þungru
þung strið í búk síðan,
skar með firna fári
fárgjarn um kvið sáran
hvalr gullrendrar grundar
grund fagrvita mundar.

36. Snót lá þessi þrútin
þrota mædd, en þat Gotnar
fox bert sǫgðu saxa,
sex misseri, vissu;
þǫll nam sveigs at svella,
svelt þurfti hon belti,
linnr hjó sjúkan svanna,
svanninn átta spanna.

37. Lýðr vann byskup blíðan
blíðr kallaðan síðan
sætu bǫls til bóta,
bót fengu þeir skjóta;
prestr lét í munn mætri
mætr beinavatn gætis
lindi grafþvengs grundar
grandlauss fira andar.

38. Skreið ór hreindu híði
híðs biflykkja síðan
hann ok elda unnar
Unnar braut af munni,

hun så da dets öjne spille så skarpe som en ravns; öjet var forsvundet fra kisten, og man så siden (kun) blod i kluden.

35. Rǫkk drós fór at drekka; hún drakk nakkvat eigi hreint; þung strið gengu síðan í búk þorna Þungru; fárgjarn hvalr grundar skar með firna fári um sáran kvið grund gullrendrar mundar fagrvita = *En rask kvinde begav sig hen for at drikke; hun drak noget urent; tung smærte opstod siden i hendes krop; en ondskabsfuld orm skar med overvældende smærter hendes smærtefulde mave indvendig.*

36. Þessi þrútin snót lá þrota mædd sex misseri, en saxa Gotnar sǫgðu þat vissu bert fox; sveigs þǫll nam at svella svanninn átta spanna; hún þurfti svelt belti; linnr hjó sjúkan svanna = *Denne ophovnede kvinde lå, mødig af svulst, i sex halvår, men mændene sagde med vished, at det var klart svig (?); hun, kvinden, svulmede op til 8 spand; hun behøvede et forlænget bælte; ormen huggede den syge kvinde.*

37. Blíðr lýðr vann síðan kallaðan blíðan byskup sætu til bǫls bóta; þeir fengu skjóta bót; mætr prestr lét í munn mætri lindi grafþvengs grundar beina-vatn grandlauss gætis fira andar = *De blide mænd påkaldte siden den blide biskop til helsebod for kvinden; de fik en hurtig helbredelse; en udmærket præst kom i den gode kvindes mund det vand, hvori benene af den skyldfri bevogter af menneskenes sjæle lå.*

38. Híðs biflykkja skreið síðan ór hreindu híði ok hann braut af

seið litu drengir dauðan,
dauð var sorg ok nauðir,
hríss, kendi dygð, drósar,
drós Guðmundar ljósa.

39. Strengs, leit, álnar, anga,
angrfirð, hnefa langan
ǫld, þann er fæddi foldar
fold á sínu holdi;
dýrð skulu himna hirðis
hirðendr framast virða,
viðum sómir þat seima,
seims í ǫllum heimi.

40. Barn rak út frá ýti
unnstóðs í haf móða;
vátr nam Guðmund gætir
Gjallar eims at kalla;
fann, þá er ǫld réð unnir
annars dags at kanna,
sveit á ísi úti
jóð lífligast móður.

2. Et hrynhent digt om Gudmund Arason.

1. Frétt hefir ǫld, at sækir sótti
sóttalauss at vilja dróttins
klerkavalds ok ítrar orku
erkibyskup harðla merkan;
Guðmund frá ek at rægði reyndar,
reyndiz þat með flærð ok leyndum,

---

munni unnar elda Unnar; drengir litu hríss seið dauðan; dauð var sorg drósar ok nauðir; drós kendi ljósa dygð Guðmundar = *Ormen krøb siden ud af det rensede hi (maven) og ud af kvindens mund; mændene så den døde orm; død var også kvindens sorg og nød; hun kendte (lærte at kende) Gudmunds lysende dyd.*

39. Ǫld leit hnefa-langan foldar anga, þann er angrfirð álnar strengs fold fæddi á holdi sínu; hirðendr seims í ǫllum heimi skulu virða framast dýrð himna hirðis; þat sómir seima viðum = *Man så en orm, så lang som en næve, den som den helbredede kvinde havde født ved sit legeme; menneskene i hele verden skal først og fremmest hædre himmelvogterens herlighed; det sömmer sig for dem.*

40. Móða rak barn út í haf frá unnstóðs ýti; vátr Gjallar eims gætir nam at kalla Guðmund; sveit fann jóð móður lífligast úti á ísi, þá er ǫld réð annars dags at kanna unnir = *Elven førte et barn ud i havet fra manden; den våde mand påkaldte da Gudmund; man fandt moderens barn spillevende ude på isflagen, da man den følgende dag undersøgte havet.*

2, 1. *Man har hørt, at klærkemagtens besidder, uden bekymring og med herlig kraft, søgte ifølge herrens vilje den meget mærkelige erkebiskop;*

reitin þjóð við seggja sætti;
sætt urðu mál fyrða gætis.

2. Biðja frá ek um elda eyði
eyjar-bands at sínum vanda
greiði vells at flytja fríðum
fríðs Þorláki helgar tíðir;
„eigi skal, kvað meina mýgir,
mýgir tála ólǫg drýgja,
siðu styrkir sjá móðu merkir
markar grands, á váru landi“.

3. Klerka sendir meiðir mundar
mundar grjóts við hlyn til fundar,
vita skyldi þeir atferð Eldis
elda vess á Þorláksmessu;
gengu aptr ok sǫgðu, at syngi
sǫng ágætan bauga slǫngvir
ǫllum helgum stjǫrnu stillis
stilliliga með fremd ok snilli.

4. „Get ek at svá, kvað meiðir mæta.
mætr ætli þat vígslu gætir,
at Þorláki fái sem fullast
fulla dýrð í tíðum skýrða:
undrumz ei, þótt ljóst á landi
lands-hǫfðingjum fremri standi
mítru runnr við sæmd ok sanni
sanni prýddr, er oss gefz þannig.“

5. Guðmund spurði hringa hirðir,
hirð gleðjandi Fáfnis beðjum:

jeg har hørt, at stridbare mænd i virkeligheden bagvaskede Gudmund hos mændenes forliger; det viste sig at være falskhed og bagvaskelse; der kom forlig istand i mændenes bevogters sag.

2. *Jeg har hørt, at manden bad erkebispen* (greiði fríðs vells) *om lov til ifølge sin sædvane at holde gudstjæneste for den herlige Torlak; „ikke skal svigens undertrykker her i vort land göre noget lovstridigt; sagde syndens undertrykker (Tore)“; denne mand styrker sæderne.*

3. *Manden (Tore) sendte klerke til manden (Gudmund); de skulde iagttage hans fremgangsmåde på Torlaks messedag; de kom igen og sagde, at manden sang en udmærket messe for stjærnekongens alle helgene, som det passede med kraft og snille.*

4. *„Jeg mener, sagde manden (Tore), at det er den udmærkede vielses-udførers (Gudmunds) hensigt, at kunne fuldtud forklare Torlaks hele herlighed i sin messe; det undrer mig ikke, at bispen tydelig i sit land står over (kan få bugt med) landets hövdinger med hæder og billighed, prydet med retfærd, siden han viser sig således her hos os.“*

5. *Manden (Tore), der glædede hirden med guld, spurgte Gudmund: „hvorfor foretager du, vielsens nyder, vielser af mænd imod loven?“;*

„hví æxlar þú virða vígslur
vígslu njótur lǫgum í móti?“;
græðir svaraði þegna þýðum
þýðr byskupi rétt af prýði:
„hætti ek gǫrð á drottins dýrðir
dýrðar-snjalls of breytni alla.

6. Prestar veita mér á móti
mótigang ok þrætur strangar,
syngur enn með byskups banni
bannsett ferð í Jésú ranni.
þjóðin vígð er lǫmd af lýðum,
lýðrinn veit at mǫrg eru heitin,
flýti ek því, kvað sættir sveita
sveitum þekkr, at vígslum rekka.

7. Gjǫrði alt með einu orði,
orð skýra svá, drottinn forðum,
greindi síðan allvaldr anda
andar-gipta smíði vandat;
treysti ek rétt af magni mestu,
mest styrkir þat vella lesti,
himintungla er siklings sómi
sæmiligr, á þessi dæmi.“

8. Þórir frétti af stilling stýri
stýrilátan hafnar fýris:
„hvárt vígir þú bekki bauga
baugs leitǫndum marga veitir?“;
mætr svaraði auðar ýtir
ýta sætti harðla nýtum:
„eigi er greitt, kvað lýta lægir,
lægir víns, um sǫngva mína.

9. Engi fær með sínum sǫngum
sǫng heyrandi jarðar dreyra
helgat betr, en sólar sætra
sætr stjórnari, hringa gætir;

menneskenes milde helbreder svarede den milde biskop modigt: „jeg overlader hele min handlemåde til den i sin herlighed snilde guds herlighed (herlige afgörelse, dom).

6. *Præsterne yder mig modstand og ypper svar strid med mig; bansatte mænd synger endnu under bispens ban i Jesu hus; de viede mænd (mine klerke) skamslås af folk; folk ved, at mange er truslerne mod mig; derfor fremskynder jeg mændenes vielser, sagde den af mændene elskede fredsstifter blandt mænd.*

7. *Gud gjorde alt fordums med ét ord; således forklarer ordene (skriften) det; åndernes (englenes) konge adskilte siden det med åndelige egenskaber omhyggelig udført arbejde (skabte de enkelte ting); jeg sætter min lid rigtig med den störste kraft til disse forbilleder; det giver manden (mig) störst styrke; himmellegemernes konges hæder er stor.“*

8. *Tore spurgte nu rolig den föjelige mand videre: „vier du mange bække for folk, ringgiver?“; den herlige mand (Gudmund) svarede den meget nyttige mænds forliger: „ikke er det så lige til, sagde syndernes undertrykker, om mine sange, vin-uddeler!*

forðum veitti drottinn dýrðir
dýrðar-hress á skepnu þessi,
flotnum gjǫrði vín ór vatni,
vatn blessaði græðir skatna.

10. Jórdán varð, þá er skjǫld-
ung skírði
skíran Jón, er hjálpar ljónum,
blessuð endr ok, geisla grundar,
grandalaus af helgum anda;
þessi dýrð hefir vǫtn at vísu
vísa drottins gǫrvǫll prísat,
finnaz þau, með sigri sǫnnum,
sǫnnust orð, til líknar mǫnnum.

11. Jafnan veit ek, en sjór nam
sæta
sætum tír, er guð lét skíraz,
milli síðan enda allra
allheilaga Jórdán falla,
trúi ek enn at vǫtnin vinni
vinds ráðanda mǫrgu láði
ǫllu hjálp, en eigi spilli
auðs tínǫndum sǫngvar mínir.

12. Sagðar hefig, kvað bǫlva
brigðir
brigðlunduðum erki-Þundi,
beini láðs sem vildar-vinnu
víns kastala iðnir mínar;
veitið mér af skýrleik skjótum
skjóta dygð, ef finnið ljótar
várar gǫrðir, frelsir fyrða
fyrðum þýðr, en ek skal
hlýða."

---

9. *Ingen mand kan med sine sange hellige vandet, hørende sangen, bedre end himlens søde styrer; fordums viste herren, rask i sin herlighed, sin herlige kraft med hensyn til dette element; han gjorde for folk vin af vand; menneskenes læge velsignede vandet.*

10. *Da Jon døbte himlens* (geisla gr.) *rene konge, som frelser menneskene, blev Jordan fordum velsignet og hellig (egl. uden skade, fejl) formedelst den hellig ånd; denne kongernes konges herlighed har tilvisse helliget alle vande med sand sejr til bedste for menneskene; sande ord findes derom.*

11. *Jeg ved, at stadig siden er Jordan strömmet fra den ene ende til den anden som meget hellig, siden gud lod sig døbe deri, og søen kom (derved) i besiddelse af sød berömmelse (berömmelig egenskab); jeg tror, at vandene endnu i mangt et land yder alle vindens styrers hjælp, og at ikke mine sange fordærver (er til ulykke for) folk.*

12. *Nu har jeg, sagde ménenes tilintetgörer til den vægelsindede ærkebiskop, fortalt vinbægerets giver (Tore) om min virksomheds og yndlingsid; vis mig med hurtig klogskab hurtig retfærdighed, dersom I finder vore handlinger syndige, men jeg skal adlyde, menneskenes helbreder, afholdt af folk".*

13. Byskup svaraði runni
rǫskum
rǫskr blíðliga hyrjar víðis;
„dugnað hljóta grafþvengs
Gautar
Gautalands af yðr í þrautum;
jarðar trúi ek at vísir virði,
virðum kunnr, ok leiðar sunnu
þína ást með bjǫrtum bænum,
bæn vinnandi miskunn sinni.

14. Hversu máttu, kvað lasta
léttir
léttr, skýrliga undan stýra,
vígslu njótr, þá er sæfa sveitir
sveit pínandi virðar pínir?;
engi tekr ok slétt yfir slǫngvir
slungins gulls í tjǫrn at fullu,
reikna þat svá, at víst ei vǫkni,
vǫku réttliga, tála slǫkkvir.“

15. „Várir menn hafa særz at
sǫnnu,
sǫnn veittuz ok lífspell mǫnnum,
bǫrðuz þeir fyr himna hirðis,
hirð léttanda, sǫnnum rétti;
lýða spýttu benjar blóði,
blóð synjaði andar þjóðum,
seggja flóði af hǫrðum hǫggum
hǫggvin ferð í sára dǫggu.

16. Treysti ek upp á himna
hæstra
hæstráðanda krapt ok náðir,
verði oss ok þollum þessum
þessi laug at hreinsan bauga;
allir hafa með frægðum fullum
fulldrengiliga mínir gengit
meiðar, opt þó at fyrðar flýði,
flæðar báls at leiki stála.“

---

13. *Den raske biskop svarede den raske mand venligt: „hjælp får mændene af eder i deres nød; jeg vil tro, at jordens og himlens konge, kendt af menneskeheden, hædrer din kærlighed tilligemed dine lyse bönner, opfyldende din bön af sin nåde.*

14. *Hvorledes kan du, sagde syndernes blide udrydder, klarlig undgå medskyld, vielses-nyder, når dine mænd, pinende folk, slår mennesker ihjæl?; ingen mand* (slǫngvir sl. g.) *tager heller med sin hånd tilfulde i søen, så at vandet flyder over den, uden at den bliver våd; opfat dette, svig-fordærver, som en rigtig advarsel.*“

15. *„Vore mænd har tilvisse fåt sår, også andre mænd har i virkeligheden fundet døden; men de kæmpede for himlenes hyrdes sande ret, han som helbreder sin hird; mændenes sår udgød blod; blodtabet berøvede dem livet; mændenes sårede skare var blodbestænkt på grund af de svære hug.*

16. *Jeg sætter min lid til den höjeste himmels höjeste styrers kraft og nåde, at dette bad bliver os og disse mænd til renselse; alle mine*

17. Dróttir vissu, at síðan sáttir
sátt náðandi skilduz báðir,
víða báru þjóðir þeira,
þeir byskupar, sæmd at meiri;
dynda mærð gat hjǫrva hirðir,
herra minn, at forsǫgn þinni
brǫgnum int, en fyrðar fregni
frægð Guðmundar sóma nægða.

3. Selkollu-vísur.

1. Askr fór éls ok Rǫskva
ósvinn dalar tvinna,
grands var gaurr af stundu
gjarn, með heiðnu barni;
lǫgðu jóð, en ugðu
ǫngva grein, hjá steini,
beint meðan bǫrðuz punti,
baugrein ok Týr fleina.

2. Hugðuz barn, áðr bægði
brynjumeið, ok reiða,
girndar óhreinn andi
undrgjarn, taka mundu;
sýndiz fljóð, en fundu
fláræðin þau bæði,
illiligt með ǫllu,
ofgrand af tál fjanda.

3. Gengu þar frá þinga,
þjóð frétti slíkt, jóði
Baldr ok Bǫlverks kǫldu
bauga rein und steini;

---

mænd er gåt med fuld berömmelse og fuldt mandigt ud i kampen, uagtet de ofte har flygtet".

17. *Man ved, at bægge de biskopper skiltes siden forligte, omfattende freden; man har vidt og bredt udspredt deres så meget större hæder; manden (jeg) har fortalt folk efter din opfordring, min herre, din lov i dunhent versemål, men folk erfare (ved digtet) Gudmunds berömmelse, rig på hæder.*

3, 1. Dalar éls askr ok ósvinn tvinna Rǫskva fór með heiðnu barni gaurr var af stundu grands gjarn; baugrein ok fleina Týr lǫgðu jóð hjá steini, en ugðu ǫngva grein beint meðan bǫrðuz punti = *En mand og en uklog kvinde rejste med et udøbt barn; tølperen blev straks begærlig efter at synde; manden og kvinden lagde barnet ved siden af en sten og ænsede intet, medens de havde omgang med hinanden.*

2. Hugðuz mundu taka barn ok reiða, áðr undrgjarn óhreinn girndar andi bægði brynju-meið; fljóð sýndiz illiligt með ǫllu, en þau bæði fláræðin fundu ofgrand af tál fjanda = *De tænkte at ville tage barnet og bringe det frem, för den underlystne urene vellystens ånd hindrede manden; møbarnet viste sig i alle henseender grueligt af udseende, men de to, der tog et så dårligt råd, fik stort mén ved djævlens svig.*

þar gekk síðan, sǫkkva,
svǫrt Gneip, viðum bjǫrtum
sýndiz selr í enda,
sannfrétt er þat, annan.

4. Dálkr réð fyrri fólki,
furðu tíðr á smíðar,
ei var auðar bægir
ólmr, at Lægishólmi:
kemr í hús, en hamra
hlyns olli þat kynjum,
Gríðr til girndar fæðis
gjósorð um dag ljósan.

5. Lagðiz Laufa brigðir
ljóða hvass með skassi
brúns, léz beðju sína
broddspennir þar kenna;
sótti síðan rétti
seims Gestilja heima
æst, svá at ýtir misti
undfleins þegar greina.

6. Sat yfir sjúkum veiti,
svall móðr, daga alla,
Þundi þorna, randa,
Þorgísl, er fekk píslir;
sprungu á hreyti hringum
hyrflæðar þeim bæði
sjónarberg með sorgum,
Selkolla því olli.

---

3. Bǫlverks þinga Baldr ok bauga-rein gengu þar frá kǫldu jóði und steini; þjóð frétti slíkt; þar gekk síðan svǫrt Gneip, sýndiz bjǫrtum sǫkkva viðum selr í annan enda; sannfrétt er þat = *Manden og kvinden forlod der det kolde (døde) barn under stenen; folk erfarede det; dér færdedes siden en sort trold; den viste sig for de lyse mænd som en sælhund i den ene ende (ɔ: med hensyn til hovedet); det har man rigtig erfaret.*

4. Dálkr réð fyrri fólki at Lægishólmi, furðu tíðr á smíðar; ei var auðar bægir ólmr; gjósorð Gríðr kemr um ljósan dag í hús til girndar fæðis, en þat olli kynjum hamra hlyns = *Dalk styrede fordum folk på Havneholm, han var meget flittig smed; manden var lidet stridbar; den ordhvasse trold kom ved höjlys dag i huset til ham, der nærede kødelig lyst; men det forårsagede smeden en mærkelig sygdom.*

5. Brigðir brúns Laufa, ljóða hvass, lagðiz með skassi; broddspennir léz þar kenna beðju sína; síðan sótti æst Gestilja seims rétti heima, svá at ýtir undfleins misti þegar greina = *Manden, dygtig til digt (?), havde legemlig omgang med trolden; han mente i hende at kende sin hustru; siden hjemsøgte den rasende trold manden, således at han straks misted forstanden.*

6. Þorgísl sat alla daga yfir sjúkum veiti randa; svall móðr þorna Þundi, er fekk píslir; bæði sjónar-berg sprungu hringum á þeim hyrflæðar hreyti með sorgum; Selkolla olli því = *Torgisl sad dag ud og dag ind hos den syge mand; han, som fik pinsler, var hæftig oprørt i sindet;*

7. Svá lét gýgr fyr Gautum
grimm hanga-Týs rimmu
(ferð var af hálu harðri
hremd) farvegu stemda,
víst at varla treystiz
væn drótt slegin ótta
ríða réttar leiðir
raunfast af Bil hrauna.

8. Báðu byskup síðan
bálregns viðir gegnir
hjaldrs, at hann hjálpa skyldi
hugrakkr firum nakkvat;
fór til Hólms, er heyrði
hǫrmung um lið þunga
leika sjóvar, sækir,
snjallr manndáða allra.

9. Inn kom leygs, þar er lágu,
lægis vǫrðr, með hǫrðum,
trautt munu, tálum settir,
tveir veslingar meiri;
blindr var gæðir grandi
geirþings í píningu,
vinns en vitlauss annarr
valdr fjǫldrifins skjaldar.

10. Vátr nam byskup breyta,
bálflæðar, skóklæðum,

---

bægge öjnene brast ganske og aldeles ud på den mand med smærte; Selkolla var skyld i det.

7. Svá lét grimm gýgr farvegu stemda fyr hanga-Týs rimmu Gautum — ferð var hremd af harðri hálu —, at víst treystiz varla væn drótt, slegin raunfast ótta af hrauna Bil, ríða réttar leiðar = *Således spærrede den grumme gyge vejen for mændene — de blev standsede af den hårde trold —, at tilvisse turde den dygtige skare, tilgavns forskrækket af troldkvinden, næppe ride den lige vej.*

8. Síðan báðu gegnir hjaldrs bálregns viðir byskup, at hann skyldi hugrakkr hjálpa firum nakkvat; snjallr sækir allra manndáða fór til Hólms, er heyrði þunga hǫrmung leika um sjóvar lið = *Siden bad de brave mænd biskoppen, at han, modig, skulde bringe mændene nogen hjælp; den kloge røgter af alle gode handlinger begav sig til Holm, da han hørte, at en tung plage hjemsøgte fiskerne (?).*

9. Lægis leygs vǫrðr kom inn, þar er lágu settir með hǫrðum tálum; trautt munu tveir veslingar meiri; geirþings gæðir var grandi blindr í píningu, en annar valdr fjǫldrifins skjaldar vinns vitlauss = *Manden (Gudm.) kom ind, hvor de lå syge af et hårdt hekseri; næppe vil der gives to större stakler; den ene var blind ved mén og pintes, den anden mand var gal.*

10. Vátr byskup nam breyta skóklæðum; ein bálflæðar Hrund dró harðla lausa hosu af Guðmundi; þá kom en auma ámgerðr inn við sáman

hosu dró harðla lausa
Hrund ein af Guðmundi;
þá kom inn en auma
ámgerðr við lit sáman,
hugðiz Greip at grípa
ginljót um skjól fótar.

11. Vitr sá Leirvǫr ljóta
lands hǫfðingi standa,
ǫrr, ok ei sér fjarri,
áðr guðligra ráða,
en þollr af frægð fullri
fríðr blessaði víðis
glóða, glatt varð lýðum,
greypt flagð í jǫrð steyptiz.

12. Þar lá njól, sá er nærði,
njótr, allmarga brjóta,
sægs, þá er sjúkir lágu,
sindrs, benloga vindar;
dagr kom, djǫfla sigrir
dáðmildr ok þá vildi
glaðr yfir Gauta fríða
góins skess hafa messu.

13. Ætla á Hamar, þvíat,
humra
hyrbíðendur fríðir,
þar stóð, bings, et blíða
bænhús, með sið vænan;
satt var at mǫnnum mætti
meinvættr hjá bekk einum;
bægði sára sigða
Selkolla mjǫk þollum.

lit; ginljót Greip hugðiz at grípa um skjól fótar = *Den våde bisp vilde skifte fodbeklædning; en kvinde trak den meget løse strömpe af Gudmund; da kom den elendige trold med den mørke lød ind; den mundstygge trold vilde til at gribe om strömpen.*

11. Vitr lands-hǫfðingi, áðr ǫrr guðligra ráða, sá ljóta Leirvǫr standa ok ei fjarri sér, en fríðr víðis glóða þollr blessaði af fullri frægð; greypt flagð steyptiz í jǫrð; lýðum varð glatt = *Den vise lands-hövding, tidligere rask til gudelige råd, så den lede trold stå og ikke langt fra sig, men den herlige mand udtalte velsignelsen med fuld berömmelighed; den grumme trold opslugtes da af jorden, men folk blev glade.*

12. Njótr sægs sindrs, sá er nærði allmarga benloga vindar brjóta, þá er lágu sjúkir, lá þar njól; dagr kom, ok þá vildi dáðmildr glaðr djǫfla sigrir hafa messu yfir fríða Gauta Góins skess = *Manden, der nærede mange mænd, som lå syge, lå dér om natten; dagen kom og da vilde djævlenes dådrige, glade overvinder synge messe for de udmærkede mænd.*

13. Ætla á Hamar fríðir humra bings byrbiðendur með vænan sið, þvíat þar stóð et blíða bænhús; satt var, at meinvættr mætti mǫnnum hjá einum bekk; Sellkolla bægði mjǫk sára sigða þollum = *De herlige mænd med den gode tro agtede sig til Hamar, ti dér stod det blide bönne-*

14. Sæll nam sǫkkva trǫlli
sǫngs meistari strǫngu
harðr með helgum orðum
hellis grams við mellu;
varð aldregi virðum,
víðfrægt er þat, síðan
mein at mǫrnar sjónum,
móð létti svá þjóðar.

15. Ráð- sǫng messu meiðum
mítru gramr at Hamri,
-víss, ok vígði krossa
vel fimm, Kjalars rimmu;
settu sólar drottins
seims verkendur merki
eitt, þar er áma knátti
alklǫkk í jǫrð sǫkkva.

16. En fjóra lét færa,
furðu jafn, til Hafnar
skreytir hólms, í heitum,
hyrfoss þegar krossa;
Dálkr fekk, dróttir klǫkkvar,
dáðlistanda, mistu,
skyn fyr blíðar bænir
bǫls græðara, mæði.

17. Fóru frægir árar
fleinþeys á byrhreini;
sveit hafði þar sóta

hus; sandt var det, at uhyret mødte mændene hos en bæk; Selkolla hindrede i höj grad mændenes rejse.

14. Sæll sǫngs meistari nam harðr sǫkkva trǫlli strǫngu með helgum orðum við hellis grams mellu; aldregi síðan varð virðum mein at sjónum mǫrnar — þat er víðfrægt —; svá létti móð þjóðar = *Sangens salige mester sænkede stræng den stærke trold med hellige ord til troldkvinden; aldrig siden fik folk mén ved synet af trolden — det er viden om berömt —; således stansedes folks sorg.*

15. Ráðvíss mítru gramr sǫng Kjalars rimmu meiðum messu at Hamri ok vígði vel fimm krossa; seims verkendur settu eitt merki sólar drottins, þar er alklǫkk áma knátti sǫkkva í jǫrð = *Den rådkløgtige biskop sang messe for mændene på Hamar og vide godt og vel fem (ɔ: 6?) kors; man rejste et af solkongens mærker (kors), hvor den helt overvundne trold sank i jorden.*

16. En skreytir hyrfoss, furðu jafn í heitum, lét þegar færa fjóra krossa til Hafnarhólms; Dálkr fekk skyn fyr blíðar bænir bǫls græðara dáðlistanda; klǫkkvar dróttir mistu mæði = *Men manden, meget jævn (sand) i sine løfter, lod straks fire kors bringe til Havneholm; Dalk fik sin forstand igen ved den dådvisende mén-helbreders blide bönner; de rørte mennesker blev deres angest kvit.*

17. Frægir árar fleinþeys fóru á byrhreini; sveit hafði þar ekki hlaðit svanbekks sóta; óþokkuð flestum frǫmum hræseiðs meiðum, þat var

svanbekks hlaðit ekki;
kemr á heiðar humra
hest óþokkuð flestum,
þat var hrossknúta heitin,
hræseiðs frǫmum meiðum.

18. Bátr seig, borð var lítit,
brast súgr um lið drjúgan,
salt þó húfi héltum,
hrǫnn fell í kné mǫnnum,
áðr hreytendur hétu,
húm lá svalt í rúmum,
at Guðmundur grandi,
góins stéttar, þeim létti.

19. Borð flutu, byrr kom
Njǫrðum
blíðr skǫfnunga hríðar,
sjór lék stafn ok stýri,
stirð inn at Miðfirði;
þar lét kastat knútu
kát ferð á hǫfn verða;
hafa sónviðir séna
Selkollu þá Heljar.

20. Barðs hefir aldri orðit
angr at hálu gangi
síðan Svǫlnis beðju
sárt eyðǫndum reyðar;
svá nam hildings himna
hvatr þjónandi ljónum,
lýðr fekk miskunn mikla
margr, fagrliga bjarga.

---

heitin hrossknúta, kemr á humra heiðar hest = *Meget omtalte mænd rejste på et skib; de havde slet ikke taget nogen ladning ombord; forhadt af alle dygtige mænd — det sagdes at være en hestelægknokkel — kom hun (den) op på skibet.*

18. Bátr seig, borð var lítit; súgr brast drjúgan um lið; salt þó héltum húfi; hrǫnn fell í kné mǫnnum, áðr hreytendur góins stéttar hétu, at Guðmundur létti þeim grandi, svalt húm lá í rúmum = *Båden sank, bådkanten ragede lidet op (over havet); havet bruste stærkt omkring mændene; den salte sø vaskede den isede bov; bølgen faldt i mændenes skød, för de påkaldte Gudmund, at han skulde befri dem for ulykken; den svale sø lå i rummene.*

19. Stirð borð flutu inn at Miðfirði; blíðr byrr kom skǫfnunga hríðar Njǫrðum; sjór lék stafn ok stýri; þar lét kát ferð verða kastat knútu á hǫfn; Heljar sónviðir hafa þá séna Selkollu = *De stive planker (skibet) flød ind på Midfjord; en blid bör gaves mændene; havet spillede om stavn og ror; dér i havnen kastede de muntre mænd knoklen overbord; de havde da set Selkolla.*

20. Síðan hefir Svǫlnis beðju reyðar barðs eyðǫndum aldri orðit sárt angr at gangi hálu; svá nam hvatr þjónandi himna hildings bjarga ljónum fagrliga; margr lýðr fekk mikla miskunn = *Aldrig siden har mændene*

21. Eigi verðr í orðum,
ǫld sannar þat, manna
tínt þat er happa henti
heiðrs vinnanda svinnan,

þvíat verk, sem drótt dýrkar,
dáðvaldanda, aldar
rétt ok rausnir vátta,
ranns, ferr hvert á annat.

Árni Jónsson, ábóti.

Isl. gejstlig og digter, 14. årh.

1. Guðmundar drápa.

1. Almáttugr sé dýrðar drottinn
dyggr ok bjartr í mínu bjarta,
upp slítandi ǫll með rótum
ilsku klungr, er þat hafa stungit,
sárnat brjóst af synda þyrnum
svá smyrjandi mýktar anda,
sæðis jǫrð at sannleiks orði
síðan megi þar verða fríðust.

2. Eitt þat ljótt með hǫggorms heiti
hefir sprungit mér framm af tungu,
orða far þá er als kyns flærðum
ek blandaða ok fúlu grandi,
líknarfúss þvái lýti þessi
lifanda vatni heilagr andi,
mér veitandi mjúka ok sæta
mála grein en skilning hreinan.

---

fåt bittert mén af troldens rumsteren; således frelste himmelkongens raske tjæner smukt mændene; mangen en mand fik stor miskundhed.

21. Eigi verðr í orðum manna tínt — ǫld sannar þat — þat happa, er henti svinnan heiðrs vinnanda, þvíat verk dáðvaldanda, sem drótt aldar ranns dýrkar rétt ok rausnir vátta, ferr hvert á annat = *Ikke er det muligt i mænds ord at opregne — det bekræfter folk — de heldige gærninger, som vederfores (udøvedes af) den kloge hæder-udfører (udfører af hædrende handlinger), ti den dådriges gærninger, hvem jordens mennesker tilbeder rigtig, og hvis udmærkede handlinger vidner (om ham), følger tæt på hinanden.*

[Á.] 1. *Herlighedens almægtige herre være god og lys i mit hjærte, oprivende alle de ondskabens torne med roden, som har stukket det; således smörende mit bryst, såret af syndens torne, med ydmyghedens ånd, at der herefter dér kan være sædemark så herlig som muligt for sandhedens ord.*

2. *Kun stygge ting er sprunget frem fra min tunge efter hugormens*

3. Heiður vár ok mjúkust
móðir,
megindrotningin himins ok
gotna,
hǫfuðmeistari á hvers kyns
listir,
hófsamligast ef vildeg prófa,
kendu mér at velja ok vanda
veglig orð, með stuðlum
skorðuð,
þýðr at mætti þann veg heiðraz
þinn ástvinr af tungu minni.

4. Mildingur sér mána foldar
manna verk sem gjǫrvalt annat,
greinir hann því glǫgt hvat
þjónar
gumna hverr i Péturs knerri,
stundum þarf til stjórnar senda
sterka menn í bylgjum
þrennum,
hindrar eigi heimr ok fjandi
hold veikast í freistni kveikja.

5. Drottinn lítr af sínu sæti
sjóvargang ok bárur strangar
ólmaz fast á einum hólma,
enda heims er kalla beimar;
borðval tveir er beztir stýrðu
báðir sofa at Jésú ráði,
veðr er hvast, því vekr enn
þriðja
vagna gramr, at skipmenn
fagna.

6. Sá ríss upp með sigri ok
hǫppum
sæmdar maðr á nyrzta jaðri

---

opfordring (?), da jeg blandede mine ord med al slags svig og fult mén, måtte den hellig ånd, villig til at hjælpe, bortvaske disse lyder med levende vand, givende mig en blød og sød taleævne og en ren forståelse.

3. *Vor hæder og mildeste moder, himlens og menneskenes overdronning, hovedmester i alslags færdigheder — hvis jeg vilde forsøge så beskedent som muligt, lær mig da at vælge og sammensætte med omhu herlige ord, i rimbogstavenes støtter, så at din kære ven således kunde hædres ved min tunge.*

4. *Himlens konge ser menneskenes gærninger såvel som alt andet; han skælner derfor tydelig, hvad ethvert menneske gör i Peters skib (kirken); undertiden behøver man at sætte til roret stærke mænd i de 3 bølger; verden og djævlen hindrer ikke at optænde det svage kød til fristelse.*

5. *Herren ser fra sit sæde søgang og stærke bølger rase stærkt på en holm, som man kalder verdens ende; de to, som var de bedste, der styrede skibet, sover bægge ifølge Jesu vilje; stormen er stærk; derfor vækker himlens konge den tredje, så at skibets folk glæder sig derved.*

ýta fróns, þar er Ísland heitir,
ungr ok vænn, sem rós hjá
klungrum;
skírður var þegar fæddiz fyrða
fríðr ættstuðull ok nefndur síðan
Guðmundr, er þá giptu hendi
gott at elska en hafna spotti.

7. Bernsku stétt, þvíat brá til
ættar,
blíðkar hann, ok gildra manna,
sýndiz nokkut sveinn í lyndi
sérlátur með æsku máta;
læring fekk þó skjóta ok skýra
skatna vinr með siðanna
batnan,
æxlaðiz honum við aldr ok
vígslur
eljun sterk til góðra verka.

8. Kennidóms fekk sæmdir
sannar
siðbætir ok vígslu mæta,
prestur sá var prýddr af Kristo
pálmvið líkt, er getr í sálmi;
rót er sterk, en leggur lítill,
listug flúr ok grænir kvistir,
giptufullr í gæzku krǫptum,
Guðmundr hefir svá vaxa fundiz.

9. Háttprúður var hann ok
iðinn,
harðla dyggur, merkr ok
hygginn,
sǫngvinn, hógværr, trúr í tungu,
tíri gæddr ok lífi skíru,
stǫðugr, góðgjarn, sterkr ok
væginn,
stiltur bezt við þjóðir viltar,

---

6. *Den hædersmand opstår med sejr og heldige gærninger på den nordligste kant af det land, som kaldes Island, ung og skön som en rose blandt torne; det herlige æts-medlem blev døbt straks efter fødslen og siden kaldt Gudmund, hvem den lykke vederfaredes at elske det gode og vrage spotten.*

7. *Han gjorde sin barndomsfærd blid, ti han slægtede sin æt og dygtige mænd på; drengen syntes noget egenartet i sindelag med ungdommens natur at være på; mændenes ven fik dog hurtig og klar undervisning med sædernes forbedring; med alderen og vielserne vandt han stærk kraft til gode gærninger.*

8. *Sædernes forbedrer fik gejstlighedens sande hæder og herlige vielse; den præst var prydet af Kristus ligesom palmen, der omtales i salmen; roden er stærk, stammen kort, liflige blade og grönne grene, lykke-besiddende i godheds kraft — således er Gudmund vokset op.*

9. *Han var beleven i sin færd og virksom, meget brav, pålidelig og klog, elskede sang, sagtmodig, pålidelig i sin tale, i besiddelse af hæder og kysk liv, standhaftig, velvillig, stærk og skånsom, meget rolig overfor*

fyldr af ást ok mjúkri mildi,
maðr ágætr í lítilæti.

10. Unni heitt, sem verkin vátta,
víngarðs eflir drotni sínum,
boðorða hald ok blessuð mildi
bera hitnandi elsku vitni,
næst virðandi kærum Kristi,
kjǫri Guðmundur, gimstein
sprunda,
sér unnostu góðleik glæstan
guðs móður fremst helgra þjóða.

11. Alla framdi eyðir villu
embættis-gjǫrð fǫgrum hætti,
messur skýrt af mjúku hjarta
mest vandaði hann guði til
handa;
skatna kindum skína vitni
skilríkust, at drotni líkar
atferð hans með reglu réttri,
raun sannar þat fjǫlda manna.

12. Inniligum sáz eldr af munni
út líðandi heilags anda
kennifǫður í messu miðri,
mikill vegr er þat, sólu fegri,
lengi stóð um lágasǫngva
ljós minniligt ǫðru sinni
giptu-manns yfir limu af lopti
líkt álfrǫðuls geisla sjálfum.

13. Sén var enn yfir sofanda
skína
sól réttlætis krapta skóla,
halr snertandi himna birti
handar meins þá lækning
hreina;

---

vilde folk, opfyldt af kærlighed og myg mildhed, en udmærket mand i sin ydmyghed.

10. *Vingårdens støtter elskede varmt, som gærningerne viser, sin gud; overholdelsen af budene og den velsignede mildhed vidner om hans brændende kærlighed; Gudmund ærede næst efter den kære Kristus kvindernes ædelsten og valgte til sin brud den skinnende godhed, guds moder forrest blandt hellige mænd.*

11. *Vantroens ødelægger udførte alle kirkelige handlinger med smuk adfærd; messerne anvendte han störst omhu på med ydmygt hjærte til (ære for) gud; for mændene skinner de tydeligste vidnesbyrd om, at gud synes om hans adfærd med ret regel; mange mænds erfaring sander det.*

12. *Man så den hellige ånds ild mere strålende end solen gå ud af den udmærkede læremesters mund midt under messen; det er en stor hæder; en anden gang svævede der lys, der bör mindes, lignende selve solens stråler, fra himlen over den lykkelige mands legeme under sekretsangen.*

13. *Fremdeles så man retfærdighedens sol skinne over den sovende*

snæfurt sýndiz snjóhvít dúfa
snara í gegnum ræfur þegni
af dýrðar-manns ǫxl ok herðum,
andi guðs hann læra vandiz.

14. Tákn frægðuz fyr vǫtn, er vígði
vélrýrir, ok sǫngva dýra,
gagn sem heilsa greiddiz brǫgnum,
grand firðiz ok vélar fjanda;
sjatna mein, en búfé batnar,
boginn réttiz, en hrjúfir sléttaz,
sloknar eldr, en verkir vikna,
veitiz sýn, en dauði týniz.

15. Mikils er vert, at María birtiz
mellings boða til hjálpar þellu,
en meira þat, er sjálf hún svinnum
svá mælandi presti hælir:
„dygðugr þat sem vinr minn vígði
vatn Guðmundur fái þér sprundi,
hann þykki mér hǫlda kunna
hátt líkastan beint á slíku".

16. Ágætt tákn vil ek ýtum reikna
enn vorðit fyr guðs vin þenna;
seggir eyði sváfnis bryggju
senn tveim stǫðum þóttuz kenna,
víst sýndiz hann vestr á Strǫndum,
Vatsdal bygði hold et bazta,
drottinn þenna virðum veitti

---

skolens støtte; en mand, der rørte ved himlens lys, fik en ren helbredelse for en håndskade; en snehvid due viste sig for manden, flyvende rask op igennem taget fra den herlige mands skulder og hærde; guds ånd belærte ham hyppig.

14. *Jærtegn blev berömte gennem de vande, som svigøderen viede og hans udmærkede sange, gavn såvelsom helbred gaves mændene, mén fjærnedes og djævlens rænker; sår forsvinder, kvæget helbredes, den krumme bliver lige, de spedalske glatte, bål slukkes, smærter viger, synet vindes tilbage, døden forsvinder.*

15. *Det er meget værd, at Maria viste sig for at hjælpe kvinden, men endnu mere værd er det, at hun selv roser den kloge præst, således talende: „det vand, min dydige ven Gudmund har viet, skal I give kvinden; han synes mig af mænd at forstå sig allerbedst på sligt".*

16. *Et udmærket jærtegn, endnu sket ved denne guds ven, vil jeg meddele; man mente at have genkendt manden på to steder på engang; tilvisse viste han sig i vesten på Strande, og i Vatsdalen opholdt sig det bedste legem; solens konge har meget sjælden givet mennesker den hæder.*

17. *Spådomsævnen hædrede den salige præst Gudmund til hver en*

veg sjaldan mjǫk himna
skjaldar.

17. Spádómur nam sælan sæma
sira Guðmund á hverri stundu,
nær greinandi fyrir sem fjarri
fýstlunduðum hvat verða mundi;
ǫngum raufz enn hreyti hringa
hálft þat orð er hann sagði
forðum,
því kǫlluðu vel þenna allar
þjóðir Guðmund prest enn
góða.

18. Kænastur dró Kolbeins
rúnu,
Krists vildi þat leyfa mildi,
grimmlundaðs ór greipum fjanda
guðs játari, sem margir vátta;
Rind almeidd af greypu grandi
glymrastar kom aptur fasta
snǫruð ok kreist, en beinin
brostin,
bauga þǫll var dauð með ǫllu.

19. Ǫnnur bæn af Kolbeins
kveini
knúði sart et milda hjarta
kennimanns at hjálpa hranna
háttprúðastri lindi búða,
dýrðar-full hefir jartegn orðit,
aptr skipaði drottinn krapta
þjónara síns fyr verðleik
vænan
víf í heim með óskalífi.

20. Satt hǫfum spurt, at sýndi
drottinn
sætust laun fyr starfa mætan
Guðmundi, þar er góðar andir

---

stund, forud meddelende dem, der ønskede at vide, hvad der vilde ske fjærnt og nær; for ingen mand er så meget som et halvt ord af, hvad han fordum sagde, slået klik; derfor har alle folk kaldt denne Gudmund præst „den gode“.

18. *Guds kloge bekender trak Kolbeins hustru — det vilde Kristi nåde tillade — ud af den grumsindede djævels klør, hvad mange bevidner; kvinden kom tilbage fuldstændig ødelagt af det grumme mén, kvalt og krystet med brækkede knokler; hun var fuldstændig død.*

19. *En anden bön bevægede smærtefuldt læremesterens milde hjærte ved Kolbeins jammer til at hjælpe kvinden med de gode sæder; et herligt jærtegn skete; atter bød kraftens gud kvinden at vende tilbage til verden med ønskeligt liv, for hans tjæners udmærkede fortjænester.*

20. *Jeg har erfaret med sandhed, at gud viste Gudmund den sødeste lön for hans herlige gærning, der hvor gode sjæle glæder sig ved den gavnrigeste lyksalighed; en langt huskende kvindes sjæl førtes ud af sit legeme; de hellige mænd, som fulgte hende, lovpriste ham med hædrende ord.*

gagnauðigstri sælu fagna;
leidd var ein ór líkam sínum
langminnigrar sála kvinnu,
hann mærðu þeir heiðurs
orðum
helgir menn, sem fylgdu henni.

21. Hér váttuðu hirðmenn
drottins
hann dygðugir um várar bygðir
traustan þeim, sem trú hefir
fasta,
tænaðar-mann í fǫgrum bænum;
ítran sǫgðu ei munu sitja
Íslands blóma sælum Thóme,
ljúft var heit, í lægra sæti
lofsælir menn Guðmund þenna.

22. Hverr finz nú, sá er heyrði
fyrri,
hringlestir, at af einum presti
þvílík tákn sé ritin ok reiknuð
rétt fáganda valdar stéttir;
sannast var þat, er allir unnu
Íma hljóðs á nefndum tíma
íslenzkir menn eyðirunni
ágætum at vizku mætir.

23. Hollvin guðs bið ek styrkja
ok stilla,
stefja-bálk mun ek þangat hefja,
mælsku-tól, at mærð ok elsku
mætti gjǫrast af fǫgrum hætti.
(Stev.) Máríu unni sætt at sǫnnu
sæll Guðmundr um allar
stundir,
honum veitir nú heiður mætan
himins drotning, svá aldri
þrotnar.

24. Áður hefi ek átt at heiðra
allgóðan vel prest í hróðri,
byskups mun ek nú brátt ens
rǫskva

---

21. *Her vidnede herrens dydrige hirdmænd, at han er i vore bygder en pålidelig hjælper i herlige bönner for dem, der besidder urokkelig tro; lovsæle mænd har sagt, at Islands blomst, denne Gudmund, ikke vilde sidde i et lavere sæde end salig Tomas; det var et kært løfte.*

22. *Hvilken mand findes der nu, som för har hørt, at sådanne jærtegn er skrevne og opregnede om en enkelt præst, der rigtig udfører det valgte embede; sandhed var det, at alle islandske mænd, udmærkede ved visdom, elskede den berömte mand i den nævnte tid.*

23. *Jeg beder guds hulde ven at styrke og indrette min veltalenheds redskaber — jeg agter nu at begynde stev-afsnittet —, så at der kunde blive digtet om den herlige adfærd og kærlighed; den salige Gudmund elskede alle stunder tilvisse Maria sødt; ham yder nu himlens dronning en udmærket hæder, der aldrig hører op.*

24. *För har jeg haft i digtet at rose den meget gode præst, nu vil*

boða stórmerki sæmdar-verka;
stefligum má þat ýtum afla
andar-gleði ok sorg til handa,
bæði ætta ek fólki fríðu
feginn ok hryggr af slíku segja.

25. Brandr ǫðlaðiz bjartan enda
bæði lífs ok stjórnar-mæðu,
bragnar kjǫru til byskups hyggnir
brátt Guðmund, er þjóðir funduz;
móti stóð af lítilæti
lengi hann, þótt bæði drengir;
guðs mann kalla gumnar þenna
Grégórió líkan stórum.

26. Vígði þenna valinn at dygðum
virðuligastan klerka hirði
erkibyskup ítr ok styrkti
Eiríkr, hans var gipta at meiri;
bátrinn fekk nú blessaðs Pétri,
(bjǫrt) ljósan (þat kristni glósaz)
nýr, hǫlda sem nefnda ek fyrri,
niðjum, stjórnarmann enn þriðja.

27. Sælastur kom heim til Hóla,
heiðraðr svá sem skyldan beiðir,
fira drottinn, af fremsta mætti,
fagnaðr var þá yfrinn bragna;
bæði var sá byskup lýðum
blíðr ok ǫrr, en tregr at stríða,
sætr ok góðr, en svinnr í ráðum
sæmiligum, ef rétt skal dæma.

28. Líknar æðr ok lifandi prýði,
ljós þjóðanna, Jésú móðir,

---

jeg straks bebude den raske b i s p s *hædersgærningers store mærker; det kan volde digtkyndige mænd både sjæleglæde og sorg; både glad og sorgfuld burde jeg fortælle gode folk om det.*

25. *Brand fik en herlig afslutning både på sit liv og styrelsesmöje; de kloge mænd valgte, da de kom sammen, straks Gudmund til biskop; han stod længe imod på grund af sin ydmyghed, uagtet de bad ham; man siger, at denne gudsmand ligner den store Gregorius.*

26. *Den udmærkede erkebiskop Erik viede denne meget hædrede klærke-hyrde, valgt for sine dyder, og styrkede ham; hans lykke var så meget större; den velsignede Petri nye båd, som jeg nævnede för for mændene, fik nu den 3. lyse styrer; båden betyder den lyse kristenhed.*

27. *Den saligste herre over mænd, hædret, som pligten kræver, af al formue, kom hjem til Hole; da var mændenes glæde meget stor; den biskop var mændene både blid og gavmild, men lidet villig til at yppe strid, sød og god, men klog i sömmelige råd, når der skal dömmes ret.*

veittu oss fyr verðleik þessa
vinar þíns bót á meinum ljótum.
Máríu *osv.*

29. Eigi týndi vænstum vanda
váttur guðs í fǫgrum háttum,
heldr þróaðiz honum með valdi
hamingja sterk til krapta-verka;
setti hann, at siðirnir bættiz,
sannan rétt miðil guðs ok manna,
áður gekk yfir bjarta brúði
berr ósómi andlangs herra.

30. Kirkjan þoldi hneyksl af hǫldum
harðla sterk, ok réttur klerka,
burgeisar því at mundi ok margar
mjǫk spentu þá hennar rentur;
lærða dæmdu leikmenn fyrða
lastauðigir und meizl ok dauða,
sárt hrygði slíkt signat hjarta
sæls Guðmundar um langar stundir.

31. Hjarðir sér nú vǫrgum verða
virðugligr at bráðum hirðir
skæðum, er þær draga til dauða
dreifandi með grimmum anda;
sæmiligr mun sauða geymir
sverði Pétri bregða verða,
refa ljóta með rǫggsemd mætri
rekandi brott frá sauðum drottins.

32. Guðs riddari, er gæzkan studdi,

---

28. *Miskundheds åre og levende pryd, folkenes lys, Jesu moder, giv os bod for vore stygge synder formedelst denne din vens fortjænester. Osv.*

29. *Ikke tabte guds vidne den herligste sædvane i sin gode vandel; men med magten voksede for ham en stærk lykke med hensyn til mirakelgærninger; han satte sand ret mellem gud og mennesker, for at sæderne skulde bedres; för gik klar usömmelighed i svang indenfor himlens herres syge brud (kirken).*

30. *Kirken måtte tåle meget stærke forargelser fra folks side, ligeledes trådtes under fødder klærkenes ret, ti stormændene forgreb sig i höj grad på dens gaver og indtægter; lægmænd, rige på laster, dömte lærde (gejstlige) mænd til lemlæstelser og død; sligt bedrøvede bittert den salige Gudmunds signede hjærte i lange tider.*

31. *Den höje hyrde ser nu, at hjorden bliver glubende ulve til bytte, som slæber den i døden og splitter den med grum ånd; fårenes hæderfulde vogter vil blive nødt til at drage Petri sværd og jage de hæslige ræve bort fra herrens får med udmærket kraft.*

32. *Guds ridder, hvem godheden støttede, gör endnu således som vis-*

Det Arnamagnæanske Legats forlagsskrifter og øvrige ved dette fremmede arbejder. For oktavformat ingen særlig angivelse; (—) betegner andet forlag, [—] udsolgt.

Anecdoton historiam Sverreri regis Norvegiæ illustrans. Cum vers. Lat. et comment. edidit Er. Chr. Werlauff. Havniæ 1815........ Kr. 1,00.

Annálar Íslenzkir sive Annales Islandici. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4.. — 8,00.

Arne Magnussons i AM. 435 a—b, 4to indeholdte håndskriftfortegnelser med to tillæg. Kbh. 1909.................................. — 2,00.

(Diplomatarium Arna-Magnæanum I—II. Edid. G. J. Thorkelin. Havniæ 1786. 4.)

Edda Snorra Sturlusonar. Edda Snorronis Sturlæi. [Tom. I. Hafniæ 1848. Udsolgt.]

[— Tom. II. Hafniæ 1852. Udsolgt.]

— Tomi III. pars prior. Accedunt tabulæ lithographicæ quinque. Hafniæ 1880.. — 5,00.

— Tomi III. pars posterior. Hafniæ 1887............................ — 5,00.

(Edda Sæmundar hins fróða I—III. Hafniæ 1787—1828. 4.)

[Egils saga sive Egilli Skallagrimii vita. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1809. Udsolgt.]

[Eyrbyggja saga. Havniæ 1787. 4. Sumptibus P. F. Suhm. Udsolgt.]

Fundation for det Arna-Magnæanske Legat. Kiøbenhavn 1813.

Gíslason, K., Efterladte Skrifter I. (Forelæsninger over Oldnordiske skjaldekvad.) København 1895.............................. — 5,00.

— **Efterladte Skrifter II.** (Forelæsninger og videnskabelige afhandlinger.) København 1897.. — 5,00.

— **Udvalg af Oldnordiske Skjaldekvad.** København 1892............. — 5,00.

Grágás I—II. Cum interpret. Lat. pp. Præmissa commentatione hist. et critica ab J. F. G. Schlegel conscripta. Havniæ 1829. 4.................................. (Hvert bind 8 kr.) — 16,00.

— Staðarhólsbók, ved V. Finsen. Kbh. 1879......................... — 7,00.

— Skálholtsbók m. m., ved V. Finsen Kbh. 1883..................... — 10,00.

Gulaþingslög. Leges Gula-Thingenses regis Magni legum reformatoris, sive jus commune Norvegicum. Cum interpret. Lat. et Dan. pp. et tabb. facss. Havniæ 1817. 4.............................. — 8,00.

Gunnlaugs saga. Sagan af Gunnlaugi Ormstungu ok Skalld-Rafni. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1775. 4.......................... — 6,00.

Hervarar saga ok Heiðreks kongs. Vers. Lat, pp. Edid. Steph. Biörnonis. Sumptibus P. F. Suhm. Hafniæ 1785. 4....................... — 6,00.

(Hungurvaka etc. Hafniæ 1778.)

Håndskrift AM. 24, 4to (Valdemars sællandske Lovs første Femtedel) Fotolit. Kbh. 1869.. — 1,00.

— AM. 674 A, 4to (Elucidarius paa Islandsk). Fotolit. Kbh. 1869.. — 2,00.

— AM. 28, 8vo (Codex Runicus). Fotolit. Med en Undersøgelse om Runernes Brug til Skrift udenfor det monumentale, af P. G. Thorsen. Kbh. 1877.. — 6,00.

Járnsíða eðr Hákonarbók. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4. . Kr. 4,00.
(**Johnsen, F.**, De noctis præ die prærogativa. Hafniæ 1782.)
Jónsson, F., Den norsk-islandske skjaldedigtning. I. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1908.. — 5,00.
— — I. binds 2. hæfte A—B. Kbh. 1910........................ — 5,00.
— — I. binds 3. hæfte A—B. Kbh. 1912........................ — 6,00.
— — II. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1914........................ — 5,00.
— — II. binds 2. hæfte A—B. Kbh. 1914........................ — 5.00.
Katalog over den Arnamagnæanske håndskriftsamling. I. binds 1. hæfte, Kbh. 1888.. — 5,00.
— I. binds 2. hæfte. Kbh. 1889................................ — 5,00.
— II. binds 1. hæfte. Kbh. 1892................................ — 7,00.
— II. binds 2. hæfte. Kbh. 1894................................ — 3,00.
Katalog over de oldnorsk-islandske håndskrifter i det store kgl. bibliotek og i universitetsbiblioteket (udenfor det Arnamagnæanske samling). Kbh. 1900.................................... — 10,00.
Kormaks saga sive Kormaki Oegmundi filii vita. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1832.. — 3,00.
Kristni saga, sive historia religionis Christianæ in Islandiam introductæ, pp. Cum interpret. Lat. etc. Hafniæ 1773............ — 3,00.
Kålund, Kr., Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island, I. bind. Syd- og Vestfjærdingerne. Med 9 litogr. kort. Kbh. 1877.. — 8,00.
— II. binds 1. hæfte. Nordfjærdingen Med 4 litogr. kort. Kbh. 1879. — 3,00.
— II. binds 2. hæfte. Østfjærdingen. Det indre höjland. Bidrag fra ældre utrykte kilder. Tillæg og Rettelser til hele værket. Registre. Med 5 litogr kort og et træsnit. Kbh. 1882....... — 4,00.
Laxdæla saga sive Historia de rebus gestis Laxdölensium. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1826. 4.............................. — 6,00.
Nials saga. Historia Niali et filiorum Lat. reddita. Cum variis textus Islandici lectionibus, glossario pp. Havniæ 1809. 4........... — 8,00.
— Sagan af Niali Þorgeirssyni ok sonum hans. Kph. 1772........ — 2,00.
(**Olafsson, J.**, Diatribe de cognatione spirituali. Hauniæ 1771.)
(—, Syntagma de baptismo. Hauniæ 1770. 4.)
Ólsen, B. M., Runerne i den oldislandske literatur. Kbh. 1883..... — 2,00.
Palæografisk Atlas. Dansk afdeling. 38 fototypiske tavler (64 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1903. Folio............. — 30,00.
Palæografisk Atlas. Oldnorsk-islandsk afdeling. 37 fototypiske tavler (53 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1905. Folio.... — 30,00.
Palæografisk Atlas. Ny serie. Udgivet på Carlsbergfondets bekostning. 37 fototypiske tavler (57 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1907. Folio.. — 30,00.
(**Rymbegla.** Versione Lat. edid. St. Biörnonis. Hafniæ 1780. 4.)
Samling af Bestemmelser vedkommende det Arnamagnæanske Legat. Kbh. 1892.. — 1,00
Víga-Glúms saga, sive vita Viga-Glumi. Cum versione Lat. pp. Sumptibus P. F. Suhm. Havniæ 1786............................ — 5,00.

DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST MED TOLKNING

II. BINDS 3. HÆFTE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1915

DEN NORSK-ISLANDSKE

SKJALDEDIGTNING

UDGIVEN AF

KOMMISSIONEN FOR DET ARNAMAGNÆANSKE LEGAT

VED

FINNUR JÓNSSON

B

RETTET TEKST

II. BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

1915

S. L. MØLLERS BOGTRYKKERI. — KØBENHAVN.

Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat afslutter hermed 2. bind af den af sit medlem F. Jónsson besörgede udgave af samtlige norske og islandske skjaldekvad. Ved dette bind, som ender med nogle religiøse digte formentlig fra tiden omkring 1400, er hele værket bragt til afslutning. Bindet ledsages af et register, som svarer til det i første bind givne, og af forskellige fællesregistre.

København, i marts 1915.

Ludvig F. A. Wimmer. Johannes C. H. R. Steenstrup.

Finnur Jónsson. Sofus Larsen. Kr. Erslev.

Dette andet bind af skjaldekvadene er udarbejdet ganske efter de samme principper som det første.

Således er ordningen af digte og vers overalt den samme. Først findes de navngivne skjalde, derefter de anonyme digte og vers. Blandt disse er Málsháttakvæði stillet i spidsen. Det havde været fristende at anbringe det straks efter Bjarnes Jómsvíkingadrápa, men derved vilde der ikke blot være sket et brud på det ellers fulgte princip, men også en mening udtalt om digtets forfatter, der, tiltrods for den tilstedeværende sandsynlighed for identiteten, dog var for bestemt. I øvrigt skal kun bemærkes, at versene i den 4. grammatiske afhandling er optagne på to steder samlede efter deres religiøse eller verdslige indhold. I D-afdelingen findes versene af Vǫlsaþáttr, Heidreksgåderne (m. m.) og Runedigtet for sig, dette på grund af disse digtes særlige art. Endelig findes under E alle vers og digte (med undtagelse af gåderne) i Fornaldarsagaerne samlede. Til trods for at disse åndsfrembringelser hidrører fra forskellige tider — nogle sikkert fra 12. årh.; jeg ansætter ingen til en tidligere tid; nogle fra 14. årh. —, har jeg ment det formålstjænligt at have dem samlede og det af flere grunde, så nærbeslægtede som de i virkeligheden er og altid vil blive betragtede at være. Det meste af dem er udgivet i Eddica minora; nærværende tekst (i B) er dog på flere steder afvigende.

Hvad Hugsvinnsmál angår, har jeg nu anbragt det blandt 13. århs. digte, idet de grunde, jeg tidligere mente at have til at henføre digtet til 14. årh., har vist sig at være urigtige.

Hvad digtene fra 14. årh. angår, er de også ordnede som alle de andre. Efter de navngivne skjalde følger sagavers, først vers fra de sagaer, der hviler på historisk grundlag, derefter fra dem, der er uhistoriske. Herefter følger så den lange række af helgendigte. Med hensyn til disse skal der blot erindres om, at teksten i et og alt allerede var udarbejdet år 1906, altså 5 år för dr. H. Sperbers nyudgave af de 6 digte i B. Kahles Geistliche dichtungen.

Navnlig i de sidstnævnte digte trængte teksten til mange rettelser, hvorimod de andre digte fra det 14. årh. er forholdsvis bedre overleverede.

Hvad A-teksten angår, er der intet videre at erindre. Kun skal jeg med hensyn til et enkelt håndskrift, AM. 551 a 4° (Grettis-saga m. m.), bemærke, at jeg ved korrekturlæsningen måtte så at sige helt opgive at benytte det, da korrekturlæsningen af de pågældende vers indfaldt i den mørkeste vintertid.

Hvad retskrivningen (i B) angår, skal jeg bemærke, at den er noget læmpet efter de sprogændringer, der fandt sted i det 13. og 14. årh. Således er œ nu gengivet ved æ i digte efter midten af det 13. årh.; ð for t og g for k (f. eks. i at, ok osv.) indsættes hvor rimet kræver det. For 14. årh. vedkommende burde dog snarest former som að, og osv. være gennemførte, at, ok kun anvendte hvor rimet krævede dem. Ligeledes er visse vokalforlængelser (foran l + konsonant f. eks.) nu gennemførte, for ikke at tale om former som gull, guð.

I A er der taget hensyn til de mange unge håndskrifters alder og opløsningen af forkortelser indrettet derefter (dette gælder også I. bind). Et ꝛ over linjen, der vel betegner den senere udtale ur, er gengivet som r (kursiveret). Jeg betoner, at i håndskrifter fra o. 1400 er det ofte næsten umuligt at skælne mellem u og v; jeg har søgt at gøre det, men det er næppe lykkedes; heldigvis er dette spørgsmål uden al betydning. I øvrigt er opløsningen af forkortelser den sædvanlige; jeg behøver næppe at göre nærmere rede derfor.

Jeg vil hertil knytte en bemærkning om den ofte ret besværlige korrekturlæsning, så at benyttere af værket kan se, at jeg ikke har villet spare på nogen ulejlighed. B-teksten er i reglen sat og trykt, ark for ark, først, og derpå de dertil svarende ark af A-teksten. Korrekturen på denne er først læst efter alle de i betragtning kommende håndskrifter (angående Stockholm-håndskrifterne se fortalen til I. bd.), således at hvert vers blev helt igennem konfereret (ikke blot de enkelte varianter) med originalerne. Derpå blev det hele sammenlignet med mit manuskript; herved opnåedes en yderligere kontrol; et eftersyn af tvivlsomme steder foretoges. Tiltrods herfor viser det sig, at enkelte trykfejl eller unöjagtigheder har kunnet indsnige sig (at ǫ kan stå for et håndskrifts ø, der dog også er benyttet, kan jeg næppe betragte som fejl, da disse 2 tegn er ganske ensbetydende). Endelig blev A-teksten nöje sammen-

lignet med B-teksten for yderligere kontrols skyld, og for at de to afdelinger formelt skulde være så indbyrdes overensstemmende som muligt

Foruden det til registret i I. bd. svarende register har jeg nu ved værkets afslutning udarbejdet et fælles register til hele B for at lette benyttelsen deraf. Jeg føler at dette register kunde have været mere specificeret. Nogen nytte vil det dog, som jeg håber, göre. De, der systematisk vil benytte arbejdet, holder sig selvfølgelig aldrig til registre.

En fuldstændig liste over person- og stedsnavne er her anset for at være overflødig, da alle sådanne navne findes optagne i den nye udgave af Lexicon poeticum.

Jeg slutter med en oprigtig tak til dem, der på en eller anden måde har ydet mig bistand (jfr. I. bd.); særlig takker jeg bestyrelsen af Det isl. landsbibliotek for velvilligt udlån af nogle afskrifter af enkelte digte i dette bind, samt min ven prof. G. Cederschiöld, hvis udmærkede faksimilerede afskrift af Lilja efter Bergsbók er bleven velvilligst stillet til min rådighed; den har været mig til fortrinlig nytte.

København, i januar 1915.

Finnur Jónsson.

DEN NORSK-ISLANDSKE SKJALDEDIGTNING 1200-1400

gjǫrir enn svá sem spektin
kennir,
smíðar sér á bergi breiðu
bygð, er sjau var studd með
dygðum,
því grǫnduðu ei vǫtn né vindar,
vél né hríð í þrennu stríði
lýða meistara greina-góðum,
grundvǫll at hann fekk sterkan
fundit.

33. Mart fyr elsku mjúka birti
móðir guðs ok vináttu góða
jafnlyndum í sýn eða svefni
svinn merkiligt geymi klerka.
Máríu *osv.*

34. Búning átti byskup vænan
bliðr at hafa í guðligu stríði;
bitrligt sverð með hjálmi
hǫrðum,
hraustan skjǫld ok brynju
trausta;
spjót ok boga sem spora, ok
skeyti,
spentar hosur, at fótum henta,
maðr er traustr á mjúkum
hesti,
mátuligt beizl, þat er ek skal
vátta.

35. Guðs orð líkir glósan sverði,
gilda trú enum sterka skildi,
blessaða ást fyr brynju trausta,
bjartlig ván sem hjálmur
skartar,
bitrligt spjót fyr bænir mætar,

dommen lærer, bygger sig på den brede klippe en bygd (bolig), der var støttet med syv dyder; hverken vande eller vinde, svig eller storm i den tredobbelte kamp skadede den kyndige folkelærer, fordi han fandt en så stærk grundvold.

33. *Mange mærkelige ting viste guds kloge moder klærkenes jævnsindede beskytter i syn eller i sövne på grund af sin myge elskov og gode venskab. Osv.*

34. *Et prægtigt skrud besad den blide biskop at bære i sin kamp for gud; et skarpt sværd med hård hjælm, stærkt skjold og pålidelig brynje, spyd og bue såvelsom sporer, passende for hans fødder, og pile, spændte hoser, manden føler sig sikker på en föjelig hest, et passende bidsel, hvad jeg her bevidner.*

35. *Udlægningen sammenligner guds ord med et sværd, urokkelig tro med det stærke skjold, velsignet kærlighed svarer til den pålidelige brynje, det lyse håb er pryd som hjælmen, det hvasse spyd svarer til herlige bönner, den trange brynjehose betyder hellige processioner; varme pile sender enhver den godt til hjærtet, som belærer andre.*

brynhosa þrǫng fyr helgar
gǫngur,
heit vel sendir hjarta skeyti
hverr sá maðr er lærir aðra.

36. Skynsǫm ǫnd er riddari
reyndar
rǫskr ok dýrr, er búknum
stýrir,
hestur mjúkr ok holdit veika
hlýða þeim, sem temr með
prýði,
víst eru sporarnir vǫkur með
fǫstum,
vænast beizl fyr tempran kæna,
gott skýriz fyr glósu setta
Guðmundar líf allar stundir.

37. Hann settiz fyr húsi
drottins
hlíf ok vǫrðr í sóknum horðum:
drengrinn stóð með dýra slǫngu
Dáviðs kóngs á múri hávum,
bræður varði ok milda móður
mál hvessandi Samsón þessi;
segja hlýtur þungar þrautir
þær sem lýðrinn at honum
færir.

38. Lýða næring lífs ok móðir
lifanda guðs frá ǫllu grandi
bjartar oss fyr bænir þessa
byskups leið til hvíldar greiði.
Máríu *osv.*

39. Hræðiz eigi heitan þjóða
herra bjartr, er svá var í hjarta
kraptauðigr, sem fyrr í fræði
fagrliga skýrðiz mjǫk til dýrðar,
framm leiðandi fyrst með blíðu

---

36. *Ridderen den raske og herlige er i virkeligheden den fornuftige sjæl, der styrer kroppen; den föjelige hest og det svage kød adlyder den, der tæmmer dem smukt; tilvisse er sporerne vigilier med faster, det gode bidsel betyder den forstandige styrelse; ved den anvendte tolkning forklares Gudmunds liv som godt til alle tider.*

37. *Han satte sig foran herrens hus som skjold og beskytter i de hårde angreb; manden stod på den höje mur med kong Davids herlige slynge; denne Samson værgede, hvæssende sin tale, sine brødre og sin milde moder; men den tunge modgang, som folket bragte ham, må nu fortælles.*

38. *Folkenes livs næring og den levende guds moder bane os vej fra al fortabelse til hvile for denne biskops lyse bönner. Osv.*

39. *Den lysende herre, der besad så rig en kraft i sit hjærte som så smukt forklaredes för i digtet ham til berömmelse, frygter ikke folks trusler, idet han først med blidhed fremfører skriften og lovens vidnesbyrd, påmindende, at man skal vende sig tilbage fra uretfærdighedens langvarige udøvelse.*

fyrr ritning ok laganna vitni,
áminnandi aptr at venda
af ranginda venju langri.

40. Settu þeir, er svinnir þóttuz,
sjálfir ilt, en váru spiltir,
metnaðarfullir móti drotni
mart hǫfðingjar ráð á þingum;
þat gjǫrir statt með þrjózku
mætti
þeira vald at framm skal halda
rǫngum styrk, en ræna kirkjur
rétt sínum ok klerka pína.

41. Kolbeinn reisti flokk í fystu
forljótastan sínum móti
herra, þeim sem honum vann
fyrri
hjartans náð fyr táknit bjarta;
síðan grimdiz ǫld með æði
á meinlausan fǫður ok hreinan
langan aldr í þótta þungum
þrjózku-sterk ok eymdar-
verkum.

42. Æsiliga tók grimd at geysa,
griðníðingar þorðu stríða
fláráðir við fǫður ok móður,
flærða meistarinn slíka lærði;
hvárki réð at hlífa kirkjum
hǫrðust ǫld né þeira gjǫrðum,
ræntu klaustr en píndu presta,
plágur holdsins klerkar þágu.

43. Ferskeyttr þó með formi
sléttu
fagrskygðr er sá steinn, með
dygðum
hann prýðir vel hæsta smíði
himna kóngs, sem glósar imni;

---

40. *De høvdinger, der anså sig for kloge, men var fordærvede, fattede, ærgærrige som de var, selv mangt et ondt råd på tinge mod gud; deres magt bestemmer med trodsighedens kraft, at man skal fortsætte med den vrange magt(udfoldelse), berøve kirkerne deres ret og revse de gejstlige.*

41. *Kolbeinn var den første, der rejste en meget hæslig skare (oprør) imod sin herre, ham som för ved det lyse jærtegn havde skaffet hans hjærte fred; siden opflammedes de trodsstærke mænd af raseri mod den ménfri og rene fader gennem en lang tid med tung forbitrelse og elendige handlinger.*

42. *Voldsomt begyndte grumheden at rase; de falske edsbrydere vovede at bekæmpe fader og moder; falskhedens (lögnens) læremester lærte sådanne mænd; de hårdsindede mænd skånede hverken kirker eller deres handlinger, plyndrede klostre, og straffede præster; klerke modtog legemlige mishandlinger.*

43. *Firkantet, dog glatformet, smukt glinsende er den sten, som hymnen forklarer; den pryder ved sine dyder godt himmelkongens höjeste bygning. Den milde gud, som elsker menneskene, giver den meget herlige*

(Stev.) Drottinn mildr, er elskar
aldir,
ágætustum virðing mæta
Guðmundi fyr gæzku reynda
gefr eilífliga stjǫrnum efra.

44. Útlægðu þeir enn til stygðar
ágætustum meina bæti
vini ok frændr, er víst í raunum
vildu fylgja herra mildum;
meiðingar eða mátkan dauða
margir þoldu honum til bjarga,
hyggjum vér at þeir muni
þiggja
þýða vist með sjálfum Kristi.

45. Færa enn yfir sektir sárar
siðvestir menn glæp enn mesta,
leggja hendr á lækni anda
limir púkans af ilsku sjúkir,
þrǫngdu fast, svá at beinin
brustu,
blessat hold var dregit á foldu,
meizl ok háð sem brigzl ok
bræði
bar fagnandi stýrir bragna.

46. Sé nú hverju synirnir launa
sínum fǫður, er þann veg píniz,
mildi-verkin mǫrg við hǫlda,
mjúka bæn ok græðing sjúkra,
kenning sæta, líkn á lýtum,
leiðing undan Jésú reiði;
lýður sjá var líkur Júðum,
lagði grimd fyr elsku sagða.

47. Gjǫrði þessi góður hirðir,
Guðmundur, sem til var stundat,

Gudmund udmærket hæder i al evighed over stjærnerne for hans prøvede godhed.

44. *De drev fremdeles den udmærkede mén-helbreders venner og frænder i udlændighed ham til krænkelse, dem som tilvisse vilde følge den milde herre i hans prøvelser; mange måtte tåle lemlæstelser eller voldsom død for at hjælpe ham; vi tror, at de vil tilvisse modtage et kært ophold hos Kristus selv.*

45. *Til de svære forseelser föjede mændene med de værste sæder den störste forbrydelse; djævlens lemmer, syge af ondskab, lagde hånd på sjælenes læge; de trykkede ham så, at knoglerne brast, det velsignede legem slæbtes hen ad jorden; lemlæstelser og spot såvelsom bebrejdelser og vrede — alt tålte mændenes styrer med glæde.*

46. *Se nu, hvormed sönnerne lönner deres fader, der pines således, for hans mange nådesgærninger mod mænd, hans myge bön og syges helbredelse, hans søde lære, tilgivelse for synder, befrielse for Kristi vrede; de folk lignede Jøderne, ydede grumhed til tak for den nævnte kærlighed.*

47. *Denne gode hyrde, Gudmund, handlede, som de havde fortjænt*

steypandi fyr stóra glæpi
sterkast bann yfir fjǫlda manna;
sveit bætti þá sína háttu;
sumir spiltuz ok gengu viltir,
svá bíðandi sárligs dauða,
sviptir náð ok allri giptu.

48. Svá prófaðiz sjálfr í lífi
sæmiligr til eptirdæmis,
gull jafnan sem glaðast í ofni
grandalaust kemr smiðum til
handa.
Drottinn *osv.*

49. Síðan ráku sviklar þjóðir
sólstillis vin burt af stóli
útlægðan fyr elsku dygðir
ok réttlæti guðs et mæta;
heilǫg móðir, hneist af lýðum,
haldaz tók í myrkra valdi;
góz hennar sáz glæpamǫnnum
gefit ok veitt, er Kristi neittu.

50. Útlegð frá ek at engi
sveigði,
ekki stríð né veraldar bliða
bǫls neitara frá boðorðum
drottins
bjarta siðu ok ágætt hjarta;
erkibyskup ǫrvan styrkti,
æ hverr vald er þat nam halda,
bróður sinn með beztum ráðum,
baldin sveit þó mýktiz aldri.

51. Stærðu svik, þá er stefndir
vurðu,

det, idet han for de svære forbrydelser udslyngede det stærkeste band over en mængde mænd; nogle bedrede da deres vandel, men nogle fordærvedes og blev vilde, således oppebiende en smertelig død, berøvede nåden og al lykke.

48. *Således viste han sig selv i sit liv hæderfuld til efterlignelse, som guldet altid, når det mest skinnende i ovnen kommer smeden fejlfrit i hænde. Osv. (som ved v. 43).*

49. *Siden drev de svigfulde mænd solkongens ven bort fra hans stol (bispesæde) som en fredløs for hans kærligheds dyder og guds herlige retfærdighed; den hellige moder, krænket af mændene, blev holdt fast i mørkets magt; hendes gods sås givet og skænket bort til forbrydere, som fornægtede Kristus.*

50. *Jeg har hørt at ingen udlændighed, ingen modgang, ingen verdens blidhed böjede den syndfrie mands lyse sæder og herlige hjærte bort fra herrens bud; ærkebispen støttede sin raske broder med de bedste råd, ligegyldigt, hvem der til hver tid var det; men den vilde skare blev dog aldrig blødgjort.*

51. *Sturlungerne, opfyldte af ondskab, begik svig, da de blev stævn-*

Stullúngar mjǫk ilskufullir,
sendu bréf ok rægðu reyndar
réttara sinn, í Þrándheim
sléttan;
þrjátigi saka í þessu letri
Þórir byskup dæmdi stórar,
víst Guðmundur virðum sýndiz
valdi sínu trautt mega halda.

52. Sendi þá til Róms, sá er
reyndiz,
rǫskvan prest með fátækt mestri,
gæfufullur, góðum páfa
Guðmundur, sem margr hefir
fundit;
erindi hans var einkum vandat
allri list, en kóngar mistu,
gull ekki sáz gefit með ǫllu,
gott er traust at elska drottin.

53. Þrennan sigr gat þessi
unnit
þrennum kóngi spektar kennir,
því árnuðu hans þrennar fórnir
þjóðum hjálp af Kristi góða;
Drottinn *osv.*

54. Páfinn skipar í bjǫrtu bréfi
blessaðr vald at æ skal halda
Guðmundur, nema hann vili
hrinda
hávum stétt ok byrði létta;
biðr ok þess, at allir aðrir
í kristninni væri slíkir
formenn rétt at dygð við drottin;
dómur fell svá honum til sóma.

55. Styrkr í anda stýrir klerka
stól sinn tók þá brátt at Hólum;

---

ede til det flade Trondhjem; de sendte breve og bagvaskede virkelig deres dommer; biskop Tore dömte over 30 svære anklagepunkter i denne skrivelse; tilvisse syntes mændene som om Gudmund knap vilde kunne beholde sin magt.

52. *Gudmund sendte da til Rom til den gode pave en rask præst men bundfattig, som viste sig at have lykken med sig, hvad mange har fundet; hans ærinde fik en udmærket fremgang med al dygtighed, hvor konger ikke kunde fremme deres; guld sås der slet ikke at blive givet; kærlighed til gud er en god støtte.*

53. *Tredobbelt sejr vandt denne visdommens kender for den treenige konge; derfor skaffede hans trende gaver mændene god hjælp fra Kristus. Osv.*

54. *Paven befalede i sit klare brev, at den velsignede Gudmund altid skulde beholde sin magt, medmindre han selv vilde nedlægge sit höje embede og lette sig for byrden; han ønskede også det, at alle andre ledere i kristenheden var som han i dyd overfor gud; således faldt dommen ham til ære.*

55. *Klærkenes styrer, stærk i ånden, overtog da snart sin stol på*

þoldi jafnan þungar hǫldum
þó meingjǫrðir skírleiks blómi;
laganna hald ok máttug mildi
mest gafz honum at skuld af
flestum;
alt þat fólk, er eigi viltiz,
elskaði hann sem guðs vin
sannan.

56. Heitust ást við himna gæti
hjartanu veitti styrk svá
bjartan,
aldri stǫkk hans fótr á foldu
furðu réttr af boðorða stéttum;
rǫðuls brautar má réttliga heita
riddari frækn ok góður læknir
mildings slíkur maðr, er aldri
mæddi stríð, en hjǫrtun græddi.

57. Prúður herra písla nauðum
plágaðiz þrátt, sem letrin vátta;
gullig mun því gefin með ǫllu
glǫðum kóróna Jésú þjóni;
Drottinn *osv.*

58. Beimum vann í byskups-
dómi
bæði holds ok andar græðir
fleiri tákn, en ferðum reiknist,
fagr ok merkr, í litlum verka;
sundur sprakk fyr signan handar
sjóvar grímr, er langan tíma
prúða gat með prettum lýði
plágat mest á Hjǫrungavági.

59. Ýta hrygðu sárar sútir,
Selkolla því mǫgnuð olli,

Hole; dog måtte renhedens blomst stadig tåle tunge krænkelser af mænd; overholdelse af loven og kraftig mildhed var det, de fleste lagde ham til last; alle de mænd, som ikke forvildedes, elskede ham som guds sande ven.

56. *Den mest brændende kærlighed til himlenes vogter gav hans hjærte så lys en styrke; aldrig snublede hans fod, der altid gik lige, på jorden bort fra budenes sti; en sådan mand, hvem modgang aldrig trættede og som helbredede hjærterne, kan rettelig kaldes himmelkongens tapre ridder og gode læge.*

57. *Den prude herre blev tit og ofte plaget af pinselsnød, som bøger bevidner; derfor vil den gyldne krone tilfulde blive givet Jesu glade tjæner. Osv.*

58. *Både legemets og åndens fagre og pålidelige helbreder udførte i sin bispetid flere jærtegn for mændene end det kan opregnes for folk i et lille digt; formedelst hans hånds velsignelse rævnede en søorm itu, som i en lang tid havde stærkt fortrædiget prude mænd med svig i Hjorungavåg.*

59. *Svare bekymringer bedrøvede folk; den kraftige Selkolla voldte*

meiðing, blindi, mein ok dauða
menn røskvastir fengu af henni.
Guðmundur þeim grimmleiks fjanda
greypiligum í jǫrð nam steypa,
óvættur sú aldri mátti
aum síðan við drengi stríða.

60. Ǫrlátur nam byskup brjóta
bjartan sundr í marga parta
silfurbolla, er síðan allir
sjáligum reynduz jafnir í skálum;
hreinar varð fyr herrans bænir
harðast torf at slátri jarðar,
hamra-grjót at fæðu feitri,
fríður kostr ór bjargi síðan.

61. Flýðu trǫll ok fjandur leiðir
fyr mætustum sálna gæti,
lygnir vinda, lægir þagnar,
læknaz drótt af ǫllum sóttum:
dofnar eitr, en dauðir lifna,
drjúgum ǫll var skepna kúguð,
hlýðni at veita herra sætum
heiðr ok gagn, nema illir bragnar.

62. Sæll byskup tók sótt í elli,
sól at hyrfi jarðar hjóli,
hreinust fórn ok heilǫg smurning
honum greiddiz þegar nauðsyn beiddi;
siðreynir gaf sér ok ǫðrum
síðast harðla blessan fríða,
eptir þat stóð ljóss í lopti
lengi kross fyr augum drengja.

---

det; de raskeste mænd fik af hende lemlæstelse, blindhed, mén og død; Gudmund styrtede den frygtelige grumhedsdjævel ned i jorden; det elendige utyske kunde aldrig siden fortrædige folk.

60. *Den gavmilde biskop brød en skinnende sølvkop i flere stykker, som siden alle viste sig at være lige i den anselige vægtskål; formedelst herrens rene bönner blev jordens hårdeste törv til kød, klippestene til fed føde, herlig kost af klippen.*

61. *Trolde og lede djævle flygtede for sjælenes herlige bevogter; vinde stilner af, havet bliver tavst; folk helbredes for alle sygdomme, edder mister sin kraft, og døde bliver levende; hele skabningen var i höj grad tvunget til at yde den søde herre lydighed, hæder og gavn, undtagen slette mennesker.*

62. *Den salige biskop faldt i en sygdom i sin alderdom for at solen skulde forsvinde fra jordens kres; det reneste offer og hellig smörelse gaves ham, da nødvendigheden krævede det; sædernes prøver gav til sidst sig og andre en meget smuk velsignelse, hvorpå der længe stod et lysende kors i luften for mændenes öjne.*

63. Leiðir svá með dýrligum
dauða
dygðarmann frá veraldar
hrygðum
mulins stjórnari ok heima á
hlýrni
hugar staðfesti galt fyr mesta,
hundraðfaldan heiðr ok yndi,
háleitt vald í friði um aldir
fagra þar með ástsemd eignaz.
alt þat gott, er skapaði drottinn.

64. Oss mun rangt at efaz í
þessu,
er guðspjǫllin vátta ǫllum
þeim heitit, sem þann veg sæma
þrent einvald í boðorða haldi;
en mannkosti fyrðar flesta
fundit hafa þá með Guðmundi,
lofða sveit er less at hefði
líf annarra helgra manna.

65. Dauður svá sem lifandi
lýðum
líknar hann, er bæði sannan
heilagleik ok mildi mjúka,
mátt ok vilja góðan váttar,
heimsækir því hann með sóma
hundruðum sveit, at byskup
veitir
holds græðing ok hjálp í
nauðum,
hverr sem biðr með trausti ok
iðran.

66. Sunnu skeiðs hefir mǫrgum
manni
mildíngr birt, at allir skildu

63. *Månens styrer førte således den dydige mand gennem en herlig død bort fra verdens sorger og gav ham hjem i himlen for hans sinds store fasthed; hundreddobbelt hæder og fryd, höj magt i fred i al evighed, dertil en herlig kærlighed får han i besiddelse og alt det gode, som herren skabte.*

64. *Det vil være urigtigt for os at nære tvivl om det, som evangeliet bevidner er lovet alle dem, der således hædrer den treenige magt i budenes overholdelse; men folk har fundet hos Gudmund de fleste sådanne dyder, som mændenes skare læser, at andre hellige mænds liv har besiddet.*

65. *Død som levende hjælper han menneskene og bevidner (viser) både sand hellighed og myg mildhed, kraft og god vilje: han besøger med hæder menneskene i hundredevis, ti bispen giver legemshelbredelse og hjælp i nøden til enhver, som beder med tillid og anger.*

66. *Himlens konge har åbenbaret det for mange mænd, at alle skulde hædre denne lyse biskop ret af deres ganske hjærte; vor mangel på kærlighed vil tilvisse tilligemed syndens straf volde det, at höjtid*

bragnar þenna byskup tigna
hjartan rétt af ǫllu hjarta;
ástleysi mun várt at vísu
valda því, með synda gjaldi,
hátíð at með sǫngvi sætum
sæmir ei þat, er guð vill dæma.

67. Íslands ertu gǫfugr geisli,
Guðmundr, ok hjálp ímunlunda,
lýðs kóróna, lækning þjóða,
lifandi brunnr af helgum anda,
siðanna form ok huggan harma,
heimsins blóm ok klerka sómi,
forstjórar mega skuggsjó skýra
skrauts aldar þik fyr sér halda.

68. Skírlífis með skýru prófi
skjallhvít lilja máttu kallaz
þolinmæðis ok rós en rauða,
ramlig stoð við kristni gamla,
skært ljósker með brjándi birti,
blessat fjall, er styrkir alla,
hlýskjaldar þá er heiðra vildu
heims landreka, en skirraz
fjanda.

69. Heita máttu heilagt sæti
heims stýris með formi dýru,
sól-skínandi sigri vænum,
sannur gimsteinn lærðra manna,
musteri guðs í múri traustum,
mildr, svá at þú ekki vildir
spara láta, þegar aumir ýtar
atvinnu sér þurftu finna.

70. Frægðar áttu fjórar dygðir,
feiti ok ilm, er cedrús veitir
hæðar-fullr ok hvergi spilliz

(messe) med sød sang ikke hædrer (bliver til hæder for) det, som gud vil dömme.

67. *Du er, Gudmund, Islands ædle stråle og menneskers hjælp, folkets krone, menneskenes helbreder, levende brönd af den hellig ånd, sædernes form og trøst i sorgen, verdens blomst og klerkes hæder; mændenes styrer kan holde dig foran sig som en pragtens klare spejl.*

68. *Med dit klare kyskheds bevis kan du kaldes en skinnende hvid lilje og tålmodighedens røde rose, en kraftig støtte for den gamle kristendom, et lysende lyskar med flammende klarhed, et velsignet fjæld, som styrker alle dem, der vilde hædre solens konge og undgå djævlen.*

69. *Du kan kaldes verdensstyrerens hellige sæde med herlig form, en sol der skinner med skön sejr, en sand ædelsten blandt lærde mænd, guds tempel i den stærke mur, gavmild, så at du ikke vilde lade spare på noget, når fattige folk trængte til at skaffe sig føden.*

70. *Fire berömte dyder har du, olie og duft, som den höje cedrus yder og aldrig forgår; i sligt erhværves der dig hæder; din herlighed*

heiðrinn vikr at þér í slíku;
framar lýsir þín fegrð at vísu
fullu tungli skerðings Ullum,
morginstjarna mæt á hlýrni
mjǫk sæmir þik fǫgru dæmi.

71. Gullker máttu geðligt kallaz,
glæst ok valit af smið enum
hæsta,
ítarliga þat innan skreyta
allskyns steinar dygða-hreinir,
mǫnnum skenkir með því sunnu
mjúka drykki hjartasjúkum,
hunang ok mjólk, í veraldar
válki,
vínkjallara buðlung úr sínum.

72. Guðs engil munu Guðmund
skilja
gumna sveitir vel mega heita,
drottins boðaði dyggur þjóðum
dýrð ok nafn sá byskup jafnan,
hægri ferð meðal himins ok
jarðar
hefir þenna flutt elsku tvennrar
stigi sendimann stórvel reyndan
sterkr af fjǫlda mildiverka.

73. Grasanna lykt hefir miklar
mektir,
mætir viðir ok jurtir sætar
óleum, rétt sem ritning váttar,
rósa-blóm ok cinnamómum,
balsámum ok bezt reykelsi;
berr enn þó sjá góði herra
hundraðfaldan ilm í anda
yfir sæmilig þessi dæmi.

74. Þýðust var honum María
móðir,

---

lyser tilvisse for mændene mere end den fulde måne, den herlige morgenstjærne på himlen pryder dig meget med sit forbillede.

71. *Du kan kaldes et smukt guldkar, udstyret smukt og valgt af den höjeste smed; prægtig prydes det indvendig af alslags dydrene stene; solens konge skænker dermed for hjærtesyge mennesker i verdens tummel behagelige drikke fra sin vinkælder, honning og mælk.*

72. *Mænd vil forstå, at Gudmund godt kan kaldes guds engel; den biskop forkyndte altid trofast for folk herrens herlighed og navn; en dobbelt kærligheds stige har ført denne udsending, meget godt prøvet ved en mængde nådesgærninger, med let rejse mellem himmel og jord.*

73. *Urternes duft har megen kraft, ret som skriften bevidner, de herlige træer og søde planter, oliventræet, rosen og cinnamomum, balsam, og det udmærkede røgelse — dog bærer denne gode herre endnu hundredfold duft i sin sjæl mere end disse herlige forbilleder.*

74. *Maria var ham den blideste moder og dermed en meget kær*

mjǫk lystilig þar með systir,
faðir ágætr er eflir ýta
Jésús góðr ok sætur bróðir,
hann var þeim á hverjum tíma
hlýðinn sonr með ástar þýðu,
hǫldum vér því hvat sem vildi
heiðurs-manni af guði til reiðu.

75. Jésús er nú váttr at vísu
vorðinn sterkr í dýrðar verkum,
himins drotning berr háleitt
vitni
helgir menn ok þar með henni,
lopt ok jǫrð, sem legir ok fyrðar,
líf ok nauð ens grimma dauða,
hæst at líf sem heiður mestan
hlaut Guðmundr ok sigr í
þrautum.

76. Heilǫg fagnaðu hirði sælan,
Hóla kirkja, fegra sólu,
veittan þér af valdi drottins
víst Guðmund, á hverri stundu:
allur lýðr af hjarta heiðri
hann íslenzkr ok mæli þann-
veg
sættu oss við sannan drottin
sannr elskugi guðs ok manna!

77. Líttu mildr á ljóða háttu
ljósa, þá er ek hefi glósat,
drottins vin, þó at dul sé þetta
djarflig mín, af heiðri þínum;
mildur vartu fyrr á foldu,
furðu mætr í lítillæti,
vel þiggjandi sæmd at seggjum,
svá mun enn um verka þenna.

---

søster, den gode Jesus, som giver menneskene kraft, var ham en udmærket fader og sød broder; han var for dem til enhver tid en lydig sön med kærligheds godhed; derfor tror vi, at alt er til rede for hædersmanden hos gud, som han ønskede.

75. *Jesus er nu tilvisse vidne, bleven stærk i herligheds gærninger, himlens dronning aflægger et höjt vidnesbyrd og der med hende de hellige mænd, luft og jord som have og mennesker, livet og den grumme døds nød — vidner, at Gudmund opnåde det höjeste liv såvel som den störste hæder og sejr i farer.*

76. *Glæd dig hellige Hole kirke til enhver tid over, at Gudmund blev tilvisse givet dig ved herrens magt som en salig hyrde, mere lysende end solen; hele det islandske folk hædre ham af hjærtet og sige således: forlig os med den sande gud, du guds og menneskers sande kærlighed.*

77. *Se du herrens ven mildt på disse lyse vers, som jeg har formet om din hæder, uagtet dette er af mig en djærv selvtillid; mild var du för på jorden, meget herlig i din nedladenhed, modtagende vel hæder af mænd, således vil det endnu ske med dette digt.*

78. Yfirmeisturum mun Eddu listar
allstirður sjá hróður virðaz
þeim er vilja svá grafa ok geyma
grein klókasta fræðibóka;
lofi heilagra líz mér hæfa
ljós ritninga sætra vitni,
en kenningar auka mǫnnum
engan styrk en fagnað myrkva.

79. Biðjum enn með elsku sannri,
einni raust ok fullu trausti
Guðmund, oss at hann giptu sendi,
gagn ok hjálp sem andar fagnað,
sína hjǫrð með bjǫrtum bænum
bazt hlífandi í þessu lífi,
inn leiðandi eptir dauða
alla senn í drottins hallir.

2. Lausavísur (?).

1. Skafa sveinar klif krúnu,
kveðr eik, meðan, reikar,
bjúgr þyrnir hnígr hjarna,
hafskiðs stafir ríða;
þola hlusta kvǫl kvistir,
kná skalla rá falla,
ǫlr kringiz vel vanga,
venz skarði grǫn svarðar.

2. Fjǫtra var sjá móins mæt
mærar ok guði kær.

---

78. *Eddas kunsts store mestre vil synes dette digt meget lidet smidigt, de som vil grave så dybt i lærdomsbøgernes kloge regler og iagttage dem; det synes mig at søde skrifters lyse vidnesbyrd passer til hellige mænds lovprisning, men omskrivninger øger ingen mænds styrke, men formörker glæden.*

79. *Lad os endnu bede Gudmund med sand kærlighed, én stemme og fuld fortrøstning, at han sende os lykke, gavn og hjælp såvelsom sjælsglæde, at han på det bedste beskytter sin hjord i dette liv med lyse bönner og fører dem alle på engang efter døden ind i herrens sale.*

2, 1. Meðan hafskiðs stafir ríða, skafa *osv.* = *Medens mændene (de andre?) rider (er på rejse), skraber (glatter) svendene (munkene) deres hoved (ved tonsur); håret tager sin afsked; de krumme hår segner; hårene döjer pine, håret falder ned, håret kommer til at danne en smuk krans (om hovedet); håret vænnes til skår (at blive skåret).*

2. Sjá Fjǫtra móins mærar var mæt ok guði kær = *Denne kvinde var udmærket og elsket af gud.*

Vers af sagaer.

A. Af isl. slægtsagaer.

1. Grettissaga.

1 *(Qnundr).* Glatt erat mér
síz mættum
(mart hremmir til snemma),
oss stóð geigr af gýgi
galdrs, eldþrimu, skjaldar;
hykk at þegnum þykki
(þat er mest) koma flestum
(oss til yndis-missu
einhlítt) til mín lítit.

2 *(Víkingar).* Trǫll hafi
Tréfót allan,
trǫll steypi þeim ǫllum.

3 *(Qnundr).* Seðu, hvárt sár
þín blæða,
sátt nøkkut mik hrøkkva;
auðslǫngvir fekk engva
einfættr af þér skeinu;
meir er mǫrgum snerru
málskálp lagit Gjálpar
brjót, erat þegn í þrautir
þrekvandr, en hyggjandi.

4 *(Qnundr).* Þótta ek hæfr
at Hrotta
hreggvindi fyrr seggjum,

---

1. Mér erat glatt síz mættum eldþrimu; oss stóð geigr af skjaldar galdrs gýgi; mart hremmir til snemma; hykk at flestum þegnum þykki lítit til mín koma; þat er oss mest einhlítt til yndis-missu = *Jeg er ikke glad siden jeg deltog i kampen; jeg fik skade af øksen; mange ulykker rammer en for tidlig; jeg tror at de fleste vil synes, at jeg har lidet værd; det er mig mest tilstrækkeligt til at miste min glæde.*

2. *Troldene tage Træben helt og holdent: gid troldene styrte dem alle.*

3. Seðu, hvárt sár þín blæða; sáttu nøkkut mik hrøkkva?; einfættr auðslǫngvir fekk engva skeinu af þér; mǫrgum snerru Gjálpar brjót er meir lagit málskálp en hyggjandi; þegn erat þrekvandr í þrautir = *Se, om dine sår (ikke) bløder; så du måske mig vige? den enbenede mand (jeg) fik intet sår af dig; mangen en mand har större evne til at snakke end forstand; manden (du) er ikke kraftvant (ikke vant til at udfolde kraft i farer).*

4. Ek þótta fyrr seggjum ok Súgandi hæfr at Hrotta hreggvindi, þá er geirhríðar grand gnúði hvast; nú verðr at stíga með einum fæti á skæ skorðu út á vit Íslands; þvísa skáldi sígr = *Jeg ansås för og Súgandi*

þá er geirhriðar gnúði
grand hvast, ok Súgandi;
nú verðr á skæ skorðu
(skáldi sígr) at stíga
út með einum fæti
Íslands á vit (þvísa).

5 *(Qnundr)*. Réttum gengr,
en ranga
rennr sæfarinn, ævi,
fákr, um fold ok ríki
fleinhvessanda þessum;
hefk lǫnd ok flet frænda
flýit, en hitt er nýjast,
krǫpp eru kaup ef hreppig
Kallbak, en létk akra.

6. Fyrr lauguðu frægir
fránhvítinga rítar
rausnar-menn í ranni
ræfrhvǫssu bensævar,
nú rauð, sá er var víða,
vómr, frá tekinn sóma,
benja skóðs af bleyði
bæði hlýr í sýru.

7. Hǫrð frák heldr at yrði
hervápn at Rifskerjum,
mest þvíat margir lustu
menn slyppir hvalklyppum,
en málm-Gautar móti
meginfast hafa kastat

tillige mændene dygtig til kamp, da kampen rasede stærkt; nu må jeg med ét ben betræde skibet for at søge Island; det går tilbage med denne skjald.

5. Ævi gengr réttum þessum fleinhvessanda um fold ok ríki, en sæfarinn ranga fákr rennr; hefk flýit lǫnd ok flet frænda, en hitt er nýjast: krǫpp eru kaup ef hreppig Kallbak, en létk akra = *Livet går på må og få for denne kriger (mig) med hensyn til land og magt, men det søbefarende skib løber; jeg har flygtet bort fra land og slægtninges hjem, men det er dog det nyeste: det er en elendig handel, hvis jeg får Koldbag efter at have forladt kornagre.*

6. Fyrr lauguðu frægir rausnar-menn fránhvítinga rítar í ræfrhvǫssu ranni bensævar; nú rauð vómr, sá er var víða tekinn frá sóma, bæði hlýr benja skóðs í sýru af bleyði = *För badede berömte og tapre mænd deres sværd i legemet med det spidse tag (hovedet); nu har den modbydelige karl, der vidt og bredt har været uden hæder, rødfarvet øksens bægge sider i valle på grund af fejhed.*

7. Frák, at heldr hǫrð yrði hervápn at Rifskerjum, þvíat margir menn, slyppir, lustu mest hvalklyppum, en málm-Gautar hafa kastat meginfast þvestslyttum móti; oss líz þessi ímun óknyttin = *Jeg har hørt, at der anvendtes temlig hårde hærvåben ved Revskærene, ti mange mænd, våbenløse, kastede mest med hvalkødsstykker, men krigerne kastede imod af megen kraft kødstrimler; denne kamp synes os lidet passende.*

(oss líz ímun þessi
óknyttin) þvestslyttum.

8 *(Grettir).* Mik vill menja
slǫngvir
(mjǫk kennik þess) brenna,
hodda Grund, á hǫndum
(hǫfugt ráð er þat) báðum:
létk á hringa hreyti,
hǫr-Gerðr, tekit verða
gǫrr (sér gildra sára
gǫgul) óskornum nǫglum.

9 *(Ásmundr).* Fast hefir
flegna trausta
(fær prettat mik) Grettir,
fljóð eru flest en prúðu
fullmálug, Kengálu;
víst mun venja flestar
vitr drengr af sér lengi
(hróðr nemi hrings en fríða
Hlín) kvaðningar mínar

10 *(Gr.).* Hygg ek at hljóp
til Skeggja
hamar-trǫll með fǫr ramri,
blóðs var á grǫn Gríði
gráðr, fyr stundu áðan,
sú gein of haus hánum
harðmynt ok lítt sparði
(var ek hjá viðreign þeira)
vígtenn, er klauf enni.

11 *(Gr.).* Hygg ek at heiman
byggi
heldr auðigir snauðan

8. Menja slǫngvir vill brenna mik á báðum hǫndum, hodda Grund, kennik þess mjǫk; þat er hǫfugt ráð: létk, hǫr-Gerðr, verða gǫrr tekit á hringa hreyti óskornum nǫglum; sér gǫgul gildra sára = *Manden vil brænde mig på bægge hænder, kvinde; det føler jeg bittert; det er et slemt forehavende; jeg tog, kvinde, temlig hårdt med uklippede negle på ham; man kan se de store sår væske.*

9. Grettir hefir flegna fast trausta Kengálu; fær prettat mik; en prúðu fljóð eru flest fullmálug; víst mun vitr drengr venja lengi af sér flestar mínar kvaðningar; en fríða hrings Hlín nemi hróðr = *Gretter har flåt stærkt den stærke Kengåla; han spiller mig puds; de herlige kvinder er for det meste meget talende; den kloge svend vil tilvisse for lange tider undgå alle mine befalinger; den smukke kvinde høre mit vers.*

10. Ek hygg, at hamartrǫll hljóp með ramri fǫr at Skeggja fyr stundu áðan; blóðs gráðr var á grǫn Gríði; sú gein harðmynt of haus hánum ok sparði lítt vígtenn, er klauf enni; ek var hjá viðreign þeira = *Jeg tror, at en hammer-trold (økse) fór med en kraftig fart for nogen tid siden mod Skegge; hunger efter blod var på troldens læber; den gabede med sin hårde mund over hans hoved og sparede ikke sin drabstand da den kløvede panden; jeg overværede deres møde.*

11. Ek hygg, at auðigir beiðendr móins leiðar byggi heiman byrjar

blakkþoll byrjar skikkju
beiðendr móins leiðar;
enn réð orðskvið sanna
auðnorn við mik fornan
ern, at bezt er barni
benskóðs fyr gjǫf, móðir.

12 *(Gr.)*. Annat var, þá er inni
át Hafliði drafla,
hann þóttiz þá heima
hvellr, at Reyðarfelli,
ok dagverðar, darra
dóm skreytandi, neytti
tysvar Tveggi nesja
takhreins degi einum.

13 *(Hafliði)*. Statt upp ór grǫf Grettir,
grefr knǫrr hola vǫrru;
minz á mál við svanna
meginkát enn glaðláta;
fast hefir, hrings, at hǫndum
hǫr-nauma þér saumat,
skorð vill at vel verðir
viðr, meðan lǫnd eru niðri.

14 *(Gr.)*. Stǫndum upp, þó at undir
alltíðum skip ríði;
veit ek at víf mun láta
verr, ef ek ligg á knerri;
því mun ǫllungis illa
aldygg kona hyggja

skikkju blakkþoll heldr snauðan; enn réð ern auðnorn sanna við mik fyr gjǫf benskóðs fornan orðskvið, at móðir er bezt barni = *Jeg tror, at den rige mand udstyrede manden (mig) temlig fattig hjemmefra; endnu har den raske kvinde overfor mig ved sværdgaven vist rigtigheden af det gamle ordsprog, at moderen er bedst mod barnet.*

12. Annat var, þá er Hafliði át drafla inni at Reyðarfelli; hann þóttiz þá heima hvellr, ok Tveggi nesja takhreins, skreytandi darra dóm, neytti tysvar dagverðar einum degi = *Det var anderledes, da Havlide spiste valle inde på Reyðarfell; da var han, den stemmestærke, stolt af at være hjemme, og manden, der er dygtig i kamp, spiste davre to gange på en og samme dag.*

13. Statt upp ór grǫf, Grettir; knǫrr grefr hola vǫrru; minz á mál meginkát við enn glaðláta svanna; hǫr-nauma hefir saumat þér fast at hǫndum; hrings skorð vill, at verðir vel viðr, meðan lǫnd eru niðri = *Stå op af köjen, Grette; skibet graver de hule bølger; mindes de meget muntre samtaler med den gladsindede kvinde; hun har syt ærmerne fast om dig; hun ønsker, at du viser dig som en dygtig mand, sålænge man ikke har landkending.*

14. Stǫndum upp, þó at skip ríði alltíðum undir; ek veit at víf mun láta verr, ef ek ligg á knerri; aldygg hvít kona mun hyggja því ǫllungis illa, ef hér skulum láta vinna fyr oss hvert sinn = *Jeg vil stå op, uagtet*

hvit, ef hér skulum láta
hvert sinn fyr oss vinna.

15 *(Gr.)*. Mér hefir brugðiz báru
blikrýrandi at skýra
(brátt spyri bragnar þetta)
bauga ván í haugi;
þó sé ek hitt, at Hrotta
hríð-Ullr muni síðan
fár at Fáfnis mýri
fullteitr þinig leita.

16 *(Gr.)*. Fekk ek í firna dǫkkum
(fell draugr) tekit haugi
sax þat er seggja vexir
sár, hyrlestir báru,
ok skyldi mér aldri
jálms dýrlogi hjálma,
ýtum hættr, ef ættak,
angrs ór hendi ganga.

17 *(Gr.)*. Tólf hǫfum grǫf hjá gjálfri
gunnelds búit runnum:
einn nam ek ǫllum vinna
ótrauðr beran dauða:
hver munu gild um gjǫrvaz,
gulls vel borin selja,
verk þau er einn fær orkat,
ítr, ef slík eru lítil.

---

skibet slingrer stærkt under mig; jeg ved, at kvinden vil vise sig misfornöjet, hvis jeg bliver liggende på skibet; den brave, lyse kvinde vil være fuldkommen misfornöjet, hvis jeg skal lade andre hver gang arbejde for mig.

15. Báru blikrýrandi hefir brugðiz mér at skýra bauga ván í haugi; bragnar spyri þetta brátt; þó sé ek hitt, at fár Hrotta hríð-Ullr muni síðan leita þinig fullteitr at Fáfnis mýri = *Manden har undladt at forklare mig, at der i höjen var udsigt til ringe; mændene spörge dette snart; dog ser jeg, at kun få mænd vil siden fuldglade gå derhen for at søge efter guld.*

16. Ek fekk tekit sax í firna dǫkkum haugi — draugr fell — þat er vexir sár seggja, báru hyrlestir; ok hjálma angrs jálms dýrlogi, hættr ýtum, skyldi mér aldri ór hendi ganga, ef ættag = *Det lykkedes mig at tage sværdet i den meget mörke höj — spøgelset faldt —, det, som forøger mændenes sår, gavmilde mand, og aldrig skulde sværdet, farligt for mændene, forlade min hånd, hvis det var mit.*

17. Hǫfum búit grǫf tólf gunnelds runnum hjá gjálfri; einn nam ek ótrauðr vinna ǫllum beran dauða; hver verk munu um gjǫrvaz gild, þau er einn fær orkat, ef slík eru lítil, ítr vel borin gulls selja = *Jeg har beredt tolv mænd grav ved havet; ene gav jeg ufortrøden dem alle den klare død; hvilke gærninger vil være store, sådanne som en eneste kan udrette, hvis disse er små, udmærkede velbårne kvinde.*

18 *(Gr.)*. Opt kom heim í húmi
hræddr, þá er ǫngum blæddi.
sá er vetrliða vitja
víg-Njǫrðr í haust gjǫrði;
sá engi mik sitja
síð hjá bjarnar híði;
þó kom ek urðar otri
út ór hellis-skúta.

19 *(Gr.)*. Íugtanna gat ek unnit,
orð lék á því, forðum;
feld reif hann af hǫldi
hugstríðr meginsíðan;
baugs olli því bellinn
Baldr, en nú skal gjalda,
opt þykkjumz ek ekki
allhælinn, kappmælum.

20 *(Gr.)*. Treysti ek mér við Mistar
mótkennanda þrenna,
hvar er í Hildar veðri
heiptminnigt skal vinna;
víst skal ei fleiri en fjórum
fársætǫndum mæta
at gný fengnum Gungnis
gráð, ef ek skal ráða.

21 *(Gr.)*. Jafnan verðr til orða

---

18. Opt kom sá víg-Njǫrðr, er gjǫrði vitja vetrliða í haust, heim í húmi hræddr, þá er ǫngum blæddi; engi sá mik sitja síð hjá bjarnar híði; þó kom ek urðar otri út ór hellis-skúta = *Ofte kom den kriger, som i efteråret har besøgt björnen, hjem i mörkningen med angst, uden at nogen blødte; ingen har set mig sidde udenfor björnens hi; dog har jeg fåt björnen ud af klippehulen.*

19. Ek gat unnit íugtanna forðum; orð lék á því; hann reif hugstríðr meginsíðan feld af hǫldi; baugs Baldr, bellinn kappmælum, olli því, en nú skal gjalda; ek þykkjumz ekki opt allhælinn = *Jeg fik overvundet björnen fordums; derom blev der talt; den havde revet bitter i hu den lange skindkappe, som tilhørte manden (mig); manden, stridbar i kappende tale, voldte det, men nu skal det gengældes; jeg mener ikke ofte at være pralelysten.*

20. Ek treysti mér við þrenna Mistar mótkennanda, hvar er skal vinna heiptminnigt í Hildar veðri; víst skal ei mæta fleiri en fjórum fársætǫndum, ef ek skal ráða, at gráðfengnum Gungnis gný = *Jeg trøster mig til at kæmpe mod 3 krigere, hvor der i kamp skal udføres noget fjendtligt; tilvisse skal jeg ikke møde flere end 4 fjender, hvis jeg kan råde, i hidsig kamp.*

21. Jafnan verðr tunga oflǫng boga slǫngvi til orða; því kemr þar fyrir þung hefnd til sumra; margr benlinns borgar meiðir hefir minni sakir gǫrvar en þú, ferðalangr, þótt fengir fjǫrtjón = *Ofte bliver en mands*

oflǫng boga slǫngvi,
því kemr þar til sumra
þung hefnd fyrir, tunga;
margr hefir beiðir borgar
benlinns sakir minni,
ferðalangr, þótt fengir
fjǫrtjón, en þú gǫrvar.

22 *(Gr.)*. Snart á snæðings porti
Snækolls þrimu rækis
ímunbukl, þat er ǫkla
áspyrnu fekk þyrnis;
svá tvískipti toptum
tanngarðs enn járnvarði
brodda-gangs, at á bringu,
bálkr, rifnuðu kjálkar.

23 *(Sveinn)*. Heðan reið á burt beiðir
barðviggs, næri garði
þjófs lét hǫnd um hrífa
hjálmþollr Sǫðulkollu;
sjá mun Freyr at fleirum
fullsterkr svaðilverkum
Þundar skýs en þessu;
þat er heldr at mér beldi.

24 *(Gr.)*. Segðu í breiðar bygðir,
bráðlyndr, at þú fyndir
uppi alt hjá Kroppi,
álmþollr, Sǫðulkollu;
þar var staddr á steddu
(strjúk allmikinn Halli)

tunge for lang med hensyn til ord; derfor rammer en tung hævn derfor nogle folk; mangen én har forbrudt sig mindre end du, Rejselang, selv om du mistede livet.

22. Ímunbukl þrimu rækis, þat er fekk áspyrnu ǫkla þyrnis, snart á snæðings porti Snækolls; svá tvískipti enn járnvarði bálkr brodda-gangs tanngarðs toptum, at kjálkar rifnuðu á bringu = *Krigerens skjold, der fik et spark af foden, rørte ved Snækolls mund; således tvedelte det jærnkantede skjold kæben, at den rævnede helt ned i brystet.*

23. Heðan reið barðviggs beiðir á burt; hjálmþollr lét þjófs hǫnd um hrífa Sǫðulkollu næri garði; sjá Þundar skýs Freyr mun fullsterkr at fleirum svaðilverkum en þessu; þat er heldr at beldi mér = *Herfra red manden bort; han tog Sadelkolla nærved gården med tyvehånd; denne mand vil være fuldkraftig til flere skammelige gærninger end denne; han har gjort mig megen fortræd.*

24. Segðu, bráðlyndr álmþollr, í breiðar bygðir, at þú fyndir Sǫðulkollu alt uppi hjá Kroppi; þar var drengr í svǫrtum kufli, sá er drýgir lǫngum dufl, staddr á steddu; strjúk allmikinn, Halli = *Fortæl, hidsige mand, i de brede bygder, at du traf Sadelkolla helt oppe ved Krop; der var svenden i den sorte kappe, han som jævnlig spiller tærning, på hoppen; og skynd dig alt hvad du kan, Halle.*

drengr, sá er drýgir lǫngum
dufl, í svǫrtum kufli.

25 *(Sveinn).* Sátt, hvar reið
enn reitni
(raun er oss mikil) hrossi
slyttimákr (at slíku)
slægr frá næstum bæjum;
heraðsmenn skulu hvinni
hefning fyr þat nefna;
bera mun búk at hváru
blán, ef ek næða hánum.

26 *(Gr.).* Færðu hafloga hirði,
hefir braut gripit lautar
áll, vel borin vella,
vigg, dís gamanvísu,
ok vildi svá jǫldu
Yggs líðgjafi ríða
æst, at ek mun gista,
orðrakkr, á Gilsbakka.

27 *(Sveinn).* Hverr reið hóti
fyrri
heðan í róstu-veðri
hart á hrossi svǫrtu
hjǫrgráðs boði áðan?
hann mun heldr at sǫnnu
hundeygr í dag undan,
djarfr er dáðum horfinn
drengr sjá. rekaz lengi.

28 *(Sv.).* Hverr reið hryssu
várri?
hver verðr raun á launum?
hverr sá hvinn et stærra?

---

25. Sátt, hvar enn reitni, slægr slyttimákr reið hrossi frá næstum bæjum; oss er mikil raun at slíku; heraðsmenn skulu nefna hefning hvinni fyr þat; bera mun at hváru blán búk, ef ek næða hánum = *Så du, hvor den stridbare snedige dovenknægt red hesten bort fra den næste gård?; det er mig en hård sorg; herredsmændene skal bestemme hans straf derfor; i hvert fald skal han få en blåplettet krop, hvis jeg fik fat i ham.*

26. Færðu, vel borin vella dís, hafloga hirði gamanvísu, áll lautar hefir gripit vigg braut; ok Yggs líðgjafi orðrakkr vildi ríða jǫldu svá æst, at ek mun gista á Gilsbakka = *Bring, vel bårne kvinde, manden dette gammenvers — Gretter har taget hesten bort — og at den orddjærve digter (jeg) ønsker at ride hoppen så rask, at jeg kan overnatte på Gilsbakke.*

27. Hverr hjǫrgráðs boði reið heðan áðan hóti fyrri hart á svǫrtu hrossi í róstu-veðri?; hann mun heldr hundeygr rekaz at sǫnnu lengi undan í dag; sjá drengr, dáðum horfinn, er djarfr = *Hvilken mand red herfra for nogen tid siden stærkt på en sort hoppe i det sludfulde vejr? han vil temlig skamfuld tilvisse længe lade sig forfølge i dag; denne mand, rig på dåd, er djærv.*

28. *Hvem red på vor hoppe?; hvilken betaling vil udredes? hvem*

hvar mun kuflbúinn dufla?
(*Gr.*). Heim reið ek hryssu
at Grími,
hann er gildr hjá kotmanni;
þat mun ek launa litlu;
lát okkr vera sátta.

29 (*Hallm.*). Ætla ek hregg
í hraunketil
steypiz niðr
frá stórfrerum;
þar má hængr
hitta grundar
litinn stein
ok land hnefa.

30 (*Hallm.*). Erat mér dælt
at dylja þik,
ef þú vilt
vitja þangat;
þat er ór bygð
Borgfirðinga,
þar er Balljǫkul
bragnar kalla.

31 (*Gr.*). Mér stóð málma
skúrar
mundangs hvatr ok Atli
(staddr vilda ek svá sjaldan)
snarr Illugi fjarri,
þá er ófælinn álar
endr dró mér ór hendi
(brúðr strýkr hosk ef hræðumk
hvarma) Loptr enn armi.

32 (*Gr.*). Hátt stígr hǫllum
fæti
Hallmundr í sal fjalla.

---

har set en större tyveknægt? hvor mon kappemanden spiller? — Hjem til Grim red jeg hoppen, han er dygtig ved siden af en husmand (som dig); liden betaling vil jeg give derfor, lad os være forligte.

29. *Jeg ved, at bygen styrter ned i lavakedlen (hulen) fra de store ismarker (Balljökel); der vil Gretter kunne finde Hallmund.*

30. *Jeg har ingen lyst til at skjule mig for dig, hvis du har lyst til at komme derhen; det er op fra Borgfjordingernes bygd, der hvor man kalder det Balljökel.*

31. Illugi snarr ok Atli, hvatr málma skúrar, stóð mér mundangs fjarri — vilda ek sjaldan svá staddr —, þá er ófælinn, enn armi Loptr dró endr álar mér ór hendi; hosk brúðr strýkr hvarma, ef hræðumk = *Den raske Illuge og den kampraske Atle stod for langt borte fra mig — jeg vilde ikke ofte være således stedt —, da den uforfærdede elendige Loft trak fordums remmene ud af min hånd; den kloge kvinde stryger sine öjne, hvis jeg er bange.*

32. *Hallmund går med hældende fod höjt i fjældenes sal.*

33 *(Gr.).* Varð í Viðrisfirði
vígfúss á benstíga
naðr í Virfils veðri
vápnhríðar framm skríða;
kostr mun kǫppum traustum
Keldhverfinga at erfa;
olli hvatr ór helli
Hallmundr, er ek komz undan.

34 *(Gr.).* Rennr, sá er rispar
tǫnnum,
raunlítt, er skal bítaz
marr, né mæðiz fyrri,
mest, fyr ǫðrum hesti,
en fyr mér um Mýrar
margnennum dag þenna
(fremd er hann firðr ok
sæmdum)
físandi rann Gísli.

35 *(Gr.).* Hæg munat, hirði-
Sága
hornflæðar, nú græða
stór, þó at steyptuz fleiri,
Steinólfs hǫfuðskeina;
því er um Þorgils ævi
þung ván, at bein sprungu;
lýðr segir átta aðra
auðbrjóta þar dauða.

36 *(Hallm.).* Þat er mér
sýnt,

---

33. Vígfúss naðr vápnhríðar varð skríða fram á benstíga í Virfils veðri „í Viðrisfirði"; traustum kǫppum mun kostr at erfa Keldhverfinga; hvatr Hallmundr ór helli olli, er ek komz undan = *Det drabslystne våben krøb frem på sårvejen (ind i såret) i kampen „i Viðrisfjord" (?); de tapre helte får lejlighed til at holde gravøl efter Keldhverfingerne; den raske Hallmund fra hulen har jeg at takke, at jeg undslap.*

34. Marr, sá er mest rispar tǫnnum, er skal bítaz, rennr raunlítt fyr ǫðrum hesti, né mæðiz fyrri, en Gísli rann físandi þenna dag fyr mér margnennum um Mýrar; hann er firðr fremd ok sæmdum = *Den hest, som kraftigst flænger med tænderne, når den skal bides, flygter ingenlunde for en anden og giver ikke først efter, men Gísli løb fjærtende denne dag for mig, meget virksomme mand, over Myrerne; han er uden hæder og ære.*

35. Hornflæðar hirði-Sága, stór hǫfuðskeina Steinólfs munat nú hæg græða, þó at steyptuz fleiri; því er þung ván um ævi Þorgils, at bein sprungu; lýðr segir átta aðra auðbrjóta dauða þar = *Kvinde, Steinolvs store hovedsår vil nu være vanskeligt at helbrede; rigtignok faldt der flere (end han); af den grund er der lidet håb om Torgils' liv, ford knoklerne brast; man siger at 8 andre faldt dér.*

36. *Det er klart, at ingen kan stole på sin kraft; ti således svigter i dødens stund mændenes mod, som lykken svigter.*

at sinu má
engi maðr
afli treysta,
þvít svá bregz
á banadægri
hǫlda hugr
sem heill bilar.

37. Þóttak gildr,
er ek Gretti strauk
nógu fast
niðr af taumum;
sá ek hitt,
at horfa gjǫrði
sýna stund
sér í gaupnir.

38. Þat var næst,
er Þórir kom
Arnarvats
upp á heiði
ok vit tveir
við tigi átta
odda leik
eiga knáttum.

39. Sýnduz gild
Grettis handa
skýlihǫgg
skjǫldum þeira,
þó frák mín
miklu stærri
eggja spor
ýtum sýnaz.

40. Ek lét hendr
ok hǫfuð fjúka
brǫgnum af,
er at baki gengu,
svá at kappar
Kelduhverfis
átján þar
eptir lágu.

41. Hefi ek þussa
ok þeira kyn
hart leikit,

37. *Jeg tyktes stærk, da jeg trak med megen styrke töjlerne af Grette; det så jeg, at han så ned i sine hænder en betydelig stund.*

38. *Det skete dernæst, at Tore kom op på Ørnevandsheden, og vi to havde en kamp mod firsindstyve.*

39. *Grettes hænders store hug tyktes svare for deres skjolde; dog har jeg hørt, at man fandt, at de af mig uddelte sår var langt större.*

40. *Jeg lod arme og hoveder ryge af de mænd, som angreb (Grette) bag fra, så at 18 helte fra Kelduhverfe lå dér døde.*

41. *Jeg har hårdt behandlet turser og deres slægt og klippeboere, lemlæstet mange uvætter og slået mange ‚blandinger' ihjæl.*

ok hamarsbúa,
en meinvætti
marga barða
ok blendingum
at bana orðit.

42. Svá álfa kind
ok óvættum
nær hefik ǫllum
óþarfr verit.

43 *(Gr.)*. Svinn mun segja
kunna
Sól gullbúa stóla
ept, þó at eigi skipti
orð mín, fǫður þínum,
hvar ek ríð um bæ breiðan,
barð jós, næri garði,
láðskreytis er lítit
lið, með dreng enn þriðja.

44 *(Gr.)*. Gekk ek í gljúfr
et dǫkkva,
gein veltiflug steina
við hjǫrgæði hríðar
hlunns úrsvǫlum munni,
fast lá framm á brjósti
flugstraumr í sal naumu,
heldr kom á herðar skáldi
hǫrð fjón Braga kvónar.

45 *(Gr.)*. Ljótr kom mér í
móti
mellu vinr ór helli;
hann fekz, heldr at sǫnnu
harðfengr, við mik lengi;

42. *Ligeledes har jeg været meget slem mod alvers slægt og alle onde væsner.*

43. Svinn Sól gullbúa stóla mun kunna segja ept fǫður þínum, þó at orð mín skipti eigi, hvar ek ríð með dreng enn þriðja um breiðan bæ næri garði; lið barð-láð-jós skreytis er lítit = *Den kloge kvinde vil kunne bagefter fortælle din fader — uagtet mine ord har lidet at sige —, at jeg har redet selv tredje forbi hans brede gård nærved gærdet; mandens (mit) følge er lidet i antal.*

44. Ek gekk í et døkkva gljúfr; veltiflug steina gein úrsvǫlum munni við hjǫr-hriðar-hlunns gæði; flugstraumr lá fast framm á brjósti í naumu sal; heldr hǫrð fjón Braga kvónar kom á herðar skáldi = *Jeg trængte ind i den mørke kløft; den nedstyrtende klippefos gabede med sin vandsvale mund mod manden (mig); den stride strøm lå tungt foran på mit bryst i klippekløften; den hårde fjendtlige strøm styrtede ned på skjaldens skuldre.*

45. Ljótr mellu vinr kom í móti mér ór helli; hann fekz, heldr harðfengr at sǫnnu, lengi við mik; ek lét hǫggvit harðeggjat heptisax af skepti; bjartr gunnlogi klauf brjóst ok svarta bringu Gangs = *En hæslig jætte kom mig imøde ud af hulen; han, i sandhed meget kraftig, brødes*

harðeggjat lét ek hǫggvit
heptisax af skepti,
Gangs klauf brjóst ok bringu
bjartr gunnlogi svarta.

46 *(Gr.).* Sverðlítinn kvað sæta
(saumskorðu) mik orðinn,
Hrist gjǫrir hreifa kvista
(hæli ek) satt at mæla;
alllengi má ungum,
eyleggjar bíð Freyja,
lágr í læra skógi,
lotu, faxi mér vaxa.

47 *(Gr.).* Opt nam skǫpum at skipta
skjóma egg í rómu,
þá er berserkjum birkis
bǫðharðr sjǫt varðak;
gims Hjarrandi handa
Hristar vǫrðr en misti,
Bjǫrn lét brátt ok Gunnarr
báðir líf ok náðir.

48 *(Gr.).* Enn kom ek einu sinni
út á breiðri skútu
í Dyrhólmum, darra
drengr háði rym lengi;
bauð Torfi þá þýðum
þegn með stóru megni
þrautir þungra spjóta
þarfur Vébrands arfi.

---

længe med mig; jeg huggede skaftet af det hvasse hæftesværd; det blanke sværd kløvede jættens bryst og sorte bringe.

46. Sæta kvað mik orðinn sverðlítinn; Hrist hreifa kvista gjǫrir at mæla satt; ek hæli saumskorðu; alllengi má lágr faxi vaxa mér ungum í læra skógi; eyleggjar Freyja, bið lotu = *Kvinden sagde, at jeg kun havde et kort ‚sværd'; hun taler sandhed; jeg roser hende: men længe kan den lave ‚hest' vokse i lårskoven på mig, der er ung; kvinde, vænt på en dyst.*

47. Opt nam skjóma egg at skipta skǫpum í rómu, þá er varðak bǫðharðr berserkjum birkis(?) sjǫt, en Hjarrandi, vǫrðr Hristar gims, misti handa; Bjǫrn lét brátt ok Gunnarr báðir líf ok náðir = *Ofte afgjorde sværdsæggen skæbnen i kamp, (som) dengang da jeg, kraftig i kamp værgede gården for bersærkerne, og da krigeren Hjarrande mistede sine arme; Björn og Gunnar mistede hurtig deres liv og fred.*

48. Enn kom ek einu sinni út í Dyrhólmum á breiðri skútu; drengr háði lengi darra rym; Torfi, þarfur Vébrands arfi, bauð þá þýðum þegn með stóru megni þrautir þungra spjóta = *Atter kom jeg engang på min brede skude og landede ved Dörholme; ofte har manden (jeg) haft kampe; Torve, Vebrands nyttige sön, bød da den blide mand med den store styrke de tunge spyds hårde dyst (kamp).*

49 *(Gr.)*. Svá varð skildr
frá skáldi
skeljeggr brimis eggja
meiðr, þótt margir stæði
menn at vápna sennu,
svá at ófærr varð ára
endr af Grettis hendi
hlynr í hríðum benja;
hest gaf hann mér at lesti.

50 *(Gr.)*. Vítt frá ek at Þor-
finnr þætti
þegn sterkr svaðilverka,
aldrs kvaz oddbǫrr skyldu,
Arnórs sonr, mér varna;
áræði brast eyði,
einlyndr, þótt mik fyndi
úti, orma setra,
einn, var ek eigi at beinni.

51 *(Gr.)*. Gat ek fyr geira
njótum
gætt, því at treystak mætti,
viðr umsátum ýta
aldrs, né þat var sjaldan;
nú hefir gild með gǫldrum
gunnelda bǫr unnit,
rǫmm eru ráð en grimmu,
rein afgǫmul steina.

52 *(Þorbj.)*. Flutta ek upp
ór eyju
ómett hǫfuð Grettis,
þann grætr nála nauma

---

49. Svá varð skeljeggr meiðr brimis eggja skildr frá skáldi, þótt margir menn stæði at vápna sennu, svá at benja ára hlynr varð endr ófærr af Grettis hendi í hríðum; hann gaf mér hest at lesti = *Således skiltes den modige kriger fra skjalden (mig), uagtet mange mænd stod oprejst i kampen, at han blev fordums ukampdygtig ved Grettes hånd i kampen; til slutning skænkede han mig en hest.*

50. Ek frá, at Þorfinnr Arnórs sonr þætti vítt þegn sterkr svaðilverka; oddbǫrr kvaz skyldu varna mér aldrs; eyði orma setra brast áræði, þótt fyndi mik einn úti; ek var einlyndr eigi at beinni = *Jeg har hørt, at Torfin Arnors sön ansås vidt omkring for at være en mand, stærk, hvor det går hårdt til; krigeren sagde at han skulde berøve mig livet; men han tabte angrebsdristigheden, uagtet han traf mig ene ude; jeg, med mit ufortrødne(?) sind, viste mig ikke mere kampberedt (end han).*

51. Ek gat gætt aldrs fyr geira njótum viðr umsátum ýta — né sjaldan var þat —, þvíat treystak mætti; nú hefir gild afgǫmul steina rein unnit gunnelda bǫr með gǫldrum; rǫmm eru en grimmu ráð = *Jeg kunde vogte mit liv for krigerne og deres baghold — ikke sjælden indtraf det —, ti jeg stolede på min styrke; nu har den tykke(?) ældgamle kvinde overvundet krigeren (mig) med trolddom; de fjendtlige råd (planer) er trolddomsstærke.*

52. Ek flutta ómett hǫfuð Grettis upp ór eyju; þann hára rauðan

nauðig hára-rauðan;
hér mátt, gjálfrs, á gólfi
griðbíts hǫfuð líta,
þat mun fagrlogs Fríði
fúna alt, nema salti.

53 *(Ásdís).* Munduð ei síðr en sauðir
(Sýrar gráts) fyr dýri
(komit er norðr at Njǫrðum
nýtt skaup), á sjá hlaupa,
ef styrviðir stæði,
stála Freyr, í eyju
(verit hefi ek lofs um lýði
ljett) ósjúkan Gretti.

54 *(Þorst. dróm.).* Eigi máttu átta
eggþings boðar, hringa
Grund, ór Grettis hendi
geðrakks koma saxi,
áðr hvardyggum hjuggu
herðendr fetils gerðar
axlar fót af ýti
unnblakks hugar rakkir.

2. Af Harðar saga Grímkelssonar.

1 *(Torfi).* Gipt hefir þorna þoptu
(þegn nam slikt at fregna)
gamall bálhríðar beiðir

---

grætr nála nauma nauðig; hér mátt á gólfi líta hǫfuð griðbíts; þat mun fúna alt gjálfrs fagrlogs Fríði, nema salti = *Jeg bragte Grettes umættelige (ɔ: altid ufredelskende) hoved op fra øen; ham med det røde hår begræder kvinden nødig; her på gulvet kan du se forbryderens hoved; det vil helt rådne for kvinden (dig), medmindre man salter det.*

53. Munduð ei síðr en sauðir fyr dýri hlaupa á sjá — komit er nýtt skaup norðr at Sýrar gráts Njǫrðum —, ef styrviðir stæði, stála Freyr, Gretti ósjúkan í eyju; ek hefi verit ljett lofs um lýði = *I vilde ikke mindre end får for dyret (ræven) have løbet og styrtet eder i søen — der er kommet ny skam her nord på over mændene (eder, fordi I dræbte den syge), — hvis mændene (I), kriger, havde truffet Grette rask på øen; jeg har udtalt ringe ros om mændene.*

54. Eigi máttu átta eggþings boðar koma saxi ór hendi geðrakks Grettis, hringa Grund, áðr hugar rakkir herðendr fetils gerðar hjuggu axlar fót af hvardyggum ýti unnblakks = *Ikke kunde 8 mænd vriste sværdet ud af den modige Grettes hånd, kvinde, förend de modige krigere huggede armen af den i alle henseender brave mand.*

[H.] 1. Gamall brynfatla bálhríðar beiðir hefir gipt Grímkatli þorna þoptu; þegn nam at fregna slíkt; einvaldr auðs nam Njǫrun steina; ek

brynfatla Grímkatli;
auðs nam, yndi ok blíðu
einvaldr Njǫrun steina,
get ek at gjǫra mun lítit
gamalmenni þat henni.

2 *(Signý).* Braut í sundr
fyr sætu,
Sírnis hljóðs, men góðri,
ýta trúik engi bæti
auðs hlíði þat síðan;
gangr var ei góðr ens unga
gulls lystis enn fysti,
hverr mun heðan af verri,
hnefstr mun þó enn efsti.

3 *(Grímkell).* Auðs hefir átta
beiðir
ógóða sér móður;
hann nam fyrst at finna
fljóðs nýgenginn jóða
bræðiorð, þau er beiðir
brennu óss mun kenna;
atkvæði lifa lýða
lengr en nokkurr drengja.

4 *(Grímk.).* Trauðr var ei
Torfi at deyða
tvinna skorð ok borða;
hann gjǫrir hróp at sǫnnu
hjǫrlestis í flestu;
sendi sviptir branda

get, at þat gamalmenni mun gjǫra henni lítit yndi ok blíðu = *Den gamle mand har givet Grimkel møen; det har manden (jeg) erfaret; den rige mand tog hende til ægte; jeg formoder, at denne olding vil volde hende liden fryd og glæde.*

2. Braut men í sundr fyr góðri sætu; trúik engi Sírnis hljóðs ýta bæti þat síðan auðs hlíði; enn fysti gangr ens unga gulls lystis var ei góðr; hverr mun verri heðan af; þó mun enn efsti hnepstr = *Han knækkede halsringen itu for den gode kvinde; jeg véd, at ingen kan siden göre det godt igen for hende; den unge mands første gang (trin) var uheldig; den ene vil være værre end den anden herefter, og den sidste dog værst.*

3. Auðs beiðir hefir átta sér ógóða móður; hann, fyrst jóða, nam nýgenginn at finna fljóðs bræðiorð, þau er beiðir brennu óss mun kenna; atkvæði lýða lifa lengr en nokkurr drengja = *Manden har fået en ond moder; han, det første barn, fik, lige begyndt at gå, at høre kvindens (moderens) vrede ord, hvis kraft han vil få at føle; folks udtalelser lever længere end noget menneske.*

4. Torfi var ei trauðr at deyða skorð tvinna ok borða; hann gjǫrir at sǫnnu hróp hjǫrlestis í flestu; sviptir branda sendi þessa silfurkess Gná á rekning at rǫngu; mál er at launa raun = *Torve var ikke uvillig til at volde kvindens død; ti i sandhed volder han manden ialt skam; han*

silfurkess Gná þessa
á rekning at rǫngu:
raun er mál at launa.

5 *(Hǫrðr).* Skjǫld gaf mér
enn mildi
málmrjóðr ok ei góðan;
hann mun þurfa þenna
þegn í Hildar regni;
eigi hann sjálfr enn svinni
sinn grip, er ann minni
Auði urðþvengs hlíðar,
eiðis hringa meiðir.

6 *(Þorbjǫrg).* Verðir þú svá,
at ek vita gǫrla,
vápnum veginn
í val fallinn,
þeim skulu manni
mín at sǫnnu
bitrlig ráð
at bana verða.

7 *(Hǫrðr).* Hinn er mestr í
manna
minnum hafðr, sem ek inni,
harmr í herkju stormi
hunnmargra Þorbjargar,
Sigmundi bauð branda
bróðir hennar móður
Auði upp at fæða
ermvangs á húsgangi.

8 *(Sóti).* Hví fýsti þik
Hǫrðr at brjóta
hús moldbúa,
þótt Hróarr bæði,
hefi ek aldri

sendte denne kvinde med urette ud for at flakke omkring; det er på tide at gengælde den prøvelse.

5. Enn mildi málmrjóðr gaf mér skjǫld ok ei góðan: hann mun þurfa þenna þegn í Hildar regni; hann enn svinni meiðir hringa eiðis eigi sjálfr grip sinn, er ann minni Auði urðþvengs hlíðar = *Den gavmilde kriger gav mig et skjold, lidet godt; han vil trænge til det, manden, i kamp; denne kloge mand kan selv beholde sin kostbarhed, han som elsker min kvinde (ɔ: søster).*

6. *Hvis du bliver fældet i valen, vejet med våben, så at jeg véd det nöje, den mands død skal mine bitre råd tilvisse volde.*

7. Hinn harmr í herkju stormi Þorbjargar sem ek inni er mestr hafðr í minnum hunnmargra manna: bróðir móður hennar bauð Sigmundi at fæða upp ermvangs branda Auði á húsgangi = *Den sorg i Torbjörgs bryst, som jeg taler om, vil mindes som den störste af mange mænd; hendes morbroder bød Sigmund at opføde kvinden som fattigmands barn.*

8. *Hvorfor lystede det dig Hörd at bryde jordboens hus, fordi Hroar opfordrede dig dertil: jeg har aldrig i mit liv voldt krigeren (dig) fortræd.*

hristi blóðorma
angur gjǫrt
æti minnar.

9 *(Hǫrðr).* Því gjǫrða ek
þegn at finna
ok fornan draug
firra auði,
at hvergi mun
í heimi ǫllum
verri maðr
vápnum stýra.

10 *(Sóti).* Hǫrðr rænti mik
hringnum góða,
hálfu síðr vildak
hans of missa
en gjǫrvallrar
Grana byrðar;
hann skal verða
at hǫfuðbana
þér ok ǫllum
þeim er eiga.

11 *(Hǫrðr).* Þó hitt ek vissa,
at haldaz mundi
ǫll ummæli
eyði góðverka,
þá skyldi eigi
skauð afgǫmul
lengur njóta
lægis bríma.

12 *(Hǫrðr).* Átta ek ei við
léttan
auðar hlyn né blauðan,
þann var vánt at vinna
vóm, úr heiðnum dómi;
veit ek, þá er ljós nam líta,
ljót varð ásjón Sóta,
vildi geymir galdra
greypr í jǫrðina steypaz.

---

9. *Derfor har jeg besøgt manden (dig) og berøvet den gamle genganger hans rigdom, fordi der ingen steds i hele verden er der en værre våbenbærende mand.*

10. *Hörd berøvede mig den gode ring; langt mindre vilde jeg have mistet den end alt mit guld; den skal volde din død og alles, der ejer den.*

11. *Uagtet jeg vidste, at alle ildgærningsmandens udtalelser skulde stå ved magt, så skulde ikke den gamle tølper længere besidde sit guld i ro.*

12. Ek átta ei við léttan né blauðan auðar hlyn úr heiðnum dómi: vánt var at vinna þann vóm; ek veit, þá er ljós nam líta, varð ásjón Sóta ljót: greypr geymir galdra vildi steypaz í jǫrðina = *Jeg havde at göre med en ikke let eller fej modstander fra hedenskabet; det var vanskeligt at få bugt med den væmmelige karl; jeg véd at Sotes åsyn blev hæsligt, da han så lyset; den gruelige troldkarl vilde styrte sig ned i jorden.*

13 *(Hǫrðr).* Minn varð mágur
hranna
meir, ok svá er hann fleirum,
eini illr at reyna
ellz í málafellum;
Þorgrímu heldr réð heima
hvarflauss vera arfi;
er oss stála stýrir
stríðr, en verri síðar.

14 *(Hǫrðr).* Gjǫra réð geymir
stórra
gullhringa á alþingi
ósa enn at vísu
elds fægi útlægan
hyski heiðar þoska
ok hjǫrrunna miskunnir
(oss er engi á þessu
ótti) grettis sóttir.

15. Víst mun Torfi treystaz
tandrauðra Nílsanda,
hæðinn hǫldr, at ríða
heim í Botn at Gotnum;
get ek at viðrnám veiti,
(varg trúik þegnar bjargi)
margir meiðar tǫrgu
mætti finnaz hér inni.

16 *(Hǫrðr).* Flóðs hafði felda
áðan
fimtán viðu mána,
tótta var Týr á sættir

13. Mágur minn varð meir illr at reyna í málafellum hranna ellz eini, ok svá er hann fleirum; hvarflauss arfi Þorgrímu réð heldr vera heima; stála stýrir er oss stríðr, en verri síðan = *Min svoger blev fremdeles meget ond (upålidelig) at prøve under processen for manden (mig) og således er han for flere; Torgrimas sön, hos hvem ingen bistand er at få, forblev hellere hjemme; han er ond mod mig og vil senere blive værre.*

14. Geymir stórra gullhringa réð enn at vísu gjǫra ósa elds fægi útlægan á alþingi hyski *(dat.)* hjǫrrunna miskunnir heiðar þoska ok grettis sóttir; oss er engi ótti á þessu = *Den rige mand fik mig tilvisse på altinget dömt fredløs i mændenes samfund både sommer og vinter; men jeg nærer ingen frygt i den anledning.*

15. Víst mun Torfi, hæðinn hǫldr, treystaz at ríða heim í Botn at Gotnum tandrauðra Nílsanda; ek get, margir tǫrgu meiðar mætti finnaz hér inni, at veiti viðrnám; trúik þegnar bjargi varg = *Tilvisse vil Torve, den spottelystne mand, have mod til at ride hjem til Botn for at overfalde mændene (os); jeg formoder (dog), at der her inde vil findes mange krigere, der vil yde modstand; jeg tror at mændene vil bjærge ulven (dræbe til føde for ulven).*

16. Illugi enn rauði hafði áðan felda fimtán flóðs mána viðu; tótta Týr var trauðr á sættir; heldr réð grimmúðigr Geirr at gjalda þá rimmu;

trauðr, Illugi enn rauði;
heldr réð Geirr at gjalda
grimmúðigr þá rimmu,
nú fellu af veiti vella
vargfæðar jafnmargir.

17 *(Hǫrðr).* Mér líz málma
snerru
meiðr, sá er ferðar beiðir,
(hugspár hvergi bregðaz)
hann at njósnir kanni;
brennu skyldi burt hranna
Baldr sjá komaz aldri,
ef eyðir alms því réði,
ómeiddr sá er slíks beiddi.

18 *(Þorbjǫrg).* Varð í hreggi
hǫrðu
Hǫrður feldr at jǫrðu,
hann hefir átta unnit,
unns, ok fimm at gunni;
heldr nam grimra galdra
galdr ramliga at halda,
mundi bitra branda
brandr elligar standa.

19. Þú hefir hingat
í hinzta sinn
feigum fótum
fold spornaða,
þér mun rétt,
áðr rǫðull skíni,
harðr Indriði
heiptir gjalda.

---

nú fellu jafnmargir vargfæðar af veiti vella = *Illuge den røde havde för fældet 15 mænd; han var uvillig til forlig; i höj grad har den grumme Geir gengældt den kamp; nu faldt der ligeså mange mænd på hans side.*

17. Mér líz málma snerru meiðr, sá er beiðir ferðar, at hann kanni njósnir; hugspár bregðaz hvergi; sjá hranna brennu Baldr skyldi aldri komaz burt ómeiddr, sá er beiddi slíks, ef alms eyðir réði því = *Det forekommer mig, at manden, som opfordrer os til at begive os bort, er en spejder; mine spådomme slår aldrig fejl; den mand, som rådede til sligt, skulde aldrig slippe uskadt herfra, hvis jeg måtte råde.*

18. Hǫrður varð feldr at jǫrðu í hǫrðu unns hreggi; hann hefir unnit átta ok fimm at gunni; galdr grimra galdra nam at halda heldr ramliga; brandr bitra branda mundi standa elligar = *Hörd blev fældet til jorden i den hårde kamp; han har dræbt 13 i kampen; den grumme galdersang virkede meget stærkt på ham; ellers vilde krigeren endnu stå oprejst.*

19. *Du har betrådt jorden herhen for sidste gang med dødsviede fødder, med rette vil den hårde Indride slå dig ihjæl, för solen skinner.*

3. Af Bárðarsaga Snæfellsáss.

1 *(Helga).* Sæl væra ek,
ef sjá mættak
[Aðalþegnshóla
ok Ǫndvert nes]
Búrfell, Bala,
báða Lóndranga,
Heiðarkollu
ok Hreggnasa,
Dritvíkrmǫl
fyr dyrum fóstra.

2 *(Helga).* Braut vil ek bráðla leita,
brestr ei stríð í flestu
mér fyr menja rýri,
mun ek dáliga kálaz,
þvíat auðspenni unnak
alteit sefa heitum;
sorg má ek sízt því byrgja,
sit ek ein, trega greinum.

3 *(Hetta).* Róa skaltu fjallfirðan
framm á lǫg stirðan,
þar mun grá glitta,
ef vilt Grímsmið hitta.
þar skalt þá liggja,
Þórr er vinr Friggjar;
rói norþr enn nefskammi
nesit í Hrakhvammi.

4 *(Hetta).* Út røri einn á báti
Ingjaldr í skinnfeldi,
týndi átján ǫnglum
Ingjaldr í skinnfeldi;
ok fertugu færi
Ingjaldr í skinnfeldi;
aptr komi aldri síðan
Ingjaldr í skinnfeldi.

[B.] 1. *Lykkelig var jeg, hvis jeg kunde se [Adeltegnshole og Qndurt næs], Burfell, Bale og bægge Lonklipper, Hedekolle og Hreggnase, Dritvikssand foran min fosterfars dör.*

2. *Bort vil jeg hurtig søge; i alt pines jeg af kummer for (af kærlighed til) manden; jeg vil helt fortæres, ti helt glad elskede jeg manden af varmt sind; ikke kan jeg skjule min sorgens kummer; ene sidder jeg.*

3. *Du skal ro „fjæld-fjærnt" frem på det stride hav —, der vil den grå lyse —, hvis du vil ramme Grims fiskegrund; der skal du så ligge — Tor er Friggs ven —; den kortnæsede som så længe ligger ude skal ro i flugt med næsset og Hrakhvamm.*

4. *Ud rode ene i båden Ingjald i skindpelsen; atten kroge misted Ingjald i skindpelsen; tilligemed en 40 favne lang fiskeline (mistede) Ingjald i skindpelsen; gid han aldrig mere kommer tilbage, Ingjald i skindpelsen.*

5 (*Þórir*). Trǫll var Torfár-
kolla;
trautt er hon laus; frá
Knausum
hon gekk leið, sem ek ljóða,
lotin um Eystri botna;
hugðak heimsku flagði
hryggspenning dag þenna;
misti trǫll et trausta
tír, en ek beygða svíra.

4. Af Þórðar saga hreðu.

1—11 tillagte Þórðr selv.

1. Ek segi víg þau, er vágu
virðendr þrimu girðis,
Klyppr rauð brand í blóði
burs, Hildar, Gunnildar;
þá fell, hjálms, í hǫllu,
hlaut, Klyppr, bana af Gauti,
þar vá ek þolla fjóra
þremja lax með saxi.

2. Tvá lét ek Fáfnis fitjar
falla þar til jarðar
ýta, Leifnis lautar
lind fagrvita, kindar;
áðr vildu þeir ǫldu
eitrþvengs bana veita
brands með benja vǫndum
brúðr mærar við kærust.

3. Fátt kann ek fleygi hrotta,
fegring um vá ek, segja;
áðr vildi sá ǫldu
ósæma Gná ljósa;

5. *En trold var Torfåkolle; næppe er hun (nu) fri (løs og ledig); fra Knøse gik den lede — som jeg synger om — foroverböjet igennem Østbotnene; jeg tiltænkte den dumme trold denne dag et livtag; den stærke trold mistede sin hæder; jeg böjede dens nakke.*

[Þ.] 1. Ek segi þau víg, er virðendr Hildar þrimu girðis vágu; Klyppr rauð brand í blóði burs Gunnildar; þá fell Klyppr í hǫllu, hlaut bana af hjálms Gauti; þar vá ek fjóra þolla þremja lax með saxi = *Jeg mælder de drab, som mændene (vi) udførte; Klypp rødfarvede sværdet i Gunnhilds söns blod; så faldt Klypp i hallen; han blev dræbt af krigeren; der slog jeg fire mænd ihjæl med sværdet.*

2. Tvá Fáfnis kindar fitjar ýta lét ek þar falla til jarðar, Leifnis lautar fagrvita lind; áðr vildu þeir veita bana ǫldu eitrþvengs mærar við með benja brands(?) vǫndum, kærust brúðr = *To mænd lod jeg dér falde til jorden, kvinde; iforvejen havde de villet slå manden (mig) ihjæl med sværdene, kære kvinde (søster).*

3. Fátt kann ek segja hrotta fleygi; ek um vá fegring; sá vildi áðr ósæma ǫldu-ljósa Gná; því varð ek bráðr, at vágs blakkrennir nam spenna

því varð ek bráðr, at brúði
blakkrennir nam spenna
vágs, en vildi eigi
Vár unna bliks dáraz.

4. Veit ek at eptir ýti
ormreits munu leita
frændr ok vilja vendi
vápndǫggvar mik hǫggva;
eigi veit, þó at ítra
egg reiði framm Skeggi
ríkr, hvárt ek renn frá leiki
reinar elds fyr einum.

5. Eigi skal ek fyr ýtum
flýja
unda logs á þessum fundi.
gegnum, skal þat Freyja
fregna
flæðar báls, á þessum hálsi;
heldr ætla ek hjálmi faldinn
hrotta sǫng at fremja lǫngum,
eikikjóls þó at mér sæki
ýtar sex at vápna messu.

6. Háða ek víst í víðu
Vatsskarði sókn harða,
þar lét ek fjóra fjǫrvi
fleins sýnanda týna,
en Indriði unninn
ítr varð í byr rítar;
þeim gaf ek líf er Leifa
láðdýri kann stýra.

brúði, en eigi vildi Vár unna bliks dáraz = *Jeg har kun lidet at fortælle manden; jeg dræbte lapsen; han vilde iforvejen vanære kvinden; derfor blev jeg hidsig, fordi han omfavnede kvinden; hun vilde ikke lade sig forføre.*

4. Ek veit, at frændr munu leita eptir ýti ormreits ok vilja hǫggva mik vendi vápndǫggvar; eigi veit, þó at ríkr Skeggi reiði framm ítra egg, hvárt ek renn fyr einum frá elds reinar leiki = *Jeg ved, at frænderne vil søge at hævne manden og ønske at nedhugge mig med sværdet; men det er usikkert, om jeg flygter for én i kampen, selv om den mægtige Skegge svinger sit udmærkede sværd frem.*

5. Eigi skal ek flýja fyr gegnum ýtum unda logs á þessum fundi á þessum hálsi; þat skal Freyja flæðar báls fregna; heldr ætla ek, faldinn hjálmi, at fremja lǫngum hrotta sǫng, þó sex ýtar eikikjóls sæki at mér at vápna messu = *Jeg vil ikke flygte for de dygtige mænd i dette møde på denne hals; det skal kvinden erfare; tværtimod vil jeg, hjælmbedækket, jævnlig holde kampe, selv om de seks mænd angriber mig i kampen.*

6. Ek háða víst harða sókn í víðu Vatsskarði; þar lét ek fjóra fleins sýnanda týna fjǫrvi, en ítr Indriði varð unninn í byr rítar; þeim gaf ek líf, er kann stýra Leifa láðdýri = *Jeg havde tilvisse en hård dyst i det brede Vatsskard; dér lod jeg 4 krigere miste livet; men den udmærkede Indride blev overvunden i kampen; ham gav jeg liv, som forstår at styre skibe*

7. Fellu í fleina skǫllu
fimtán viðir mána,
lundar, Leifnis grundar
lungs báru en sjau sárir;
þar vá ek sex, en ek særða
sigrhnuggna þar duggu,
(Ǫzurr hét sá), ýta
elds brands þrumu landa.

8. Tólf vildu mér moldar
meiðendr bana seiða
veita vafðra brauta;
vann ek þeim skaða sannan;
senda ek sjau með skunda
sækjendr vápna lækjar
ells til ítrar hallar
Óðins með brynglóðu.

9. Enn hefi ek sex en svinna
(svellr móðr af því) þella
goldit gálga valdi
gullbaugs jǫru drauga;
grund, lét ek Ǫzur ǫndu
arms sýnar, þar týna,
lundr var hann lóns enn sjaundi
logs, pells, veginn, þella.

10. Kost geri ek þér á þessu
þars þú eggjar mik, Skeggi,
at ek skunda út undir
eggfránan hjǫr seggja;
ef færa mik fjarðar
festendr þangat hesta
ýgs, er Ǫzur vágum
afrendr feginshendi.

---

7. Fimtán Leifnis grundar mána viðir fellu í fleina skǫllu, en sjau lundar báru lungs sárir; þar vá ek sex ýta elds þrumu brands landa, en ek særða þar sigrhnuggna duggu; sá hét Ǫzurr = *Femten mænd faldt i kampen, men syv var sårede; dér dræbte jeg seks krigere, men jeg sårede dér den sejrberøvede usselryg; han hed Össur.*

8. Tólf meiðendr vafðra brauta moldar seiða vildu veita mér bana; ek vann þeim sannan skaða; ek senda með skunda sjau sækjendr vápna lækjar ells til ítrar hallar Óðins með brynglóðu = *Tolv mænd vilde tage mig af dage; jeg tilföjede dem en virkelig skade; hurtig sendte jeg syv krigere til Odins udmærkede hal med sværdet.*

9. Enn hefi ek, en svinna gullbaugs þella, goldit gálga valdi sex jǫru drauga; móðr svellr af því; grund arms sýnar, ek lét Ǫzur týna þar ǫndu; hann var veginn enn sjaundi lóns logs lundr, pells þella = *Atter har jeg, vise kvinde, givet Odin seks krigere; modet svulmer derved; kvinde, jeg lod Össur dér miste livet; han blev dræbt som den syvende mand, kvinde.*

10. Ek geri þér kost á þessu Skeggi, þars þú eggjar mik, at ek skunda út undir eggfránan hjǫr seggja, ef ýgs fjarðar hesta festendr færa mik þangat, er vágum afrendr feginshendi Ǫzur = *Jeg stiller dig den betingelse, Skegge, eftersom du ægger mig dertil, hvis jeg går ud under mændenes skarpæggede sværd, at mændene bringer mig derhen, hvor jeg stærk og med inderlig glæde dræbte Össur.*

11. Nú er þér ráð at rjóða
ríkr egg á mér Skeggi,
ef stýrir hug, sem ek
heyri,
heldr þá er tekr at kvelda,
ok minniz svá manna,
morðeggjandi, tveggja
þeira, er, Þundar særir,
þér nána vá ek, mána.

12 *(Ásbjǫrn)*. Læt ek i hug
mér hvita
(hart mót er nú spjóta)
lind, þarf ek liðs þíns frændi,
leggfráns koma, Skeggi;
eigi renn ek þvíat innan
ek minnumz Gnár tvinna,
hǫrð mun vǫrn, sú er verðum
vit frændr saman litnir.

5. Af Fóstbræðrasaga.

Hræddur mjǫk var hinn, er
meiddi
hjǫr aldrigi, sviptir tjalda;
skulfu síðan skips í álfi
skjótlyndum meðal hárs ok
fóta

bæði tennur, bein ok æðar,
brann vizkunnar hverfi
þannig
firna hart sem eldr á
arni.
æslamikil var þessi hræsla.

---

11. Nú er þér ráð at rjóða egg á mér, ríkr Skeggi, ef stýrir hug, sem ek heyri heldr þá er tekr at kvelda, ok minniz svá, morðeggjandi, tveggja þeira manna, er ek vá nána þér, Þundar mána særir = *Nu er det dig rådeligt, mægtige Skegge, at rødfarve sværdæggen i mit blod, hvis du har mod, som jeg hører (du har), især når det begynder at aftnes, og at du mindes således, drabstilskynder, de to mænd som jeg dræbte og stod dig nær, kriger.*

12. Ek læt mér koma í hug hvíta lind leggfráns, Skeggi; ek þarf liðs þins frændi; nú er hart spjóta mót; eigi renn ek innan, því at ek minnumz tvinna Gnár; hǫrð mun sú vǫrn, er vit frændr verðum litnir saman = *Jeg lader den lyse kvinde komme mig ihu, Skegge, jeg trænger til din bistand, frænde; nu er der en hård kamp; ikke flygter jeg ud (af kampen), ti jeg mindes kvinden; det vil blive et kraftigt forsvar, hvor vi frænder ses sammen (til forsvar).*

[F.] *Hin mand, som aldrig beskadigede et sværd, blev meget bange; siden rystede i den ilsindede mand fra hår til fødder både tænder, knogler og årer, hans hjærte brændte så overmåde stærkt som ild på arnen; denne hans frygt var fuld af vanvid.*

6. Af Krókarefssaga.

Alle 3 af Krókarefr.

1. Mér bauð mætan fúra
máskeiðs í dag breiðan
(trautt var þat tækt) í sættir
týnir knif ok brýni;
orms mærar hefik órum
unda naðri ór mundum
hjarta stíg á hneigi
hann ok vegit kannat.

2. Roðin var randar bryðja
(ráð kenniz) dag þenna,
fúrsveigi hjó ek frægan
flóðs, í Gellis blóði;
nú tel ek hefnt, en hrafni
heitr fangaðiz sveiti,
getit verðr slíks fyr snotrum
seggjum, hǫggs ok tveggja.

3. Þikkiz þremja stǫkkvir
(þat er líkindi) at ríki
reyndr í rǫskum hǫndum
ráð várt hafa báðum,
fyrr get ek hins, en hjǫrva
hljómbeiðir mik veiði,
(hugðr mun hróðr), at brǫgðum
hringbætandi mæti.

[K.] 1. Máskeiðs fúra týnir bauð mér í dag mætan, breiðan knif ok brýni i sættir; trautt var þat tækt; hefik kannat hjarta stíg á hneigi orms mærar unda naðri ór órum mundum ok vegit hann = *Manden bød mig i dag en fortræffelig, bredbladet kniv og hvæssesten til forlig; det kunde ikke modtages; jeg har undersøgt brystet på manden med mit sværd, rettet ved mine hænder, og dræbt ham.*

2. Randar bryðja var roðin þenna dag í blóði Gellis; ek hjó frægan flóðs fúrsveigi; ráð kenniz; nú tel ek hefnt hǫggs ok tveggja, en hrafni fangaðiz heitr sveiti; getit verðr slíks fyr snotrum seggjum = *Øksen blev rødfarvet denne dag i Gellis blod; jeg huggede den bekendte mand; der mærkes et (snildt) råd; nu mener jeg at et hug, ja to, er hævnede, men ravnen fik varmt blod; sligt bliver omtalt for (blandt) kloge mænd.*

3. Þremja stǫkkvir, reyndr at ríki, þikkiz hafa ráð várt í báðum rǫskum hǫndum; þat er líkindi; fyrr get ek hins, en hjǫrva hljómbeiðir veiði mik, at hringbætandi mæti brǫgðum; hróðr mun hugðr = *Krigeren, hvis magt er prøvet, mener at have os i bægge sine raske hænder (i sin magt); det er ikke usandsynligt; men jeg formoder dog, at förend krigeren fanger mig, vil han møde list (fra min side); mit vers vil blive forståt.*

7. Af Víglundarsaga.

1 *(Olǫf).* Veitk at gullhrings gætir
glaðr kveðr betr en aðrir;
sjá mun hljómr í heimi
hauklanda Vǫr granda;
engi er hirðir hringa
hvítr, svá at ek til líta;
einum vann ek eiða,
ann ek vel bjǫrtum manni.

2 *(Ketilr.).* Eigi má ek á ægi
ógrátandi líta,
sízt er málvinir mínir
fyr marbakka sukku;
leiðr er mér sjóvar sorti
ok súgandi bára;
heldr gjǫrði mér harða
harma unnr í barmi.

3 *(Vígl.).* Engri skal ek þó ungri
unna silki-Gunni
enn svá at ýtar finni
annarri, en þér svanni;
fríð mun þú orð ok eiða,
ár þá er fyrri váru,
Hlǫkk, þó at spreytinn sprakki
spilli vár í milli.

4 *(Vígl.).* Trúði málmþings meiðir
marglóða þér tróða;
hugða ek sízt at hefði
hringlestir þik festa;
eigi tjáðu eiðar
oss né margir kossar;
seint er kvenna geð kanna,
kona sleit við mik heitum.

5 *(Vígl.).* Þola mun ek eld sem aðrir
eggviðir, á mik leggi,

---

1. *Jeg ved, at manden synger glad bedre end andre; den klang vil tilföje kvinden sorg her i verden; der er ingen lys mand, som jeg vil se til; én har jeg svoret eder; jeg elsker varmt den lyse mand.*

2. *Ikke kan jeg uden tårer se på søen, siden mine venner sank i dybet; forhadt er mig det mörkladne hav og den sugende bølge; bølgen har bevirket en stærk sorg i mit bryst.*

3. *Ingen anden ung kvinde skal jeg dog elske fremdeles, så at nogen mærker det, end dig kvinde; husk skönne kvinde de ord og eder, som alt tilforn har bestået, selv om den overmodige kvinde (din moder) søger at fordærve alt imellem os.*

4. *Manden (jeg) stolede på dig, kvinde; mindst troede jeg, at en (anden) mand havde fæstet dig; intet nyttede mig ederne eller de mange kys; først sent kommer man tilbunds i kvindesind; kvinden har brudt sine løfter til mig.*

ráð eru þunglig Þrúðar,
þann sem maðr eða annarr;
hinn þikki mér meiri,
ef menbrekku spennir,
íðinn, axlar meiðum
annarr en ek, svanni.

6 *(Vígl.)*. Mær, nem mínar vísur,
munnfǫgr, ef vilt kunna;
þær munu þér at gamni
þorn-Grund koma stundum;
ef ítrust verðr úti
eygarðs litin Freyja,
þá munt mín en mjóva
minnaz hverju sinni.

7 *(Vígl.)*. Stóðum tvau í túni,
tók Hlín um mik sínum
hǫndum, haukligt kvendi,
hárfǫgr ok grét sáran;
titt flugu tár um tróðu.
til segir harmr um vilja,
strauk drifhvítum dúki
drós um hvarminn ljósa.

8 *(Ketilr)*. Skamt leidda ek skýran
skrauta-Njǫrð úr garði;
þó fylgdi hugr hánum,
hvert sem kæmi, lengra;
munda ek leitt hafa lengra
ef land fyr ægi væri,
ok ægur marr yrði
allr at grænum velli.

9 *(Vígl.)*. Laugauðig strauk lauðri

---

5. *Jeg vil kunne tåle den ild så godt som nogen andre mænd, som en eller anden lægger på mig, — kvindens beslutning er tung, — men den (det) tykkes mig værre, hvis nogen anden end jeg omspænder kvinden med mine arme, flinke kvinde.*

6. *Mø med den smukke mund, lær mine viser, hvis du vil kunne dem; de vil blive dig en og anden gang til morskab, kvinde; når du, udmærkede kvinde, ses ude, vil du, du slanke, hver gang mindes mig.*

7. *Vi stod to i tunet; hun den høgelignende kvinde med det skönne hår, lagde sine arme om mig og græd bittert; rigt flød tårerne ned over hende; sorgen røber ens tilböjelighed; hun strøg sine lyse öjne med den snehvide dug.*

8. *Kun kort fulgte jeg den forstandige mand bort fra huse; dog fulgte min tanke ham længere, hvorhen han end skulde komme; jeg vilde have fulgt ham længere, hvis der var land istedenfor hav, og hvis det frygtelige hav helt blev til en grön slette.*

9. *Kvinden, rig på badevand, strøg sæbeskum om mit hoved; ti har jeg nu liden tilböjelighed til en anden hovedtvæt; aldeles ingen anden*

lineik um skǫr mína.
því er mér enn til annars
óbrátt hǫfuðþváttar:
ǫllungis skal engi
auði glæst et næsta
ein á aldri mínum
asklaugu mér vaska

10 (*Vígl.*). Sé ek á fjall þat
er Fjǫtra
framlunduðust sitr undir,
hér renni ek til hennar
hug rakkr, vinar augum;
þá brekku kveð ek þekka,
Þrúðr þar er sitr en prúða
hlaðs, en hlíðir aðrar
hugþekkri mér nǫkkut.

11 (*Vígl.*). Ljóst er út at líta,
lauka reið, yfir heiði,
sól gengr síð und múla.
slíkt langar mik þangat:
fjǫll eru mér þekk af þellu.
því er ek hljóðr, valin tróða.
víf á ek vænst at leyfa,
valgrundar er sitr undir.

12 (*Vígl.*). Ketilríðr bað ei
kvíða
kallmann í fǫr snjallan
ung, þótt ǫldur gengi
jafnhátt skut ok stafni;
enn er á orð at minnaz.
erum hraustir nú, Trausti.
verð ek af harmi hǫrðum
hríðlyndr, Ketilríðar.

13 (*Ketilr.*). Kenni ek Víg-
lund vænan
Vánar elds at kveldi,

---

kvinde, prydet med rigdom, skal for det første i mine dage vaske mig med askelud.

10. *Jeg ser på det fjæld, som den meget rasksindede kvinde sidder under, med venneöjne; nu vender jeg modig min hu til (mindes jeg) hende; den kære skrænt, hvor den skönne kvinde sidder, erklærer jeg for at være mig en kende kærere end andre lier.*

11. *Lyst er det at se ud, kvinde, hen over heden; sent går solen ned bagved fjældpynten; jeg længes derhen ligervis; fjældene, hvorunder den udmærkede kvinde sidder, er mig kære for kvindens skyld; derfor er jeg tavs; jeg har at lovprise den skönne kvinde.*

12. *Den unge Ketilrid bad den modige mand (mig) ikke at være bange på rejsen, selv om bølgerne gik lige höjt med stavn og bagstavn; endnu vil jeg mindes Ketilrids ord; nu er vi tapre, Trøste; jeg bliver af den svare sorg uvejrssindet.*

13. *Jeg kender den af guldet prægtige Viglund i aften — det er mærkeligt, at manden ønsker at træffe mig —, såvelsom Trøste; nu er*

firn er, at fund minn girniz
flausta meiðr, ok Trausta;
gipt er gullhlaðs þopta
grannvaxin nú manni;
æ mun engi finnaz
eldri þeim í heimi.

14 *(Vígl.).* Leit ek aldrigi
auga,
ormsetrs hati, betra,
ek lýg at þér eigi,
auðar Bil sízt skildum;
þess skal ek háls af herðum
hart bíð ek. af sníða,
angur auðs af spǫngu,
args karls, er þá faðmar.

15 *(Trausti).* Þit munuð,
brendra bauga
brjótr, aldrigi njótaz,
ef gæðingi góðum
grandar Fáfnis landa:
áhlaup munu eigi
einhlít vera rítar.
fara skulum rétt til ráða.
raunfróðum lund, bróðir.

16 *(Trausti).* Mundu mey þá
er grandar,
minn vinr, gleði þinni:
lít hér, fremdar flýtir,
feginn hvat gjǫrik segja;
skalattu, skrautlig silkis
skorð þótt þér hafi orðit
ein at yndis meini,
uppskátt um þat láta.

17 *(Vígl.).* Mjǫk hefir mundar
jǫkla
mjallhvít numit allan,

den smækre kvinde gift: aldrig vil der findes i verden en ældre mand end han.

14. *Aldrig har jeg med mine öjne haft et herligere syn, gulduddeler, siden vi, jeg og kvinden, skiltes; jeg lyver ikke for dig; jeg skal hugge hovedet af skuldrene på den arge ka'l, som favner hende; jeg rammes af megen sorg for kvinden.*

15. *I vil, mand, aldrig nyde hinandens elskov, dersom du tilföjer den brave mand skade; fremfusende stormløb vil ikke ene være tilstrækkelige for dig. hårdt prøvede mand, broder; lad os bære os rigtig (fornuftig) ad.*

16. *Husk den kvinde, som berøver dig glæden, min ven; se, hæderfremmer, glad på, hvad jeg her har at sige: du skal ikke røbe det. at én prægtig kvinde har voldt dig fryds-mén.*

17. *I höj grad har den af sølvringe snehvide kone berøvet mig glæden helt; der er stræng ström i havet(?); aldrig går den unge kvinde*

strangr er í storma þingi
straumr, mik kona flaumi;
aldri gengr en unga
eik, þótt við mik leiki
fljóð, hygg ek at kvell kunni
kona þín, ór hug mínum.

18 *(Ketilr.).* Þoka mundir
þú, þundarr,
þinni tǫfl, enn ǫflgi,
ráð eru tjalda tróðu
teit, at ǫðrum reiti.
(Bóndi). Enn er mótsnúin
manni
men-Hlín í dag sínum;
einskis má nema elli
auð-Baldr frá þér gjalda.

19 *(Vígl.).* Svá líz mér en
mjóva
maðr þinn, en brúnfagra,
sem fáneytur fljóti
ferju-bátr með skerjum.
en er ek sé þik sjálfa
strangvaxna framm ganga,
er sem skrautlig skríði
skeið yfir máva heiði.

20 *(Vígl.).* Haltu vǫrð á
vænni,
vinr minn, konu þinni;
lát eigi Gná geira
ganga mér at angri;
eigi veit, ef úti
opt finnum Bil tvinna,
Hlǫkk at hvárum okrum
heimilari verðr seima.

21 *(Vígl.).* Vilda ek verða
aldri,
víglundr, at því fundinn,
at vera svá tamr við tróðu.

---

mig af minde, selv om kvinderne leger med mig (viser mig al venlighed); jeg tror (også), at din hustru føler ondt (sorg).

18. *Du skulde rykke din brikke, kampkraftige(?) mand, til den næste plads; kvindens (mine) råd er muntre. — Endnu engang er kvinden ondskabsfuld mod sin mand i dag; manden (jeg) har dog intet at undgælde for fra din side undtagen sin höje alder.*

19. *Således synes jeg din mand er, du slanke med de fagre öjne, som en lidet brugelig færgebåd, flydende mellem skærene; men når jeg ser dig selv, smækkert voksen som du er, gå frem, er det som om et prægtigt storskib gled over havet.*

20. *Pas godt på din smukke hustru, min ven; lad ikke kvinden gå mig til sorg; man kan ikke vide, om jeg ofte træffer hende ude, hvem af os der får störst ret til kvinden.*

21. *Aldrig vilde jeg, kriger, ønske at blive greben i det, at være så*

at taki ek manns konu
annars,
nema at mér i myrkri
manligr kæmi svanni,
þat tek ek undan eiði,
at ei til hennar þreifik.

22 (*Vígl.*). Ann ek, þótt út-
halt renni
eikikjǫlr enn fǫlvi,
muna þér minn hagr þikkja
mannligr, konu annars:
eigi kann ek, ef ǫnnur
jafnblíð verðr mér síðan,
vindr rak knǫrr ór klandi,
kvinna nǫkkuru sinni.

23 (*Vígl.*). Svá vilda ek þik
sjaldan,
svinn brúðr, koma at finna,
hǫrvi glæst, at hristi
hrumr maðr at þér krummur;
heldr vilda ek halda,
Hlín, at vilja mínum,
lýsigrund, í landi,
liðar elds, um þik miðja.

8. Af Mágus saga.

Alle tillagte Mágus.

1. Ek hefi visendi
víst i brjósti
meiri miklu
en menn vita:
sé ek hvar húkir
hirð á bekkjum,
hjartadeigir,
ef herja skal.

---

kvindekær, at jeg tog en anden mands hustru, medmindre en elskovsfuld kvinde kom til mig i mörke, så vil jeg ikke aflægge ed på, at jeg ikke rørte ved hende.

22 *Jeg elsker en anden mands hustru, selv når det lyse egeskib løber ud ad (bort herfra?); du vil ikke finde min stilling menneskelig; min forstand svigter, om nogen kvinde bliver mig nogensinde herefter så kær; vinden førte mit skib ud af faren.*

23. *Således vilde jeg, kloge kvinde, prydet med lin, sjælden træffe dig, at den affældige mand ryster sine krumme fingre hen imod dig; hellere vilde jeg, kvinde, ifølge min lyst, her i landet lægge min arm om din midje, lyse kvinde.*

[M.] 1. *Jeg har tilvisse i mit bryst langt mere visdom, end nogen véd; jeg ser, hvor hirden sidder slöj på bænkene, feje i hjærtet, hvis der skal kæmpes.*

2. Sé ek hvar sitja
Sveinn ok Helgi,
þeir er róg bera
rekka á millum;
þikjaz garpar
í gamanmálum,
eru lǫskvir tveir,
lymsku-drengir.

3. Veit ek í ǫndvegi
ǫðru sitja,
sá er í ráðum
reyndr at illu;
rigar þú í rúmi,
ragr ert, Ubbi,
þér er verst gefit
er þik varðar mest.

9. Af et digt om Olaf Tryggvason.

1. ...ok segði....
ǫld lofar ǫðling mildan
opt ok þrjú á lopti.

2. ...ór grundu....
kendi þengill Þrænda
þreksnjallr um bygð(?) alla
mildr þeim er heiðni heldu
hvartveggja(?) trú seggjum.

3. Fór í braut á báru
bauglestir af hesti
ok.....
...bekkjar herrekkir;
satt var at seggjum þótti,
sáz þengils spor engi,
opt sæiz Óláfs gipta,
jǫfurs ferð kynjum verða.

---

2. *Jeg ser, hvor Sven og Helge sidder, de som bagvasker folk indbyrdes; de er helte i gammenstale, men er bægge to dådløse og underfundige.*

3. *Jeg ved at der sidder i det andet höjsæde en, der i råd kendes som ond; du er rank nok i sædet, men fej er du Ubbe; du er værst i det, som angår dig mest.*

[O. T.] 1. ....*man roser den gavmilde konge — ofte [legte han med] tre sværd i luften.*

2. *Tröndernes kraftmodige milde konge lærte overalt i bygderne de mænd, som fastholdt den hedenske tro, troen på gud.*

3. *Manden drog bort fra skibet på bølgen........; sandt var det, at mændene syntes, at kongens færd gik underlig til, der sås ingen spor efter kongen, og at Olafs lykke ofte kom tilsyne.*

4. Valdr nam vígs á
kveldi
vitr um kóng at sitja,
þá lá hoskr í hvílu
hildingr í lyptingu,
svá at skjǫldungur skyldit,
skǫptum glaðr, af Naðri,
þess at Þorkell vissit,
þrekstrangr mega ganga.

5. Varð ei varr fyrr
sverða
valdr, en steypt var Baldri
baugs af byrjar faxa
braut á síldar lautir,
þar var ór lund af landi
lastvarr kominn harri:
„seggr gjalt, sonr kvað
Tryggva,
svinnr forvitni þinnar“.

6. Upp dró hilmir heppinn
hugstrangr á Orm langan
mann, sá er mentir kunni
mest, af sjó í festi;
„víst hefir vǫknat næsta
vendr dyrðill þinn, frændi“,
yngvi ǫðrum kóngum
af......

7. Gekk at guðvefs skikkju
góðr skjǫldungur þjóðar;
skinn ok skrúði hennar
skemt var alt af salti;
glaðr tók gramr á klæði...

10. Løse vers.

1. Meyjar bað men-Týr
mætrar, sá er fágætr,
hljótr fekk við hryggbrot
hásætrs vátar nætr;

---

4. *Den kloge kriger (Torkel dyrdil) belurede kongen en aften — da lå den kloge fyrste på sit leje i løftingen —, således, at den kraftige, spydglade konge ikke skulde kunne forlade Ormen, uden at Torkel vidste det.*

5. *Krigeren mærkede intet før end han blev styrtet af skibet overbord ud i søen; dér var den syndsky konge kommen fra lunden i land; „kloge mand, nu skal du undgælde for din nysgærrighed“, sagde Tryggves sön.*

6. *Den heldige, modstærke konge, han som besad de fleste idrætter, trak manden op på Ormen den lange op af havet i et tov: „tilvisse er du, din prægtige Dyrdil, bleven tilgavns våd, frænde“......*

7. *Folkets gode fyrste gik til purpurkappen: dens skind og skrud var blevet helt fordærvet af saltvandet; den muntre konge tog klædet (kappen) op....*

krapti var ok konu sviptr
kauði. var hann þess
trauðr;
slik gjǫraz mál mjó
mærðar í skaup færð.

2. Páter ertu ok princeps
feiti.
prócussúl ertu svartra púss‍a,
rex heitir þú lifra ljóssa,
látprúðr ertu domnús húða,
preses ertu ok lofðungr lýsis,
leðrs kalla þik césarem allir,
mágister ertu maks ok leista,
margsvinnr ertu dúx fyr
skinnum.

3 *(norsk?)*. Lǫgmaðr skyldi
rǫskr ok réttr,
réttligr er þat lǫgmanns
stéttr,
sá mun þykkja lýðnum léttr,
er lǫgin segir, þá er hann er
fréttr:
Móyses kunni lǫgmáls list,
lengi talaði hann við Krist;
trautt fær laganna mannfólk
mist;
minn guð fái oss himna vist.

Gejstlig digtning.

En drape om jomfru Maria (Máríudrápa).

Begyndelsen mangler åbenbart.

1. Heil gleði ok mildi móðir,
mátt þrískipat váttaz
gǫfugt ǫndvegi greindra
guðdóms farar blóma;

[L. v.]. 1. *Manden bejlede til den udmærkede mø; han opnår sjælden meget; han fik våde nætter på grund af „rygbrudet“ (afslaget); staklen mistede både sin kraft og kvinden; det var ham meget imod; sådanne småting gör man til genstand for spot på vers.*

2. *Du er pater for og princeps over fedevarer; du er proconsul over sorte punge (sække); du kaldes rex over de lyse levere; du er domnus (dominus) over huder, høvisk i lader; du er præses for og konge over tran; alle kalder dig for cæsar over skind; du er magister for smörelse og (skind)sokker; du er en meget klog dux for skind.*

3. *Lagmanden skulde være dygtig og retfærdig, det er lagmandens rigtige stand (adfærd); folk vil synes at han, som siger hvad lov er, (da) er forekommende, når han bliver adspurgt (derom); Mose forstod sig på lovgivnings-kunst; længe havde han talt med Krist; menneskeheden vil næppe (aldrig) gå glip af loven (de 10 bud); min gud give os ophold i himlen.*

guðs þrenning veik þann veg,
þú ert enn skipaðr hennar
hǫfuðkastali, hæstum,
hæstr, manndýrðum glæstrar.

2. Sendi son, frá bǫndum,
sinn, með lausn at vinna
dauðans, þengill, þjóðir,
þeyranns í kvið meyjar;
þeim bjó sú við sóma
snotr mær friðar stæri
víst heimili ok hæstum
hǫfuðstað frǫmum jǫfri.

3. Þú ert María meira
metin allri þjóð; betri
þér sýnir guð greinir
gjarna, sjóvar-stjarna.
Lofar þá er ǫllum er efri
ein rétt í veg hreinum,
Kristr skipar hjá sér hæsta
heims drotning, lið beima.

4. Oss fel lasta-lausa,
líkn vel kend, á hendi,
komin upp á hæð himna,
hjálp mín, syni þínum;
hrittu ǫllum ótta,
undirgrepti ok heptum
flærða hart af fyrðum
fárǫflugra djǫfla.

5. Oss þungliga þrǫngdum
þú hlíf, konungr vífa,
traust hafa menn et mesta,
mær gǫfug, af þér, kærust;
dragðu til drottins bygða,
drotning heims ok gotna,

[M.]. 1. *Hil dig, glædens og nådens moder; du kan kaldes et ædelt af tre besat höjsæde for guddommens omtalte(?) rejse(?)-blomster; guds treenighed henvendte til hende, den med de höjeste dyder udstyrede, disse ord: du er endnu dens höjeste hovedkastel.*

2. *Himlens herre sendte sin sön i møens moderliv med den frelse at befri menneskene for dødens bånd; den kloge mø beredte med hæder den fredsbringer et sikkert hjem og den höjeste udmærkede fyrste en hovedstad.*

3. *Du, Maria, vurderes höjere end alle andre; gud viser dig gærne, sø-stjærne, bedre ting; menneskenes skare lovpriser hende, som ene rigtig er höjere end alle i ren hæder; Kristus bænker verdens höjeste dronning hos sig.*

4. *Befal du, vel kendte nåde, min hjælp, kommen op i den höje himmel, os syndbefriede til din sön; stød al frygt og de vrede-stærke djævles falskhed og forbitrelse med kraft bort fra menneskene.*

5. *Kvinders konge, beskyt os i tunge trængsler; ædle kæreste mø, menneskene har i dig den störste beskyttelse, led du, verdens og menne-*

allan lýð frá illu
aptr með þínum krapti.

6. Lýtr Máríu mætri,
mátt hennar guð váttar
dýrð, ǫll himna hirðar
hjǫrð ok fólk á jǫrðu.
Blíð ok blessuð móðir
blóm heilagra dóma,
dugir himna guð gumnum,
gjǫrvallra má kallaz.

7. Jésú, geym, svá at geystar
guðs orðs megim forðaz
kvalar, þinnar, vér þrælar,
þrifhróðigrar móður;
vaktaðu várar sektir
verðlaust ok gef trausta,
heilagr Kristr, í hæstri
himins dyrð gleði fyrðum,

8. Sæl ok harðla heilug
heyr Máría várar
bænir, bragna pínu
bót ok synda ljótra:
hǫll, taktu í frið fullan
fljótt, miskunnar dróttins,
af greypustu glæpa
grandi várar andir.

9. Skínn með sælu sannri
(sannfrétt er þat) manna
hjálpar-ván ok hreinum
hæst líf guði et næsta.
Lýtr ǫll verǫld ítri
yfirþjóðkonungs móður;
verð er drotning dýrðar
dæmd til efri sæmdar.

10. Búit ástum ker kosta
konungs ert glæst et hæsta
smíðat bezt ok bæði

---

skenes dronning, med din kraft hele menneskeheden tilbage fra det onde til herrens hjem.

6. *Hele himmel-hirdens hjord og menneskene på jorden dyrker den herlige Maria; gud bevidner hendes kraft ved herlighed; den blide, velsignede moder kan kaldes alle hellige ‚dommes' blomst; himlens gud hjælper menneskene.*

7. *Jesu, beskyt din trivsel-berömte moder, så at vi guds ords tjænere kan undgå hæftig pine; hellige Kristus, gengæld ikke vor skyld (ɔ: forlad os vor skyld) og giv menneskene fryd i himlens höjeste herlighed.*

8. *Salige og höjhellige Maria, hør vore bönner, du som er frelse fra menneskenes pinsel og hæslige synder; nådens herres hal, tag vore sjæle hurtig i fuld fred fra syndernes gruelige mén.*

9. *Menneskenes frelses-håb og höjeste liv skinner med sand salighed — det ved vi vist — nærmest ved den rene gud; hele verden dyrker overfolkekongens herlige moder; herlighedens herskerinde er dömt værdig til höjere hæder (hæder i himlen).*

byrstalls með list allri;
þaðan flaut ilmr at ýtum
allr guðs ok vel fallinn
brunnr, sá er beztr at sǫnnu
boðaz, eilífrar heilsu.

11. Heil þú, er hjálpar
sálum,
heims prýði ok líf beima,
dýrð himneskrar hirðar
heiðskír friðar deilis;
þú ert makligust miklu
miskunnar ker funnit,
....hjálp ok sæla
hrein, með guði einum.

12. Hlaut María mætan
minn græðara at fæða,
hátt ferr dýrð sú er drottinn
dáðnenninn gefr henni.
Lofar *osv.*

13. Fyld er María mildi
mjúk, andvarpa ...
...... lýðr á láði
lífs vegr, gumnar fegnir;
dǫggva, drotning seggja
dáðvís, paradísar...
...... eps at geyma
gamals, þótt djǫflar hamli.

14. Þú reiknaz lasta læknis,
lamit eigi með hamri,
hǫfuðmusteri ens hæsta,
hjálpremdrar skynsemdar;
þar nam þjóðar stýrir
þýðr manndómi skrýða

10. *Du er himlens konges höjeste udmærkelses-kar, udstyret med kærlighed, forfærdiget som det ypperste og prydet med al kunstfærdighed; derfra flød guds hele duft til menneskene og den evige saligheds behagelige kilde, der bebudes som den i sandhed bedste.*

11. *Hil dig, der hjælper sjælene, du verdens pryd og menneskenes liv, fredens styrerens [der bör måske læses* greiðis] *himmelske hirds lyse herlighed; [menneskenes,* hǫlda?] *rene hjælp og salighed, du er fundet at være nådens mest fortjænstfulde kar sammen med gud alene.*

12. *Marias lod blev det at føde min herlige frelser; höjt rager den herlighed, som den dådkraftige gud giver hende.*

13. *Den ömme Maria er opfyldt af nåde... livets hæder, menneskene glade; bedug du, menneskenes dådkloge dronning, ...selv om djævlene vil hindre det.*

14. *Du regnes for at være syndernes höjeste læges hovedtempel, ikke hamret (opført) med den frelsekraftige fornufts hammer; dér prydede menneskehedens blide styrer sin guddom med manddom og indrettede sig et herligt brudeleje.*

guðdóm sinn ok samdi
sér brúðhvílu skéra.

15. Hreinn fremr sigri
sǫnnum
sólstýrir mey dýra;
víst er lýðr af lǫstum
leystr, sá er henni treystir.
Blíð *osv.*

16. Viðir bliks fenris flæðar
fyrri merkja spyrja;
mér a..... hári
hátt faðmandi sátta;
þvíat fylling ens fulla
friðar af þínum iðrum
sýndir, geisli grundar,
guð ok mann borinn sannan.

17. Fagna þú mær af megni
miskunnar full brunni,
dýr gazt oss af .....
.... guðs ok ... fróðu,
fagnaðu orð þvíat vorðin
alfrjávaðan hávan
lífs ávǫxt ok leyfðan
l[eyndardóma] blóma.

18. Ljóss .. rǫðla ræsir
rausn magnar geð bragna,
dáð fremr drottins móðir
dygg, þar er aldri skyggir.
Lýtr *osv.*

19. Fagna þú fullrar tignar
fagrt blóm, í manndómi
upp rísandi, rósa
rjóð, listugum Kristi;
fagnaðu, Jésú eignaz
ástar limir til himna
stig þinn gæzku gnóga
(gnógan?)
góð[ir dýrðar] móðir.

---

15. *Den rene solstyrer giver den herlige mø sand sejr; tilvisse befries de mennesker, som stoler på hende, for synder.*

16. *Man spörger om tidligere tegn.....; ti du, jordens stråle, viste den fuldkomne freds fylde, gud og sandt menneske, født af dit moderliv.*

17. *Glæd dig kraftig, mø, fuld af nådens kilde; ....; glæd dig over din modne livsfrugt(?) og mysteriernes lovpriste blomst [måske skal der i l. 5 læses:* jǫrð].

18. *Solenes lyse konge styrker kraftig* [rausn *dat.] menneskenes sind; herrens trofaste moder udøver dåd, hvor det aldrig bliver mörkt.*

19. *Glæd dig, den fulde höjheds fagre blomst, røde rose, over den idrætsrige Kristus rejsende sig i sin manddom, glæd dig, herlighedens moder, Jesu gode kærlige lemmer vinder din vej, fuld af godhed(?), til himlen.*

20. Fagnaðu mildi megnuð
móðir alls ens góða;
sonr þinn sínum mǫnnum
setr ǫllum þik betri;
þinn brá [hljómr?] á himnum
hljóð yfir allar þjóðir,
frumtígnuð mátt fagna
frú mín lofi þínu.

21. Heitur glyggranns gætir
góðr vegligri móður
sinni sér at unna
(satt mál er þat sálum).
Lofar *osv.*

22. Vitr ert seggja sættir,
sannhróðig guðs móðir,
lætr eigi lymskar mútur
ljúgorð af þér kúga;
en ef gagns þurfa þegnar
þíns við nauðsyn sína,
góðs vitnis ber þú gotnum
greinir framm með einurð.

23. Heil sér þú, meyja mildra
mildust, en þér vildi
fylgja hugr... helgum
....
hefr ek alls konar illum
afgerðum mik vafðan.
sǫnn, kom þú sálu minni,
s.... gnótt, í frið dróttins.

24. Hás kant hjǫrtu at lýsa
hreggranns konungr seggja,
[prýðir] drotning dáðum
dagstalls verǫld alla.
Blið *osv.*

25. Brúðr, átt bezta kveðju,
blíð, skyldasta, víða
kristnir menn þat kunna,

20. *Glæd dig, alt det godes moder, kraftig ved miskundhed; din sön sætter dig höjt over alle sine mænd; dit ry(?) høres lydelig(?) fremfor alle menneskers i himlen; hovedhædret kan du, min frue, glæde dig over din ros.*

21. *Himlens gode beskytter lover sin herlige moder at ville elske hende; det er sandhed for sjælene(?).*

22. *Du er en klog forliger af mænd, guds sandpriste moder, du lader ikke underfundig bestikkelse kue (lokke) usandfærdige ord af dig; og hvis folk trænger til din hjælp i deres trængsel, aflægger du et godt vidnesbyrd om folk med oprigtighed.*

23. *Hil dig, nåderigeste af nåderige moer. ....: jeg har viklet mig ind i mange slemme forseelser; sande rigdom på..., bring min sjæl til herrens fred (i fred med herren).*

24. *Den höje himmels konge, du forstår at oplyse menneskenes hjerter; himlens dronning pryder hele verden med udmærkede gærninger.*

konungs aldar, með valdi;
orð þau, er harðla heilug
heyraz, þér í eyra
sendi guð til grundar
Gábríél at méla.

26. [Heil María] hæri
hér funnin miskunnar
guðs full gæzku allri
gnótt, er [með þér] dróttinn;
blessuð ert, er birtiz
bót lífs, framar snótum;
tignaz, blessat bragna
blóm, þíns kviðar sómi.

27. Hár gefr hjálpir [stórar]
heims valdr kyni beima,
Kristr ok miskunn mesta
meginteitum [her] veitir.
Lýtr *osv.*

28. Kaup veit dýrt fyr
drápu
drotning himins ok gotna,
hróðr nemi hǫldar kvæðis;
hef ek slæm en lýk stefjum:
þa ... ór grǫf grýttri
gaft mær bragar stæri
blindum bjǫrt at venda
braut ok styrk [í þrautum].

29. Bænheyr María mína
málsgnótt ok bjarg sálu,
miskunnar þarf ek þinnar,
þýð mær guði kærust;
líðr at ljósu kvæði,

25. *Menneskenes konges blide brud, du har ret til den bedste hilsen tilligemed din magt; den kender kristne mænd viden om; gud sendte Gabriel til jorden for at sige de ord, der høres som meget hellige, i dit øre.*

26. *Hil dig Maria, her fundet fuld af guds höjere nådes hele godheds fylde, herren er med dig; velsignet er du fremfor alle andre kvinder, du som viser dig som livets bod; dit moderlivs hæder æres, menneskenes velsignede blomst.*

27. *Verdens höje hersker giver menneskenes slægt stor frelse, og Kristus yder den meget glade menneskeskare den störste nåde.*

28. *Himlens og menneskenes dronning, giv (mig) en herlig lön for drapen; man tilegne sig digtets lovprisning; jeg begynder nu ‚slömen', efter at være færdig med stevene; du lyse mø gav den blinde digter at komme bort fra stengraven og kraft i modgangen(?).*

29. *Bönhør, Maria, min tales rigdom og frels min sjæl, jeg trænger til din nåde, blide mø, der er gud kærest; det lider mod enden af det lyse digt, din pris vil jeg fremføre, jeg er forpligtet til med godt at gengælde dig, fyrsters ædle pryd.*

lofi þínu vil ek ofra;
skyldr em ek góðu at gjalda
gǫfug prýði þér jǫfra.

30. Heil guðs háleit móðir
..... sjóvar stjarna,
mær, er mildi stýrir,
merkt jafnan því nafni;
hlið kallaz ok hylli
himinríkis þér líkar,
sæl ert slíkra mála,
sannleikr ok dygð manna.

31. Upp nam þú hjálp með
hoppum,
háva dýrð ok áve,
ást vár ok kær Kristi,
kunn [af Gábríéls] munni;
í friði guðs góðum
grundvǫllr ertu sprunda,
nafn skiptandi at n...
..... Éva funnit.

32. Leystu með frelsi fǫstu
frek bǫnd af lýð sekjum,
bók ..... enda blindum
ber framm ljós at kjósa;
braut rektu, frægðar flýtir,
fárs afgerðir várar,
yndis rót, en ýtum
alls bið góðs með kalli.

33. Sýn þik gæzku grundar
guðs [fróðasta] móðir,
þess er af þér at vísu
þýðr var borinn með prýði;
blessuð ván ok, bænir
berr, skínandi, þínar
heilagr Kristr í hæsta
himins dyrð, lofi fyrða.

30. *Hil dig, guds höje moder, søens stjærne, mø, som besidder mildhed, altid betegnet ved det navn (ɔ: Maria); du kaldes himmeriges port, og du elsker menneskenes hyldest, sandhed (ærlighed) og dyd; lykkelig er du ved slig en omtale (benævnelse).*

31. *Du iværksatte hjælp med held, höj herlighed og ave, du vor kærlighed og kær Kristus, kendt ved Gabriels(?) mund; i guds gode fred er du kvinders grundvold (ɔ: forbillede), ombyttende [bogstaverne i] Eva [til ave].*

32. *Løs du med fast (sikker) frihed de snörende bånd af den syndige skare..... bring lys frem til de blinde; jag bort, hæderens befordrer, vore slemme synder, frydens rod, og bed om alt det gode for menneskeheden ved kaldelse (til saligheden).*

33. *Vis dig kyndig i godhed, moder til jordens gud, ham som til visse blev blid født af dig i herlighed; velsignede håb og skinnende ved menneskenes lovprisning, den hellige Kristus bærer dine bönner til himlens höjeste herlighed.*

34. Einkannliga, [mær],
mǫnnum
mest líknar þú flestum,
allra manna í milli
mjúkust ertu sjúkum;
gǫfug e[ik ger] oss [mjúka]
greinar lífs ok hreina;
lát oss af greypum glæpum
guði treystandi leysta.

35. Veittu oss hæst at
hitta
hreint líf, konungr vífa;
búðu veg bragna græðir
. . . .
. . . .
. . . .
itran Krist at líta.

[V. 36—39 er så beskadigede, at de ikke kan restitueres].

40. Heil verþu drotning
dýrðar,
dýrt skrín himinstýris,
hátt rann hǫfuðdrottins,
hertjald [konungs aldar];
þik fann búð ok breiða
bygð hæstra manndygða.
. . . .

41. Heil verþu drotning
dýrðar,
dóma vegr ok blómi,
skjǫldr várr, skjól gott aldar,
skærleikr, dygð ok æra,
hjálpar staðr ok stólpi,
stétt vitr ok bǫls léttir,
gata lífs ok ván gotna,
grein lofs ok bót meina.

42. Heil verþu drotning
dýrðar
dags sǫnn valin mǫnnum,
líknar rót ok læknir,
lýðs vegr, gipt ok prýði;

34. *På en udmærket måde er du, mø, nådig mod de fleste mennesker; men blandt disse er du allermildest mod de syge; livets ædle eg, gör os ydmyge og rene; lad os, stolende på gud, blive befriede for de gruelige synder.*

35. *Giv os, kvindernes konge, at vinde det höjeste rene liv; bered vejen, menneskenes helbreder [resten og v. 36—39 uigengivelige].*

40. *Hil dig, herlighedens dronning, himmelstyrerens herlige skrin, hovedherrens höje hus, menneskenes konges hærtelt, dig fandt (man) at være de höjeste dyders bod og brede bygd (hjem).*

41. *Hil dig, herlighedens dronning, dommes hæder og blomst, vort skjold, menneskehedens gode værn, skærhed, dyd og ære, hjælpens sted og stolpe og vise grundlag, du som letter ulykken, livets vej og menneskenes håb, lovprisning og bod for mén.*

heitir þú stigi ok stræti
styrkr til ljóss frá myrkrum,
grundvǫllr gæzku allrar,
gimsteinn konungs himna.

43. Heil verþu drotning
dýrðar,
dýr gef þú mér at skýra
ljós, vil ek frelsi fýsaz,
friðar, þess ek skal biðja;
sæll laði oss ok alla
óttlaust með sér dróttinn
(Krist lofi herr) í hæsta
hirðvist (fira) skirða.

Máriugrátr.

1. Orðin gef þú mjǫk til
mærðar,
minn lausnari, skáldi þinu,
þinnar móður mildi kunnrar,
mála ǫrr ok hjálpa sálu;
eini sýndir Áróns frænda,
aldri brann þó viðrinn
kaldi,
lát þú kveikjaz lǫgin
drottins
leiptra skríns í hjarta minu.

2. Gjarna vilda ek hilmis
hlýrna
hróðr dýrligan finna móður;
vænti ek hryggr at verkann
þiggi
vandat sæti heilags anda;
umgaupnandi allrar skepnu
orðit gef, sem ek mun krefja,
eitt eða tvau, svá at yrkja
mættik
enn sem fyrr til dýrðar henni.

---

42. *Hil dig, der er valgt til at være herlighedens dags sande dronning, nådens rod og læge, menneskenes hæder, lykke og pryd; du hedder stærk stige og stræde til lyset fra mörket, grundvold for al godhed, himmelkongens ædelsten.*

43. *Hil dig, herlighedens dronning; du herlige, giv mig at forklare fredens lys; jeg ønsker at opnå friheden, det skal jeg bede om; den salige gud indbyde os og alle frygtløst til sit höjeste forklarede hirdhjem; menneskene lovprise Kristum.*

[M.] 1. *Min forløser, talesnild, giv du din skjald i rigelig grad ord for at forherlige din moder, bekendt for sin mildhed, og hjælp (hans?) sjæl; du viste Arons frænde (broder) enebærtræet, dog brændte aldrig det kolde træ; lad du himlens konges lov optændes i mit hjærte.*

2. *Gærne vilde jeg forfatte et herligt digt om himmelkongens moder; jeg håber sörgmodig, at den hellige ånds prægtige sæde modtager digtet; du, som holder hele skabningen i din hånd, giv du ord et eller to, som jeg vil ønske det, så at jeg kunde endnu som för digte til hendes pris.*

3. Er svá komit, at ætla ek mæra
ǫðlingur þik bjartra rǫðla
ítarligr, er ǫllum veitir
yndis gnótt, ef hafna syndum;
verð ek mér at engu orði
einhlitr nema þit vilið beina,
sannur guð ok en sælsta móðir,
sýta mun ek ok iðraz lýta.

4. Allopt beiddi enn elskufulli
Ǫgústínus með bænum fǫgrum
Máríu, ǫllu fegri ok frægri,
fyldr af spekt at vitraz skyldi;
kunna vildi af harmi hennar
hann at skýra þjóð et sanna,
þeim er hon fekk, at þengill himna
þoldi nauð ok pisl til dauða.

5. Veitum lof, kvað gǫfugr gætir
góðra klerka, drottins móður,
lærðir menn ok lýða ferðir,
laugum brár ok kinnr í tárum;
mætust bið ek at mér skuli veita
móðir drottins alt et góða,
jungfrú glǫdd, er Jésúm fæddi
enn at lýsa heiminn þenna.

6. Guðs son drakk þin brjóstin bæði,

---

3. *Det er kommet dertil, at jeg agter at forherlige dig, de skinnende soles udmærkede konge, du som giver alle overflod af fryd, dersom de vrager synden; jeg kan ikke hjælpe mig selv med hensyn til noget ord, medmindre I vil hjælpe mig, sande gud og den rigeste moder; jeg vil begræde og angre mine synder.*

4. *Meget ofte bad den kærlighedsfyldte Augustinus, opfyldt af visdom, i fagre bönner Maria, der er herligere og berömmeligere end alt andet, at hun skulde vise sig for ham; han ønskede at kunne forklare folket sandheden angående hendes sorg, den som hun fik, fordi himlenes konge måtte tåle nød og pinsel til døden.*

5. *Lad os, både lærde mænd og folk (i almindelighed), sagde de gode klærkes ypperlige hyrde, lovprise guds moder; lad os væde vore öjne og kinder i tårer; jeg beder, at guds ypperlige moder skal yde mig alt det gode, den glædebenådede jomfru, som fødte Jesum for endnu at sprede lys i denne verden.*

6. *Guds sön drak mælk af bægge dine bryster, velsignede mø, du som, elskende tungens hæder, tog dig for at bringe ofring i templet efter de talte dage (efter det bestemte antal dage); den mægtige kvinde og*

blessuð mær, at tóktu at færa
tírar-gjǫrn af tungu fórnir
taldra daga í musterit valda:
máttugt víf ok móðir
drottins
mætan ofrar himna gæti;
son þinn taldi Símeón þenna
sannan guð ok en helga Anna.

7. Flýðir þú með son þinn
síðan
svanninn undan Heródes
fundi,
váðamaðrinn vildi dauða
vinna honum, ef næði at
finna;
fróni á í faðmi þínum
fǫgnuðinn bartu allra bragna,
full miskunnin frægri ǫllu
fæddir, María, hann ok
klæddir.

8. Branda hlynr má engi
undra,
Ǫgustínús réð slíkt at tína
lýða sveit, at mær ok móðir
mildum lausnara fylgja
vildi,
treysti ek því ok trúi, kvað
presta
tíginn valdr, at skildiz aldri
ágætt sprund, er Júðar píndu
engason, við himna þengil.

9. Blíð ok fǫgr sem bjǫrt
ok tígin
brúðrin sæt ok drotning
mætust
drottins kom með dýrð at
hitta
dægra sætis munka gæti;
sýndiz móðir sunnu grundar
siklings þá með ljósi miklu

herrens moder ofrer himlens herlige bevogter; Simeon og den hellige Anna erklærede denne din sön for at være den sande gud.

7. *Du flygtede siden med din sön, kvinde, bort fra Herodes; denne skadelige mand vilde bibringe ham døden, hvis han kunde nå ham; på jorden bar du i din favn alle menneskers fryd, fulde miskundhed, berömtere end alt andet, du opfostrede ham og klædte ham, Maria.*

8. *Ingen kan undres over — det sagde Augustinus til folk —, at møen og moderen ønskede at følge den milde frelser; jeg stoler på og tror det, sagde præsternes höje hersker, at den udmærkede kvinde aldrig skiltes ved himlenes konge, da Jøderne pinte hendes eneste sön.*

9. *Blid og strålende som lys og prægtig kom himlens herres søde brud og den ypperste dronning i al sin herlighed at træffe munkenes beskytter (Augustin); himmelkongens moder viste sig da i stor lysglans for Augustinus, herlig med duft og sødme i fagert skrud.*

itarlig með ilm ok sætu
Ǫgústinó í skrúða fǫgrum.

10. Máría kvaddi mitra stýri:
„mætr vinr ertu engla gætis“,
miskunnar, „ok minn at
sǫnnu“
móðir talar svá blessuð,
fróðan;
„biðr þú þess sem ǫngva
aðra
áðr hefir fýst á grýttu láði:
háleitr, skal ek með helgum
vilja
hylli lýðs þinn gjarna fylla.

11. Grætiligt er at inna
ýtum
angr ok harm, er ek fekk
enn langa
frjádag þann, er fylki sunnu
fleinhristendr á krossinn
nistu;
síðan er mik heim á himna
heilagr leiddi skepnu deilir,
englar fyr mér sætt lof
sungu
síð ok árla, en lokit er stríði.

12. Fǫstudaginn með frægum
Kristi
fyst réð ek með tveimur
systrum
mínum ok svá Magdaléna
Máría at fylgja drotni várum,
guðs son er til dráps ok
dauða
dæmdi Pilátús lýðs at vilja,
Júðar leiddu hann ok hæddu,
hlógu ok glǫdduz, þar með
slógu.

13. Lausnara sjálfan lopts
ok himna
leit ek vísliga bera til píslar
hjálpar sér á herðum stólpa,

---

10. *Maria hilste på den kyndige biskop: „du er englenes herskers ypperlige ven og min i sandhed“; således talte nådens velsignede moder; du ønsker det, som ingen anden på den stenede jord för har ønsket; jeg skal gærne, höje mand, tilligemed folkets hellige ven (Kristus) opfylde dit ønske.*

11. *Det er grådvækkende at fortælle om den sorg og smærte, som jeg fik hin lange fredag, da krigerne naglede solens konge på korset; senere, da den hellige verdensstyrer førte mig hjem til himlen, sang englene for mig søde lovsange årle og silde, og nu er min kummer forbi.*

12. *Om fredagen fulgte jeg først den berömte Kristus, vor herre, tilligemed mine to søstre og ligeledes Maria Magdalena; da Pilatus dömte guds sön til drab og død ifølge folkets vilje, førte Jøderne ham bort, spottede ham, lo ad ham og glædede sig derved og dertil slog de ham.*

13. *Jeg så tilvisse luftens og himlens forløser bære til pinslen*

hǫlda tré, þat er Júðar vǫldu;
létta ek honum sem mest ek
mátta,
mundum tók ek krossinn
undir,
helgum guði var ek fús at
fylgja
framm mínum til staðarins
pínu.

14. Gyðinga fólk með grimd
ok háði
gengu at ok hræktu á lengi,
bundu, meiddu, bǫrðu ok
hæddu
bæði mann ok guð várn
sannan;
virðar grimmir vísi dýrðar
vǫldu allskyns písla fjǫlda;
bjart gjǫrik at mitt brjóst
ok herðar
bar þat angr, at ek mátta ei
ganga.

15. Halir á krossinn hilmi
sólar
hófu, en keyrðu í ristr ok
lófa
stinnoddaða af stáli gadda;
stórlig ǫngvit á mik fóru;
hvergi mátta ek fyr harmi
ok sorgum
hræra mik sem dauð ek væra,
angri fyld ok lá ek svá lengi,
laugaðig brár ok kinnr í
tárum".

16. Stillir heyrðu stjǫrnu
hallar,
stef væri ek þér búinn at
hefja
einkar mætt, ef ek má hitta

(stedet) på sine skuldre frelsens stolpe, menneskenes træ, som Jøderne havde valgt (ham); jeg lettede ham byrden alt hvad jeg kunde, jeg tog med mine hænder under korset; jeg vilde gærne følge min hellige gud frem til pinselsstedet.

14. *Jødernes folk gik hen til ham med grumhed og spot og spyttede længe på ham; de bandt ham, sårede ham, slog og forhånede ham, der både var vor sande gud og menneske; de grumme mænd valgte herlighedens fyrste alslags pinsler i mængde; jeg dølger ikke, at mit bryst og skuldre var så medtagne af sorg, at jeg var ude af stand til at gå.*

15. *Mændene løftede solens konge på korset, og drev brodskarpe nagler af stål ind igennem hans vrister og hænder; svær afmagt faldt jeg i; ikke kunde jeg for sorg og smærte røre mig som var jeg død, og således lå jeg længe fyldt af kummer; jeg badede mine öjne og kinder i tårer".*

16. *Himlens konge, hør mig, et udmærket stev vilde jeg være rede til at begynde til (hæder for) dig, hvis jeg, i overensstemmelse med her-*

orðagnótt at vilja dróttins.
(*Stev I*). Ǫllum hlutum er
æðri ok sælli
eilífligastr skepnu deilir,
honum sé dýrð á himni ok
jǫrðu.
hann er hæri en gjǫrvalt
annat.

17. Máríu orð er mǫrg at
skýra
mjǫk grætilig þjóð, en sæta,
máttuligrar móður drottins,
mærin hrein réð slíkt at
greina:
„því líkast var mér sem
mækir
mundi bjartr í gegnum hjarta
standa mitt, er ek Jésú undir
allar leit með benja sveita.

18. Hjálpar fúss er hekk á
krossi
hýrliga til min engla stýrir
leit ok bað mik létta gráti,
„litumz við á deginum þriðja
efalaus vertu at upp mun ek
rísa.
ǫðlingr talar svá bjartra
rǫðla,
— móðir trú því mín — af
dauða,
minnig vertu at þik skal ek
finna".

19. Píndr var Kristur, barðr
ok bundinn,
blóðit stǫkk á Jésú móður,
gjǫrvǫll leit þá sæl ok
sætust
sárin drottins blessuð Márja;
einskis manns fær orkat
tunga
andar nein fyr þjóð at
greina

---

rens vilje, kan opnå ordrigdom. Skabningens evige styrer er ypperligere og saligere end alt andet, ære være ham i himlen og på jorden; han er höjere end alt andet tilsammen.

17. *Marias, herrens mægtige moders meget sörgelige ord er mange at berette folk; den søde, rene mø fortalte (videre) som følger: „det var ret som om det blanke sværd stod igennem mit hjærte, da jeg så alle Jesu vunder med blodet (strömmende ud).*

18. *Da englenes styrer, ønskende at frelse (menneskene), hang på korset, så han blidt til mig og bad mig holde op med at græde; vi vil ses på den tredje dag; nær ingen tvivl om, at jeg vil stå op fra døden, tro det min moder — således talte de lyse soles konge; du skal huske, at jeg vil træffe dig.“*

19. *Kristus blev pint, slået og bunden, blodet sprang på Jesu moder;*

stríð ok eymd, er mær ok
móðir
mætust bar þá engla gætis.

20. Ítarligr er ǫllum betri
engla, grundar, blessaðr
þengill,
lýðr er allur leiptra stillis
lofi dýrligstu skyldr at ofra.
Osv.

21. „Þegnar gjǫrðu þrǫngva
ok harða
þyrnis kórónu stilli hlyrna,
buðu honum þá með blygð
ok háði
bannaðir Júðar slíkt ok
annat;
hjarta mitt, er ek horfða á
þetta,
hræraz tók, en son minn kæri
dýrligr virði miklu meira
mína eymd en píslir sínar".

22. Bragnings talar svá
brúðrin signuð
byrjar hválfs af sinni álfu
full miskunnar, frægri allri
fljóða sveit, við skírðar
þjóðir:
„hvar viti þér þat er harm
berr meiri
heimligt fljóð en drottins
móðir;
at sǫnnu er mér sem stálit
stinna
standi bjart í gegnum hjarta.

23. Kristnum á sik lýð til
lausnar
lofðungr hauðrs tók písl ok
dauða

---

den salige, herligste, velsignede Maria så da alle herrens sår; intet menneskes tunge orker at fortælle folk den sjælens kval og kummer, som møen og guds herligste moder da måtte bære.

20. *Englenes herlige, velsignede konge er bedre end alle andre, alle mennesker er forpligtede til at fremføre himlens konges ypperligste pris. Osv.*

21. *„Mændene gjorde en trang og hård tornekrone for himlens konge; de forbandede Jøder bød ham den med hån og spot og andet sligt (bød de); mit hjærte begyndte at skælve, da jeg så på dette, men min kære herlige sön ænsede langt mere min elendighed end sine pinsler".*

22. *Himlens konges velsignede brud taler således på sin side, fuld af nåde, berömtere end alle andre kvinder, til døbte mennesker: „hvor kender I nogen jordisk kvinde, der bærer större sorg end herrens moder; tilvisse er det mig som det hvasse blanke stål står igennem mit hjærte.*

23. *Himlens konge tog på sig pinsel og død til frelse for kristne*

sólar, tók at sínum vilja
syndalauss með fullu yndi;
ætti guði at þakka þetta
þjóðin ǫll, kvað drottins
móðir;
lærðir menn til lofs ok dýrðar
lǫngum prýði honum ýmsa
sǫngva.

24. Guðs sonar minniz dráps
ok dauða
dróttin skírð við hrygð ok
ótta
frjádag hvern með vándra
vǫrnun
verka í sǫng ok tárum
sterkum". *Osv.*

25. Heyrið þat, er heilug
Márja
hjálpar gladdan Jésúm
kvaddi:
„skjǫldungr, lát mik skilja
aldri,
skýja hauðrs, við þik lífs né
dauðan;
er þat ván, at unna ek meira
eingetnum syni, Kristi
hreinum,
en þau sprund, er ala með
syndum
eldi sín með harm ok pínu".

26. Máttugr anzar mána
stéttar
móður sinni stillir þjóðar:
„ítrust, skal þín, jungfrú,
gæta
Jón postuli, meðan lifir á
fróni;
grát eigi þú móðir mætust
mína kvǫl né sára pínu,
líknar fúss mun ek leysa í
þessu

mennesker; syndfri tog han den af sin egen fri vilje med fuld fryd; alle mennesker skulde takke gud for dette", sagde herrens moder; „de lærde mænd skulde jævnlig ham til lov og pris udføre smukke og mange sange.

24. *De døbte mennesker skulde mindes guds söns drab og død med frygt og bæven hver fredag med sang og stride tårer og ved at undgå onde gærninger."* *Osv.*

25. *Hører det, hvorledes den hellige Maria tiltalte Jesum, frydende sig ved frelsen: „himlens konge, lad mig aldrig skilles fra dig levende eller død; det er kun rimeligt, at jeg elsker mere den enbårne sön, den rene Kristus, end de kvinder (elsker börnene), som føder deres börn i syndens tilstand med smærte og kval".*

26. *Englenes mægtige konge svarede sin moder: „herligste mø, apostlen Johannes skal beskytte dig, sålænge du lever på jorden; begræd ikke, min herlige moder, min kval og bitre pine; villig til at frelse vil jeg ved den forløse menneskene og verden", sagde englenes pryder.*

lýð ok heim" — kvað engla
prýðir.

27. „Ráðinn er ek at rækta
móður,
rísa mun ek upp, kvað sólar
visir,
(leiða oss til lífs) af dauða,
lystur skal ek at sjá þik
fysta:
kát vertú, þvíat kem ek á
móti
kraptfimr þér af bjǫrtum
himni;
gjarna skal ek með gleði á
hlýrni
glæstum skipa þér mér et
næsta".

28. Hǫll ítarlig himna stillis,
hásæti valit aldar gætis,
giptu fyld ok guðdóms krapti,
gefi mér orð til þinna stefja.
(Stev II). Yfirþjóðkonungs
allra jǫfra
ǫllu góðu i himna hǫllu
ræðr ok stýrir mær ok móðir,
Máría sæl, hjá drotni várum.

29. „Heyri þjóð, kvað heilug
Márja,
hvessu ek gáða at orðum
þessum,
mér var æ því harmrinn
hæri,
herra míns tók líf at þverra;
lærifǫðurinn lagði á síðu
Longinús fyr augum mínum,
næsta bar ek svá nóga i
brjósti
nauð, at mér var búit við
dauða.

30. Skylt er at tjá þat er
mildingr mælti
mána hauðrs i písl við dauða:

---

27. *„Jeg har bestemt at vise min moder al kærlighed; jeg vil stå op," sagde solens konge, „fra døden (for at føre os til livet); jeg vil ønske at du skal være den første, jeg ser; vær glad, ti jeg kommer mægtig imod dig fra den lyse himmel; gærne skal jeg med glæde give dig plads ved siden af mig i den lyse himmel.*

28. *Himmelkongens herlige hal, menneskenes konges udvalgte höjsæde, opfyldt af lykke og guddoms kraft, give mig ord til dine stev. Den salige Maria, mø og moder til alle kongers overkonge råder og styrer alt godt i himlens hal hos vor herre.*

29. *„Folk høre," sagde den hellige Maria, „hvorledes jeg ænsede (fulgte?) disse ord; min sorg blev stadig desto större, min herres liv var ved at svinde; for mine öjne stak Longinus i mesterens side; i mit bryst bar jeg så stærk en kval, at jeg var døden nær.*

30. *Det er skyldigt at fortælle det som himlens konge sagde i pin-*

þystir mik, kvað herra enn
hæsti
hlyrna (má þat aldri fyrnaz):
geira lundar galli blandat
gumna þjóða skapara bjóða
vinit súrt, en harm í hjarta
hafða ek rétt, sem edik krafði.

31. Mæla frá ek þat sikling
sólar
seinast enn sem má ek
greina:
anda minn fel ek yðr á
hendi
eilífr faðir, kvað skepnu
deilir,
lofsæll dó til lausnar ǫllum
lýð Jésús, sem guðspjǫll þýða,
langa frjádag, lof guðs syngja
lærðir menn ok ǫðrum kenna.

32. Ítarligr ok ǫllum mætri,
ár ok friðr sé skapara várum,
máttugr gefr enn mildi
drottinn
móður sinni alt et góða. *Osv.*

33. Heyri þjóð þat er heilug
Márja
hýrlig sagði merkja stýri:
„skynlaus óaðiz skaparans
dauða
skepna ǫll með konum ok
kǫllum:
hristiz jǫrð en bjǫrgin brustu,
beimar áttu dimt í heimi,
jafnvel misti sólin sæta
sína birti ok mátti ei skína.

34. Lausnara várs tók lík
af krossi

selen døende: „mig törster“, sagde himlens höjeste herre — det vil aldrig glemmes —; krigerne bød da folkenes skaber, som bad om eddike, surt vin blandet med galde, men jeg følte stærk sorg i hjærtet.

31. *Det sidste, som jeg ved at solens konge sagde, kan jeg endvidere fortælle: „min ånd overgiver jeg i eders hånd evige fader“ sagde skabningens styrer; den lovpriste Jesus døde til frelse for hele menneskeheden, som evangelierne forklarer, langfredag; lærde mænd synger guds pris og lærer andre det“.*

32. *Den ypperlige og fremfor alle gode, kraftige og milde herre giver sin moder alt det gode; år og fred være for vor skaber.*

33. *Folk høre, hvad den hellige Maria, glad af udseende, fortalte biskoppen: „hele den fornuftløse skabning tilligemed mænd og kvinder ængstedes for skaberens død; jorden rystede og klipperne revnede; det blev mørkt for folk i verden; endogså den søde sol mistede sit skin og kunde ikke lyse.*

34. *En discipel, der hedder Josep, tog fuld af kærlighed vor frelsers*

lærisveinn, ok var ek þá næri,
íturs Krists, er Jósep heitir,
ástarmjúkr ok vafði í dúki;
fýsti oss at faðma ok kyssa,
fróðust talar svá drottins
móðir,
mínar systr ok Magdaléna
mána hauðurs stilli dauðan.

35. Síðan huldu lík í leiði
laufa runnar hilmis sunnu,
æstr var harmr er ek Jésúm
mista,
aldri kom mér neitt at haldi:
leið svá framm, kvað lofðungs
móðir,
langa stund, at ek mátta ei
ganga,
hvílaz vilda ek, himna veldis,
heiðar tjalds við stillis leiði.

36. Efalaus var ek at upp
mundi rísa
ein þváttdaginn Kristr enn
hreini:
þjóðir halda því nú síðan
þenna dag til dýrðar henni.
Osv.

37. Veiti hilmir vænnar
stéttar
viðrkvæmilig orð í slæminn,
þetta kvæði þinnar móður
þekk kjósi smíð, bjartrar
sólar;
„Enn hlýð mér, kvað Jésú
móðir,
Ǫgústínús, er tárin fǫgru
gæzku mild, at greina skyldak,
gaft út, fyr þér leynda
krapta.

38. Ræsir prúðr, er reis af
dauða,
regna borgar, páska-morgin,
sýndi mér ǫll sár ok undir

den herlige Kristi lig af korset, jeg var tilstede ved det, og han viklede en dug om det; vi, mine søstre og Magdalena, havde lyst til at favne og kysse himlens døde konge; således taler herrens kyndige moder.

35. *Siden nedlagde mændene solkongens lig i graven; det var den bitreste sorg, at jeg mistede Jesum; aldrig kom noget mig til lindring; således gik det en lang stund, at jeg ikke kunde gå, sagde himmerigs konges moder; jeg vilde hvile ved himlens konges grav.*

36. *Ene var jeg uden tvivl om lördagen at den rene Kristus vilde opstå; derfor holder folkene nu siden denne dag höjtidelig til ære for hende.*

37. *Den lyse sols ypperlige vejs (himlens) konge give passende ord til digtets slutning; en tækkelig form vælge (omfatte) dette din moders digt: „Hör mig endvidere, Augustinus, sagde Jesu moder, du som udgød fagre, godhedsmilde tårer for at jeg skulde fortælle dig om skjulte jertegn.*

sín, en glǫð varð ek, fyrr en
ǫðrum;
gráti mínum, gleði á móti
guð vildi svá skipa enn
mildi;
geymir vagns á grundu ok
himni
gefr mér alt þat er ek vil
krefja.

39. Grátinn minn, kvað
jungfrú ítrust,
ǫld várkynni mér, með
tárum
yndit er með iðran synda
yðvart líf, segir gimsteinn
vífa;
náðarénus fyr nauðsyn yðra
náði Jésús dauða bráðum,
sólar konung, at sínum vilja,
syndalausnar biðið ok yndis.

40. Prúðlig verk fyr píslar
marki
pátris dei formið gráti,
sonar guðs opt í sǫng ok bænum
sára minniz þjóð með tárum:
hneigið yðr fyr lærðum lýðum
langa stund með skripta-gangi,
bekkr iðranar ór brjósti klǫkku
bragna laugi kinnr ok augu."

41. Mána strandar munki
einum
móðir birti drottins fróðum
fagnaði sína fimm, er þegnar
frægðar-svinnir jafnan minnaz;
líkn ok hjálp tók lýðs at reikna
lyndis-hrein með gleði ok yndi,
þýð ok mild fyr þessum
bróður,
þetta greinir, sú er eyðir
meinum.

38. *Himlens prude konge, som stod op fra døde påskemorgen, viste mig alle sine sår og vunder förend nogen anden, og jeg blev glad; således vilde den milde gud give mig glæde for gråd; himlens herre giver mig alt hvad jeg ønsker at bede om på jorden og i himlen.*

39. *Man tilgive mig min gråd, sagde den herligste jomfru; eders fryd er liv med tårer og syndernes anger, siger kvindernes ædelsten; Jesus fra Nazaret fik for eders nød en hurtig død ifølge sin egen vilje; beder solens konge om syndsforladelse og fryd.*

40. *Forret gode gærninger ved gråd foran guds faders pinselsmærke (korset); folk skal ofte mindes guds söns sår i sang og bönner med tårer; böjer eder en lang stund for de lærde mænd med skriftegang; angerens bæk fra det bevægede bryst væde menneskenes kinder og öjne".*

41. *Himlens herres moder forkyndte for en kyndig munk sine fem glæder, som berömmelige mænd altid mindes; menneskenes sjælerene miskundhed og hjælp begyndte god og mild med glæde og fryd at opregne dem for denne broder; hun som helbreder mén, sagde dette.*

42. Hvern dag fimm vil ek
heyra snemma
hofuðfagnaði grams kveðna
bragna
móður, bið ek at minna lýðir
minniz þeira orða svinnir;
kenna mun ek þá alla ok inna,
orð sǫnn eru þat, lærðum
mǫnnum;
næsta er skylt, at nemi sem
flestir
nýtar bænir kristnir ýtar.

43. Fystan tel ek þann fǫgnuð
hæstan:
fann engill mik sólar þengils,
hann sendi mér helgan anda
háleitan með gleði ok teiti;
glǫddumz ek, þá er skaparinn
skrýddi
skýfoldar sik mínu holdi,
meistari alls fyr mínu brjósti,
mær var ek guðs, svá at hvern
dag bærðiz.

44. Finn ek minn þann fǫgnuð
annan:
fædda ek Krist, er heiminn
græddi,
jóla-nótt at eins guðs vilja,
ǫllum lýð til sálu prýði;
síðan reikna ek þann enn
þriðja,
þeyja borgar páska-morgin
ríkr ok fróðr er reis af dauða
ræsir ítr, sem mátta ek líta.

45. Guð sté upp af grýttu láði
gæzku-fimr á bjarta himna,
lofaðr sitr um aldr ok æfi
eilífr at veg skepnu deilir;
ítarligr kom mér á móti

42. *Hver dag tidlig vil jeg høre guds moders fem hovedglæder sungne; jeg beder, at kloge mænd mindes mine ord; jeg vil lære og meddele dem alle til lærde mænd; det er sandhed; det er den störste pligt, at alle kristne mennesker lærer gode bönner.*

43. *Som den første opregner jeg den höjeste glæde: solkongens engel traf mig; han sendte mig den hellige, höje ånd med glæde og fryd; jeg frydede mig, da himlens skaber iførte sig mit kød, således at altets mester hver dag bevægede sig under mit bryst; jeg var guds mø.*

44. *Den anden glæde jeg føler er: jeg fødte Kristum, der helbredede verden, julenat ifølge den ene guds vilje til sjælsfrelse for hele menneskeheden; derefter regner jeg den som den tredje: at himlens konge mægtig, kyndig og herlig stod påskemorgen op fra døde, som jeg kunde se det.*

45. *Gud steg op fra den stenede jord til den klare himmel, fuld af godhed; lovprist sidder i tid og evighed skabningens evige styrer i sin hæder; min herlige sön, gud, kom mig imøde med hele sin himmelske herligheds udmærkede hird, og løftede mig op med sin hånd.*

minn son guð með allri sinni
hirð ágætri himna dýrðar,
hóf mik upp á sinum lófa.

46. Leiða skal ek þik, María
móðir
mín, í dýrð, kvað skepnu tínir,
heiðr ok vald ok í himna prýði
hæsta, skipa ek þik mér at
næsta:
meiri dýrð þá ek miklu af hirði
mánabryggju, en nokkurt hyggi
mannligt brjóst, þótt mart gott
kunni:
mætust talar svá himnesk sæta.

47. Gjǫr svá vel, kvað gǫfgust
Márja,
gleði mik þjóð með engils
kveðju,
langar mik til at á lýða tungu
léki jafnan dóminús técum:
lítil hér at laun á móti
lúkaz skulu, ef beðit er sjúkum
himna gæti heilsu bótar,
heit ek yðr, at líkn skal veita".

48. Mǫnnum eru slík heitin
hennar
harðla væn, en tár ok bænir
helgar láti hverr maðr fylgja
hjarta klǫkku ok iðran bjarta;
regnsals skulu vér ræsi tigna
rausnsaman oss til synda-
lausnar;
honum gjǫri dýrð á himni ok
jǫrðu
hvers kyns þjóð ok drottins
móður.

49. Þurt er mér í hring um
hjarta

---

46. *Jeg vil føre dig, min moder Maria — sagde skabningens samler — til herlighed, til hæder og magt og den höjeste himmelfryd; jeg giver dig plads ved siden af mig; jeg fik langt större hæder af himmelkongen, end noget menneskes bryst kan tænke sig, selv om det kender meget godt — således taler den udmærkede, himmelske kvinde.*

47. *Gör så vel, sagde den höje Maria, glæde menneskene mig med englens hilsen; jeg ønsker, at på menneskenes tunge skulde altid lyde: dominus tecum; en ringe lön skal komme derfor, hvis der bedes til himlens vogter om helbredelse for de syge, lover jeg eder, at han skal give eder sin nåde".*

48. *For menneskene er sådanne løfter af hende meget gode, men tårer og hellige bönner skulde enhver lade følge af bevæget hjærte tilligemed klar anger; vi skal hædre himlens mægtige konge os til syndsbefrielse; ham og guds moder skal alle vise hæder i himlen og på jorden.*

49. *Det er tört omkring mit hjærte, uagtet tårer flyder fra mine öjne; det er svig og bitter syndsforøgelse, hvis jeg priser slige tårer; lad*

hvarma lón þótt renni af
sjónum;
svik eru slíkt ok syndaauki
sárr, ef hrósa ek slíkum tárum;
hlotnaz láttu hjálpar-vatnit
hreggskríns jǫfurr. svá nægi
mínu,
hryni sú mér með helgum
bænum
hvarma laugin út af augum.

50. Dýrka skyldi af allri orku
almætastan himna gæti;
skylda er þat fyr skírðar
aldir,
skapari sannr er hann allra
manna;
veit mér þá, enn dýrsti drottinn,
dýrðar grein, at hitta ek hreina
fjǫrtjóns stund svá at fúlir
andar
fyndi ǫngvar með mér syndir.

51. Bið ek þik Kristr ok
blessuð móðir
bæði ykkr, at þetta kvæði
launið mér, er lífi týnig,
lærifaðirinn statt þá næri;
ítr leittu þá Jésús drottinn
undan hǫrðum djǫfla fundi.
mun ek þá kjósa mærðar
launin,
mína sál í gæzku þína.

52. Sæll hjálpa mér sólar
stillir
sóma prýddr á efsta dómi,
ýtum bið ek þik ǫllum veita
alt gott með þér, lofaðr
drottinn;
allir biðr ek menn at minniz
Máríu vess ok lesi með tárum,
móður guðs ok drottins dauða,
dreyra þess, er Grátinn heyra.

---

mig, himlens konge, opnå frelsens vand, så at det bliver mig tilstrækkeligt; lad de tårer strömme fra mine öjne tilligemed hellige bönner.

50. *Af al formue skulde man hædre himlens ypperligste vogter; det er en pligt for døbte mennesker; han er alle menneskers sande skaber; giv mig, herligste gud, den herlighed, at jeg finder en så ren dødsstund, at de fule djævle ikke finder nogen synder hos mig.*

51. *Jeg beder dig Kristus og dig velsignede moder, eder to, at I lönner mig for dette digt, når jeg mister livet; lærefader, stå mig da nær; før da, Jesus herlige gud, min sjæl bort fra det hårde møde med djævlene ind til din godhed; da vil jeg få lön for mit digt.*

52. *Salige solkonge, prydet med hæder, frels mig på den sidste dom; jeg beder dig, lovpriste gud, at give alle mennesker alt godt hos dig; jeg beder, at alle mænd, som hører gråden (dette digt), mindes Marias vers og læser det med tårer, (mindes) guds moder og herrens død og hans blod.*

Vitnisvísur af Máríu.

1. Heyrðu til upphafs-orða,
alls vinnandi, minna,
þrennr ok einn í þinni
þrenning, er guð kenniz;
láttu líknar drottinn,
lausnari minn, af þinni
greiðaz gǫfgat kvæði
góðr háleitri móður.

2. Stýrðu Andréás orðum
yfir-skínandi mínum
ást, þvíat ek vil treysta
jafnan þínu nafni;
þvíat Máríu meyjar,
móður guðs, í óði
enn vilda ek inna
jartegn firum bjarta.

3. Réð í ríki góðu,
ritning berr svá vitni,
kóngr, sá er átti unga
óttlauss frama dóttur;
fæðiz upp með Friði
falds á bernsku aldri
svinnr í sogðu ríki
sveinn af kynslóð hreinni.

4. Blíðu barna-æði
brátt kveikjaz þar leikar
enn með unga-manni
ótt ok konungs dóttur;
sjá má sveinn af meyju
sjaldan nær eða aldri,
þat varð í ást af ástum
áfengt, er þau gáfuz.

5. Síðan nam sætar ástir
seggr við sprund at leggja,
Hlín má hrings af sveini
hvít varliga líta;

---

1. *Hör, alt formuende, tredobbelt og én i din treenighed, som kendes gud, på mine ophavsord; nådens herre, min frelser, lad et gævt digt, god som du er, frembringes om din höje moder.*

2. *Styr, Andreas, mine ord med en over dem skinnende kærlighed, ti jeg vil altid stole på dit navn; — ti (eftersom) jeg endnu gærne vilde fortælle folk et af jomfru Marias, guds moders, lyse jærtegn i digt.*

3. *I et godt rige rådede — således bevidner en skreven bog — en konge, som selv frygtløs havde en ung dygtig datter: der voksede op sammen med møen i barndomsalderen en klog ung mand af en god æt i det nævnte rige.*

4. *Med blidt barnesind opstod der snart tit og ofte lege mellem den unge mand og kongens datter: drengen kunde sjælden eller aldrig undvære synet af møen: det bevirkede kærlighed af kærlighed (gensidig kærlighed), som de gav hinanden.*

eina stund með yndi
enn var staddr hjá henni,
talaði svinnr við svanna
sveinn, í kirkju einni.

6. „Ann ek fyr allar
kvinnur
ágætust þér sæta;
várr er víst svá fjarri
vili við yðr at skiljaz“;
húu kvað sjálfrátt sveini
sett, at styrkja þetta,
trú gaf tígnar-meyja
tállaust, festar-málum.

7. Drengr anzaði ungri:
„eg þori slíkt at segja
enn fyr engum manni“;
auðbrík svarar ríkust:
„víst eru váttar traustir
vel nær, ef þau bæri,
sitr hér móður mætrar
minn guð í knjám sinnar“.

8. Þá tók hann í hennar
hand með elsku-bandi,
framm greiðandi fríðust
festar-orð. á lesti:
„þú skalt mektug meyja
mín innilig kvinna,
virðiz okkr, at verða,
vóttr María ok dróttinn.“

9. Leið um langar tíðir,
lundr fór burt frá sprundi
auðs, þvíat arfrinn fríði,
alsæmdr. honum tæmdiz;
burgeiss var hann í borgum

---

5. *Siden manden fattede sød kærlighed til kvinden, kunde den lyse kvinde ikke undvære synet af svenden; en stund var han atter hos hende med fryd inde i en kirke; den kloge svend talte med hende.*

6. *Jeg elsker dig, udmærkede kvinde, fremfor alle andre kvinder; fjærn er min lyst at skilles fra dig; hun sagde, at det stod til manden selv at bekræfte dette med trolovelsesløfte; den höje mø gav ham sin tro uden svig.*

7. *Manden svarede den unge kvinde: „jeg tör endnu ikke udtale dette for noget menneske“; den mægtige kvinde svarede: „tilvisse er her lige ved pålidelige vidner, dersom de vilde vidne derom; her sidder min gud i sin herlige moders skød“.*

8. *Da tog han tilsidst hendes hånd med elskovs bånd, udtalende trolovelsens skönne ord: „du, mægtige mø skal blive min ægtehustru; måtte Maria og gud værdiges at være os vidner“.*

9. *Der gik nu lange tider; manden drog bort fra kvinden, han den meget hædrede, ti der tilfaldt ham en skön arv; han blev snart en stor-*

brátt ok nógligt átti
gull, en guðvefs þellu
gleymdi hann nú með
eymdum.

10. Brátt nam mikill at
mætti
meyjar faðir at deyja,
tóku tígn ok ríki
tiggja frændr at þiggja;
eptir erfða-skipti
óttaz kóngsins dóttir
mein ok meðferð sína,
minkaz auðr, í nauðum.

11. Vitjar veglig sæta
virkta-fríð um síðir,
sinn elskuga sannan,
svá spyrr, er var fyrri:
„hví vartu svá, hirtir,
hverflyndr, at ei fyndir,
mjǫk reynir þú, manna,
mín, unnustu þína?“

12. Rekkr með reiðiþokka
rjóðr anzaði fljóði:
„leggr þú niðr en leiða
lygð á mik til blygðar;
brims ætla ek bríma
brík at fastna ríka,
en félausa fýsaz
faldreið skal ek aldri“.

13. Brátt nam byskup hitta
brúðr, er sorgin knúði,
satt ok segir til vátta,
sár, ok flóar í tárum:
„met þú, hvé mikil er hætta

mand i stæderne og havde guld i overflod, men han glemte nu kvinden, hvad der var elendigt.

10. *Snart døde møens fader, stor i magt; kongens slægtninge tog hans navn og rige; efter arvens deling frygtede kongens datter mén og den behandling i nøden, hun vilde få, og hendes rigdom var ringe.*

11. *Den herlige, skönne kvinde opsøger omsider sin sande elsker, som var det för, og spörger ham således: „hvorfor blev du så vægelsindet, mænds styrer, at du ikke kom for at træffe din elskede; hårdt prøver du mig?“*

12. *Den røde (blomstrende) mand svarede kvinden med vredt sind: „du, lede kvinde, pålyver mig dér til skænsel for mig; jeg agter at trolove mig med en mægtig kvinde, men jeg vil aldrig ønske en fattig kvinde til hustru“.*

13. *Snart traf kvinden, hvem den bitre sorg knugede, en biskop og fortæller ham sandheden om vidnerne og hun flød i tårer; „vurdér du, hvor stor fare det er, hvis jeg får en anden mand og hvis han, som var min første mand, ægter trodsig i sind en anden kvinde“.*

mann ef ek fæ annan,
en fastúðigr festi
formaðr konu aðra".

14. Spurði hringa hirði
herra ríkr at slíku,
sætu sǫgn í móti
sór hann eiða stóra;
guðs fyr nýtar náðir
nefndur byskup stefndi
vænn til vátta sinna
virkr í Máríu kirkju.

15. Brimglóða fór bæði
brík ok maðrinn ríki
í musterit mesta,
mannfjǫldi kom hǫlda;
brúðr af treganum tjáði
tilkall við hal snjallan;
þrætir þegar á móti
þegn af ǫllu megni.

16. „Veiztu at váttar æztir
vóru hjá, þá er fóru
festar-orð, en firðiz
flokkr kaupmála okkarn;
rétt hygg ek at þá þætti
því ráðit vel báðum";
línbands kvað hann lindi
ljúga hvert orð drjúgum.

17. Grét en gǫfga sæta
gangandi nú þangat,
gǫr var skriptin skæra
skýrst Máríu dýrstrar;
laut at ljúfum fótum
líkneski þar fesku,
miskunn bað hún manna
minnaz eymdar sinnar.

18. „Veit ek at mjǫk er í móti,
minn guð, skipan þinni

---

14. *Den mægtige herre spurgte den rige mand om sagen; imod kvindens udsagn aflagde han kraftige eder: ved guds udmærkede nåde stævnede den nævnte fortræffelige, gode biskop dem til hendes vidner i Mariakirken.*

15. *Både kvinden og den mægtige mand kom til det store tempel; en stor mængde mennesker kom tilstede; kvinden fortalte sörgmodig om sit krav til den kloge mand, men han benægtede straks det hele af al kraft.*

16. *„Du ved, at de höjeste vidner var tilstede, da trolovelsens ord blev udtalte, medens mængden var langt borte fra vor aftale; jeg tror, at vi begge da var vel tilfreds med vor beslutning"; men han erklærede at kvinden löj hvert eneste ord.*

17. *Den ædle kvinde græd, idet hun nu gik derhen, hvor den herligste Marias klare, skinnende billede var; hun knælede for det herlige billedes kære fødder, og bad menneskenes miskundhed at mindes sin ulykke.*

með sambandi synda
sett jáyrði þetta;
verð ek bert fyr borði,
blessuð hjálp, i þessu,
enn sem ykkr er kunnigt
áðr mæðginum báðum".

19. Lát, líknar-mey drottins,
leiðaz próf. þess beiði
þig, at ek þǫrfnumz eigi,
þín, réttinda minna;
sýnd með sætleiks anda
sveit, er alt gott veitir,
hvárt, en hæsta birti,
hefir sannara við annat".

20. Tók María mjúkust
mæla vǫrrum sælum
orð, svá at allir heyrðu
áhlýðandi lýðir:
„rétt hermir þú, handar,
hvert orð, vita skorða;
ósannindum undan
jungkærinn vill færaz".

21. Þagnar sætan signuð,
sonr hennar réð þenna
fylla framburð allan,
frið sannindi, þanninn:
„það vitni ber ek brúði
bjart ok gott, kvað drottinn,
áðr sem mín bar móðir,
mær hefir satt at kæra".

22. Varð af vitnisburði
virkur lýðr i kirkju
kveiktr til mestrar mektar
móður guðs at bjóða;

---

18. *„Jeg ved, at dette jaord er fastsat meget imod din ordning, min gud, med syndernes sambånd; men jeg bliver i höj grad forurettet i dette, velsignede hjælp, som det fremdeles er eder begge, moder og sön, iforvejen bekendt.*

19. *Lad, herrens nådes-mø, dit vidnesbyrd blive ført, derom beder jeg dig, for at jeg ikke skal miste min ret; vis menneskene med sødhedens ånd, du höjeste klarhed, der yder alt godt, hvilken af os taler sandest overfor den anden".*

20. *Den mildeste Maria tog da til at tale ord med sine salige læber, så at alle de mænd, der hørte derpå, kunde høre: „det er sandt hvert ord du siger, kvinde; med usandhed vil den unge herre unddrage sig (sin pligt).*

21. *Den velsignede kvinde tav; hendes sön bekræftede hele denne udtalelse, den herlige sandhed, således: „det samme klare og gode vidnesbyrd aflægger jeg for kvinden, sagde gud, som min moder för har udtalt; møens klage er sand".*

22. *Af dette vidnesbyrd blev den troende mængde i kirken opflammet*

flokkr gerði þá þakkir
þann veg allr með svanna,
lofsǫng unnu ljúfan
list Máríu ok Kristi.

23. Runnu ríka-manni
reiðimál ok eiðar,
beiðir gekk við brúðar
borða hverju orði,
lýsti ljúfliga ástir
lundur silkigrundar
auðs ok unni síðan
ágætt víf sem lífi.

24. Hér mátti nú heyra
hitnat elsku vitni
þat er sannindin sýndi
sǫnn fyr guði ok mǫnnum:
þá mun bjarga þeimum
blið María tíðast,
mest í meinum læstir
menn er þurfa hennar.

25. Þú ert margfǫldust mildi,
mjúklætis hásæti,
grundin guðdóms anda
góð ok Jésú móðir,
brjóst, eilífrar ástar,
óflekkuð gaft drekka,
full af fǫgnuð ǫllum,
frú mín syni þínum.

26. Væra ek skyldr at skýra,
skínandi mey, þína

---

til den störste magt at byde guds moder (ɔ: til at vise guds moder deres mægtige tilbedelse); hele skaren takkede da således med kvinden, de sang herligt Maria og Kristus en kær lovsang.

23. *Den mægtige mand opgav nu sin vredestale og eder; han vedgik alle hendes ord; manden bevidnede kærlig sin elskov til kvinden og den udmærkede kvinde elskede ham siden som sit eget liv (eller: og han elskede den osv.?).*

24. *Her kunde man nu høre kærlighedens varme vidnesbyrd, der viste den sande sandhed for gud og mennesker; da vil den blide Maria allertiest hjælpe menneskene, når de mænd trænger til hende, som er stedte i den störste nød.*

25. *Du er den mest mangfoldige nåde, ydmyghedens höjsæde, guddoms ånds gode grund(-lag) og Jesu moder; ubesmittet gav du, min frue, din sön dit bryst at drikke, du som er fuld af den evige kærligheds fulde glæde.*

26. *Jeg vilde være forpligtet til, lysende yndelige mø, at forklare i ord din jærtegns-herlighed, så godt jeg kunde; tag du, menneskenes sande*

dýrð jartegnar orðum,
ynnilig, sem ek kynna;
tak þú úr sárum sektum,
sønn hjálpar-ván mønnum,
andir sviptar syndum,
sætt víf, at eilífu.

Et digt om Marias jærtegn.

Máriuvísur I.

1. Mér gefi hljóð, sá er heyrir
hjarta mitt, ok hjarta
orða-snild, um aldir,
auðgreinandi hreina;
guð vil ek gøfgan biðja
(guðs vild er þat mildust),
at hann miskunnar minniz,
minn, á skepnu sinni.

2. Ástvin guðs enn æsti,
Andréás, bið ek at standi,
nefndr, með nógleiks orðum
nafn þitt hjá mér jafnan;
svá at ek sællar meyjar,
sætt hreinlífit, mætta
inna jartegn sanna
áhlýðandi lýðum.

3. Réð í borg svá breiðri
brúðr fyr garði prúðum,
siðlátust helt sæta
sæm miskunnar dæmi;
næst kærligum Kristi
kæst elskaði hæsta
Máríu drotning dýra
drós í verkum ljósum.

4. Áðr var eiginn brúðar
andaðr í því landi,
átti hún eina dóttur,
unnandi, vel kunna;

---

frelsens håb, søde kvinde, i al evighed sjælene befriede for synd ud af den bitre domfældelse.

[M. I.]. 1. *Rigdomsgiveren, som hører mit hjærte til alle tider, give mig lyd og klar, ren veltalenhed; min ædle gud vil jeg bede om, at han mindes sin miskundhed overfor sin skabning; det er guds mildeste ønske.*

2. *Guds ypperste kære ven, Andreas nævnet, jeg beder at dit navn altid måtte stå hos mig med rigdom af ord, så at jeg kunde i folks påhør fortælle om den salige møs — hun er den søde kyskhed selv — sande jærtegn.*

3. *En kvinde ejede en herlig gård i en stor by; den sædelige kvinde hædrede miskundhedens mønster; næst efter den kære Kristus elskede kvinden Maria, den höjeste dyrebare dronning, ved lyse gærninger.*

4. *Tidligere var kvindens ægtemand død i det land; hun havde én*

hennar bað með heiðri
heiðurs-maðr, ok greiðiz
mundrinn, fyldiz frændum
frægð, en tókuz mægðir.

5. Unni ærlig kvinna
auðgætanda mætum
sætt af sinni dóttur,
syndlaust var þat yndi;
en fyr ilsku manna
upp smíðaðiz síðan.
angr vann aumlig tunga,
orð á silki-skorðu.

6. Óx hræðilig huxan,
hitt er allir kvitta
myndar margvíss fjandi,
milli fólks ens illa;
sagði sveit at lagðiz
seimkennandi at henni,
því mundi svá sendi
sax kunnum frú unna.

7. Hér kom, orð þat heyrði
húsfrú fríð um síðir,
sig skildi þó sældar
saklaus vera sprakki;
ráðtæki var ríkrar
raungrætiligt sætu;
kunni hún mág sinn manna
mest álygi vestrar.

8. Brann í brjósti hennar
bæði grimd ok æði
fyld, er hús-frú vildi
forðaz slíku orði,
svá at, af sorgum nýjum,
sáran dauð með fári,

datter, vel oplært; til hende friede med hæder en hædersmand; medgiften udrededes og ægteskabet kom istand; de besvogrede vandt ry derved.

5. *Den ærlige kvinde holdt meget af den udmærkede mand på grund af sin datter; syndfri var den fryd; men på grund af folks ondskabsfuldhed opstod der et dårligt rygte om kvinden; den usle tunge afstedkom sorg.*

6. *Den rædselsfulde tanke voksede blandt de slette mennesker; det, som alle rygtevis siger, udklækker den listige djævel; man sagde, at manden lå hos hende; derfor måtte fruen elske den kyndige mand så meget.*

7. *Det kom dertil, at den skönne husfrue omsider hørte det rygte; den rige kvinde så (vidste) dog, at hun var uskyldig; den mægtige kvindes udvej var meget sörgelig; hun beskyldte sin svigersön for at være mest af alle skyld i den slemme bagvaskelse.*

8. *Der brændte i hendes bryst både grumhed og raseri i fuldt mål, da husfruen vilde befri sig for den bagvaskelse, så at hun forårsagede sin*

urðu illar gjǫrðir,
affíni réð sinum.

9. Drepa lét brúðr en bráða,
bráð- varð snót í ráðum,
mann saklausan sinnar,
-sótt, af lifi dóttur;
glóða Ná fekk græðis
grát af bónda láti,
en mæðandi móðir
mein af sǫgðum greinum.

10. Deildi, krakleik kǫldum,
kvinna einu sinni
líns við lærðan kenni,
leidd, svá at bæði reidduz,
prestr varð óðr ok æstiz
eymdum lagðr ok sagði
þat sem þjóðir vissu
þenna glæp ept henni.

11. Hún fyr heimsku sina
hrygðiz viðr ok iðraz
þegar, en þorði eigi
þrætu máls at sæta;
gjǫrði hún ǫllum orðum
angrþrútin við ganga,
þat mann tíðin meinar,
morð er úr vígi orðit.

12. Frændr af frúinnar grandi
fregna mannsins vegna;
fljóðit fult af stríði
fanga þeir, með angri;
kvǫl var silki-Sólu
sett at dómi rjettum,
brátt skal bálit heita
brenna líkama hennar.

---

svigersön en svar død i sin vrede; af ny sorg opstod der slette handlinger.

9. *Den hidsige kvinde lod sin datters uskyldige mand tage af dage; hun handlede meget overilet; kvinden fik sorg ved sin mands død, og moderen pådrog sig svar synd ved den fortalte begivenhed.*

10. *Engang mundhuggedes kvinden, bevæget af kold drillesyge(?), med en lærd gejstlig, så at begge blev vrede; præsten blev forbitret og ophidset i sin elendighed og røbede den af hende begåede forbrydelse, hvad folk mente at vide(?).*

11. *Hun sörgede over sin dumhed og fortrød straks, men turde ikke fornægte sagen; fuldstændig tilståelse aflagde hun, opsvulmet af sorg; til et mord er det (formentlige) drab blevet; (l. 7 er uforståelig).*

12. *Den dræbte mands frænder erfarer med sorg fruens udåd; de tager da kvinden, fuld af kummer, tilfange; ifølge en rigtig dom blev kvinden dömt til pinsel; snart skal det brændende bål brænde hendes legeme.*

13. Grétu meyjar mætar
minniligr sem kvinna
flokkrinn, karlmenn klǫkkva,
kvǫl barmandi arma;
dregin var drós til skógar,
dǫpr ok mædd svá hræddiz,
grét sárliga sæta
synd, er bálit kyndu.

14. Ǫls bað æskiselja
angri mædd at ganga
merk í Máríu kirkju
menn, er hana skulu brenna,
þvíat mjúklátri meyju
mild auðar Bil vildi
sínar sorgir greina,
senn veittu þeir henni.

15. Fór sú er flóði í tárum,
fann musterit svanni,
sína grét með greinum
gjǫrð ok kraup at jǫrðu;
þar sá fljóðit fríða
feskasta líkneskju,
þá er Máríu meyju
mynduð var til yndis.

16. Flóði frúinnar klæði,
fári spent, í tárum,
og með angri nógu
ófæltila mælti:
sjáðu en mjúka móðir
mína þǫrf ok pínu,
mik skulu meinum kvelja
menn ok eldi brenna.

17. Því sótta ek þetta
þitt líkneski at hitta,
mest at, Máría, treystak,
mín, fulltingi þínu;

---

13. *De herlige møer såvelsom kvindernes (de ældres) prægtige skare græd, mændene rørtes til gråd, følende medynk med den svare pinsel; kvinden blev slæbt til skoven; nedböjet og elendig ræddedes hun, da de tændte bålet; bittert begræd kvinden sin synd.*

14. *Den mærkelige kvinde bad, sorgbetynget, de mænd, som skal brænde hende, om lov til at gå ind i Mariakirken, ti den milde kvinde vilde fortælle den blide mø sine handlinger; det ønske opfyldte de straks.*

15. *Hun, som svømmede i tårer, gik hen og fandt templet, hun begræd sin handling og gjorde rede for den og faldt på knæ; dér så den smukke kvinde det dejligste billede, som var bleven lavet jomfru Maria til fryd.*

16. *Fruens klæder var gennemvåde af tårer; omspændt af fare og med dyb anger sagde hun dristig: „se, du milde moder, min trang og pinsel; man vil nu pine mig og brænde mig på bål.*

17. *Derfor har jeg villet besøge dette dit billede, fordi jeg mest stolede*

ǫngvan á ek til gengis
annan fæddra manna.
því er ek sett í sára
sorg, at mér fái borgit.

18. Fel ek nú, frú mín sælust
— fljóð mælir svá rjóðast —
lífs orðinnar æfi
enda þér á hendi:
gangi ǫll, þó at illa
eg hafi gjǫrt at segja.
málin, meyja heilug,
mín at vilja þínum.

19. Út gekk síðan sæta,
sótt af mǫrgum dróttum;
hún var harðri pínu
hreld, ok leidd at eldi;
bað hún mjúkláta móður,
menn kǫstuðu henni,
sat hún fastliga fjǫtruð
friðar, í báli miðju.

20. Hlóðu bál at brúði,
brann umhverfis svanna
allr, á víðum velli,
viðkǫstur í fasta;
vald Máríu vǫldugt
vinnr syndugri kvinnu
bót, svá at hyrr enn heiti
hlífir frúinnar lífi.

21. Ǫld af fjandskap fyldiz
fljótt, er sýndi dróttinn
vægð, ok virðar sǫgðu
villir sín á milli:
eldsneyti hafa ýtar
oflítit gjǫrt rítar,
því hefir minst en mjóva
men-Grund af kvǫl brunnit.

---

på din hjælp, min Maria; intet andet født menneske har jeg at ty til for at få hjælp, at jeg kan reddes; derfor er jeg svart bekymret.

18. *Jeg overlader nu dig, min saligste frue — så talte den rødmende kvinde — mit ledne livs afslutning; måtte hele min sag, hellige mø, gå ifølge din vilje, uagtet jeg har ilde gjort i mine ord (el.: været uheldig i min fortælling derom?)".*

19. *Siden gik kvinden ud, hæntet af mange mænd og blev ført hen til bålet; hun var bedrøvet over den hårde kval; hun bad den milde moder om fred; man kastede hende på ilden og hun sad midt i den hårdt bunden.*

20. *De havde opstablet bålet til kvinden på en vid slette; hele stabelen brændte i lue omkring hende; Marias stærke magt hjælper den syndige kvinde, så at den varme ild skåner fruens liv.*

21. *Mændene fyldtes straks af fjendskab, da gud viste skånsel, og de vildfarende mænd sagde indbyrdes: mændene har samlet for lidt brænde; det er derfor, at den slanke kvinde slet ikke er brændt og har ingen pine følt.*

22. Enn gerðu þeir annan
eld, af harmi sveldir,
hyrjar, miklu meira,
mein bjóðandi fljóði;
svá var æsilig eisa
ells at hringa þellu
bandit hvert, af brúði,
brennr, en fjǫtrar renna.

23. Máttr var móður drottins
mjǫk ríkr um frú slíka
sýndr með sætleik reyndum
sveit í loganum heita;
þann gaf þessi kvinnu
þrótt óskamey dróttins,
hosk sat brú í báli
baugstalls um dag allan.

24. Hvergi rann á hennar
hár í loganum sárum,
klæðin fǫgr á fljóði
fǫlna ei né vǫlna;
Hildr gekk hrings úr eldi
hæg ok kyrr sem fyrri,
naut hún Máríu mætrar
miskunnar, óbrunnin.

25. Sungu sætt ok lengi
sannfróðir guðs móður
lýðir lof, þá er brúði
litu hvíta þar sitja;
létu síðan sætu
seimstalls viðir allir
fara í friði ok æru;
fljóð var sátt ok þjóðir.

26. Hrings nam heim at ganga
Hlín í kirkju sína;
þakkar líf ok lukku

22. *Atter gjorde de et andet langt större bål, opsvulmede af vrede, idet de beredte kvinden mén af ilden* (hyrjar mein); *så stærkt rasede nu ilden, at kvindens alle bånd brændte og lænkerne smæltede af hende.*

23. *Guds moders kraft blev vist folk meget mægtig angående denne frue i den brændende ild tilligemed den prøvede sødhed (hos Maria); en sådan styrke gav herrens onskemø denne kvinde, at den kloge kvinde sad i flammerne den hele dag.*

24. *Ikke et hår på hende blev svedet i den bitre flamme; de smukke klæder på kvinden hverken afblegedes eller brændte; kvinden gik rolig og stille som för ud af ilden ubrændt; hun blev hjulpen ved den herlige Marias nåde.*

25. *De sandkyndige mænd sang sødt og længe lov og pris til guds moders ære, da de så kvinden sidde der hvid (ubrændt); alle lod de så kvinden drage bort i fred og ære; menneskene og hun var forligte.*

26. *Kvinden gik hjem til sin kirke; böjet og længselsfuld takker*

lút þreyjandi meyju;
skrifa lét baugs á bréfi
brik jartegnir slíkar,
at Máríu meyjar
margfaldi lof aldir.

27. Heyrði sveit, at sætu
sæt leystir þú mætrar
hold úr heitum eldi,
hlífandi svá vífi;
forða minnandi mærrar
meyja guðs, þá er deyjum,
þínum bjǫrtum bænum
bál við várum sálum.

28. Lúta þér í þrautum
þjóðir, drottins móðir,
bergr þú manni mǫrgum
mest, þá er þurfa flestir;
aldri muntu eldi
enn vilja þann brenna
þinn, er þik hefir kunnat,
þræl, Máría sæla.

29. Nú hefi ek út fyrir
ýtum,
— — — — minti.
inta jartegn eina
alhróðigr guðs móður;
veit Máría meiri
miskunn, en vér kunnim,
oss, þá er andir missum,
iðrǫndum, guð biðja.

Et digt om et andet Maria-jærtegn.

Máríuvísur II.

1. Dýrðar gef þú dóms vǫrðr,
drottinn, er alt gott,
veitir, at bragar-bót,
brǫgnum, gjaldi hér þǫgn;

hun møen for sit liv og sin lykke; hun lod disse jærtegn nedskrive, for at menneskene skal mangedoble jomfru Marias pris.

27. *Folk har hørt, at du sød løste den udmærkede kvindes legeme ud af ilden, således beskyttende hende; befri, guds mø, ihukommende den gode kvinde, når vi dør, vore sjæle fra ilden ved dine lyse bönner (teksten er her ikke ganske sikker).*

28. *Menneskene tilbeder dig i farer, guds moder; du hjælper mange mænd bedst, når de fleste trænger (stærkest); aldrig vil du tåle, salige Maria, at den din træl, som har kendt dig, skal brænde i ild.*

29. *Nu har jeg, meget glad, fortalt for mænd et af guds moders jærtegn .....; giv os angrende, Maria, endnu större miskundhed, når vi mister livet, end vi forstår at bede gud om.*

móður þinnar, minn guð,
megna vil ek jartegn
segja, þat er sæl mey
sætu dugði ágæt.

2. Veittu at lof létt
líði framm á gleðitíð,
Andréás, at mjúk mynd
mærðar væri guði færð,
hversu mætust mjúklát
móðir ok þrautgóð
brúði þeiri, er bar nauð,
bónum krafðiz guðs kvón.

3. Herra nokkurr hugdýrr
hreinn bygði stað einn,
kæra hans af konum bar
kurteis, sem frá er spurt;
unnuz svá hún ok hann
hjartaliga, vili bjartr
láta ekki má í mót
milli þess, er hvárt vill.

4. Sýnaz máttu sǫgð hjón
sjúku fólki auðmjúk,
fǫðurliga fagrráð,
fátækum ǫrlát,
hæversk ok hugljúf
hverjum þeim í nánd er
vurðu þau, af velferð
veldi tók at þróaz heldr.

5. Erfingja ógndjarfr
ǫngvan við gulls spǫng
getit hafði góðlátr,
gjarna vildi ala barn;

[M. II.] 1. *Herlighedens domsvogter, gud, som giver menneskene alt godt, giv du, at de lytter her villig til mit digt; jeg vil berette om din moders kraftige jærtegn, min gud, da den salige, udmærkede mø hjalp kvinden.*

2. *Andreas, giv, at den letfødte lovprisning fremtræder i en glædesstund, så at et flydende digt kan blive bragt gud, om hvorledes den herligste, milde og hjælpsomme moder, guds frue, blev påkaldt i bön af en kvinde, der var stedt i nød.*

3. *En herre med herligt sind og ren bode i en stad; hans hustru overgik andre kvinder, beleven som hun var, således som det er fortalt; de elskede hinanden så hjærtelig, at deres vilje intet havde at indvende imod, hvad det andet ønskede.*

4. *Det nævnte ægtepar kunde synes syge folk ydmyge, faderligt givende gode råd, gavmilde mod fattige, høviske og elskede af enhver, som var dem nær, blev de; på grund af deres velstand voksede deres magt meget.*

5. *Den modige, gode mand havde ingen arving fået med sin hustru;*

hennar í hvert sinn
harmr tók at gjǫraz armr,
ǫnnur þá er frúin fann
fljóðin plaga sín jóð.

6. Sótti til sǫngs þrátt
sorguð í hǫfuðborg
kvinna, þar er klént rann
kirkja stóð guði virk,
musterit af múr gjǫrt
Máríu ok stǫpull hár;
þar at barni baugnorn
bænum syrgði opt væn.

7. Ríkust frúin tala tók
tregafull á þann veg
optast þar, er skorin skript
skærrar meyjar stóð nær:
sælust heyrðu mitt mál
María ok þau tár,
er sætan sízt kát
súta-fullust gefr út.

8. Sé ek þat, sæl frú,
sonu elr hver kvon,
frjófaz af því flest víf
fegin, nema sjálf eg;
gleðifullan getnað
gjaltu mér, víf snjalt,
meyjan, at ek mega fá
móður nafn ok bera jóð.

9. Báði fyrir barnfæð
bíða urðu mikit stríð
faðir þinn ok fǫgr mæðr,
frúin áðr en vartú;
brixli ok búin hneyxl
beraz mun á hǫnd mjer,
ef ek aldri jóð mild
ala mínum ver skal".

---

hun vilde gærne føde et barn; hun følte en svar sorg, hver gang hun så andre kvinder hæge om deres börn.

6. *Den sorgfulde kvinde søgte tit til messe i hovedstaden, hvor et fint hus, kirken elsket af gud, stod, templet opført for Maria af teglsten og et höjt tårn; dér sörgede den gode kvinde ofte (og beklagede sig) i bönner over sin barnløshed.*

7. *Den mægtige frue begyndte at tale sorgfuld således, oftest dér, hvor den skære møs udskårne billede stod nærved: „saligste Maria, hør min tale og de tårer, som kvinden, lidet glad, fuld af kummer, udgyder.*

8. *Jeg ser det, salige frue, enhver kvinde føder sönner undtagen jeg selv, ti de fleste (alle) kvinder undfanger glade; giv mig, snilde kvinde, glædeligt foster, mø, for at jeg kan få modernavnet og føde et barn.*

9. *Bægge to, din fader og din fagre moder, måtte lide megen sorg på grund af börnemangel, för du, frue, blev født; bebrejdelser og rede hån vil blive udøst over mig, hvis jeg aldrig skal føde min mand blide börn".*

10. Mjúkust heyrði mál slík
Máría ok fǫgr tár;
kæran varð kynstór
kviðuð eptir lands sið:
fæðingar á frumtíð
fǫgr bar sinn mǫg,
gjǫrðiz þá, gullskorð,
gleðitími kominn með.

11. Vænan leggr víf svein
í vǫggu með búin plǫgg,
fríðan elskar frúin nið,
faðir hans ok lék að;
móðir unni megi blíð,
má hún varla af sjá,
svá at brúðar guðs góð
gáði trautt sem hefir áðr.

12. Unandi eitt sinn
at jóði sínu lék fljóð,
sjúkan kendi sárleik
sveini gjǫra lífs-mein,
sútafull í sitt skaut
svanni lagði mǫg þann,
svá at barni bani forn
búinn þótti vera nú.

13. Síðan lá sveinn dauðr,
sætan af trega grætr
lengi, meðan lá ungr
líkamr á bǫrum slíkr;
auðar þellan óglǫð
annan dag flytr hann
þar er kirkju mikit mark
Máríu í borg stár.

14. Hreina vildu huggan
henni veita staðar-menn,
engi mátti auðspǫng
eina finna fegins grein,

---

10. *Den milde Maria hørte sådanne ord og de smukke tårer; den ætstore kvinde blev frugtsommelig efter landets skik: den smukke kvinde fødte i fødselstidens fylde sin sön; da blev der en glædestid, oprunden dermed.*

11. *Kvinden lagde den håbefulde dreng i vugge med det vuggetöj, der var tilrede; hun elsker sin smukke sön, og hans fader legte med den; den blide moder elskede sin sön, hun kunde næppe løfte öjnene fra ham, så at den gode kvinde næppe som för ænsede guds brud.*

12. *Frydefuld legede kvinden engang med sit barn; da mærkede hun, at en sygdoms smærte vilde volde drengen livsmén; kvinden lagde bekymret sin sön i sit skød, således, at man syntes at den gamle død nu truede barnet.*

13. *Siden lå drengen som død; kvinden græder længe af sorg, medens det unge legeme lå således på båren; den sörgende kvinde bragte ham den næste dag derhen, hvor Marias store kirkebygning stod i staden.*

14. *Stadens mænd vilde give hende en ren trost; men ingen kunde*

sat hún upp ok sárt grét
sonar, þess er mikil von,
dauða, unz dagr leið
dróttum en kemr nótt.

15. Mátti vera mið nótt,
móðir sveins er upp stóð
ok i burt barn stirt
af bǫrum tók gulls Vǫr;
Máriu arms dis dýr
driptar sá hvar stóð skript,
lét hún niðr litt kát
líkamann við orð slík.

16. „Líknarinnar lofat tákn,
littu hér á barn fritt,
þat er minning miskunn
mínu holdi gaf þín;
móður nafn ok minn heiðr
mist hefi ek nú tvist,
vel máttu bjǫrt bǫl
bæta mér frúin sæt.

17. Vænust muntu várkunn
veita fyrir tár heit
brúði, þótt i barns nauð
bera kunni sorg hjer;
líða svá lífs nauð
lát, at ek deyja brátt,
ella græð, friðar-full
fljóða hjálpin, mitt jóð.“

18. Manna hjálp ok miskunn
mátti eigi hrings gátt
lengr fyrir lífs angr
láta bera sinn grát;
svá at í limu líkams
litr kom ok fagrt vit,
sendiz aptr sæl ǫnd;
sveini gaf þat mey hrein.

---

finde nogen glædestrøst for hende; hun sad og begræd bittert sin söns død — det var kun hvad man væntede — indtil dagen svandt for menneskene og natten kom.

15. *Det kunde være midnat, da drengens moder stod op og kvinden bar det stivnede legeme bort fra båren; kvinden* (arms driptar dis) *så, hvor Marias dyrebare billede stod; hun lagde da, lidet glad, legemet ned og talte således:*

16. *„Miskundhedens lovpriste tegn (billede), se her på det skönne barn, det som din nåde skænkede mit legeme som minde (?); modernavnet og min hæder har jeg nu sorgfuld mistet; skinnende søde frue, du kan let give mig bod.*

17. *God som du er vil du undskylde kvinden (mig) for mine varme tårer, fordi jeg i mit barns nød her frembærer min sorg; lad mit livs nød få den ende, at jeg straks dør, eller helbred mit barn, kvindernes hjælp, fuld af fred.*“

18. *Menneskenes hjælp og miskundhed kunde ikke længer lade*

19. Lifna fyrir lofat nafn
lætr síðan guð mætr.
sá hann upp ok sætt hló
sína móður utan pín;
fljóði gaz feginstíð
farnaðar ok lífs barn;
gaf hún síðan guði lof
grátandi ok þó kát.

20. Tunga má þat alls ǫng
inna í brag sinn,
hversu móður míns guðs
mundi heiðra gǫfugt sprund,
þá er fǫður hrings hlíð
hreinum færði kvikan svein.
þann er fjǫrvi fjǫgr dægr
firðr lá á bǫrum stirðr.

21. Þegar gjǫrðu þá mjǫg
þjóðir ok gǫfug fljóð
at lofa ljúft víf,
listuga er bar Krist,
ok með þrifum þaðan af
þjóna tóku guði hjón;
þeira var blíðr burr
bráðgjǫrr ok heilráðr.

22. María ertu mey skær
móðir ok líkn góð
ǫllum þeim, er ákall
jafnan veita á þitt nafn;
þjóðin ǫll þik biðr.
þú heitir vár frú,
en vér segjumz syndug
sveitir þínar, háleit.

23. Synda vertu sannreynd
sannan við guð ok mann,
þótt vér brjótum, meyin mæt,
móti honum, yfirbót.

kvinden pines af sin gråd over sit livs smærte; den salige sjæl blev sendt tilbage, så at farve og herlig herlighed kom tilbage til legemets lemmer; den rene mø gav drengen det.

19. *Den herlige gud lader siden drengen leve op igen for det lovpriste navns skyld; han så op på sin moder og smilte sødt uden sygdom (helt rask); kvinden fik lykkens glade tid og sit barn ilive; siden lovpriste hun grædende og dog glad gud.*

20. *Ingen tunge formår at fortælle det i sit digt, i hvor höj grad den gæve kvinde priste min guds moder, da hun bragte drengen som levende til hans rene fader, ham som i fire halvdøgn havde ligget livberøvet og stivnet på båren.*

21. *Straks lovpriste da i höj grad mænd og gæve kvinder den kære ypperlige viv, som fødte Kristus; og ægtefolkene tjente ivrig gud fra den tid af; deres blide sön var tidlig udviklet og med et godt sindelag.*

22. *Maria, du er en skær mø, moder og god nåde for alle dem, der altid påkalder dit navn; alle mennesker tilbeder dig, du hedder vor höje frue, men vi, dine skarer, erkender vor synd.*

ok at sǫnnu son þinn
sálir fyrir lífs mál
græðarann geti séð
glaðan, veittu oss það.

24. Þikjumz ek í þinn flokk
þeygi kunna, guðs mey
skærust, sem skylt er,
skilin orð at fá til;
verði þér valin dýrð,
vífa sæmdin, eilíf
um alla heims hǫll
haldin, með guðs vald.

Et digt om et tredje Maria-jærtegn.

Máríuvísur III.

1. Drottinn gefa mér mátt
máttugr bragar hátt,
svá at ek færa fǫgr orð,
faðir várr, í einn stað;
veittu fyrir vald þitt,
valdandi guð um aldr
ástar, í opit brjóst
óttalausa máls nótt.

2. Heyrðu, svá at hrein orð
hitta ek ok gleði mitt,
æztr, fyrir unað bezt,
Andréás, hugar land;
minnumz ek, at mey sǫnn,
María, sú er líkn vár
í hreinum ok vís ván
verkum, leysti einn klerk.

3. Síða geymdi sjá maðr
sjaldan um barns aldr,
uppi vill hann heims hopp
hafa, þegar til gaf;

23. *Vær sandhedsprøvet syndshelbredelse (en der skaffer syndstilgivelse), herlige mø, hos den sande gud og menneske, uagtet vi synder imod ham; og at sjælene kan tilvisse se din glade sön, frelseren, efter livets afslutning; yd os det.*

24. *Jeg mener ikke, guds skæreste mø, at kunne få så smukke ord i dit digt, som det var min pligt; måtte udsøgt herlighed i evighed blive vist dig, kvindernes pryd med guds magt, over alt i verden.*

[M. III.] 1. *Mægtige gud, du formår at give mig digtning, så at jeg, vor fader, kan bringe könne ord sammen til et hele; giv du ved din magt i mit åbne bryst en frygtløs talerigdom, du gud som råder over kærlighed i evighed.*

2. *Hör höjeste Andreas, så at jeg finder rene ord og kan glæde mit bryst ved den bedste fryd: jeg mindes, at den sande mø Maria, — hun er vor miskundhed i rene gærninger og sikre håb —, befride en klerk.*

þegninn lagði þrátt magn
þykkju-stórr í víndrykk,
gjǫrðiz hann við gleðiorð
gálauss um sitt mál.

4. Rítar gjǫrðiz ranglátr
rennir við yfirmenn,
hjartat varð af sǫkum sárt,
siðir spillaz þar við;
kvenna-ástin kvelr hann
(klerkum er þat mein) sterk;
var hann úr viti nær
vífa fyrir gleðilíf.

5. Sefi gjǫrðiz saurlífr,
sárum ... hugar-fár,
lýtanna logi heitr
lerkat fekk þann klerk;
hverja nótt at hann fór
Hrundar á gulls fund
villr yfir vazfall;
váði gekk um hans ráð.

6. Ítri hafði einn hlut
jafnan fyrir guðs nafn
Máríu, sem vitum vér,
vaktat, en frá er sagt,
hann las í hvert sinn
hæstar tiðir guði næst
mjúkri við mein slík
móður, þegar hann upp stóð.

7. Enn fór hann eitt sinn
ofanvert nætr-rof
heiman yfir stórstraum,
strangan efldi fors-gang;
farit gjǫrði fult nær
flóðit þat, er hann stóð;

---

3. *Den mand iagttog sjælden sædelighed i sin yngre alder; han vil deltage i verdens lystighed, når der gaves lejlighed; manden anvendte overmodig tit sin kraft til vindrik; han blev under glædens taler ligegyldig for sin sag (sig selv).*

4. *Manden* (rítar rennir) *blev uretfærdig mod sine overordnede; hjærtet blev såret af skyld; moralen fordærves derved; den stærke kvindeelskov piner ham — det er slemt for klærke; han var næsten vanvittig på grund af glædesliv med kvinder.*

5. *Hans sjæl blev ukysk; sindets farlige tilböjelighed ... syndens hede flamme gjorde den klærk afmægtig; enhver nat begav han sig, forvildet, til en kvinde over en elv; en fare truede ham.*

6. *Den herlige Maria (til ære) havde han altid for guds navns skyld iagttaget én ting, som vi ved og som der fortælles om; han læste hver gang, da han stod op, næst efter gud(s pris), den höjeste tidesang for den milde moder under sådanne mén.*

7. *Endnu engang begav han sig henimod nattens slutning hjemmefra over den store elv; den havde da en rivende ström, den oversvöm-*

leynir óttaz líftjón
lýta, ef skipit brýtr.

8. Kvíðir við kvala-nauð
klerkr fyrir mein sterk;
treysti hann á tign Krists
trúandi ok biðr nú:
„nær vertu mær mér
Mária, svá at liniz fár,
lát mik ei, er dugar drótt,
deyja hér, guðs mey.“

9. Tíða sinna tregbjóðr
trúar hafði ei gát nú,
heyriliga hann hefr þær,
henni boðaz dýrð tvenn;
lítit fekk hann lesit út,
líðr svá at hónum stríð,
áve Mária hann upp hóf
óttafullr ok dó skjótt.

10. Síðan er hann sǫkk niðr
sektarfullr ok varð drektr,
kraup hann í kafadjúp
kaldr eptir liðinn aldr;
litr, þegar líf þraut,
lokkandi djǫfuls flokkr;
fjandr gripu fast ǫnd
fleiri en teliz þeir.

11. Englar kómu at þeim
ofan með guðs lof;
„láti þér, kvað ljúf sveit,
liggja þann er frið þiggr,
en ef þér hatið hann,
hefndin verðr af guði efnd;

melse, der ramte ham, fyldte næsten helt hans båd; han som dulgte sin synd, frygtede for at miste livet, hvis båden gik istykker.

8. *Klærken er nu bange for kvalens nød (i helvede) for sine svare synder; han stolede på Kristi höjhed og beder nu troende: „stå mig bi, Maria mø, så at faren forminskes; lad mig ikke dø her, guds mø, som hjælper menneskene“.*

9. *Troens træge forkynder havde denne gang glemt sin tidesang; han begynder nu lydelig på den; en dobbelt herlighed bebudes hende; kun lidet fik han læst til ende; ulykken trængte så hårdt ind på ham; ave Maria begyndte han angstfuld — og døde i det samme.*

10. *Siden da han brødefuld sank ned og druknede, sank han langt ned i dybet kold efter det endte liv; den lokkende djævels skare så, at hans liv var endt; djævlene, flere end der kunde tælles, greb fast om hans sjæl.*

11. *Engle kom til dem ovenfra med guds tilladelse: „lad I, sagde den kære skare, ham, som får fred, ligge (urørt); men hvis I hader ham, bliver hævnen udøvet af gud; Maria regner ham for at være sin; husk, at hun vil komme.“*

Máría kallar mann sér,
muni þér at kemr hun".

12. Hrópar hinn, er gaf glæp,
greinir þegar klerks mein
lǫstu berr á lopt fast,
ló hann við mart þó,
himins áðr bjǫrt brúðr
borgit fekk hans sorg,
er af rótum réttlát
runnin upp við miskunn.

13. Máría kom til móts þar,
móðurliga hún hjá stóð,
dǫkkr hafði djǫfuls flokkr
dregit hann á kvala-veg;
hrygðar-full — „hǫfuð slæg
hverju valdi taki þjer
meinafullir minn þjón?"
mærin talar guði kær.

14. Hvessu máttu í hendr oss
himinríkis frú slík
þenna eigna þér mann?"
þverinn mælti kvala-herr;
„fleygir gjǫrði fjarðlogs
flest þat er hann gat vest;
svá var hann saurlífr
syndafullr ok harðlyndr.

15. Siða skyldar svá guð
sannan vera hvern mann,
hæfilæti ok hreint líf,
háleitt er þat lǫgmál;
hér í móti, at hann fór
háðuliga með sitt ráð,
fleiri gjǫrði hann verk vár
en vili guðs at stóð til."

16. „Ek mun eigi þat við þik
þræta, kvað meyin sæt,

---

12. *Han, som beskyldte ham for synd, råbte og fortalte straks klærkens brøde, åbenbarede ivrig hans fejl og löj dog meget derved, för himlens strålende brud frelste ham i hans sorg; retfærdig er hun runden op af roden ved nåde.*

13. *Maria kom til stede dér; moderlig stod hun nærved; djævlens mörke skare havde slæbt ham ind på pinens vej; angstfuld talte møen, gud kær: „snedige hoveder, ved hvilken magt tager I, ménfulde, min tjæner?"*

14. *„Hvorledes kan du, en sådan himmerigsfrue, göre mod os krav på at besidde denne mand", sagde pinernes trodsige skare; „manden gjorde alt det værste han kunde, i höj grad var han ukysk, syndefuld og hårdsindet.*

15. *Gud kræver, at enhver mand skal iagttage gode sæder, mådehold og rent liv; det er en höj lov; han opförte sig lige imod dette på en bespottende måde; han gjorde flere af vore gærninger, end det var guds vilje."*

16. *„Jeg vil ikke strides med dig derom, sagde den søde mø; guds*

guðs hefir bana-blóð
hanni frá leyst hann;
býð ek því mens meiðs
máli ok klerks sál,
at sǫnnu, fyrir son minn,
sjer hann þat er rétt er."

17. Koma fyrir Krists dóm
kvalarar, sem geta skal,
akta þeir upp kveikt
ógurliga nýtt róg;
árar kváðu álmbǫr
jafnan styggja guðs nafn;
sárar gengu sakir nær,
sǫgðu þeir hans brǫgð.

18. Kippa þeir um klerk upp
kyndugir hǫfuðsynd:
„siða drýgði sviptuðr
sómalausan hórdóm;
síðast áðr lifit leið
líkti hann at gjǫra slíkt;
fyr þetta saka-sár
sálin verðr at hafa bál".

19. Árum veitti annsvǫr
unnandi miskunn,
heldr verndar meyin mild
merkiliga sinn klerk;
ræðir svá rík brúðr:
„rétta hefir yðr stétt
dáðum prýddr Dávíð
diktat, er hann sǫng slíkt.

20. Rangir váttar ráð þung
reisa upp ok gjǫra ...,
lygi flytr reift róg,
rennr sú með flærð enn;
minnaz réð á miskunn
maðr sá, at frúin kvað,

---

dødsblod har løst ham fra forbandelsen: jeg lægger mandens sag og klærkens sjæl under min söns dom; tilvisse ser han hvad der er ret."

17. *Djævlene kom nu for Kristi dom — som det skal omtales —; de fremfører en ny optændt bagvaskelse frygtelig; djævlene sagde, at manden jævnlig havde krænket guds navn; de sårende beskyldninger trykkede ham stærkt, de fortalte hans handlinger.*

18. *De fremførte, snedige som de var, klærkens hovedsynd; „sædernes tilintetgörer begik æreløs utugt; tilsidst lige för han døde behagede det ham at bedrive dette; for denne bitre brøde må hans sjæl få bålet".*

19. *Hun, som elskede nåde, svarede djævlene; meget mærkelig forsvarede den milde mø sin klærk; den mægtige brud talte således: „den dådprydede [kong] David har digtet (sunget) eder en rigtig dom, da han sang sligt (det følgende; Davids salmer 35. 11).*

20. *Vrange vidner begynder tunge (uhyggelige) ting og gör ....; lögnen udbreder den vakte bagvaskelse; den løber endnu om med falsk-*

at sǫnnu las hann Síóns
síðast á lífs tíð.

21. Munnr hans, kvað mekt
sǫnn,
.... upp bjǫrt,
tungan endi sinn sǫng;
sjái fyrst, hvat þat má;
skýjalaus sku. ló
skilja má at konung til
ȧve María upphaf
á var þar skrát þá."

22. Árar stukku þegar þeir
þessa heyrðu getit vess,
síðan yrðir sæl brúðr
sveitir þeira háleit:
„hversu máttu ....
hælaz, kvað meyin sæl,
þenna kalla ek mér mann,
minna sé ek at þér vinz.

23. Ginni þér frá guði menn
at gera þat er ilt er,
sárar fyrir sakir þær
síðan at þeir fái stríð;
einatt skal yðr pín
aktaz, þá frá er sagt,
at þér freistið fira mest
ok fáið eigi svikit þá."

24. Flatir hurfu frá í braut
fjandr sviptir hans ǫnd
ok mistu nýtt nest
nauðigir, sem guð bauð;
sína bað sátán
sveina fá stór mein.

hed; den mand mindedes nåden, sagde fruen: tilvisse læste han allersidst i sin levetid Sions-verset.

21. *Hans mund, sagde den sande magt, begyndte (?) lysende ......; tungen sluttede sin sang; lad os først se, hvad det formår; skyfri ...... (uforståel.); ave Maria, ophavet, var skrevet derpå (ɔ: på tungen).*"

22. *Djævlene sprang straks bort, så snart de hørte dette vers nævne; siden talte den salige, höje brud således til deres skarer: „hvorledes kan du ...., sagde den salige mø, prale; jeg gör fordring på denne mand; jeg ser, at du kommer til kort.*

23. *I lokker menneskene fra gud til at göre det, som er syndigt, for at de siden hen for den brøde skal få (evig) pine; altid skal eders kval omtales, når der fortælles om disse ting, at I frister menneskene stærkest og får dog ikke bedraget dem.*"

24. *Flade forsvandt djævlene, berøvede hans sjæl og de gik glip af ny føde, skønt nødige, således som gud bød; satan ønskede sine mænd alle store ulykker, da de kom hjem til pinestedet — han sagde, at det havde de fortjænt.*

er þeir kómu í kvalir heim.
kvað hann vera skylt þat.

25. Gǫfugligt guðs víf
gefr fyrir utan ef
af hófi hægt líf,
heimar skiptuz klerk þeim;
síðan undir sátt bauð
sættandi fljóðit mætt,
at hann rétti ráð sitt;
rausnar var þat fǫgr lausn.

26. Þerfiliga þaðan af
þakkir gjǫrði hugrakkr,
meðan endiz líf lunds
linnbóls, við guð sinn,
ok af mǫnnum mest ann
maðr sjá fyrir dugnað
Máríu, sem ván var;
verkin bætti sjá klerkr.

27. Máría krjúpa menn þér,
mætust, þvíat ágætr
setti þik fyr mikinn mátt
móður sína, hreint fljóð;
eigi mun svá aumligr
iðrandi, ef þik biðr,
at hann fariz, frúin skær,
flestra ertu hjálp mest.

28. Máría, ertu skǫpuð skær,
skærust ok guði kær;
kæran, muntu duga, dýr,
dýru fólki lofskýr;
skýrust mátt sektsár
sárin láta gróa vár,
vára kenni ek nauð nær,
næri vertu guðs mær.

29. Máría, gef þú meyin dýr,
mjúkust, þeim eð er sjúkr

---

25. *Guds gæve mø giver uden nogen tvivl let liv med mådehold (?); verdnerne ombyttedes for den klærk; siden til forlig bød den herlige forligstiftende kvinde, at han skulde göre bod og bedring; det var en smuk og prægtig dom.*

26. *Ydmygt gjorde derpå den modige mand sin tak til sin gud, sålænge manden levede; og af mennesker elsker den mand allermest Maria, som det var at vænte, for hendes hjælp; den klærk forbedrede sin vandel.*

27. *Herligste Maria, menneskene knæler for dig, ti den udmærkede gud gjorde dig, rene kvinde, ved sin store kraft til sin moder; der vil aldrig være nogen så ussel angrende synder, at han går fortabt, hvis han tilbeder dig, skære frue; du er alles störste hjælp.*

28. *Skæreste og gud kære Maria, du er skabt skær; dyrebare kvinde, lovskær vil du hjælpe dyrebare mennesker; renest kan du lade vore brøde-sviende sår helbredes; jeg kender, at vor nød er nær; vær nærved os guds mø.*

29. *Mildeste Maria, giv du, dyrebare mø, dem der er syge lindring, så*

linun, at lǫng pín
liði sú, er vár bíðr;
þviat úr heimi, hæst
blóm,
heðan trúi ek er oss kveðr
sannr guð, sonr þinn,
sálum hjálpi þitt mál.

30. Híminríkis hæst blóm,
hæstum guði ert næst,
móðir ok mey prúð,
mildinnar fǫgr snild,
Máría, legg þú dóm dýr
diktandi á verk slíkt,
tákna mun ek lofuð líkn
linna hér við flokk þinn.

En drape om apostlen Peder.

Pétrsdrápa.

1. Orð satt upphafs gjǫrði
eitt næst stafi hæsta;
orð trúi fyrst þat fyrðar
fǫður líkt ok með ríkti;
gjǫrði alt með orði
ítr guð stórt ok lítit,
orð var sent, en særðiz
sonr, mey guðs, at deyja.

2. Persónum guð greiniz,
gleðz, senn ok einn þrennum,
faðir gat son án sáði,
sanndeildr heilagr andi;
þenna en ǫngvan annan
ǫld trúir guð verǫldum
hæstra himna-vista,
heims ok allra beima.

---

at den lange pine, der venter os, forbigår os; ti jeg tror, höjeste blomst, at når den sande gud, din sön, kalder os bort fra denne verden, vil dine ord frelse sjælene.

30. *Himmerigs höjeste blomst, du er den höjeste gud nærmest, moder og en prud mø, nådens skönne snildhed; Maria, fæld du dyrebar domme om dette digtningsværk; jærtegnenes lovpriste nåde, her vil jeg afslutte din flok.*

[P.] 1. *Et sandt ord dannede helt ophavets höjeste stave; man tro, at ordet var fra begyndelsen, ens med faderen og herskende sammen med ham; den herlige gud gjorde alt stort som småt med ordet; ord blev der sendt til guds mø, men hendes sön såredes for at dø.*

2. *Gud er på engang én og i 3 personer; faderen avlede sönnen uden sæd; den hellige ånd, ret fordelt, glæder sig; denne og ingen anden tror menneskene er gud for verdnerne over de höjeste himmelboliger, verden og alle mennesker.*

3. Hulin mín hyggja báli
hrekkjóttu mjǫk slóttig
hefir mest hrunit í ástar
hyr með glæpum fyrri;
fals, ágirni ok fúlust
flærð mik þann veg lærði,
synd mér sæt at kendiz
seimvín líkt hjá eimi.

4. Gróf sá er græðgi reifir
granda-fullur andi
brjóst, ok bar inn lǫstu
brúkum, mitt et sjúka;
saman þó loðir með límí
lífs hinna fyr innan,
þat er ván guðligs gróða
græn fyr Pétri bænir.

5. Nú bið ek dapr af dauða
dáligum mér sálar
miskunnar ok mǫnnum
milding himins gildan;
guði næst trúast treystir
tárfeld þjóð hans móður,
hjálp er ok heimsins stólpi,
hlíf styrk konungr vífa.

6. Brott ryði þyrni þéttum
þjósts sármeiddu brjósti
mær ok móðir dýrust
María guðs váru;
ǫnd með hjálpar hendi
heilagr stjǫrnu deilir
seði ok sæmdar greiði
siðsterkan brag verkum.

7. Virði várar gerðir
valliga, þó at halliz
brott af hreinum hætti,
herr, kvæðis at væri;

3. *Min meget snedige sjæl, skjult under rænkefuld ild, har i höj grad styrtet sig ud i elskovens flamme med synder; svig, begærlighed og den fuleste falskhed lærte mig det, at den søde synd syntes mig som honningvin ved siden af em (ram smag).*

4. *Den ménfulde djævel, som viser sin grådighed, borede ind i mit syge bryst, og ledte der ind laster i hobetal; dog hænger der sammen der indenfor en med lim sammenfæstet livshinde; det er det grönne håb om guddommelig frodighed for Petri bönner.*

5. *Nu beder jeg sörgmodig himlens kraftige konge om sjælenåde for mig, syg formedelst døden, og for alle mennesker; næst efter gud stoler den grædende menneskehed med störst tillid på hans moder; kvindernes konge er verdens hjælp, støtte og stærke værn.*

6. *Maria, mø og guds dyrebareste moder, udrydde overmodets tætte tjörne ud af vort hårdt sårede bryst; stjærnernes hellige styrer mætte vor sjæl med hjælpens hånd og fremhjælpe det sædelige digt med herligheds gærninger (som det skal handle om).*

þá má hilmi heima
hjálpríkum vel líka,
skýrr ok skjótr at heyra
skilr hann hvers manns vilja.

ágætismenn ýtum
upp runnir þar kunnir,
annan stað má ek inna,
opt, þér, vóru, stóran.

8. Þjóð ǫll hyggin hlýði,
hátt vill ek guðs dýrð vátta,
strokin er lífs með laukum
lofsmíð Pétri víða;
felli flaum ok kalli
fljóð ok bǫrn á góðan
postula Krists, en prestar,
Pétr, siðlætis gæti.

9. Káfarnáum, korni
Kristr sáði þar lista,
borgin bar sú, mǫrgu,
blóm ítarlig sóma;

10. Bessáíðe breiðrar
borgar víðum torgum
tveir bræður með tíri
trúlundaðir funduz;
list gera frægir fysta
fiskimanna at kanna,
sá var at giptu-gjǫrðum
gæddr at slíka fæddi.

11. Jónás sonr var Símón
sannr ok Andréás annarr;
forðaz hórdóm harðan
háðs þverrendur báðir;

---

7. *Folk bedömme forsigtig vor handling, selv om digtets form* (at væri *forvansket) hælder noget bort fra den rene verseform; da vil verdnernes hjælperige konge være tilfreds; forstående og hurtig til at høre forstår han ethvert menneskes ønske.*

8. *Alle kloge folk lytte til; höjt vil jeg bevidne guds herlighed; Petri lov er vidt og bredt bestrøget med livets løg; kvinder og börn vrage den overstadige lystighed og påkalde Kristi gode apostel, Petrus, og præsterne iagttage sædelighed.*

9. *Kafarnaum, den herlige stad, bar hæderens frugter; Kristus såde dér mangt et udmærket frøkorn; ofte fandtes dér oprundne udmærkede mænd, kendte af alle; en anden stor stad kan jeg (også) nævne dig.*

10. *I Bessaide, på den brede borgs vidtstrakte torve, fandtes to trosindede brødre og ansete; den første idræt, de berömte udøvede, var fiskernes; han, som fødte sådanne mænd, var begavet med lykke.*

11. *Simon var i sandhed Jonas sön og Andreas den anden; spottens forminskere undgår begge den hårde utugt; han, som vi nævnede först, var i tugt og ære gift med en kvinde, ti lykken sendtes ham af gud selv.*

átti hinn með hætti
hyrs, at nefndum fyrri,
grund, þvíat gæfa sendiz,
gjálfrs, af drotni sjálfum.

12. Skriptúra skýrt váttar,
skær Perpétúa væri
kván, í Kristí greinum
kunn, sú Pétró unni;
Petrónillam nýtum
námgreini gaf eina
dóttur, guðs ok gætti
gott víf at eilífu.

13. Baptista hlaut hæstan
háleitr skírnar-mála
veg, sá er lasta lægir
lífs-greinum fremr sveina;
synd tjár fingri frænda
fystr ok iðran lysti
guði, tveir fyrðar fróðir
fóru í brott með drotni.

14. Hvess leiti þit ljósir?,
lofsælastur mælir
guð, en svǫruðu síðan
sanngóðir menn þannveg:
seg þinn bæ eða bygðir
blíðr ok nafnit fríða;
vann þeim vísi þenna
vagna brautar fagnað.

15. Gekk sá, er glæpum
stǫkkvir,
guð sjálfr um þær hálfur
Gálilée sjó sæla
svinnur bræðr at finna;
hvellr nam Kristr at kalla:
komið til vár af báru;
þit skuluð menn í minni
miskunn heðan af fiskja.

16. Þurrum fótum flýtir
faðir á sjó, en aðrir,
Pétr at landi leitar

12. *Skriften bevidner klart, at den rene Perpetua var en kvinde, vel oplært i Kristi tro, som elskede Petrus; en datter, Petronilla, gav hun den udmærkede lærefader, og den gode kvinde trode på gud i evighed.*

13. *Den höje Baptista (Døberen) fik den höjeste dåbs-sags hæder, den lasternes undertrykker, der gav mændene (brødrene) livets lærdomme; sin synd tilstår han først for gud og forkyndte sin anger (?); de to kyndige mænd begav sig bort med herren.*

14. *Hvad søger I, lyse mænd?, — siger den lovpriste gud —, men de i sandhed gode mænd svarede således: „sig du blide din by eller hjemstavn og dit herlige navn“; himlens konge viste dem denne glæde.*

15. *Han, som driver synderne på flugt, den kloge gud selv drog omkring i de egne over Galilæa-søen for at træffe de salige brødre; med stærk stemme råbte Kristus: „kommer til mig fra bølgen; I skal herefter med min nåde fiske mennesker“.*

liðstórr, skipi fóru;
niðr dró ilsku eyði
ótt, þegar hræzlan sótti,
svalg af saltri bylgju,
sǫkk í kólgu dǫkkva.

17. Satt er at sína rétti
(svá greiniz) guð hreina
hǫnd ok hjálpir sendi
hirðmanni Krists sannar;
lyptu, ok létu eptir,
listar-fǫr með Kristi,
veiðifǫng sem váðir,
vát segl þar með báti.

18. Fylgir himna helgum
hilmi fríður síðan
postuli, prýðir lista
Pétr sannliga métraz;
festi hann allar ástir
élranns við kóng sannan,
varð því valdr at gjǫrðum
váttr guðdómsins mátta.

19. Hóf á fjallit háva
hýrr dagbrautar stýrir
postula Pétr ok lýsti
part eilífra skarta;
ásjónu guðs sýnir
sól bjartari góligr
sonr, gleði var sveinum,
snjó hvítari at líta.

20. Bera lét vitni várum
vald himneskra spjalda
gróðr sá fylkir fáði
fjǫll af heimum ǫllum;
rǫdd guðs þóknan þýddu

---

16. *Med törre fødder skynder fader Petrus, dygtig som hjælper, sig på søen og søger til land, medens andre drog i båden til land; men så snart frygten betog ham, sank ondskabens ødelægger ned, han slugte det salte vand og sank i den mørke bølge.*

17. *Det er sandt — således berettes der —, at gud strakte ud sin rene hånd og sendte Kristi hirdmand sand hjælp; de begav sig straks på den herlige rejse med Kristus og efterlod der deres fangstredskaber såvel som klæder, og de våde sejl tilligemed båden.*

18. *Siden følger den herlige apostel himlens hellige konge; Petrus betegnes i sandhed som alle egenskabers pryder; han fattede en urokkelig kærlighed til himlens sande konge, derfor blev guddommens vidne mægtig til kraftige gærninger.*

19. *Himlens glade styrer førte apostlen Petrus op på det höje fjæld og viste ham en del af den evige herlighed; guds herlige sön viste der et åsyn, mere skinnende end solen, hvidere end sne at skue; det var mændene glade ved.*

20. *Den konge, som udstyrede fjældene med vækster (?), lod vidnes-*

þrir postular skírir,
Eliás af paradísu,
Ébrón Móísi þjónar.

21. Rennr at græðis grunni
greiddur vaðr, sem beiddi,
út yfir borð af báti,
bragningr salar vagna;
fann í fisksins munni
fé lærisveinn skærast;
geldr í skatt án skyldu
skjótt fyr sik ok dróttin.

22. Postula sveitir sátu
sínum herra nerri;
spurði ok spejar með gerðum
spennir harma tvennra:
hvern segi þér mik, hlýrna
heilagr, vera, kvað deilir;
engi at gefa til yngva
orð nema Pétur þorði.

23. Svaraði Símón dýrum
sólranns kóngi þannveg,
einarðar fýstr, orði,
orð þat er þarfligast orðit:
„þú ert Kristr enn kæsti,
kunnr af hjálpar brunni,
lifandi sonr guðs sendi
sannr ok eins mér annars“.

24. Bar Jónam guð greinir
góðan Símón þjóðum;
nafn skýrir berg skærast
skýrt ritningar vitni;
yfir þat berg til bjarga
bliðr kvaz mundu smíða

---

byrd føres for de himmelske lærdommes indehaver (Kristus) af alle verdner; tre herlige apostle fortolkede guds stemme som velbehag, Elias fra paradiset, Ebron tjæner (står under) Moses (som gravens, underverdnens repræsentant).

21. *Den udfoldede fiskesnøre sank til havets bund udover bådens ræling, som himlens konge bød; disciplen fandt i fiskens mund en skinnende penning; den betalte han som skat, uden at være forpligtet dertil, straks for sig og herren.*

22. *Apostlene sad hos deres herre, og han som omspændte to sorger (?; Kristus) spurgte og forsker (?) ....* (með gerðum *lidet forstået.): „hvem siger I, jeg er?“ sagde himlens hellige styrer; ingen turde svare kongen undtagen Petrus.*

23. *Simon, opflammet af sin djærvhed, svarede således himlens herlige konge — det ord er blevet det nyttigste —: „du er den kæreste Kristus, bekendt ved (som) hjælpens kilde, den levende guds sande sön ..... (resten forvansket).*

24. *Gud forklarer for menneskene den gode Simon Jonas' sön*

kristni, kennir, fasta
Kristr, hermargra lista.

25. Pétr Jóhannis játar,
Jésús spyrr hann fyrri,
þann veg þrysvar sinnum
þegn af guðdóms megni:
„elskar þú mik, þvíat milskaz
mitt nafn fyr þér jafnan,
fæði at fǫður míns ráði
fremd þín sauði mína“.

26. Sjau sinnum bauð sanna
sǫk meingerðum aukinn
Pétrús lǫst fyrir-láta
lopta gramr eða optar;
satt kvaz segja drottinn
sínum vin ok tínir:
„sjautigum sakar eigi
sjau sinnum þér minniz“.

27. Pétrús princeps heitir
postulanna, sannast
Kéfás þýðiz þvísa
þat nafn eða steinn, jafnan;
sælan sunnu deilir
siðspenni kvað þenna
mest fyr tólf, þá er treysta
trú verk, hluti sterka.

28. Veitt ván, dómur drottins,
vel skýrð ritning dýrðar,
vǫrm ást, virðing hæsta,
vernd mæt, lítilæti,
tamit hold, tǫpuð reiði,
traust sterkt góðra verka,

(Simons navn); skriftens klare vidnesbyrd tolker navnet som lysende klippe; på den klippe, sagde Kristus, han som lærte (menneskene) utal af udmærkede ting, at han vilde bygge en stærk kristenhed.

25. *Petrus, Johannes' (Jonas') sön, erklærer således tre gange ved sin guddoms kraft, efter at Kristus først havde spurgt ham: „elsker du mig, ti mit navn blandes (ɔ: fordunkles, ved Petri fornægtelse, vistnok) ofte for dig; din dygtighed skal ifølge min faders råd føde mine får.“*

26. *Himlens herre bød Petrus tilgive en sand sag, en synd forøget med krænkelser, syv gange eller oftere [teksten er her vist noget forvansket]; herren sagde, at han sagde sin ven sandheden og udtalte: „syv gange syvsindstyve skal I ikke mindes (ɔ: tilgive) skylden“.*

27. *Petrus kaldes altid den ypperste af apostlene; sandest tolkes det navn ved „Kefas“ eller „sten“; solens styrer sagde, at denne troens omspænder var salig på grund af 12 stærke egenskaber, som er pålidelige gærningers grundvold.*

28. *Det givne håb, herrens dom, herlighedens skrift smukt tolket, varm kærlighed, den höjeste hæder, udmærket beskyttelse, ydmyghed, kødets tæmmelse, vredens nedlæggelse, gode gærningers stærke støtte,*

roðin písl rétt í blóði,
rís at paradísum.

29. Víst trú varðmaðr lýsti
várr er gekk á bárum;
ván tár blómguð vænust
varð yfir neiting harðri;
æst, þóat andar misti,
ítr kvaz mundu níta
aldri skýja skjaldar
skjǫldungi þegn jungum.

30. Útan bækr hefir ìtra
ǫll ritninga vitni,
kann því mætr í máta
megnstærir fólk læra;
breysku holdi ok heimsku
heims stríðandi fjanda,
mettar saðning sætri
sanndyggr heilags anda.

31. Mætti hann mundangs-
háttum
(menn birta svá) tvennum,
stóð með æztri iðju
óhallr siða-palli;
lagði laun fyr dygðar
lærisveini hreinum
orð, sá er stjǫrnum stýrði,
stinn, þau er ek vil inna.

32. Vǫld gaf vísi alda
víngarðs efli sínum
hæst, því hlaut í fystu
hann forræði manna;
alt kvað laust, þat er
lystir
lund, á himni bundit,
manndýrða, éls, jǫrðu
jǫfurr kalligra palla.

---

pinsel rødfarvet i blod, rejsen til paradiset (de i v. 27 omtalte 12 egenskaber; den sidste linjes betydning noget dunkel).

29. *Tilvisse viste vor beskytter tro, da han gik over bølgerne; et blomstrende håb, de prægtige tårer, opstod formedelst den hårde (ivrige) fornægtelse; den udmærkede mand sagde lidenskabelig, at selv om han skulde miste livet, vilde han aldrig fornægte solens unge konge.*

30. *Udenad kan han alle den herlige skrifts vidnesbyrd; derfor kan den herlige, kraftige kæmpe tilpas lære folk; bekæmpende verdens skrøbelige kød og djævlens dumhed (?), mætter han, den i sandhed brave, med den hellige ånds søde føde.*

31. *Han mødte to slags adfærd (?) — man siger så —; han stod med den ypperste id lige og rank på troens bænk; han, som styrede stjærnerne, gav den rene discipel en god lön for hans dyds ord, som jeg nu vil fortælle om.*

32. *Seklernes konge gav sin vingårds befordrer den höjeste magt, ti han var den første, der fik overstyrelsen over menneskene; den snekolde*

33. Ánanías lá inni,
áðr, lífs hnugginn náða,
drýgði hann lǫst i lygðum,
laun kómu sannlig raunar;
leyndi Sáfíra ok sýndi
sumt verð akurs skerði,
réttr dómr hefir dottit,
dress, yfir hjónin þessi.

34. Veitt hefir virðing
drottinn
ver líka sér ríkastr
postula prýði et næsta
píslar-drykk með líku (?);
krosstré hátt með Kristó
kannar Pétr ok annarr
bróðir hans, þvíat báðum
blóm píslanna sómir.

35. Lítilætis fann flýtir
fyst, þat er horfa lystir
hǫfði at jǫrð ok hafði
himinríki, kvǫl slíka;
skínn fyr skuggsjón hreinni
skuggalausa huggan
andi hans án enda,
eilífr at guð hlífir.

36. Nú frumtígna fagnað
fest hefi ek einum lestri
þeira tólf með tíri,
tjáðak Pétri áðan;
opinn ok syndum sópaðr
salr vizkunnar kunnigr
standi at stuðli greindum:
stefjabálk vil ek hefja.

---

himmels konge sagde, at alt skulde være løst på jorden, og bundet i himlen, som han med de herlige egenskaber ønskede.

33. *Ananias lå inde, berøvet livets fryd; för havde han begåt en synd ved at lyve; en fortjænt lön fik han rigtig; Saphira skjulte og viste overmodets undertrykker kun en del af pengene for agren; en rigtig dom ramte dette ægtepar.*

34. *Den mægtigste gud har givet manden en hæder, der ligner hans, (har givet) apostlenes pryd en pinsels drik, der kommer hans nærmest i lighed(?); Petrus og en anden hans broder lærer det höje kors at kende tilligemed (ligesom) Kristus, ti pinselens blomst sömmer sig for bægge.*

35. *Ydmyghedens befordrer fandt først (var den første der fik) en sådan kval, idet han lyster at vende hovedet nedad mod jorden og fik himmerig; hans sjæl skinner i et skyggefrit spejl med en ren trøst uden ende, om at den evige gud beskytter (os).*

36. *Nu har jeg i en læsning fæstnet (bestemt omtalt) de tolv hovedegenskabers glæde med (den dertil knyttede) hæder, som jeg för nævnede som Petrus'. Måtte forstandens kyndige sal stå åben og renset for synder for en god digtning (ɔ: et nyt afsnit i digtet?); jeg vil begynde en stevbålk.*

37 *(Stev).* Hlaut af himnagæti
hæst móður guðs næsta
Pétur, prýðisæti
postula, vald um aldir;
dýrð ok veg sem virðing
veiti drotni heitri
ást i himni ok hæstum
hjǫrð Krists ǫll á jǫrðu.

38. Grípa guð með ópi
griðníðingar síðan,
særðan, bundinn bǫrðu,
bar klungr enni sprungit;
negla Krist með nǫglum,
nemr spjót hjartarótum,
ben náði hans blæða,
blóð fell á kross góðan.

39. Beið, þó at styrjǫld stæði,
stálharðr, en guð varði,
snúit lét happa hlæðir
herferð ok brá sverði:
sneið af eyra íðinn
ástverka þræl sterkum,
áðr en andlangs gæðir
umgerðar batt, sverði.

40. Vildi hlýðni halda
háleitr trúar veitir
enn ok mála minniz
meistara síns í freistni;
getr eigi sét við sútum,
svá unni lífs brunni
heitt; á sár þau er settu
sár leit guði várum.

41. Skekr nú ráðs ok reikar,
rann með varðhalds-manni
brott, þvíat ástin ótta
ógnstærð honum færði;
bǫl fyr buðlung sólar

---

37. *Petrus fik af himlens vogter den höjeste magt til alle tider næst efter guds moder, et apostel-hæderssæde; herlighed og hæder og ære give Kristi hele hjord i den höjeste himmel og på jorden herren med varm kærlighed.*

38. *Fredsbryderne greb siden gud med skrig og råb; såret, bunden, slog de ham; den sårede pande bar torne(kronen); de gennemborer Kristus med nagler, spydet dreves ind til hans hjærterødder, hans sår blødte, blodet strömmede ned over det gode kors.*

39. *Han blev på stedet stålhård, uagtet der var ufred; den heldbegavede mand foretog sig krigerfærd og drog sit sværd, men gud forbød ham det; ivrig til kærlighedsgærninger huggede han øret af en stærk træl med sit sværd, för end himlens styrer forbandt såret [denne sætning er usikker].*

40. *Troens höje giver vilde endnu vise sin trofasthed og mindedes i fristelsen sin mesters ord; han kan ikke undgå sorger; så varmt elskede han livets kilde, han så de bitre sår, som de tilföjede vor gud.*

bar stríðandi kvíða
hæst, þó hyrfi í fystu
hann frá vizku sannri.

42. Fótr hnǫgg fǫðurins sæta,
fagnaðr jókz af magni
oss, þviat vára vissi
valdr breyskleika aldar;
neitar nafn fyr ótta
nauðigr sitt, er, dauðans,
(orð guðs) ambátt spurði,
angrs (varð framm at ganga).

43. Sárfengin hug særir
sótt hjarðreka dróttins,
seldi í gegn fyr gildan
gleðitár .... steðja;
ástkennis fyr innan
angr hjartrótum stangaz,
meistara síns at misti
mætr kinnroða gætir.

44. Lítr á sitt, ok sýtir,
sár neitingar, tárum
beiskum; beygir rǫskvan
bland iðranar vandat;
grátrinn græddi Pétrúm,
guð veldr, líkt sem í eldi
skærr af skugga fyrri
skein sem gullit hreina.

45. Metr líkn guðs ok ljótan
lǫst sinn vánar-trausti,
smurðr, af greina garði,
gegn brásteina regni;
en frá ǫðrum mǫnnum
allþrútinn fór úti

---

41. *Han er uvis nu i sine råd og vakler; han løb bort med vogteren, ti den ved frygten formerede kærlighed gjorde ham bange; kummerfuld nærede han den höjeste angstens pine for solens konge, uagtet han i begyndelsen veg fra den sande visdom.*

42. *Den søde faders fod snublede; vor glæde forøgedes kraftig, ti menneskehedens styrer kendte vore skrøbeligheder; nødig fornægtede han sit navn på grund af dødens angst og frygt, da tjænestekvinden spurgte ham; guds ord måtte gå i opfyldelse.*

43. *En smærtefuld kummer sårer herrens hyrdes sjæl; han gav glædestårer for den store ..... ambolt (her er teksten forvansket); sorgen stikker bittert i kærligheds-kenderens hjærterødder, fordi skamfølelsens herlige besidder mistede sin mester.*

44. *Han ser på sit fornægtelsessår og sörger med beske tårer; den omhyggelige anger böjer den raske; gråden helbredede Petrus; — gud voldte det —; han skinnede ligesom renset i ild for den forrige skygge som det rene guld.*

45. *Han vurderer guds nåde og sin stygge synd med forhåbningens*

angrs: var einn í gǫngu
ótt til grafar dróttins.

46. Leitar lífs á brautir
lærisveinn, at næra
sína ǫnd, ok sýnir
sæmiligust oss dæmi;
gleðr því gramr í hljóði
glyggranns brjóstit hryggva,
fystum, harmi, ok hæstum,
hirt, karlmanna birtiz.

47. Þurkar þegn ok styrkir
þengill skýja lengi,
kveðr ok kyssir síðan,
kátr elsku, munn, vátan:
„fengin er líkn fyr lǫngu,
lát af sonr at gráta,
enn skalt fótspor finna
flest mín ǫll í pínu“.

48. Varð yfir várum hirði
vel skýrð gleði dýrðar,
hærri en heimrinn fyrri
— — — — —
kemr í stað at styðja
sterkligt trúar merki
mildingr mána foldar
mýr lífs fyldur skýrum.

49. Hlaut af himna gæti ...

50. Heródes bað báru
brattstiganda rígu
lykja, flærða fíkinn,
fúss í myrku húsi;

tillid og forstandens kløgt, den brave smurt med tårerne; han vandrede ude, opflammet af sin sorg, borte fra andre mennesker og begav sig alene hurtig hen til herrens grav.

46. *Disciplen søger til livets veje for at nære sin sjæl og viser os de hæderligste forbilleder; ti glæder himlens konge i lön det sörgmodige bryst, tugtet af sorgen, og viser sig for den höjeste af mænd som den første (Petrus var den første mand, mandfolk, som Kristus viste sig for).*

47. *Skyernes konge törrer den (gråd)våde mand og trøster ham længe, tiltaler ham, kærligheds glad, og kysser derpå hans mund: „dig er nåden forlængst given, hør op sön med at græde; endnu skal du vandre i alle mine fodspor i din pinsel“.*

48. *Der opstod hos vor hyrde en velforståelig glædens herlighed, höjere end verden för [nogensinde har set?]; himlens konge kommer på stedet for at støtte troens stærke mærke [den sidste linje er uforståelig].*

49. = *v. 37.*

50. *Herodes bød, begærlig efter falskheds gærninger, villig til strænghed, at lukke manden inde i et mörkt hus; den udmærkede, gode hyrde*

samnaði saman til himna
sauðum guðs af dauða
andar áðr með hendi
alls virðr góður hirðir.

51. Vekr, á síðu, sækir
sannleiks Pétrúm þannveg
lystr, at báðir bresta,
brátt sundr, fjǫtrar, dundu;
flytr með fagnað brautu
fljótt engill hjálp mengis,
myrkvastofa at merkiz
morni læst en forna.

52. Gekk at nóni nokkur
nær miskunnar tærir
mustari, mann sá næsta
meiddan, fjár sér beiddi:
„penning á ek til ǫngvan,
auðsýtir, þér býta;
vertu heill, kvað hittir
heiðrs jafn, í guðs nafni“.

53. Tábita frú fljótan
fann dauða, þat snauðum
ǫllum sárt nam svella
senn fyr missi þenna;
Joppen hrósar happi
háleitr at guð veitir,
syngr hon lof fyrir lengi,
líf gaf Pétrús vífi.

54. Éneás lofi launar
lasta brjót á móti,
reistr af kǫr ok Kristum
kátr trúliga játar;

---

samlede først sammen guds får til himlen med sin hånd fra (og befride dem fra) sjælens død.

51. *Sandhedens søger (englen) vækker villig Petrum således (at) bægge lænkerne om hans side brast itu og faldt straks klirrende fra hinanden; englen fører med glæde folkets hjælp hurtig bort, således at det gamle fængsel findes om morgenen lukket.*

52. *Ved nontid gik miskundhedens giver etsteds nærved templet; da så han en mand meget lemlæstet, der bad om penge; „jeg ejer ikke en penning at give dig, fattige mand; men vær rask i guds navn“, sagde hæderens retfærdige besidder.*

53. *Fruen Tabita fandt en pludselig død; alle fattige folk fik bitter sorg på stedet over dette tab; Joppen glæder sig over den lykke, som den höje gud giver (har givet) den; den synger længe lov og pris derfor; Petrus gav (nemlig) kvinden livet igen.*

54. *Eneas lovpriser syndens bryder til gengæld, og, rejst op fra sygelejet, bekender han glad og uden svig troen på Kristus; folket i Lidda glædede sig, befriet for vildfarelsen; denne store stad yder siden Petrus ære.*

gladdiz lýðr í Lidda
leystr af villu geystri,
Pétró virðing veitir
víð borg þessi síðan.

Af et digt om Andreas.

Andréásdrápa.

1. Enn kom elsku þinnar
annarr drottins manna
fýstr í faðminn hæsta,
frið bjóðandi þjóðum;
fekk Andréás yndi
æzt á krossi mæztum,
lofandi guðs í lífi
líkjari, himinríkis.

2. Yfirpostulinn ástar
Andréás var með bandi
festr á kross ok Kristi
kærr miðviku næri;
lífit lét með gæfu,
ljoss, á helgum krossi
fǫstudag, sá er fýstiz
fagnaðar guðs af magni.

3. Skært ljós, skugglaus
birti
skein yfir krossinn hreina,
þá er Andreás endi
aldr, með drottins valdi;
sá hann guð sjálfr i dauða
sér bjóðandi þjóða
prýðir faðminn fríða,
frægð slík himinríkis.

4. Ostía Jésú Kristí
ágætast fekk sæti,

[A.] 1. *Atter kom en anden af herrens mænd længselsfuld i din kærligheds höjeste favn, bydende menneskene fred; Andreas fik himmeriges höjeste fryd på det herlige kors, han som i livet var guds lovprisende efterligner.*

2. *Kærlighedens overapostel, Andreas, elsket af Kristus, blev fæstet med bånd på korset, nær ved ugens midte; en fredag var han så lykkelig at lade livet på det hellige kors, han som længtes kraftig efter guds lyse glæde.*

3. *Et klart lys, skyggefri klarhed skinnede over det rene kors ved herrens magt, da Andreas lod sit liv; han, folkenes pryder, så selv i døden gud bydende ham sin herlige favn, det er himmeriges berömmelse.*

4. *Jesu Kristi offer fik det mest udmærkede sæde; den almægtige gud valgte sig Andreas til fryd; ti kan han kaldes „mitis“ (mild), hoved-*

Andreám sér til yndis
almáttigr guð valdi;
mítis má hann því heita
meginpostulinn kostum
prýddr ok giptu gæddi,
guðs er hann flos ljómandi.

Allra postula minnisvísur.

1. Pétr er páfi drottins
prísaðr gleði-vísum,
hvílir hans líkit sæla
hǫfuðdómarans í Róma;
yfirpostula æstan
allir skulum hann kalla;
várr er vǫldugr herra
vǫrðr á himni ok jǫrðu.
Prýðir hér pall várn inni
Pétr með sínu minni.

2. Páll berr prís yfir alla,
Paulus gjǫrr af Sauló,
lýða valdr á láði,
lærifaðirinn skæri;
krossfestum var hann Kristó
kærr ok Pétró næri,
hans háleitar bænir
hlífi oss at eilífu.
Komi hér kærr rétt inni
Kristr at Paulus minni.

3. Gef þú Andréás yndi
oss, er hekkt á krossi,
svá at frumtígnar fagnað
fái menn í hóp þenna;
sér til æztrar æru
almáttigr guð valdi
þig með þýðu fagri;
þitt vald tapaz oss aldri.

---

apostlen, prydet med herlige egenskaber og lykke-begavet: han er guds strålende blomst.

[M.] 1. *Petrus er herrens pave lovprist i glædens vers; hans (overdommerens) salige legeme hviler i Rom; vi skal alle kalde ham den höjeste overapostel; den mægtige herre er vor beskytter i himlen og på jorden. Petrus pryder herinde vor bænk med sit minde.*

2. *Paulus bærer prisen fremfor alle, Paulus gjort af Saulus, menneskenes herre på jorden, den lyse læremester; han var den korsfæstede Kristus kær og var sammen med Petrus; hans höje bönner beskytte os i al evighed. Måtte Kristus den kære være herinde ved Pauli minde.*

3. *Giv du os, Andreas, som hang på korset, fryd, så at folk i denne skare kan få første-hæderens glæde; sig til den höjeste hæder valgte den almægtige gud dig med skön blidhed; din magt forgår os aldrig. Signe gud selv herinde den hellige Andreas' minde.*

Signi hér sjálfr guð inni
sánkte Andreás minni.

4. Jón fekk ást af hreinum
óþrotnandi drotni;
lærði hann lǫgmál dýrðar
ljóst yfir Jésú brjósti;
hann stóð Krists und krossi
kæstr Máríe næstri,
hann drakk eitr hjá ýtum
einfaldr með trú hreina.
Gleði Jésús hér inni
Jóns postula minni.

5. Oss gefi Jákób þessa
Jóns bróðir frið góðan
siðar ok sanna prýði,
sætast hæfilæti;
halda manni mildum
mikit stím pílagrímar,
þar er fagnaðar færi
fellr í Kompostella.
Gleði gjǫrvalla inni
guð með Jákóbs minni.

6. Tignar traustan fǫgnuð
Tómás fullr af sóma;
sjá var ljúfr í lífi
líkastr guði ríkum;
postuli prýddr af listum
prófandi vartu lófa
blóði benjar rauðar
bliðr á drottins síðu.
Hér er helgat inni
háleits Tómás minni.

7. Fullr af fagnað ǫllum
Filippus at guðs vilja
geisli gladdr í píslum
gleði veiti nú sveitum;
hann laði karl ok kvinnu
krossfestr í veg mestan
sæll til hæstrar hallar
háleitra guðs sveita.

4. *Johannes fik den rene guds aldrig ophørende kærlighed; han lærte kærlighedens lov klart over (hvilende på) Jesu bryst; han stod ved Kristi kors, ham kærest, nærmest ved Maria; han, der var uden svig, drak gift blandt menneskene med sin rene tro. Glæde Jesus herinde apostlen Johannes' minde.*

5. *Denne Johannes' broder, Jakob, give os god fred og troens sande pryd, den sødeste ydmyghed; pilegrimme gör den milde mand megen ulejlighed, der hvor der bliver lejlighed til glæde i Kompostella. Gud glæde alle herinde med Jakobs minde.*

6. *Tomas, fuld af hæder, hædrer den stolte glæde; han var elskelig den, der i livet lignede den almægtige gud mest; blide apostel, prydet med egenskaber, du prøvede hænderne og de af blod røde sår i herrens side. Her er helliget inde den höje Tomas' minde.*

7. *Filippus, fuld af al fryd, strålen glædet i pinslen, med guds vilje give nu mændene glæde; han føre korsfæstet mænd og kvinder salig til*

Fari hér með fagnað inni
Filippús postula minni.

8. Kallaz kærr af ǫllum
Krists bróðir, guðs móður
systur sonr, enn hæsti
sannr í drottins ranni;
Jákóbús hefir aukit
ǫll verk ok stórmerki,
verður vegs til dýrðar
vóttr postuli dróttins.
Drekki hér drengir inni
dýrligt Jákóbs minni.

9. Borinn var blóm með æru
Bartólóméús at skarta,
India lét á landi
lífit, flegit með knífi;
þann er þúsund sinnum,
þat er ritningar vitni,
sigrar sæta fegri
sólar guðs fyr stóli.
Blessi hér blíðr guð inni
Bartólóméús minni.

10. Giptu gefr með krǫptum
guðspjallamaðr snjalla
mildr Matheás ǫldum,
miskunnar guðs unni;
hann var særðr með sverði,
síðar, í kirkju miðri,
veiti hann virðum mætum
væna hjálp í bænum.
Hér er Matheás minni
mjǫk þekkiligt inni.

11. Oss gefi Símón sóma
sannheilagr í ranni,
píndr á Persíða landi
postuli, hlaðinn af kostum;

---

den höjeste hæder i guds höje skarers höjeste hal. Her skal drikkes med glæde inde apostlen Filippus' minde.

8. *Kristi broder, guds moders søsters sön, elsket af alle, kaldes den höjeste, sand i herrens bolig; Jakob har udført alle gærninger og storbedrifter, herrens apostel, herligheds vidne værdig til hæder. Drikke svende her inde Jakobs herlige minde.*

9. *Bartolomæus var født til at stråle med ærens blomst; han lod livet i Indieland, flået med kniv; han som tusinde gange, — derom vidner skriften — sejrer over solens søde skönhed foran guds stol. Velsigne den blide gud herinde Bartolomæus' minde.*

10. *Den milde evangelist Matheas giver god lykke med kraft til menneskene, han undte dem guds miskundhed; han blev hugget med sværd midt i kirken; måtte han siden give de mennesker, der har smukke sæder (tro), god hjælp i bönner. Her er Matheas' minde meget herligt inde.*

11. *Den sandhellige Simon give os hæder i huset, apostlen, som, fuld*

gekk sá er græddi flekka
góðfúss í blóthúsi
dauða-dyrr með náðum,
dýrð hans guði skýrðiz.
Sánkte Símóns minni
sé hér vegsamat inni.

12. Tungu tígit mengi
Taddeúm fái gladdan;
var hann með vald ok æru
vegligr í guðs reglu;
í samkundu sýndi
sanna ást til manna,
postulinn, prýdda listum,
plagaz með dýrðir fagrar.
Frómi hér fólk alt inni
fagrt Taddeús minni.

13. Heldr Matthíás mildi
mætr postuli sæti,
hlaut hann hlaðinn af ítri
hlutskipti þat giptu;
ok á Sýrlandi sendi
sína ǫnd frá pínu
guðs til gǫfgra náða;
gæti húss ok sætis.
Signi hér sveit ǫll inni
sæls Matthíás minni.

Af et digt om hellige mænd.

Heilagra manna drápa.

1. — — — — — —
— ar — — mildings — — —
— — um dyrnar þustu — —
— — — — — særa;
Rígarð hét — — — ra
ran — — — Viljálm annarr

---

af herlige egenskaber, blev pint i Persernes land; han, som velvillig helbredede lyder, gik i det hedenske tempel igennem dødens dör med fred hans herlighed blev klar for gud. Sankte Simons minde være hædret her inde.

12. *De ypperlige mænd skal glæde Taddæus med tungen; han var med magt og ære prægtig i guds orden; i sammenkomsten (synedriet?) viste han menneskene sand kærlighed, prydet med gode egenskaber; apostlen høster skön herlighed. Alle mænd hædre herinde Taddæus' fagre minde.*

13. *Matthias, den udmærkede apostel, indehaver mildhedens sæde; i besiddelse af udmærket lykke fik han det hværv (den lod); og i Syrien sendte han sin sjæl fra pinen til guds höje fred; beskytte han hus og bænke. Hele skaren herinde velsigne den salige Matthias' minde.*

[H.] 1. *[Heraf kan intet i sammenhæng gengives.]*

Reinald — — — — —
klerkligs blóms ok Hugi enn
sterki.

2. Herma vann fyr hǫggum
þeira
hátt ok síðast skilja mátti,
á hendi fal hann sik helgum
anda
hreinn ok góðr ok drottins
móður;
dæmi þau kvað enn dýri Tómás
dauða vild ok allar nauðir,
svá skýfðu þeir honum af hǫfði
hallandi sér krúnu alla.

3. Hræra niðr í heila-sárit
hodda vers með sverða oddum
hræðiliga ok hreyttu síðan
hrygð vinnandi um musterit
innan,
megandi sjá hvar mátti laugaz
móðir skær í sonarins blóði,
tíguligr með tvéfǫldum sigri
Tómás skínn í drottins blóma.

4. Tómás sjá, er vér týnum
heimi,
treysti ek því, sá oss hefir leysta
þínar at fyr þýðar bænir
þiggi oss, er dauðir liggjum.
Dýrri prýðir — —

5. Eina skulu vér Englands
krúnu
upp rísandi heiðra ok prísa,
Játmund kóng, er unni drotni
einarðliga með lífi hreinu;
líkama sinn er lostann rækir
leggr í sinn meðal kvenna
tveggja;
vǫldug fljóð í vatnit kalda

2. *Under deres hug talte han höjt og tilsidst kunde man forstå, (at) han, ren og god, befalede sig i den hellig ånds og guds moders hænder; den død efter forbilleder og alle kvaler erklærede den herlige Thomas for ønskede; så huggede de af hans hoved, idet han hældede sig til siden, hele tonsurkransen.*

3. *Så drejede de sværdsoddene rædselsfuldt rundt i mandens hjærnesår og kastede den (hjærnen) siden, til sorg for mange, rundt omkring i kirken, idet de kunde se, at den skære moder kunde vædes i sönnens blod; den herlige Thomas skinner med dobbelt sejr med herrens blomst.*

4. *Jeg stoler på det, at han, som har forløst os, modtager os, når vi taber denne verden og ligger døde, for dine blide bönner, Thomas. Herligere pryder — —.*

5. *En Englands krone (konge), der rejser sig op, skal vi hædre og lovprise, kong Eadmund, som elskede gud inderligt med kysk levned; han lægger sit legem, der er begærlig efter kødelig lyst, mellem to kvinder;*

vendu honum, þegar freistni
kendi.

6. Mǫrg ár þoldi miklar sorgir
meinat líf í slíkum greinum;
hárklæði frá ek at huldur væri
holdi næst, en brek eru goldin;
pelli nam hann ok prúðu gulli
prýða sik fyr augum lýða;
heimi lét á hverjum tíma
hafnat alls í drottins nafni.

7. Ingvar nefna enskir sǫngvar
illan kóng, er lǫgunum spillir,
ræna vildi ríki sínu
ræsi þann ok forzit æsir;
þengill varð í þessu fanginn
— — — gramr at br — —
þeim fyr skotspón — —
— — — —

8. Heilagt skutu þeir hold — —
hild — — —
saklaust blóð var síðar miklu
— sleginn af — — —
Jésús Kristur lofðung ljósan
laðar til sín úr þessi pínu;
Játmundi téz Englands kindar
elska sǫnn með guði ok
mǫnnum.

9. Frjóvaz láttu, frumtígn vífa,
fríðust orð til stefja-smíðis,
móðir sæt ok miskunn þýðust
mín, ástvinum guðs ok þínum.
(Stev.) Skírir menn hjá skapara
várum
skína fagrt, er þoldu pínur,
Kristr hefir þá krapti dýstum
kórónat fyr þrautir stórar.

---

de mægtige kvinder lagde ham ned i det kolde vand, hvergang han mærkede fristelsen.

6. *I mange år tålte hans ménfulde liv store bekymringer i sådanne dele: jeg har hørt, at inderst ved sit legem var han iført en hårskjorte, men hans synder er lönnede; med flöjl og skinnende guld prydede han sig for menneskenes öjne; men i hver stund vragede han verden i guds navn, som styrer alt.*

7. *Engelske digte nævner en slet konge, Ingvar, som fordærver (bryder sig ikke om) loven; han vilde berøve den konge sit rige og farer frem med voldsomhed; kongen blev fanget under dette — — — og blev benyttet til skydeskive — —.*

8. *De skød på hans hellige legeme; — — det uskyldige blod blev længe efter — — — Jesus Kristus indbyder den lyse konge til sig fra denne pinsel; det engelske folks sande kærlighed ydes Eadmund tilligemed gud og (andre hellige?) mennesker.*

9. *Lad du, kvinders første-værdighed, søde moder og min mildeste miskundhed, de skönneste ord fremspringe til et stev til ære for guds og*

10. Dýrðar læt ek dásemd verðan
Díónísíúm guðs vin prísat;
heilagan græddi enn hæsti Paulús
hann af einum villumanni;
Klémens páfi guðspjalls geymi
Galliam bauð at kristna alla;
fekk hann þat með frægð ok lukku,
Frakkar sneruz til drottins þakka.

11. Dýrðar-mann kvað dauða verðan
Dómiciánús kóngr af Róma,
Rústíkúm fyr Jésú ástir
Elúteriúm bauð at kvelja,
lifnaðar smiðr í loganda ofni
lengi stóð ok sakaði engu,
næri hafði níu tigi ára
náðar valdr, er þrautir háði.

12. Sætur guð nam sínum vitraz
sessunaut, er hann flutti messu,
græðari várr ok gaf honum síðan
guðs líkama sjálfr enn ríki;
Párisborgar píndr var stýrir,
prestr ok djákn við grimleik mestan,
tálguǫxum hálsar helgir
hǫggnir váru af greifans brǫgnum.

13. Dásemd er þat er drottinn lýsir;
Díónísíús tók at rísa

dine kære venner. Rene mænd, som led pinsler, skinner herligt hos vor skaber; Kristus har kronet dem med den herligste kraft for de store lidelser.

10. *Jeg lovpriser Dionisius, guds ven, værdig til herlighedens beundring; den höjeste Paulus gjorde ham, der er hellig, til troende af en vildfarende; pave Klemens bød evangeliets vogter at kristne hele Gallien: med berömmelse og held udrettede han, at Frankerne vendte sig til at takke gud.*

11. *Domicianus, konge i Rom, erklærede, at den herlige mand havde fortjænt døden; han bød at pine Rusticus og Eleutherius for deres kærlighed til Jesus; det gode lævneds smed stod længe i en brændende ovn og tog ingen skade; nådens besidder var henved 90 år, da han blev brændt.*

12. *Den søde gud viste sig for sin siddefælle, da han forrettede messen, og vor mægtige frelser gav ham siden selv guds legeme; Parisstadens styrer blev pint, præsten og degnen med den störste grusomhed; de hellige halse blev huggede med tømmerøkser af grevens mænd.*

13. *Vidunderligt er det som herren viser; den lovpriste Dionisius*

lofaður upp ok helt á hǫfði
hratt rennandi mílur tvennar;
.. ..di hvíla var miss...
.. er hann liggja vildi
— — — — — —
— — — guðs hallar.

14. S... tus hét ... synda
draga oss mest frá guðs ...
— — — — — —
dauðans hǫnd at várri ǫndu.
Osv.

15. Agrícolaus ......
..... tímus píndi beima
.... byskup ljósan
beiða skjótt at fyr hann leiðiz;
illir fundu í einum helli,
úti lágu dýr fyr skúta;
brúðar leysti hann bur frá
dauða,
bein var honum at kverka-
meini.

16. Blásíús stóð fyr blektum
ræsi,
blótum talar hann snart á móti,
lengi bauð at lemja stǫngum,
lostigr tók hann písl ok brosti;
hógligt náðu hold í stagli
heljar-menn með sárleik kvelja,
burðugt líf um brjóst ok herðar
blindir rifu með kamba-
tindum.

17. Myrkra-stofu fekk meistari
klerka,
minniz þessa nǫkkur kvinna,

rejste sig og holdt sit hoved [under armen], idet han gik hurtig to mile ..... (og viste), hvor han vilde ligge — — — — — guds hals.

14. *S ... hed .... syndernes ... drager os mest fra gud — — — — dødens hånd til vor sjæl. Osv.*

15. *Agricolaus ..... pinte mændene ...; kræver at den lyse biskop [Blasius] hurtig føres frem for ham; de onde mennesker fandt ham i en hule; (vilde) dyr lå udenfor den; han befride en kvindes sön fra døden; et ben stod fast i halsen og voldte hans mén.*

16. *Blasius stod foran den forblindede fyrste; han taler ivrigt imod hedenske ofringer; længe bød fyrsten at slå ham med stænger; med glæde underkastede han sig pinslen og smilte; de kraftige, onde mænd pinte hans bløde legem smærtefuldt i stejle; blinde rev de hans herlige legeme på bryst og skuldre med kam-pigge.*

17. *Klærkenes mester blev sat i et mørkt fængsel; en kvinde mindedes ham; hun fandt Blasius med et brændende lys og bragte ham god føde; han bad guds enhed at give de mennesker alt godt, som mindedes*

Blásíúm fann með bjǫrtu ljósi
brúðr ok færði vistir prúðar;
ýtum bað hann þeim alt gott
veita
eining guðs, er minning neina
gerðu honum til gleði ok
dýrðar,
guð játar þat framm at láta.

18. Byskup eptir bænir feskar
beiðir jarl til dráps at leiða;
hǫggit náði hann at þiggja,
hæstum sik gaf drotni kæstum;
jartegnir, sem jafnast birtaz,
andi guðs á váru landi
unnit hefir fyr ástvin þenna
ótal manns til heilsu-bótar.

19. Blásíús, þá er vér bjargar-
lausir
biðjum þik en dauðans viðjar
vindaz fast at várri ǫndu,
veit oss þat, sem guð hefir
heitit. *Osv.*

20. Bǫrðuz menn, þar Benedikt
varði
bróður sinn af drengskap
góðum;
Knútr var staddr í musteri
mætu
mildr ok eigi stríða vildi;
ofra náði Eyvindr bifra,
innar gekk at kóngi svinnum;
góðan dag réð gram at bjóða
— — — — —

21. Kóngrinn réð með sætleik
syngja,
svikarinn ..... váru ...
síðan lagði hann sjóla prúðum
sverði í brjóst ok út um herðar;

---

ham på en eller anden måde til glæde og herlighed; gud lovede at lade det opfyldes.

18. *Jarlen befaler, at Blasius, efter at han havde bedet smukt, skal føres til døden; han modtog hugget og gav sig den höjeste, kære gud i vold; jærtegn, som hyppig fremkommer, har guds ånd gjort formedelst denne sin kære ven i vort land et utal af mennesker til helsebod.*

19. *Blasius, når vi hjælpeløse beder dig og dødens bånd snos fast om vor sjæl, giv os det, som gud har lovet. Osv.*

20. *Mændene kæmpede, hvor Benedikt forsvarede sin broder [Knud] med megen mandhaftighed; Knud den milde befandt sig i det herlige tempel og vilde ikke deltage i kampen; Eyvind bifra truede ham, og gik ind og hen til den kloge konge; han bød kongen „god dag“ — — — —.*

21. *Kongen sang sødt; den svigefulde .....; siden jog han sværdet igennem den prude konges bryst og ud igennem skulderen; Knud kan nu*

Knútur má nú kristni veita,
kallaz hann um Danmǫrk alla
. . . . . ok hjálpin feska;
herrans dýrð mun aldri þverra.

22. Hallvarð píndu ýtar illir
austr í Vík á litlu flaustri,
fljóði vildi forða dauða
frægðar-maðr, er vándir rægðu;
lýðir ofan af landi síðan
ljótir þegar af boganum skjóta,
þilju brá hann við þeiri pílu,
þegninn flýgur ǫrin í gegnum.

23. Særðan vildu svikarar
myrða,
sǫkkva í vatn ok grjótstein
nǫkkurn
remma þessir rekkar grimmir
ríkuliga við háls á líki;
fullr af miskunn flaut með hellu,
fundinn var hann á djúpu
sundi;
háleit dýrð með heiðr ok sælu
Hallvarðs skínn um Nóreg
allan.

24. Guðs einkason, getinn af
móður,
gættu vár, þá er líkams mættir
þverra fast ok þeir eru næri,
er þínar skepnur vilja pína.
Osv.

25. Máríciús mikilli stýrir
manna fjǫld, er Rómam kannar,
sex þúsundir, sætri huxan,
sex hundruð sem fylgja mundi;
þanninn frá ek at þrír tigir
tvennir
þeir eru sex, er kallaz meiri,

---

give kristendommen hjælp; over hele Danmark kaldes han .... og gode hjælp; herrens herlighed vil aldrig få ende.

22. *Halvard pinte slette mennesker øster på i Viken i en lille båd: den berömte mand vilde beskytte en kvinde for døden, som onde mennesker havde bagtalt; onde mænd skød siden straks med bue oppe fra land; en siddefjæl løftede han mod den pil; men pilen flöj igennem manden.*

23. *De svigfulde mænd vilde skjule den såredes lig, sænke det i vandet, og disse grumme mænd binder en sten med stor kraft om ligets hals; fuld af nåde flød han med stenen og fandtes ude på det dybe sund; Halvards höje herlighed skinner med hæder og salighed over hele Norge.*

24. *Guds eneste sön, båren af en moder, beskyt os, når legemets kræfter forsvinder stærkt, og de er nær, som vil pine dine skabninger. Osv.*

25. *Mauricius styrer en stor mængde mænd, der begiver sig til Rom med sød (kristelig) tanke, 6000, hvortil 600 monne slutte sig; dertil har*

Sýrlands nú með sætum jarli
sunnan kvámu ok drotni unnu.

26. Vǫldugir norðr í Valland heldu,
vilja þeir með keisarann skilja,
Díócléciánús dauða nýjan
dæmir þeim, er trúna sæma;
Máríciús ok menn hans færa
mengit hjó, sem skipaði þengill.

* * *

Kátrínar drápa.

1. Drottinn gef þú dýrr at ek mætta
dæmistóls í hróðri sæma
alhreinasta ambátt þína,
Jésús Kristr, af mærðar húsi;
þar næst beiði milda móður
mána þengils frægs ok engla
ek nú hljóðs, at oss skuli mýkja
orða hall svá stirðni valla.

2. Orð tem mér sá er skjǫldung skírði
skýja tjalls ok spámenn allir,
prófetar Krists ok postular mæstir,
pínuð drótt með eldi ok sóttum,
frægar bið ek at mér ljái meyjar
mælsku gnótt, þá er efldi dróttinn,
ǫll sveit styrki engla stillis
óðsemjanda drápu at fremja.

3. — — — — — —

---

jeg også hørt, at 20 gange 30 og 6 foruden yderligere i tal [det hele en legio = 6666] — og alle disse kom nu syd fra med Syriens søde jarl og elskede gud.

26. *De mægtige gav sig nord på til Valland (Gallien), de vil skilles fra kejseren; Dioclezian idömmer dem, der hædrer troen, en ny død; Mauricius og hans dygtige mænd blev nedhuggede af mængden, som kongen (kejseren) befalede.*

[K.] 1. *Domstolens herlige gud, Jesus Kristus, giv at jeg kunde hædre den helt rene tjænerinde i lovprisning fra mit digtnings hus; dernæst beder jeg den månens berömte konges milde moder og englene om lyd, og at de gör min tunge blød, så at den ikke bliver stiv.*

2. *Styr mine ord, du som døbte himlens konge, og alle spå-mænd, Kristi profeter og herlige apostle, de mænd, der er pinte med bål og sygdomme; jeg beder at de berömte møer låne mig den veltalenheds rigdom, som gud styrkede; englenes konges hele skare hjælpe digteren (mig) til at fuldføre en drape.*

drottinn lýðs, er guðs son
þýðiz,
inna skal þá elda spennir
eyja hrings frá helgri meyju;
Kátrín frá ek at konungs jóð
héti
kostum prýdd, en góð verk
þýddiz,
veglig jungfrú var hún ok tígin,
vitr ok fróð at ǫllu góðu.

4. Kæna setti Kosti dóttur,
kunni hún ung at mæla tungur
allar þær, til bóknáms báru
Baldur eims, er gengu í
heimi;
ástar-gjǫrn hefir allar listir
ambátt himna drottins framdar,
fegri var sjá en flestar meyjar
falda Þrúðr ok hátta-prúðust.

5. Alexandría hét borg sú, er
brendra
bauga Hlín með frændum
sínum
stǫdd var í, þá er margar mæddu
mótgjǫrðirnar líkam snótar;
odda flaums réð ǫllum heimi,
ek nefni svá keisarann, stefnir,
Maxencíús lét meizlur vinna
Máríu sonar er þrælar váru.

6. Blótin vildi bragningr láta
beldinn efla í sínu veldi
hvern þann brjót, er af honum
girniz
heiðr at þiggja, orma leiðar;
afarkostum lét ýtendr rastar
alla sæta skeljungs fjalla
glæstrar rekkju, ef gjǫra ei
treystaz,
glóða hreytir, Þór eða Óðni.

---

3. — — — *menneskenes gud, som kaldes guds sön; da skal manden (jeg) fortælle om den hellige mø; jeg har hørt, at en kongedatter hed Katrina, udstyret med udmærkede egenskaber og som udførte gode gærninger; en værdig jomfru var hun og höj, vis og kyndig i alt det gode.*

4. *Manden* (Baldr báru eims) *satte Kostus' kloge datter til bogligt studium; som ung kunde hun tale alle de sprog, der taltes i verden; himlens konges kærlighedsfulde tjænerinde har udført alle idrætter; den kvinde var skönnere end alle andre møer og den med smukkeste sæder (væsen og belevenhed).*

5. *Alexandria hed den stad, hvor kvinden opholdt sig med (hos) sine slægtninge, da mange pinsler plagede kvindens legeme; en mand rådede for hele verden; dermed mener jeg kejseren; Maxencius lod pine og plage dem, der var Marias söns tjænere.*

6. *Den overmodige kejser vilde lade enhver den mand, der lystede at blive hædret af ham, styrke blót i sit rige; han* (rastar glóða hr.) *lod*

7. Mærin gekk fyr málma skýran
mæt fremjanda spekt at temja,
heilug gerði hilmi skorða
hrannar báls at kveðja þannveg:
„dýrka þú aldri djǫful með verki,
dǫglings niðr, eða bænum fǫgrum,
léttu at blóta lýða ættir,
laga greinir, kvað mærin hreina.

8. Undraz þarftu ei hofit með hǫndum,
heilug mær talar slíkt við deili,
heldur líttu á himin ok ǫldu.
hrannar báls, ok sól, gjǫrt manna;
þjóðar, hygg at þessu smíði
þengils, fylkir, helgra engla;
mildingr skrýddi mána foldar
mannligu holdi guðdóm sannan.

9. Segi ek þér at frá Máríu meyju
mildingr frægur beraz lét hingat;
tel ek at svá lét tiggi sólar
tírar-gjarn í Jórdán skíraz;
sjálfráður á sik tók dauða,
sára písl fyr glæpi vára;
týndr var heimr af tálum fjanda,
treystir fekk hann guðdóms leystan.

10. Jésús Kristr er drottinn drotna,
dýrka þú hann, kvað falda Nanna,
fǫður ok son bið frá þér leiða

alle de mænd (fjalla skelj. glæstr. rekkju ýtendr) *lide hård medfart, som ikke vilde fæste lid til Tor eller Odin.*

7. *Den herlige mø gik frem for den kloge kriger for at vise sin kløgt; den hellige kvinde tiltalte således fyrsten: „tilbed aldrig djævlen, fyrstesön, i gærning eller med skönne bönner; lad menneskene holde op med at blote, lovens styrer, sagde den rene mø.*

8. *Du skal ikke beundre (det hedenske) tempel, bygget af menneskehænder; — sagde den hellige mø til guldets uddeler —, heller skal du se på himlen og bølgen og solen; folkets fyrste, betragt dette arbejde af de hellige engles konge; himlens konge iførte sin sande guddom menneskeligt kød.*

9. *Jeg siger dig, at den berömte konge lod sig føde her i verden af Maria mø; jeg siger, at solens rylystne konge dernæst lod sig døbe i Jordan; ifølge eget ønske underkastede han sig døden, en svar pinsel for vore synder; verden var fortabt ved djævlens svig; guddommens besidder forløste den.*

fjandans tál ok helgan anda;
skíraz láttu, skatna stýrir,
skorð mælti þat vizku borða,
leyndar skaltu lýsa syndir
lærðri sveit, en kasta flærðum."

11. Stillir frétti hljóði hvellu
hafnar glóða eik at nafni;
fljóðit gjǫrði at birta bæði
baugs veitanda ætt ok heiti;
síðan spurði siklingr Þrúði
sævar bála, sneldr í máli:
„hvárt ætlar þú, hranna kertis,
hilmi, skorð, at sigra orðum?

12. Einráðit hefi ek at orðum þínum
ekki trúi ek né mínir rekkar";
þannig mælti hvitra hjalta
hristir reiðr við fljóðit kristit;
fimm tigu valdi Freyju hǫlda
fannar lófa spekt at prófa,
eigandi við ambátt fræga
engla dýrðar — — — þengils.

13. Heilug rǫdd tók hátt at mæla
harðla dýr við meyna skýra:
„Kátrín vit þú at guðdóms gætir
gistir bjartr í þínu hjarta;
hræz þú eigi, Hǫrn en bezta,
heiðna spekinga, orma leiðar;
unnar leið þú elda Nanna
alla þá til minnar hallar".

14. Meistarliga vann mentir leystar

---

10. *Jesus Kristus er kongernes konge; tilbed ham — sagde kvinden —, bed fader og sön og den hellige ånd at fjærne djævlens svig fra dig; lad dig døbe, mændenes fyrste — det sagde den kloge kvinde —, du skal åbenbare dine skjulte synder for den lærde skare og ophøre med falskhed".*

11. *Fyrsten spurgte med höj stemme kvinden om navn; hun meddelte ham både sin herkomst og navn; siden spurgte fyrsten kvinden, ophidset i sin tale: „vil du, kvinde, besejre fyrsten (mig) med ord?*

12. *Jeg har fast besluttet, at jeg ikke vil tro på dine ord, ej heller mine mænd"; således talte krigeren vred til den kristne kvinde; han udvalgte 50 mænd for at prøve kvindens kløgt, de skulde have en [visdoms dyst] med guds berömte tjænerinde.*

13. *En hellig stemme, meget herlig, begyndte at tale höjt til den kloge mø: „Katrina, vid, at guddommens vogter gæster lys dit hjærte; vær ikke bange for de hedenske vismænd, du bedste kvinde, før dem alle, kvinde, til min hal".*

14. *Mesterlige svar gav møen, glædet af den himmelske stemme, på alle de videnskabelige spørgsmål, som de stærke mænd forelagde hende;*

mærin, glǫdd af himna rǫddu,
allar þær, er ǫflgir þollar
ǫglis stéttar hána fréttu;
spektarlauss bað spekinga þessa
spennir málms í eldi brenna
réttvís mærin, ræsir þótti
reiðuligr, þann hvern er sigrar.

15. Vitrir báðu vella Þrúði
vargfæðendur þá at bjarga
sál ok ǫnd við svælum fjanda:
„sætt oss við guð Jákóbs ættar";
Kátrín tjáði Krists fyr lýðum
kraptaverk ok dýrðir sterkar;
eigendr tóku iðran fagra
ǫglis túns af dæmum fǫgrum.

16. Bragnar létu í báli heitu
blessat líf, en fór með vífi
lík heilug í láði at hylja
lýða sveit með allri prýði;
hárit kunni ei heldr at brenna
brannar bliks á viðum en annat;
ýtendr lofuðu engla gæti
ǫldu fress af tákni þessu.

17. Heyr þú, blessaðr himna dýrðar,
heita skal ek nú á þik, veitir,
græðari minn ok guðdóms spennir,
gef mér viðkvæmilig orð til stefja.
(Stev). Stendr ok sitr til hægri handar
heilug María aldar deili;
mildingr skípar nú mána foldar
mæstr Kátrínu henni et næsta.

18. Hilmir segi ek at hugðiz tæla

---

den kløgtberøvede kriger befalede, at enhver af disse vismænd, som den retfærdige mø overvandt, skulde brændes i ild; kongen tyktes vred.

15. *De kloge krigere bad da kvinden at frelse deres sjæl og ånd for djævlens brand: „forlig os med Jakobs slægts gud"; Katrina forklarede for mændene Kristi jærtegn og stærke herlighed; mændene tog en skön anger på grund af fagre eksempler (fortalte begivenheder).*

16. *Mændene lod deres velsignede liv i det brændende bål; men mændenes skare begav sig hen med kvinden for at begrave de hellige lig med al hæder; hverken håret eller andet kunde brænde på mændene; mændene lovpriste englenes styrer på grund af dette jærtegn.*

17. *Hør du, himlens herligheds velsignede giver, jeg vil nu påkalde dig min frelser og guddommens besidder, giv mig ord, passende til stev. Den hellige Maria står og sidder til höjre side for menneskenes styrer; himlens herligste konge giver nu Katrina plads ved siden af hende.*

18. *Jeg fortæller, at fyrsten havde i sinde at besnære himmelkongens*

himna gætis ambátt mæta;
mýgir bauðz þá fljóði fǫgru
fannar lófa at eiginmanni;
„allir skulu, kvað odda spillir,
elda Lofn, í mínu veldi
heiðra þik sem helga gyðju,
hnyssings teigs, ef mik vill eiga“.

19. Kátrín sagðiz kóngi heitin
kraptafull þeim er alt gott skapti;
ǫllum neitti ófnis palla
orðum fylkis heilug skorða;
reiðir skipaði geima glóða
græðara heims at fletta klæðum
fyrðum sínum, fast at berja,
falda strǫnd, ok kvelja í bǫndum.

20. Berja frá ek stǫngum stórum
stillis rekka ljótrar villu
milda ambátt mána foldar
mildings frægs ok vǫndum gildum;
blóðit flaut af búki hvítum
bragnings meyjar sólar vagna:
síðan byrgðu seggir heiðnir
svanna guðs í myrku ranni.

21. Drottinn sæll réð dregla þellu
dæmistóls með táknum sæma;
fæddiz henni ei fyrr né síðar
fróðari mær, nema drottins móðir. *Osv.*

22. Keisarans tók kvón at fýsaz
Kátrínu at tjá iðran sína;
bragnar vísa at byrgðu húsi
bauga Hlǫkk á grímu dǫkkri;

---

herlige tjænerinde; han tilbød sig da den herlige kvinde til ægtemand; „alle skal, sagde krigeren, i mit rige hædre dig kvinde som en hellig gudinde, hvis du vil ægte mig“.

19. *Katrina sagde, fuld af kraft, at hun var den konges brud, der havde skabt alt; den hellige kvinde sagde nej til alle fyrstens ord; manden* [reiðir geima glóða] *befalede da sine mænd at afklæde guds kvinde, slå hende stærkt og pine hende bunden.*

20. *Jeg har hørt, at fyrstens mænd i hæslig vildfarelse slog himlens berömte konges milde tjænerinde med store stænger og tykke piske; blodet strömmede ned ad guds møs lyse legeme; siden lukkede de hedenske mænd guds kvinde inde i et mörkt hus.*

21. *Domstolens salige gud hædrede kvinden ved jærtegn; hverken för eller senere er der født en mø, kyndigere end hun, undtagen guds moder. Osv.*

brekku frá ek með brjósti
klǫkku
beygja svá fyr helgri meyju,
háleit var þat henni sæla,
himna veldis, síka elda.

23 „Sættu mik við sólar
drottin,
syndir játa ek þér með gráti,
giptu fyld ok guðdóms krapti
gǫfgust mær“, kvað hilmis kæra;
„trúðu á þann, er tók at smíða,
traust kalla ek þat, skepnu
alla,
Lofn guðvefs, en lǫstum hafna“;
limr mælti svá fylkis himna.

24. Drottins tjáði dýrsta háttu
dýrlig ambátt himna stýris,
Rínar báls svá at rǫngum
greinum
Rist hafnaði, en játti Kristi;
síðan tǫluðu sætur báðar
sómlundaðar af góðu tómi
alla nótt um engla stillis
orð ok verk, þau er guðdóm
merkja.

25. Skjǫldungr veitir skýja
veldis
skírðum þjóðum alt et góða,
hjartanliga á himnum bjǫrtum
háleitr er Kristr Jésús sálum.
Osv.

26. Riddari tók, sá er ræsis
leiddi

---

22. *Kejserens hustru fik lyst til at udtale sin anger for Katrina; mændene fulgte hende i den mørke nat til det lukkede hus; jeg har hørt, at kvinden* (brekka síka elda) *böjede sig med ydmygt bryst for himmerigets hellige mø; det var hende höj salighed.*

23. *„Forlig mig med solens konge; jeg indrömmer mine synder for dig med gråd, du höje mø, fuld af lykke og guddommelig kraft“, sagde fyrstens hustru; „tro på ham, der smedede alt det skabte; det kalder jeg fortrøstningsfuldt, kvinde, og hold op med at leve i synd“: således talte himmelkongens lem.*

24. *Himmelkongens herlige tjænerinde fortalte guds dyrebareste gærninger, så at kvinden vragede den vrange tro og bekendte Kristum; siden talede bægge kvinder, hæder-sindede, sammen i god fred hele natten om guds ord og gærninger, som betegner guddommen.*

25. *Himlens konge giver de døbte mennesker alt godt; hjærtelig er den höje Kristus Jesus for sjælene i den lyse himmel. Osv.*

26. *Den ridder, som havde ført fyrstens hustru til det mørke hus hen til den höje kvinde, kastede hedenskabet formedelst kvindens ord;*

ranns til myrkrs fyr gǫfgan
svanna
eiginkván, af orðum Ságu
eiða linns at kasta heiðni;
ýtir sagðiz aldar gætis
elgs sólbyrðis meyju helgri
gilliga vafðr í glæpum ǫllum:
„guð Ísáks kenn mér at prísa“.

27. Kátrín beiddi hann Kristi
játa
klǫkkvandi en neita fjanda:
„síðan tak þú synd at hrjóða
seims tínandi úr brjósti þínu,
einum skaltu í þrenning þjóna
þeim er skapti sól ok heima,
fǫður ok syni, ok ferðir lýða,
flóð ok land, ok helgum anda“.

28. Helga siðu tók drengr ok
dólga
dúcentí í myrku húsi
lægis (var þat líkn) af fǫgrum
listar-orðum bríma skorðu;
Porfiríús hét princeps þessi,
pells kendi þeim guðs-orð
þella;
fleygir trúði sá fálka teiga
fannar hverr á drottin sannan.

29. Hrist fór þá með hreinu
brjósti
hrings á braut ok málma
Gautar;
ǫll leyfðu þau engla stilli
endalaust, sem guðs mær
kendi. *Osv.*

30. Tólf daga lét tróðu elfar
tiggi elds í hǫptum liggja
bunna fast í byrgðu ranni,
bauð hann slíkt, áðr hún tók
dauða;
sína hitti siklingr mána,

---

manden (ýtir sólbyrðis elgs) *erklærede sig for guds hellige mø dygtig indfiltret i alle synder: „lær mig at lovprise Isaks gud“.*

27. *Katrina bød ham at bekende Kristum med ydmygt sind og fornægte djævlen —: „siden skal du udrydde synden af dit bryst, mand; én i treenighed, fader, sön og den hellig ånd skal du tjæne, ham som skabte sol og verdner, menneskenes skarer, hav og jord“.*

28. *Hellig tro tog manden og 200 fjender (hedninger) i det mörke hus — det var en nåde — formedelst kvindens skönne idrætsord; Porfirius hed denne hövding; kvinden lærte dem guds ord; enhver af dem trode på den sande gud.*

29. *Kvinden drog da bort med rent bryst og mændene; alle lovpriste de uden ende englenes gud, som guds mø lærte dem. Osv.*

30. *I 12 dage lod fyrsten kvinden ligge i bånd fast bunden i det lukkede hus, det bød han, för hun tog døden; månens herlige konge, alle*

sannr lausnari allra manna,
ítarligr með engla sveitum
ambátt kæra ok ljósi skæru.

31. „Verð ertú, segir drottinn dýrðar,
dyggust mær á himni at byggja,
laun skaltú fyr þrautir þínar
þiggja, slíkt kvað engla tiggi;
hræðaz þarftu ei hót né dauða
heiðins grams né mikla reiði;
sveitir ætla ek at senda á móti
sálu þinni engla minna."

32. Kátrín gjǫrðiz hress af heitum
hildings þess, er veitir mildi;
bæði girntiz bauga tróða
beiska nauð ok sáran dauða;
siklingr bauð til sín at leiða
sæta ambátt veraldar gætis,
bjartur skein, sem brynni af kerti,
bauga þellu geisli af augum.

33. Allir tóku at undraz þollar
ǫglis ness, er mærin þessi
skyldi svá með skæru holdi
skína mega fyr píslum sínum.
Osv.

34. Stef þau, er ek með stuðla knífi
smíðat hefi, mun verða at líða,
skjǫldungs er víst nú skýja veldis
slæmrinn gjǫrr um háleitt dæmi.
Ǫll hafði þá odda spillir
orðin sǫm við falda skorðu;

menneskers sande forløser, besøgte sin kære tjænerinde med engleskarer og flammende lys.

31. *„Du fortjæner, siger herlighedens herre, trofaste mø at bo i himlen; lön skal du få for dine pinsler; det sagde englenes konge; du behøver ikke at frygte den hedenske fyrstes trusler eller døden eller hans hæftige vrede; jeg skal sende imod din sjæl skarer af mine engle."*

32. *Katrina blev glad ved den konges løfte, som giver nåde; hun var begærlig både efter besk nød og pinefuld død; fyrsten befalede at føre verdens herres søde tjænerinde frem for sig; der stod en klar stråle ud fra kvindens öjne, som om det var et lys der brændte.*

33. *Alle mænd undredes over, at denne mø skulde, sine lidelser tiltrods, kunne skinne således med lysende legeme. Osv.*

34. *De stev, som jeg har dannet med digtningens kniv, vil nu holde op; slutningen vil nu tilvisse blive gjort om himlens konges höje gærning —. Krigeren havde da alle de samme ord til kvinden; hedningen tilbød at ægte himmelkongens mø.*

blóta fægir bauðz at eiga
bragnings meyju sólar vagna.

35. „Hygg at þú nú, heiðinn tiggi,
hæð mælti, sá ǫllu er æðri,
hvárn mundir þú eða heimsku gjarnan,
hafnar-ljósa, fyrri kjósa?“:
„heldur kjǫri ek, kvað hristir skjalda,
hverjum frægra en ǫllum lægra:
eigi skil ek, hví ǫðling Sága
elda síks hefir frétt at slíku“.

36. „Ǫllum hlutum er æðri ok sælli
Jésús Kristr, en fé ok listir
umgeypnandi allrar skepnu
er veitandi manni hverjum,
hirðir blessar himna dýrðar
hljómraddaðr á efsta dómi,
sunnudagr er þá, sínum mǫnnum“;
svá greinir þat mærin hreina.

37. Hirðiþǫll tók hans til orða
hyrjar flóðs ok réð at spyrja
(runnu tár um hvarma henni):
„hvess kunni þér meyna þessa?;
aldri hefir hún yðru veldi
unnit mein, svá þat megi greina:
grams unnarar gæzku sinnar
gjalda frá þér himna skjaldar“.

38. Æðin hljóp í plátu prýði,
pína bauð hann drotning sína,
brjóstin skáru blóta lystir
baugs spennandar lífs af henni:
tiggi lét þá tróðu hǫggva
tálgjarnastur Iðja mála;

---

35. *„Tænk nu over, hedenske fyrste, sagde kvinden* (hafnar ljósa hæð), *hvem vilde du vælge först, ham som er höjere end alt andet eller en, der var lysten efter dårskab?“. „Hellere vilde jeg vælge, sagde krigeren, ham som er berömtere end alle end en, der var ringere end alle: jeg forstår ikke, hvorfor kvinden (du) har spurgt fyrsten (mig) om sligt“.*

36. *„Jesus Kristus er ypperligere og saligere end alt andet, og han som holder hele skabningen i sin hånd yder ethvert menneske rigdom og idrætter; den himmelske herligheds hyrde velsigner med lydelig stemme sine mænd på den yderste dag; da er det söndag“, således forklarer den rene mø.*

37. *Hans hustru* (flóðs hyrjar hirðiþǫll) *tog da til orde og spurgte — tårerne strömmede ned ad hendes kinder —: „hvad beskylder I denne mø for?; aldrig har hun gjort dit rige mén, som kan nævnes; solens konges elskere må fra din side undgælde for deres godhed“.*

38. *Raseri betog krigeren; han bød at pine sin dronning; de blótlystne mænd skar brysterne af hende levende; den svigfuldeste fyrste lod*

sálin get ek at hennar hvíli
himna Krists í dýrðar-vistum.

39. Ýtir frá ek at efli blóta
Iðja raddar þann veg kvaddi:
„reyna skal ek nú ræsi at þjóna
rǫðla skríns ok félagar mínir;
dæmi munu menn hvergi í heimi
heyra slík fyr sínum eyrum,
Draupnis hlynr, er drotning þína,
dǫggvar, bautt með sverði at hǫggva“.

40. „Hvern býð ek, kvað enn heimsku-gjarni,
hjǫrva lund at missa fjǫrvi,
veðra hválfs at vísi heiðrar,
vella njótr, en hafnar blótum“;
ýtar kváðuz engla gæti
jǫtna róms (sóns?) hafa hugat at þjóna;
meiðar tóku dapran dauða
Drafnar elds í Jésú nafni.

41. Porfiríúm fyr píslir stórar
prýddan vann ok tvenn hundruð manna,
get ek þess víst at gumnar hljóti
gǫfuglig laun af sólar jǫfri;
ljúfri bauð enn lestir hlífa
lofðungs ambátt himintungla
auð ok fold at eignaz skyldi,
eitri líkr, en drotning heiti.

42. „Neittu eigi at þiggja þetta,
Þundr mælti svá orma grundar,

da kvinden hugge; jeg formoder, at hendes sjæl hviler i Kristi herlige himmelhjem.

39. *Jeg har hørt, at manden (Porf.) talte således til hedningen: „jeg vil nu prøve at tjæne himlens konge og mine kammerater ligeledes; sådanne begivenheder vil man ingensteds i verden kunne høre med sine øren, at du, mand, bød at hugge din dronning med sværdet“.*

40. *„Jeg befaler, sagde den dumme, at enhver mand skal lade sit liv, som hædrer himlens konge og vrager blót, mand“; mændene erklærede, at de havde besluttet at tjæne englenes vogter; de led den triste død i Jesu navn.*

41. *Porfirius og to hundrede mænd fik hæder og ære for de store pinsler; jeg formoder, at menneskene visselig høster höj lön hos solens konge; endnu bød krigeren, edder lig, himlens konges kære tjænerinde, at hun skulde få rigdom og land og kaldes dronning.*

42. *„Nægt ikke at modtage dette — sagde manden —, kvinde, ikke mændene giver dig grumme pinsler“; „svigfulde mand, sagde kvinden*

pella brík, at ei píslir stækar
pálmar hneitis þér um veiti";
„véla-maðr, kvað veitiselja
víns, frestaðu ei dauða mínum;
aldri skal ek nú yðru veldi
unna; dýrka ek hilmi sunnu".

43. Reiðr gjǫrðiz þá ræsir
skorðu
refla, beiddi lýða eflir
hildar veðrs at hǫggva skyldi
himna gætis ambátt mæta;
blíðust fór þá bjǫrt ok skærust,
blessuð, dyggust, mæt ok
hyggin,
fríð ok fǫgr með píslar-prýði
pella brík til himnaríkis.

44. Linna huldi líkam hennar
leitis Njǫrðr í grænni jǫrðu,
andinn fór með englum stýris
imna-sǫngs á bjarta himna:
tákna fjǫld má trauðla reikna
tunga mín, er Káterina
innir einart. á grundu grænni:
grein sonn er þat kristnum
mǫnnum.

45. Ljóðat hefi ek um líf ok
dauða
lims mætiligs aldar gætis;
djǫrfung mikil er slíkt at starfa
spilli baugs með tungu illri;
hilding beiðir himna-veldis
hneigiþollr, at reiðiz eigi,
ǫglis túna, orðum mínum;
yndi mitt hefi ek lagt við
syndir.

46. Bergða ek með brjósti
saurgu
blóði ok holdi skapara þjóðar,

---

opsæt ikke min død; aldrig vil jeg nu elske eders magt; jeg tilbeder solens konge".

43. *Kongen blev da vred på kvinden; krigeren befalede mændene, at de skulde hugge himmelvogterens herlige tjænerinde; den blideste, klare og skæreste, velsignede, braveste, herlige og kloge, skönne og fagre kvinde drog da med pinselens pryd til himmerig.*

44. *Manden begravede hendes legeme i den grönne jord; sjælen fór med hymnesangens styrers engle til den strålende himmel; min tunge kan næppe opregne jærtegnenes mængde på den grönne jord, som Katrina udfører uafbrudt; det er sandhed for kristne mennesker.*

45. *Digtet har jeg om menneskenes herlige beskytters lems liv og død; det er stor dristighed for en mand med en ringe tunge at göre sligt; manden (jeg;* hneigiþollr ǫglis túna) *beder himmeriges herre, at han ikke bliver vred over mine ord; jeg har haft alt for megen glæde af synderne.*

sálliga er ek í sauri ǫllum
synda vafðr ok ilsku-lyndi;
hilmi ek fyr hneitis pálmum
hórdómi sem stuld ok morði,
manndrápit verðr optar unnit,
Yggjar báls en runnar hyggja.

47. Heita vil ek á himna gæti
hræddr ok skelfdur, at mín græddi
andar sár, því ek hefi bundit
yndi mitt við fúlar syndir;
dýra biðr ek dǫglings móður
dæmistóls sem heims ok sólar
árnaðar-orðs við hilmi hlýrna
háleitan fyr minni sálu.

48. Alla kveðr ek aldar stillis
engla sveit, at mér skuli veita
ténað sinn, svá taki at hrynja
tárin hrein af brúnar steinum;
ráðinn er ek nú allra at iðraz
ódáða, svá at ek fái náðir
annars heims, þá er drottinn dæmir
dýrstrar hallar þjóðir allar.

49. Kátrín bið ek at Kálfi veiti
kvæðis-laun, er hleypr en skæða
emjandi frá efsta dómi
ǫflug ferð með svǫrtum djǫfli;
greini ok verndi gjǫrðir mínar
gǫfug María sólar jǫfri,
giptu fyld ok guðdóms-krapti,
græðarinn einn er henni æðri.

50. Ǫllum veitir engla stillir,

46. *Jeg har nydt folkenes skabers kød og blod med urent bryst; bittert er jeg indviklet i syndernes hele smuds og sindets ondskab; for menneskene skjuler jeg hor såvelsom tyveri og mord; manddrab udøves oftere, end man tror.*

47. *Jeg vil ræd og frygtsom påkalde himlens vogter, at han skal helbrede mine sjælesår, ti jeg har knyttet min fryd til fule synder; jeg beder den herlige moder til domstolens såvelsom verdens og solens konge, at hun udtaler hjælpende ord for min sjæl hos himlens höje konge.*

48. *Jeg påkalder menneskenes konges hele engleskare, at den skal yde mig sin bistand, så at rene tårer begynder at strömme ud af mine öjne; jeg er nu fast bestemt på at angre alle mine ugærninger, så at jeg kan få fred i den anden verden, når den dyreste hals herre dömmer alle mennesker.*

49. *Jeg ønsker, at Katrina giver Kalv lön for digtet, når den farlige, kraftige skare løber hylende tilligemed den sorte djævel fra den sidste dom; den höje Maria forklare og forsvare mine gærninger for solens konge, hun som er fyldt af lykke og guddoms kraft; frelseren alene er höjere end hun.*

orð sǫnn eru þat, kristnum
mǫnnum
dýrð, háleitri en Ullar orðum
unnar dýra biðja kunna;
eigendur fyr iðran fagra
jǫtna róms á efsta dómi
hæsta tign með helgum
Kristi
hljóti, svá at aldri þrjóti.

51. Káterín við óði mætum
efni gless með sǫguna þessa,
vitúlús gaf honum viðarins heiti
vátes bernit en nú er hann
fráter;
littu maðr á letrit þetta;
landi reit, segir óðar veitir;
laufa þollr i læstu bréfi
leita máttu at váru heiti.

Af heilogum meyjum.

Heilagra meyja drápa.

1. Heyrðu ómælds himna veldis
herra guð, sem ei má þverra
ríki þitt, fyr miskun mjúka
mærðar-grein í kvæði færða;
til nefnandi ætta ek jafnan
Jésú næst ok Máríu hæstri
yfirpostulann æzta, lífi,
Andréám, þann er guð hefir
vandat.

2. Lýsa vilda ek lofandi glósum
líf ágætra dýrðar-vífa,
drottinn várr með hverjum
hætti

---

50. *Englenes konge giver alle kristne mænd — det er sande ord — en höjere herlighed end menneskene forstår at bede om i ord; gid menneskene måtte for skön anger ved den sidste dom opnå den höjeste hæder hos den hellige Kristus, som aldrig skal få ende.*

51. *Glæd dig, Katerina, over det indholds-herlige digt med denne fortælling; „Vitulus“ (ɔ: Kalv, digteren) gav det (digtet) „træets“ navn [dette navn er tabt], „vates“ („digteren“) ..., men nu er han „frater“ (munk); se mand på dette skrift; en landsmand skrev det, siger digtets giver; du kan søge mand efter vort (mit) navn i det lukkede brev (i de forblommede udtryk).*

[H.] 1. *Hør du, det umålelige himmelriges herre gud, hvis magt aldrig forminskes, for din milde nådes skyld på digtningen i dette digt; altid burde jeg næst efter Jesus og den höjeste Maria nævne den ypperste overapostel, Andreas, hvis liv gud har hædret.*

2. *Med rosende ord vilde jeg beskrive udmærkede herlige kvinders*

huldi þær í krapti skærum;
milliga skein yfir meyjum
ǫllum
meyligt blóm ens hæsta sóma.
Máría sjálf er drotning dýrust,
dýran fæddi hún himna stýri.

3. Sjá er prýðilig umfram
aðrar
ást-vinnandi drottins kvinnur,
þvíat réttlætis sólin settiz,
sjálf þrenningin skein af henni;
hennar nafn er hverjum manni
hjartaligt fyr miskunn bjarta,
milliga bergr hún jafnskjótt
ǫllum,
allir senn þótt Máríam kalli.

4. Aðrar þoldu Jésú brúðir
ýmsa nauð í grimmum dauða,
sætur Krists ok sjaldan grétu
sárligt mein í þrautum neinum;
saklausust við mótgjǫrð mikla
Máríe þoldi gjǫrvǫll sárin
ǫndin hrein, þau er Jésús kendi
yfirvoldugr á sínu holdi.

5. Sæt Máría gjǫrði at gráta
gráti mædd í sonarins láti,
lát Júðanna fældi at fljóði,
fljóðit horfði á krossinn rjóðan;
rjóðandi þá flaut ok flóði
flóð táranna niðr um móður,
móður brjóstit strengt af stríði
stríðit bar sem engi síðan.

6. Sjá er elskulig Máría meyja
móðir Krists, er alt et góða
veitir, þiggur, gefr ok gætir,
gæsku-lífit allra vífa;
sínar flytr hún sætar bænir
syndug þjóð at hljóti yndi;

---

liv, på hvilken måde vor herre gav dem strålende kraft; mildelig skinnede over alle disse møer den höjeste hæders jomfru-blomst, selv er Maria den dyrebareste dronning; hun fødte himlens dyrebare styrer.

3. *Hun er prydelig fremfor alle andre kvinder, udøvende kærlighed, ti hun blev retfærdighedens sol; selve treenigheden skinnede af (ved) hende; hendes navn er ethvert menneske hjærtelig kært for hendes lyse miskundhed; nådig frelser hun alle lige hurtigt, selv om alle på engang påkalder Maria.*

4. *Andre Jesu kvinder tålte mangen slags nød i grusom død og Kristi kvinder begræd sjælden det svare mén i nogen kval; Marias rene sjæl, uskyldigst, følte i den store modgang alle de sår, som den overmægtige Jesus mærkede på sit legeme.*

5. *Den søde Maria græd, overvældet af gråden, ved sönnens død; Jødernes adfærd spottede kvinden; hun så på det røde kors; tårernes flod flød og strömmede nedad den blussende moder; moderens bryst, spændt af kummer, bar kummeren som ingen siden.*

henni mega því allir unna,
ann hún hverjum kristnum
manni.

7. Dætur þrjár með dygð ok
vitru
dygðar-gædd er Anna fæddi.
Máríu lét hún meyna heita,
meir elskandi en hverja þeira;
ættprúðasta Jóakíms dóttur
átti hún fyrst er dýrkaz mátti;
kunnig er nú Mária mǫnnum,
menn allir fá líkn af henni.

8. Ǫnnur giptiz Mária manni,
mektar-ráði Alpheús náði,
frúin vænasta fjóra sveina
fæddi hún til spektar gædda;
mengit nefnir Jákóbúm yngra.
Jósep skínn í krapti ljósum.
Taddeús alt með gæsku græddi.
góðr ok mildr Símónis bróðir.

9. Mária hlaut en yngsta æru
angri svipt, er tók at giptaz.
Zébédéús mildrar meyjar
móður fekk at vilja góðum;
þeira sonr má heita herra
harðla kunnr, er guðs son unni.
postuli Jón við mildleik mestan
mektar-sannr ok Jákóbús
annarr.

10. Ván er þess at systrung
sinum
sannr elskugi guðs ok manna
Mária veiti mekt ok æru.
mæt ok fǫgr í himna sæti,

6. *Denne elskelige mø Maria er Kristi moder, som yder, modtager, giver og bevogter alt det gode, godhedens liv blandt alle kvinder; sine søde bönner fremfører hun for at den syndige menneskehed kan få fred; derfor kan alle mennesker elske hende; hun elsker ethvert kristent menneske.*

7. *Anna, udstyret med dyd, fødte tre døtre, dydige og kloge; hun lod møen hedde Maria, og elskede hende mere end nogen af de andre; Joakims ætstore datter, der kunde tilbedes, fødte hun først; nu er Maria kendt af menneskene; alle får nåde hos (ved) hende.*

8. *Den anden Maria blev gift; Alpheus fik det herlige giftermål; den væne frue fødte fire sönner, udstyrede med visdom; mængden nævner (én) Jakob den yngre, Josep skinner i lysende kraft. Taddæus helbredede alt med godhed, Simons gode og milde broder.*

9. *Den yngste Maria fik den hæder, berøvet sorgen, at hun blev gift; Zebedeus ægtede den milde mø med hendes moders gode vilje; deres sön kan kaldes en meget bekendt herre, hvem guds sön elskede, apostlen Johannes med den störste mildhed, sand i magt, og Jakob den anden (sön).*

10. *Det er at vænte, at guds og menneskenes sande brud, Maria,*

þvíat óflekkuð miskunn meyjar
má þat alt í sínum ráðum
gleði huggandi gefa ok þiggja
gott ok ljúft, er biðr hún
drottin.

11. Kvinna var með heiti
hennar
henni kær ok drotni skærum;
milliga skal sú María kallaz,
Magdaléna jafnan sagðiz;
fyst var þessi full af lǫstum.
fann hún Krist í vænu ranni,
gjǫrði hann hana með einu
orði
alprúðastan gimstein brúða.

12. Jésús Kristús upp nam rísa
einn ok þrennr ok birtiz henni,
postulum sagði hún prýði-
mestum
prúða sýn, er fegnir trúðu;
eyðimerkur sótti síðan
sára nauð um þrjátigi ára;
hvern dag sá hún með
hjálpar-augum
himna dýrð, er guð várr skýrði.

13. Hennar ǫnd í sælu sanna
sannur leiddi hjálpari manna,
páskadag með sætum sigri
sæta guðs fekk virðing mæta;
Magdaléna meiri frægðir
María þiggr af drotni várum
nær ok firr, en neinn megi
skýra;
nafn hennar sé blessat jafnan.

14. Þrifnað fekk með þessu
nafni
þrifligt sprund á hjálpar stundu,
María er sú kǫlluð kæra;

skænker sin søstersön magt og hæder, herlig og skön i himlens hjem; ti møens uplettede nåde formår, trøstende med glæde, i sine råd at give og modtage alt det gode og kærlige, hvorom hun beder herren.

11. *Der var en kvinde med hendes navn, hende og den lyse gud kær; mildelig skal hun kaldes Maria (el. skal den M. påkaldes?), Magdalena blev hun jævnlig kaldt; i begyndelsen var hun fuld af laster; men hun fandt Kristus i det skönne hus; han gjorde hende med et eneste ord til den mest udmærkede ædelsten blandt kvinder.*

12. *Jesus Kristus stod op, én og tredobbelt, og viste sig for hende, hun fortalte apostlene, de herlige, det herlige syn, og de trode glade derpå; siden søgte hun til ødemarker og svar nød i 30 år; hver dag så hun med hjælpens öjne himlens herlighed, som vor gud viste hende.*

13. *Menneskenes sande frelser førte hendes sjæl til den sande salighed; påskedag fik guds kvinde herlig hæder med sød sejr; Maria Magdalena opnår större berömmelse hos vor gud nær og fjærnt, end nogen er i stand til at forklare; hendes navn være altid velsignet.*

kæran segi ek at egypzk væri;
háskafull var hennar æska,
hǫrmuliga i glæpum ǫrmum
flýði hún burt af frænda láði:
fyldiz mart þat er eigi skyldi.

15. Krossaz vildi kvinna þessi,
kom hún með sorg til Jórsala-
borgar;
yfirmusterit Jésú Kristi
enn var byrgt fyr syndum
hennar,
áðr himna kóngs mjúka móður
Máría bað, sú er flaut i tárum,
líknar-brunnrinn lofaði henni,
langa stund, i kirkju ganga.

16. Tuttugu vetr ok sautján
setti
sinn líkama þessi kvinna
eyðimerkur nǫkt i nauðir.
nauðin sjá var líkust dauða;
mildur guð fyr mjúka iðran
Máríam tók úr glæpum sárum;
skinn hún nú sem einhver
ǫnnur
jungfrú hrein i lifandi greinum.

17. Háttar form enn hreini
drottinn
hefjaz láttu nú til stefja
þinnar mæðr ok hirðar hennar
hreinlífastra mektar-vífa.
(Stev) Ynnilig berr allra kvinna
æru ok prís af drotni skærum
Máría sjálf, er meyjum stýrir
móðurliga ok ǫllu góðu.

18. Heimrinn norðr ok heilug
Róma

---

14. *En god kvinde fik med dette (samme) navn trivsel i hjælpens stund; Maria kaldes den kvinde; jeg siger, at hun var ægyptisk; hendes ungdom var farefuld; hun flygtede sörgelig i elendige synder bort fra sine frænders land; der skete meget, som aldrig burde være hændt.*

15. *Denne kvinde vilde besøge korset; med sorg kom hun til Jerusalem; Jesu Kristi hovedtempel var endnu lukket for hendes synder, indtil hun længe bad til himmelkongens myge moder, Maria, badet i tårer; miskundhedens brönd lovede hende at gå i kirke.*

16. *37 år opholdt denne kvinde sig nøgen i ødemarkens nød og trængsel; den nød lignede døden mest; den milde gud befriede Maria for hendes svare synder for hendes ydmyge anger; nu skinner hun som enhver anden kysk jomfru i livet.*

17. *Rene gud, lad nu min digtnings form hæve sig til stevet (til ære for) din moder og de renlivede mægtige kvinder i hendes hird. Den elskelige Maria bærer selv hæder og pris over alle kvinder (givet hende) af den lyse herre, hun som moderlig styrer alle (hellige) møer og alt det gode.*

huggan fær af meyju skærri;
sjá var dýrr í sætu lífi
svanni giptur heiðnum manni;
Váleriánúm sjálf í sælu
Sessilía leiddi blessuð,
unni hann guði ok jafnvel henni,
einn græðara lofuðu bæði.

19. Almákiús jungfrú sæla
elsku næmdr í píslir dæmdi;
mild var sett á milli elda
meyja Krists, er skyldi deyja;
dægur sex var drósin fagra
dáliga byrgð í heitu báli;
sjálf miskunnin hlífði henni,
hennar náðu ei klæði at brenna.

20. Heiðinginn bað hǫggva síðan
háleitt víf, er stóð í báli;
fell á kné, sú er fyldi allan,
frú Sessilja, drottins vilja;
benjar þrjár á hálsi hreinum
heilug mær er sagt at bæri;
eigi lét þó mildust meyja
mætust líf, þvíat drottinn gætti.

21. Eptir lífit ótal krapta
einart vinnur sprundit hreina,
sigri hrósar sólu fegri
Sessilía með drotni blessuð.
Osv.

22. Mestar lét á mǫnnum Kristi
Maxencíús píslir vaxa;
eina lét hann jungfrú væna
óteljandi meinum kvelja;
Kátrína vann sigr en sæta
sæt ok fǫgr á spekinga þrætu,

18. *Verdens nordligste del og det hellige Rom får trøst af en lysende mø; den herlige kvinde var i sit søde liv gift med en hedning; den velsignede Cecilia førte selv Valerianus til salighed; han elskede gud og hende lige höjt; bægge lovpriste de den ene frelser.*

19. *Almakius, berøvet kærligheden, dömte den salige jomfru til pinsler; Kristi milde mø blev sat imellem to bål, da hun skulde dø; i seks halvdögn var den fagre kvinde elendigt lukket inde i det brændende bål; selve nåden beskærmede hende; hendes klæder brændte ikke (engang).*

20. *Hedningen bød siden at hugge den höje kvinde, som stod i bålet; fru Cecilia, som opfyldte guds vilje helt, faldt på knæ; det siges at den hellige mø havde 3 sår på sin rene hals; dog lod den mildeste, herligste mø ikke sit liv, ti gud beskærmede hende.*

21. *Efter sin død udfører den rene kvinde stadig et utal af jærtegn; Cecilia, herligere end solen, velsignet hos gud, har vundet sejr.*

22. *Maxencius lod de störste pinsler blive Kristi mænd til del; en*

barg hún þeim ok brǫgnum mǫrgum,
brúður kóngs á guðs son trúði.

23. Kátrínu fyr krapt ok vitru
keisarinn bauð at vinna dauða;
seggir þá með sverði hjuggu
sæla frú, sem kóngrinn mælir;
yndis bað hún til allra handa,
elsku fyld, at veitaz skyldi
mǫnnum þeim er mintiz hennar,
mey skínandi, í nauðum sínum.

24. Burðugt víf fekk bana af sverði,
blæða tók þá mjólk úr æðum,
hennar luktu holdit sanna
hreinir englar marmara-steini;
Kátrínam fyr miskunn mæta
mætur leiddi í hæsta sæti
guðs unnasti himins ok hennar;
hennar nafn er sælt meðal kvenna.

25. Vili þér eigi yárum sálum
vífin bjǫrt, er fara af lífi,
vísa frá yðr verndarlausum;
veitið oss þat er miskunn heitir. *Osv.*

26. Ágáða með yndi fríðu
ættuð vel, sú lýðinn bætti,
Sikileyjar í sínu ríki
sóma prýdd ok æsku-blómi;
Kvinciánús kæru væna
kvaldi sárt, er miskunn dvaldi,
fljóðit vill hann fá til brúðar,
fríðri snót er þvert í móti.

---

væn jomfru lod han pine med utallige kvaler; den søde Katrina vandt sejr, sød og fager, i den videnskabelige strid med vismændene; hun frelste dem og mange mænd; kongens (egen) hustru trode på guds sön.

23. *Kejseren bød at dræbe Katrina for hendes krafts og visdoms skyld; mændene huggede da den salige frue, som kongen befalede; opfyldt af kærlighed nedbad hun fryd til alle sider (og bad), at den skulde gives alle de mænd, der mindedes hende, den skinnende mø, i deres nød.*

24. *Den höje kvinde fik sin død ved sværdet; da blødte det med mælk ud af hendes årer; rene engle dækkede hendes sande legem med en marmorsten; guds herlige kærlighed og hendes (Maria) førte Katrina ved udmærket nåde til himlens höjeste sæde; hendes navn er saligt blandt kvinder.*

25. *I, lysende kvinder, vil ikke vise vore sjæle, når de forlader livet, fra eder uden beskyttelse; yd os det, som hedder barmhjærtighed.*

26. *Agathe med herlig fryd, af god herkomst, hun forbedrede menneskene i sit rige i Sicilien, prydet med hæder og ungdommens blomst;*

27. Ekki getr hann jungfrú
lokkat
ótta þrǫngda úr faðmi dróttins,
ristil lét við rengdar ástir
reiðar jarl fyr dómstól leiða:
bæði lét hann brjóst af fljóði,
bundin stóð hún píslum undir,
sprengja út með spennitǫngum,
sprakkinn gjǫrði drotni þakkir.

28. Bál var kynt um brúði
sæla,
bǫrðu þeir með grjóti hǫrðu
lýðir jarls í logandi glóðum
listugt víf, er játti Kristi;
sæt Ágáða sárar þrautir
sigrat fekk, er hræddiz ekki;
henni skal með helgum
mǫnnum
haldaz vegr en minkaz aldri.

29. Gef þú mér er græddir
lofða
giptu-list til stefja-skiptis,
Jésús minn, at orða glósur
endaz mætti dýrðar-kvendi.
(Stev). Yfirkóróna allra vífa,
ein María drotning hreinust,
henni þjóna helgar kvinnur
hallar guðs ok meyjar allar.

30. Agnes var með elsku
tignuð
Jésú blóm í sjálfri Róma;
þrautir háði þrettán vetra
þessi mey við grimman hessi:
níðingrinn bað nǫkta leiða
Nǫnnu gulls hjá heiðnum
mǫnnum;
vildi hann at skammaz skyldi
skrautlig mær, ef allsber væri.

***Kvincianus**, der vragede miskundhed, pinte bittert den gode kvinde: kvinden vilde han ægte selv, men den skönne kvinde var det tvært imod.*

27. *Ikke kunde han lokke jomfruen, frygtbetrængt, ud af guds favn; jarlen, vred på grund af den vragede kærlighed, lod føre kvinden for domstolen; han lod bægge hendes bryster sprænge af hende med knibtænger; bunden stod hun under pinselen; kvinden takkede gud.*

28. *Der blev tændt bål omkring den salige kvinde, de, jarlens mænd, slog den udmærkede kvinde, som bekendte Kristum, med hårde sten (der hun stod) i de luende flammer; den søde Agathe sejrede over de bitre lidelser, og frygtede intet; hun skal hædres blandt hellige mænd med hæder, der aldrig forminskes.*

29. *Giv du, min Jesus, som helbredede menneskene, mig idrætsheld til stevskifte, så at ordenes fortolkning kan strække til for de herlige kvinder. Alle kvinders overkrone, eneste Maria, reneste dronning, hende tjæner guds hals hellige kvinder og alle møer.*

30. *Agnes, Jesu blomst, blev hædret med kærlighed i selve Rom; denne mø blev, 13 år gammel, pint af den grusomme hövding; niddingen*

31. Haglig leysti hár úr
dreglum
hvítust meyja, fagrt at líta,
fríðast var sem frúinnar klæði
falli niðr um líkam allan;
Síniformús sætu væna
sár kennandi skipar at brenna;
ýtar kyndu eldinn heita,
Agnes stóð í logandi glóðum.

32. Létti upp hendr ok lofaði
drottin,
lagði þá með grimdar-bragði
Aspásíús járni hvǫssu
ungri mey í barka stungit;
faðir hennar sem frændr ok
móðir
frú blíðasta grófu síðan;
yfirprísandi endalausan
Agnes þiggr af drotni fagnað.

33. Látið eigi ljúfar sætur
lífit várt, er einskis svífumz,
glæpafult í dauða-djúpi
drekkja sér, þótt jafnan flekkiz.
Osv.

34. Anteókía meyjan mjúkust
Margaréta tók at bjarga
sætum lýð, er sauða gætti
sinnar fóstru ljúfust kvinna;
Ólibríús vænan vilja
vildi fá af brúði mildri,
frúin kærasta fimtán ára
fyrir-látandi honum at játa.

35. Greifinn setti guðs mey
ljúfa
grið bannandi í myrkva-ranni,
drákons kom þar djǫfull í líki,

---

bød, at kvinden skulde føres nøgen forbi hedenske mænd; han vilde, at den prægtige mø skulde blues, hvis hun var helt nøgen.

31. *Den kunstfærdige, lyseste mø løste sit hår, skönt at skue, ud af båndene; det herlige hår var som om det var fruens klæder, der faldt ned over hele hendes legeme; Siniformus bød at brænde den gode kvinde, der følte smærte; mændene tændte det hede bål; Agnes stod i de luende flammer.*

32. *Hun strakte sine arme i vejret og lovpriste gud; Aspasius stødte da med grusomhed det hvasse jærn i den unge møs hals; hendes fader såvelsom frænder og moder begravede siden den blideste mø; Agnes, der bör lovprises, modtager endeløs fryd af gud.*

33. *Lad ikke, elskelige kvinder, vort liv druknes syndefuldt i dødens dyb, vi som begår alt, uagtet det altid besudles.*

34. *I Antiochien begyndte Margareta, den mygeste mø, at frelse det søde folk, den elskelige kvinde, som vogtede sin fostermoders får; Olibrius vilde få den milde kvindes kære elskov; den kæreste frue, 15 år gammel, nægtede at blive hans brud.*

deyddi hún hann en flengdi
annan:
meina fjǫld ok þrautir mildust
mærin tók á líkam skæran;
Malkús einn af mǫnnum fylkis
mey óverða hjó með sverði.

36. Lesandi opt með fagnað fúsan
fúsir menn, er treysta henni,
hennar sǫgu, þá er krankar
kvinnur
kvennligt stríð í sóttum bíða;
Margaréta brúðum bætir,
bætta hjálp, með sínum mætti,
vaktar þessi meyjan mektug
mektar-gjǫrð á himni ok jǫrðu.

37. Sárra biðr ek sálna várra,
synda verða þungar myndir,
minniz þér fyr miskunn sanna
meyjar guðs, þá er vér skulum
deyja. *Osv.*

38. Sæt Lúcía segi ek at héti
Sikileyjar en vænsta meyja;
prúða vildi í porthús leiða
Páskasíús fullr af háska;
hvergi máttu hǫldar margir
hræra nǫkkur drottins kæru,
orka þeir at yxnum sterkum,
eigi mega þau frúna sveigja.

39. Bál var kynt um brúði
sæla,
bik vellanda um meyna helliz,
Lúcía stóð í loganum blessuð
lof færandi drotni kærum;
lýðrinn fyldiz ljótrar æði,

---

35. *Greven satte guds kære mø i et mörkt hus, berøvende hende fred; en djævel kom dér (til hende) i en drages skikkelse; den dræbte hun og piskede en anden: den mildeste mø tog en mængde mén og lidelser på sit skære legeme; Malkus, en af fyrstens mænd, huggede møen, der ikke fortjente det, med sit sværd.*

36. *Ofte læser mænd gærne med begærlig glæde, de som sætter lid til hende, hendes saga; (ligeledes) kvinder, når de syge må i deres sygdom lide kvindelig kummer: Margareta yder kvinderne hjælp med sin kraft; den ydede hjælp bevogter denne mægtige mø med kraftens handling i himlen og på jorden.*

37. *Jeg beder, at I, guds møer, ved sand miskundhed mindes vore sårede sjæle, når vi skal dø; syndernes billeder bliver (os) tunge. Osv.*

38. *Jeg siger, at Siciliens væneste mø hed Lucia den søde; den prude vilde Paskasius, fuld af mén, lade føre til et utugtshus; på ingen mulig måde formåde mange mænd at rokke herrens brud: de drev stærke øksne frem imod hende: men de kunde ikke böje fruen.*

leggur einn af greifans seggjum
hvíta frú með hvǫssu spjóti;
heldr hún nú með drotni veldi.

40. Lof-kennandi Lúcía ǫnnur
líknar-blóm var pínd í Róma;
Dióclezíánús dygðar-meyjar
dáðugt hold í píslum þjáði;
brennandi stóð blýfull panna,
brúði lét hann sitja prúða
dægur þrjú í logandi laugu;
lifði hún enn ok gekk úr henni.

41. Blý ok járn skal blessuð meyja
bera óverðug sér á herðum;
ýtar leiddu opt um stræti
unga frú með byrði þunga;
utan borgar var ærlig sæta
yfirgræðara flett af klæðum;
drotni kært í djúpu vatni
drekkiz fljóð af heiðnum þjóðum.

42. Anastasia aura sína
alla gaf sem þorp ok hallir,
klæði færði hún kristnum lýðum,
kvinnan blíð var tekin um síðir;
hreina mey lét Próbús pína,
prúður lifði geisli brúða
hundrað daga, svá at hvárki kendi
hold mæðanda víns né fæðu.

43. Fjóra lét hann forka stóra
færa niðr ok binda kæru,
slitnar hold en beinin brotna,

---

39. *Et bål blev tændt omkring den salige kvinde; kogende beg blev hældt ned over møen; den velsignede Lucia stod i flammen, lovprisende den kære gud; mængden fyldtes af hæsligt raseri; en af grevens mænd gennemborede den lyse frue med sit sværd; nu har hun magt hos gud.*

40. *En anden Lucia, en nådens blomst, kendende lov, blev pint i Rom; Dioclezianus pinte den dydige møs dådslegeme ved pinsler; en pande, fuld af bly, stod brændende hed; den prude kvinde lod han sidde i tre halvdögn i det luende bad; hun levede endnu og gik (levende) ud deraf.*

41. *Bly og jærn skal den velsignede mø bære på sine skuldre uden at have fortjænt det; mændene førte den unge frue ofte igennem gaderne med den tunge byrde; udenfor staden blev den höjeste helbreders hæderlige kvinde afført sine klæder; kvinden, elsket af gud, blev druknet i det dybe vand af hedenske mænd.*

42. *Anastasia bortskænkede alt sit gods såvelsom by og halle; hun bragte kristne mennesker klæder; omsider blev den blide kvinde taget tilfange; Probus lod pine den rene mø; kvindernes prude stråle levede 100 dage, således at hendes mødige legeme hverken nød vin eller føde.*

beygð úr ǫllum liðunum
teygðiz;
jóladag fekk jungfrú sælust
alls ráðanda drottins náðir,
hátíðliga fór meyjan mætust
messudag úr heimi þessum.

44. Júliána fekk hrein ok heilug
hatr ok mein af greifa einum;
læstu þeir at meyju mæstri
myrkva-rann í fjǫtrum styrkum;
sendiz þangat enn svikli fjandi,
svíkjandi með engils líki;
kúgaðr var hann af fljóði fǫgru
fagnaðarlauss til margra sagna.

45. Leysti hún af sér langa
festi,
lamdi þann er prettinn framdi,
fjandi þoldi af fǫgru sprundi
flenging bæði hart ok lengi;
kveljarinn bauð í kǫldu hjóli
kæra guðs at pínuð væri;
ljúfa fekk hún endat æfi,
ǫndin fór þá guði til handa.

46. Eufemía ágæt meyja
eigi vildi goðunum hneigja;
Priskús jarl lét pína feska
plómu guðs at rǫngum dómi;
ágætust úr ofni heitum
jungfrú gekk ok sakaði ekki;
síðan skyldu sagirnar meiða
sætu þá, sem drottinn gætir.

47. Setning guðs lét sagirnar
brotna,
sǫkt var henni í djúpit nǫktri;
vǫldug gekk af vazins ǫldu
vætulaust með þurrum fæti;

43. *Han lod nedramme fire store pæle og binde kvinden dertil; hendes legeme sprængtes og knoglerne brast; hun blev strakt således, at alle ledemod skiltes; juledag fik den saligste jomfru den altstyrende guds nåde; höjtidelig forlod den herlige mø messedagen denne verden.*

44. *Den rene og hellige Juliana pådrog sig en greves had og pinsel; de indelukkede den herlige mø i et mørkt hus i stærke lænker; derhen blev en svigfuld djævel sendt, den vilde svige hende i en engels skikkelse; men han blev, uden glæde for sig, af den fagre kvinde tvunget til at fortælle meget.*

45. *Hun løste af sig en lang kæde og slog dermed ham, som vilde svige hende; djævlen måtte af den fagre kvinde tåle piskning både hårdt og længe; pineren bød at guds kvinde skulde pines i koldt hjul; hun fik sit kære liv endt; hendes sjæl begav sig da til gud.*

46. *Eufemia, den udmærkede mø, vilde ikke böje sig for guderne; Priskus jarl lod pine guds fagre blomme ifølge en vrang dom; den udmærkede jomfru gik ud af den hede ovn uden at have taget nogen skade; siden skulde savene såre den kvinde, som gud beskytter.*

lét hann óðum ljónum beita
listugt fljóð, er klæða misti;
dýrit bítur dygðar kæru,
dróttins skínn meðal píslar-
vótta.

48. Kristína fekk kunn at
ástum
kaldar þrautir barn at aldri,
faðir hennar lét blindr af bræði
beygja járn at hálsi meyjar;
harm aukandi hvǫssum krókum
hvítan bauð hann líkam slíta;
veldu síðan vífit milda
virðar þeir í glóanda eiri.

49. Þrír hǫfðingjar þetta píndu
þrifligt sprund á margar lundir;
trúðrinn lét, sá er týndi dáðum,
tungu skera úr vífi jungu;
brúði hjó með sverði á síðu.
saklaus gjǫrði hún drotni
þakkir;
ástir fær af kærum Kristi
Kristína fyr þrautir sínar.

50. Sóma vann í sínum dæmum
signat fljóð, er Skotland tignar,
Brígiða helt frá bernsku-dægri
blóm greinanda meydóm
hreinum;
skipti hún því sem æ var eptir
jafnan heilt í drottins nafni;
ástrík var hún fyr einu klaustri
abbadís með heiðri vísum.

51. Mǫttul sinn lét meyja
drottins

---

47. *Ifølge guds bestemmelse gik savene itu; da blev hun nøgen sænket i dybet; den mægtige gik fra vandets bølge med törre fødder og uden at være våd; da lod han kaste den udmærkede kvinde, afført sine klæder, for rasende løver; dyret bed den dydige kvinde; hun skinner blandt herrens blodvidner.*

48. *Kristina, kendt for sin kærlighed, fik allerede som barn kolde pinsler; hendes fader lod, blind af vrede, en jærnböjle anbringe om møens hals; øgende smærten bød han at flænge hendes lyse legeme med hvasse kroge; siden brændte de mænd den milde kvinde i glødende kobber.*

49. *Tre hövdinger pinte denne gode kvinde på mange måder; gögleren, som var berøvet alle gode egenskaber, lod tungen skære ud af den unge kvinde; han huggede kvinden i siden med sit sværd, uskyldig takkede hun gud; Kristina får for sine lidelser den kære Kristus' kærlighed.*

50. *Den signede kvinde, som Skotland hædrer, Brigida, vandt hæder ved sine gærninger; hun holdt fra barnsben af sin rene mødom med dens blomst; hun delte stadig det, som hver gang blev helt tilbage, ud i herrens navn; kærlighedsfuld var hun med sikker hæder abbedisse for et kloster.*

51. *Guds mø lagde sin herlige kappe, trukket op af vandet, omsorgs-*

mætan upp ok dreginn úr vætu
sýslufull á sólargeisla,
sólin helt sem lægi á stóli;
merkiligust í miðri kirkju
meyjan fór um tíðir at deyja,
píslalaus sem gǫfugur geisli;
gæti hún vár at syndir bætiz.

52. Barbára gat frá blótum horfit
blíðu-fyld ok skrýddiz fríðum,
hennar faðir lét sælan svanna
syrgiliga í húsi byrgja;
kvíðu-fullu kvalara þjóðir
knífum skáru brjóst af vífi;
Ságu gulls með sverði vágu;
seldiz hún enn í drottins veldi.

53. Sunnefa stǫkk með Selju-mǫnnum,
sætu lýður Írland flýði,
austr um haf fór jungfrú Kristí,
eyjar til kom fylgi meyjar;
frúin skínandi fór til bænar;
fellu á þau stórir hellar;
brúðar stendr í Bjǫrgvin miðri
blómligt skrín at helgum dómi.

54. Tíu þúsundir tígnar-meyja
tel ek greinandi rétt ok eina;
Ússúla var fyr ǫllum þessum
Englands blóm, er fór til Róma;
vænar meyjar hjuggu Húnir,
hrottar skýfðu brúðir drottins,
dýrkuð er nú Kolnis kirkja
kraptarík af þeira líkum.

55. Pétur gat sér prúða dóttur.
Pétrónilla frá ek at héti;
þvinguð var hún með líkþrá langri,

fuld på solens stråle; solen holdt, som om den (kappen) lå på en stol; den mærkelige kvinde døde under messen midt i kirken uden pine som en ædel stråle; beskytte hun os, så at vore synder forbedres.

52. *Barbara, opfyldt af blidhed, forlod blót og tog den herlige tro(?); hendes fader lod den salige kvinde sörgelig indelukke i et hus; pinerne skar med knive brystet af den angstfulde kvinde; de dræbte hende med sværd; hun kom endnu [som de andre] til herrens rige.*

53. *Sunniva flygtede bort med Seljamændene; kvindens folk forlod Irland; Kristi jomfru drog øst over havet; til en ø kom møens følge; den skinnende frue gik hen at bede; så styrtede store huler ned over dem; brudens blomstrende skrin, omfattende hendes hellige levninger, står midt i Bergen.*

54. *Ti tusinde og ét til af de höje møer regner jeg ret; Ursula var i spidsen for dem alle, Englands blomst, som var på vejen til Rom; Hunnerne nedhuggede de fagre møer; sværdene sønderhuggede guds brude; Kölns kirke hædres nu, rig på jærtegn, ved deres legemer.*

Línús bað fyr hennar pínu;
faðir hennar tók frúna at græða,
flýði hún alla heimsins prýði;
plagaz hún nú með prúðum
sigri
pínulaus með drotni sínum.

56. Skólastíka var skipuð í
sælu
skærust frú með drotni kærum;
hennar tígn var heilug nunna
hreinlífis í klaustri einu;
Bénedictús sá blíðr í greinum,
bróðir þeirar meyjar góðrar,
líða upp af líkam brúðar
ljúfa ǫnd í merki dúfu.

57. Félicítas sitr í sælu,
Sábína var numin frá pínu,
Praxis glez með prúða huxan,
Pótenciána systir snótar;
Konstancía kurteis meyja,
Klára þoldi dauða sáran,
Priska léz í prúðri æsku,
Púsína skínn nú guðs í húsi.

58. Sínar dætur sigri vænum
Soffía hafði drotni ofrat,
Fíðes, Spes ok Káritas
kvæðum,
kristiliga er lífit mistu;
Ádríánús jungar meyjar
ónauðigar kvelr til dauða;
Máríu sonr hefir mæðgur fjórar
mætar leitt í himneskt sæti.

59. Máríu þjónar miklu fleiri
mektug hirð en nǫkkurr virði,
ekkjur, meyjar, frúr ok flokkar,
fǫður unnandi helgar nunnur;

---

55. *Petrus fik en herlig datter; jeg har hørt, at hun hed Petronilla; hun plagedes af langvarig spedalskhed; Linus bad for hende i hendes pine; hendes fader tog til at helbrede fruen; hun undgik al verdens pryd; nu hædres hun med herlig sejr uden kval hos sin gud.*

56. *Skolastika, den skæreste frue, fik salighed hos den kære gud; hendes værdighed var den hellige nonnes i et kyskhedens kloster; Benedictus, blid i sin gærning, den gode møs broder, så den kære sjæl svæve op fra brudens legeme i en dues skikkelse.*

57. *Felicitas sidder i salighed, Sabina blev taget bort fra pinslen, Praxis glæder sig med sin prude tanke, Potenciana er kvindens søster; Konstancia var en beleven mø, Klara tålte en smærtefuld død, Priska døde i sin blomstrende ungdom, Pusina skinner nu i guds hus.*

58. *Soffia havde ved en skön sejr ofret sine døtre til gud; Fides, Spes og Karitas besynger (?) vi, dem som mistede livet kristelig; Adrianus pinte de unge møer unødige til døden; Marias sön har ført de hellige 3 døtre og moderen til de himmelske sæder.*

59. *Maria tjæner en langt talrigere mægtig hirdskare end nogen*

ǫllum þessum engla hallar
ástúðigum drottins brúðum
fagrmynduðum fel ek á hendi
fræða-gjǫrð ok þetta kvæði.

60. Frú Mária, frumtign meyja,
firðu, þá er vér liggjum stirðir,
seldir framm at synda-gjaldi,
sálir várar heitu báli;
veittu oss, er vafðir drottin,
várn græðara, reifa-klæðum,
þína hjálp í blíðum bænum
blómit sælt at liðnum dómi.

Af et digt om en rig mand, der gav alt sit bort.

Gyðingsvísur.

1. Aldýran biðk óra
orðfæri guð stæra,
en hyrmeiðar hlýði
hafstéttar brag sléttum;
ágæta vilk ítrum
úlfs-fæðendum ræðu
(víst ok vífs ens besta
vegr guðs er þat) segja.

2. Ut var einn, sá er veita
unnleyg firum kunni,
beitir bræddra sóta
barða í Miklagarði;
fúrbrigðir vann frægðar
fjǫlmætr ok ágætis
hlés við hirðiásu
hafleygjar sér aflat.

---

kan regne, enker, møer, fruer og flokke, hellige nonner, elskende faderen; alle disse englehallens herres kærlige brude, med de herlige skikkelser, giver jeg digtningen og dette kvad.

60. *Fru Maria, møernes ypperste værdighed, frels vore sjæle fra det hede bål, når vi ligger stive, udleverede til syndens sold; yd os, du som svøbte herren, vor frelser, i svøbets klæder, din hjælp i blide bönner, når dommen er forbi, salige blomst.*

[G.]. 1. Biðk aldýran guð stæra óra orðfæri, en hafstéttar hyrmeiðar hlýði sléttum brag; vilk segja ítrum úlfs-fæðendum ágæta ræðu; vegr guðs er þat víst ok ens besta vífs = *Jeg beder den aldyre gud at befordre min veltalenhed, og mændene at høre på det glatte digt; jeg vil fortælle de udmærkede mænd en udmærket fortælling; det er tilvisse guds og den bedste kvindes ære.*

2. Út í Miklagarði var einn beitir sóta bræddra barða, sá er kunni veita firum unnleyg; fjǫlmætr hlés fúrbrigðir vann sér aflat frægðar ok ágætis við hirðiásu hafleygjar = *Ude i Miklagård var en mand, som for-*

3. Hvarf er þeim, er þurfa.
þingnárungum. váru,
branda rjóðr, í bráðar
brynflagða, nauðsynjar;
fekk straumloga stǫkkvir
stigverjanda hverjum
fráns af fjárhlut sínum
fullar hendr meðan endiz.

4. Ófs fekk orðstír hæfan
auðar mildr sem vildi
gráns fyr gjǫfli sína
grafþvengs boði vengis;
átti vin, þvíat veitti
vell .... ímu svellir,
hann und hverjum runni
Hamdis bríkr af slíku.

5. Fyrr þraut aura errins
élmeiðs fetilþélar
óðs en ǫrleik gæðis
odda regns við þegna;
alsnauður varð eyðir
ǫrvi mestr á lesti
lýsibliks til lykta
lands skævaðar branda.

6. Nær var jafnt ok aurar
æskibjóðr frá þjóðum
virðing ....
valstafna kom jafnan;
allr þóttiz þá Ullar
élherðandi verða
skýrr af skreytiárum
skorðu mars fyr borði.

---

stod at give mændene guld; den udmærkede mand erhværvede sig berömmelse og ry blandt folk.

3. Branda rjóðr er hvarf þeim brynflagða þingnárungum, er váru þurfa, í bráðar nauðsynjar; straumloga stǫkkvir fekk hverjum fráns stígverjanda fullar hendr af fjárhlut sínum, meðan endiz = *Manden er tilflugt for de mænd, som var trængende, i den hårde nød; han gav enhver mand fulde hænder af sit gods, sålænge dette strakte til.*

4. Auðar mildr boði gráns grafþvengs vengis fekk hæfan orðstír, sem vildi, fyr sína ófs gjǫfli; hann átti vin und hverjum runni Hamdis bríkr af slíku, þvíat .... ímu svellir veitti vell = *Den gavmilde mand fik passende ry, som han kunde ønske, for sin overmåde store gavmildhed; han vandt en ven i enhver mand ved sligt, ti .... manden gav guld.*

5. Fyrr þraut aura errins fetilþélar élmeiðs en ǫrleik óðs odda regns gæðis við þegna; eyðir branda skævaðar lands lýsibliks, ǫrvi mestr, varð á lesti alsnauðr til lykta = *För slap den raske mands gods op end hans gavmildhed mod mændene; manden med den store gavmildhed blev tilsidst fuldstændig blottet for penge.*

6. Nær var æskibjóðr valstafna....jafnt ok aurar; skýrr Ullar élherðandi þóttiz þá verða allr fyr borði af skreytiárum skorðu mars = *Manden*

7. Vellsnauðr fór vallar
viggbeitir þá Meita,
óráð var þat eyðis
armlinns, gyðing finna;
beiddiz blára odda
brak-Njǫrðr ......
hodda láns af hánum
hugprúðr ok fésnúðar.

8. Fljótr varat [flagðs] at [veita]
[fákn]istanda kristnum
auð þóat allmjǫk [bæði]
ættingi gyðinga;
svǫr veitti þau sléttrar
sólmeiðr skipa leiðar;
órlausn .... [ára
jóríðanda um síðir].

[Resten af hvad der står på siden i hdskr. giver intet hele, som det er muligt at rekonstruere.]

[mistede folks yndest] lige så hurtig, som hans penge slap op; den kloge mand mente da, at han blev helt forurettet af mændene.

7. Vellsnauðr Meita vallar viggbeitir fór þá finna gyðing; þat var óráð armlinns eyðis; blára odda brak-Njǫrðr hugprúðr beiddiz af hánum hodda láns ok fésnúðar .. = *Den fattige mand begav sig da hen for at træffe en jøde; det var en dårlig beslutning af manden; den modige mand bad ham om lån og pengeforstrækning.*

8. Ættingi gyðinga varat fljótr at veita kristnum flagðs fáknistanda auð, þóat bæði allmjǫk; þau svǫr veitti sléttrar skipa leiðar sólmeiðr: órlausn ... [ára jóríðanda um síðir] = *Jødernes slægtning var ikke hurtig til at yde (låne) den kristne mand penge, uagtet han bad ham indtrængende derom; sådant svar gav manden ... men lån gav han manden tilsidst.*

Register til II. bind.

Anonyme digte.

Uægte vers i slægtsagaer m. m.

Vers af Fornaldarsagaer m. m.

Register til B, bægge bind.

I. Besungne konger, fyrster og stormænd.

a. Konger.

b. Fyrster og stormænd.

c. Islandske mænd.

d. Helgener og Kristus.

II. **Navne på digte.**

III. Æmner.

(Her medtages ikke de egl. kongekvad, der handler om kampe og desl.).

IV. Metrik.

(Dróttkvætt er ikke medtaget).

Trykfejl og rettelser.

I. bind B:

S. 134 v. 5 læs: Syllda.

II. bind B:

S. 23, v. 65_4 *læs* hlíðar. — *105, foran overskriften mgl. 2.* — *114, v. 4 mulig bör komma efter* Framla *slettes.* — *120, v.* 8_7 *l.* garm. — *160, tallet foran* Líknarbraut *slettes.* — *186, v.* 7_3 *l.* þér. — *201, v.* 94_5 *l.* ro, — *234, v.* 14_5 *l.* skeind. — *242, v. 10 l.* rýgjar. — *293, v. 7 læsemåden* svan flaugar *kan bibeholdes, hvis* svan *opfattes som dativ og bægge ord som kenning for ‚skib‘ (B. M. Ólsen, skriftlig meddelelse).* — *324, 1. l. l.* at ek við ásu. — *330, v.* 28_8 *l.* her. — *343, sidste l. læs indenfor.* — *353, den anden rune skulde snarest være* ᛒ *vendt om (jfr. A).* — *437, l. 2 forneden l.* Sel-. — *440, v.* 1_2 *l.* hjarta. — *441, v.* 3_1 *l.* várr. — *499, v.* 11_5 *l.* makligast. — *514, v.* 31_2 *l.* ek má. — *565, v.* 10_3 *l.* gerði *(sål. A ved en fornyet undersøgelse).* — *566, v.* 13_5 *og* $_8$ *l.* miskunn *og* drottins. — *567, v.* 17_8 *l.* frúinni. — *571, v.* 7_7 *skal der vist læses* lettu *(af* letja).

Det Arnamagnæanske Legats forlagsskrifter og øvrige ved dette fremmede arbejder. For oktavformat ingen særlig angivelse; (—) betegner andet forlag, [—] udsolgt.

Anecdoton historiam Sverreri regis Norvegiæ illustrans. Cum vers. Lat. et comment. edidit Er. Chr. Werlauff. Havniæ 1815........ Kr. 1,00.

Annálar Íslenzkir sive Annales Islandici. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4 .... — 8,00.

Arne Magnussons i AM. 435 a—b, 4to indeholdte håndskriftfortegnelser med to tillæg. Kbh. 1909 .... — 2,00.

(**Diplomatarium Arna-Magnæanum** I—II. Edid. G. J. Thorkelin. Havniæ 1786. 4.)

Edda Snorra Sturlusonar. Edda Snorronis Sturlæi. [Tom. I. Hafniæ 1848. Udsolgt.]

[— Tom. II. Hafniæ 1852. Udsolgt.]

— Tomi III. pars prior. Accedunt tabulæ lithographicæ quinque. Hafniæ 1880.. — 5,00.

— Tomi III. pars posterior. Hafniæ 1887........................ — 5,00.

(**Edda Sæmundar hins fróða** I—III. Hafniæ 1787—1828. 4.)

[**Egils saga** sive Egilli Skallagrimii vita. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1809. Udsolgt.]

[**Eyrbyggja saga.** Havniæ 1787. 4. Sumptibus P. F. Suhm. Udsolgt.]

Fundation for det Arna-Magnæanske Legat. Kiøbenhavn 1813.

Gíslason, K., Efterladte Skrifter I. (Forelæsninger over Oldnordiske skjaldekvad.) København 1895........................ — 5,00.

— **Efterladte Skrifter II.** (Forelæsninger og videnskabelige afhandlinger.) København 1897 .... — 5,00.

— **Udvalg af Oldnordiske Skjaldekvad.** København 1892............. — 5,00.

Grágás I—II. Cum interpret. Lat. pp. Præmissa commentatione hist. et critica ab J. F. G. Schlegel conscripta. Havniæ 1829. 4.................................. (Hvert bind 8 kr.) — 16,00.

— Staðarhólsbók, ved V. Finsen. Kbh. 1879..................... — 7,00.

— Skálholtsbók m. m., ved V. Finsen Kbh. 1883................ — 10,00.

Gulaþingslög. Leges Gula-Thingenses regis Magni legum reformatoris, sive jus commune Norvegicum. Cum interpret. Lat. et Dan. pp. et tabb. facss. Havniæ 1817. 4.......................... — 8,00.

Gunnlaugs saga. Sagan af Gunnlaugi Ormstungu ok Skalld-Rafni. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1775. 4..................... — 6,00.

Hervarar saga ok Heiðreks kongs. Vers. Lat. pp. Edid. Steph. Biörnonis. Sumptibus P. F. Suhm. Hafniæ 1785. 4..................... — 6,00.

(**Hungurvaka** etc. Hafniæ 1778.)

Håndskrift AM. 24, 4to (Valdemars sællandske Lovs første Femtedel) Fotolit. Kbh. 1869.. — 1,00.

— AM. 674 A, 4to (Elucidarius paa Islandsk). Fotolit. Kbh. 1869.. — 2,00.

— AM. 28, 8vo (Codex Runicus). Fotolit. Med en Undersøgelse om Runernes Brug til Skrift udenfor det monumentale, af P. G. Thorsen. Kbh. 1877.. — 6,00.

Járnsíða eðr Hákonarbók. Cum interpret. Lat. pp. Havniæ 1847. 4. . Kr. 4,00.
(**Johnsen, F.**, De noctis præ die prærogativa. Hafniæ 1782.)
Jónsson, F., **Den norsk-islandske skjaldedigtning.** I. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1908 .... — 5,00.
— — I. binds 2. hæfte A—B. Kbh. 1910 .... — 5,00.
— — I. binds 3. hæfte A—B. Kbh. 1912 .... — 6,00.
— — II. binds 1. hæfte A—B. Kbh. 1914 .... — 5,00.
— — II. binds 2. hæfte A—B. Kbh. 1914 .... — 5.00.
— — II. binds 3. hæfte A—B. Kbh. 1915 .... — 4,00.
Katalog over den Arnamagnæanske håndskriftsamling. I. binds 1. hæfte. Kbh. 1888 .... — 5,00.
— I. binds 2. hæfte. Kbh. 1889 .... — 5,00.
— II. binds 1. hæfte. Kbh. 1892 .... — 7,00.
— II. binds 2. hæfte. Kbh. 1894 .... — 3,00.
Katalog over de oldnorsk-islandske håndskrifter i det store kgl. bibliotek og i universitetsbiblioteket (udenfor det Arnamagnæanske samling). Kbh. 1900 .... — 10,00.
Kormaks saga sive Kormaki Oegmundi filii vita. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1832 .... — 3,00.
Kristni saga, sive historia religionis Christianæ in Islandiam introductæ, pp. Cum interpret. Lat. etc Hafniæ 1773 .... — 3,00.
Kålund, Kr., **Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island.** I. bind. Syd- og Vestfjærdingerne. Med 9 litogr. kort. Kbh. 1877 .... — 8,00.
— II. binds 1. hæfte. Nordfjærdingen. Med 4 litogr. kort. Kbh. 1879. — 3,00.
— II. binds 2. hæfte. Østfjærdingen. Det indre höjland. Bidrag fra ældre utrykte kilder. Tillæg og Rettelser til hele værket. Registre. Med 5 litogr kort og et træsnit. Kbh. 1882 .... — 4,00.
Laxdæla saga sive Historia de rebus gestis Laxdölensium. Cum interpret. Lat. pp. Hafniæ 1826. 4 .... — 6,00
Nials saga. Historia Niali et filiorum Lat. reddita. Cum variis textus Islandici lectionibus, glossario pp. Havniæ 1809. 4 .... — 8,00.
— Sagan af Niali Þorgeirssyni ok sonum hans. Kph. 1772 .... — 2.00.
(**Olafsson, J.**, Diatribe de cognatione spirituali. Hauniæ 1771.)
(—, Syntagma de baptismo. Hauniæ 1770. 4.)
Ólsen, B. M., Runerne i den oldislandske literatur. Kbh. 1883 .... — 2,00.
Palæografisk Atlas. Dansk afdeling. 38 fototypiske tavler (64 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1903. Folio .... — 30,00.
Palæografisk Atlas. Oldnorsk-islandsk afdeling. 37 fototypiske tavler (53 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1905. Folio .... — 30,00.
Palæografisk Atlas. Ny serie. Udgivet på Carlsbergfondets bekostning. 37 fototypiske tavler (57 afbildninger) med tilsvarende tekst. Kbh. 1907. Folio .... — 30,00.
(**Rymbegla.** Versione Lat. edid. St. Biörnonis. Hafniæ 1780. 4.)
Samling af Bestemmelser vedkommende det Arnamagnæanske Legat. Kbh. 1892 .... — 1,00
Víga-Glúms saga, sive vita Viga-Glumi. Cum versione Lat. pp. Sumptibus P. F. Suhm. Havniæ 1786 .... — 5,00.

S. L. MØLLERS BOGTR